Czißło 1

Pomhaj Bóh!

Létnik 39

713/7

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Serbska ...
knih...
w Bud...

Sserbſke njedźelſke lopjeno

Budyſchin **6. januara 1929** **Bautzen**

Czíſchcź a nakład Ssmolerjez knihicźiſchczérnje a knihárnje, ſap. družſtwo ſ wobm. ruk. w Budyſchinje.

Wukhadźa kóždu ßobotu a płaczi ſchtwórczłětnje 108 ſłotych p'enjezkow

HÓRNIKOWA LUŽICKOSRBSKÁ KNIHOWNJA
HÓRNIKOWA
SERBSKA
KNIHOWNJA
BUDYŠIN

Tſjoch kralow.

Luk. 2, 25—32.

Luta hodowna kraßnoſcź na naſchim tekſtowym ſwěcźi luta hodowne ßwětło ſ njeho wukhadźa. Tehodla je won ſa ßwjedźeń tſjoch kralow woßebje witany.

Pſchetoż ßwjedźeń tſjoch kralow chze nam dwojake prajicź. Hiſchcźe ras ßměmy pſchi żłobje w Bethlehemje ßo poklaknycź a wſchitko, ſchtoż ßmy w ſańdźennych dnjach ſhonili, hiſchcźe ras wopomnicź. A hdyž na nowym lěcźe khutne myßle w naſchich wutrobach běchu, je nam woßebje troſchtne, ſo ßměmy ſ nimi hiſchcźe ras k żłobej w Bethlehemje pſchińcź a ſo ßměmy ßebi wſchitko wot hodowneho ßwětła pſcheßwětlicź dacź. —

Ale ßwjedźeń tſjoch Kralow je ſa naß tež mißijonſki ßwjedźeń zyrkwje, mißijonſki ßwjedźeń w hodownym ßwětle. Żłob w Bethlehemje nam ſa to ruńuje, ſo je mißijonſtwo po Božej woli, a pohladanje na ſchěroke polo mißijonſtwa hodownemu ßwjecźenju nowe ßwětło dawa. Myßl na mißijonſtwo cźini, ſo hodowne ßwětło w nowej kraßnoſcźi ßo błyſchcźi, a hodowne ßwětło mißijonſki pucź zyrkwje ßwětły cźini, woboje móżemy w tym wobſamknycź:

Hodowne ßwětło na mißijonſkim puczu zyrkwje.

Stary Simeon ma Boże dźěcźo na rukomaj. Mrějaza ſchlachta druhu ſtrowi, kotraž ſa njej pſchińdźe; proſeta ſtareho ſakonja khwali ßrědnika noweho ſakonja. Boži widźeŕ widźi potajnſtwo, kotreż drěma hiſchcźe w tamnym dźěſcźu, a wukożuje najprjedy małej gmejnje w templu.

Wěſchcźenje Simeona kaž ßłowo ſe ſtareho ſakonja klincźi. W nim ßłyſchimy wěſchcźenje Jeſajaßa wo Božim wotroczku, kotryž je k ßwětłu narodow wot Boha poſtajeny. „Cźěmnoſcź pſchikrywa ſemju a mrokota ludźi; ale na tebi ſtahdźa tón Knjes, a jeho kraßnoſcź da ßo widźecź na tebi; a póhanjo budźa w twojim ßwětle khodźicź.“ To nětk ßo dopjelnja. Simeon hižom ßwětło widźi, kotreż ßwěcźi wot tuteho dźěſcźa do ßwěta, a w tajkim ßwětle ßo jemu pſchichodny cźaß pokaſuje: widźi hižom w duchu, kak wot wſchěch ſtronow ludy k dźěſcźu pſchikhadźeja, ſo bychu wot njeho ßo rosßwěcźicź dake a w jeho ßwětle khodźiłe.

Ssłowo Simeona je ſa naß ßamych a ſa dźěło mißijonſtwa ważne, pſchetoż hdyž na tſjoch Kralow hiſchcźe ras pſchi żłobje w Bethlehemje hody doßwjecźujemy, kak mohło lěpje a rjeńſcho ßo k nam rěcźecź wo potajnſtwje Božeje nozy, hacź hdyž jo ſkhadźenju ßłónza pſchirunujemy, kotreż rosjaßni wſchitko cźěmne a ſo je w ßwěcźe cźěmne, na wſchěch ſtronach, ſhonimy. Sso njedźiwamy, ſo chze runje myßlazy cźłowjek pod hudańcźkami żiwjenja huſto ſadwělowacź, wjele wjazy ßo dźiwamy, hdyž móżeja dźenża cźłowjekojo, kiž nimo dźeja nimo żłobja w Bethlehemje, ßo hiſchcźe wjeßelicź. Hdyž na to hladamy, ſchtoż je pſched wocźomaj, ſwotkal dyrbi nam ßwětło pſchińcź? S wotkal pſchińdźe nam ſkónczńje ßwětło ſa cźěmnoſcź wotucźeneho ßwědomja?

Wo dźěſcźu, kotreż je ßo hody narodźiło, Simeon wobßwědczi, ſo, hdyž tamne ßwětło do cźłowjeſkeje duſche nuts ßwěcźi, najprjedy jej jejna cźěmnoſcź zyle k ßwědomju pſchińdźe. To je hižom hodowne żohnowanje, wſchitko widźecź, kajkeż woprawdźe je. Ale na naß leži, ſo tamne ßwětło póſna-

jemy a widźimy, kotrež ßwěczi nad naschim žiwjenjom, kotrež chze nóz winy wotehnacz psches wěstotu wodawanja hrěchow, kotrež czini tež wottyknjeny kónz jaßny: Wěczny Wótczny dom. Hdyž chzemy póznacz, schto w hodownym ßwětle ſ człowjeskeho žiwjenja budźe, potom hladajmy na Simeona, kak wón Boże dźěczo khwali: „Nětk puschczisch ßwojeho wotroczka, Knježe, po ßwojim ßłowje, ſ měrom, pschetož mojej wocži stej twojeho Sbóžnika widźiłej —“. Doscz njeje, hdyž w tym jenož wuras póznajemy, so chze Simeon rad wumrěcz a ßebi po ßmjercži žada, dokelž je Božeho Ssyna widźił, samóže směrom wumrěcz. A dokelž to samóže, tehodla tež samóže žiwy bycz. To je kschescżańske žiwjenje w hodownym ßwětle: Khodźenje pschez ßwět, kotryž je cžěmny a kotryž budźe tola wot hodowneho ßwětła rosßwětleny, — khodźenje pschez ßwět wěczнemu Wótczнemu domu napschecżiwo, kotrehož ßwětło naß hižom ſ dala strowi.

A tamne ßwětło je tež ſa póhanow: „Sswětło k rosßwěczenju tež tych póhanow“. Hodowne postrowjenje ſ erta jandźelow tola hižom rěka: wjeßele, kotrež wschemu ludu ßo dostanje.“ Simeon to tež na póhanow nałoži. To je prěnja pruha ßwětła, kotraž padnje wot žłoba w Bethlehemje na mißionski pucz zyrkwje. A to je doscz, so by to tež w pschitomnej cžěmnoscži tamny pucz jaßne cžiniło. My ßlubjenje mamy, so dyrbja tež póhanjo w jeho ßwětle khodźicz a tón Knjes ßwoje ßlubjenje dopjelni!

Wěso, so jeho hodźina nascha hodźina njeje! Ale njetrjebamy ßo bojecz, so Bóh ßwoju hodźinu ſapomni. Dla ſrudnych cžaßow, kotrež nětk tschaßu zyłu semju, myßla ßebi khutnje ſmyßleni kschescżenjo a woßebje sektyrojo, so je pschichod teho Knjesa bliſko. Njebychmy po Knjesowej woli žiwi byli, hdyž njebychmy pschezo bóle a hórzischo ßo modlili: pschińdź twoje kraleſtwo! Ale tež dźenßa pschi Knjesowym ßłowje wostanje, so žadyn cžłowjek ani cžaß ani hodźinu njewě. To je nam doscz, so hodźina nascheho Boha zyle wěscże ßo pschibliži a so tež wschitko, schtož ßo ſda jej sadźěwk bycz, woprawdźe jenož jej ßłužicz dyrbi.

Tehodla njetrjebamy ßo stróžicz, hdyž na ßwoju zyrkej hladamy a póznajemy, kak ßebi njepschecżelſtwo pschecżiwo zyrkwi, pschecżiwo Bohu na ſjawne ſwaži. Hdyž tež pod tym ſnutskownje cżerpimy, njedyrbimy ſapomnicz, schtož je něhdy japoschtoł Jan, japoschtoł luboscże, ßwojim woßadam pißał, jako je wjele Khrystußowych pschecżiwnikow postanyło. „Woni ßu wot naß woteschli, so bychu ſjewjeni byli, so wschitzy wot naß njejßu.“ Boži ßyn je k horjestaczu jich wjele postajeny, ale tež wjele cžłowjekam k padu. Dźělenje duchow ßo pschihotuje ſa hodźinu teho Knjesa. Cžakajmy na hodźinu teho Knjesa jako cžłowjekojo teho ducha Božeho!

Simeon cžakasche a ßwjaty Duch bě nad nim. Hdyž gmejna Jesom Khryſta pod mozu ßwjateho Ducha steji, dyrbi tež wottyknjeneho kónza wěsta bycz: jene ſtadło a jedyn pastyř.

Kajki kraßny wobras, kak ſatamowazy ſa naß dźenßa! Schtož pak my nětk widźimy, je zyle hinak. Cžłowjekojo na tym skutkuja, so ßo kschescżenjo, wschitzy cžłowjekojo ſbratſja, a dyrbja pschezo saßo ſhonicz, so my njemóžemy to dokonjecz. Sswětło wot žłobja w Bethlehemje, tón Knjes ßam budźe to cžinicz, so je jene ſtadło. Kak wschelakore myßle tež cžłowjekojo dźenßa wo tym maja, to něschto wulke wostanje, so móže tón Knjes w cžłowjeskich wutrobach ßylne nowe žedźenje po jenym ſtadle a po jenym pastyrje ſbudźicz a to je nam troschtne ßwědczenje ſa to, so je wón na dźěle, a my dyrbimy wěscži bycz, so tón Knjes wottyknjeny kónz ſ woczow njeſhubi: jene ſtadło a jedyn pastyř!

Tak hladajo do pschichoda, chzemy wot žłobja w Bethlehemje ßo dźělicz, Tu buchmy ſnowa ſnutskownje wjeßeli a ßwobodni, pschetož w hodownym ßwětle ßměmy ßebi prajicz: tež pschi wschěm pschecżiwjenju njepschecżelow powjedźe tón Knjes ßwoju wěz k dobrycżu! Posběhńmy we wěrje ßwojej wocži k njemu a modlmy ßo ſnowa wußłyschenja wěscži: Knježe, wostań pola naß! Hamjeń.

S Afriki.

Kraßne ranje! Sslónzo Boże je wscho ſe ßwojim słotym błyschczom pschekraßniło.

Nadobo ßo saſwoni a ſwonow ßwjatocżne ſynki czahnu psches krajinu. Swony mißijonskeje zyrkwiczki na staziji Aruscha to ßu. Wyſkajo wołaja wone do hischcże póhanskeho kraja dobrycżerſku powjescz wo tym, kotryž je Khryſtuß tón Knjes.

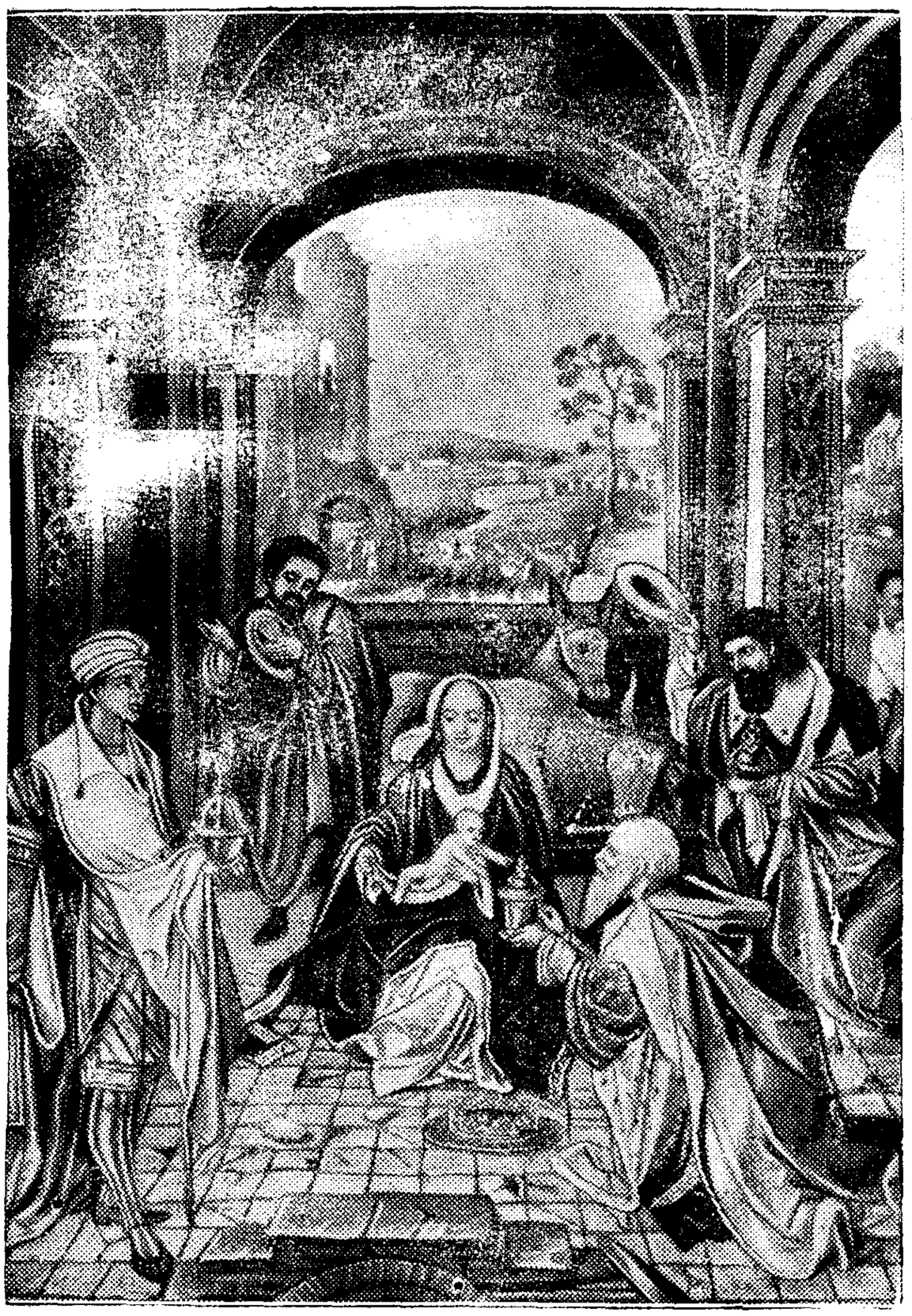
A tón, kotryž je ſwoni, je domoródny czorny wucżer Lazarus ſ wjetschim wucżomzom. Staj to drje jenož dwaj ſwonaj, kotrajž tam ſwonitaj, jeju ſwonjenje a ſynczenje njeje pak mjenje wyſkaze a radoscżiwe hacz hdyž to tu pola naß tſi abo schtyri swony swonja. A we wucżerjowej wutrobje ſwoni to ßobu dźakowna radoscz, a w tutej njemóže ßo wón naſwonicz ſe ßwojimaj woßadnymaj ſwonomaj. Wón chze ßebi wscho wjeßele ſ wutroby wuſwonicz a jo ſwonicz do wutroby tych, kotrychž hischcże jima a puta póhanſtwo.

Myßle jemu pschi tym khwataja wróczo do ſańdźenych lět a do ſkónczeneho lěta. Jemu bě ſpożczene było, tu na staziji ßobuſkutkowacz ſa Knjesa Jesußa a mißijonarej ſ pomozu bycz. Tutón njemóže ßam wscho doczinicz. Dźěła bě pschewjele ſa jeneho. Tuž bě wón roswucżowak tych póhanow, kotſiž ßo na ßwjatu kschczenizu hotowachu. Krocżel a saßo krocżel bě jich ßměk wjescz bliže a bliže k Jesußej.

Ale cżežke bě tuto dźěło jara husto było. Wótre wojowanje ſ pschiwěru a woßebje ſ bojoscżu psched duchami. Njeſrosumjenje a liwkoscz bě tohorunja dźěło pocżežiło. A nimo toho běchu pohanſzy pschibuſni wucżomzow na doscz sadźěwkow a cżežow pschihotowali. Pak bychu wucżomzam wscho móżne lubili ſa to, so bychu ſ noweje wucżby wuwostali a ßo saßo starej wěrje zyle pschiſamkli, pak bychu jim ſe wschěm móżnym hroſyli a bojoscz ſbudżowali, chzyli jich tak nuſowacz k staremu póhanſtwu. A tola: dobrycżerſka móz ſtanjeneho Sbóżnika bě ßo tež na tutych jadriwych cżłowjekach pschi wschěch tajkich ſpytowanjach a pruhowanjach jewiła. Woni chzychu Khryſtej ßwěrni wostacz a ßo jemu zyle dowěricz.

Sswjate wjeßelenje ſynczeſche to wucżerjej Lazarußej psches wutrobu, hdyž na tole wscho tam ſwonjo ſpominasche. Widźeſche tola ſ dźakownymaj wóczkomaj, kak bě to ßwětło ſ Bethlehema tež tutu cżmu w tutych wutrobach bóle a bóle pschemohło a saczěriło. Spósnawasche, so bě Jesuß Khryſtuß ßam tu skutkował a dobrycże pschinjeßł, dobrycże tež woßebje we wschěch nadběhach a ſpytowanjach, kotrež pschińdźechu ſe strony pohanſtwa.

To bě tu młoda žónska, kotraž bě wschě pospyty starscheju pschewinyka. Tutaj chzyschtaj ju ſ zyłej mozu w póhanſtwje sdźerżecz. Też w tym najſtyſkniſchim pruhowanju bě ßwěrna wostała, mjenujzy tehdy, jako ju jeje nan, ſhoniwschi, so budźe kschczena, ſe żałoſtnym poklecżom sakla. Wona bě drje ſrudna, tola w jeje wutrobje bě měr. Ta prjedawscha bojoscz

pſched tajkim ſakleczom bě duch měra, kotryž ſ kſcheſczijanſkeje wěry, kotryž ſ Khryſta wukhadża, pſchewinył. A tola bě w pohanach tuta bojoſcź hiſchcże wjetſcha hacž bojoſcź pſched ßmjercźu. Ju drje wutrobnje boleſche, ſo ßo ſtarſchej takle jeje wotrjeknyſchtaj, tola ſ wěry pſchińdże ji móz a ßylnoſcź, ßo dźělicź wot ſtarſchiſkeho doma jako rjekowka noweje wěry.

„Kak hnadny a luby je tola Bóh tón Knjes," tak roſpominaſche ßebi Lazaurß, „ſo ju ſ mandźelſkim a ſ dwěmaj dźěcźatkomaj, ſo zyłu ßwójbu pſchiwjedże k dupje. To je jej ßylny troſcht w jeje ſrudobje!"

A ſ nowej mozu cźahaſche ſa powjas, ſo by ſwón cźim ßylniſcho ſwonił, a ſo by jeho hłóß hłuboko do tuteje wutroby klinczał a tam budźił nowu nadźiju toho dobycźa, kotrež tola też zyły jeje luda wſcho jeho póhanſtwo pſchewinje a wſchitkich k tomu dźěſcźu dowjedże, kotremuž ßo modlicź běchu tehdy pſchiſchli mudri ſ rańſcheho, ſ póhanſkeho kraja.

Mißionſtwo.

Luby Jeſu, hnadu daj
Tym, kiž prózuja ßo ßwěru,
So by pjelnił ßo twój raj
A jich wjele pſchiſchło k měru;
Pſchewodźej jich prózu hnadnje,
So jich wußyw roſcże radnje.

Luby Jeſu, ßwětło daj
Tym, kiž w ßmjertnym ſcźěni ßedźa,
Swjaſki błuda roswjaſaj,
So cźe póſnaju a wědźa,
Wjedź jich na tu prawu dróhu,
Jeſu, wěrny pucźo k Bohu.

Luby Jeſu, mozy daj
Tym, kiž mucźni wuſtawaju,
Troſchtne ßłowcźko wſchak jim praj,
So na pomoz poczakaju,
So ßo rycźeŕſzy pſchez' bědźa
A ſa tobu ſcźeŕpnje ßlědźa.

Luby Jeſu, luboſcź daj
Tym, kiž we liwkoſcźi chodźa,
Zahoŕ jich a pokaſaj,
Kak ſ tym ßej a tebi ſchkodźa,
K twojej ßłużbje, k twojom' ßłowu
Sahoŕ wſchědnje luboſcź nowu.

Sejleŕ.

Sa nowe ſpěwarſke.

Hłóß: Ja, Knjeże, dźak cźi dawam.

O kralo cźeſcźe wſcheje, ty ßyno Davita,
Cźi żadyn runy njeje, twój trón ßu njebjeża:
Ty ſpósnacź chzył dacź ludam tu ßwoje kraleſtwo,
So wotrjeknu ßo błudam, cźi ßwěrni poddanjo.

Wot ranja mudri cźahnu, jim hwěźda wodźeŕ je.
Pſched tobu dele padnu, ſa krala cźeſcźa cźe.
Też my cźe cźeſcźicź ßměmy, ty dźěcźo luboſne,
Wſchak ſ Bożoh' ßłowa wěmy, ſo ßy wot wěcźnoſcźe.

Ty na mni chzył ßo ßmilicź, ſa poddana mje wſacź,
Mi hnadu ßwoju dźělicź a khód mój żohnowacź.
Hdyż cźert, ßwět, hrěch ßo bróni, mje ſtruchłoſcź cźwiluje,
Stej ty na mojej ſtronje a ſ nuſy wumoż mje.

Ty hwěźdu ßwojoh' ßłowa chzył we mni ſaßwěcźicź,
So ſchkódna wucźba nowa mje njem'że ſaßlepicź.
Mi pomhaj, ſo cźe ſnaju a ſ ludom wěrjazym
Sa krala w twojim raju cźe wěcźnje cźeſcźicź ßměm.

Też ſylveſterſki pſchehlad.

Schto je ſnutskowne mißijonſtwo ſa naſch lud? Schto je wuſkutkowało?

Snutskowne mißijonſtwo ma w Sakſkej na 250 wuſtawow a domow a w tutych na 14 000 měſtnow. Wono ma we nich kóżdy dźeń na 3000 wohroženych dźěcźi a młodoſtnych.

Wono poſkiczа 3000 woczeŕſtwjenja potrěbnym dźěczom a ſtam woczeŕſtwjenja potrěbnym maczerjam a žonam kóžde lěto ſa někotre njedźele pſchebytk na wßy.

Wono hoſpoduje wſchědnje w 37 domach abo hoſpodach — Herberge zur Heimat — a w dźěłarńjach wjaz hacž 1500 tajkich, kotſiž žanu domiſnu nimaju.

Wono ſtara ßo wſchědnje ſa něhdźe 500 epileptiſkich, khripawych a na roſum ßłabych.

Wono dźěła na ßwojich wſchelakich polach ſa zyły lud a kraj, ſa wſchě worſchty, ſa zyłe žiwjenje luda.

2000 diakonißow, diakonow a druhich podobnych dźěłaczerjow a dźěłaczeŕkow ma w ßwojej ßłužbje. Tuczi chzeja niz jeno ſwonkownej nuſy wotpomhacź, ale też ſnutskownej nuſy. —

S tutym wſchěm ſkutkuje Snutskowne mißijonſtwo ßobu ſa wuſtrowjenje žiwjenja naſcheho zyłeho luda. —

Tohodla, ſchtóž tu ßobu dźěła, ſchtóž Snutskowne mißijonſtwo w nowym lěcźe ßobu podpjera, tón ſtara ßo ßobu ſa powſchitkowne polěpſchenje a ſ tym ſaßo też ſa ßwoje. —

„Pomhaj Bóh!“

ſtrowi naſch njedźelnik dźenßa ſe ßwojim prěnim cźißłom noweho lěta 1929 wſchěch ßwěrnych cźitarjow a pſchecźelow, wſchě ßwěrne cźitaŕki a wobnowja ßwoje pſchecźa ſboža a žohnowanja ſa nowe lěto, wuſnawajo ſdobom, ſo je to dopjelnjenje pola Boha! „Pomhaj Bóh!“ ſtrowi naſch njedźelnik a wita, wutrobnje ſbožo do noweho lěta pſchejo, do ßwojeje woßady cźitarjow a cźitaŕkow wſchěch tych lubych Serbow, kotſiž ſ tutym cźißłom do njeje ſaſtupja. Jich je wjetſcha liczba. So je wjeßele a nadźija! Wy pomhacźe tak hajicź a twaricź Boże kraleſtwo w ßerbſkim kraju a ludu a tak hajicź a pěſtowacź Serbowſtwo. A woboje je něſchto, ſchtož je wulzy nuſne! A woboje je Bohu k cześcźi a Serbam k wužitkej!

Tuž nětk wſchitzy hromadźe do dźěła ſa tutu wulku ſpomožnu wěz, a to ſ tym, cźitacźe naſche kopjeńko, ſo jo dale rosſchěrjecźe, ſo ßami ßobu pißacźe, ſo ßo ſtaracźe wo to, ſo powjeſcźe a drobnoſtki ſe wßy, ſ woßady ßo tu woſjewjeja, ſo bywa „Pomhaj Bóh“ też bóle „woßadnik“ Serbow w Sakſkej a Pruſkej! A njekomdźźe ßo też, ſ próſtwami a pſchecźemi a ſ wobſkórźbami pſchińcź, kotreż ßo na tutu zyłu wěz poczahuja! Wſchě dopißy ſa njedźelu dyrbja najpoſdźiſcho pónđźelu tu w Noßacźizach bycź. Cźiſchcźeŕnja ßama ßmě jenož jednore, wězowne rosprawy, kotreż ßu zyłe njeſtrońſke pſchijimowacź bjes teho, ſo bychu ßo niz ßem póßłałe. Wſcho druhe ma ßo mi pſchipóßłacź abo pſchepodacź. Moja adreßa budź tu ſa naſchich nowych pſchecźelow hiſchcźe ras woſjewjena: Noſtitz, Poſt Weißenberg, Sa.

A tuž tak dale do noweho lěta a dźěła w Božim mjenje!

Wyrgacź, faraŕ, redaktor.

Biblija w Italſkej.

Biblija ßo też w Italſkej bóle a bóle rosſchěrja. Sa to ſtara ßo woßebje Italſke biblijſke towaŕſtwo a nakład „Cardinal Ferrari“. Ssu nětkole ſnowa ſapočeli bibliju w italſkej rěczi wudawacź. Tuta nowa biblija ma wſchě ßwjate pißma, też apokryphy. Pſcheložk njeſkožuje pak ßo na hebrejſki a grekſki tekſt, ale na łacźanſku Vulgata-bibliju.

Zyrkej a ſtat.

Po Julianſkej protyzy. Tak pſchi ſpočatku lěta je ſajimaze, ſcźěhowaze ſhonicź: Grichiſko-orthodoxna zyrkej je tehorunja, kaž wjecźorne zyrkwje, Gregorianſku protyku pſchijała. Ale wſchitzy orthodoxni kſcheſcźijenjo njeběchu w tym ſ zyrkwju pſchesjene a woſtachu pſchi ſtarym Julianſkim cźaßliczenju. Dźenßniſcha orthodoxna zyrkej nochzyſche tutych ſchißmatikarjo — wotpadnjenych — wjazy cźeŕpjecź a pſchipóſnacź. Tuž jim ſakaſa, ßwjedźenje a Boże ßłužby po Julianſkej protyzy wotměwacź. Zyrkej tych měſchnikow, kiž takke Boże ßłužby dźeržachu, khłoſtaſche. Pſchi tym je huſcźiſcho k njeměram a ſrażkam dóſchło, ßamo krwawnym. Tuž je nětk grichiſka wyſchnoſcź ſakrocźiła a je poruczіła, ſo maja ßo ſtarocźaßnym wěſte Boże domy pſchewoſtajicź, w kotrychž móżeja po ßwojim cźaßu ßwoje Boże ßłužby dźeržecź. Wyſchnoſcź ſamolwja tuto poſtajenje na to pokaſujo, ſo maja grichiſzy poddanojo po grichiſkej wuſtawje połnu ßwobodu wěry.

Wſchelake ſ bliſka a ſ daloka.

S **Hodźija.** Zyrkwinſka ſtatiſtika. (Liczby w ſpinkach ßu k pſchirunanju ſ lětom 1927.) W Hodźijſkej woßadźe narodźi ßo w lěcźe 1928 106 dźěcźi (6 mjenje) a to 60 hólzow (4 mjenje) a 46 holzow (2 mjenje); mjes nimi běſchtaj jónu dwójniſkaj bratſkaj, dale 20 njemandźelſkich a 5 morwonarodźenych (1 mjenje). 7 dźěcźi njeje hiſchcźe kźenych, ſa to bu 12 w lěcźe 1927 a 2 wot wonkach (ſ Drježdźan a Budyſchina) rodźenych tu kſchcźenych, dozyła 108. — Kſchcźeńſki ßlub wobnowi 93 dźěcźi (19 mjenje) a to 43 hólzow (19 mjenje) a 50 holzow (runje telko); mjes nimi 6 ßerbſkich, 4 hólzy a 2 holzy. — Pſchipowědanych bu 62 porow (7 mjenje), ſ kotrychž bu 47 (runje telko) tu a 15 w druhich zyrkwjach ſwěrowanych. 2 ſłotej jubilejſkaj poraj buſchtaj zyrkwinſzy požohnowanaj. — Pſchi Božim blidźe pobu 3473 woßobow (21 mjenje), mjes nimi 85 domach woprawjenych a to 1454 mužſkich (31 mjenje) a 2019 žónſkich (10 wjazy), 1177 na ßerbſkim a 2296 na němſkim. Na ßerbſkim pobu potajkim nimale tſecźina. — Semrěło je tu 46 woßobow, mjes kotrymiž běſche 5 morwonarodźenych dźěcźi, ſ kotrychž bu jene cźicho pokhowane. Ale 7 woßobow, kiž běchu w Hodźijſkej woßadźe domach, ale ſwonka woßady wumrěchu (mjes nimi jedyn pola Porchowa ſnjeſboženy a něktoſi w Budyſkej khorowni ſemrěcźi) buchu we Hodźiju pokhowani, tak ſo běſche 52 ſjawnych pohrjebanych (11 mjenje). Dotal hiſchcźe njeje ženje tak mało ludźi wumrěło. — Zyrkwinſki dawk ſběraſche ßo po 12 a 4 = 16 wot ſta němſkoſtatneho dokhodneho dawka. 19 zyrkwinſkich ſběrkow ßu wunjeßłe 699,10 hr. a ſběrka ſa Snutskowne mißijonſtwo we prěnim tydźenju julija je wunjeßła 374,40 hr., 425 hr. móżeſche ßo wotedacź na Swonkowne mißijonſtwo a 300 hr. na wſchelake hewaſche kſcheſcźanſke ſjednocźenſtwa, tak ſo ßo dozyła 1798,50 hr. ſa ſkutki kſcheſcźanſteje luboſcźe woprowaſche. Nimo toho nawda ßo pſchi ſběrzy na žnjowym dźakownym ßwjedźenju ſa poſdźiſche pſchiſtajenje we woßadźe 114,36 hr. ſa diakoniſkinſki fond a 11,37 hr. nawda ßo do kaſchcźikow ſa woßadnych khudych.

Žadny ßwjedźeń narodninow ßwjecźeſchtaj 29. dezembra w Bayreuthu dwójnikaj. Marja a Kunigunda Körberez ßmědźeſchtej tam ßwjecźicź ßwoje 90. narodniny. Dozpiſchtej tak hromadźe na tutym dnju ßwojeje ſtaroby 180 lět.

— **Ssmjercź we wohnju** je w Schwedſkej namakała žónka, kotraž bě hižo 101. lěto ſtara. Naſch „Sserbſki Zaßnik“ delnjoßerbſki tydźenik, pſchiſtaji tutej powěſcźi: „Schtó wě, ſchto je jemu wotßudźene. Sto lět je dyrbjała bycź žiwa, ſo by na kónzu tajku ßmjercź namakała!“

Samotwity redaktor: faraŕ Wyrgacź w Noßacźizach.

Čišło 2

Pomhaj Bóh!

Lětnik 39

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosć da.

Njech ty spěwaš
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Serbske niedźelske lopjeno

Budyschin **13. januara 1929** **Bautzen**

Čišchcź a nakład Smolerjez knihiczischczerńje a kniharńje, jap. druzstwo s wobm. ruk. w Budyschinje

Wukhadza kóždu sobotu a placzi schtwórczlětnje 108 skotnych p cnjezkow

1. njedźela po tsjoch kralach.

Ta hnada naschcho Knjesa a Sbóžnika Jesom Khrysta a ta luboscź Boża a tón dostatk toho zwjateho Ducha budź s nami wschitkimi. Hamjeń. Luk. 2, 41—52.

To je jeniczke powědańczko s młodosczje naschcho Knjesa Jesuża. Wo dźěczatstwje Jesuża wjele njeshonimy a wo młodosczi hischcże wjele mjenje. To na tym leži, so je zo nasche wumoženje psches toho muża Jesuża dokonjako, niz psches dźěczo abo młodzeńza. Tohodla je nam wschitko to wożebje ważne, schtoż zo nam wo tym mużu powěda: Jeho krażne schpruchi a pschirunanja, jeho prědowanja a powuczenja. Hischcże ważnische hacź to wschak je jeho cźerpjenje a wumrjecże a jeho horjestacże. Na tym nasche zyłe kschesczanstwo wotpocźuje a na to je nascha wěra założena. Ale jene wot tych najlubosnischich powědańczkow zyłeho zwjateho pisma je tola to wo dwanaczelětnym Jesużu w templu. Dajmy tomu zamemu nětko na zebi skutkowacź!

Dwanaczelětny Jesuż je pożłuschne dźěczo 1. njebjeskeho Wótza, a 2. zwojeju starscheju na semi.

1. Jesużowej starschej wot Nazareta do Jerusalema puczujetej tak podobnje kaž psched 12 lětami wot połnozy k połdnju, ale tehdom do Bethlehema. Tehdy, so byschtej zo po Augustużowej pschikazni sapisacź dałoj, nětko so byschtej jutrowny zwjedźeń w Jerusalemje zobu zwjeczitaj. Nětko njeběschtaj zamaj, ale Jesuż jeju pschewodźesche. Běsche tola dwanacże lět stary. Kajki krażny napohlad je to był, hdyż zyłe zyły luda na jutrowny róczny czaż do Jerusalema czehnjechu. Tutón zwjedźeński czah běsche tola zam hižo prědowanje. Wschitzy zo na nim wobdźělichu. Žadyn wróczo njewosta, khiba so běsche khory abo stary. Ratař zwój płuh wopuschczi, winizař winizu, pastyř stadło, pschekupz wobkhod, rjemjeżlnik dźěłarńju a dźěłaczeŕ dźěło. Kóždy mějesche khwile. Swoje dźěło mějachu pschezo schěsćź dnjow wob tydźeń, ale jutry běchu jenoż ras wob lěto. Pschezo sażo rad templ toho Knjesa wohladachu, znamjo města Jerusalema, se zwojimi słotymi wjeŕchami a tsěchami. Tam běsche zwjata czichota, tam jich niczo njemyslesche, tam zo tak rjenje modlesche, tam móżesche zo duscha najlěpje k Bohu posběhnycź. Wschitkich k jutram do Jerusalema czehnjesche, nikoho domach njeczerpjesche. A starschi njeběchu zami, ale wschachu zwoje dźěczi, jeli so běchu dwanacże stare, zobu. W tej starobje buchu dźěczi na templ zwuczene. Schtoż běsche starschim ważne, dyrbjesche też dźěczom ważne bycź. Posdźischo potom, hdyż na městno starschich stupichu, mějachu też zwjatu pschiżkuschnosćź, waschnje tych zamych dale wjesćź. Tak dźěczi pobożne pschiwuczenje starschich sdźělichu. Kak zu pschi tajkim puczowanju dźěczi kedźbowake! Jim niczo potajne wostało njeje. Wożebje zo Jesużej niczo schubiło njeje. Ale wulkotnischi hacź pucź se zwojimi rjanosczemi běsche tola zwjaty templ, wobydlenje najwyschscheho, městno modlitwy. Tam jenoż nutrnosćź knjeżesche. Zane njetrjebawsche złowo zo njerěczeżesche. Kóżdy pożłuchasche a kedźbowasche. Prawy Israelita wědźesche, so je w templu Bóh zam pschitomny. A hdyż běsche to kóždemu znate, kak je to hakle dwanaczelětny Jesuż saczuk. Njech je też pschi zwojimaj starschimaj zedźak, dha bu zebi tola toho wědomy, so poprawom jenemu druhemu pschiżkuscha, mjenujzy Wótzej w njebjeżach. Tu běsche wón woprawdźe doma. Wschu-

dźom druhdźe běſche w zuſbje. Hdźež ßo modlachu, hdźež ßo Boże ßłowo wukładowaſche a ßo ßwjate kěrluſche ſanoſchachu, tam wón ßłuſcheſche. A hdyž w templu druſy a też jeho ſtarſchej jenož wěſty cžaß pſchebywachu, běſche to Jeſußowe ſtatne měſtno. Khwatachu tamni po dokonjanych dnjach ſaßo domoj, pola Jeſußa njekhwataſche. Wón niczo njeſkomdźi. Wón ma nuſniſche cžinicź hacž domoj hicź. Wón ßo do ßwjateho pißma ſanuri. Sso njemóže napoßłuchacź. Starſchej namakaſchtej jeho w templu ßedźo ßrjedźa mjes wucžerjemi, ſo jich poßłuchaſche a jich warnowaſche. Niz jenož ſo běſche njebjeſki Wótcžez we ßwjatnizy pſchitomny, też w Božim ßłowje jemu bliſko ſtupi a w kěrluſchach ßo jeho khwalba ſpěwaſche. W Božim ßłowje ßłyſcheſche wón wótzowſku wutrobu bicź. Tak ſroſumimy, ſo ßwojej macžeri na praſchenje: „Mój ßyno, cžehodla ßy namaj tak ſcžinił? Hlaj ,twój nan a ja ßmój cže ſ tyſchnej bolocſžu pytałoj“, wotmołwi: „Schto je, ſo ſtaj mje pytałoj? Njewěſtaj, ſo mam bycź w tym, ſchtož je mojeho Wótza,“ To wſchak njeklincži kaž wotmołwa poßłuſchneho dźěſcža, ale to je wotmołwa ßyna Božeho. Jeſuß wědźeſche hižo jako dwanacželětny, ſo mamy Bohu bóle poßłuchacź hacž cžłowjekam. Poßłuſchny ßyn ßwojeho njebjeſkeho Wótza; ſo wón to je, to je Jeſuß pſchi prěnjej ſkładnoſcži, kotraž ßo jemu poſkicži, pokaſał.

2. Ale też poßłuſchny ßyn ßwojeju ſtarſcheju. To je we naſchim tekſcže ſ tymi ßłowami wuprajene: A wón ſ nimaj dźěſche dele, a pſchińdźe do Nazaretha, a běſche jimaj poddany. W naſchim cžaßu ßo na njepoßłuſchnoſcź dźěcži ſkorži. Ssnadź ßy ty, mój luby cžitarjo, pſchicžinu měł, na nju ſkoržicź. Cžłowjekojo ßo praſcheja, ſ cžeho njepoßłuſchnoſcź wukhadźa. Dha hladajmy na dwanacželětneho Jeſußa. Cžehodla dha běſche poßłuſchny, ſo móžeſchtaj ſtarſchej jenož wjeßele na nim měcź? Njeſcžěhuje to ſ teho, ſo je njebjeſkemu Wótzej poßłuſchny? Haj, to je prawy ſałožk ſa tón dobry poczink. Wſcha naſcha próza budźe podarmo, dźěcži k poßłuſchnoſcži wocźahnycź, jeli ſo bohabojoſcź do nich njepłodźimy. Wſchitke nowe poſpyty, ſo by autoriteta ſaßo móz we naſchim cžaßu była, budźa ßo jako knicžomne wupokaſacź, jeli ſo ßo ſtarym wupruhowanym pobožnym ſaßadam njewrócžimy. Jenicžka autoriteta, pſched kotrejž ßo cžłowjek prawje boji, je Bóh. Běda nam, hdyž też ta poßlednja autoriteta khabła. Naſch nadawk je, ſo ju poßylnjamy. Dha ſtej nam Jeſußowaj ſtarſchej ſ dobrym pſchikładom. Wonaj ſtej ßwojeho ßyna ßobu do Jeruſalema wſałej; hižom duzy po pucžu a hiſchcže wjele bóle w ßwjatym měſcže je najlěpſche ſacžiſchcže doſtał. Woboje jeho pohnuwaſche, rjanoſcže pſchirody a kraßnoſcže Božeho ßłowa, ſ Bohom rěcžecź. To běſchtej pobožnej ſtarſchej. Wo macžeri je nam hiſchcže woßebite ßłowo powjedźene: A jeho macź ſkhowa wſchitke te ßłowa we ßwojej wutrobje. A dźenßa? Tu a tam drje macžerje hiſchcže na ßłowa poßłuchaja, ale we wutrobje je njeſkhowaju. Sso wě, ſo tu ßwjatu ßwójbu ſ naſchimi ßwójbami pſchirunacź njemóžemy. Ale tak wjele móžemy prajicź, ſo budźe poßłuſchnoſcź hakle potom ſaßo pycha naſchich dźěcži, hdyž budźa ſtarſchi pobožni a bohabojaſni. A k temu dóńdźe, hdyž ßo naſch cžaß ſaßo praſchecź počnje: Njewěſcže, ſo mam bycź we tym, ſchtož je mojeho Wótza. Njech ßu ſadźěwki tak wuike hacž chzedźa, njech naſch cžaß měni, ſo žaneje khwile k temu nima, njech to ſa ſwonkownu wěz dźerži, w ßwjatnizy pſchebywacź, njech ßo jemu to ſda pſchiwucženje wot wótzow ßem bycź, njech ßo hordźi, ſo je jemu to wſchitko hižom dawno ſnate, ſchtož ßo tam rěcži abo njech wſchelake ſawjeßelenja a rosprószchenja naſch narod wot wopyta templa wotdźerža, wuměrjenych a ſamolwjenjow wſchak je doſcź a nadoſcź, k poßłuſchnoſcži ßwoje dźěcži tu na ſemi jenož pſches poßłuſchnoſcź pſchecžiwo Bohu pſchinjeße. Luby cžitarjo, ty ßy ſo mnu pſches jene: Najprjedy Bóh a potom my cžłowjekojo. Najprjedy luboſcź k Bohu a potom luboſcź k bližſchemu, najprjedy dowěra k Bohu a potom k cžłowjekam, najprjedy nadźiju k Bohu a potom k cžłowjekam.

Kak běſche Jeſuß luboſny też hižom w młodoſcži,
Wón ſtarſchimaj bě poßłuſchny a mózny w mudroſcži.
Kaž na lětach je pſchiběrał,
Tak pſched Bohom je w hnadźe ſtał. Hamjeń.

Lěto 1929.

Sapocželi jo ßmy. Abo ſo lěpje prajimy, — a naſchi pobožni ſtari ſzyka hinak njepraja. — S Božej pomozu ßmy jo ßměli ſapocžecź! — A tydźeń hižo dokonjecź! Je 8. januara, ſo tu pißamy. A ſchto wſcho njeje tutón tydźeń tola hižo pſchinjeßł! To budźe ſtruchłe lěto! ßłyſchimy prajicź.

A ſchto pſchihotuje tajke ſtaroſcže? Dwojake! mamy wotmolwicź. Pſchiroda ſe ßwojimi ſnatymi a njeſnatymi mozami! A ludźo ſe ßwojim njedobrym a ſłym ſadźerženjom!

Tole druhe je to najkhutniſche! Cžłowjekojo ßami to ßu, kiž cžinja, ſo tón cžaß je ſły, ſo to lěto je ſłe! Bojiſch ßo ſkoro do nowinow pohladacź. Tak huſto hacž pohladaſch, wucžitaſch nowe njeſkutki, ſ kotrymiž ßu cžłowjekojo ſcžinili tuto lěto ſłe. A to njetrjebaſch wſacź žane wulkoměſchcžanſke nowiny. Maſch doſcź, hdyž to naſche „Sserbſke nowiny“ a te druhe łužiſke wosmjeſch! A ſchto ma to wſcho nam prajicź? So ßu cžłowjekojo też w tutym lěcže pſchi tym, ßo hiſchcže bóle ſdalowacź Bohu. W tym pak leži ſa naß wſchěch, kotſiž my ſtejimy hiſchcže na ſałožku wěry, to khutne pominanje, cžim bóle ßwědcži wo kſcheſcžijanſkej wěrje a jeje wobſboža-zej mozy, cžimbóle bycź kſcheſcžijenjo ßwěrni we myßli, ßłowu, ſkutku, w zyłym žiwjenju a ſadźerženju, a to njedźelſki a ßwjaty dźeń kaž wſchědny dźeń!

Hdyž tole ſa měru wosmjeſch, dyrbiſch pſchidacź, ſo je jich to też w naſchich woßadach wjele, kiž cžini, ſo bywa tuto lěto ſłe, tutón cžaß ſły. To dźi pſches njedźelſke a ßwjate dny, to dźi pſches wſchědne dny, a ty budźeſch jo wjedźecź, njeby-li ßo hižo ßam dawno dohladał. Kedźbuj na ſadźerženje jeneho pſchecžiwo druhemu, na žiwjenje w domach a ßwójbach! A k tomu: Kak ſteja to nabožnym, kak maja ßo k Božemu domej, k Božemu ßłowu, k woßadźe, k zyrkwi a jeje nadawkam, kotrež wona, ta hiſchcže wojowaza zyrkej, nětkle ma wo tutym cžaßu, kotryž je połny wojowanja a bědźenja! Kak rěcži to druhdy kſcheſcžan wo zyrkwi, kotrejež ſtaw wón tola je! To dopomni na pſchißłowo wo ptacžku! To hižo derje ſmyßleny cžłowjek njewěrjazeho ßwěta njecžini, ſo by tak rěcžał wo tym ßwojim! Kak ſamóže to kſcheſcžijan!

Tak pak potom też ſroſumiſch, ſo telko bojoſcže a powědanja wo tym, kak naturſke mozy cžinja tuto lěto ſle, a ſchto wſcho ßnadź to hiſchcže pſchińdźe, pſchińdźe też w tutym lěcže na naß. Semja je rżała, morjo je howriło, wjele je ßo ſnicžiło! A telko druheho bu ſnicžene ſe wſchelkim njeſbožom! Haj, dyrbimy wuſnacź, hladajo tak na to wſcho, ſchtož hacž ßem tuto lěto ſhonichmy, ſo ſapocžatk lěta 1929 je ſtruchły. Ale pſchi tym tola ſtejo njewoſtanjemy! Cžim mjenje, hdyž to tak ſlě. „Bliže, mój Božo, bliže k tebi!“ tutón kěrluſch ſpěwamy a cžinimy hnydom wot wſcheho ſpocžatka a ßmy jón žiwi! To rěka pak ſaßo: Dopomń ßo na to, ſchto rěkaſch, ſchtó ßy! Kſcheſcžijan, kſcheſcžijanka! Budź to! Budź to ſ myßlu,

je ßłowom, je ſkutkom, ſ zyłym žiwjenjom! Budź to ſtajnje a wſchudźom! Budź to ßwoje dla a druhich dla, tych dla, kiž ßu ſ tobu duzy pſches tuto lěto a duzy pſched trón toho, kotryž je kral tutoho lěta, kaž kóždeho, kotryž je kral wſchěch kralow.

Je nuſne, ſo ßo tole woła też do naſcheho luda, ſo ßo tole pſchiwoła młodym a ſtarym. Wſcho móžne druhe wola ßebi ja pomoznika a wumóžnika — jenož niz połnej dowěru a nadźiju hodowneho Knjeſa! Tak pjenjeſy, hoſpodarjejne, politiku a druhe. Wſcho tole ani jenotliwemu ani ludej njepſchinjeße to ſbožo, kotreż woſboża a tu pomoz, kotraž je najnuſniſcha, też tu w Sserbach niz. S wěrjazej wutrobu a ſ widźazymaj wočźomaj dźimy ßwój pucź a ſtejmy w boju, kotryž je nam wotßudźeny. To budźe hódne kſcheſcźijana a Sserba. To njebudźe nam lěto 1929 lěto, kotrehož ßo bojecź dyrbjeli a kotreż njemóhli ſnjeſcź. To budźe nam lěto, kotreż budźemy ſ Božej pomozu ßměcź dokonjecź a po Božej woli— abo to budźe lěto, w kotrymž my dokonjamy ßwój běh po Božej woli a ſ Božim dopuſchczenjom.

Tak woſpjetuje cźi kóždy dźeń noweho lěta khutnje heßło prěnjeho dnja, Noweho lěta: Jeſuß! „S Jeſußom nam dajcźe cźahnycź!“ tak napominajcźe ßo. „S Jeſußom nam dajcźe cźahnycź!“ tak pſchiwołajcźe troſchtujo, ßylnjo tym, kiž ſ bojoſcźu a ſadwělowanjom tu tſchepotaja pſched kóždej dalſchej krocźałku doprědka. „ S Jeſußom nam dajcźe cźahnycź!“ tak pſchiwołajcźe rosßudnje a doraſnje wſchěm, kiž chzedźa waß ſadźerżecź a wottraſchicź a ſawjeſcź a njeßwěrnych ſcźinicź. „S Jeſußom nam dajcźe cźahnycź!“ tak pſchiwołajcźe ßebi ßami, hdyž nam na pucźu ſpytowanje, hacźenje, wabjenje, nuſa, kſchiž a ſchkoda, wjeßelenje a rosbrojenje!

To na kónzu tola ſpósnajeſch, hdyž tak pſches lěto krocźiſch ſ Jeſußom, ſo to lěto, njech po cźłowjeſku bě ſke kaž chzyſche, tola tola žohnowane, tola ſbožowne.

Tuž tak duzy dale pſches nowe lěto, hladajmy na to a ſtejmy ſa tym, ſo bychmy hódni byli tajkeho žohnowanja Božeho

---

Pohanow hody.

Hodowne powjedańczko ſ Afriki je naß chzyło pſchihotowacź na póhanow hody, kotreż dźenßa ßwjecźimy. Wono bě naß tola dowjedło na mißijonſke polo Afriki a nam pokaſało, kak ßo tam też jewi kraßnoſcź Boża, kak tam też pſchikhadźeju tſjo mudri, ſo bychu hodowneho Sbóžnika wohladali. A dźenßa pſchikhadźeja po ſtach!

A wo filmje ſ Afriki je naſche kopjeńko rosprawjało. „Andrea, ßyn kuſtarja“ rěkaſche tutón film. A wón nam pokaſa, kak hodowne ßwětło też na tym najcźěmniſchim, ſchtož póhanſtwo ma, dobywa: na kuſtanju. A zyły lud tam pſchińdźe, ſo by ßłużił kralej ßwětła, Jeſußej. A wjele luda tam hiſchcźe je w cźěmnoſcźi pohanſtwa!

A naſch „Mißijonſki Poßoł“ je pſchinoſchował měßaz wot měßaza ſtare a nowe a najnowiſche powjeſcźe ſe wſchěch kónczin ßwěta, ſe wſchěch móžnych polow mißijonſkeho dźěła a je pokaſował, kelko tam hiſchcźe žiwych w póhanſtwje, kelko tam cźaka na pomoz na ſpokojenje najſnutskowniſcheho žedźenja, a kelko tam jich hižo khodźi we wobſbožazym ßwětle hodowneho dźěſcźa.

Hdyž pak to tak, nimamy pſchicźiny, prajicź, ſo niczo wo tym wſchěm njewěmy, njemóžemy też prajicź, ſo tam naſcheje pomozy njetrjebaju, a tuž njemóžemy a njeßměmy ßo też komdźicź, dźenßa, hdyž pohanow hody ßwjecźimy, wobradźecź, wobradźecź do ſchkliczki abo do kaſchcźika pſchi zyrkwinych durjach abo, kaž je to we wſchelakich woßadach lube a rjane waſchnje, na Knjeſowym wołtarju. A njech ßmy my wokhudźili a wjele nimamy, to wulke bohatſtwo hodowne w Jeſußu Khryſtußu nam date tola mamy. A ſ tuteho njejßmy dobru, kopatu měru też do wſchěch ludow, hdźež tuteho bohatſtwa paruja — a, — a też to njeſabudźmy, też dźenßa niz, — rosſchěrujmy tuto bohatſtwo tu pola naß, hdźež mamy jich wjele dwójzy khudych, kajkich, kotſiž ßu w ſwonknej khudobje też na tajkim khudźi. Tole ßo ſtań pſchedewſchěm ſe ſkutkom woßobinſkeho ßwědczenja; ſ tutym jednocźi ßo ßamo wot ßo modlenje a darowanje, woprowanje. A to tamne ßo ſtań ſe modlenjom a ſ darniwej, woporniwej wutrobu a ruku!

To ßu potom kſcheſcźijanow wěrne dźakne hody, to ßu kſcheſcźijanow póhanow hody!

Wěra.

Ssmilna ßotra piſche: „Wbohu khoru mam woßebje na ſtaroſcźi ßwojeje wutroby. Leži tam nětko hižo 30 lět khipra. Jeje duch pak je hiſchcźe jara žiwy. Je to lube, pobožne cźłowjeſke dźěcźo. Se ßwojej ßylnej wěru do toho Knjeſa a Sbóžnika Jeſußa Khryſtußa njeße wono ßwoje cźežke cźerpjenje ſ wulkej ſcźerpliwoſcźu. Jeje 82lětna macźerka proßy naſtajnje, ſo by ßebi Bóh luby Knjes po dźowku prjedy pſchiſchoł hacź po nju. By potom mohła lóžo wumrěcź . . . “

Sſłyſch a hladaj! A hladaj na ßo a wokoło ßo a do ßo! Kajki dyrbiſch ty bycź,

---

Po hodźoch ſa hody.

Se ßwojeho dźěła piſche diakoniſa Drježdźanſkeho macźerneho doma:

„Kelko wjeßela ßměſch tola naſhonicź. Tak doſtach ras khětro cźežku zigarowu tyſku. Bě dokoła wokoło ſalěpjena; ſwjerćha bě dźěrka. A ſchto bě w njej? Pjenjeſy. 116 hriwnow. Knjeni bě kóždy dźeń do papjerki wottorhanſkeje protyki pjenjes ſawaliła a do tyſy tyknyła. Sa khudych bě to cźiniła. — A do hód doſtanu hiſchcźe junu tajku tyſku. Njedyrbiſch ßo to radowacź?

So **njebych ja ßama nětko ſabyła ßo dźakowacź**, ßym ßebi do jſtwy tyſku ſtajiła, do kotrejež pſchi kóždym mjeńſchim abo wjetſchim wjeßelu pjenjes tyknu. Do hód budźe wuprósdnjena a dyrbi ſe ßwojim ſamoženjom ſaßo wjeßele pſchihotowacź. A tak někotra luba dobrocźiwa cźłowjeſka duſcha, kotraž polo mje wo tutej tyſzy a jeje ſaměru ſhoni, je pomhała ju pjelnicź!!“ — Kak by było? —

Też ßobu do noweho lěta.

Běſche muž, kiž bě na płuza khory. Naſtajnje by mi prajił, tak huſto hacź bych k njemu pſchikhadźała: „Ssotra, ja budu tola ſaßo ſtrowy. Ja nochzu hiſchcźe wumrěcź!“ A tola jeho njedźerżeſche žane ſeńſke ſbožo. We ßwojim mandźelſtwje njebě runje ſbožownje žiwy ſe ßwojej žonu. Dźěcźi też njeměješche. Ras pſchinjeßech jemu ſchpruch a pſchicźinich jón wyſche łoža na ſcźěnje. Bě to ßłowo ſ 1. Jana 1, 7: „Ta krej Jeſom Khryſta, jeho ßyna, wucźiſcźi naß wot wſchitkich rěchow.“

Jako ſaßo pſchińdźech, bě khory kaž pſcheměnjeny a rjekny: „To pak je rjana ſchtucźka. Nětko chzu też ja rady wumrěcź.“

Wón proſcheſche wo Boże wotkaſanje, a ſ nim jo też jeho mandźelſka a jeho pſchichodna macź wužiwaſchtej. Dwě njedźeli poſdźiſcho je w měrje domoj cźahnył.

Pomhaj Bóh!

„Pomhaj Bóh“ mi rěkaja
Nětk lětkow skoro schtyrzeczi.
„Pomhaj Bóh!“ wschěch postrowju,
Hdyž lětko ßo nětk pscheměni.
„Pomhaj Bóh!“ tak witaja
Sso Sserbjo ßwěrni wutrobnje.
„Wjerschny pomhaj!“ wotmołwja,
Ssej pschejo pucze sbožowne.
„Pomhaj Bóh!“ je postrow mój,
Hdyž Bóh tón Knjes nam póschele
Wschěch dnjow dżeń najlěpschi ßwój,
Dżeń njedżele jom' ßwjateje.
„Pomhaj Bóh!“ tak witacz chzu
Rad wschudżom w Sserbach statok, dom
Kóżdu lubu njedżelu
Se ßwěrnym ßerbskim postrowom.
„Pomhaj Bóh!“ tak strowju Waß!
Tuž wotmołwjecze wschitzy mi:
„Witaj k nam! Pschińdź bórsy saß!“
— To żohnowanje Wam a mi! —

Pschißłowo.

Nowe lěto — nowa Boża miłoscz.
Nowe lěto — nowe njesbožo a sbožo.
Nowe lěto staroh' luboh' Boha trjeba.
Nowe lěto ßej nowu pokutu żada.
Nowe lěto czi hižo do Jana dadża, njechasch-li lěpje do dżěła pschimacz.
Nowe lěto ßo hakle s prěnimi schkórzami poczina.

Zyrkej a stat.

— **Staropruska zyrkej.** Lětßa ßu nowowólby. Wyschscha zyrkwina rada je postajiła, so rańsche provinzy w februaru wotpóßłanzow wokrjeßnych synodow wola. K tutym wólbam pschisamknu ßo 11., 12. a 13. meje wólby do provinzialnych synodow. Posdżischo pschińdu w tutym lěcze też hischcze wólby do generalneje synody.

— **Vatikan a italska wyschnoscz,** t. r. bamż a italska wyschnoscz jednatej dale wo tym, kak byschtaj ßo wujednałej a kak by bamż saßo ßwoje prjedawsche prawa dostał, t. r. kak by ßo romski zyrkwiny stat saßo we wěstych wuměrach swěscził a postajił. Tukhwilu ma ßo tola bamż takrjez sa jateho italskeje wyschnoscze. Każ italska wyschnoscz wosjewja, ßu pschihotowanske jednanja tak někak skónczene, tak so móżeja s hłownym jednanjom ßamym sapoczecz.

— **Evangelska zyrkej** wschěch krajow ßo hotuje w tutym lěcze hódnje wosßwjeczicz 400lětny jubilej Lutheroweho katechisma. Kónz lěta 1528 bě Luther sapoczał, pschihotujo wudacze ßwojeho tak mjenowaneho Wulkeho katechisma, pißacz jenotliwe „hawptschtuki“, jenotliwe hłowne kruchi kscheśczijanskeje evangelskeje wěry. Kóżdu bě swoprědka jako wosßebitu taflu abo łopjeno shotowił. W meji lěta 1529 bě pak wscho hižo jako kniha hotowe a rěkasche: „Der Kleine Katechismus für die gemeinen Pfarrherrn und Prediger. Martin Luther. 1529.“ Tuž chzemy też my wschudżom w naschich wosßadach hódnje wopominacz tutón wosßebity a ważny skutk naschoho Luthera, kotryż je też sa njeevangelske zyrkwje s pschikładom był, po kotrymż ßu czinile.

Wschelake s bliska a s daloka.

— **Hłowna ßerbska prědarska konferenza** wotměje ßwoju hłownu shromadżisnu póndżelu 21. wulk. rózka w Sserbskim Domje, a to dopołdnja ¾10 hodżin. Dokelż mamy wo wschelakich ważnych praschenjach jednacz, njech wschitzy nětkole hižo na to dżiwaja, so bychu móhli pschińcz.

— **Wosßadne rosprawy** do czischczerńje abo mi podawacz sa „Pomhaj Bóh“ ßu wschitzy 'lnjeża fararjo hischcze ras proscheni. „Pomhaj Bóh“ je wosjewi porjadu w tutym a dalschich czißłach. Wschě do jeneho abo dwejoch czißłow stajicz, njeje mózno. Wschě pak w tutym łopjenu wosjewicz je nusne. Tohodla ßu też wosßadni sastupjerjo tych wosßadow, w kotrychż wjazy ßerbski duchowny s fararjom njeje, w kotrychż pak hischcze Sserbjo bydla, proscheni, ßo wo to postaracz, so by nasch njedżelnik tajku wosßadnu rosprawu wo lěcze 1928 dostał.

S **Porschiz.** W naschej wosßadze je ßo w lěcze 1928 narodżiło 36 dżěczi (1927: 27), 24 hólzow a 12 holzow; 1 hólz a a 1 holza staj saßo wumrěłoj. Pschipowědanjow běsche 17 (26), wěrowanjow 11 (13). Semrěło je 22 (22) wosßobow, mjes nimi nasch ßerbski wótczinz wyschschi wuczeŕ a kantor Hanczka. Konfrměrowanych bu 29 (33) dżěczi, 13 hólzow a 16 holzow, mjes nimi běsche ßerbskich 11 hólzow a 12 holzow. Spowědnych běsche 2060 (2005), na ßerbskim 745 mużskich a 1012 żónskich, na němskim 117 mużskich a 148 żónskich. Domach ßwjeczeschce Boże wotkasanje 38 wosßobow. Se sběrkow je ßo nahromadżiło 1221,30 hr. (loni 1317,69 hr.). Mißijonskich darow nawdachu 863,68 hr., a to wot czitarjow Mißijonskeho póßła 24,05 hr. wot jeneho pschecżela mißijonstwa 550 hr. a 45,60 hriwnow danje; w mißijonskim kaschczíku wot pschecżelow mißijonstwa 244,03 hr. (Sa mißijonstwo nawda ßo 600,37 hr. wjazy hacz 1927.) Sa wosßadnu diakoniju nasběra ßo 288,85 hr. (285,31 hr.). Wutrobny dżak praji ßo sa wschitke dary.

S **Maleschez.** S nascheje wosßady ßu w nastupanju zyrkwinskich powěsczow s lońscheho lěta ßlědowaze liczby sdżělicz. W spinkach pschistajene ßo na lěto 1927 poczahuja: Narodżiło je ßo 40 (40) dżěczatkow, 26 ßynkow a 14 dżowczickżkow. Swěrowało je ßo 16 (9) porow; k tomu 11 pschipowědało. Semrěło je 18 (14) wosßobow, mjes nimi 4 dżěczi. K Bożemu blidu je dożyła pobyło 1463 (1303) wosßobow, mjes nimi 622 mużskich, 841 żónskich, 51 wosßebje (woprawjenych), 35 prěnickżkow. Na němskim běsche 435 (361) spowědnych hosczi. Dobrowólnych darow je ßo pschi zyrkwinskich sběrkach 334 hr. (401 hr.) nadawało, wot kotrychż 92 hr. we wosßadze wosta. Wysche toho ßo nawda w Bożim domje pschi durjach a wołtarju 177 hr. a skónczńje (s pschiliczenjom danjazeje sběrki — 123 hr. wunoschka — druhich darow 215 hr., dożyła 726 (780) hriwnow.

S **Huczinu.** W Huczinjanskej wosßadze, do kotrejež ßuscheja Huczina s Nowej Wjesku, Hlina, Brěsna a Lemischow, bu w lěcze 1928 kschczenych 24 dżěczi, 15 holzow a 9 hólzow. Paczeŕskich dżěczi běsche 16, 7 holzow a 9 hólzow. Pschipowědało je ßo 10 porow, swěrowanych bu tu 6 porow. Semrěło je 17 wosßobow, 11 doroscz'enych a 6 dżěczi. K Bożemu blidu pobu 753 wosßobow, 326 mużskich a 427 żónskich, mjes nimi je 24 domach woprawjenych. Sběrki ßu wunjeßke 307 hr., dalsche dary luboscze 68,12 hr., sa Swonkowne mißijonstwo 140 hr., dożyła 515,12 hriwnow.

Listowanje: K. w K. sa 2. po tsjoch kralach. — W. we W. sa Sept.

Samołwity redaktor: farar Wyrgacz w Nosßacźizach.

Czisło 3

Pomhaj Bóh!

Létnik 39

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosć da.

Njech ty spěwaš
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Sserbske njedźelske lopjeno

Budyschin 20. januara 1929 Bautzen

Czischcź a nakład Ssmolerjez knihicźischczerńnje a knihatnje, sap. družstwo s wobm. ruk. w Budyschinje

Wukhadźa kóždu sobotu a placźi schtwórczletnje 108 słotych pjenjezkow

K 400létnemu jubilejej Lutherowcho Małeho katechißma

1529—1929.

Jap. skutki 8, 30. 3.: Tuž pschiběža Filip a słyschesche, so wón (t. r. komornik s Murskeje) profetu Jesajaża czitasche, a dźesche: Srosumisch tež, schtož czitasch? Wón pak dźesche: Kak mózu srosumicź, hdyž mi to nichtó njewukłoži? A naproży Filipa, so by na wós stupił a synył so k njemu.

Komornik kraloweje Kandazeży s Murskeje běsche w Jerusalemje so k Bohu modlił. Tež wón sacźuwasche něschto wo wěrnosczi, kotraž běsche w nabożinje židowskeho luda wobjamknjena, wożebje w pismach profetow. Na domojpuczu wón czitasche na swojim wosu sedźo městno s profety Jesajaża a njemózesche to prawje rosumicź. Na Knjesowe namołwjenje pak pschińdże runje japoschtoł Filip na tutu dróhu, kotraž s Jerusalema do Gazy wjedźesche, a pschistupi k wosej komornika a jako jeho słyschi czitacź w Starym testamencźe, so jeho woprascha: Srosumisch tež, schtož czitasch? Ważne to praschenje. Sa komornika njeběsche lohko, runje tele rjane wěschczenja na Sbóžnika srosumicź. Ale japoschtoł Filip jemu wocźi wotewri a k słubjenju profecźiskeho słowa mózesche jemu tež dopjelnjenje hižo podacź; poskicźesche jemu mjenujzy evangelijon wo Khrystuży.

Sbožowny, spokojeny a wobohaczeny so komornik domoj wróczi. S modlitwu běsche so spokojił, se srosumjenjom swjateho Pisma so wobohacził a nětko mějesche, hdyž jeho semske kubła njespokojachu, najsnutskownischi pokład, swojeho Sbóžnika.

Srosumisch tež ty, schož czitasch? Haj, czitasch ty, luby czitarjo tutych rynczkow, szyka w swjatym Pismje? Lohko wschak njeje sa dźensnischi splah sebi w swjatym Pismje hnydom prawe městno namakacź abo sa kóždy dźeń abo kóždu składnosćz sebi prawje natwarjaze wotdźělenje se swjateho Pisma wuswolicź. Ludźo nascheho czasa, wożebje młódschi, su pschemało doma w swjatym Pismje, haj młodźi husto dosćz s zykej wulkej bibliju niewědźa wjele sapoczecź abo sebi žane městno k natwarjenju w njej namakacź. Dobru skužbu nam tohodla nasch Bibliski pucźnik wopokasuje, kiž na kóždy dźeń léta wěsty schpruch s biblije poskicźa. Tež wottorhanske tscheschczijanske protyki abo twój Pucźnik do swjateho Pisma abo Pokasowar wotdźělenjow swjateho Pisma sa njedźele abo swjate dny w pschidawku k twojej serbskej bibliji móże czi tu skužbu dokonjecź. Hdyž potom so schpruchej hischcże wukładowanje pschisamknje, kaž we wschelakich wottorhanskich protykach, je to wożebita skužba.

Kak wjele czežscho pak dyrbjesche tola naschim prawótzam padnycź, so do zykeje wulkeje biblije namakacź a ju prawje srosumicź, hdyž woni tola wjazy létstotkow po pschijeczu tscheschczijanskeje wěry njeběchu žanu bibliju měli, ale jenož nje-

dźelske sćenja a epistole, to rěka te wotdźělenja, kotrež we Božich ßkužbach ßo pschecžitachu abo wo kotrychž ßo prědowasche, snajachu! Haj, młody Luther ßam, prjedy hacž wón prěnju zyku bibliju do rukow dosta w Erfurcźe, wo njej wjele wjazy njewědźesche hacž te njedźelske sćenja a epistole. Kelko hórje hakle dyrbjesche potom s prostym ludom stejecź! Kak móžesche lud szyka wucžbu a wěru biblije dokładnje sesnacź, hdyž jemu ju nichtó sa ßobu njeposkićźesche abo jeje hłowne wucžby s krótka na srosumliwe waschnje hromadu njesestaja? Tohodla ßo też w zykej Němskej wulka njewědomosćź w nabožinskich wězach namakasche. To běsche Luther ßam pschi ßwojich zyrkwinych visitazijach shonił, pschi kotrychž ßo wulka duchowna nusa, njewědomnosćź a lěnjosćź wosßadnych pokasa, wosßebje někotsi wosßadni ßo lěta dołho k Božemu wotkasanju komdźachu abo wjele wo nim njewědźachu, haj też Wótcženasch njemóžachu, wěru njesnajachu prawje a běchu žiwi bjes wyschschich sajimow „kaž luby skót“. Też fararjo ßami njemějachu husto dosćź doßahazu khmanosćź a wucženosćź k prědowanju abo wobhonjenosćź w Sswjatym pißmje. Jedyn w ßwojej hłownej wosßadźe Boże wotkasanje po evangelskim waschnju, ale w ßwojej filialnej wosßadźe po katholskim waschnju wudźělesche. Też druhe brachi a njeporjadki ßo mjes nimi hischcźe namakachu. Tehodla ßo w l. 1528 prěni evangelszy superintendentojo postajichu, kiž bychu nahladowali fararjow ßwojeho wokrjeßa.

Tale zyka duchowna nusa, kotruž Luther na ßwojich visitazijach shoni, jeho nusowasche, w l. 1529 ßwój „Mały katechißmus“ wudacź! 20. januara 1529, to rěka runje nětko psched 400 lětami Wittenbergski kapłan Jurij Rörer ßwojemu pschecźelej, měschćanskemu pißarjej Schćěpanej Rothej, pische, so ßu wot Luthera tajke wudate, kotrež na najkrótsche a najprosćźische waschnje Lutherowy katechißmus sa dźěćźi a cželedź wopschijeja. Dopokasane je, so je Rörer s tym prěnje tśi hłowne wucžby (hawptschtuki) Lutheroweho Makeho katechißma měnił. Pschetoż niz w knihach je najprjedy Lutherowy katechißmus wuschoł, ale w lisćźinach (plakatach), kotrež mózachu ßo na scźěnu powěßnycź, so mějesche kóždy wschědnje Boże kasnje a wěru a Wótcženasch psched wocžomaj. Tak lětßa ßměmy woprawdźe ßwjecźicź 400lětny jubilej katechißma.

Kajki kraßny je tola Lutherowy katechißmus! Po krótkim tekscźe scźěhuje wukładowanje, a to je krótke, konkretne a ludowe, so by też dźěcźo a wschědny muž jo srosumił. Forma praschenjow je drje ßo s visitazijow ßem wobkhowała, ale też so mohłoj starschej doma dźěcźi a cželedź ßo wopraschecź. Rěcž je krótka jadriwa, tak je ßo hacž do dźenßnischeho dnja we němskich katechißmach wobkhowała. Runjež ßu wschelake ßkowa sestajene a naschemu cžaßej njesrosumliwe, ßebi tola njejßu nowschi wudawarjo swěrili, w Lutherowym tekscźe wjele pscheměnicź, so njebychu s tym zyły mózny sacźischcź Lutheroweje rěcže woßłabili.

Schto Luther podawa w Mały mkatechißmje? To najważnische se Sswjateho pißma, schtoż dyrbjesche kóždy kschescźijan k ßwojej sbóžnosćźi wjedźecź: Najprjedy Boži sakoń s wulkotnym wukładowanjom, niz po swonkownym srosumjenju Farisejskich po pißmiku, ale po duchu, w myßli Jesußoweho prědowanja na horje; potom kschescźijansku wěru s pocźahowanjom na jenotliweho wěrjazeho kschescźijana a pokasujo na nasche pschißłuschnoscźe dźakownoscźe napschecźo Wótcźej stworicźelej, naschemu Sbóžnikej wumóžerjej a ßwjatemu duchej sbóžnosćź skutkowarjej a troschtowarjej. Khutnosćź a nusnosćź Khrystußoweho wumóžerskeho skutka wón wupraja s tymi ßłowami: „Kiž mje shubjeneho a satamaneho cźłowjeka je wumóhł, warnował a dobył wot wschitkich hrěchow, wot ßmjercźe a wot cžertowskeje mozy“. S klaßiskimi ßłowami wón saměr Khrystußoweho wumóžerskeho skutkowanja, woßebje jeho njewinowateje ßmjercźe, ryßuje, hdyž rjeknje, „so bych ja ßam jeho a w jeho kraleństwje pod nim žiwy był a jemu ßłużił we wěcžnej prawdosćźi, njewinosćźi a sbóžnosćźi“. Skóncžnje nam Wótcženasch jako modlitwu w dźěcźazym dowěrjenju k Bohu, w duchu a w prawdźe wukładuje. Posdźischo je hischcźe wucžbje wo ßwjatej kschcźenizy w Božim wotkasanju pschidał. Luther je tak wscho, schtoż dyrbi kschescźijan k ßwojej sbóžnosćźi wjedźecź, do krótkich, jednorych ßłowow sestajał. Jeho katechißmus je to, schtoż dyrbjesche po jeho myßli bycź, prawa biblija sa laikow abo sa prosty lud. Wón lud wocźehnje k srosumjenju biblije, jemu Filipowu ßłužbu wopokasujo. Wo katechißmußu w podobje knihow ßo nam prěni ras 16. meje 1529 pische.

Lutherowy Mały katechißmus namaka wulkotne rosschěrjenje, wón běsche woprawdźita potrěbnosćź. Luther ßam chzysche rad zyke žiwjenje katechißma wostacź: „ja njemóžu wustudowacź ani dowuknycź, ale wschědnje w nim wuknu a ßo po nim modlu se ßwojim ßynom Hanßom a se ßwojej dźowcžiczku Madlenu. Jeho katechißmus bu domjaza, schulska, zyrkwinska, haj ludowa kniha. Wulki stawisnař němskeho luda Leopold Ranka pische: „Wón je runje tak dźěcźazy, kaž hłuboki, tak lohko srosumliwy, kaž njewußlědomny, jednory kaž nadobny. Sbožowny, schtóž ßwoju duschu s njeho ßyscźesche, kiž ßo jeho dźerži! Wón ma njesachodny troscht we wschěm cžaßu, sa cźeńkej skoru jadro wěrnosćźe, kotraž móže też nanajmudrischich spokojicź“. Jan Mathesiuß, Lutherowy pschecźel praji: Hdyž Luther hewak niczo dobreho njeby wuskutkował, hacž so je wobej katechißmaj (Mały a Wulki katechißmus) do domow, schulow a zyrkwjow pschinjeßł a so je modlitwu do wobjeda a po wobjedźe a rano a wjecžor sawjedł, ßo jemu zyły ßwět njeby mohł sa to dodźakowacź“.

Płody Lutheroweho katechißma ßu njewuprajomnje rjane. Luther ßam ßměrźische to pytnycź a praji, so młodźina s katechißmom (a s bibliju) tak wotrosćźe, so jemu to we wutrobje derje cźini. 400 lět je katechißmus nětko naschemu ludej ßwoju wocźehnjerśku a natwarjazu ßłužbu wopokasał. Sa tole žohnowanje ßo dźenßa njemóžemy Bohu dodźakowacź. Zyke smyßlenje najnadobnischich duchow nascheho luda je pohnute było wot Lutheroweho katechißma. Haj zyke schlachty a wschitke worschty nascheho luda ßu psches njón kschescźijansku nabožinu a srosumjenje Sswjateho pißma namakali. Nasche schule ßu psches katechißmus (a Bibliske stawisny) wosßebity ras, kschescźijanski ras, dostałe.

Katechißmus ßo też bórsy do wschelakich rěcžow pschełożowasche ßwojeje ważnosćźe dla. Nasch hornjołużiski ßerbski lud jón też sahe dosta, haj prjedy hacž zyku bibliju, ßamo prjedy hacž Nowy Testament. Wón běsche jeho „ludowa biblija“. Sserbja Delnjeje Łużizy dóstachu hižo w l. 1574 Lutherowy Mały katechißmus seßerbschćeny wot Albina Mollera, fararja w Tschupzu w Błótach. Sserbja Hornjeje Łużizy dóstachu jón w l. 1597 a to pschełożeny wot Wjazßkawa Worjecha (Warichija). Wón je dozyła najstarscha we Hornjej ßerbschćinje cźischćana kniha. Worjech ßo narodźi w Hrodźischcźu, bu w l. 1587 s kapłanom w Hodźiju, 1589 se fararjom tam a semrě tam w l. 1618, 54 lět stary. Jenicźki sbytkny eksemplar Worjechoweho katechißma ßkuscha Panachowej knihowni pschi Michalskej zyrkwi w Budyschinje, namaka pak ßo nětkle, kaž psched krótkim hakle shonich, w knihowni Sorabija (Łużiskeho Prědarskeho towarstwa) w Lipsku

Dr. Marczin Luther

a je, dokelž je jeniczki zwojeho rasu, jara drohotne wobzedzeństwo tuteho studentskeho towarstwa. Worjechowy katechizmus běsche zo nimale 100 lět jako jeniczki zwojeho runja wot (hornjo-) zerbskeho luda trjebał a wuczazym kaž wuknjazym zwoju zohnowanjapołnu złużbu wopokasał. Sa tutón zyły czaz zo dozyła njeje wjele wjazy zerbskich knihow wudało, dokelž zo se wschěch stron wotemrěcze Serbow wocakowasche. — We Worjechowym katechizmje stejitej němski a zerbski tekst pornjo zebi.

W l. 1693 wuda zo „njebo D. Marczina Luthera Mały katechizmus, na wozebne poruczenje krajnych stawow Hornjołużiskeho Markhrabinstwa do zerbskeje rěcze pschełożeny".

Po nim bu wudaty „Schěrachowy katechizmus" w lěcze 1716, kiž je wot Schiracha po Worjechowym katechizmje pschedzěłany, a to dospołnje. Wot njeho zo hischcze jeniczki eksemplar w Zitawskej měschczanskej knihowni namaka.

Po nim bu wudata zyła liczba „s wukładowanjom", napozledku katechizmus Ernsta Bohuměra Jakuba, fararja pschi Michalskej zyrkwi w Budyschinje, a potom wuńdze wot jeho zyna Jurja Jakuba, fararja w Njeswaczidle: Mały katechizmus dr. Marczina Luthera se schpruchami s biblije, zyrkwinskimi khěrluschemi a khoralnymi hłozami (wuknjenja wot kralowskeho ministerstwa wschitkim sakskim schulam poruczene, zerbskim schulam zerbske podate). Tekst je w pozlednim czazu sazo dwojorěczny, na lěwej stronje zerbski, na prawej němski. Prawopiz je schwabachski, a zerbska rěcz hischcze thětro poněmska, pschejara po złowje s němczinu pschełożena. Dokelž pak nasche dzěczi nětkle w schuli nowy (analogiski) prawopiz wuknu, je zerbske wucžerst wo nowy wudawk tuteho Jakuboweho katechizma schotowiło, kotryž ma nowy prawopiz s łaczanskimi pizmikami a porjedzenu zerbschczinu.

Po zerbskim katechizmje, abo wozebje po Jakubowym, zmy my dzenznischi evangelszy Serbjo zwoju nabožinu se wulkeho dzěła wuknyli, a schtož możemy s njeje do złowow drasczicz, to mamy swjetscha s tuteho katechizma. Kajke žohnowanje sa zyku naschu dzenznischu schlachtu! Někotryžkuli, kiž na zwojim łožu khorosczе abo w zwojich starych lětach, hdzež jeho wocži njemóžetej wjazy czitacz, zo na městna zwjateho pizma dopomina abo tez w zwojej kschesczijanskej wěrje troscht czerpa, ma zo sa to zwojemu zerbskemu katechizmej a tez tej schuli dzakowacz, kotraz je jemu jón wucziła. Kajke žohnowanje je zo szyła sa 400 lět wobstacza Lutheroweho katechizma do nascheho luda wuliwało! Sakorjenjenosczz nascheho luda do Swjateho pizma a do wěry s trjebanja a se wuknjenja katechizma wukhadzesche.

Dzenznischi dzeń zo snajmjeńscha w Sakskej po nowym wuczbnym planje žana wozebita katechizmowa wuczba wjazy njewudzěluje, ale jenož Bibliske stawizny, pschi kotrychž pak zo wě, změ zo katechizmus zobu wužiwacz a nałożowacz. Strach wobsteji, so pschichodny splah njebudze wjazy tak hłuboko w zwojej kschesczijanskej wěrje wobhonjeny, a so drje szyła njebudze tak krucze w Swjatym pizmje stacz. Bojimy zo, so je s pschikrótschenjom nabožinskeje wěry najlěpschi czaz sa kschesczijanske roswucženje, wozebje pod dzenznischimi wobstejnosczemi nimo. To pak je wulka schkoda. Nadzijomnje zo tola kschesczijanszy starschi dopomnja, zo mjes zobu organisuja a zebi dozahaze a dokkadne roswucženje zwojich dzěczi w nabožinje žadaja, kaž wschak zo to we wschelakich stronach němskeho kraja hižom stawa. Na kónzu tola tez sarjadowanje schule zobu wot wole starschich wotwizuje.

Wazne pak je tez, so dzěczo po konfirmaziji zwój katechizmus do kuta njeczizne abo druhim pschewostaji, ale zebi jón sa czaz žiwjenja khowa a tez jako dorosczeny człowjek dale w nim wuknje, kaž chzysche Luther zam rad czaz žiwjenja schuleŕ katechizma wostacz. Wschelake wuczby w nim jako dorosczeni hłubscho srosumimy. Wón tez nam srosumjenje Swj. pizma wolóži. Waz zebi tez ty, zerbski krajano, sazo snowa zwój katechizmus! Wón wopschija krazne parle kschesczijanskeho pósnacza!

Snajesch ty hischcze zwój katechizmus? Tak zo něhdy duschepastyŕ khudeho hřeschnika w jastwje praschesche, kaž D. Blankmeister pische. Niczo na stóstniku žaneho saczischcza njeczinjesche, ale dopomnjecze na katechizmus jeho porasy. We nim psches njón na jene dobo dopomnjecze wotucži, na wschě Boże kasnje, kotrez běsche něhdy wuknył a — posdzischo tak slě pschestupił. Snajesch ty zwój katechizmus? To njech tez tebje a nasch zyły lud, wozebje młodzinu, dopomni na Boże njesachodne kasnje, ale tez na naschu krazną kschesczijansku wěru a na zwjatu kschczenizu, na prawe modlenje a na Boże bohate wotkasanje, ale tez na najwažnische schpruchi Swjateho pizma a na najrjeńsche parle naschich spěwarskich! Wón może nam wopokasacz Filipowu spomožnu złużbu. Ke temu njech Bóh Knjes nam katechizmus sdzerži a jón žohnuje!

Ksch. w Kl.

Pokaſki
ſ Worjechoweho prěnjeho ßerbſkeho katechißma.

Wopſchijecźe Worjechoweho katechißma je ſpodźiwnje ſarjadowane. Najprjedy je titul (jenoż němſki), potom pſchedrěcź Lyttichja, fararja a ſuperntendenty w Biſkopizach, potom pſchedrěcź Worjecha (wobej jenoż němſkej), potom 5 hłowne wucźby (hawptſchtuki) ßerbſke a němſke, ale bjes wukładowanja, po nich rańſcha a wjecźorna modlitwa, ßerbſka a němſka, a pacźeŕ do wobjeda a po wobjedźe ßerbſki a němſki; na to ſcźěhuja ſaßo 5 hłowne wucźby (hawptſchtuki) ſ wukładowanjom, ßerbſke a němſke, a ſkónczńje kſchcźeńſke a wěrowanſke knižki a žohnowanje, wſcho we wobojej rěcźi.

Boże dźeßacź kaſnje bjes wukładowanja tam takle ſteja:

The dzeſacz kaſni Bohſche.

1. Ja ſum ton knes twoi Boh ty nederbiſch ijnech Bohow mycz pſchimni.
2. Ty nederbiſch teho mena tweho Boha newuſchitni wuſchiwacz.
3. Ty derbiſch ton ſwete dzen ſweczicz.
4. Ty debriſch tweho wotca a twoiu maczyr czeſci mycz ſcho ſo tebi debri poidze, a dołho ſchiwa budzeſch na ſemi.
5. Ty nederbiſch mordowacz.
6. Ty nederbiſch nakaſanſtwo hnacz.
7. Ty nederbiſch kranucz.
8. Ty nederbiſch falſchneho ſwetſchena rittczacz pſchetziwo twemu Bliſchemu.
9. Ty nederbiſch poſchadacz tweho Bliſcheho Cheiſche.
10. Ty nederbiſch poſchadacz tweho Bliſcheho Schäna, wotrozka, dźowki, ſkotu a niczoho ſtoſch jeho jo.

Ja ton Knes twoi Boh ſum jeden ſurowe Boh, kiſch domach peta te hrechi tech wodcow na tech dzecoch acz do ceczeho a do ſtworteho ſtawa. Ale tym kiſch me lubuja, a moje kaſni dzerſcha, czinu ja dobrotu do towſent ſtowoch.

Evangelſki ſwjaſk wo jubileju Lutherowoho katechißma.

Evangelſki ſwjaſk, to je ſjednocźeńſtwo wſchěch evangelſkich zyrkwjow Němſkeje, wobrocźa ßo ſa tuto evangelſke jubilejne lěto ſe ſcźěhowazym ßłowom:

„W lěcźe 1929 ßwjecźi evangelſke kſcheſcźijanſtwo 400lětne wopomnjecźe toho lěta, w kotrymž Marcźin Luther dari ßwojemu ludej Mały katechismuß. Se wſchěmi evangelſkimi kſcheſcźijanami wopomina Evvangelſki ſwjaſk dźakowny to bohate žohnowanje, kotryž je ſ tutych knižkow wukhadźało. Mały katechismuß je ßo ſchulſka kniha, domjaza kniha, zyrkwinſka kniha a ſakožna kniha ducha němſkeho luda ſcźiniła a to po ßłowach Luthera ßameho: „Die Laienbibel“, darinnen der ganze Inhalt der chriſtlichen Lehre begriffen iſt, ſo einem jeden Chriſten zu der Seligkeit zu wiſſen vermuten.“ Ryſy němſki po ßwojim wuraſu, jednorje bibliſki w ßwojim wobßahu, tak bu wón němſkemu ludej pokład duſche, ſ kotrehož je pſchezo ſaßo cźerpał móz wěry, ſakład žiwjenja, ßylnoſcź w cźeŕpjenjach a troſcht ſa wutrobu.

Cźaßy ßu ßo pſcheměniłe, tola korjenje nabožnje a dobreje kultury woſtawaju w wotměnjowanju lětſtotkow te ßamßne. Te Boże kaſnje kaž Luther je ſa duſchu piſche, to wuſnacźe wěry, kotrež je wón ſe ßwojim: „To je ſawěſcźe wěrno!“ podſyglował, to ſwjaſanje na Boha, jeho ßłowo a jeho ſakrament, kſcheſcźijanſke waſchnjo a pobožne žiwjenje — to ßu njewotſtrojomne ſakłady ſa naſch lud.

To wopominanje tuteje ſłoteje knižki ßwjecźimy w cźaßu nabožneho roſpada a kaženja dobrych poczinkow — tuteje ſłoteje knižki, kotrejž je wulki němſki ſtawiſnaŕ Leopold ſ Ranke to cźeſtne wopißmo napißał: „Tuta knižka je kaž dźěcźazeho tak tež hłubokeho ſmyßlenja, je kaž ſroſymliwa tak njewußlědźomna, je jednora nadobna; ſbožomny, ſchtóż je ßwoju duſchu ſ njej ßylnik, ſchtóż ßo jeje krucźe dźerži.“ Cźim wótriſcho pomina Evangelſki ſwjaſk, hladacź tutón pokład, kotryž je nam Luther ſawoſtajił. Winowatoſcź je, tutón pokład, kotryž mamy, nałožowacź, wutrjebacź. Tole žórko, ſ kotrehož ßu lětſtotki cźerpane, dyrbi tež naſchemu cźaßej rěki žohnowanja dawacź, a ſ teho ſchtoma, kotryž je nam Luther ßadźił, dyrbi tež hiſchcźe najdalſchi pſchichod płody ſchcźipacź.“

Zyrkej a ſtat.

W Sakſkej ßu ſakſki ſtat a evangelſka-lutherſka zyrkej a romſko-katolſka zyrkej jednanja dojednali, kotrež ßo ſ pjenježnym rosßadźowanjom ſtata ſ zyrkwjomaj ſaběrachu. Schtož ßu wo tym wucźinili, ßo bórſy ſakſkemu ßejmej pſchedpołoži. Nadźijomnje ßo w ßejmje wjetſchina ſa to namaka, pſchipóſnacź ſtare prawa zyrkwje a jej dacź, ſchtož ma prawo, ßebi žadacź.

Wſchelake ſ bliſka a ſ daloka.

Jubilej Maleho katechisma žada ßebi, ſo bychu ßo wſchitzy ſ tutej wulzy ważnej knižku ſaběrali, ßo ſ njej a jeje wucźbu hiſchcźe bóle ſeſnali a potom ßwoje žiwjenje po njej ſtožowali. Tohodla budź kóždy tež wo to proſcheny, ſo by nimo katechißma wužiwał tež wſcho to, ſchtož nětkle ßerbſke a němſke cźaßopißy a łopjenja pißa wo katechißmje, a runje tak te wſchelake ſpißy a knihi, ßerbſke a němſke, kotrež ßo ſ katechißmom ſaběraju abo hewak wo nim rěcźa. Pſchi tym chcemy tež ras ſaßo pſchecźitacź a pſcheſtudowacź wſchě knihi, kotrež nam wo naſchim dra. Marcźina Luthera a wo jeho wulkim ſkutku reformazije roſprawjeja. Schtóż njeby ßam žanych tajkich knihow měł, tomu wobſtara Smolerjez kniharńja wſchě pſchihódne a runje tak tež woßadny faraŕ.

S **Hrodźiſchcźa.** Zyrkwinſka roſprawa wo lěcźe 1928: Narodźiło je ßo 38 (42) dźěcźi, mjes nimi 5 njemandźelſkich, a to 23 (24) hólzow a 15 (18) holzow. Mjes nimi běſchtej tež dwójnikaj a to holczźy. S tutych dźěcźi ſtej dwě w běhu lěta ſaßo ſemrěłej. Je ßo mjenujzy narodźiło w Rakojdach 9 dźěcźi, w Hrodźiſchcźu 6, we Wichowach a we Worzynje 5 a w Drožďźiju 3 dźěcźi, w Brěſezcha, Kortnizy, Njechornju a Skanezach 2 dźěſcźi a w Běłej Horje a Wujeſchku 1 dźěcźo. Nimo toho je macź ſ Drožďźija wBudyſkej khorowni dźěcźo porodźiła. Pſchipowědanych bu 27 (22) porow, ſwěrowanych 19 (15). Semrěło je 17 woßobow (29), a to 7 mužſkeho a 10 žónſkeho rodu. Najwyſchſcha ſtaroba bě 79 l. 2 m. 28 dnjow. Mjes tymi, kotſiž běchu pſches 20 lět ſtari, běchu 1 nježenjena žónſka, 2 ženjenaj mužaj, 5 ženjenych žónſkich, 2 wudowzaj a jena wudowa. Spowědnych bě 2086 (2081) a to 895 (896) mužſkich a 1191 (1185) žónſkich, 1536 (1543) Sserbow a550 (538) Němzow. Domach woprawjenych bu 77 (78), 70 (70) Sserbow a 7 (8) Němzow. Pacźeŕſkich dźěcźi bě 37 (43), 12 (20) ßerbſkich a 25 (23) němſkich. Wunoſchk ſběrkow je był 1055,50 hriwnow. Wyſchſche toho je ßo 720 hr. ſa mißijonſtwo mjes póhanami nadawało, wot jenej woßadnej ßamej 200 hr. a jeneho woßadneho 50 hr. Wſchitkim daricźelam wutrobny dźak.

Liſtowanje: W. we W. ſa Septuag.

Samołwity redaktor: faraŕ Wyrgacź w Noßacźizach.

Cžißło 4

Pomhaj Bóh!

Lětnik 39

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosć da.

Njech ty spěwaš
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřewj će. F.

Sserbſke njedźelſke lopjeno

Budyſchin 27. januara 1929 Bautzen

Cžiſchcź a nakład Ssmolerjez knihicžiſchczérnje a knihaŕnje, ſap. družſtwo ſ wobm. ruk. w Budyſchinje

Wukhadża kóždu ßobotu a płaczi ſchtwórczlětnje 108 ſkotych pjenjezkow

Septuageſima.

1. Kor. 9, 24—27.

Schtóż chze bycź ßwěru kſcheſczijan, tón dyrbi wědźecź, ſo ma ſaſtupicź do wojowanja, ſo dyrbi bycź bědźeŕ. A dyrbi cžłowjeŕ hižo wſchitke ßwoje mozy hromadźe wſacź, hdyž chze wobſtacź we ßwojim ſeńſkim powołanju, a chze we nim doprědka pſchińcź, dha płaczi to hiſchcźe wjele bóle w naſchim ſtejiſchczu jako kſcheſczijenjo. Ale dha je někotry, tón na to njemyßli; wón ſabudźe na pſchißtuſchnoſcź, kotruž ma na ßwojej duſchi. Druhe praſchenja a druhe nadawki ſteja jemu na prěnim měſtnje. To je pſchede wſchěm ſtaroſcź wo žiwnoſcź a potrjebnoſcź. A woprawdźe, to je też něſchto wulzy ważne. Woßebje naſch cžaß wě wo tym, hdźež ßłyſchimy, ſo ßu ſtotyßazy w naſchim ludu bjes dźěła a bjes ſaßłužby. A ſhonimy huſto, ſo w tajkich wobcźežnoſcźach ßo ſhubja wſchitke te praſchenja, kotreż ßo ſaběraju ſ něcžim wyſchſchim. Ale, kaž derje roſumimy wſcho wojowanje wo doprědka pſchińdźenje, dha tola njechamy na druhim boku ſabycź, ſo je nam wot Jeſuża ßameho prajene: „Pytajcźe pak najprjedy Boże kraleſtwo a jeho prawdoſcź“, a ſo Pauluß podobnje praji we ßwojim liſcźe na Filipiſkich: „Cžińcźe, ſo byſchcźe wy ſbóžni byli, ſ bojoſczu a ſe rženjom.“

Wě ſcźe, tajke napominanje hakle potom prawje roſumimy, hdyž ßmy k pósnacźu pſchiſchli, ſo je tola hiſchcźe něſchto wyſchſcheho, dyžli tuto ſeńſke ſachodne žiwjenje; a bědźerjo wo tajke kubło budźemy hakle potom, hdyž cžujemy w naſchich wutrobach žadanje po rjeńſchej dokonjanoſcźi a po ſjednocźeńſtwje ſ Bohom. Ssy ty, luby kſcheſczijano, hižo tajki bědźeŕ, Je tebi ßwěru wo to cžinicź, ſo by twoja duſcha ſbóžna była? Derje tebi, hdyž tak je; a Bóh daj tebi móz, ſo by wutrał hacź do dobycźa. Njejßy-li pak hiſchcźe tak daloko, dha daj ßebi tu ſ naſcheho tekſta prajicź, ſchto ma na ßebi tajke bědźenje a ſchto je k njemu nuſne. K naſchemu powucźenju prajimy:

Žiwjenje kſcheſczijana — bědźenje.
Kak wulke je myto.
Kak khutne wojowanje.

1. Pauluß pſchiruna žiwjenje kſcheſczijana jenemu wo wjetu běženju. To běſche něſchto, ſchtoż běſche kóždemu we Korincźe derje ſnate. Pſchetoż kaž wſchudźom we wſchěch měſtach Grichiſkeje tak wotdźerżachu ßo woßebje w Korincźe we wěſtych cžaßach wulke ludowe hry, a k nim ſeńdźe ßo kóždy ras wjele luda ſ zyłeho kraja. Najlěpſchi měrjachu tam ßwoje mozy. Pauluß běſche to widźak tu a tam na ßwojim mißijonſkim pucźowanju a wě to nětko derje nałožicź. Schtóż bu we tajkim wojowanju dobycźeŕ, tón doſta jako myto jednory wěnz. A tola nałožichu wſchu próżu, ſo bychu tutón wěnz doſtali, pſchetoż ſ tutym mytom běſche ſjednocźena wulka cžeſcź, a mjeno tajkeho dobycźerja bu mjenowane po zyłym kraju. — Też my ſnajemy tajke wojowanje wo myto. Trjebamy jenoż hladacź do naſchich cžaßopißow a cžitamy wſchědnje, kak ſteja ßebi pak tu pak tam napſchecźiwo, kiž měrja ßwoje mozy na wſchelakim polu cžełoſwucžowanja. Kak wjele cžaßa a próży wopruja tajzy, ſo bychu po móžnoſcźi dobyli wuſtajene myto, kotreż ma huſto jenoż ßnadnu hódnoſcź. Ale wono je cžeſcź, wuſnamjenjenje, kotreż je ſ nim ſjenocźene.

To drje też hewak pósnajemy, so ßebi cłowjekojo cžinja husto wjele prózy, so wopruja cžaß a mozy a pjenjesy, so bychu něschto dostali, schtož skónczńje nima trajazeje hódnoscże. Trjebamy jenož pokasacź na ßwětne wjeßela. Dha je někotry, kiž pschecžini ßwoju zyłu saßłużbu sa krótke hodźiny sachodneho, husto doscź schkódneho wjeßela. So bychu ßo wobohacžili, wopruja mnosy snutskowny měr a dobre ßwědomje. Drusy chzedźa pschińcź k wyßokemu stejischcžu, chzedźa dobycź cžescź a nahladnoscź psched cłowjekami a k tomu njeje jim žana próza pschewulka. A hdyž bliže hladamy, dha namakamy, so to wscho njemóże cłowjeka sbožowneho cžinicź, skerje cžuja ßo tajzy njesbožowni. Njemóże drje też skónczńje hinak bycź, pschetož wscho to, schtož móżemy ßebi dobycź na łubłach tuteje semje, wono je sachodne a cžehnje pschezo saßo k semi wróczo a wobara wschemu woprawdźitemu posběhnjenju.

Dha steji tu Pawoł a pokasa nam druhi wyschschi wottyknjeny kónz, pokasa nam po ßwěrnym prózowanju jene wyschsche myto, krónu kotraž njesańdże, a wabi naß, so bychmy wscho na to stajeli, kak bychmy tutu krónu dostali, to je: sbóżnoscź, wěcžne žiwjenje. A wón ßmě pschi tym, kaž to tu cžini, pokasacź na ßebje ßameho: wot tamneho dnja psched Damaskom, hdźeż je pósnał niz jenož móz, ale też kraßnoscź Jesußowu, dże jeho zyłe prózowanje a bědźenje, jeho bědźenje a wojowanje na to jene, kak by wón tam pschischoł, hdźeż namaka duscha ßwój statok, ßwój měr.

Tajzy dyrbimy też my bycź, kiž wěmy něschto wo sbožu, kotreż je nam date w Bosy psches Khrystußa Jesußa, naschich duschow sbóżnika. Wěscże, tu budźemy pokasani horje do njebjeß, do sjednoczeństwa ź Bohom; tam pak budźemy ßo wjeßelicź móz tutoho myta wěcžnje. Ale hdyž ßwět praji, so kschesczijanstwo s tym troschtuje cłowjekow jenož ja cžeß po ßmjercźi, dha to rasnje wotpokasamy. Ně, schtóż jako kschesczijan prawje wojuje, tón ma tajke myto s wulkeho dźěła hižo tu na semi w tutym žiwjenju. To je tón rjany měr dusche, tak so ßo wěmy w stajnej bliskoscźi nascheho Boha. Schtóż je tak daloko pschischoł we ßwojim kschesczijanstwje, tón wě wo mozy, kotraž nam pomha we wschěm cžežkim domachpytanju a kotraž nam lohko cžini wschón nasch kschiž, kotryž je na naß położeny. Tu leži korjeń sczerpliwoscże w khoroscźi a napoßledk wjeßełoscź w hodźinje wotßalhicża. Haj, to je wulke myto, kotreż je nam hižo tu na semi date, hdyž jenož prawje wojujemy, ßměmy pschecźiwo wschemu njeměrej žiwjenja, pschecźiwo wschemu hidźenju a pschesczěhanju, w dobrych cžaßach kaž w njesbožu ßo wjeßelicź sbóżnoscże w Khrystußu Jesußu. Tuž dha běžcże tak, so doßahnjecże tajke dobycże.

2. Hdźeż dże wo wyßoke myto, tam budże też cžežke a khutne wojowanje. Pauluß wě tak derje kaž cźi, kotrymž pische: „So kóždy pak, kiž ßo bědźi, sdźerži ßo wschitkich wězow.“ A wón ßam cžini po tym, kaž tu praji: „Ale ja pojimam ßwoje cžěło a woskludźu jo na ßłużbu.“ Wono je hischcże dźenßa tak, so, schtóż chze něschto woßebiteho dokonjecź w cžěłoswucžowanskej hrje, tón dyrbi ßo toho a tamneho wostajicź a dyrbi ßwoje cžěło pojimacź a woskludźicź. Schtóż chze jako kschesczijan jónu dobycże doßahnycź, tón dyrbi wědźecź, so jemu to njepschipadnje ßamo wot ßo, ale so dyrbi wo to se wschej khutnoscźu a należnoscźu ßo prózowacź. Měnisch ßnano, so ßu cźi khmani, tajke wyßoke myto bracź, kiž steja pschecźiwo Bohu a jeho woli, kiž ani ßebi ani ßwojemu skotej njepopscheja žohnowanje Knjesoweho dnja? Abo cźi, kiž nimaju doscź na tym, schtož saßkuża, a wobohacża ßo s zusłym kubłom? Abo cźi, kotsiž ßu sapleczeni do hrěcha njepóżcźiwoscże a mandźelstwołamanja? Abo cźi, kiž ßo pschißkodźeja na ßwojich bližschich a cžahnu jich cžescź a dobre mjeno do błóta. Tu ßměmy prajicź, tucźi wschitzy ßu k tomu njekhmani, woni ßu hischcże na zyle wopacžnym pucźu. Dha je nam Pauluß wo tym rjane ßłowo prajił, hdyž pische na ßwojeho pschecźela Timotheja: „A hdyž ßo schtó bědźi, dha wschak krónowany njebudże, khiba so je ßo prawje bědźił.“ Prawje ßo bědźicź, to chze prajicź: Sswoje zyłe žiwjenje a cžinjenje stajicź pod wolu wěcžneho Boha a do ßwětła jeho ßłowa a Jesußoweho evangelija. Pschetož jow mamy prawu měru, kak mamy ßo sadźerżecź pschecźiwo Bohu a pschecźiwo naschim bližschim. To njebudże pschezo tak, kaž bychmy my to rady chzyli, kaž ßo to nam spodoba; to pak też njeje to ważne, ale wo to dże, so bychmy spodobanje namakali psched Bohom. Dha rěka, wschelake wotpokožicź, ßo sdźerżecź wschelakich wězow, ke kotrymž ßwět naß wabi. A to niz jenož w krótkich hodźinach, hdyž ßmy ßnano w Božim domje, abo hdyž budże hewak nascha wutroba hnuta. Ale stajnje, też dźěławy dźeń, też we wjeßelu, też w domapytanju; so bychmy jónu njesapadnyli do hněwa ßwjateho Boha, ale so bychmy napoßledk tola dostali krónu wěcžneho žiwjenja, kotruž tón Knjes ßlubił je tym, kotsiž jeho lubuja. Hamjeń.

Sloty pokład.

W Brasilskej to bě a na kromje praléßa. Tam bě namakała nowu domisnu ßwójba, kotraž bě wopuschcźiła staru domisnu a stary wótzny kraj, — tak powěda Gustav Stutzer w rjanym wobrasu žiwjenja ßwojeje žony „Meine Therese“. — Cźitajo ßedźi tam wjecžor zyła ßwójba sa blidom, na kotrymž ßo ßwěca ßwěcźi. Tu klepa ßo wo durje. Ssamotny mužski, jesuwita, sastupi. Chze ßebi saßo ras wutrobu wokschewicź, pschebywaje w němskej ßwójbje.

„Popschejcże mi, so waß jako ßußod postrowju.“

Resa, Stutzerjowa mandźelska wotmołwi: „To ßłowo njech płacźi, knjes fararjo! My chzemy ßebi dobri ßußodža bycź. My wuknjemy hižo we wukładowanju 4. prósstwy, so dobri pschecźelja a ßwěrni ßußodźo k wschědnemu khlěbej ßłuscheja.“

A romski měschnik wotmołwi: „Haj, wy Lutherjzy macże w Małym katechißmje wulki pokład, tón najbóle dokonjany wuras wěry w ludowej twórbje.“

Tajke wuprajenje njeje to jeniczke na katolskej stronje. Bórsy po wudaczu Małeho katechißma sawoła we Venedigu abo Bjenadkach katolski duchowny sahorjeny: „Sbóżnej stej tej ruzy, kotrejž stej tutu ßwjatu knihu pißałej!“

Mały katechißmuß Lutherowy, kotrehož 400lětny jubilej lětßa ßwjecźimy, móżesche też woprawdże tajkeho wliwa na katolikow měcź, dokelž w nim žanych nadpadow na nich njeje. Tutu knižku je Luther, kotryž bě hewak sa wojowanje, scźinił sa późka měra, sa domjazu knihu, kotruž je wón ßo modło wucźahnył se biblije jako „bibliju laikow“ — Laienbibel —. Wón ßam dźě wusnawa, so ßebi pschezo saßo ßo modło katechißmuß wospjetuje: „Ja, hacž runje ßym stary doktor, njeißym tola dźěcźazej wucžbje wukhodźił a njerosumju hischcże cźisce prawje dźeßacź kasnjow, měru a Wótcženasch, ja też to njemóżu dowustudowacź ani dowuknycź, ale ja to hischcże wschědnje wuknu a modlu ßo katechißmuß se ßwojim ßynom Hanßom a se ßwojej dźowczičzku Madleńku . . . Tón katechißmuß je atk prawa biblija laikow, we kotrejž, je zyły wobßah kschesczijanskeje wucžby sapschijaty, kotruž snacź je kóždemu kschesczijanej sa jeho sbóżnoscź nusne.“

Kajke je to wusnacże nascheho reformatora. Kóżde ßłowo s tuteho wusnacża je wucžba, wulzy ważna sa nasch cžaß a je jeho wulkich a małych cžłowjekow.

Tohodla ßo njedźiwamy, ſo też tajki wulki kaž ßławny Leopold ſ Ranke tak piſche, kaž to na druhim měſtnje naſcheho kopjeńka cźitaſche. Wón tam, hdźež ſ tamnymi ßłowami Lutherowemu katchißmej tajki pomnik ſtaja, hiſchcźe mjes druhim praji: „Tón — kotryž ßwojej duſchi ſ katechißma picź da — ma ſa wſchě wokomiki trójſcht, kotryž njeſahinje: Pod cźehńkej ſkoru jadro wěrnoſcźe, kotrež je tych mudrych najmudriſchemu doſcź!“

A tych ßławnych a wulkich muži je jich doſcź, kotſiž ßu we podobnej myßli wukhwalowali naſch Mały katechißmuß, a tych jednorych ludźi, tych pobožnych nanow a tych ßwěrnych macźerjow hiſchcźe wjazy! A mjes tutymi — też ty?

Naſcha jubilejna knižka bu tak ßama wot ßo tón najnadobniſchi a najkrucźiſchi ſwjaſk zyłeho lutherſkeho kſcheſcźijanſtwa. Tohodla też w lěcźe 1923 prěni lutherſki konvent wſchěch lutherſkich kſcheſcźijanow napominaſche, ſa tym ſtacź, ſo by Mały katechißmuß był a woſtał ſakład młodźiny. Hacź do 1918 bě wón ſchulſka kniha w ſchulach Němſkeje. S lětom 1919 je woßebite katechißmußowe roswuczowanje w ludowych ſchulach ſaſtało. Wo wojowanjach, kotrež tehodla běchu a hiſchcźe ßu, njech tu dźenß njerěcźimy. Swjeßelaze je, ſo ßo też ſe ſtrony ſchule ſaßo bóle pſchipóſnawa trajaza ważnoſcź tuteje małeje knižki.

Tuž je też bjes dźiwa, ſo nam jubilejne lěto też jubilejne wudawki Małeho katechißma pſchinjeße. Ssu to wſchelake. Na woßebity a rjany wudawk budź tu woßebje pokaſane: Jubilejny katechißmuß ſ 34 wobraſami Rudolfa Schäfera, „Der Allgemeine evang.-lutheriſche Schulverein“ je ßo wo to prózowak, ſo tutón w Hamburgu w nakładźe „Rauhes Haus“ wuńdźe. Směje ſa hłowny wobras rjany wobras, kotryž naß do Wittenberga wjedźe, hdźež ßo tam na torhoſchczu ſ kſchižneje ſtudnje žórli žiwe žórko Božeho ßłowa. A pódla Luther, kiž ßo modli pſchi Božim ßłowje, ſ kotrehož cźerpaſche też tuto wokſchewjenje ſa cźłowjeſtwo.

Tuž njech też tuto jubilejne lěto to dokonja, ſo ßo mnoho cźłowjekow da dowjeſcź ſ tutym woßebitym pucźnikom k tomu žórku wſcheho žiwjenja, wſcheho ſboża, wſcheje ſbóžnoſcźe, k Jeſußej Khryſtußej ßamemu! To budźe potom woprawdźe jubilej!

po ſer.

Sserbſka prědarſka konferenza.

bě póndźelu 21. januara ßwoje ßobuſtawy ſhromadźiła. Wſchitzy ßo wjeßelachmy, ſo bě naſch pſchedßyda, knjes wyſchſchi farař Domaſchka, ſaßo ſtrowy a cźiły mjes nami. We ſawodnej modlitwje ſpomina wón na tych, kotſiž ßmědźachu wjeßeke dny a ßwjedźenje ßwjecźicź a na tych, kotrychž khoroſcź a ßmjercź, ſrudoba a žarowanje domapytaſche a hiſchcźe pyta. Woßebity nadawk konferenzy bě, ſarjadowacź ßerbſke Boże ßłużby w tych woßadach, w kotrychž wjazy ßerbſkich duchownych njeje: Huſka, Wujeſd, Ketliźy, Kotezy. To ßo też ſta a wěz ßo hiſchcźe dorjaduje. — Naſche njedźelſke łopjeńko „Pomhaj Bóh“ bě też dypk debaty. Na jeho dalſchim roſchěrjenju pſchede wſchěm Ssmolerjez knihicźiſchcźerńja dźěła; liczba cźitarjow je wo wjazy ſtow pſchibyła a hiſchcźe dale pſchidobywa. Tohodla ma ßo wſcho, ſchtož někak móżno cźinicź, ſo by też jeho wopſchijecźe pſchihódne było a woſtało. „Pomhaj Bóh“ ma bycź woßadnik ßerbſkich evangelſkich woßadow w Sakſkej a Pruſkej. Tohodla też Sserbſka konferenza jenohłóßnje wotpokaſa tu myßl, ſo by to „eſoralne njedźelſke łopjeno“, wo kotrymž něſkole jednaja, tak mjenowanu „ßerbſku ſtronu“ doſtało. A tuta myßl ma ßo też ſpuſchcźicź, dokelž je wona powſchitkownje ſchkódna ſa naſche evangelſke Sserbſtwo, a to ſe wſchelakich pſchicźinow. Žadaſche ßo ſ połnym prawom, ſo bychu hiſchcźe ſbytkne woßady — a to je wjetſchina!!! — ßwoje woßadne ſtawiſny po móżnoſcźi ſ wobraſami, w „Pomhaj Bóh“ woſjewiłe. Njech ßo to tola ſtanje, a to ſe Sakſkeje kaž ſ Pruſkeje. — „Knihowne towařſtwo“ ſkorźi na ßwój wulki dołh a na to, ſo naſchi Sserbja ßamo telko Bibliſkich pucźnikow njekupuja, ſo by ßo wudawk ſa jich ſhotowjenje ſapłacźił. „Njewěſcźe wy, ſo ja bycź mam w tym, ſchtož mojich wótzow je?“ tak ßměmy też tu ſ połnym prawom Jeſußowe praſchenje ſe ſcźenja 1. njedź. po Tſjoch kralach pſcheměnicź a dyrbimy ßo tak praſchecź. Tohodla podpjerajmy ſe ſtarej ßwěru a ſe ßwěru ßwojich pobožnych wótzow naſche ßerbſke knihowne towařſtwo, kotremuž tola do wójny ſ wulkeho dźěła jako ßobuſtawy pſchißłuſchachmy. W „Bibliſkim pucźniku“ ſteji, ſchto wſcho kóždy, kiž ßwój pſchinoſchk ſapłacźi, doſtanje. — Nimo wſchelakeho druheho běchu tu też ſaßo nowe „Sserbſke ſpěwařſke“, wo kotrychž dyrbjachmy rěcźecź. Pſchi tym ſhonichmy też wo tym, ſo ßo knjes ſuperintendent Fröhlich wulzy jara ſa tuto ważne dźěło ſajimuje a ſo je ßo ßobu wo to ſtarał, ſo móhli někotre rjane a trěbne kěrluſche ßo do ſpěwařſkich pſchijecź. Wone ſměja też, kaž němſke to hižo nětkle maja, Lutherowy Mały katechißmuß — też jubilejny pomnik! — a prěni dźěl Augsburgſkeje konfeßije. Po ſkónczenju wuradźowanjow konferenzy měješche „komißija ſa ſpěwařſke“ hnydom poßedźenje, ſo by dalſche cźiſchcźane łopjeno nowych ſpěwařſkich pſchehladała a dopruhowała. — Na jubilej Małeho katechisma konferenza wěſo też ſpominaſche, ſchtož bě ſa 20. januar knjes farař Kſchižan do „Pomhaj Bóh“ napißał wo Małym katechißmje. Wobſamkny ßo, tole jako lecźaze łopjeno wudacź. Kaž pod „Liſtowanjom“ — 27. 1. — cźitacźe, dyrbi ßo tuto wobſamknjenje wo něſchto hinak wuwjeſcź; to pak budźe ſa zyłu wěz cźim pſchihódniſche. — Popołdnju běſche Budyſka němſka konferenza a duchowni mějachu tak hnydom dalſchu ſkładnoſcź, ſhromadnje jednacź wo tym, ſchtož je k lěpſchemu a k žohnowanju naſchich woßadow.

Moderni rubjeżnizy.

Sakſka evangelſka korreſpondenza piſche:

Njedawno dźěſche pſches nowiny jako kurioſna powěſcź rosprawa wo rubjenju juwelow w Hamburgu. Běchu tam ſ klamow juweléra debjeńki rubili, 26 000 hr. hódne. Mějicźel klamow woſjewi w nowinach ſbožopſchecźe ſa „Herren Einbrecher“, ſo bě ßo jim wězka tak derje radźiła a poſkicźi jim, ſo chze jim na neutralnym měſtnje debjeńki wotkupicź a jim wjazy dacź hacź ſchtó druhi. A tutón „Geſchäft“ ſta ßo też. W měſchczańſkim parku jednaſche juwelěr ſ rubjeżnikami kaž ſ cźeſtnymi cźłowjekami — ‚gentlemen“ piſche korespondenza. — Tak daloko ßmy potajkim hižo! Tuta kurioſna ſtawiſna ma ßwój jara khutny bok. Schkodowany ßo njewobrocźi na poliziju, ale po wſchěm ſdacźu ſ wjele wjetſchim dowěrjenjom na „knjeſow rubjeżnikow“ ßamych, kotſiž dachu ſe ßobu rěcźecź, kaž ſemjanſzy rubjeżni ryczerjo ßrjedźneho wěka. To pak woſnamjenja ſnutskowny bankrot ſtata, kotryž nima žanych ſakładow nabožiny a dobrych poczinkow wjazy, kotryž je w nabožnym „neutralny“, ſa kotryž je nabožina „privatnt wěz“ — abo tola jenož ſwonkowna forma, jenož ßrědk ſa wotpohlad — Mittel zum Zweck —kaž na kónzu ßrjedźneho wěka. Tehdy dyrbjeſche Luther pſchińcź ſe ſtarym evangelijom a ſe ßwojim katechißmom. Schtó wußwobodźi naß dźenßa ſe ſabłudźaze myßle „poſtupa“. Woni tſěleja a kałaja, daja a rubja, kradnu a jebaja. Nowiny ßu połne wo tym.

Zyrkej a ſtat.

— **Sakſka ſynoda** ßo, kaž bu ſynodalam woſjewjene, we cžaßu wot 22. haprleje hacž do 10. meje powoła. Wona wotměje ßwoje poßedženja we wulkej ſali towaŕſtwownje na Zinzendorfowej dróſy. Woßebite dypki jednanjow budžeja wſchelake ſakonje, tak tón, kotryž wěz kollaturſtwa a patronatow rjaduje.

Wſchelake ſ bliſka a ſ daloka.

S **Bukez.** W naſchej woßadže je ßo w lěcže 1928 narodžiło 64 džěcži (pſched 50 lětami 164) a to 39 hólzow a 25 holzow. Semrěło je 35 woßobow, 13 mužſkich a 22 žónſkich, mjes nimi běchu 4 džěcži. Najſtarſcha woßoba běſche Ranichez wowka ſ Wuježka, 86 lět ſtara. 32 pokhowanjow běſche pola naß, 3 ſwonka woßady. Wěrowało je ßo tu w naſchim Božim domje 25 porow, pſchipowědało 32 porow. Spowědnych běſche 4017, woprawjenych 106. Mjes ſpowědnymi běſche 1181 ßerbſkich mužſkich a 1478 ßerbſkich žónſkich, 604 němſkich mužſkich a 666 němſkich žónſkich. Sběrki ßu wunjeßle 1217,67 hr., to je na hłowu naſcheje woßady 30 pjenježkow.

Sdžary: W naſchej woßadže, do kotrejež Sdžary, Koblizy, Bukojna, Mucžow, Werminghoff a Rachlow ßluſcheja, bu w lěcže 1928 49 džěcži kſchcženych, 26 hólzow, a 23 holzow; wěrowanjow mějachmy 17 a khowanjow 29. Spowjednych hoſcži běſche wſchohromadže 1255, 548 muži a 707 žonow, mjes nimi 406 muži a 504 žónſkich na ßerbſkim. Konfirměrowanych bu 57 džěcži, 10 hólzow a 8 holzow na ßerbſkim a 20 hólzow a 19 holzow na němſkim. Wunoſchk zyrkwinych kollektow bě 317,69 hr. a domjazych 386,50 hr., ſa ßwj. miſſionſtwo je ßo nadało 395,10 hr. a ſa Guſtav Adolfſke towaŕſtwo 30 hr.

S **Wojerez.** W ſaňdženym lěcže bu we Wojerowſkej evangelſkej woßadže 213 džěcži kſchcženych, pohrjebannych bu 126 woßobow. Wěrowanjow běſche 184. K Božemu blidu pobu 6127 woßobow.

S **Cžorneho Khołmza.** W tudomnej woßadže, kotraž nèhdže 800 duſchow wopſchija, narodži ßo w minjenym lěcže 14 džěcži, ſwěrowannych bu 8 porow, ſemrěło je 9 woßobow. K ſpowědži pobu 631 woßobow, 304 mužſkich a 327 žónſkich, mjes nimi ßu 4 woprawjeni. Mjes ſemrětymi njejeßu žane džěcži. Najſtarſchej wobydlerjej běſchtaj wuměńkaŕ Auguſt Pólink (87 lět ſtary) a wuměńkaŕka Hana Rutzyna (82 lět ſtara).

S **Krjebje.** W ſaňdženym lěcže bu w naſchej woßadže 34 džěcži kſchcženych; konfirměrowanych bu 32 džěcži. 19 porow da ßo zyrkwinſzy ſwěrowacž. Semrěło je 23 woßobow. Swjeßelaze je, ſo je liczba wopytowarjow Božich ßłužbow a ßwj. wotkaſanja w ſaňdženym lěcže pſchiroſtła. pſchi Božim blidže pobu nimale 100 woßobow wjazy hacž lěto prjedy.

S **Delnjeho Wujeſda.** W tudomnej zyrkwinſkej woßadže je ßo w lěcže 1928 narodžiło 30 džěcži a to 12 hólzow a 18 holzow. Konfirměrowanych bu 13 džěcži, a to 8 hólzow a 5 holzow. Tſi hólzy a tſi holzy ßerbſki a 5 hólzow a 2 holzy němſki. Wěrowanych bu 9porow. K Božemu blidu pobu 945 woßobow a to 352 ßerbſkich mužow, 370 ßerbſkich žonow, 90 němſkich mužow a 122 němſkich žonow. Woprawjenych buchu 3 mužojo a 8 žonow. Pohrjebanych bu 12 woßobow, 6 muſkich a 6 žónſkich. Tudomniſcha zyrkwinſka woßada wopſchija Delni Wujeſd, Tranje, Rudej a Manjow.

S **Lucža** pola Delnjeho Wujeſda. W tudomnej zyrkwinſkej woßadže je ßo w lěcže 1928 narodžiło 13 džěcži a to 6 hólzow a 7 holzow. Konfirměrowanych bu 14 džěcži a to 2 hólzaj a 8 holzow na němſkim kemſchenju a 4 hólzy na ßerbſkim kemſchenju. Wěrowało je ßo 7 porow. K Božemu blidu pobu 305 woßobow, 130 muži a 145 žonow a to 206 ßerbſkich a 98 němſkich woßobow. Pohrjebanych bu 9 woßobow, 2 muſkej a 7 žónſkich. Tudomna zyrkwinſka woßada wopſchija Luſž, Schěpſchezy a Bjerwałd.

S **Rychwałda.** Na Rychwałdſkim ſtawniſtwje ſapißa ßo w ſaňdženym lěcže 37 narodženych džěcži, 23 hólzow a 14 holzow. Lěto prjedy běſche ßo jenož 30 džěcži narodžiło. Swěrowacž da ßo 29 porow, w lěcže 1927 jenož 11 porow. Semrěło je w lěcže 1928 10 woßobow, w lěcže 1927 pak 17 woßobow.

Se **Sslepeho.** W naſchej woßadže, kotraž ma 4000 duſchow, je ßo w lěcže 1928 narodžiło 118 džěcži, 58 hólzow a 60 holzow, mjes nimi 2 morwonarodženej, jedyn ras dwójnikaj. Kſchcženſki ßlub je wobnowiło 102 džěcži a to 63 hólzow a 39 holzow. Swěrowannych bu 40 mandželſkich porow. Semrěło a na 8 pohrjebniſchczach woßady je 53 woßobow pokhowannych. K ſpowědži a Božemu blidu je pobyło 4720 woßobow a to 1935 muſkich a 2785 žónſkich; 3666 pſchi ßerbſkim a 1054 pſchi němſkim ßwjecženju. Doma woprawjenych bu 77 woßobow.

S **Hornjeho Hbjelſka.** Do Hbjelſczanſkeje woßady ßłuſcheja Horni a Delni Hbjelſk, Borſchka, Suborniza, Jerchezy a Hornje Brußy. We woßadže ſemrě loni 7 woßobow, 5 mužow, młoda holza a džěczo (1927: 14 woßobow a 1926: 17 woßobow). Narodžiło je ßo 23 džěcži, 10 hólzow a 13 holzow (1927 21 džěcži). Swěrowannych bu 7 porow (loni 11). K Božemu blidu pobu 651 woßobow, 578 na němſkim a 73 na ßerbſkim, 273 mužow a 378 žonow. Kſchcženſki ßlub wobnowi 16 džěcži.

S **Mužakowa.** We woßadže ſa Mužakowſke wßy bu w ſaňdženym lěcže 173 džěcži kſchcženych a to 89 hólzow a 94 holzow (43 wjazy hacž lěto prjedy). Swěrowannych bu 84 porow, to ſtaj dwaj poraj wjazy hacž lěto prjedy. Zyrkwinſzy pohrjebannych bu 68 woßobow, to je 13 wjazy hacž lěto prjedy. Sswój kſchcženſki ßlub wobnowi 95 hólzow a 92 holzow. Na Božim wotkaſanju wobdželi ßo 1452 woßobow, doma woprawjenych bu 12 woßobow.

Liſtowanje.

Wſchěm knježim fararjam ßo ſdželi, ſo ßo to lecžaze łopjeno wo Lutherowym Małym katechißmje tak ſeſtajecž njehodži, kaž bě to na Sserbſkej konferenzy ſrěcžane, dokelž ſeſtajeńka wjazy njeſteji. Wěžku chzemy pak tak wuwjeſcž, ſo ſa 4. abo 5. njedželu po ßwj. Trojizy, hdyž ßo w Sakſkej katechißmußowe prědowanja ſapocžnu, jubilejne cžißło naſcheho njedželnika tah wuhotujemy, ſo móže ßo tež jako lecžaze łopjeno rosdawacž — podobnje, kaž ßo to we wſchelakich woßadach hižo lěta dołho ßmjertnu njedželu ſtawa. Nadrobniſche wo tym na ßwjatkownej ßerbſkej konferenzy porěcžimy. Tuž njech wſchitzy kk. farajo ſ tym licža, ale tež w pruſkich a ſ dobom tež wſchě te woßady, w kotrychž wjazy ßerbſki duchowny njeſłukuje, a tuž njech ßo potom prawje wjele tutych jubilejnych cžißłow naſcheho „Pomhaj Bóh“ ſkaſa. Wono njebudže dróžſche hacž woßebite lecžaze łopjeno.

Nakład a redaktor.

K. M. w M.: Wutrobny džak a poſtrow. Piſchu Wam tež hiſchcže woßebje. Red. — R. w R. ſa Serag. — T. w B. ſa Eſtomihi.

Samołwity redaktor: farař Wyrgacž w Noßacžizach.

Cźišło 5

Pomhaj Bóh!

Létnik 39

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosć da.

Njech ty spěwaš
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřewj će. F.

Sserbske niedźelske lopjeno

Budyschin 3. februara 1929 Bautzen

Cźischcź a nakład Ssmolerjez knihicźischcźerńje a knihařńje, sap. družstwo s wobm. ruk. w Budyschinje

Wukhadźa kóždu sobotu a placźi schiwórcźlětnje 108 klotych z cnjezkow

Sexagesima.

Marje wucźischcźenja.

Luk. 2, 22—32.

Dźenża swjecźimy tutón rjany swjedźeń sobu, kotryž pak su naschi Wótzojo prjedy samo wo tydźenju swjecźili. Wucźischcźenje swj. Marije, tak steji w naschich serbskich biblijach pschipisane pschi dźensnischim dźenskim tekscźe. Schto to rěka? To chze nam prajicź, so je Marja dźenża, schtyrzecźi dnjow po jeho narodźe, se swojim synkom swój wjesoły kemschikhód dźerżała, kaž to nasche macźerje dźenża też hischcźe, Bohudźakowano, cźinja. Tak je wona Jesuża w templu Bohu prjódk stajiła, tohodla so nasch swjedźeń też swjedźeń Jesużoweho prjódkstajenja mjenuje. Cźehodla nětk tutón swjedźeń, kiž su pola nas tola hižom skoro daloko a wschěroko sabyli, jenož snadno stari niz, kiž jón s cźasa młodoscźe hischcźe snaja a lubuja, sasso wucźehnjemy se sapomnjecźa? Hlejcźe, hdyž smy tu stawy Bożeje zyrkwje a hdyž chzemy to woprawdźe bycź, to je nusne, so smy też s tutej zyrkwju žiwi. Žiwi pak s zyrkwju smy, hdyž s njej sobu žiwje sacźujemy zyrkwine lěto, tuto najrjeńsche stworjenje swjateho Ducha w zyrkwi. Tu ma kóždy dźeń a wosebje kóždy swjedźeń to swoje na zyle samorasne waschnje nam prajicź, so dyrbimy na njón posłuchacź a s toho też něschto pschiwsacź sa nasche žiwjenje, so wjedźe jónu do sbóžnoscźe. Tak nasch swjedźeń nam hischcźe ras pokasuje zyły błyschcź hodownego cźasa, kaž jasna hwězdźina swěcźi nuts do khutneho dopóstneho cźasa. To so wjeselimy, hdyž tak hischcźe ras wróczo myslicź smémy na hody a na hodowny cźasz. S Mariju cźehnjemy do templa. Poł-

na wjesela je wona była a tón dźeń a se swjatej sahorjenoscźu je swoje dźěcźatko po Mójsasowym sakonju Bohu Knjesej swjecźiła. Hacź je tehdom hižom sebi mysliła, schto s tutoho dźěscźa budźe a so wón jónu so swjecźi a wopruje na kschižu sa wschěch, Wěscźe je wona mysliła na wschitko to, schtoż běchu jej jandźel a pastyrjo prajili a wědomna je sej była swjateho powołanja macźerje. Tak snadno też nasche macźerje nětk snowa sacźuja rjanoscź a ważnoscź kemschikhoda, kiž je tak sa kscheścźijanstwo swjecźeny, dokelž je macź nascheho Knjesa s nim też měła swój kemschikhód. O so njebychmy też w naschim cźasu ženje woteschli wot tutoho waschnja pobožnych cźłowjekow, so bychmy pschezo na to myslili, so su nasche dźěcźi Bohu Knjesej swjecźene, so mamy swjaty nadawk, je wocźahnycź nětk też Bohu k cźesći. S kemschikhodom wy macźerje tutón nadawk na so wosmjecźe. Kajke žohnowanje sa nasch zyły lud móże se swěrneho jeho dopjelnjenja wuńcź!

Nětko pak też hladamy na stareho, lubeho Simeona. Kak bě wón cźakał na swojeho Sbóžnika. Wjele lět je tam we templu cźakał na Khrystuża teho Knjesa. Haj swjaty Duch bě nad nim a bě jemu na jeho nutrne praschenje wotmołwu dał, so njebudźe smjercźe widźecź do toho cźasa, so je so sesnał se swojim Sbóžnikom. A hlejcźe hnydom, jako starschej Jesuża to dźěcźatko do templa pschinjesetaj, pschińdźe też wón tam wot swjateho Ducha nawabnjeny, wsa Jesuża na swojej ruzy a khwalesche Boha a spěwasche swój rjany kěrlusch na wjecźor swojeho žiwjenja, kiž je Luther nam tak rjenje snowa basnił. Wón je nam tak pschikład cźłowjeka, kiž je w Jesużu namakał měr a sbóžnoscź, kiž chze kónz swo-

jeho žiwjenja rady doczakacz, hdyž je Sbóžnika widźił a spósnał. Tak je wón nam wot Boha dzenża sa prědarja postajeny, so by nam prědował, so niczo nam sa czaż a wěcznoscz pomhacz njemóże, khiba jeniczki Jesuż Khrystuż, so by nam pokasał a wobżwědcził, so je wón tón Khrystuż, tón woczakany Sbóżnik wschěch ludow, so by tak naschu żłabu wěru snowa pożylnił, so bychmy żo pschewinycz dali wot żwjateho Ducha, kiž s njeho tež k nam rěczi, a spósnali, so je Jesuż woprawdże Boži żyn, nasch wumóżnik a sbóżnik, kiž je żo jako tajki hižom w żwojej mkodoscźi wot bohabojasnych duschow spósnał. Haj tohodla dyrbimy wschitke tute zyrkwine żwjate dny wyżoko ważicz, dokelž nam w czażu njewěry a błuda se wschej móżnej jażnoscźu pschezo snowa pschiwołaja a wobżwědcza: Khrystuż je tón, kotrehož je Bóh pschihotował pschede wschitkimi ludźimi, wón je to żwětło k rosżwěcźenju wschěch, w nim je, haj je woprawdże, sbóżnoscz a nimo njeho niczo druhe nam ju njepschinjeże a w zyrkwi, kiž nam wot njeho prěduje, a jenož w njej, namakamy a spósnajemy jeho prawje. Jenož, hdyž żmy w zyrkwi, kaž je Bóh ju stworił, żiwi a wěrimy też, schtoż wona nam jako Boża dźowka praji, mózemy też jónu pschi żmjerczi spěwacz: Nětk puschczisch żwojeho wotroczka, Knjeże, po żwojim żłowje směrom; pschetoż mojej wocżi stej twojeho Sbóżnika widźiłej. Hamjeń.

Nětk s měrom czahnu se żwěta,
Po Bożej woli,
Tak troschtnje moja wutroba
K temu swoli;
Kaž Bóh mi hnadnje żlubił je,
Mi żmjercz je cźiche spanje.

To cźini tón Knjes Khrystuż żam,
Nasch Sbóżnik żwěrny,
Na kotrehož ja pohladam
Kschescźan wěrny;
Wón sboże je a żiwjenje,
We wschej nusy a też w żmjercźi.

Ty, Knjeże, ży joh' postajił
Wschěm s wulkej hnadu,
K joh' kraleństwu jich shromadźił
S dobrej radu
Psches żwoje żłowo dostojne,
We wschěm żwěcźe prědowane.

Wón żwětło je tym póhanam,
Jim k troschtu daty,
So żwěcźi cźěmnym wutrobam
T"n Knjes żwjaty;
Tón Knjes żwjaty;
Je khwalba, cześcz a sbóżnoscz.

Hłód.

Khina je lětża w podobnym strasche kaž Indiska husto: hłód jej hrosy. Dokelž krajej żamemu njeje móżno, żo jeho dowobaracz, bu internationalna komiżija postajena, kotraž je wobstejnoscźe jenotliwych krajinow tutoho hobrskeho kraja pruhowała. Tuta praji, so je tam w tukhwilu na 12 milijonow cłowjekow, kotsiž żu pomozy potrěbni; tuta liczba żo pak drje hacz na 20 milijonow powyschi sa czaż, w kotrymž hłód wobydlerstwo najbóle tyschi. To żu hobrske liczby sa tón kraj, kotryž żaneho tajkeho porjadneho a dokładneho sarjadowanja a spomożerskeho skutkowanja nima kaž na psch. Němska.

A kak je móżno, so je tuta nusa tam tak wulka? Hłowne winy żu scźěhowaze: Hubjene żně po wulkej żuchocźe a insekty. A nimo toho snutskowna wójna, kotraž wschudźom scheri a kasy. A hischcźe něschto: rubjeżnizy. Khinszy rubjeżnizy njejżu jenoż strach sa wukrajanow a njerubja też jenoż na morju, — wo tym żmy wożebje w pożlednim czażu husto czitali, — woni żu też nastajny strach sa domoródnych. Nimo toho je w krajinje Kansu sběžk muhamedanskich nusu sawinował. Nusa njepokhadźa potajkim jenoż s podeńdźenjow w pschirodźe, ale też s winow cłowjekow; wożebje na tym wina je njedostatk statneho sarjadowanja, kotreż je w tukhwilu wo wjele pohubjeńschene se snutskownej wónju. Pschi tym żo wěso njeżmě sabycz, so je sarjadowanje tutoho hobrskeho kraja s telko milijonami cłowjekow też wjele wobcźeżnischa wěz, hacz sarjadowanje żrjedźnoeuropiskich a wjeczornoeuropiskich krajow, kotreż żu pornjo Khinje jenoż krajiki. Ma tola Khina żama 22 wulkich provinzow s něhdźe 400 abo 425 milijonami wobydlerjemi; pschi tym njeje hischcźe Tibet żobuliczeny, kotryž ma też něhdźe 3 milijony cłowjekow. Wulkoscz Khiny bjes Tibeta wuczini 6 418 900 kóżnych kilometrow; Tibet je něhdźe 2 000 000 kóżnych kilometrow wulki.

Mjenowana komiżija praji, so je 80 milijonow hriwnow trěbnych, wobydlerstwo psched sahłódnjenjom wukhowacz. Se tutych 80 milijonow chze komiżija, kotraž je se wschelakich ludow wuswolena, 48 swjescz, so by mohła tón dźěł spomożerskeho dźěła, kotryž je jej pschiměrjeny, pschewjescz. Wona nochze pak żo pschi tym spokojicz s tym, so sa tuto lěto wobydlerjow s zyrobu sastara; wona chze pschiprawy a dźěła pschewjescz, kotreż na dalsche a na pschezo wobydlerstwu pomhaja, żo hłoda dowabaracz abo żo dozyła jeho sminycz. Studnje dyrbja żo rycz, hacźenja żo twaricz a tohorunja dróhi a pucźe, a żelesniza do dobreho kraja pschetworicz. To żu ważne, ale pak też hobrske a cźežke nadawki.

Hłód je w Khinje wożebje srudny njedostatk wupłodźił. Abo wupłodźił njeje zyle prawje prajene; tutón njedostatk je tam pschezo był, hłód a wscha nusa, kotraž s nim wobydlerstwu hrosy, stej jón powjetschiłej: Starschi pschedawaja sażo bóle hacz prjedy żwoje dźěcźi. Tak nadeńdźesch na pschelakich stazijach żelesnizy mjes Pekingom a Taiynanom dźěcźaze wiki, na kotrychž starschi żwoje dźěcźi pschedawaja. Holzy niże 10 lět płacźa 20 hacz 40 hriwnow, starsche 15 hacz 16lětne hacz do 100 hriwnow. A wyschnoscz? Wona pschihladuje a njewobara. A kak je to móżno? Wona ma to sa pomoz we nusy, s kotrejż hłód wobydlerstwo traschi. To pak njeje pożlednja wina. Duch kscheścźijanstwa pobrachuje tam hischcźe każ jenotliwemu tak zyłemu ludej. A tu widźisch, kak wulkich a hobrskich nadawkow miżijonstwo ma — a ty żobu.

Sadźerżenje starschich, kotsiž samóżeja żwoje dźěcźi pschedawacz, srosumisch lěpje, hdyž wopominasch jich nabożne stejnischcźo a jich s tutoho seskhadźaze nahlady wo dźěcźoch, wożebje wo holzach, a hdyž żebi wot komiżije dasch prajicz, so żu tam w provinzomaj Schantung a Hopei 20 hacz 30 se 100 cłowjekow blisko żmjercźi sahłódnjenja, haj w něhotrych krajinach żamo 70 se 100.

A kak je móżno, so je tuta nusa tam tak wulka?

Pschi tym wschěm naż sajimuje shonicz, s cźim żo Khinszy szyła żiwja. Khinski lud żłuscha do najstarschich kulturnych ludow, jeho wuwicźe pak bu sahe wobsamknjene a lud je na tutym skhodźeńku stejo wostał a, dokelž stejo wostacz

też w tutym nastupanju rěka wróczo hicź, wróczo schoł. Nimo toho bě Khinski kraj dołhi czaß sa wukrajanow sawrjeny, tak njenamaka wukrajna kultura a wucżenosćź sastupa a kraj ßam niz postupa. Hakle poßlednje lětdżeßatki ßu tole pscheměnike. Wone ßu na psch. też industriju w kraju rosschěrile.

Khinszy ßu dobri ratarjo a sahrodnizy a stótplahowarjo, też hórnizy a wusteja ßo też na lěßnistwo, rybarstwo, łódźnistwo. Też ßłuscha hońtwa do jich saßłużby. Woßebje plahuja rajß, ale pak też pscheńzu, jahły, mak, sesam, majß, tobak, indigo, bobojty hróschik abo po němsku Erdnuß, zokorinu, židu a bałwmu, też lěkarske a druhe ważne rostliny kaž moschuß, rhabarber, ginseng. Tole wużiwaja pschede wschěm ßami, jo pak tej wuwożuja, s dźěła prjedy pschedźěławschi, tak na psch. bałwmjane tkaniny, židu. Na pschedań maju dale też włósk a papjeru.

We ßwojich podkopkach maja wschelake ważne pokłady, tak: słoto, ßlěboro, żeleso, wokoj, kopor, zyn, żiwe ßlěboro, pórzlinku, wuhlo, ßól a druhe. To ßu wěso ważne pokłady a sakłady sa zyły kraj a jeho hospodarjenje.

Sa sežiwjenje luda je pschezo hižo też woßebitu ważnosćź měło rybarstwo; wjele luda je ßo s nim żiwiło a żiwi ßo s nim hischcźe dźenßa a to pschi morju kaž pschi tych hobrskich rěkach, kotrež ßwoju wodu w kraju hromadźa a do morja wuliwaja.

S prjedy mjenowaneho maka ßu Khinjenjo hižo we dawnych czaßach wědźeli opium wucźahowacź. To hischcźe cźinja a jón pschedawaja a wjele pjenjes saßłużeja, ale pak też wjele sahuby pschihotuja, kotruż maja też we ßwojim kraju. Tón, kiž opium wužiwa, kuri, kaßy ßebi strowotu. Tohodla ßu ßebi kulturne ludy sakonje dałe, kotrež pschetrjebanje opiuma — a tohorunja druhich podobnych ßrědkow — rjaduja, też Khinska. Ale runje tutón sakoń bu tam jara mało wobkedźbowany — a też w europiskich krajach ßo, kaž skoro wschědnje cźitamy, pschecźiwo tutym sakonjam wjele hrěschi: opium, kokain a druhe jědy, to je něschto, sa cźimž ßo jich wjele kaž hłodźi. Ale tutón hłód pschinjeße też ßmjercź. Tohodla je też Khinska runje nětkole nowy sakoń wudała, kotryż wótre kłłostanje postaja sa wschěch, kotsiž mak plahuja a pschedawaja, a sa wschěch, kiž s makom, kokainom, morphijom a s podobnym wikuja. Po 1. měrzu budźa też wschitzy, kiž opium kurja, kłłostani, a hdyż ßu to statni sastojnizy, woßebje kłutnje. Plahowanje maka a druhich ßrědkow sa lěkarstwo bu pod woßebite dohladowanje wyschnosćźe stajene.

Khinska je hižo huscźischo tajke a podobne sakonje wudała, njeje pak samohła je pschewjesćź. Tuż ßo prascha, hacż budźe to nětkole możno, hdyż tola snutskowne njeměry móz a nahladnosćź wyschnosćźow podrywaja.

W rosprawach wo tutych wojowanjach scźe husto cźitali to mjeno toho tak mjenowaneho kschescźijanskeho generala: Feng. S tutoho bu wulki dobrocźel sa khinski lud. Feng Jü Hsiang je ßwojemu ludej twarił ludowe schule a knihańnje a je jemu pschiprawił městna sa hry. Tukhwilu prózuje ßo woßebje wo sastaranje khudych; w hobrskich twarjenjach pschihotuje ßo 6000 rumow sa nich; na wßach twari schule, wulku rěku Chia Lu cźini hłubschu, so mohłe łódźe po njej jěsdźicź. A nimo toho je sadźerżenje jeho wojakow też nětkole hischcźe po dołhich lětach snutskownych wójnow wubjerne. — To je płód kschescźijanskeje nabożiny — kotruż ßebi ludy, kotrež ju hischcźe nimaja, pocżinaju wyßoko ważicź, kotruż pak te ludy, kotrež ju hižo psched wjele lětstotkami dostachu, sazpiwaja — a ßo ßame runje s tym hnydom sa to khłostaja. A kaž te ludy, tak też cźi jenotliwi.

Powschitkowne sliczbowanje ßerbskeho poboczn. mißionskeho towarstwa „Budyschin a wokolnosćź“ na léto 1928.

Sa léto 1928 je ßo podpißanemu pokładnikej pschepodało:
(□ = mißionski taschcźik, † = cźitarjo „Miß. pósła“.)

s Bartskeje woßady		104 hr.	— pj.
s Budischcźonskeje woßady		780 „	— „
s Budyskeje Michalskeje woßady: kollekta na miß. ßwjedżenju (14. 10.)	200,—		
□	345,85		
†	160,25		
pschi woprawjenjach	219,75		
kłóstarjěrarka w Dobruschi	86,—	1011 „	85 „
s Budyschinskeje woßady		60 „	— „
s Bukecżanskeje woßady		310 „	— „
s Hodźijskeje woßady		425 „	— „
s Hrodźischcźanskeje woßady (jedyn dar: 50 hr., N. N.: 200 hr.)		720 „	— „
s Hucżinjanskeje woßady		140 „	— „
s Klulschanskeje woßady: □ 134,35	† 10,50		
pocżerke dźěczi	2,65		
pschi woprawj.	6,50	154 „	— „
s Khwacżanskeje woßady: □ 1,49 hr., † 13,51 hr., s prjed. léta 0,45, druhe dary: 5,— hr., namakane 0,05 hr.		20 „	50 „
s Lupjanskeje woßady		25 „	— „
s Maleschanskeje woßady: □ 55,53 hr., † 12,20 hr, s adv. nutrnosćź: 14,62		82 „	35 „
s Minakołskeje woßady: † 53,50, □ 60,— hr., N. N. 10,— hr.		123 „	50 „
s Njeßwaczidlskeje woßady		54 „	10 „
s Noßaczicżanskeje woßady: □ 120,— hr., druhe dary: 60,— hr.		180 „	— „
s Porschiskeje woßady: jedyn dar 550 hr., † 24,05 hr., dań 45,60 hr., pschecżeljo miß. 244,03 hr.		863 „	68 „
s Rokecżanskeje woßady		165 „	— „
s Wjelecżanskeje woßady: dźěcżaza Boża ßłuźba 25,— hr., pacź. holzy 3,— hr., † 45 hr., □ 267,— hr.		340 „	— „
s Wórlincżanskeje woßady: żonjoze tow. 40,— hr., s zyrkw. poklodnje 50,— hr., Dr. med. Bergmann we W. 30.— hr., Wicżoß 5,— hr., far. L. 10,— hr., Lipkowa 5,— hr., sa schliczkow 7,40 hr., pacź. dźěcźi: 17,30 hr.		164 „	70 „
hromadźe:		5723 hr.	68 pj.

Bóh luby Knjes żohnuj s hnady tute dary a sdźerż luboscź k ßwjatemu mißionstwu dale w naschich ßerbskich wosadach!

W Budyschinje, w januarje 1929. **Räda**, farar em., pokładnik.

Zyrkej a stat.

— **Dźěłonjemějerjow liczba** je ßo straschnje powyschiła; wona wucżinjesche w dezembru 16,7 prozentow wschěch dźěłacěerjow; nimo toho 7 prozentow s pschikrótczenym czaßom dźěłasche. Hdyż tutych jako połdźěłonjemějerjow liczisch, naliczisch mjes dźěłacźerjemi kóždeho pjateho jako dźěłonjemějerja. W dezembru 1927 mějachmy 12,9 prozentow dźěłonjemějerjow a 3 proz. s pschikrótczenym dźěłom. To ßu liczby, kotrež nastróżeja a nichtón njeje, kotryż ßměł se saczinjenymaj woczomaj nimo hicź.

Wschelake s bliska a s daloka.

— **Nowinarstwo** zyłeho ßwěta, snajmjeńscha Europy, je njedawno sle pobyło. We wjetschich a mjeńschich nastawkach

pißachu wo wulkej ſpodźiwnej namakanzy w Jeruſalemje: Wurywajo na Wolijowej horje ßu row teje mandźelſkeje namakali, kotraž bě kralej Salomonej najlubſcha. Pódla mumije bě wjele kraßnych drohotnoſczow, wjazy hiſchcźe hacž w tamnym rowje faraona Tut=auchamon, wo kotrymž bu něhdźe pſched lětom wjele pißane. A ſchtož bě woßebje waźne — a ſpodźiwne, też wobſchěrny papyrus, to je kniha tamneho ſtareho cźaßa, — běchu namakali; tutón njebě nichtón druhi hacž kral Salomon ßam pißał. A ſchto bě pißał? Bě to zyły roman wo luboſczi, ſ kotrejž tuta žónſka, rodźena Egiptowcźanka, jeho lubowaſche tak, ſo ßama ſajědojcźene wino wupi, kotreż bě po poruczności ßwojeho nana dyrbjała ßwojemu mužej pſchihotowacź. Nan bě ſ Egiptowſkeje wot faraona pſchiſchoł, ſo by Salomona ſnicził a židowſki lud faraonej podczißnył. — Ale ſchto bě? Ani pißmika ſ toho njebě wěrno. Hdźe ßem pak potom tuta nawjedźitoſcź? S Jendźelſkeje. Jendźelſka nowina „Daily Mail“ bě tutu dźiwnu powěſcź do Europy wutrubiła a druhe nowiny běchu ju dale trubiłe, kaž drje je tón abo tamny to ßam widźał. Hdźe pak mějeſche jendźelſka nowina tutu hnujazu hiſtoriju jow? S makeje egiptowſkeje nowiny bě ju wupißała. A tuta egiptowſka nowina? Wona bě to, ſchtož bě někajka nowina w Paleſtinje jako žortne powědańczko woſjewiła, wopak ſroſumiła a ſa wěrne měła a tuž woſjewiła. — To je wubjerny pſchikład ſa to, kak wopaczne powěſcźe, kotreż nowinarſtwo „kaczki“ mjenuje, naſtawaja.

S **Klukſcha.** Narodźiło je ßo w naſchej woßadźe w lěcźe 1928 (liczby w ſpinkach pſchidate wosnamjenjeja ßame podawki ſ lěta 1927) 67 (52) dźěcźi, a to 40 hólczkow a 27 holczkow. Mjes nimi běſche 11 njemandźelſkich dźěcźi, a junkrócź dwójnikaj. — Pſchipowědało je ßo 34 porow, w naſchim Božim domje wěrowało 27 (21) porow. — Semrěło je 33 (37) woßobow, mjes nimi 10 dźěcźi, 2 njeżenjenej žónſkej, 8 mandźelſkich mužow, 8 mandźelſkich žonow, 2 wudowzaj, 3 wudowy. Najſtarſcha woßoba mjes nimi běſche 77 l. 1 m. 20 dnj. — Konfirměrowanych bu 56 (58) paczeŕſkich dźěcźi. Spowědnych běſche 1866 (1699) a to 807 mužow a 1059 žonow a 1132 Serbow a 734 Němzow. Mjes nimi wuźiwaſche 58 woßobow Boże wotkaſanje doma. — Powſchitkowne krajnozyrkwinſke kollekty wunjeßechu: 281, 90 hriwnow, woßebite kollekty woßady: 288,56 hriwnow.

S **Lupjanſkeje woßady.** S lěta 1928 budź tu ſ zyrkwinſkeho žiwjenja naſcheje woßady naſpomnjene: narodźiło je ßo 11 (16) dźěcźi, a to 7 hólzow a 4 holzy; paczeŕſkich dźěcźi bě 17 (8). Pſchipowědanjow a wěrowanjow 4. Semrěło je 8 woßobow, (loni 3). Boże wotkaſanje wuźi jich 410 (406) a to 176 mužſkich a 234 žónſkich, mjes tutymi Serbow 204 a Němzow 206, doma je ßo woprawiło 11. — Wunoſchk ſběrkow 258 (240) hriwnow, domjaza ſběrka ſa wokrjeßne towarſtwo ſnutskowneho mißionſtwa 60 hriwnow, ſa ſnutskowne mißionſtwo 33 hr., a ſa wobnowjenje zyrkwje 1200 hriwnow, ſ móſchniczki 134 hr., ſ wopor. kaſchcźa 96 hr., ſa ſwonkowne mißionſtwo 25 hr. — Wutrobny dźak ſa tute dary.

W **Lubiju** ſhromadźi ßo 18. februara „zyrkwiny dźeń“ a „zyrkwina ſhromadźiſna“ Lubijſkeho zyrkwineho wokrjeża, tamna dopołdnja, tuta popołdnju. Na popołdniſchu ſhromadźiſnu maja wſchitzy woßadni pſchiſtup. Tuž ßo njech też wobdźěla, ſo bychu ßo ſ dźěłom zyrkwineho wokrjeża ſeſnali.

S **Wóßlinka.** W lěcźe 1928 je ßo w naſchej woßadźe narodźiło 55 dźěcźi (1927: 86), a to 36 hólzow a 19 holzow. Mjes nimi běchu dwójzy dwójniki. Paczeŕſkich dźěcźi mějachmy 58 (73). Pſchipowědanjow běſche 23, mjes tym, ſo bu tu 20 (30) porow wěrowanych. Semrěło je tu 29 (43) woßobow; ſ nich bu 27 tu khowanych. Spowědnych je było 1974 (1996), ſ nich ßu 70 Boże ßwjate wotkaſanje domach dóſtali. Sběrki ßu wunjeßłe 274,34 hriwnow. Dalſchich darow běſche 19 hr. W ſańdźenym lěcźe běſche móżno, na pohrjebniſchcźu ſtudźeń rycź, kotraž mějeſche też w ßuchim cźaßu doſcź wody. Sſrědki k twarej ſtudnje ßu woßadni jako dobrowólne dary woprowali.

S **Wochos.** W tudomnej zyrkwinſkej woßadźe je ßo w lěcźe 1928 narodźiło 35 dźěcźi, 22 hólzow a 13 holzow. Konfirměrowanych bu 26 dźěcźi, 9 hólzow a 17 holzow. Swěrowanych bu 15 porow. Semrěło je 22 woßobow, 3 mužojo, 6 žonow a 13 dźěcźi (11 hólzow a 2 holzy). K Božemu blidu pobu 1040 woßobow, 457 mužow a 583 žonow. Zyrkwinſke ſběrli wunjeßechu 128,51 hr., domjaze ſběrki a druhe dary 120 hr. wucźinjachu. Tule powěſcź bě knjes duchowny na Nowolětnej Božej ßłużbje woſjewił! Do tudomneje zyrkwinſkeje woßady ßłuſcheja ſcźěhowaze wßy: Wochoſy, Cźělno ſ wutwarjenymi khěžemi na ſtarej rězy a Kětanjezy, Schprjowy a Hamory. Ta ſtatiſtika wopſchija ßerbſke a němſke hromadźe. Sserbſkich woßadnych je tu wjazy hacž němſkich.

Liſtowanje: T. w B. ſa Eſtomihi. — R. w B. ſa Inv.

Do Sserbow. Na poßlednjej ſhromadźiſnje naſcheje Sserbſkeje prědarſkeje konferenzy bu ſ nowa to žadanje wuprajene, ſo bychmy w tutym łopjeńku woßebje też originalne artikle abo wudźěłki woſjewjeli, t. r. naſtawki, powědańczka, kěrluſche atd., kotreż ßu Sserbjo a Sserbowki napißali, je wudźěławſchi. To bě też wot ſpoczatka pſchecźe a žadanje redakzije. Tohodla tole tu woßebje woſjewimy a wo tajke ßobudźěło naležnje wſchěch Sserbow proßymy, ßo wſchěm tym, kiž nam ſ tajkim ßobuſkutkowanjom pomhachu, wutrobnje dźakujo. Wſchě poßytki proßymy do Noßacźiz póßłacź. — Ke tutej próſtwje pſchidam hiſchcźe něſchto: Kommißija ſa naſche ßerbſke ſpěwarſke ßo prózuje, do nowych wſchě rjane kherluſche pſchijecź; najważniſche ßu jej wěſo ßerbſke originale. Schtóž by tajkich, kotreż w dotalnych ſpěwarſkich hiſchcźe njeju, měł abo wo tajkich wjedźał, je tohorunja proſcheny, tole ſjewicź, a to pak na kommißiju — k. wyſch. farar Domaſchzy jako pſchedßydźe abo jeje druhim ßobuſtawam — pak do Noßacźiz.

Dźěłajmy tuž wſchitzy ßobu k lěpſchemu naſcheho ßerbſkeho naroda a Bohu k cźeſcźi, tomu Bohu k cźeſcźi, kotryž je nam ſa woßebite drohotne kubło dał też naſchu ßerbſku macźeŕnu rěcź! To je kubło, kotreż nichtón bjes ſchkodowanja njeſazpěwa, to je kubło, kotreż ma kóždy nan kaž kóžda macź jako njeſkaženе herbſtwo ſawoſtajicź ßwojim dźěcźom a ſ nim tu wěru, w kotrejž ſtaj ßo ßwěru a ſprawnje wuſnawałoj a modliłoj k Bohu, ßo dyrbjałoj ßwěru a ſprawnje wuſnawacź a modlicź k Bohu.

Redaktor.

Porjedźenki ſ cźiſła 3: Na ſtronje 10, 2. wotdźěl 6. rynczk ma rěkacź město tajke t a f l e ; — 5. rynczk pobrachuje po ßłowach Schcźěpanej Rothej ßłowa ſ Zwikawy; — ſtrona 10, 3. wotdźěl, rynczk 8 ma rěkacź město ſeſtajene ſ e ſ t a r j e n e ; — ſtr. 10, 2. połoja 1. wotdźěl 3. rynczk ma ßo ſaßunycź po ßłowje žiwjenje ſ ch u l e ŕ ; — ſtr. 12, 1. połoja ma 6. kaſnja rěkacź: město nakaſanſtwo n j e k a ſ a n ſ t w o.

Samotwity redaktor: farař Wyrgacź w Noßacźizach.

Cžišło 6 **Pomhaj Bóh!** Lětnik 39

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosć da.

Njech ty spěwaš
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřeŵ će. F.

Sserbſke njedźelſke lopjeno

Budyſchin **10. februara 1929** **Bautzen**

Cžiſchcź a nakład Ssmolerjez knihicžiſchczerńnje a knihaŕnje, ſap. družſtwo ſ wobm. ruk. w Budyſchinje

Wukhadža kóždu ßobotu a płaczi ſchtwórczlětnje 108 ſkotych penjezkow

Njedźela Eſtomihi.

Luk. 18, 31—43.

Pſchi ßylnej ſymje dźenß tydźenja ßu drje jeno taizy evangelij wo ſchtworakej roli ßłyſcheli, kiž maja tajkile hłód po Božim ßłowje a po Božej ßłužbje, ſo ßo ſe žanym wjedrom njedadža wottraſchicź. Tak ma Jeſuß druhdy ßwojich najßwěrniſchich pſched ßobu, kotrymž ma wuczbu podawacź, kotruž jeno wuſwoleni ßłyſcha a doroſumja. Jim rěczi wo potajnſtwach Božeho kraleſtwa. Wě, ſo maja wuſchi k poßłuchanju. Ssu jemu daczi wot njebjeſkeho Wótza. Ma radoſcź nad nimi, ſo ßu „czi na dobrej roli, kiž Boże ßłowo ßłyſcha a lakhowaja w pěknej a dobrej wutrobje a pſchinjeßu płody we ſczerpliwoſczi.“ Ma ſrudobu nad tamnymi, kiž wotewrjeneho wucha ſa njebjeſke nimaja. Tehdy mjes Židami bě wjele tajkich tupych, ſaſparnych a ßrjedź kſchczenych kſcheſczijanow hiſchcże je jich doſcź a nadoſcź bohužel.

Jeſuß pak dyrbi ßwojich ßwěrnych hiſchcże dale a hłubje do potajnſtwow Božeho kraleſtwa dowjeſcź, dyrbi jich k ßebi wſacź a wo kſchižu a ßmjerczi rěczecź a dyrbi naſhonicź, ſo tež woni to ßłowo njeroſumja, kotrež jim na puczu do Jeruſalema a do ßmjercże powjedża. Tale rěcź běſche jim potajena. A tež nam, kiž ßmy wot makoſcże wo Khryſtußowym czerpjenju a wumrjeczu ßłyſcheli, tež nam, kiž wěmy, ſo njeſßmy ſe ſłotom a ßlěbrom wukupjeni, ale ſe ßwjatej a drohej krwju, je Golgatha dźiwne Boże wodźenje. „Boża rada je dźiwna a jeho mudroſcź kraßna, tak prajimy ſ poßłuſchnoſczu, ale naſcha mudroſcź chże pſchezo hiſchcże hinak mudrowacź. Tola pſched potajnſtwom ſtejimy ſ modlenjom a wěmy: Boże pucże njeßu naſche pucże a Boże myßle njeßu naſche myßle, ale Boże pucże ßu wyſchſche a Boże myßle ßu wyſchſche, kaž wjele ßu njebjeßa wyſchſche dyžli ſemja.

Duzy po puczu bliſko měſta Jericha je Jeſuß tak wo ßwojim kónzu rěczak, ſo do Jeruſalema czehnje, ſo ma ßo wſcho ſtacź, ſchtož ßu profetoju piſali wo człowjeſkim ßynu, ſo budże pohanam do rukow daty, budża jeho hanicź a bicź a moricź, ſo pak na tſeczim dnju ſ rowa poſtanje.

Pſchi puczu ßlepy ßedźi. Tón ßłyſchi, ſo wjele luda nimo dże, a duž ßo wopraſcha, ſchto to je, ſo telko ludźi po puczu czehnje a ſhoni, ſo Jeſuß ſe ßwojimi ßwěrnymi pſchińdże. „Jeſu, ty ßyno Davitowy, ßmil ßo nade mnu“, woła bjes pſcheſtacża, a Jeſuß ſaſtanje. Hdźež je tajka wulka nuſa, ale tež žiwa wěra, tam Jeſuß rady ſtejo woſtanje, ſo by ßo khilił k próſtwje człowjeka a by ſ nuſy wupomhał, kaž tu ßlepemu pola Jericha: „Budź widźazy! Twoja wěra je tebi pomhała.“

Hamjeń.

Ssmjeczkezy.

Eſtomihi! Njedźela, kotraž evangelſkich kſcheſczijanow woła, ſkładowacź pomozny dar ſa kſcheſczijanſke wukubłanje młodźiny. Tak prawje ſa tutu njedźelu pſchihotowana je rosprawa, kotraž nam pſchińdże ſe Sserbow, ſe Ssmjeczkez.

W Ssmjeczkezach ßu na tym, dowutwaricź evangelſki dom ſa młodźinu — Jugendheim, Jugendherberge —. Czehodla tajki dom runje w Ssmjeczkezach?

Ssmjeczkezy leża w rjanym, luboſnym kuczíku naſcheho ßerbſkeho kraja, tam, hdźež ßu lěßy a haty. Tuž bjes dźiwa,

To tam też młodźina pschikhadźa, kotraž ßo w naschim cżaßu bóle hacż prjedy sajimuje ja rjanoscż a luboßoßcż blischeho a dalscheho wótßneho kraja. Jewjecż lětu hižo ßu Ssmjeczkezy dał-wottrutnjeny kónz a staza ja pucżowanja a setkowanja młodźiny, woßebje kscheścżijańskeje młodźiny. Je tola mjeno Ssmjeczkezy też hewak daloko snate a wukhwalowane, ßu tam dobre kupjele, je tam tola rjana luba evangelska zyrkwiczka, kotraž tam ß hórki hlada do ßerbskeho kraja a stowi tam klóschtr, tam druhe katolike zyrkwje, — je tola wobdata wschudźom wot katolskich woßadow a mała je jejna rospróschena evangelsko-lutherska woßada, tuta Ssmjeczkecżanska diaspora.

Pschezo saßo pschicżahowachu do Ssmjeczkez młodźi ludźo, ß wokolnych městow a wßow, so bychu tu w towarstwje mjes ßobu a w towarstwje ß małej diasporu-woßadu pytali ja snutskownym lěpschim a jo też namakali. Kóżde lěto mějachu tak w Ssmjeczkezach někotre wjetsche seńdźenja młodźiny a někotre mjeńsche. Tuż ßo woßadni sesnachu ß hibanjom młodźiny, woßebje kscheścżijanskeje młodźiny a to wupłodźi wschelakore dobre.

A nětko dostanje tam młodźina ßwój dom. Zyrkwine pschedstejicżerstwo je na rjanym městnje leżownoscż ja njón pschewostajiło, zyle blisko pschi lěßnym Božim domczku, kotryž młodźina tak lubuje. Woßebje pak stej krajna zyrkej a Gustav-Adolfske towarstwo pomhałej a podpjerałej zyku wěz, tak so móżesche ßo wotpohlad, kotryž w lěcże 1924 nasta, wuwjescż. Tola hotowe hischcże dołho wschitko njeje. To a tamne hischcże pobrachuje a prjedy hacż ßo dom poßwjecżi, hischcże někotre njedźele sańdu. So cżim prjedy sańdu, ja to stara ßo młodźina ßama, dźěła ßama ßobu, kelkoż je móżno. Tak ma ßo na psch. semja wokoło doma wurunacż, a żane pjenjesy ja to tu njejßu. To je dźěło ja 3000 hodźin. Ale hlej, 600 hodźin bu hižo dźěłane. Kak dachu ßo to młodźi ludźo do pěskoweje hory. Haj, tak pomha evangelska młodźina wjeßele ßobutwaricż ßwój dom. A hdyż wjednizy druhich towarstwow a sjednocżeństwow młodźiny tole cżitaja, dyrbja wědżecż, so je jich młodźina też pschi pěskßypanju w Ssmjeczkezach wutrobnje witana.

Tutón nowy dom w Ssmjeczkezach njeje żana wulka hospodownja ja wulke cżrjódy, ß tym njeby tola ßwój nadawk dozyła mohła dopjelnicż; wono je mały domczk, so njeby to, schtoż je tak jara rusne, mjenujzy do hłubiny ßo podnuricż, pschi tajkich sjeńdach schkodowało. Nowy dom je ßo pschisamknył k swjatej „Deutscher Jugendherbergsverband“ a chże tak dozyła służicż pucżoważej młodźinje. Hacż do 60 woßobow móże pschijimacż do ßwojeju spańskeju tumow a do ßwojeju rumow ja powschitkownu hospodu, kotrejż stej pod tsechu, tam, hdżeż je wuhlad najrjeńschi; nimo toho ma won jstwu ja wjednikow a kraßny rum, w kotrymż móżeja hoscżo wodnjo pschebywacż; tutón ma też ßwój woßebity kucżik, w kotrymż je derje ßedźecż. A cżi, kotsiż chzedża cżiscże pschi ßwojim wostacż, maja słładnoscż ßebi waricż na „wohnischczu ja młodźinu“, kotrež je jene ß Drježdżańskich „Bibliskich kołow“ — Bibelkreis — dariko. Też hewak dyrbi ßo młodźina ßama wo porjad staracż, każ je to hewak w tajkich domach waschnje. Wjednizy namakaja pschi tym podpjeru pola ßwěrneju kscheścżijańskeju starscheju doma.

Ża tuto lěto 1929 ßu hižo se Saksteje 4 sjeńdżenja na wjazy dnjow słasane, hacż runjeż njeje dom hischcże hotowy. To pak wschitko budże a też je dobre ßrědki, kotrež hischcże pobrachuja pschijidu. Schtó by ßnaż pomhał na psch. dom snutskach wuhotowacż? W naléczu, w meji, bychmy rad chzyli naschi nowy dom młodźiny dowutwarjeny měcż a sjawnoscżi pschepodacż.

Hak někotre cżiche jedźenje, tak někotra nutrna modlitwa je spěchowała tutón zyły skutk, kotryż ma runje tu w Ssmjeczkezach ßwoju woßebitu ważnoscż. Tej małej cżrjódźiczży, kotraż je najprjódzy ß tutym pschecżom a jedźenjom a żadanjom wustupiła a nětko widżi wscho ßwoje jedźenje ßo dopjelnjecż, je to każ dźiw.

So by tutón dom był młodźinje wjeßele a żohnowanje!

To je zyle wěscże to pschecże, kotreż my wschitzy mamy ja Ssmjeczkecżanski dom, każ dozyła ja naschu młodźinu, ja tu młodźinu, kotraż nětkole w powójnskim cżaßu do zyle hinajschich nahladow pschińdże a w zyle hinajschim ßußodstwje ßydli a bydli a roscże a dźěła a ßo wjeßeli a tohodla też hinajscheho a hischcże dokładnischeho wukubłanja trjeba hacż prjedy a najlěpschich podłożkow a założkow, a hischcże něschto: nětkle w cżaßu pschekhoda najßwěrnischeho a najwubjernischeho wjedniswa. A nade wschěm a we wschěm ma bycż Jesuß Khrystuß heßło a wjednik ßam.

A něschto ß tutoho hobrskeho wulzy ważneho nadawka wotpocżuje też na tebi. A něschto ja tule wěz cżinicż, ja wukubłanje kscheścżijanskeje młodźiny, ja to dawa cżi njedźela Estomihi składnoscż woßebje se ßwojej sběrku.

Wo Lutherowem Małym katechißmje.

Wo tutej małej a tola tak wliwa połnej knižzy ßłyschisch a cżitasch w tutym lěcże jejneho 400lětneho jubileja wschelake hłoßy. S tutych budż tu jedyn wospjetowany, woßebje tohodla, dokelż je to hłóß wjednika dźěłacżerjow.

F. Baltrusch-Barlinski, ßobustaw statneje hospodarskeje rady pische: „Żaneho dźěłacżerja, kotryż bu ja młode lěta we Lutherowym katechißmje roswucżeny, drje njeje, kotryż by mózne a jaßne wukładowanja Lutherowe zyle posabył. A ßnano, by-li ßo nimo 10 kasnjow a Wótczenascha wschitko ß pomjatka shubiło, to jene niz: Lutherowe wukładowanje 2. artikla. Ja wěm, so dźěłacżerjo, kotsiż ja wschě lěta ßwojeho żiwjenja ßwojeho powołanja dla lědy hdy do Božeho domu pschińdżechu, we ßwojej ßmjertnej hodźinje tute wukładowanja Lutherowe ß hłoßom wusnawachu a w měrje domoj dźěchu.

Ja ßo tu wsdam prajicż něschto wo Lutherowym katechißmje jako literarnym a rěcżtworjazym skutku. Jenoż to jene budż tu wusběhnjene: Żenje njebudże móżno, ßyły dźěłazeho evangelskeho kuda dżerżerż a dobycż ß wuschiknym wukładowanjom a ß duchaßapazym roswucżowanjom theologiskeho rasa, ß Lutherowymi jaßnymi wěryßylnymi wukładowanjemi, kotrež ja wschě podeńdżenja żiwjenja a ja wschě schtanty w jeho katechißmje namakasch, budże pak drje tole móżno. Tu sacżuwa a spóznawa też jednory cżłowjek twjerdu jemju a wěsty pucż.“

Tak tutón sastupjer a wjednik dźěłacżerjow. A tola chzedża druzy, Mały katechißmuß, sacżißnycż a wotstronicż, dokelż njeje wjazy pschihódny ja nasch cżaß, też ja nasche ludowe schule niz!

Pěkne dźěcżi cżesćża nana a macżer.

A. Wócżzy nanowej.

Bech jako hoscż do domu cżesćeneho kublerja pschischoł. Wón be tu dowolił, tydżeń dołho pola njeho pschebywacż. W tutym tydżenju ßym wjazy cżisteho wjeßela wużił a wjazy nawuknył,

hacz hewak ja pół lěta. Rano pieczich wschitko w domje sestawa wumenjenjom najmjeńschich dźěći. Czischći, kaz kopjeschka, kotrez je rosa smyła, a s wóczkomaj kaz sybolatymaj hwězkomaj, sso nan, macz, dźěći a czeledź setkowachu, a kóżdy khwatasche na swoje dźěło. Po małej khwilzy domjazy swón jasswoni k modlitwje, kotruz hospodar jako domjazy měschnik czinjesche, jako bu najprjedy dźeńska schtuczka s biblistkeho puczinika a postajeny staw s biblije wuczitany. Po tutej nutrnosczi bu snědane a maki a wulzy so s Boz̆mi darami wokschewichu. Hospodar a hosposa pak so na tym wjeseleschtaj. Wot blida stanywschi hladasche kóżdy swojeho powołanja, hospodarjowe a hosposyne wóczko pak hladasche wschudzom sa dźełom a na wschitke ruki, hacz maja so k dźełu, do wschěch komorow, hacz su cziste a wurjedźene, do hródźe, hacz je skót wothladany a nasyczeny, na polo, hacz kóżdy swoje czini. A pschi wschěm tutym wobstaranju wosta domjazemu nanej hischcze tak wjele czasa wysche, so wo starych a khorych ludźi staracz a nad nimi dźěl bracz. Schtóż bě hósczo w domje, snědźesche wschudzom sobu hladacz, wscho sobu wužiwacz, schtoż dźeń sobu pschinjeße, ale se swojimi naležanjemi, praschenjemi a żadanjemi bu wón na wjeczornu khwilu pokasany. Jako bě mój czasz wotběżał a moja wutroba prawje polna dźaka bě sa wscho dobre, schtoż bě so mi dostało, prajach k swojemu hospodarjej, jemu ruku podawschi: Prajcze mi, s wotkel je wam duch ródnosczе, dźěławosczе, pobóżnosczе, czistosczе, swěrnosczе a luboscze pschischoł, kiż we wschitkich wobydlerjach tuteho doma knjezi a w cz schinje tak wjele dobrych skutkow czini? To chzu wam praj cz, hospodar wotmołwi, wschitko dobre wot Boha pschikhadza a żadyn człowjek njemóże te dziwne pucze wiedźicz, ko kotrychż nasch Wóczez horkach sle wot nasz wotdzerżuje a dobre nam pschipóscżela. Chzecze-li pak sastupnika Bożeho sesnacz, psches kotrehoż je swěrny a smilny Knjes w njebjesach tutemu mojemu domej sboże pschipokasał, dha wobhladajcze sebi tamneho schědźiwca psched namaj! A s tym wón na stareho muża pokasa, kotrehoż rjany wobras na scżénje wisasche, a praj: Tutón muż je to żiwjenje naczinił, kiż ma pola nasz město; wón je nam to johnowanje pschinjeßł, kotrez so se wschědneje modlitwy na nasz wuliwa; wón je tu dźěławosczż sbudźił, kotraż bjes nami wschitkich wożiwja, wón je tu swěrnosczż do powołanja płodźił, kotraż moje dźěczi a moju czeledź wodźi; wón je tu luboscż sałożił, kotraż bjes hospodarjom a dźěłaczerjemi knjezi. Haj, to wschitko je wón dokonjał, dokelż je mi s wuczerjom a s wodźerjom był, pschetoż wón bě mój nan. O pohladajcze wschak do tuteje mileju, pschecżelnejn woczow! Tej stej mje nawuczitej wobliczo Boże pytacz; tej stej mje, jako mějachmy hischcze mały dom a mało pola, wot ranja hacz do wjeczora pschewodźałej; stej mje napominałej a mi hrosyłej, hdyż bě mje sły duch sasłepił; stej mje troschtowałej, hdyż mje żane horjo podeńdże; stej mje sbudźowałej, wotschewjałej a posylnjałej, hdyż běch na dobrych puczach; stej mi studzeń bytej, s kotrejez wschěduje někotre kapki luboscze a měra do mójeje dusche kapachu. Sshm w pismje czitał, so je juna żona s Thekoy k Davitej prajła (2. Sam. 14, 17): „Mój knjes, tón kral, je jako Boži jandźel, so móże słyschecz dobre a sle.“ S tym wescze njeje prajicz chżyła: kral mój knjes, je każ daricżel a pomoznik wot Boha póslany w dobrych a słych dnjach. Wěscze mi, kóżdy raz, hdyż na wobras mojeho nana hladam, chżył wo tej samej myśli sawołacz: „Mój luby nan je mi był, każ jandźel Boži!

B. Wóczży mačzernej.

Psched wjele lětami bě w mojej wosadze kscheszijanska wudowa dołhe měsazy cżeżzy khora była; běch ju swěru wopytał a so s njej modlił. Jako so junu sazo k jejnemu wobydlenju pschi-

bliżowach, wuhladach, so su pola njeje wokna swoczinjane; duż sebi pomyślich: schto je so stało? Njedaloko durjow mje jejna dźowka s wupłakanymaj wóczkomaj setka a praji, mje sa ruku sapschijawschi: „Ach, knjes duchowny, nascha macżerka je tule nóz wuznyła.“ Jako bě mje do jstwiczki dowjedła a wjele żylsow wuroniła a jako běchmoj hromadze psched Bohom prawje wutrobnje porěczałoj, bu trochu směrnischa a pocża tak rěczecz: „Prjedy hacz wy pschińdżeschcże, wona swojej wóczży sandżeli. T u t e j w ó c z ż y, knjes duchowny, ach, czeho dla jeju njemóżu sabycz? W nimaj mózach kóżdy czasz czitacz, kak macżerna wutroba pschecz wo mi myśli. Hdyż bě mój narodny dźeń a macżerka mje sa ruku wsa a mje k blidu dowjedże a mi wotkry, schtoż bě sa mnje wupschadła a nalutowała, so by sa to něschto wot drasty kupiła, dyrbjach ji hnydom do wóczkow pohladacz a w tymaj stejesche pisane: Dźěczo wjeselisch so tez̆? Hdyż skhorich a běch njeszczerpliwa, setkaschtej so so mnu tutej wóczży a bě, jako chżyłoj prajicz: Luba dźowka, rad chżyła czi wotewsacz, schtoż tebje cz schczi, ale wobej dyrbimoj wuknycz, Bohu czische dźerżecz a szczerpliwej bycz. Hdyż něhdże do towarstwa dźěch, dźěsche wona kóżdy ras so sobu, a hdyż něhdże jara wótsje rěczach abo so njepschistojnje smějach, setkaschtej mje tutej wóczży a schto w nimaj czitach? Ta schtuczka, kotruż scże mi pschi wobnowjenju khczeńskeho sluba do konfirmaziskeho liszczka sapisał, tam pschede mnu steješche: „Schtoż wěrne je, schtoż czesne, schtoż prawe, schtoż póczciwe, schtoż luboſne, khwalobne je, je-li něka jki poczink, je-li něka jka khwalba, na to myślcze!“ Jako prěni ras k Božemu bliżu dźěch a do spowjedże jejnu ruku sapschijawschi proschach: Luba macże, hdyż sym was s něczim roshněwała, dha mi wodajcże a budźcże mi sazo dobra, dha bě, jako byschtej so dwě słónczży we jejnymaj wóczkomaj sasswěczitej a s jandźelskim hłosom mi wona do wutroby rěczesche: Moje dźěczo, my mamy wumóżenje psches jeho krej, mjenujzy hrěchow wodacże. Wón je měr sczinił psches swoju krej na kschižu. A dwě słódkej sylzy wotkapnyschtej se jeje wóczkow na mojej lizy. A hdyż bě njedźela a prěni ras ke mschi swonjesche, pohladnyschtej tutej wóczży sazo na mnje, jako chżyłej rjez: Sskyschisch, lube dźěczo? Swony naż wołaja, nam pschipowjedaja, kak smilny a dobry tón Knjes je, so chze nasche satradane dusche sazo na kruzy swojeho słowa pascz. Ach knjes duchowny, a te pruhi, kiż sandżenu nóz s tuteju lubeju wocżow swěczachu, jako dyrbjach so s njej modlicz: „Mój knjeże Jesu, na kschižu wschě hrěchi sapłacżene su. Ja sym żiwy a morwy twój; ty, Knjeże Jesu, pak sy mój, ja moju duschu podam czi, ju nětk a w smjerczi k sebi wsmi!“ Kak móhła to hdy sabycz? A hdże dyrbju dha to sazo nantakacz na tutej semi?

Jako bě tuta dźowka swoju rěcz dokonjała, prajach k njej: Moja młoda pschecżelniza, kotryż je cz tutej w ó c z ż y pósłał a psches tutej wóczży s tobu rěkał, tón je sam tez̆ hischcze tu, wo nim steji pisane (2. Kron. 16,9): „Teho Knjesa wocżi hladatej na wschě kraje, so by posylnił tych, kiż so s zyłej wutrobu k njemu dźerża.“ Njesapomń zenje teju lubeju macżerneju wóczkow, ale czin, so byschtej so twojej wóczży w smjerczi s jejnymaj wóczkomaj setkałoj!

Syrkej a stat.

Saski krajny biskop D. **Ihmels** bu, kaz tez̆ Lipsczanski prof. D. Kendorff, wjednik Gustav-Adolfskeho towarstwa, sa czestneho doktora evangelskeje theologiskeje fakulty Wuherskeje universitty w Sopronu, pomjenowany. Sastawar Wuherskeho stata je tuto czesczowaze a żadne pomjenowanje wobkrucżik. Nascheho biskopa czesczuja sebi we Wuherskej, tak pische Wuherske evangelske nowinarstwo, jako najwubjernischeho lutherskeho theologu tutoho czasa; jako hischcze na

Lipsczanskej universicze wuczesche, je nastajnje mjes jeho wuczomzami wjele wuherskich studentow bylo. D. Jhmels je sdobom s presidentom „Powschitkowneje evang.-lutherskeje Konferenzy“, kotrejez zobustaw tez Wuherska je a je zobu s wjednikom lutherskeho hibanja po wschěm zwěcze. — D. Rendtorffej je wuherska evangelska zyrkej dzakowna sa to, schtoz je s Gustav-Adolfskim towarstwom sa nju dokonjak, a tez sa to, so zo sa wuherskich studentow, kotsiz w Němskej studuja, stara. — Se zamzynm pomjenowanjom buschtaj tez czesczowanaj D. Söderblom, po zylym zwěcze snaty lutherski arzybiskop w Upsala a profesor D. Morchead w Newyorku, zlawny wjednik lutherskeje zyrkwje w Amerizy. — Tucźi schtyrjo wjednizy lutherskeje zyrkwje zu czi prěni czestni doktorojo, kotrychž je theologiska fakulta Sopronskeje universitу pomjenowała.

Wschelake s bliska a s daloka.

— **Knjesej prof. stud. radze dr. A. Muzy** dzakuje zo we zwojim 5. czisle delnjoluzisći „Sserbski Zaznik“ wutrobnje sa jeho njesprózniwe zwérne dźěło a skutkowanje sa delnjoluzisku rěcz a wozebje sa jeho posledni hobrski a wulzy wazny skutk, sa nětk dokónczeny wudawk „Sslownika delnjoserbskeje rěze a jeje narězow“. Tutoho zlownika 3. a posledni dźěl bu psched něschto njedzelemi wudaty. S tym bu dokonjane dźěło, na kotrymz je knjes rada Muka 35 lět dźěłał, sběrajo wschě serbske zlowa a je stajejo do praweho porjada sa tu knihu, kotraz je nětko hotowa, so by była hódny pokład serbskeje rěcze. Wozebitu wazność ma tuta kniha tez tohodla, dokelz ma w pschidawku japisk a wulozowanje serbskich zwójbnych mjenow a mjenow wzow a městow, polow a honow. Kaz zu Delnjoluziczenjo k. prof Muzy sa tutu wazną knihu a sa wscho nałożene wopornjwe dźěło dzakowni, tak tez Hornjoluziczenjo a kaz „Sserbski Zaznik“ jemu zwój sjawny dzak wupraja, tak czini to s nim to tez „Pomhaj Bóh“ a pscheje jemu, kotryz ma zo hizo dołho s wóczkomaj, pschi njesprózniwym dźěle wozłabnjenymaj, bědźicź, so by 15. měrza da-li Bóh strowy a wjeselty zwoje 75. narodniny zwjeczicź mohł. Bóh tón Knjes spozcz jemu hischcze zohnowane lěta na wjeczoru ziwjenja!

S **Budyschina.** W Michalskej wozadze běsche w l. 1928 pschi 9452 duschach (po ludliczenju l. 1925) 5040 spowjednych (2021 muzi a 3019 zonow), 192 narodow, 177 kschczenych, 147 paczerskich dźěczi, 77 wěrowanjow, 113 semrětych, 120 pohrjebow a 7666,65 hr. darow, mjes nimi 4421 hr. sa swony. We wokrjesnej hladarni bě 48 semrětych, tak so na wozadu zamu jeno 65 pschińdze, to je, wot 7 morwonarodzenych wothladane, 1 czěło na 155 duschow sa lěto, to je mjenje hacz hdy prjedy.

S **Rozaczizy.** Se ziwjenja a s podeńdzenjow nascheje makeje wozady, kotraz w sańdzenem lěcze snowa po liczbje duschow wotebjerasche, budź tu sa lěto 1928 tole sdźělene. 12 dźěczi (1927 bě jich 8) zo narodźi a to 7 hólzow a 5 holzow; wschě buchu tu tez kschczene. Kschczeński zlub 7 (14) wobnowi, 4 hólzy, 3 holzy. Tutym zlusca dzak sa wschu zlužbu, s kotrejz zu wozadze zlužili we wschelakim dźěle a wobstaranju. Pschipowědanjow bě tu 6, wěrowanjow 4 (8). Semrěło je we wozadze 6 a jena zlužobna holza, kotraz bě prjedy we wozadze a tu na wopycze pschebywajo wumrě, wona bu tu pokhowana. Dwejo staj w Budyschinje w khorowni wumrěłoj; jedyn bu tu, tamny w Habrachczizach pokhowany; wón bě tu s pomoznym wuczerjom; tak mějachmy tu 6 khowanjow (10). Mjes semrětymi běschtaj 2 mjes 20 a 30 lětami, 2 mjes 40 a 60, 3 mjes 70 a 80 lětami. Spowědnych je bylo 577 (603) pschi 430 duschach, kotrez mějesche nascha wozada kónz lěta; nimo toho mamy tu 20 katolskich wobydlerjow; zerbskich spowědnych bě 294, němskich 283. Wunoschk sběrkow w Bozim domje wuczinjesche 468,68 hr. (453,16 hr.). S tutych bu na superintendenturu wotedatych 370,50 hr. Sa swonkowne mizijonstwo bu se sběrkomaj na zwjedzenju sjewjenja (woltarny wopor) a Rogate nawdatych 256 hr. a nimo toho 180 hr. darow; sa Ochranowske (Herrnhutske) mizionstwo nasběra zo 15 hr.; sa Snutskowne mizijonstwo na 230 hr. a darow; mjes nimi je 76 hr. wozebiteje domjazeje sběrki. Wozadne towarstwa — a tych mamy tu tsi: tow. młodych holzow, młodych hólzow, zonow — zu liczbu zobustawow wobkhowałe abo pschidobyłe a kózde po zwojim zwoje dźěło wukonjałe. — Lěto 1929 ma sa wozadu a wozebje sa Bozi dom wozebiteje wazнosczе: Poslednju póndźelu oktobra zwjeczimy 250. kermuschu. To chzemy hódnje, njech tez pomérnje poswjeczicź. Njech pak tez hizo zyłe lěto wo tym zwědczi se wschěm tym, schtoz ma kschescźijanskeho bycź we wozadze kaz w domach, njedźelski dźeń a wschědny dźeń. Nasymu pschinjesemy, da-li Bóh, tu w naschim njedźelniku tez něschto se stawisnow nascheje wozady, kotraz bě, prjedy hacz bu zamostatna, do Ketliczanskeje safarowana. „Pomhaj Bóh“ je tez hizo ras něschto s jeje stawisnow wosjewjało. „Pschedźenak“ je takrjez tez tuto wozebite lěto nascheje wozady wozwjecził, wo njej nadrobnischo rosprawjejo a rjane wobrazy jeje nětk 250 lět stareho Bozeho doma podawajo. Schkoda jenoz, so zo někotre smylenja do rosprawy sazunychu: tak njeslusca dźěl Walowow wjazy k nam, ale Walowy zu zyłe do Ketliz safarowane. „Pschedźenakej“ je pak nascha wozada wutrobnje dzakowna, so runje lětza tak wobschěrnje na nju spomina.

S **Krebje.** Krótka rosprawa s nascheje wozady wo sańdzenym lěcze bu hizo wosjewjena. Tu pschidamy hischcze něschto s wozadneho ziwjenja, wo kotrymz hewak jenoz nasch němski „Evangelisches Gemeindeblatt“ rosprawja: W sańdzenym lěcze zmy tu 60 němskich a zerbskich Bozich zlužbow s prědowanjom měli; wobdźělenje na nich bě jara wschelakore. Najwjazy kemscherjow bě tu na němskim na zmjertnej njedźeli, a to 372, a na Reminiscere, hdyz naschich padnjenych wopominachmy, a to 292, na zerbskim pak Czichi pjatk, a to 171. Najmjenje bě jich pschischło njedźelu Okuli, na němskim 31, na zerbskim 27. W pscherěsku běchu tu 100 němskich a 60 zerbskich kemscherjow. W Krjebi mějachmy 15 bibliskich hodźinow s 10 hacz 42 wopytowarjemi, w Mikowje 13 s 18 hacz 72 wopytowarjemi. Sa dźěczi bu 19 Bozich zlužbow dźerzanych; w pscherěsku poby w nich 101, do jutrow, 62 po jutrach, jako paczerske dźěczi wjazy do Bozich zlužbow sa dźěczi njekhodźachu. 21 krócz bě spowědź, k njej pschińdze 992, a to 411 muzskich (261 němskich a 150 zerbskich) a 581 zónskich (349 němskich a 232 zerbskich); 9 wuzi zwjate wotkasanje doma; to je 1001 spowědnych, lěto prjedy bě 925. Kschczenjow bě 38, wěrowanjow 20, khowanjow 38. Tole wschitko zu jenoz liczby. S tutymi liczbami steji pak wjele psched nami, wjele składnosczow, poskiczenych nam wot Boha, kotrez bychmy móhli wuzicź.

Listowanje: R. w B. sa Invocavit. — B. w H. sa Pokutny dźeń (Rem.).

Samolwity redaktor: farar Wyrgacz w Rozaczizach.

Cyßło 7

Pomhaj Bóh!

Lětnik 39

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosć da.

Njech ty spěwaš
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Sserbſke niedźelſke lopjeno

Budyſchin 17. februara 1929 Bautzen

Cźiſchcź a nakład Ssmolerjez knihicźiſchcźérnje a knihaŕnje, ſap. druſtwo ſ wobm. ruk. w Budyſchinje

Wukhadźa kożdn ßobotu a p aczi ſchiwórczlěnje 108 kotych p enjeſow

Njedźela Invocavit.

Mat. 4, 1—12.

Naſche ſcźenje nam wo tſojim ſpytowanju powjeda, ſ kotrymž bu Knjes Jeſuß wot cźerta ſpytowany. Schtož ßebi ſpytowaŕ ſ kóždym ſpytowanjom wot Jeſußa žada, je tak ſpodźiwne, kaž dźiwna woßoba Knjeſowa ßama. Tehodla ßo ſda, ſo njemóhli my ßwoje ſpytowanja ſe ſpytowanjemi Knjeſowymi pſchirunacź. Ale najwažniſche pſchi kóždym tych tſjóch ſpytowanjow Knjeſowych je to ßamßne, wo cźož ßo jedna pſchi pruhowanjach a ſpytowanjach, kotrež też my wobſtacź mamy. Kaž ſpytowaŕ Jeſußa najprjódzy namołwi, ſo by ßamemu ßebi pomhał a ßwojemu hłodej wotpomhał, tak ßmy pſches zyłe žiwjenje ſpytowani, pſchede wſchitkim to ßwoje pytacź; a tak huſto padamy a padaju najwjazy ludźi we tutym ſpytowanju, ſo ßamo to jako powſchitkowna ſaßada płacźi: kóždy je ßamemu ßebi najbliżſchi. S tym ßo nam do ßwědomnja praji, ſo je wſchitka ßebicźiwoſcź hrěch.

S temploweho wjerćha by ßo Jeſuß po druhim ſpytowanju pſched wſchitlich wocžomaj dele puſchcźicź dyrbjał; tak też my ſto a tyßaz krócź ſpytowani budźemy, ſ tym, ſchtož ßmy a ſamóžemy a wobßedźimy, ßo pſched ludźimi pokaſowacź; tu dyrbimy póſnacź, ſo je wſchitka hordoſcź hrěch. Skónczńje ſpytowaŕ Jeſußej wſchitke kraleſtwa ßwěta a jich kraßnoſcź pſchilubi, hdyž pſched nim dele padnje; kak hłuboko we wutrobje ſtareho cźłowjeka lakomnoſcź a žadoſcź ke knježenju leži. Tak ßo nam w naſchim ſcźenju ßebicźiwoſcź, hordoſcź, lakomnoſcź a žadoſcź ke knježenju jako ſke žadanja cźłowjeſkeje natury pſched wocži ſtaja, ſ kotrychž naſche ſpotowanja naſtawaju, a běđźenje pſchecźiwo nim huſto jara cźežke je.

Nam ßo pak też w naſchim ſcźenju poŕaže, kak tutemu běđźenju k dobyczu dopomhamy. Jeſuß wjedźeſche, ſo je ßwjaty duch jeho do puſcźiny wjedł, ſo by wot cźerta ſpytowany był. Też my ßo teho dopomnicź mamy, ſo je Bóh Knjes naß k temu do ſemſkeho žiwjenja ſtajił, ſo bychmy ßo běđźili a dobyli. Bóh nam w naſchim běđźenju bliſko je, a to niz jenož jako ßwjaty ßwědk, ale też jako hnadny pomoznik. Wón nam pſchede wſchitkim ſe ßwojim ßłowom pomha. To je też bróń, kotruž Jeſuß tu nałožuje; tſi krócź wotmołwi: pißane ſteji! Schtož w ßwjatym pißmje ſteji, to je jako Boža wola ſjewjene. Jeſuß ßo na ßwojeho njebjeſkeho Wótza wolu powoła, ſ kotrejž je jeho wola pſchesjene. Tak ßo też kóžde ſpytowanje, kotrež ßo k nam pſchibliżuje, ſahubi, hdyž niz hakle ſ njej wóczkowamy a ſ njej hrajkamy, ale hdyž ßo hnydom praſchamy: ſchto chze mój Bóh a Wótcźez wote mnje? Kak ſa mojim Knjeſom a Sbóżnikom khodźu? a hdyž na tuto praſchenje wotmołwjenje ßebi njewumudrujemy, ale wjele bóle ſ toho bjerimy, hdźež je namakacź: ſ Božeho ßłowa. Tohodla ſ dobrym prawom wuſnawamy: twoje ßłowo je mojeju nohow ßwěza a ßwětło na mojim pucźu; tohodla ßměmy a dyrbimy proßycź: wodź mje w ßwojej prawdźi a wucź mje; pſchetož ty ßy tón Bóh, kotryž mi pomha; wſchědnje wocźakuju na tebje.

Hdyž běſche Jeſuß ſpytowarja ſahnał, tehdy jandźeljo pſchiſtupichu a ßłużachu jemu. Schtož je wotpokaſał, na njebójſkim pucźu dozpěcź, to ßo jemu nětk doſtanje pſches jandźelow, tutych ßłużobnych duchow Božich. Njech kóžđy kſcheſcźijan pſchecźerpi ſke jako dobry wojak Jeſom Khryſta; jemu

pschipada, schtož je jemu wužitne a trěbne, hdyž pucże hrěcha sazpiwa, a Boże kraleſtwo a jeho prawdoscź pyta. K temu pomhaj nam wschitkim też saßo ßwjaty póstny cžaß, do kotrehož ßmy sańdżenu ßrjedu sastupili, se ßwojim khutnym spominanjom na cżerpjenje nascheho Knjesa a Sbóżnika Jesom Khryſta; pschetož ſ teho, so wón cżerpił je a je spytany, móże wón też pomhacź tym, kotsiž spytani budża. Hamjeń.

Kschiž.

Dom ßo njeßu ſ kschižom ßwojim
K wěrjazemu stadleschku,
Knjeże Jesu, sa tobu,
Poßylnjuj mje ſ kschižom twojim,
So bych, kaž ßy pschikasał,
Też tón mój rad na ßo brał.

Kak też chzył tu derje pobycź
A pucź nam'kacź do njebja
Bjes ßylsow a bjes kschiża?
Króny njem'że nichtó dobycź,
Kiž tu njeje wojował
A pod kschižom sbity stał.

Pokorjenje, poniżenje,
Ssylsowanje, stysканje
Rěka pucź, kiž horje dże,
Potom pschińdże powyschenje,
Sbóżne ßwětło po tej cźmi,
Paradis po puscźini.

Tak ßy ßam, ty Boži ßwjaty,
Něhdy w twojich cżłowschkich dnjach
Płuwał w ßylsach, tyschnoscźach,
S kschiża k paradisej wsaty,
Ssy dom schoł do kraßnoscże,
Hdyž bě nimo cżerpjenje.

Bych=li ſ teje wěry panył,
Derje by mi njebyło,
Niz minutki rucżischo
Njebych ſ mojoh' kschiża cżahnył,
Ale Boha roshněwał
A mój troscht ßej saßypał.

Ssamoprawdne morkotanje
S Bohom jenoż roskorja,
K wutracżu móz poßłabja,
To njej' żane dowołanje
Bożej' lubej' pomozy —
Ně, ja njeßu scżerpliwy!

S kschižom na ramjenju rady
Wotßal hicź, duch pschiswoli,
Lěpje budże w Salemi,
Wsmi mje bórsy jeno ſ hnady,
Jesu, k Tebi, sa tobu,
So tam sbóżny docżahnu.

H. Sejleŕ.

Sswjaty póſt.

„Sswjaty póſt“, tak praji pobożny Serb tomu cżaßej, kotryž ßmy nětk nastupili. Jich wjele je wotwukko, tak prajicź, haj je jich doscź, kotrymž póstny cżaß też niczo druhe njeje hacź druhe cżaßy lěta. To njeje prawe a dostojne sa żaneho, kiž ßo kschescźijan mjenuje, kiž chze kschescźijan bycź. Schtóž nochze kschescźijan bycź a schtóž njeje kschescźijan, tomu móże to pschewostajene bycź, póstny cżaß ßebi runje tak jara abo runje tak mało ważicź kaž druhe cżaßy lěta.

Cżohodla niz kschescźijanej? Tohodla, dokelž so kschescźijan je, t. r. Khryſtußowy je, dokelž so toho je, kotryž je sa njeho to najwjetsche a najcźežsche dokonjak, schtož ßo móże dokonjecź; sa njeho ßo woprowak. Tole doßaha hewak sa kóżdeho cżłowjeka, so kóżde lěto ßebi ras cżaß wosmje, wopominacź tutón skutk a toho, kotryž je to dokonjak, a to dżakrje a nutrnje w luboscźi wopominacź. Tuż dyrbjało to też doßahacź sa kóżdeho kschescźijana! Żadyn kschescźijan njedyrbjał ßam wot ßo hinak móz, hacž Khryſta wulki ßwjaty skutk kóżde lěto snowa wopominacź dżaka a luboscże połny. Tutón powschitkowny sakoń cżłowjeske pschißłuschnoscże płacźi potajkim tak hižo. A nětk pschińdże to prakschescźijanske waschnje a tón ſ tuteho sa kóżdeho kschescźijana pokhadżazy sakoń: kschescźijanska zyrkej ßwjecźi w tutych njedżelach ßwjaty póſt a se njej kóżdy, kotryž ßo kschescźijan mjenuje.

Tutych pschicżinow dla njedyrbjało nihdże żaneho kschescźijana bycź, kotryž njeby też chzył dżerżecź póstny cżaß jako „ßwjaty póſt.“ „Sswjaty póſt“, to praji wscho a wosnamjenja wscho, schtož do njeho ßłuscha a schtož do njeho njeßłuscha. Kschescźijan jón ßwjecźi tuż ßam wot ßo jako „cźichi cżaß.“ „Cźichi cżaß“, t. r. ßo wscheho njecźicheho wostajicź, haj wjazy hischcże, cźischinu pytacź, so by mohł ßam se ßobu bycź; ßam se ßobu, t. r. ßam ſ Bohom bycź, ßam ſ Khryſtußom bycź. Ale dźiwnje to, a saßo dźiwnje niz: runje tole cżinicź, skomdża cżłowjeſojo, kschescźijenjo tak jara. A to niz jeno jenotliwi, ně zyłe ßwójby, haj zyłe sjednocżeństwa hrěscha pschecźiwo tomu. Sswjecźenje ſ haru a hołkom, ſ rejemi a piskanjom wuhotuja po póstnizach! To prajenje: wschak statny sakoń njesaka'uje! je ßměschne, je njesrosumliwy ſ erta kschescźijana, hdyž ßo dopomnisch teho, schtož bu runje prajene. Hdyž dyrbja statne sakonje kschescźijanſku zyrkej psched kschescźijanami schkitacź, njemóże to něschto prawe a dobre bycź ſ kschescźijanami.

W sańdżenym cżaßu ßłyschesche na wßy husto prajicź: „Haj we wulkich městach to tak cżinja, pola naß niz!“ Hdże ßu te wßy, kotrež móżeja to we wschěm nětkle ſ dobrym ßwědomnjom prajicź, Města a wulke města njejßu hakle po wójnje ale hižo do njeje ßwoje njedobre wupłody na wßach dale płodźiłe, a wßy ßu tajkemu dale skhadżecź, roscź a płody njescź a saßo ßymjo rosßywacź. A tak je jich wjele też na wßach sabyło, so je póstny cżaß „ßwjaty póſt.“ Wobßwědczenja też tam, so ßu njedżakowni tomu, kotryž jim wscho je dał, haj ßameho ßo sa nich dał, so ßu njeßwěrni tomu, kotryž bě jim ßwěrny hacž do ßmjercże, do ßmjercże na kschižu, na tym kschižu, kotryž snamjo zyłeho kschescźijanstwa a woßebje też snamjo póstneho cżaßa. A tole, so kschescźijenjo takle wotßwjecźuja „ßwjaty póſt“, takle njewużitknje wużiwaja póstny cżaß, takle kschescźijanſku pschißłuschnoscź a kschescźijanske prawo sanjechaja, to je wo wjele hórje hacž to, so ßwětneho stata ßwětne sakonje wjazy tak dokładnje njeschkitaja kschescźijanſku zyrkej a jeje ßwjate dny! A kak skorżi a sdychuje ßo na tutón njedostatk, so ßo stat tu sapraja! Wjele bóle dyrbjało ßo skorżicź a sdychowacź na kschescźijanow, kotsiž tak sabywaja, pschе-

ßupuja kſcheſcźijanow wulke, ßwjate prawa a pſchißkuſchnoſcźe!

A hiſchcźe něſchto dyrbjało ßo wjele bóle a ßwěrniſcho ſtawacź! A kóždy jenotliwy dyrbjał pſchi tym prěni bycź a wſchě ſjednoczeńſtwa, kaž ßwójba, towaŕſtwa ſ nim ßobu: Póſtny cźaß ſaßo ßwjecźicź jako „ßwjaty póſt“, a to njedźelſki dźeń a wſchědny dźeń, a to domach a ſwonkach doma, a to we ßwojim domje a w Božim domje!

Póſtny cźaß ſaßo tu. Tuž njewužiwajmy jón njewužitnje! Budźmy hódni toho mjena, kotreź hiſchcźe mamy, teho mjena: kſcheſcźijan, t. r. Khryſtußowy.

My mamy nimo toho naſpomnjeneho hiſchcźe pſchicźinow wjele, ſo to bychmy cźinili. Sjawnje a ſprawnje wuſna loni pſched ſjawnoſcźu miniſter Streſemann, ſo tež wón a ſo ſ nim wſchitzy ſaſtupjerjo wyſchnoſcźow a ſtata trjebaja wulzy nuſnje cźaß, ſo bychu w nim ßami ſe ßobu byli. To płacźi ſa kóždeho.

A nimamy my ſa niczo pokutu cźinicź. „Sswjaty póſt“ je tola tež pokutny cźaß. Njeje jich doſcź w ludu, kotſiž ßu cźaß do póſtneho cźaßa, kotſiž ßu n. pſch. póſtnizy njepraweho cźinili, brojo mozy cźěła a ducha, brojo cźaßa a ſamóženje, kotſiž ßu nětkle w tutym cźaßu, kotremuž rěkaja cźaß nuſy, wuſtupowali a ßo pokaſowali pſchi hoſcźinach a ßwjecźenjach ſ pychaŕſtwom a ſ druhim. Kelko trada nuſu w kraju! Kelko jich praji, ſo nuſu trada! A kelko jich kedźbuje na naß, pruhujo, hacź mamy ſchto abo niz, mjes nimi tež ſwonkowne, ludy, woßebje te, kotreź hiſchcźe maja tu móz, nam naſche cźeże podwojicź.

Póſtny cźaß! Haj my mamy tych pſchicźinow doſcź, jón ßwjecźicź jako „ßwjaty póſt!“ Tuž, hdyž Bóh tón Knjes jón nam dawa, cźińmy to, a to cźinjo, njeſabudźmy tež w póſtnych nutrnoſcźach hromadźe ſ woßadu wopominacź Jeſußa Khryſtußa wulku luboſcź a ßwjaty wopor, a njeſabudźmy we póſtnym cźaßu hicź k ſpowjedźi a k ßwjatomu wotkaſanju, kotreź nam tola pſchedewſchěm prěduje cźerpjenje a ßmjercź Jeſußa Khryſtußa.

Serbſki kſcheſcźijano, ßerbſka kſcheſcźijanka, ſchto mohł tebi póſtny cźaß druheho bycź hacź „ßwjaty póſt?“ Pětr **Mlynk** ſpěwa:

Martra Boža, kak by cźe mohł ſabycź,
Schtož cźe horzo lubuje!
Jeho wutroba ßej žada nabycź
Wjazy dźaka ſa tebje.
Wona je to wolſchewjenje duſchi,
Wot njeje rad ſaßłyſchitej wuſchi,
Kóždy dźeń ji rjeńſche je
Twoje ſnamjo luboſne.

Hłuchoněmy.

W Sakſkej bydli jich na 2400 hłuchoněmych, w Němſkej něhdźe 50 000. To ßu naſtróžaze liczby, kotreź wołaju k dźakowanju a k pomhanju. W Lipſku a Drježdźanach ſtej ſchuli ſa hłuchoněmych; tam ßu jich něhdźe 500 hłuchoněmych. Drježdźanſka ſchula ßwjecźeſche w oktobru ßwój 100tny jubilej, Lipſcźanſka w meji hižo ßwój 150. Zwikow ma dom ſa hłuchoněmych, kotryž bu 1913 dotwarjeny; w nim pſchebywa 41 hłuchoněmych. Mjes tutymi je 13 hłuchoněmych ßlepych!! Tutón dom twarjeſche farař Gocht-Zwikowſki, kotryž wot lěta 1888 ßem jako duſchepaſtyŕ a wucźeŕ hłuchoněmych ſkutkuje a tak lětßa ßwój 40lětny jubilej tutoho cźežkeho a ſpomožneho dźěła ßwjecźeſche; pſchi tym jemu woßebje tež hłuchoněmi hnujazy dźak wopokaſachu. To cźi wutrobu hłuboko hnuje, widźecź, ſo ßamo tež ßlepi hłuchoněmi ſwiſk ſe ßwětom a ſaſtup do jeho žiwjenja namakaju a kak ßo jim tole ſmóžni. Woni ßami a to ſkutkowanje ſa nich nuſuje naß, ſo ßmy Bohu tomu Knjeſej nutrnje dźakowni a ſo pomhamy tutym wobohim, ſo do zyła ſtupimy ßobu do dźěła naſcheho ſnutſlowneho miſßijonſtwa.

Zyrkej a ſtat.

Zyrkej a ſtat, to bě w poßlednich tydźenjach najwažniſche praſchenje w Romje a w Italſkej, ale niz jenož tam. Dokelž ßo tu wo romſko-katolſku zyrkej a bamža jednaſche, saběrachu ßo ſ tutym praſchenjom katolikojo zyłeje ſemje. Bamž, kotryž měješche ßo ſa jateho italſkeho ſtata, dyrbješche ſaßo ßwoju ßwobodu doſtacź. Sdobom měješche ßo mjes nim a italſkim ſtatom łokordat a pjenježne wucźinjenje ſcźinicź. To je jara wjele na dobo, to je to, wo cźož ſtej ßo vatikan, t. r. bamž, a italſki ſtat 59 lět podarmo prózowałoj. Tak dołho trajeſche tuto „jaſtwo“ bamža. A nětko je ßo wſcho tole podpißało a wobkrucźiło. Njedźelu 10. februara 1929 ßo to ſta a to budźe dźeń, kotryž ßebi niz jenož vatikan, ale tež Muſſolini ſe ſłotymi pißmikami ſapißataj a to ſ dobrym prawom, dokelž ſtaj wobaj ſ tym dobytk cźiniłoj. Sa zyku romſko-katolſku zyrkej je tole wucźinjenje wulzy ważne. Tohodla bjes dźiwa, ſo ßo wſchudźom ſpokojenje a radoſcź jewi, niz jenož w Italſkej, kotraž je na nim dwójzy wobdźělena. 11. februara ſadźěwa deſchcźowanje woßebitym wuhotowanjam w ſjawnoſcźi. Sa to běchu pak ſa 12. februar wot faſchiſtow wſchelake wulke ßwjatocźnoſcźe a hołdowanja poſtajene. — S lětom 1870 bě bamž ßwój ſtat ſhubił a tež po jeho měnjenju ßwoju ßwobodu. Jako Franzowſka, kotraž bě jeho ſtat ſchkitała, 1870 podleža, wuži Garribaldi a ſ nim Italſka tutu ſkładnoſcź a ſmozowa ßo Roma a zyrkwinſkeho ſtata a wuwoła ſjednocźeny italſki ſtat a ſa jeho hłowne město Rom. To bě něſchto, ſchtož je hiſchcźe bóle ſrosumliwe ſ cźaßow poßlednjeje wulkeje wójny, po kotrejž ßu ſtaty a ludy tajkeho doſcź wobkrucźałe. S wucźinjenjom 10. februara 1929 wěſo tola wſcho ſaßo powrócźene njeje. Bamž doſtanje jenož wěſty wokrjeß wokoło Pětrowſkeje zyrkwje a bamžowych hrodow ſa „ſtat“, ſ kotrymž wón bywa ſaßo ßwětny knježeŕ, kotryž bě hacź do lěta 1870. Wſchelake ſ bliſka

Póſtny pokutny dźeń je pſchezo hiſchcźe wěz wojowanja a roſkory, niz jeno mjes ſtatom a zyrkwju, ně, pſches to tež we wſchelakim druhim, tak mjes ſchulu a zyrkwju. Je tola tuta ßrjeda po ßwětnym ſtatnym ſakonju wſchědny ſchulſki dźeń. Tola my w naſchich woßadach woſtawamy pſchi ſtarym dobrym poczinku a ßwjecźimy pokutnu ßrjedu jako ßwjaty dźeń Bohu a ßwojej duſchi a tak ßebi a ßwojemu zyłemu žiwjenju k lěpſchemu a k žohnowanju. Naſch zyły cźaß a położenje němſkeho ſtata pak je tajke, ſo by mohł a dyrbjał zyły lud ßwjecźicź wulki pokutny dźeń. Njemóżeja tola jeho pſchecźiwnizy tež ſ tym ſnapſchecźiwjenjom pſchińcź, ſo tutón dźeń dźěło a ſaßłužbu kaſy. Do milijonow poſtupowaza liczba tych, kiž dźěło nimaja, a tych, kiž jenož někotre dny ſa tydźeń dźěłaja, praji, ſo tole njepłacźi. Te njedobre wobſtejnoſcźe w ludu a kraju pak praja, ſo je to nuſne a trěbne, runje woßrjedź tuteho cźaßa a tajkich wobſtejnoſcźow měcź dźeń, kotryž nam tak rjez woßrjedź dźěła a tydźenja do pucźa ſtupi a kaže měr a dawa ſkładnoſcź, rospominacź a wopominacź wſchitko, pſchepytowacź a pruhowacź a połěpſchowacź, a to ßebje ßameho najprjedy. — Naſcha ſakſka krajna zyrkej je ſa teksty pokutneho dnja poſtajiła ſcźěhowaze ßłowa Biblije: ſa dopołniſchi tekſt 5. Mojſ. 6, 4—9, ſa popołdniſchi 1. Jan. 2, 1—3,

ſa prěnje ßłowo ſ Božeho wołtarja 5. Mojſ. 7, 9—11 a ſa druhe Luk. 13, 6—9. Tuž chzemy wſchitzy tutón dźeń ſ tutymi ßłowami Božeho pißma hódnje ßwjećźicź.

Palenje cźełow bě něſchto, ſa cźož bě ßo, kaž ßo ſda, powójnſki lud ſahorił. Liczba ſpalenych poſtupowaſche, ale hižo tuto poſtupowanje ßame pokaſowaſche, ſo wſcho ſahorjenje ſa njo njeje tak wulke, kaž ßo to ſdaſche a kaž to wudawachu. Wot lěta 1921 bě w Barlinje pſchibywanje liczby po prozentach tute: 1921: 6 prozentow, potom 3,2; 1; 0,6; a ſkóncźnje jenož hiſchcźe 0,4 prozentow. W lěcźe 1927 bu w Barlinje ſpalenych 28,16 prozentow wſchěch cźełow, w lěcźe 1928 pak jenož 27,5 prozentow; to měješche hiſchcźe lěto 1926 něſchto wjacy hacž lěto 1928. Tute liczby pokaſuja ſo je ſnajmjeńſcha w Barlinje tuta wěz ßwój najwyſchſchi ſkhodźeńk hižo dozpiła. A njech ßo też ſ lěkarſkeho ſtejniſchcźa to a tamne ſa palenje wobkrucźuje, wono woſtanje ſa powſchitkowne cźłowjeſke, ſa cźełco a duſchu tola to tamne to prawe, mjenujzy, ſo cźełka ßwojich ſemrětych do ſemje khowamy. A to je też po kſcheſcźijanſku. A dokelž to po kſcheſcźijanſku, runje tohodla a niz ſtrowotnych pſchicźinow dla, je drje jich najwjazy w naſchim ludu ſa palenje cźełow wuſtupowało. —

Sowjetrußowſka je pſchecźiwo nabožinje, ale niz jeno pſchecźiwo kſcheſcźijanſkej, ale doraſnje pſchecźiwo wſchej nabožinje. Tohodla je nětk też pſchecźiwo Mohammedanſkim a Židam ſakroczíła. Pſchecźiwo kſcheſcźijanſkim zyrkwjam ßo hižo pſchezo jeje dźełko měrjeſche. Mohamedanſku wěru běchu hacž ßem na pokoj woſtajili, haj w někotrych krajinach bě jeje nabožina ßamo w ſchulach dowolena. W januaru je pak Aßerbeidſchanſka ßowjetwyſchnoſcź nimo wſchelakich kſcheſcźijanſkich zyrkwjow też něhdźe 70 mohamedanſkich a 5 židowſkich ſchulow wſaka a kommuniſtiſkim ſjednoczeńſtwam ſa jich pohrjeby pſchepokaſaka abo do wobydlenjow pſchetwariła. Hłowna ſowjetſka wyſchnoſcź njeje na tutych poſtajenjach niczo pſcheměniła. To rěka: radikalnje wuſtupowacź niz jeno pſchecźiwo kſcheſcźijanſkej nabožinje, ale dozyła pſchecźiwo nabožinje. A to ſaßo rěka: pſchecźiwo Bohu wojowacź. S tym pak je też hižo wucźinjene, ſchtó na kónzu budźe ſ dobyczerjom. Hdyž je to hižo tórnoſcź, bjes Boha chzycź něſchto wukonjecź a wucźinicź, je to ta najwjetſcha, chzycź pſchecźiwo Bohu wojowacź. A to je we wulkim, kaž w Rußowſkej, a w małym, kaž n. pſch. we woßobinſkim, jenak.

Wſchelake ſ bliſka a ſ daloka.

— **Wulka ſyma** traſchi cźłowjekow a wſchitko ſtworjenje. S měſtnami, kaž na pſch. w Barlinje, njejßu wot lěta 1788 wjazy tajkeje cźěſkańzy měli. To naß wſchěch nucźi, ſpominacź na wſchěch, kotſiž pſchi tajkej ſymje nuſu cźerpja, na cźłowjekow, na ſkót, na roſtliny. A to nochzemy ſkomdźicź a nochzemy też ſabycź, dźěcźi a młodźinu wucźicź; najlěpje ßo to ſtanje ſ dobrym pſchikładom. A ſ tajkim pſchikładom budźemy tam, hdźež ßobucźłowjekojo cźerpja, njech ßu to khudźi abo ſtari abo khori. A tajkich nadeńdźeſch wſchudźom, woßebje też khorych; je tola pſchi wſchej krutej a też rjanej, ſtrowej ſymje wſchelaka khoroſcź jara roſſchěrjena. A ſkót! Kak wón cźerpi a trada. Se wſchěch kónczin pſchikhadźeja powěſcźe. Ale niz jenož dźiwi ſkót, ně, też na domjazy ma ßo kedźbowacź, na wſchón: w kurjeńzach, hołbjeńzach, a na pßa niz mjenje. A roſtliny wonkach a nutſkach wužadaja naſchu kedźbliwoſcź a naſche ßwěrne wobſtaranje.

— **Dźeń 5. meje 1929** budźe ſa Sakſku woßebity dźeń. Budźe to „Dźeń evangelſkich Sakſow“ w Miſchnju, kotrež lětßa 1000lětny jubilej ßwojeho wobſtacźa ßwjecźi. 49 wulkich evangelſkich towarſtwow a ſwjaſkow je ßo ſjednocźiło, tutón dźeń wuhotowacź a ſarjadowacź. Wone namołwjeja evangelſke wobydleŕſtwo Sakſkeje, ßo na tym wobdźělicź. Wſchitkim evangelſkim muźſkim a žónſkim płacźi to namołwjenje: „Shromadźcźe ßo 5. meje k evangelſkemu dnjej Sakſow we Miſchnju!“ — Zyle wěſcźe je ßebi hižo tón abo tamny pſchemyßlował, kak a hdy lětßa do 1000lětneho Miſchna pojědźe. Tuto namołwjenje jemu połóži dźeń poſtajicź.

S **Noßacźiz.** Eſtomihi bě njedźela, kotraž kſcheſcźijanſke woßady wołaſche ßobu do dźěła ſa młodźinu. Sa naſchu žónſku młodźinu měješche wona hiſchcźe woßebiteje ważnoſcźe. Sekretarka ſwjaſka evangelſkeje žónſkeje młodźiny, knježna Eichlerez ſ Drježdźan, bě duzy pſches Lubijſki wokrjeß też k nam pſchiſchła. Popołdnju ſhromadźi ßo wulka ßyła młodych holzow na farje, hacž runje bě wonkach cźěſkanza, a pilnje ßo dźěłaſche. Dźěłaſche, to ſroſumi prawje. Pod ßłowom: „Naſch ſeleny kſchiž“ rospominachmy hromadźe, ſchto ma tuto naſche ſnamjo: „ſeleny kſchiž“ na ßebi, ſchto mamy my cźinicź, kiž noßymy tutón kſchiž, k cźomu pomha nam tutón kſchiž, kotryž je tola wosnam Khryſtußoweho kſchiża, kotryž ma pak też hiſchcźe w druhim ſmyßle Jeruſalem ſa měſtno ßwojeho pokhada. Pſched něhdźe 900 lětami wuſwoli ßebi w cźaßu kſchižerjow němſki rycźeŕ, kotryž bu ſ Jeruſalemſkim kralom, tajki podobny kſchiž, kaž naſch ſeleny je, ſa ſnamjo ßwojeho kralowſkeho hamta. To ßu khutne a wulke a rjane nadawki a pſchißłuſchnoſcźe, kotrež nam napołoża tutón kſchiž, wón pak je też ſaßo ſnamjo dobywanja ſa wſchěch, kiž ßwěru pod nim wojuja, a tuž też ſnamjo teje radoſcźe a toho wjeßelenja, kotrež cźłowjeka wokſchewja a ßylni; ſnamjo to je, ſ kotrymž w žiwjenju, też w tajkim cźežkim a ſtrachapołnym kaž to nětkle je, wobſtejiſch jako wěrny prawy, ſprawny cźłowjek, dokelž ſ nim a pod nim wěrny kſcheſcźijan ßy. S tajkim rospominanjom, do kotrehož ßo rjane ſpěwy ſapleczechu, ſańdźe popołdnjo khwatajzy, a rad ßo młodźina wjecźor ſnowa ſhromadźi, ſo by hromadu ſpěwała, wſchelake napraſchowanja rospominała a też ſ dobreje hry wupruhowała. Wona ſpóſna, ſo po zyłej Sakſkej, Němſkej, Europje, haj ſo po zyłym ßwěcźe dźe mózne, ßylne hibanje pſches młodźinu, kotraž ßo poczina bóle a bóle do zyłka ſtupacź, ſpóſnawajo, ſo ßebi to tón cźaß, kajkiž je, žada. Stupa ßo tola wſcho do zyłka, też do zyłka pſchecźiwo zyrkwi a kſcheſcźijanſtwu, a też pſchecźiwo młodźinje, kotraž hiſchcźe kſcheſcźijanſka, ſo by wſcho dobyło po ſaßadźe, ſo ſměje tón pſchichod, kotryž ſměje młodźinu, wſcho jene, hacž w woßadźe abo w ludu. Tuž je też žadanje cźaßa ſa wſchě woßady, ſo ßo młodźina wědomnje do zyłka ſeſtupa a ſjednocźi a ſo ßo woßadna młodźina ſaßo ſjednocźi ſ młodźinu zyłeho luda do zyłka a to ſa teho jeneho, kotryž nětk ſaßo ſběha ßwoju kſchižnu khorhoj a woła: Pój ſa mnu! tu kſchižnu khorhoj, kotrejež kſchiž ma to heßko: W tutym ſnamjenju dobudźeſch! Rychtaŕ ſpěwa w Zionſkich hłoßach:

Schtóž wojowaŕ ſa Jeſußa
Bycź na tym ßwěcźe chze,
Tón podaj ßo do běhźenja,
Kaž powołany je!
Pod kſchižnej khorhoju
Sso ſtupcźe hromadu!
Wſchak truby jeho ſaklincža,
Sso njeboj rubanja!

Liſtowanje. V. w H. ſa pokutny dźeń (Rem.) R. w W. ſa Okuli.

Samolwity redaktor: farař Wyrgacź w Noßacźizach.

Cžišło 8

Pomhaj Bóh!

Lětnik 39

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosć da.

Njech ty spěwaš
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech će khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřewˇ će. F.

Sserbſke niedźelſke lopjeno

Budyſchin **24. februara 1929** **Bautzen**

Cžiſchcź a natład Ssmolerjez knihicžiſchczerńje a knihańje, ſap. družſtwo ſ wobm. ruk. w Budyſchinje

Wukhadźa kóždn ßobotu a płaczi ſchtwórczlětnje 108 ſkotych p'enjezkow

Njedźela Reminiſcere.

Math. 15, 21—28.

Jeſuß dźowku Kananejſkeje žónſkeje wuſtrowi. Bě to prěni krócź, ſo je pohanam ßwoju pomoz ſpožcził a ßo ſe ßwojim ſkutkom też ſa jich Sbóžnika wopokaſał. Duž je ßo też na mißijonſkich ßwjedźenjach wo tutym podawku prědowało, ſe kotrehož póſnamy, kak horjo, hubjeńſtwo a nuſa póhanow k Jeſußej cžerja. — Ale w ßwjatym póſtnym cžaßu ma nam tutón tekſt hiſchcże něſchto druhe prajicź, mjenujzy, ſo je Jeſuß — wot Židow ſaſtorcženy — pſchezo hiſchcże naſch pomoznik a Sbóžnik, ſo ßo w twojej luboſcži nad nami we naſchej cžělnej a duchownej nuſy ßmiluje, je=li ſo ßo jenož ſ wutrobnym dowěrjenjom k njemu pſchibližujemy. K temu naß też mjeno tuteje njedźele napomina, Reminiſcere, to rěka: „Spomń, Knježe, na ßwoju ßmilnoſcź a na ßwoju dobrotu, kotraž była je wot ſpočzatka ßwěta“ (Pſ. 25, 6). Tu ßo nam praji: Wobſtajna wěra dobywa, a to, kak pod cžežkim kſchižom dowěrjenje k temu Knjeſej wozucži, kak tuto dowěrjenje w jeho ſchuli roſcže, a kak wobſtajna wěra ſkónczńje pſches Knjeſowu hnadu ßwoje myto doſtawa.

Jeſuß wuſtupi na Tirowſke a Sidonſke ſtrony. Tirus a Sidon běſchtej hłownej měſczi Phönizijſkeje, pſchi ßrjedźoſemſkim morju ležanej, ſe ßwojeho wikowanja jara bohatej, ale pohanſkej a wſchěm pohanſkim lóſchtom a žadoſczam podatej. S tych mjeſow pſchińdże Kananejſka žónſka. Kananejſzy běchu něhdy kraj Kanaan wobßedźeli, prjedy hacž Iſraelſke dźěczi jón dobychu. Duž njeběchu runje Židow pſchecželjo. A tola pſchińdże tuta žónſka k Jeſußej a wuproßy ßebi jeho pomoz, dokelž hórka nuſa ju k temu cžěri: „Knježe, ty ßyno Davitowy, ßmil ßo nade mnu; moja dźowka budźe wot cžerta hubjenje cžwilowana.“ Njewěmy, kajka to khoroſcź běſche, hacž cžerpjenje cžeła abo duſche abo woboje, najſkerje widliſchcža. A tehdy ßebi myßlachu, ſo je ſły duch we cžłowjeku, hdyž bu w nadpadach tam a jow mjetany. A tak měješe tamna macź niz jenož pſchihladowacź, kak bu jeje dźěczo pod tajkimi nadpadami cžwilowane, ale ßebi pſchi tym też prajicź, ſo jeje dźěczo w cžerta paſorach leži. Dźěſczowe hubjeńſtwo je jeje horjo. Tehodla też njeproßy: „Ssmil ßo nad mojej dźowku,“ ale „ßmil ßo nade mnu!“ Wěſcže běſche hižo wſchitkich lěkarjow wo radu woprašchała, ßnadź też „mudrych mužow“ a ſaprajerki, kotreż wudawachu, ſo ſamóža pſches kuſtarſke mozy pſchecžiwo khoroſczi pomhacź. Wſcho běſche podarmo. Bjes tym běſche też wo Nazarenſkim Jeſußu ßkyſchała, ſo je w bliſkej Galilejſkej wjele khorych wuſtrowił. A nětk powjeſcź pſchińdże, ſo je Jeſuß w bliſkoſczi. Duž we njej dowěrjenje wozucži, ſo móže a budźe jej pomhacź, a wona khwata k Jeſußej.

Pola naß jich wjele do Boha wjazy njewěri, ßu podobni na póhanow. Tak dołho hacž wſcho derje dźe, wſchón wuſpěch ßebi, ßwojej mudroſczi, ßwojej ßwěrnoſczi, ßwojemu prózowanju pſchiliczа. Ale je=li ſo ßami to wſchitko ſamóžeja, njeißu potom też ßami we winje, hdyž ßo jich ſkutk njeradźi; hdyž ßo wſchitko, ſ cžimž ßu ßo hordźili, ſa kniczomne wopokaſa; hdyž nuſa a horjo jich potrjechi? Dwoja móžnota jim potom woſtanje, pak budźa ſazwyhlowacź, pak ponižni ßo ßwojeje njemozy dohladacź. A nuſa jich k Bohu cžěri! Tak někotryžkuli je ßo na wjecžoru ßwojeho žiwjenja wuſnał, ſo je

ßo hakle ſa cžaß kſchiža a cžerpjenja na Boha wobrocžił; tehdy je jeho wěra ſeſkhadžała, a wón ßo ßwojemu Bohu džakuje, ſo je jemu něhdy tajki kſchiž napołożił.

Kananejſka žónſka bu do kruteje ſchule wſata. Trojaku cžežku pruhu měješche wobſtacž. Jeſuß jej na jejnu ſtyſknjwu próſtwu ani ßłowcžka njewotmolwi. W tutym mjelcženju wotpokaſanje jeje próſtwy leži. A jako wucžobnizy połni wutrobneho džělbracža ſ jeje horjom ſa nju praſcha: „Puſchcž ju wot ßebje!“, to rěka: „Dowol jej jeje próſtwu!“, dha wotmolwi jim: „Ja njejßym pósłany, khiba jeno k ſhubjenym wowzam ſ Israelſkeho doma.“ Wěſcže je tež tuto wucžobnikam prajene ßłowo ßłyſchała, ſ kotrymž Jeſuß ſnowa a wuraſnje jeje próſtwu wotpokaſa. Ale wona njeda ßo samylicž a padnywſchi pſched nim dele džeſche: „Knježe, pomhaj mi!“ Kraßne dopokaſmo jeje dowěrjenja k Jeſußowej ßmilnoſcži a luboſcži! Wón pak jej wotmolwi, a to bě najcžežſcha pruha jeje wěry: „Pěknje njeje, ſo ßo džěcžom khlěb woſmje a cžißnje ßo pßam.“ To bě wótre ßłowo, kiž dyrbjało ju hłuboko ranicž; a kóždy druhi, woßebje kóždy druhi Kananejſki, by roshorjeny woteſchoł. Wona pak rjekne: „Haj, Knježe, dha wſchak jědža pßyžatka wot tych ßrjódkow, kotrež wot jich knježich blida padaju.“ S tym pſchida, ſo drje njeje Knjeſoweje pomozy hódna a doſtojna, ſdobom pak tež, ſo jeje dowěra k njemu njekhabła.

Wot tamneje pohanſkeje žónſkeje móžemy wjele wuknycž, pſchedewſchěm, ſo nimamy jako hřěſchnizy, kiž njejßmy jeho hnady hódni, žaneho prawa na Božu pomoz, ale ſo njeßmě-my tola ſe ßwojej modlitwu pſchestacž, ſo mamy ponižnje proßycž: „Haj, Knježe, dha wſchak!“ Hdyž hódni njejßmy, jeho ßmilnoſcž nima žaneho kónza! Schtóž w ßwojim dowěrjenju k temu Knjeſej njekhabła, teho wón njewopuſchcži, teho wěra ſkónczhnje ßwoje myto doſtanje.

Tamna žónſka, hłuboko ponižena, bu powyſchena. Jeſuß jeje wěru khwali: „O žónſka, twoja wěra je wulka!“ S njej je Knjeſa pſchewinyła! Wón ju wußłyſchi: „Tebi ßo ſtań, kaž chceſch!“ A jeje džowka woczerſtwi w tej ßamej ſchtundže.

Wo tutej žónſkej njeje nam w ßwjatym pißmje niczo dale prajene. Wěſcže pak njeje w Jeſußu niz jenož pomozníka ſ tuteje ßwojeje nuſy ſpósnała, ale ßo tež ſe ßwjatym Handrijom wuſnała. „My ßmy teho meßiaßa namakali.“

Jeſuß bě wuſtupił na Tirowſke a Sidonſke ſtrony. Sswjaty póſtny cžaß nam praji, ſo je Jeſuß nam wſchitkim ſaßo ſnowa woßebje bliſko. Njeſkomdžmy tu ſkładnoſcž! Hdyž ßmy hřěſchnu nuſu ßwojeje wutroby pósnali, khwatajmy k njemu ſ próſtwu wo hnadu! „Reminiſcere! Spomń, Knježe, na ßwoju ßmilnoſcž a na ßwoju dobrotu, kotraž była je wot ſpocžatka ßwěta!“ Dha budže naß wußłyſchecž: „Tebi ßo ſtań, kaž chceſch!“ Dha budžemy naſhonicž: „Wobſtajna wěra dobywa!“ Hamjeń.

Kak budžemy ſbóžni?

Hłóß: Schtóž Bohu Wjerſchnemu ßo poda.

Hlaj, ſtaroſcž wo to wěcžne ſboże
Sso dótka kóždej' wutroby.
Schtóž na ſkutki ßo ſpuſchcžecž móže,
Tón budže jónu ſhubjeny!
My pſched Bohom ßmy njeprawi,
Tuž dyrbimy bycž khoſtani!
Nětk pſchińdže dele ßyn k nam Božł
A ſapłacži naſch hřěſchny doſh,
Tež hewak wſchitko na ßo ſkoži,
So by ty ſbóžnoſcž doſtacž mohł.
Pſches Khryſtußowe cžerpjenje
Cži njebjo wotewrjene je.

Ty ſ mutnych žołmow ßwojoh' hřěcha
Sso njemóžeſch tu wudobycž,
Hdyž ruku, kiž nam ſchkit a tſěcha,
Tu njeſamóžeſch ſapſchimnycž.
Tak hnadu Božu doſtanje,
Kiž ßwěru ßo jej runuje.

Schtóž jow pſches Božu wěcžnu hnadu
Měr namakał ſa duſchu je,
Ma ſazpiwajo ßwěta radu,
Tu pſchezo ſ hřěchom bědženje.
Wſchak pſches ßmjercž Božoh' jehnjecža
Jom kiwa króna dobycža. H. B.

Luther.

Džeń 18. februara 1546 je ſa evangelſke džěcži kaž ſa evangelſkich dozyła njeſapomnejíka, kaž tež 10. novembra 1483 a 31. oktobra 1517. Ssu to tola tſi woßebite dny ſe žiwjenja naſcheho reformatora dra. Marcžina Luthera. A lětßa pſchiwuknje ßo lohko liczba 1529, to lěto, w kotrymž nam Luther da ßwój Mały katechißmus, tu knižku ſłotych pokładow, bjes kotrychž je cžłowjek khudy, byrnjež ſłotaki ſ běrtlemi měrił.

18. februara 1546 rano wumrě naſch Luther w Eislebenje, tam, hdžež bě ßo 10. novembra 1483 narodžił. Jeho ßmjertniny dżerżachmy ſaßo, tola niz żarujo, ně ßo džakujo Bohu, ſo bě tutomu mužej dał dokonjecž ſa ßwoje lěta, a njech bě to tež jenož 63½, hnady połny ſkutk evangelſkeho wobnowjenja, kotryž ſ krótka mjenujemy „reformaziju“. To cžiſte evangelijon, wußwobodžene ſ rjecžaſow a putow cžłowjeſkeje mudroſcže a namozy, bu nam ſ nim ſnowa date a ſ tym tón pucž ſaßo pokaſany a wotewrjeny, po kotrymž Jeſuß Khryſtuß chze naß cžłowjekow duzy widžecž. A ſo by kóždy tam ßobu duzy bycž mohł, da wón nam ſa pucžnik ßobu Mały katechißmus — a to runje pſched 400 lětami. To naß wabi dwójzy radoſcžiwje ßo džakowacž.

Wo tutym katechißmje praji Luther ßam ras: „Tutón katechißmus budže dyrbjecž wostacž a knježſtwo w kſcheſcžijanſkej zyrkwi ſkhowacž a ſ knjeſom wostacž, mjenujzy: Boże 10 kaſnje, wěra, Wótcženaſch a ſakramentaj atd. A hacž ßo runje wjele pſchecžiwo njemu ſtaji, wón tola woſtanje a knježſtwo a namóz wobkhowa pſches toho, wo kotrymž ſteji pißane: Ty ßy měſchnik wěcžnje! Pſchetož tutón chze bycž najwyſchſchi měſchnik a ſměje tež měſchnikow, byrnjež by tež chzył zyły ßwět napſchecžiwo bycž!“

A ſchtož je wón tehdy prajił, to płacži hiſchcže. Wón je wjazy krócž wo tutym ßwojim katechißmje rěcžał a pißał. Ras rjekny tež po ßwojim waſchnju ſa blidom: „Schtóž njeje ſ katchißmom ſpokojom, hdyž ßo jemu katechißmus prěduje, temu prěduj cžert.“

A ſaßo ras praji wón ſa blidom: „Katechißmus je ta najbóle dokonjana a najlěpſcha wucžba. Tohodla dyrbi ßo wona pſchezo a pſchezo prědowacž a ženje wuwoſtajicž.“

A schtož je wón ßebi tak žadak, to je wón ßam se wschej ßwěru cžinik, scžiniwschi tutu knihu sa ßwoju a ßwojeho doma knihu, a to sa knihu wucženja a wuknjenja a modlenja. A my? My budźemy jeho a jeho skutk najlěpje wopominacź a jemu ßo dźakowacź a ßebi ßamemu najlěpje ßkužicź.

Hischcźe druhi 400lětny jubilej

ßmě lětßa 1929 nascha evangelska zyrkej ßwjecźicź, a tutón pschima ßo takrjez kóždeho woßebje, kóždeho, kiž na to mjeno „protestant“ sa ßwoje mjeno a to sa ßwoje cžestne mjeno.

W lěcźe 1529 bě ßejm němskeho khěžorstwa w Speyeru schromadźeny. A tam sapołožichu evangelszy wjerchojo, woßebje sakski a hessenski a 14 evangelskich ßwobodnych městow protestationu pschecźiwo wobsamknjenjam ßejma. To bě 19. haprleje; a 25 haprleje wobrocźichu ßo s appelaziju na khěžora a na powschitkownosćź. S tym dostachu wobdźěleni evangelszy to mjeno „protestantojo“, kotrež ßo bórsy powschitkownje sa wschitkich evangelskich trjebasche.

Nasch njedźelnik budźe w haprleji tutón jubilej a tutu należnosćź drobnischo rospominacź.

Syma.

„Syma“, to je nětkole stajny wotdźěl we wschěch nowinach, a woßebity wotdźěl je tam saßo sapisk wschěch schkodowanjow, kotrež je syma se ßwojej cžěskańzu sawinowała. To njemóže tež hinak bycź. Syma traschi nětkole wscho a wschěch: cžłowjekow, swěrjata a rostliny a tež wscho morwe. Cžłowjekojo ßu ßmjercź namakali abo ßu khori, swěrjata mrěja se symu a hłodom, schtomy a rostliny ßu smjerske abo schtomy ßo pukaju a kwěkaju; a schto wscho njeje hewak schkodowało w domach a swonka domow, a domy ßame tež cžerpja. Schtož ßo nětkole hischcźe njejewi, to sjewi nam tacźe. Njech tež jara na njo cžakamy, ßebi tola pschejemy, so by pomałku pschischło a pomałku łamało te puta, do kotrychž je cžěskańza wscho sputała. Tole dyrbimy ßebi pschede wschěm tež pschecź wschěch tych dla, kotsiž pschi rěkach a wodach ßydla a bydla, so njebychu sa tutych nowe schkodowanja s wodu a s lodom nastałe.

Powschitkowna je tuta nusa, kaž ßebi tež žada powschitkowna pomoz, a to wot wschitkich. Pschetož my ßmy tola temu cźi bliższchi, kotryž nascheje pomozy potrjeba, a to ßu cžłowjekojo, swěrjata, rostliny a wscho druhe runje tak. Dwě woßebitej nusy počźinatej bóle a bóle traschicź města kaž wßy: wodowa nusa a wuhlowa nusa.

A tola stajeja wjedrańnje dźenßa saßo — 19. 2. — wjetschu symu, kotraž žiwemu ßlěborej tu a tam hižo saßo na 20 stopjeńkow spadnycź da. To njejßu dobre wuhlady. Bóh tón Knjes daj, so budźe to njedźelu, hdyž tute rymcžki cžitacźe, lěpje! Maja cźi wopak, kiž praja, so je tuta cžěskańza Boże khostanje, kotrež woßebje naß Europcžanow domach pyta, Njeje to tež khostanje sa tych, kotsiž mudrowachu — a wo cžim njebychu cžłowjekojo mudrowali! —, so žane symy wjazy nimamy, so žane symy dozyła wjazy njepschińdu, so ßmy ßo pscheßunyli a tak podobnje? Ale hlaj, hižo wěschcźa a lubja, so to nětko dozyła wjazy hinak njebudźe, so kóžda syma budźe nowa cžěskańza snajmjeńscha hacž do lěta 1940. S cžłowjeskej mudrosczu tuto zyłe potajństwo njewotkryjemy a hischcźe mjenje budźemy ßami s knjesom na tutym wschěm. Tuto wopißmo bu nam w běhu lěta dwójzy wustajene, najprjedy s horzotu a ßuchotu, nětko se symu a cžěskańzu. A nimo toho ßmy runje saßo w poßlednim cžaßu nashonili, so tež cžłowjekow nawědźitosćź a wucženosćź a nastroje pschezo njedoßahaja, na krótki cžaß doprědka prajicź, schto do wjedra budźe. Lubeho kěrluscha wusnacźe wostanje tež w tutym wschěm nasche wusnacźe: „Wschón nasch rosum s mudrosczu je cźma, my ßmy błudne dźěcźi.“

Sajimawe pak je, so nětkole se starych a starodawnych cžaßow wschelakeho shonimy wo symach, kotrež njeběchu symne a wo symach, kotrež běchu kaž tuta a hischcźe hórsche. Pschi tym ßo tež wo tym a tamnym rosprawja, schtož je dobre wědźecź a rospominacź. Khwile sa to wschak maju ratarjo nětkole, tak khwile, so počźinaju na ßwoje dołhe „prósdniny“ skorźicź, něschto, schtož pola schulskich dźěcźi mjenje nadeńdźesch.

Khwilu sa rospominanje dawa tuta syma, a to tež nětkle w póstnym cžaßu. Tuž tola tež wěscźe wschitzy wužiwaja tutu khwilu tak, so ßo podnurja do toho, schtož nam tutón póstny cžaß prěduje. Hdyž njemóžemy prajicź: „Ja nimam khwile, ja mam nusne“, cžehodla to potom njerospominamy wscho to, schtož ma tutón cźichi cžaß ßwjateho pósta na ßebi? A lětßa je jubilejne lěto Lutheroweho Małeho katechißma. Tu mamy khwile, ßo s tutej knižku saběracź a dozyła ßo saběracź ras nadrobnischo s reformaziju a Lutherom. Mamy wo tym tež wschelake rjane ßerbske knihi, kotrež ßu w tak někotrym ßerbskim domje. A schtóž je njeby měł, tón wě, so je woßadny farař a Ssmolerjez knihańnja rad wobstaratej. Wutrjebajmy tu khwilu, kotraž nam bu data, kotruž ßebi njejßmy ßami wsali tak, so tež wona je połna pilneho pytanja a dźěłanja a tak połna žohnowanja. —

To jene pak, schtož tuta syma nam kaže, budź na kónzu hischcźe ras woßebje prajene: Spominajcźe na wscho, schtož nětkle symu trada, na cžłowjekow a na skót a pomhajcźe jim!

Tež tole hischcźe.

„Proletarische Kindertaufe“ je napißmo pscheproschenja kotrež je wosjewjene w jenej nowinje kommunistow Sakskeje. Tam rěka dale: „Njedźelu 9. sept. dopołdnja w 9 hodź. Wuswoleny program. Dźěcźi maja ßo hacž do 1. sept. pschisjewicź pola snatych funktionarow partaje“ atd. Podpißane je tuto pscheproschenje „Die Bezirksleitung der KPD.“ — Móżesch prajicź: woni tola hinak njemóżeja a ßami niczo njesamóżeja, a móżesch wohladacź w tym wschěm ßo sjewjazu khudobu a njemóz. Ale to njeje wscho. Na schromadźisnje mißijonskeje konferenzy buchmy na to pokasani, so njepscheczeljo kschesczańanstwa pytaja s tym móz a absolutnosćź kschesczijanstwa lemicź, so kschesczijanske wucźby a waschnja měscheja se ßwojim njekschesczijanskim waschnjom a cžinjenjom. S tym bjeru kschesczijanstwu to, so płacźi jako ta jena wěrna nabožina. Tajki cžink jewi ßo woßebje w Indiskej. Hacž ßnadź ßo toßame njejewi tež w tajkim sadźerżenju kommunistow w Sakskej?

Zyrkej a stat.

— **„Pokutny dźeń“**, na kotryž nasch njedźelnik dźenßa woßebje spomina, ßwjecźimy my w naschich woßadach w Sakskej jako wulki ßwjaty dźeń. Ważnische hacž postajenja abo njepostajenja ßwětneho stata dyrbi nam tola bycź to žedźenje a žadanje dusche po pucźu, po kotrymž mohł cžłowjek tu cźahnycź sbožowny do sbóžnosćże tam. Tutón pucź pak wjedźe psches pokutu. A do tuteje njewoła naß jenož tuta pokutna ßrjeda, ale nasch zyły cžaß, wo kotrymž ßo tola wjelehłóßnje ßwědcźi, so njeje sbožowny.

— W **Romje** bu 11. februara — niz 10. februara — ta wulke a daloko ßahaze wucźinjenje mjes romskim statom a

vatikanom, t. r. bamžom, podpißane. S nim bu bamž ſaßo to, ſchtož 59 lět wjazy njebě, ßwětny knježeŕ a ſ tym bu tež romſko-katolſka zyrkej ſaßo ßwětna móz a njeje wjazy jenož zyrkej. Runje tole ma rosßudneje ważnoſcźe ſa wjele praſchenjow a wucźeni ßebi njejßu hiſchcźe wěſcźi, kak daloko to ßaha, na pſch. hacž je dozyła mózno, ſo němſke kraje ſ bamžom konkordat cźinja. S naſpomnjenym wucźinjenjom bě tež finanzne wucźinjenje a konkordat mjes Italſkej a vatikanom ſjednocźeny. Konkordat dawa zyrkwi dalokoßahaze prawa, na pſch. tež w praſchenjach mandźelſtwa. Tež tu hakle pſchichod pokaže, ſchto wſcho maja jenotliwe poſtajenja na ßebi. — Nimo małeho dźěła měſta Roma doſtanje bamž tež hiſchcźe pjenježne wurunanje, mjenujzy 750 milijonow lirow w pjenjeſach a jenu milijardu w ſtatnych papjerach; to wucźinja wſcho hromadźe 380 milijonow hriwnow.

Wſchelake ſ bliſka a ſ daloka.

— W **Lubiju** běſchtaj póndźelu 18. februara, na Lutherowych ßmjertninach, dwě ważnej ſhromadźiſnje ſa zyły Lubijſki zyrkwiny wokrjeß. Dopołdnja bě„ wokrjeßny dźeń“ a popołdnju „wokrjeßna ſhromadźiſna“. Dopołdniſcha ſhromadźiſna ſaběraſche ßo ſe ſnutskownymi należnoſcźemi naſcheje eſorije. Najważniſche bě hoſpodarſki naczíſk ſa nowe lěto; ſ tutym ſwißowaſchtaj krótkaj pſchednoſchkaj wo ſozialnym dźěle zyrkwje a wo dźěle dohladowarja ſa mużſku młodźinu w naſchim a Žitawſkim wokrjeßu; ſa kóždu wěz mějeſche ſhromadźiſna něſchto pſchiſwolicź. Tež wuſtawa eſorije mějeſche ßo ſnowa pſchehladacź, dokelž je mjes tym nowy ſakoń wuſchoł, kotryž wſchelake dypki hinak rjaduje hacž dotalna wuſtawa. Tutu wěz pſchednoſchowaſche knjes wyſchſchi zyrkwinohamtſki rada Thomas ſ Budyſchina, mjes tym ſo mějeſche wjedniſtwo a ſarjadowanje zyłeho dnja knjes ſuperintendent Franka ßam. Najważniſche pſcheměnjenje wuſtawy bě to, ſo ma wona po naſpomnjenym ſakonju poſtajicź, ſo ßu wſchě woßadny hacž do 6000 duſchow na „wokrjeßnym dnju“ ſ fararjom a ſ jenym laikom ſaſtupjene, wſchě wjetſche woßadny ſ fararjom a ſ dwěmaj laikomaj. — Popołdnju poda knjes ſuperintendent rosprawu wo zyrkwinſkim žiwjenju eſorije we ſańdźenym lěcźe, ßo ſłožujo na to ſa tutón cźaß jara ßo pſchihodźaze ßłowo 147. pſalma, wo kotrymž na pſch. 1. ſchtuczka pomina: „Khwalcźe teho Knjeſa, dokelž dobre je, naſchemu Bohu ſpěwacź!“ a 16. a 17.: „Wón dawa ßněh jako wołmu a rosßypuje mrós jako popjeł; wón cźiſka krupy jako kuſki. Schtó móže pſched jeho ſymu ſtacź.“ Na tutu ſhromadźiſnu bě ßo wulka liczba woßadnych ſaſtupjerjow a woßadnych ſhromadźiła. Rosprawje pſchiſamkny ßo pſchednoſchk knjeſa fararja Eckelmanna-Ketliczańſkeho: Luther dyrbi dźenża hiſchcźe žiwy byczź! A to ſe ßwojej pobožnej wěru, kotraž ßo ſmużicźe wuſnawa a kotraž ma ſrosumjenje ſa ſozialne praſchenja a nadawki. Sa ſakład pſchednoſchka bě jemu Lutherowy Mały katechißmus, kotrehož 400lětny jubilej tola lětßa ßwjecźimy. W nim maſch kraßne pſchikłady ſa to, ſchtož chzyſche rěcźnik pokaſacź, a tuž tež ſa to, ſchtož naſch cźaß nuſnje trjeba: wěru ,pobožnu wěru, kotraž ßo njebojaſliwje wuſnawa a kotraž tež prawe pucźe pyta we wſchědnym, w ſozialnym žiwjenju; ſa tole pſchirunaj na pſch. wukładowanje 4. próſtwy a Božich dźeßacź kaſnjow, ſa tamne wukładowanje 1. a 2. artikla. Mały katechißmus ma tohodla byczź ſaßo bóle domjaza kniha, po kotrejž ßo rjaduje žiwjenje zyłeho doma, ſtarſchich kaž dźěcźi, kaž wſchěch kiž w domje ßu. — Druhi pſchednoſchk chzyſche nam pokaſacź pſchihódne wuhotowanje pohrjebniſcźa. Tutón dźerżeſche knjes faraŕ Holma-Nowogersdorfſki, dokelž ma Nowy Gersdorf drje najrjeńſche pohrjebniſchcźo naſcheho wokrjeßa, kotrež je hódne, ſo jo kóždy, kiž do Noweho Gersdorfa abo jeho wokoliny pſchińdźe, wopyta. Wono je zyłe po nowych ſaßadach ſłożene, po ſaßadach, kotrež Serbja tak prawje ſa prawo pſchipóſnacź nochzedźa: wjele ſchtomow a wjele ŕeŕcźiny, a we ßwojim najnowſchim dźělu lěßne pohrjebniſchcźo. — W 5 hodź. ſkónczi knjes ſuperintendent ſhromadźiſnu a ſ njej zyły ſa zyrkwiny wokrjeß a jeho woßady ważny dźeń.

— **Drježdźany** ßu „póſtniſki cźah“ abo karnevalowy cźah wuhotowałe, njejßu paŕ wjele khwalby dobyłe. Tež hewak to wjele hinak njebě. 10. februara bě tutón dźeń lětßa — w tutym lěcźe, kotrež ſe ßwojej cźěſkanzu nuſu luda a kraja hiſchcźe powjetſchuje. Drježdźańſke nowiny ßo ſ kritiku njetaja. Mjes druhim piſche „Dresdner Anzeiger“: „Samjelczecź ßo njeßmě, ſo bě tutón cźah wjele bóle na žortnym khudy hacž prjedawſche, a tola mějachmy tež na tutym hižo wjele wuſtajecź. Běchu tón ras reklamowe woſy ßobu, kotrež njejewichu ani ſchkriczki žorta. Sa to bě paŕ tu njepſchihódneho doſcź. Kaž ſcherjenje tak cźehnjeſche póſtniſki cźah 1929 nimo. We ßwojim woczakowanju ſjebani cźěkachu ludźo ſa poßlednim woſom domoj.“ To je jena pokaſka ſ kritiki nowinow, kotrež ßu w tutej myßli pſches jene. Potajkim niz jenož ſo pjenjeſy njedoßahachu, ně, tež ſa žort to wjazy njedoßaha. A tola ßu jich wjele ßnadź poßledni kroſchik ſa tajke cźinki nałożili abo ßamo pożczowali abo nadobu a druhe ſaſtajili. A nuſa luda bu wjetſcha a ſawjeßelenje jeneho dnja — jeli ſo ßměſch to tak mjenowacź — njeje niczo pomhało, je pſchihotowało ſa wjele dnjow tradanje a ſtaroſcźe. — Ale njehordźmy ßo tu na wßach! Hdyž tež niz ſ tajkim cźinkom — ſ druhim broja tež ludźo na wßach ßwoje kroſche a powjetſcheja nuſu, kotruž maja a wo kotrejž tak ſkorża. Tajke cźinki zyle wěſcźe jenož ſ tomu dopomhaja, ſo jim a tež druhim wjazy njewěrja, ſo nuſa tak wulka je. A to je ſaßo nowa nuſa.

— W **Dankerodźe** w južnych Ssmolinach bě ßo ſtatok ratarja L. wotpalił. Ratarſke towaŕſtwo wobſamkny, ſo w tutym lěcźe žane ſymſke ſawjeßelenje njewuhotuje. Ratarjo chzedźa tón pjenjes, kotryž bychu pſchi tajkim ßwjedźenju pſcheczinili, wotpalenemu dacź, ſo by jón ßobu ſa ſaßonatwarjenje wużił; wón nima ßam žanych ßrědkow.

— W **Düſſeldorfje** bě w měſchczańſkim ſaſtupjeŕſtwje namjet ſtajeny, ſo měło měſto 10 000 hr. pſchidacź ſa póſtniſki cźah „różoweje póndźele“, t. r. ſa karneval. Zentrum a tſi dalſche ſtrony wuſtupowachu ſa to. Kommuniſtojo ſtajichu temu tón namjet napſchecźiwo, ſa tute 10 000 hr. wuhło ſa khudych wobydlerjow kupicź. Tutón kommuniſtiſki namjet bu ſkónczńje tež pſchijaty; ſa njón hłoßowachu 31, pſchecźiwo njemu 29. — Schto mamy k tomu prajicź nětkle w tajkim cźaßu kraja a luda?

Liſtowanje: H. B.: Dźak ſa liſt. Pokaſka tu pokaže, ſchtož njebě hiſchcźe doßahaze. Red. — R. we W. ſa Oculi. — D. w B. ſa Laetare.

Mamy hiſchcźe někotre eksemplary

„Pſchedźenaka“

na ſkładźe.

Ssmolerjez knihicźiſchczerńja a knihaŕnja
ſ. dr. ſ w. r. w Budyſchinje.

Samolwity redaktor: farat Wyrgacź w Roßacźizach.

Cisło 9

Pomhaj Bóh!

Létnik 39

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosć da.

Njech ty spěwaš
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřeŵ će. F.

Sserbſke njedźelſke lopjeno

Budyſchin 3. měrza 1929 Bautzen

Cźiſchcź a nakład Ssmolerjez knihicźiſchcźerńnje a knihaŕnje, ſap. družſtwo ſ wobm. ruk. w Budyſchinje

Wukhadźa kóždn ßobotu a p'aczi ſchiwórczlětnje 108 ikotych p enjeſkow

Okuli.

Luk. 22, 31. 32:

Tón Knjes też dźeſche: „Schimanje, Schimanje, hlaj, ſatanaß je waß požadał, ſo by waß mohł ßacź jako pſcheńzu. Ale ja ßym proßył ſa tebje, ſo by twoja wěra njepſcheſtała; a hdyž ßo něhdy nakaſaſch, dha poßylń ßwojich bratrow!“

Hiſchcźe pſchezo je naſch Knjes dźenßa wußměſcheny a na kſchiž pſchibity; hiſchcźe pſchezo dyrbi ßo dźenßa wot něka jkeho Judaſcha pſcheradźicź a wot něka jkeho Pětra ſapřěcź dacź. Naſch tekſt płacźi dźenßa hiſchcźe ſa tebje kaž ſa mnje.

W tej nozy, jako bu Jeſuß pſcheradźeny, je ßo tole ßłowo rěcźało. Jeſuß njemyßli na ßebje, ale ſtara ßo wo ßwojich wucźomnikow, dokelž wě, ſo chzedźa njepſchecźeljo niz jenož paſtyrja ßameho, ale zyłe ſtadło ſbicź a roſehnacź. Jedyn, Judaſch, je ſatanaßej hižo do rukow padnył. Nětko dźe jeho wotpohlad na prěnjeho wucźomnika: Runje Pětr, kiž je ßo tak ßwěru k Božemu Ssynej wuſnawał, by cźertej witany wopor był; tohodla dyrbi jeho naſch Knjes kedźbneho ſcźinicź, dokelž derje jeho ßłaboſcź a cźělnu cźłowjecźnu hordoſcź ſnaje. Dwójzy jemu pohroſy: Schimanje, Schimanje! hlaj ſatanaß je waß požadał, ſo by waß mohł ßacź jako pſcheńzu!

Tajke ßłowo dyrbjał naſch cźaß woßebje derje ſroſumicź. Dyrbimy też nětko wo wěru ßo bědźicź a wuſtupowacź ſa ßwoju kſcheſcźijanſku wěru. Mamy tajki prawy cźaß ſpytowanja a pruhowanja; dyrbi ßo wupokaſacź, hacž ßmy pſcheńza abo pluwy.

Pola Hioba cźitamy, ſo je ſatanaß wot Boha ßebi poboßneho Hioba wuproßył a požadał, ſo mohł jeho pſches tyſchnoſcź a hańbu pohnuwacź, wot Bóha wotpadnycź. A Bóh tole dowoli; kaž pola Hioba tak pola Pětra. A tak też nětko pola naß: Bóh pſchidawa, ſo ßo pola naß na zyrkwinſkim a ludowym polu tajke rosrißanje ſtawa. Satanaß wſchak chze naß jako ßajeŕ ſniczicź a ſkaſycź, ale Bóh chze pſcheńzu wot pluwow wucźiſcźecź..

Luby cźitarjo, w twojich cźerpjenjach a khoroſcźach a ſtaroſcźach njeſapomń tola ženje: nětko je cźaß, hdźež dyrbiſch woßebje kedźbowacź na ßwoju ßłabu wěru, ſo njeby wotpadnył, ale cźim ßwěrniſcho ßo k Jeſußej dźerżał; Bóh tajke cźaßy pſchidawa a dowola k poßylnjenju naſcheje wěry, dokolž wón njecha, ſo bychmy ſhubjeni byli.

„Ale ja ßym proßył ſa tebje, ſo by twoja wěra njepſchestała!“ Kajke troſchtowaze ßłowo je to tola ſa naß! We ßwojich nuſach njejßmy ßami; jedyn wſcho widźi a ſnaje: Jeſuß proßy ſa naß, naſch wyſchſchi měſchnik! Jeſuß ſtražuje ſa naſchu duſchu!

Wo to jene ßo jedna ſa naß: ſo njebychmy ßwoju wěru ſhubili pſchi wſchitkich nuſach a ſpytowanjach a ſtróżelach tutoho ßwěta. Schto ſchkodźi cźłowjekej, hdy by runje zyły ßwět ſhubił a wſchitko by ßo jemu roſłamało, jenoż ſo ßwoju duſchu wobkhowa?

Kóždy hřěch poßłabi naſchu wěru, a hdźež je kopata měra hřěchow, tam wobſteji ſtrach a hroſa ſa wěru, ſo wona ſ zyła wumřěje. Ale to tola njeßmě ßo ſtacź. — Schtóž je wěru ſhubił, je wſchitko ſhubił!

Wěra dyrbi nam wostacź. Njech cźłowjekojo naß wopuschcźa, Boża ruka dyrbi naß dale krucźe dźerżecź; njech nam wjele na tutym ßwěcźe khabła, dowěrjenje do njebjeskeho Wótza a jeho luboscźe dyrbi nam wěste wostacź; jenoż so wěra nihdy njewupadnje, dokelž wot njeje sa naß wschitko wotwißuje. S wěry ßo nowe dobycźerske žiwjenje žórli, dokelž je w Bosy salożena.

W tamnej hodźinje, hdyž Pětr ßwojeho Knjesa saprě, pohladny Jesuß na njeho. Jeho wóczko jemu praji: ja tebje njesnaju. Ale so Jesuß na njeho spominasche, dopomha jemu saßo wróczo na prawy pucź, so ßo skónczńje jeho Knjes saßo na nim ßmili a jeho sa japoschtoła sczini. Nětko je Pětr ßwojich bratrow se ßwojim nashonjenjom poßylnił. Ženje wjazy njemóżesche sabycź, so je tehdy kaž wojak na straži wußnył. Tohodla móżesche na tak hnujaze waschnje ßwoju woßadu napominacź: budźcźe strósbi a wachujcźe; pschetož wasch pschecźiwnik, tón cźert, khodźi wokoło jako rujazy law a pyta, kohož by pożrěł.

Bratrow poßylnicź! kak nusne je tole w naschim cźaßu, kak ważne, kak wosbożaze! Pomhaj też ty, luby cźitarjo, kiž ßy Božu hnadu tak bohacźe hižo woptał a nashonił, so njeby druhim bratram jich wěra woßłabnyła, ale ßo poßylniła, a ty jim tak ßobu wudopomhał k wěcźnej sbóżnoscźi! Hamjeń.

Wjeßel ßo.

Njech kscheścźano, ßo wutroba
Cźi w Bosy wjeßeli.
Wschak też w cźaßach cźerpjenja
Tón Knjes cźe poßylni.

Ssměsch sradowacź ßo, kscheścźano,
Hdyž wina cźischcźi cźe?
Hlaj, hnadu Boha twojeho
Cźi Khrystuß pschinjeße.

Njech ßy tu tyschny, wjeßel ßo!
Tón Knjes twój pastyŕ je.
Wón sa twój hrěch tu pschětra wscho
A njewopuschcźi cźe.

Hdyž ßwěrny bě hacź do kónza,
Ow kak ßo wjeßeli
Twój duch, hdyž Bóh cźe Khrysta dla
Tam sbóżnym pschidźěli.

H. B.

W ßlónczńej krajinje.

Powěstka wot Khristiny Royoweje.

Po dołhej symje, bohatej na ßněhowych wějeńzach, wichoratych smjerskach a lodźe, bě pschischło naléczo. Ssnadź ßo nichtó tak nad tym njesradowasche kaž mały Pawlik Juriga. Kaž ptacźatko, hdyž jo s klětki puschcźisch, kschidleschzy roscźahuje a — frrr — wulecźi, tak wuběhny ßebi wón se wßy do hór, do ßwojich lubowanych hór. W starej duschazej hětzy, kotrejež małe wokna běchu wot nasymy hacź do nalécźa sacźinjene a hacź do połojzy se ßynom wutykane, bě tak cźěßno było sa mału wutrobu.

Stary Pawoł Juriga, po kotrymž ludźo Pawlika mjenowachu, njebě ani s jeho nanom ani s jeho dźědom. Wonaj mějeschtaj pak ßo jara lubo. Stary Pawoł žiwjesche ßo wot młodoscźe jako kschidař w horach. Tam mějesche ßwoju hětu, kotraž, kóżde léto trochu wuporjedźana, jemu nětko hižo 30 lět ßłuscheschе. Bě w njej bydlił se ßwojimi ßynami, tola ßynojo běchu kaž młode hodlerje wulecźili. Nan by ßebi nětko s wjetscha někajkeho ßobuwobydlerja brał s tych, kotsiž tam drjewo kupowachu, rubachu a hotowe walcźki domoj bjerjechu abo s njeho wschelake wězy hotowjachu.

Psched dwěmaj létomaj bě s Jurigu bydlił starz s doła réki Wag; mjenowasche ßo Rasga. Bě ßebi ßobu pschiwjedł małeho wnuka. Ale jemu njetyjesche pak ta próza pak tón wótry hórski powětr; wón wjele kaschlowasche a móżesche mało dźěłacź. Hólcźez jemu ßłuscheschе jako tajki dobry wuwucźeny pßyczk: warjesche poliwku, pytasche hriby, pschinoschowasche drjewowe walcźki.

Skónczńje dyrbjesche Rasga we kożu leżecź. Tuž rjekny ras Juridzy:

Sskysch, Pawlo, ty nimasch nikoho runjež kaž też mój hólz niz. Ja budu drje dyrbjecź domoj jěcź, so bych tu njewumrěł. Hólza ßobu wsacź njecham, so njebychu, hdyž wumru, s nim slě sakhadźeli. Njechasch jeho ty, so by tebi poßłużował? Cźiń to, a Bóh cźi to sapłacź!"

„Mojedla!" Stary Pawoł sajědźe ßebi do ßwojich hustych, schědźiwych włoßow, kotrež jemu hacź na ramjeni wisachu. „Hólz wostanje pola mje, ale schto budźeja twoje dźěcźi prajicź a jeho starschej?"

„Ach schto! Dyrbisch wjedźecź, Pawlo, so hólz njeje mój wnuk! Njewěm, hacź ma hdźe žaneju starscheju hischcźe. — Moja njeboczicźka dźowka je k njemu pschischła na dźiwne waschnje. Dyrbju cźi to wupowjedacź. Wostaj kusk ßwoje dźěło a ßydn ßo ke mni!"

Stary Pawoł poßłuchasche a hacź do ßmjercźe njesabudźe, schtož je jemu Rasga wupowjedał:

„Jako Hana ras hriby sběrasche, sesda ßo jej, so něhdźe dźěcźo płaka. Nětk wěsch, kak ßu nasche žony bojasliwe! Hnydom ßebi myßla, so jim tón sły — njech ßo pschepadnje! — něschto na schcźežku połoži. Wona njeńdźesche pohladacź. Dźěcźo płakasche dale. — Wona mějesche doma dwě ßwojej kurjatzy. — Myßlesche ßebi na njej, a tuž w Božim mjenje rosdźěli huscźinu. — A schto tu widźi: Małe něhdźe 2 lěcźe stare — móżno, so też hakle połdra léta stare — dźěcźatko we koschulzy, s małej hłowcźku, běži boßy pomału po pucźiku a płaka a woła: „wodu wodu!" Kak je do tutych ßamotnych hór pschischło a s wotkal je pschischło, a schtó je jo shubił, njemóże prajicź. „Mama!" sawoła na Hanu. Hana wsa jo na ruzy. Wutrě jemu ßylsy, da jemu khlěba a wody, — na sboże mějesche kusk skórki w ßwojim naruczniku. Dźěcźo tschepotasche jenoż tak sa njej, — a je jědło a piło! — Potom je na rukomaj wußnyło. — Małe koschulka bě mokra a włoßy też; wono bě drje hižo dyrbjało w nozy w horach pschebywacź. — Někotry ras ßym ßebi myßlił: Schtó je jo pschikrywał? Schtó je strażował, so by swěrjo njepschischło? — Pola naß je telko dźiwich ßwini!"

„Dźěcźi maju jandźela pěstona!" praji stary Pawoł a wutrě ßebi se schěrokim rukawom ßwojeje koschle ßylsy se smorschcźeneju lizow.

Wobaj starzaj mjelczeschtaj khwilku a pschedstajowaschtaj ßebi to w ßamotnych horach wokoło błudźaze małe dźěcźatko, jako bě jo nóz pschekhwatała, wono je ßo do spanja wupłakało, je położiło słotokudźerjawu hłowczku na mochowy sahkwczk a je spało — spało daloko wot mamiczki.

„A schto potom," praschesche ßo stary Pawoł.

„Hana je dźěcźo wsała a domoj pschinjeßła. Ssmy to dali wjeßnjanostu wjedźecź, jeli so by ßo schtó sa dźěsczom

praschak, ale podarmo! Wono wosta nam! Hanje bě wumrěł hólczk Pawlik, tuž da jemu tuto mjeno.

Mój pschichodny ßyn njeprajesche niczo pschecźiwo tomu; bě dźě tehdy hischcźe porjadny człowjek. Ale jako bě hólz 5 lět stary, wumrě Hana. Do domu pschińdźe druha žona. A tuta njebě tež ani Haninym dźěczom dobra macź! Zusy hólz bě jej pschecźiwny. Tuž ßym ßebi jeho wsak a ßo sa njeho starak. Ssym jeho do schule ßłak, bóle tehodla, so by ßaß pschecźinił a domach na puczu njebył. — A hólz je wuknył, so bě to ßwoje wjeßele. Druhu symu je hižo cźitak. Ma snadź něhdźe mudreho nana abo mudru macź.

Pschichodnje dale.

Póstny cźaß.

Mi ßwoje ßmjertne pohladanje
Do dusche sacźischcź na wěcźne!
Njech wschědnje twoje wujednanje
We wutrobje mi mózne je!
Hdźe nabjeru doscź dźakowanja?
Sa moje hrěchi pschela krej;
Ta smyje moje womasanja;
Chzu wěcźnje cźerpacź wužitk s njej'.

Hdyž twoju žałoscź wobhladuju,
Mi bojoscź shubjuje ßo wscha;
We duschi swjeßelenje cźuju,
Mi wutroba je spokojna,
Hdyž kschiž twój wopschimuje wěra,
Hdyž pót twój tež mje wokschewja,
Hdyž s wóczka twojoh' žórko měra
Sso na mnje sbóžnje wuliwa.

Haj, sa mnje sawěrnje krej twoja
Wschak běži s wodu směschana,
Tu spokoja ßo duscha moja,
Tu wokschewja ßo wutroba;
Tuž wuliwaj ßo jenož na mnje,
Ty jaßna rěka luboscźe,
Kiž twoje žórko wschak je sa mnje,
Mój duch cźi wotewrjeny je.

Mje wokschewi jenož pschezo snowa,
O wobliczo ty Knjesowe!
Sso ßydacź chzu kaž laczna pczoka
Na twoje město martrowne.
Wój ruzy sa mnje wukrwawjenej,
Do kotrejuž ßym pißany,
Ach, budźtej ke mni wupschestrjenej,
Dóńž njereka: Nětk dobył ßy!

Sa boloscźe, kiž wsak ßy na ßo,
Mje khudeho tež nětko wsmi!
Chzu horzo lubowacź cźe saßo
A noßycź w ßwojej wutrobje,
Hdyž twoja luboscź je cźe hnała
Hacž do ßmjercźe na Golgatha,
A moje hubjeństwo precź wsała, —
Budź, duscha, sa to dźakowna!

Mje, Jesu, wobsamkń do ßmilnoscźe,
Hdyž junu wocźi sańdźelu,
Njech wotpocźuja moje koscźe,
Dóńž saßo s rowa njestanu.
Mój duch, psches tebje wustrowjeny,
We twojimaj je rukomaj,
A cźěłu, kiž ßo k měrej lehny,
Tež junu nowu kraßnoscź daj!

Hłóß: Nětk wotpocźuje hola.

Pschi wolijowej hori
Tón w modlenju ßo hori,
Kiž próstwu wußłyschi.
Njech tajke wohladanje,
Hdyž na mnje pschińdźe spanje,
Mje sbudźi k horzej modlitwi.

Ty snajesch moju njemóz,
A chzył tu ßamu pschemóz,
Kaž ßam ßy ßlubił mi;
Ty chzył mi pomhacź proßycź,
Mje na wutrobje noßycź,
So bych měł pschistup k Wótzewi.

Haj, twoja ßmjercź a rany,
Hdyž proßycź njejßym khmany,
Njech proßycź wucźa mje.
Hdyž cźěło mrěje sprózne,
Njech potom tež je mózne
Mi sdychowanje poßlednje.

Ja wěm, we twojim mjeni
Ssmy wěscźe wußłyscheni,
Tu haj a hamjeń je;
Ty ßy ßo bědźił sa mnje,
Ssy psches to pschinjeßł na mnje
Nětk wußłyschenje Wótzowe.

O kajke sbóžne hamjeń,
To wosmje precź tón kamjeń
Mi nětko s wutroby
Ach, tule wěru shubicź,
Wot ßwěta, cźerta rubicź
Mi njedaj, Jesu, nanihdy.

Tu hnada pada na mnje,
Sso modlisch, Jesu, sa mnje
We bójskej luboscźi.
Duž na to chzu ja hladacź,
Psched Wótzom dele padacź,
Kiž psches tebje mje wußłyschi.

Duž, Wótze, wußłysch jeno,
Hdyž wołam twoje mjeno,
Psches Ssyna twojeho.
Haj tutón sastupowař,
Najwjetschi sarěcźowař
Psched tobu sa mnje modli ßo.

Cźe pak we myßlach noschu,
O Jesu, a cźe proschu:
Cźiń dźakowneho mje
Sa cźerpjenja wschě twoje,
Kiž sbóžnoscźe ßu moje,
Njech cźesczu do wěcźnoscźe cźe!

Zyrkej a ſtat.

Naſcha ſakſka zyrkej, t. r. naſche krajne konſiſtorium wuhotuje tež lětšu w Drježdžanach tak mjenowany akademiſki tydžeń ſa šwojich fararjow a theologow a ſa laikow, kotſiž šo ſa wědomoſtne praſchenja wěry a naboženy ſajimuja. Tež lětša je ſa to wuſwoleny jutrowny tydžeń wot 2. hacž do 5, haprleje.

Njedžela Reminiſcere bě w Pruſkej njedžela wopominanja padnjenych rjekow wulkeje wójny. Naſch njedželnik je tuto wopominanje ſtajnje na šmjertnej njedželi šobu džerža, kaž šo to tež hewak w Sakſkej ſtawa, a to čim bóle, dokelž šu tež runje pruſke woſady naſche kopjeńko na njedželi ſemrětych jako lětak rosſchěrjale. My chzemy to da-li Bóh, tež lětša tak čzinicz a tak, kaž šo to w Sakſkej hewak ſtawa, na tym dnju, na kotrymž na naſchich lubych ſemrětych ſpominamy, tež naſchich we wulkej wójnje padnjenych wopominacz. My nimamy tón džeń ſa tón prawy džeń wopominanja, kotremuž njeje ſtat ras najkhutniſcheho čzicheho dnja dak. Po prawom wſchak dyrbjał to lud bycz, kotryž šwojich rjekow wopominajo, šam wot šo tutón džeń čzini ſa najkhutniſchi čzichi džeń a to čzim bóle, dokelž tola póſtny caš. Ale Bohužel naſch lud njeje tak daloko, ſo by to mohł a chzył. Tuž pak dyrbjał ſtat tajkemu dnjej jeho prawo ſwěſczicz. Tak dołho hacž ſtat to njeczini, njemóžemy šo ſ tajkim dnjom jako powſchitkownym ludowym dnjom wopominanja ſpſchecželicz. So jenotliwe šwójby, šnadž tež jenotliwe woſady, šebi jón ſa tajki khutny džeń ſczinja, woſtajiwſchi wſcho rosprósſchenje a wſchu haru, to šo šamo wě, njeſczini pak tutón džeń ſa zyky lud tajki. Ssnadž tola hiſchcze k tomu pſchińdžemy, ſo wſchě kraje němſkeho ſtata na jenym dnju tuto wopominanje džerža.

Wſchelake ſ bliſka a ſ daloka.

Sa šerbſke woſady je to traſchaza powjeſcz, ſchtož zyrkwinſke nowiny woſjewja: Prěnje farſke městno w Budeſtezach šo wuprósdni. To rěka, ſo ſašo šerbſki duchowny ſe farſkeho ſaſtojnſtwa póndže. A hdyž je to tón krócz k. wyſchſchi farař Domaſchka, pſchedšyda šerbſkeje konferenzy a ſaſtupowazy ſuperintendenta Budyſchſkeho zyrkwineho wokrješa, je to čzim bóle ſrudžaze ſa wſchěch Sserbow. S wutrobnym wobžarowanjom wſchitzy tutu powjeſcz šłyſcha a czitaja. Woſłabnjena ſtrowota žada pak šebi, ſo knjes wyſchſchi farař šwoje ſamokwjenja a džełapolne ſaſtojnſtwo ſłoži. Bóh tón Knjes ſpožcz miłoſczíwje, jemu po telko lětnym wulkim a šwěrnym džěle ſa šerbſke woſady a šerbſki lud ſa dalſche lěta ſtrowotu a mozy, ſo by mohł wjeczor žiwjenja czíły wužiwacz a po šwojim tež hiſchcze šłužicz naſchemu šerbſkemu ludej!

Paczerſke džěczi šo hotuja na šwój woſebity šwjaty džeń, na kotrymž naſtupja we wěſtym ſmyſle pucz do žiwjenja. Njebudže móžno, jim lětša šobu dacz nowe šerbſke ſpěwarſke. Tuž dajmy jim ſtare trjebane šobu, šlubjo, jim k lětu daricz nowe šerbſke. Nimo toho dajmy pak jim nimo šerbſkeje biblije šobu tež hiſchcze druhe šerbſke knihi a ſpišy. Runje konfirmazija je tola ſkładnoſcz, młodych Sserbow wobdaricz ſ dobrymi šerbſkimi knihemi a jim tak něſchto šobu dacz, ſchtož šobu k nim šłuſcha. Kajku a kotru, to praji kmótram, ſtarſchim, pſchecželam radlubje woſadny farař a Ssmolerjez knihařnja tohorunja; wobaj czi knihi tež wobſtarakoj, jeli ſo šebi pſchejeſch. Mjes druhimi hodža šo ſo tajki dar tež te powjedanczka, kotrež šmy w naſchim njedželniku woſjewjeli, woſebje ſ pjera Khriſtiny Royoweje; tute ma Ssmolerjez knihařnja tež jako woſebite knižki na pſchedań, kaž n. pſch. „Bjes Boha na šwěcze“ a „Spokojene žedženje“ a „Wotroczk“.

„Heidehof“ mjenuje šo nowy dom, kotryž je šebi Moritzburgſki bratrowſki dom pſchiprawił. Je to dom „ſa połojczne mozy“ — Halbe Kräfte —. W nim namakaja pſchebytk a wothladanje człowjekow, kotſiž šu šłabeho ducha, kipri, na czuwy khori. Dom je czíſcze po wješnym pſchiprawjenju a leži rjenje, ma ſtrowy powětr a poſkicza dobre wothladanje, tež lěkařſke. Na džeń ma šo w tukhwilu płaczicz 2,15 hr. Sa draſtu a ſchaty ma šo kóždy šam ſtaracz, tohorunja tež woſebite lěkařſke prózy płaczicz. — To je nowa pomoz, kotruž nam ſnutskowne miſijonſtwo poſkicži. To, ſo je ſnutskowne miſijonſtwo ſ knjeſom tutoho doma, nam ſdo om ſa to rukuje, ſo w nim kſcheſczijanſki duch knježi. Tohodla budž tež tu na tutón nowy ſpomožny dom pokaſane.

Bohoſłowſtwo. Liczba tych, kiž bohoſłowſtwo ſtuduja, pſchiběra w Němſkej. W lěcze 1927 ſtudowaſche 2610 evangelſkich theologiju, 1928 pak 3467. Mjes tutymi běchu we poſłednim ſemeſtru 140 žónſkich, ſ tutych šamo w Tübingu 34. Liczba katolſkich bohoſłowzow je nimale ta šamšna woſtała.

Piſchczele abo byrgle njetwarja šo jenož ſa zyrkwje a ſchule, to wobšwědczi nam rosprawa w měšaczniku „Monatsſchrift für Gottesdienſt und kirchliche Kunſt.“ 40 prozentow nowych byrglow twari šo ſa kina.

W miſzionſkim džěle miſzijonſkich towařſtwow Němſkeje běſche jich kónz lěta 1928 1265 miſzijonarow a miſzijonarkow a 7956 domoródnych pomocznikow a pomoznizow. W 3197 ludowych ſchulach a 96 wyſchſchich ſchulach bu 176 848 ſchulerjow roswuczowanych.

„W šłónczнej krajinje.“ Khriſtina Royowa, czitarjam naſcheho njedželnika derje ſnata ſpišaczelka, ſapocznje nam dženša powjedacz nowu ſtawiſnu ſe šwojeho luda a kraja, ſe Sſłowakſkeje. Myšlimy, ſo budže šo lubicz; je šo jim jich wjele hižo lubiła! A jeje druhe tu hižo woſjewjene powjedanczka šu šo wam, lubi czitarjo, lube czitařki, tež jara lubike, kaž n. pſch. „Bjes Boha na šwěcze.“ Myšlu šebi woſebje pſchi tu podatym ſapocžatku na naſche maczerje — a niz mjenje na naſchich džědow. Ale kóždy druhi budže tež to šwoje namakacz. A hdyž Khriſtina Royowa ſapocznje: „Po dołhej ſymje, bohatej na šněhowych wějeńzach, wichorach, ſmjerſkach a lodže....“ je to tohorunja nam wſchěm nětkle ſ wutroby pišane. My bychmy tola tak rad wſchitzy tež nětkle hakle prajicz a pišacz chzyli a potom kaž Pawlik běžecz do polow, lěšow, horow, kotrež naleczo wobleka nowu šwjedženſku draſtu. To tež budže! — Toho šo nadžijejmy a wješelmy! — A wješelmy šo tež teho rjaneho, ſchtož chze nam tuta šławna ſpišaczelka powjedacz!

Mamy hiſchcze někotre eksemplary

„Pſchedženaka“

na ſkładze.

Ssmolerjez knihiczíſchczérnja a knihařnja
ſ. dr. ſ w. r. w Budyſchinje.

Samołwity redaktor: farař Wyrgacz w Nošaczizach.

Čišćo 10

Pomhaj Bóh!

Létnik 39

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosć da.

Njech ty spěwaš
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřewj će. F.

Sserbſke niedźelſke kopjeno

Budyſchin 10. měrza 1929 Bautzen

Čiſchcź a nakład Ssmolerjez knihiczíſchczérnje a knihárnje, ſap. družſtwo ſ wobm. ruk. w Budyſchinje

Wukhadźa kóždn ßobotu a płaczi ſchtwórczlětnje 108 ſtotych pjenježkow

Njedźela Laetare.

Psalm 23, 1—4.

Pastyrſki psalm je 23. psalm. Napißmo praji, ſo je David jón ſpěwał. Hacź tehdy, jako hiſchcźe ſtadła paßeſche pſched wrotami Bethlehema abo tehdy, jako bě pastyŕ ßwojeho luda? To njewěmy, ale to wěmy: Tutón psalm nieje jenoź Davitowy psalm, ale budź mój a twój psalm! Potom ßměmy wuſnacź: Na niczim ja nuſu njeſměju. Nuſy doſcź naß wſchudźe wobdawa, nuſa wo dźěło, wo ſaßłużbu, wo wobydlenje, wo ſtrowoſcź a měr w domje. Najwjetſcha nuſa w naſchim cźaßu je tola móz njewěry a Bohaſabycźa a ſaprěcźa. Kelko duchownych a cźělnych a domjazych nuſow ſ toho wukhadźa, ſo tón Knjes njedyrbi wjazy naſch pastyŕ bycź! „Wón paße mje na ſelenej łuzy a wjedźe mje k cźerſtwej wodźe.“ Sswět ma też ßwoje paſtwiſchcźa. To ßu ßwěta wjeßele, žadoſcźe. To ßu łubła a bohatſtwa tuteje ſemje. S wulkeho dźěła naſch lud na tutych paſtwiſchcźach ßwoje ſpokojenje pyta, ale hdźe je wſchitko, ſchtoź ßwět ßwojim pſchecźelam dawa, hdy žanu cźłowjeſku duſchu ſpokojicź mohło? Schto pak potom je ſelena łuka a cźerſtwa woda, kiž pobožny ſpěwaŕ khwali? To je to lube Boże ßłowo, jene paſtwiſchcźo, kiž žadyn ßněh pſchikrycź a žana horzota wuprahnycź njemóže, paſtwiſchcźo wěcźnje młódne a ſelene a wokſchewjaze ſa wſchěch, kiž pſchińdu a poßylnjenje pytaju ſa ßwoju njeßmjertnu duſchu. Wabi cźe ßwět ſe ßwojimi wjeßelemi, tu namakaſch napominanje: Měj ßwoje wjeßele na Knjeſu! Wabi cźe ßwět ſe ßwojimi łubłami, tu ßo dopomniſch: Schto pomha cźłowjekej, hdy by runje zyły ßwět dobył a pak na ßwojej duſchi ſchkodował? Njenamakaſch ßo do Božich pucźow, tu doſtanjeſch wotmołwjenje na twoje dwělowanje a ſtyſkne praſchenja: Moje myßle njejßu waſche myßle a waſche pucźe njejßu moje pucźe, praji Knjes, ale łaž wyßoko njebjeßa wyſchſche ſemje ßu, tak ßu Boże myßle wyſchſche naſchich myßlow a Boże pucźe wyſchſche naſchich pucźow. „Wón, mój Knjes a Sbóžnik, wokſchewi moju duſchu.“ Pſched ſkoro 2000 lětami ßu jeho ßłowa rěcźane. Pſched kim? Pſched horſtku dźěłacźerjow, łhudych wucźobnikow, ßu rěcźane tam w ſdalenym rańſchim kraju, a tola płacźa hiſchcźe dźenßa a njejßu niczo ſhubiłe na ßwojej mozy troſchta a poßylnjenja. „Wón wjedźe mje po prawym pucźu ßwojeho mjena dla.“ Wjele je pucźow pſches cźłowjeſke žiwjenje, ale kelko jich je, kiž do ſkaženja wjedu! Kelko ßo nam w žiwjenju ſa wodźerja poſkicźeja, ale ßu ſawjedniźy, ßu ſkaźerjo huſto ſa cźěło a duſchu. So je tutych w naſchim cźaßu tak wjele, to nam nětko wutrobu tak ſrudnu cźini, hdyž na naſchu młodoſcź a nětko woßebje też na naſche lube pacźeŕſke dźěcźi ſhladujemy, kiž bórſy ſe ſtarſchiſkeho domu do hrěſchneho ßwěta wuſtupja. O ſo bychu woſtałe a w dobrych a cźežkich cźaßach ßo wjeſcź a wodźicź dałe wot dobreho, ßwěrneho paſtyrja, kiž je Jeſuß Khryſtuß!

„Hacź ja runje khodźu w cźěmnym dole, njeboju ßo žaneho njeſboża! Ty ßy pſchi mni. Twój prut a twój kij troſchtujetaj mje!“ Wo cźěmnym dole David tu rěcźi. Kak huſto je wón pſches cźěmny doł hicź měł, hdyž je cźěkał pſched Saulowym mjecźom, hdyž je pſcheradźeny wot ßwojeho ßyna Abſaloma, wuſtorkany ſe ßwojeho luda. Schtó njeby cźěmne doły też we ßwojim žiwjenju ſnał? Kajki bohaty troſcht móže nam potom tajke ßłowo ſ Božeho ßłowa bycź, łaž tute:

Ty ßy pſchi mni, twój prut a kij troſchtujetaj mje! Snajach lubu macź, bě ſ wudowu. Se wſchej ßwěru a wěru bě ßebi ßwoje dźěćźi wocźahnyła. Nětko běchu doroſcźene a kóždy ſ nich měješche ßwój dom a ßwoje dźěło. Macź pak ſawoſta domach, ale cźežke běchu jej ſtare lěta. Bě woßlepiła. Hdy by tak we ßwojej kněžzy ſ wjetſcha ßama ßedźiła, bě woßebje jedyn ſchpruch ſ biblije jeje ßylny troſcht. Kotry? „Ty ßy pſchi mni, twój prut a kij troſchtujetaj mje!“ W naſchim cźaßu ßo wjele ſ cźłowjeſkej mudroſcźu hordźa. Njewědźa, kak jara dyrbja ju wukhwalowacź. Ale hdźe a hdy je wſcha cźłowjeſka mudroſcź jeniczku nießmjertnu duſchu w dwělach a cźerpjenjach a ſpytowanjach poßylniła? Skaſył je ßo pſches tak mjenowanu mudroſcź ßwěta někotryžkuli a je ßwojeho Boha ſhubił! Schto praji tamny wulzy wucźeny Königsbergſki filoſof Kant ſe ſhonjenjow ßwojeho žiwjenja? Wón bě ſto krócź mudriſchi hacź cźi mudraczkojo naſcheho cźaßa. Schto wuſnaje wón? Wſchitke knihi, ki ßym pißał a wſchitke wědomoſtne knihi do hromady, kiž ßym cźitał, njeißu mi telko troſchta dałe w cźežkich hodźinach mojeho žiwjenja, kaž tón jeniczki ſchpruch ſ Božeho ßłowa: „Hacź ja runje khodźu we cźěmnym dole, njeboju ßo žaneho njeſboża! Ty ßy pſchi mni! Twój prut a kij troſchtujetaj mje!“

Możeſch ty też tak wuſnacź? Ssy ty też bliſkoſcźe ßwojeho Knjeſa tak wěſty? Sapſchimń jeho ßwěrnu paſtyřſku ruku! Kak derje je khoremu dźěſcźu, hdyž ßmě ßo macźerneje ruki dźerżecź. Potom boloſcźe pſchewulke a cźeže pſchecźežke njeißu. Ale ſchto je ßłaby cźłowjek ſe ßwojej pomozu! Druheho pomozniſa ſnajemy, wo kotrymž pſalmiſta ſpěwa we ßwojej wjeßełej wěrje a ßwojim ßylnym dowěrjenju: Ty ßy pſchi mni. Toho ßo dźerżmy! Wón budź nam wodźeř ſa žiwjenje, poßylnjeř w ßłaboſcźi!

Tón Knjes mój ßwěrny paſtyř je,
Mje w ßwojim ſtadle wodźi.
Mi niczo nuſa njebudźe,
Wón wobara wſchej ſchkodźi.
Wón mje tam ſtajnje napaße,
Hdźež ſtrowa trawa naroſcźe,
Na łuzy ßwojoh' ßłowa!

Póſtne ſdychnjeńczko.

Pomhaj ßwojej martry dla
Nam, o jehnjo Boże!
Twoja ßwjata ſaßłużba
Daj nam wěczne ſboże!
Daj, ſo wſchitzy ſ pokutu
Na nju ſpominamy,
S zyłej duſchu, wutrobu,
Khwalbu, cześcź cźi damy!

J. W.

W ßłónczнej krajinje.

Powěſtka wot Khriſtiny Royoweje.

(Pokracźowanje.)

Hdyž ja nětko wumru, dadźa jeho něhdźe ſa hußazeho a wón ſabudźe wſchitko. Skhowaj ßebi jeho, Juriga! Je tola możno, ſo cźi budźe dobra pomoz! — Ale ja ßebi pſchezo myßlu, ſo hiſchcźe ras jeho ſtarſchej pſchińdźetaj. Potom możeſch jimaj ſnajmjeńſcha prajicź, ſo je jemu pola naß derje było. Schtož ßmy měli, to ßmy ſ nim dźělili. A jako mějachu moji wnuczkojo pola mazochi hubjeny cźaß, a jako ßo mój pſchichodny ßyn do picźa da a ſe wſchitkimi ſlě ſakhadźeſche, ßym ja jeho ſtajnje kelkož możno ſchkitał. Njech ßo ſa mnje modła. Skhowaſch ßebi jeho, Juriga,“

„Skhowam jeho, Raſga, ſa Boże ſapłacźenje! Też do ſchule budu jeho ßłacź. A pſches lěcźo móże tu pola mje bycź; ja nawucźu jeho moje rjemjeßło. Hdyž ſměju na nim maku pomoz, njecham wjazy kſchidař bycź; budu łopacże dźěłacź.“

Tak je Raſga ſ hór wujěł a njeje ßo ženje wjazy do nich wrócźił. Hólz woſta Juridzy. Najprjedy je horzo ſa dźědkom płakał; ale dokelž doſta dobre narunanje, roswjeßeli ßo ſaßo jeho dźěcźaza wutroba. Sa połdra lěta běſchtaj ſtarz a dźěcźo ßo tak na ßo ſwucźiłoj, jako byſchtaj cźaß žiwjenja hromadźe byłoj. — —

A nětko běżeſche Pawlik do hór, wucźiſcźicź hětu a po możnoſcźi wuporjedźicź. Na khribjecźe njeßeſche w brěmjenju troſchku ſchatow, pokrutu khlěba, něſchto zyble, kruch mjaßa a w papjerje ßól. Też něſchto běrnow bě ßebi ßobu wſak; ſbytkne dyrbjeſche dźěd pſchinjeſcź w měſche. Pſches ramjenja mějeſche dźědowy grat położeny a w ruzy njeßeſche karan ſ wuſkej ſchiju. Tak tam wuſtupowaſche ſ tutymi pokładami, ßebi wědomy a radoſcźiwy kaž někajki kralowſki prynz. Sswětłowłoßatu kudźerjawu hłowu pſchikrywaſche cźiſcźe ſeſhibnjeny kulojty plecźeny kłobuk. Mały něhdy běły módroſchnórowany nawoblek wißaſche jemu ſ ramjenjow. Kholowy a koſchla ſ jednoreho płata ſe ſchěrokimaj rukawomaj, cźrije ſ rjemježkami na małymaj nohomaj, cźorny kožany paß ſe žołtymi wobitkami wudoſpołnjachu wobleczenje małeho kralowſkeho prynza.* Jeho wulkej cźěmnomódrej wócźzy měješchtej słoteho raſa a ßo błyſchcźeſchtej ſ kralowſkej radoſcźu. „O ßwoboda, o ßwoboda, o ßwoboda, kak droha ßy ty nam!“ by drje wón ſanjeßł, by-li tutu pěžeń ſnał. Tak ſpěwaſche a poſkakowaſche to jemu jenož wutroba a kóžda žiłka w cźěle.

„Halo!“ ſawoła wón do hór, a „Halo! — halo! — halo!“ wotklincźa to jemu wrócźo.

„Juhu!“

„Juhu!“ wotmołwi wothłóß.

Hólcźez ſaßmja ßo ſ radoſtnym ßmjecźom a w jeho ſchiji ſaklincźa to kaž klinkot ßlěbora; a hory ßmějachu ßo ſ nim. Bě, jako bychu ßo pokłoniłe a ſtrowiłe: „Witaj, Pawliko!“

„Witaj, hólcźe! Pſchińdźetaj też hižo?“ ſawoła cźłowjeſki hłóß. Drjewař Liſchka to bě, khwatajo po pucźu.

„Witam waß, wujko!“ mużej ruku poſkicźejo. „Ja ßam jenož du, dźědk pſchińdźe ſa mnu. Chzu hětu pſchihotowacź!“

„To je woprawdźe dźiw, ſo wam ju njeje ßněh powalił. Steji krucźe! — Tuž Bóh tón Knjes cźe pſchewodźej, hólcźe. Ja du k hajnikej.“

* ßłowakſka narodna draſta. (Pſchichodnje dale.)

„Wobarajcźe ſnjeſboženju!“

To bě heßko ſańdźeneho tydźenja: Unfall-Verhütung! A to njemóże ßo huſto doſcź prajicź a pißacź a wobraſowacź, ſo dyrbja ßo ludźo hladacź a na kedźbu bracź. Kóždy dźeń pſchinjeße nowe powěſcźe wo ſnjeſboženjach. Wulki dźěl ſ nich njeby ßo mohł ſtacź, bychu-li ludźo wſcho cźinili, ſchtož ßebi naſch nowy cźaß žada ſa dowobaranje. Tohodla ma też kóždy jenotliwy tón kruty nadawk, nětko po tym, ſchtož chzyſche jeho tutón tydźeń nawucźicź, cźinicź, a to dwojake: ßam ma wſcho, ſchtož nuſne, wobkedźbowacź a druhich ma wucźicź a wabicź, też to cźinicź.

Tu maſch cźinicź ſ roskłamanym gratom, ſe ſkónzowanymi woſami, ſe ſłamanymi ſtawami, ſ cźěła žiwjenjom a ßmjercźu. A dobre a nuſne je, ſo cźe pſchezo ſnowa ſwołaja,

ſo by to cžinił a ſo cźi pſchezo ſaßo ſnowa praja, ſo by to cžinił. Ale bychu=li to jenoż jeniczke ſnjeſboženja byłe, do kotrychž móżeſch pſchińcź. A bychu=li to jenoż te najſtraſchniſche byłe, ſ kotrymiž móżeſch ſchkodowacź. Hiſchcźe druhich je a ſtraſchniſchich! Snjeſboženja duſche, ſnjeſboženja, kotreż niz jeno cźełko, ale tež duſchu, ducha morja!

Praſcheſch ßo ßnad: Cžehodla ßo tu niczo njeſtanje? Cžehodla tu żane knižki, ſpißy, tafle atd? wotmołwju: Dawno tu to wſcho je, dawno prjedy, hacž je ßebi ſchtó na to myßlił, tajke nješchto tych tamnych ſnjeſboženjow dla cžinicź. Dwoje cźi mjenuju: Bibliju! Mały katechißmuß. A wo woběmaj rěka: Dokelž wot młodoſcźe wěſch. Abo njeſnajeſch ty wot młodoſcźe Bibliju, Boże pißmo a Mały katechißmuß? Hdyž prajiſch, ſo je Biblija pſchewobſchěrna a pſchewulka, wſmi katechißmuß. Tam je cźi ſ krótka a raſnje prajene, ſchto dyrbiſch a ſchto njedyrbiſch. Po jeho krótkich kaſnjach ßu tola hatle wſchě te druhe ſtworjene.

A tajki „Ruwo“=tydźeń, kaž tón wot 24. februara hacž do 3. měrza bě, to tež niczo nowe njeje. Kóżde lěto pſchińdźe póſtny cžaß. A ſchto je jeho pominanje, Hladaj ßo ſnjeſboženjow, ſnjeſboženjow duſche! A wón nam tež doraſnje doſcź praji, ſchto ſ toho naſtanje, hdyž to njecžiniſch, haj wón nam to pokaże w ſtruchłych wobraſach. Stawiſna Jeſußoweho cźerpjenja, wobraſy ſ Khryſtußoweho martrowneho pucźa. Żadaſch ßebi hſchcźe wjazy. Njeje to traſchaze a napominaze a powucžaze doſcź? Wużiwaſch ty tutón póſtny cžaß ſa to, ſo by rospominał wſcho, ſchtoż měł cžinicź, ſo by wobarnował ßwoju duſchu, ßebje pſched ſnjeſboženjom, kotreż je hórſche hacž żane cźělne? A póſtny cžaß njetraje tež jenoż tydźeń, hacžrunje chzedźa jón cźłowjekojo, a to niz jenoż cźłowjekojo, ně tež kſcheſcźijenjo, wobmjeſowacź na jeniczki tydźeń, na martrowny tydźeń abo hiſchcźe mjenje. Abo ßy ßnadź ty tež mjes tajkimi kažerjemi „ßwjateho póſta“, kaž naſchi wobožni ſtari prajachu — a tež hiſchcźe praja. Cžaß ßwjateho póſta chze cźi wjazy hacž 6 njedźel khwile dacź, ßo pſchihotowacź ſa ſtražowanje ßwojeje duſche, ßwojeje ſbóżnoſcźe a tak ßwojeho ſboża.

A na tym niz doſcź. Kóżdy ßedmy dźeń w běhu lěta, kóżda njedźela poſběhuje pſched tobu ruku a woła: kedźbu! Ale ſ njej je to tak, kaž ſ tymi taflemi, kotreż cźe warnuju. Sa jich wjele ßu tu wone pſchezo hiſchcźe jeno ſa to, ſo na nje njekedźbujeſch — a potom runje tam ſnjeſbożiſch. Tak jich to tež wjele ſ njedźelu cžini. Woni runje to nawopacžne cžinja, ſchtoż njedźela chze, ſa cžoż tu njedźela je. A tuž bjes dźiwa, ſo jich runje njedźelu wjele ſnjeſboži, ſchkoduje, hrěſchi. Hižo to, ſo njedźelu tak njewużitnje wużiwaſch, to je tola hrěch. A kóżdy hrěch je ſchkodowanje na duſchi a ſ dobom ſchkodowanje twojeho wěrneho ſboża tu.

Póſtny cžaß nětkole a njedźela dźenßa! Tuž kedźbuj! — Tole dokónczíwſchi, pohladach do ßerbſkeho „Kat. Poßoła“. A ſchto bě to prěnje, ſchtoż wohladach, to dyrbju tu hiſchcźe pſchiſtajicź. Napißmo ſawodneho naſtawka rěka tam w 9. cžißle ſ 2. měrza: „Sswjaty póſt — a wulka kołbaßa.“ To je doraſnje doſcź prajene a ſwjeßelaza wótra rěcź, ßo pſchihodźaza do póſtneho cžaßa naſcheho cžaßa a do ſkepßankow, ſ kotrymiž ßebi ſkepßaja a kaža cźłowjekojo, kſcheſcźijenjo w naſchim cžaßu ßwoje żiwjenje.

Pokažo na kóſłopiwo a ſchto wono wuſkutkuje, piſche wón, ſo ſnajmjeńſcha jeniczke tu podamy: „Hlejcźe, runje tak je ſ wulkimi kołbaßami w ßwjatym póſcźe — a tež ſe wſchěmi podobnymi, na kołbaßy motanymi hoſcźinami. Schtóž wulku kołbaßu wuhotuje w ßwjatym póſcźe a ſchtóž na nje khodźi, je ßo na ßwojeho póſtniſkeho ſchumjela ſe ſadkom do prědka ßydnył. Tajki woprawdźe njewě, do kotreho kónza chze jěchacź, hacž doprědka do khutneho póſta abo wróczo ſaßo do póſtniz jako woprawdźity póſtniſki nora.“

Zyrkej a ſtat.

— **Jutry** na wěſtu njedźelu położicź, wo to ßo naſtajnje dale prózuja. So je tole nješchto dobre, ſchtoż měli podpjeracź, drje kóżdy pſchida. Ale wſchitzy dyrbja pſchesjene bycź po zyłej ſemi, hewak njebudźe to niczo zyłe. A wono ßo ſda, ſo ßo tuta pſchesjednoſcź dozpěje. Na jenej ſynodźe jendźelſkeje zyrkwje bu namjet, kotryž ſa tole powſchitkowne ſarjadowanje wuſtupuje, jenohłóßnje pſchijaty. Namjet chze, kaž tež druhe prózowanja w tutej naležnoſcźi to chzedźa, prěnju njedźelu po druhej ßobocźe měßaza haprleje ſa jutrowniczku měcź.

— **Drobnoſtki.** Katolſke nowiny pißaja, ſo je 40 112 katolikow w ſańdźenym lěcźe w Němſkej ſ zyrkwje wuſtupiło. — Nowiny piſchu wo ßmjercźi Liechtenſteinſkeho wjerćha Jana II. Tutón je po 71lětnym knjeżenju nimale 90 lět ſtary wumrěł. Wón bě jako dobroczeŕ ſnaty, je woßebje wjele wobdarjenym hólzam k ſtudijam dopomhał. Něhdy tež Schěrachow a Nowy Leutersdorf pod jeho knjeżſtwo ßkuſcheſchtej. — Pruſki ßejm je namjet pſchijał, kotryž ßebi żada, ſaßady ſa ſarjadowanje duſchepaſtyŕſkeho dźěła w khorownjach. S tym je żadanja zyrkwjow pſchipósnał. — W Barlinje pſchibywa ſtraſchnje liczba dźělenych mandźelſtwow. Hacž dotal bě tam 5 komorow ſa dźělenje mandźelſtwa (Eheſcheidungskammern). Tute njedoßahaju. Je ßo poruczíło, 10 dalſchich komorow ſarjadowacź. To ßu ſtyſkne ſnamjenja cžaßa.

Wſchelake ſ bliſka a ſ daloka.

— **Do Budeſtez.** Farař Bójzez dom je po dołhim ſtyſknym cžaßu a wulkich ſtaroſcźow wo jeniczkeho ßynka pſchiſchoł do wulkeho żarowanja. Jeniczki ßyn Gottfried, ſchuleŕ Budyſkeho gymnaſija, bu njedźelu Okuli ſ tuteje cžaßnoſcźe wotwołany. My żarujemy ſ faŕſkim domom ßobu. Bóh tón Knjes chzył ßam mile troſchtowacź.

— S **Ketliz.** Naſtróżaza powěſcź pſchekhwata ßobotu 23. februara naſchu woßadu: naſch wyſchſchi wucžeŕ a druhi kantor Schudak bě wumrěł. So bě khory, to wědźachmy, ſo chzyſche ſaßo ſ roswucžowanjom ſapocžecź, to ßkyſchachmy, a nětko bě njebohi. Wutoru do pokutneje ßrjedy ßmy jeho pokhowali na naſchim rjanym pohrjebniſchcźu, na kotrymž je tak huſto ſpróznym pucźowarjam ſpěwał ßobu poßledni kěrluſch. W Božim domje, w kotrymž je wón telko lět ßobuſkutkował, ſanjeßechu jemu ßerbßy wucžerjo rjane ßerbſke „We Božim mjenje“. — To bě pſchi wſchěm żelenju cźiche radowanje ſa ßerbſkich woßadnych, we ßwojim rjanym Božim domje ſaßo ras ßkyſchecź tajki ßerbſki ſpěw. Sserbſkemu kantorej bu ſpěwany. Smějemy hiſchcźe żaneho wjazy, hdyž tež naſch knjes kantor Schenk ras ſłoži ßwoju ßkużbu? Schkoda wo naſche ßerbſke Ketlizy. Sserbßy duchowni ßu naß wopuſchcźili. Nětko je tež tutón ßerbſki kantor Schudak ſchoł, a tutón niz ſe ßwojej wolu, ale po najwyſchſchej pſchikaſni. Naſcha zyła woßada, w njej pak woßebje Sserbja, żaruja wo njeho a ßo jemu dźakuja. Je tola tež hewak, niz jenoż na piſchcźelach, ßo wuſnawał jako Sserb a ßo pſchi ßerbſkich dźěłach wobdźělował. Woßebje tež na poßedźenjach naſcheje Macźizy Sserbſkeje. Bě ßyn ßerbſkej hole; 1869 narodźi ßo w Komorowje pola Rakez. Sswoje wucžeŕſke ſtudije na ſeminaru w Budyſchinje ſkónczíwſchi, bě ſ pomoznym wucžerjom w Khwacźizach a Rakezach

a potom wot 1893 hacž 1901 ſ wučerjom w Bóſchizach pola Njeßwačidła. 1901 bu pola naß ſ wučerjom a ſ 2. kantorom; poßlednje lěta bě tež ſ wjednikom naſcheje ſchule. Skoro 28 lět je mjes nami byk. Hakle pſched krótkim bě ßwoje 60. narodniny ßwjećił a hižo wodźěwa jeho cźěło ſymna ſymſka ſemja kerchowa. Bóh luby Knjes ſpožcž jeho duſchi měr we wěcžnoſcźi!

— **„Pomhaj Bóh“.** Nakład ſcźele woßebiteho póßelnika pſches woßady, kiž by cźitarjow ſa naſche kopjeńko pſchidobywak. So ßo njeby žanych ſmylenjom ſtako, njech wſchitzy naſchi cźitarjo, kotſiž „Pomhaj Bóh“ pak ſ póſtom pak ſe Sserb. Nowinami pak na farje pak hewak doſtawaju, to póßelnikej praja. S dobom ßu tež wſchitzy pokaſani na to pjenježne lěpſche, na kotrež chzyſche jich pſchikoha kedźbliwych ſcźinicź, kotruž je drje kóždy hižo ſnajmjeńſcha junu doſtak. Njech tutu tež druhim, kotſiž hiſchcźe naſche kopjeńko njecźitaja, pokaža.

— **S woßadow** pſchikhadźeja nětkole pſchezo ſaßo powěſcźe, ſo ßu tepjenja ſamjerſke, rosmjerſke abo hewak ſchkodowake. Boże ßkužby dyrbjachu ßo w ſymnym Božim domje dźerżecź. S tym ſchkodowaſche wopyt Božich ßkužbow, dokelž ßo w tych woßadach, kotrež maja hewak wutepjeny Boži dom, kemſcherjo bojachu ſymneho Božeho doma. Nadźijamy ßo wſchitzy, ſo je nětko cźaß tak traſchazeje ſymy nimo. Tola ßu tež wěſcźe wſchě te woßady, kotrež nimaja hiſchcźe we ßwojim Božim domje žaneho tepjenja, tutón pobrach — a pobrach to je! — njelubje ſacžuwake a ßo zyle wěſcźe ſ tym praſchenjom ſaběrake, hacž njeby tola móžno było, tepjenje ſatwaricź. Tepjenje je w naſchim cźaßu nuſna a trěbna wěz ſa kóždy Boži dom, ale pak ſdobom tež cźežka wěz pſchi powſchitkownej pjenježnej nuſy; w tutej ßo nimo toho to w cźaßu naſchich wótzow njeſnate ſjewjenje jewi, ſo pola wſchelakich ßo mjeſe wſchěmi dawkami zyrkwiny dawk ßobu najcźežſcho płacźi. A tola dyrbjała to runje w naſchim cźaßu powſchitkownje ſpóſnata a pſchijata ſaßada bycź, ſo wſchitzy, kiž ßu ſtawy jeneje woßady, hromadźe njeßu jeje cźeže, kóždy po tym ßwojim — njedźiwajo na to, hacž je ßwětny ſakoń k tomu nuſny abo niz. Sroſumimy toho, kotryž ſkorži a praji: „Ja ßo hanibowach waſche dla a tohodla, ſchtož wy běſchcźe a ſchtož wy ſcźe we woßadźe, ßo ſ tutej wězu ſaběracź a ju dale dacź.“ Hdyž dźe, měli tola runje kſcheſcźijanſzy woßadni tamne hewak huſto trjebane ßłowo nakožowacź: Geteiltes Leid iſt halbes Leid! — tu: rosdźělene cźeže ßu poł tak cźežke! Ale ſchtož hiſchcźe njeje, to budźe, tak ßo ſnajmjeńſcha nadźijamy. Myßlimy ßebi, ſo je to ſ woßadnymi nětkole někak podobnje tak kaž ſ cźłowjekami a ſ zyrkwju w cźaßu revoluzije. Kajki ropot, kajka hara pſchecźiwo zyrkwi a kajka hroſa a bojoſcź w zyrkwi! Dźenßa je to wo wjele, wo jara wjele hinak. Wono je pſchiſchło rospominanje, roſomnoſcź, ſměrowanje, polěpſchenje. So móhli pſchirunowacź, prajimy, ſo je to tajke něſchto, kaž tehdy w kraju a ludu bě w cźaßu revoluzije, nětkole w zyrkwi, mjes woßadnymi je. Hacž hižo tu pſchewrót do rospominanja a roſomnoſcźe a ſměrowanja a polěpſchenja je, ßebi njeſwěrimy rosßudźicź. Ale my mamy dobreje nadźije. Kak móhli tež kſcheſcźijanſzy ſtarſchi chzycź, tež naſdala chzycź, kaž ßo to druhdy praji, ßwojim dźěcźom ſchkodowanja pſchihotowacź ſa pſchichod, kotrež bychu tute dyrbjake ras boloſtnje ſacžuwacź. Kóžde ſchkodowanje, kotrež pak nětkole woßada, woßadne ſarjadowanje, woßadne žiwjenje, Boži dom, Boże ßkužby, ſaſtaranje woßady ſ duchownym a ſ kantorom atd. poczerpi, wuſkutkuje ßo w pſchichodźe cźim hórje — a cźim boloſtniſcho ſacžuwaja to cźi, kiž pod tym potom cźerpja tehdy hdyž wědźa, ſo je to ſawinowaka liwkoſcź abo njewola abo ßebicžnoſcź abo njedoroſumjenje abo ßkaba luboſcź a ßkaba ßwěra tutoho cźaßa, kotryž ma to rosßudźenje wo wjele, wo zyrkwi kaž wo ſtacźe, w nabožnym žiwjenju kaž wo powſchitkownym, wo tym hacž je to hórje hiſchcźe hacž ſe wſchěm je abo hacž je to ſkónczńje lěpje. — To ßu tajke rospominanja, ſa kotrež mějachmy nětkole khwile. A ſawrjeny póſtny cźaß by naß wſchěch woßebje k tomu dowjeſcź dyrbjak, woßebje runje na zyrkej ßo pocźahowaze praſchenja rospominacź. Bě a je tola cźaß ßwjateho póſta lětßa dwójzy ſawrjeny. Sa kóždeho praweho woßadneho je a woſtanje tutón cźaß Knjeſoweho cźerpjenja tola ſawrjeny cźaß, njech to ſakonje kažeja abo njekažeja a njech to wſchelake towarſtwa a ſjednocźeńſtwa a wſchelazy jenotliwi tak cźinja, jako njebyło to wjazy tak, ſo kſcheſcźijenjo maja tutón cźaß ſa ſawrjeny cźaß; a potom, tuta ſyma, abo ně, tuta ſyma ßama niz, ale tón, kotryž je ju nam póßłał, ſcźini tutón cźaß tohorunja ſa ſawrjeny cźaß a da nam khwile rospominacź a wopominacź a ßo poſtaracź wo polěpſchenje zyrkwineho a powſchitkowneho žiwjenja, a wuſtudła tola tež niz ta luboſcź, kotraž ßo hori ſa Boži dom a woßadu, ſa Boże kraleſtwo a Jeſußa a ſa dźěcźi a dźěcźidźěcźi. A wo tute a jich ſnutskowne ſbožo a jich ſbožowne žiwjenje dźe to nětkole ßobu w tym wſchěm, ſchtož my we ßwojej woßadźe cźinimy abo njecźinimy. — Ale tepjenje w zyrkwi njeje něſchto, bjes kotrehož njeby ſchło, — tak ßebi myßliſch. Bychmy rad prajili, ſo maſch prawje, ale njemóžemy. Se wſchelakich winow je nuſne, ſo móže ßo Boži dom wutepicź, woßebje w tajtej ſymje, kaž tuta je. A na wjedro mudri chzedźa prajicź, ſo ſmějemy nětko ſnajmjeńſcha hacž do lěta 1940 tajke tſchěſkańzy. — Ale Bohu dźak: woni to njewědźa! — W tutej ſymje ßu ßo jako najpſchihódniſche te tepjenja wupokaſake, kotrež žaneje wody njetrjebaja, tak tepjenja ſ jednorymi kachlemi abo tepjenja, kotrež powětr wohrěja, kaž na pſch. tu ras wopißane Maht-tepjenje, ſ kotrymž ßo nětko druhu ſymu Noßacźicžanſki Boži dom hrěje. Wſchelakich pſchicžinow dla pak njeje dobre a dozyła niz pſchihódne, ſo tepjenja Boże domy na wyßoki ſtopjeńk wuwohrěwaja. Je dobre a pſchimerne, hdyž je cźopłota delekach 9 hacž 11 ſtopjeńkow. Horjekach budźe wona wſchudźom wjetſcha, khiba ſo maja elektriſke tepjenje pſchiprawjene, kotrež ſ wjetſcha jenož noſy wohrěwa, powětr pak niz abo tola jenož ßnadnje. Elektriſke tepjenje Božich domow je tohorunja jene ſ najnowiſchich naprawow, ſ kotrymiž pak ßo hiſchcźe tak powſchitkownje ſpſchecźelicź nochzedźa. A dalſche by było płun, ale tón nima wjetſchina naſchich wjeßnych woßadow dozyła. Ale tež wſcho tajke abo hinajſche tepjenje njedowjedźe zyku woßadu do Božeho doma, njewohrěwa-li luboſcź k Božemu domej a ke Knjeſej doma wutroby. A ſo by to pola ſtarych a młodych, wo to poſtarajmy ßo pſchede wſchěm. Ale ſaßo: do tuteje ſtaroſcźe ßłuſcha tež ta ſtaroſcź wo Boži dom a wo to, ſo mohłe ßo w nim pſchezo a ſtajnje ßwjecźicź rjane Boże ßkužby a tohorunja ta ſtaroſcź, ſo móže woßada wſchě nuſne a trěbne nadawki wukonjecź. A k tomu ſaßo ßłuſcha, ſo móže tež wſchě nuſne a trěbne wudawki cźinicź a ſarunowacź. Wudawki, kotrež njejßu zyle nuſne, wſchak ßo nětkole tež njecźinja. Tuž cźińmy wſcho, ſo bychmy wſchitzy byli ßwěrni ßobudźěłacźerjo w kraleſtwje Knjeſowym.

Liſtowanje: J. W. Waſchu poßykku doſtach. Dźakuju ßo wutrobnje a proſchu wo dalſche ßobudźěło. Redaktor. — K. w B. ſa Judika. — W. w H. ſa Palmarum.

Samołwity redaktor: farar Wyrgacź w Noßacźizach.

Cžišło 11

Pomhaj Bóh!

Lětnik 39

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosć da.

Njech ty spěwaš
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřewˊ će. F.

Sserbſke njedźelſke lopjeno

Budyſchin **17. měrza 1929** **Bautzen**

Cžiſchcź a nakład Ss'molerjez knihicźiſchcźerńje a knihaŕnje, ſap. družſtwo ſ wobm. ruk. w Budyſchinje

Wukhadźa kóždn ßobotu a placźi ſchtwórcźlětnje 108 ſkotych pjenježkow

Njedźela Judika.

Ja ßwoju cžeſcź njepytam, ale jedyn je, kiž ju pyta a ßudźi.

(Scźenje Sswj. Jana 8, 50).

Nad durjemi Tuchoŕſkeje zyrkwje w Budyſchinje cžitaſch ßkowa: Soli Deo Gloria, to rěka: Bohu ßamemu cžeſcź. Wěſcźe ßu ßebi cźi, kiž w prjedawſchich cžaßach w bohabojoſcźi tam kemſchi khodźachu, tele heßko niz jeno ſa njedźelu, ale teź ſa wſchědne dny brali. Tuž wſchitko, ſchtož w žiwjenju dozpěchu, ſ dźakownoſcźu wužiwachu; a to, ſchtož wobcźežnoſcź pſchinjeße, ſe ſcźerpnoſcźu pſchijachu.

W kajkej ſchuli běchu to nawukli. Tam, hdźež Jeſuß wucźi, najßkawniſchi wucžeŕ wſchěch cžaßow a ludow. Dha drje je tola Jeſuß wot ſapočžatka ßwojeho žiwjenja na to dźěłał, ſo by ras tak w cžeſcźi ſtał? Dźenßa to huſto widźimy, ſo pſchezo wyſche chzedźa ßamo wot ßo. Ale tajke njeje bjes hrěcha mózno. Jeſuß móže ßo praſchecź: Schtó mjes wami móže mi hrěch dowjeſcź? Na to Židźi jeho hanja, ale hrěch njemóža mjenowacź.

Kaž dobyczeŕſki kral tu ſteji. Wojowanje bě krute byłe. Kak lóhko by ßebi cžinicź mohł: Bohate dary mudroſcźe a wſcheje duchowneje ßylnoſcźe běchu jeho. Lud ſa ßo dobycź a pſchi ßebi ſdźerżecź njebě cžežka wěz. Jemu kiwachu najwjetſche cžeſcźe. A ſpytowanje bě wulke: W ſwonkownym położenju by někotremužkuli ſe wſchitkich wuſkoſcźow wupomhacź mohł. A njeby ſ tym ſpokojnych ludźi ſcžinił, ſchtož wodźerjo luda huſto doſcź podarmo ßebi pſcheja?

Jeſuß wě, ſo wón na tym puczu wot Boha precź pſchińdźe. Jeho nadawk bě jenicžzy, Božu cžeſcź pytacź. Schtož rěcžeſche, bě Boże ßkowo; ſchtož cžinjeſche, běchu ſkutki ke khwalbje ßwojeho njebjeſkeho Wótza. Ale ludźo to wěricź njechadźa. Dokelž je tak wjele cžeſcźelakomnoſcźe, tak wjele doprědkaczěrjenja mjes cžłowjekami, njewěrja njeßebicžny měr.

My pak ßmy ßwojemu Sbóžnikej dźakowni, ſo je ſjawnje wuſnał: Ja ßwoju cžeſcź njepytam. Nětk widźimy, ſo na cžłowjekach leži, hdyž ſboże nimaja a ſboże druhim njepſchinjeße, hacž runjež maja cžeſcźe doſcź. Jeſuß wě: Hdyž je cžeſcź mojeho njebjeſkeho Wótza pytam, dha Bóh moju pyta.

Joſef padźe, hdyž chzyſche cžeſcźeny bycź. Joſef pſchińdźe k cžeſcźi, hdyž na Božich puczach woſta. Mózno je, ſo dyrbiſch teź cžakacź, doniž Bóh tajku cžeſcź na ſjawne njepſchinjeße. Jeſußa pſched wocžomaj njebudźe kſchiž pſchecźežki, žałoſcź pſchewulka. Dźěcźo ßo tola teź ßwojemu nanej dowěri, hdyž dźe pucź pſches cžěmny dok. Nana ſa ruku je zyle ſtroſchtne. Ale to je wěſte, ſo ſe ßwojim nanom tu a tam rěcźi; a nanowe ßkowo płacźi. Njedyrbjał Bohu wěricź, ſo teź twoju wěz rosßudźi? Sskabuſchki je kóždy pornjo Wſchomóznemu. Schtóž chzył wěrnoſcźi ſadźiwacź, trjeba dowolnoſcź Božu. Huſto tón Knjes tajkich trjeba, kiž cžeſcź dźěſcźa Božeho ſacźmija. Wjetſche wjeßele pak njemóže bycź, hacž hdyž potom Bóh poßlednje ßkowo ma a w bohatſtwje jeho ßwětła jeho ßwěrni ßo błyſchcźa ſ krónu wěcžneho žiwjenja. Hamjeń.

Wscha sbóžna w swojim Knjesu je duscha wěrjaza.

Hłós: O Jesu swětko žiwjenja.

Pšed Wótza wscheho smilenja
A Khrystušowe cjerpjenja,
Lud wěrjazy do njebjes dźe,
Ma s hnadu wěčne žiwjenje.

Mój Sbóžniko najswěrnischi,
We swojej wulkej smilnoscji
Sy wumchł hřeschne cłowjestwo,
Kiž Boži raj bě shubiło.

Ty smjercji jejnu móz sy wsak,
Skutk wumoženja dokonjak!
Tej' smjercje wótre žahadło,
Kak tupe je so sežiniło.

Kak cježki kschiž njesł sa nas sy,
Do njebjes wjedźesch swojich Ty;
Tam Twój lud wěčnje žiwy je,
Ma njewuprajne wjesele.

Krej swjata Božoh' jehnjecza
Je sa nuje s kschiža běžała, —
Wot hřěchow wschědy mje wuczischi,
Mi dawa trosht, měr njebjeski.

Mój Jesu, twoja swjata krej
Mi pomhaj w mojej nusy wschej,
Mje hřeschnika sežiń sbóžneho,
We Bosy wo-jim bohatoh'!

Ssym wumóženy, wěčnje twój,
Ty, Jesom Khrysce, Knjes sy mój!
Hdyž jenož, Jesu, tebje mam,
Sso sleho bojecz njetrjebam! —

Krej, prawdosch Jesom Khrystuša
Je nětk mój nutskhód do njebja!
Daj Jeesu, w twojim kralestwje
Mi wostacz w twojim towarstwje.

Nětk duscha moja khwali Cže,
Mój Jesu, polna radosce!
Mje shubjeneho wumohł Ty
Se smjercje, s wěčnej hele sy!

O lubosch ty najswjeczischa!
Ty wotamkny mi njebjesa!
Sa twoje cježke cjerpjenje
Měj džak, cjesch wschu do wěčnosce!

J. W.

Kschiž.

Haj, Khrystušowy kschiž, tón krwawny swjaty,
Je nam sa snamjo dobycza wschěm daty!
S nim stajnje my tu wschitzy dobywamy,
Hdyž swěrni we duschi jón wukhowamy!

To płaczi sa kóždeho, kotryž nětkle w czasu swjateho pósta njeczehnje swoju dróhu tupy a wuchi a slepy, kotryž swjaty pósť sebi sa sawrjeny czichi czas, sa czas podemrjenja a rospominanja da bycz. Do Khrystušoweho kschižneho cjerpjenja so podnuricz a pod kschižom Khrystušowym rospominacz, schtoz je Jesuš Khrystuš dokonjak a schtoz je cłowjek cžinik, to rěka: pšched kschižowym Sbóžnikom hłowu kłonicz a koleni shibowacz a wusnawacz:

Ja sym to sawinował,
Schtož ty sy pschecjerpik,
Te puki sy ty khował,
Kiž ja běch sasłužik.
Ja słóstnik steju tudy,
Mje njesudź surowje,
To proschu hřeschnik khudy,
Cžiń se mnu po hnadže. —

Kschiž, tutón stołp s dweju drjewow, tuto drjewo haniby a martry, bu s Khrystušowym krwawnym bědženjom a cjerpjenjom cjestne, dobycjerske snamjo, a wón to hischcje je, byrnjez cłowjekojo w běhu lětstotkow jón hewak někak njewužitknje wužiwali a wonjecjesczicz spytali, a wón to wostanje, byrnjez cłowjekojo dženšnischeho czasa jón hewak sazpiwali a sanjechali.

S jeho stawisny chzemy sebi nětkle, hdyž dzeržimy swjaty pósť, to a tamne powjedacz a hromadu rospominacz:

Kschiž. Na nim wotprawjachu wschelake stare ludy, tak Romjenjo, najhórschich słóstnikow. Sa kschiž skłuzesche jim czasczischo tez hnydom schtom, kaž palma, myrta; na njón, abo tez na jednory drjewjany stołp, pschiwjasachu słóstnika, a tam wisasche, doniž njesawutli. Wosebje pschiprawjeny kschiž bu shotowany s dweju rjadow. Tutej buschtej pak nakošnje pak runje kschižowanaj.

Nakošnje kschižowanej rjedže mjenujemy kschiž Swjateho Handrija. Legenda abo pobožne kschescijanske powjedanczko powjeda, so bu japoschtoł Handrij na tajkim kschižu martrowany a morjeny. Handrij je po njej evangelijon pschipowjedał w Małej Asiskej a tez w Europje, tak pschi rězy Wolsy. Tohodla je sebi jeho rušowska zyrkej sa swojeho schkitarja wuswolika. Martraršku smjerc pocjerpi wón posdzischo w Grichiskej. Wysoki rjad zaristiskeje Rušowskeje mjenuje so tehodla tez Handrijowy rjad — St. Andreas-Orden —; na nim njewidzisch jenož tutón nakóšny Handrijowy kschiž, ale tez Handrija sameho na nim wisajo. —

Tamny kschiž, kotryž nastanje, hdyž dwě so rjedže runje kschižujetej, ma tez wschelake wutwory; pak bu mjeńscha rjada na horni kónz dležšcheje położena a pschibita, pak bu tak pschiczinjena, so bě horjekach dležšcha rjada s krótkim kónzom wyschsche prěczneje rjady widzecz; tole je tón nam swuczeny kschiž; mjenuje so tez romski abo łaczanski kschiž; tajki je tez tón kschiž był, na kotryž su nascheho Sbóžnika pschibili. Tamna powjesc Biblije, so da Pontius Pilatus swoje napissmo wyschsche Jesušoweje hłowy pschiczinicz, pokasuje nas na to. Prjedy naspomnjena forma kschiža, kotraž tak rjez žanu hłowu nima, mjenuje so tez kschiž Antonija. „Antonijowi" mjenowasche so w 13. lětstotku pschipósnaty bratrowski rjad stareje zyrkwje — Antoniusorden. — Mnich tuteho rjadu měješe czorny woblek, na kotryž bě tajki kschiž, a to módreje barby, pschischity.

Prjedy naspomnjeny łaczanski kschiž bu na Golgatha drjewo hórkich martrow sa nascheho Sbóžnika. Golgatha — to je to tsecze struchłe „G", kotrez wosnamjenja martrowny pucz Jesušowy, kotryž tola wjedže s Gethsemane pšches Gabata — Pilatowe sudnistwo — na Golgatha. S wjetscha drje so kschižowanje tak sta, so bu wotsudzeny na hischcje leżazy kschiž położeny a potom pak pschiwjasany pak pschibity, pak pschiwjasany a pschibity. Nascheho Sbóžnika pschibichu se hosdzemi — drje tsjomi, tak so buschtej nosy s jenym hosdžom pscheklótej a pschibitej; někotsi chzeja wjedzecz, so su 4 hosdže trjebali a kóždu nohu wosebje pschibili. Potom postajichu kschiž s wbohim kschižowanym do pschihotowaneje dźěry a

wobtwjerdźichu jón. Kschiže njejßu drje tak wyßoke byłe, kaž to husto na wobrasach widźimy, ale nižsche.

A tak je tam wißał Jesuß Khrystuß w najbóle hórkej bědźe drje wot dopołdnja 9 hodź. hacž do popołdnja 3 hodźin, doniž njeßmědźesche ßwoju duschu do Bożeju rukow poruczicź.

O hłowa krwawnje sbita
A połna bolosczow!
O hłowa k ßměchu swita
S tej krónu wot czerńjow!
O hłowa wupyschena
S tej bójskej kraßnosczu,
Nětk jara njeczesczena,
Ja tebje czesczicź chzu!

Stóstnikaj njeběschtaj hischcze wumrětoj. Židza pak chzychu wschě czěła wotstronjene měcź, so njebychu jim jutry wotßwjeczitke a jich scheritke. Tohodla rosbichu jimaj wojazy se klumpachami koscze. To bě żadławe czinjenje a tola saßo tež kusk hnady; bolostne czerpjenje na kschižu ßo s nim pschikrótschi. A potom wsaschtaj Nikodemus a Josef s Arimathije Jesußowe czěło s kschiža, so byschtaj jo prjedy hacž ßo ßłónczko skhowa a sabat ßo sapocza, do rowa pokhowałoj.

Czěła morwych wostachu hewak na kschižu wißajo, doniž njerospadźechu, tola móżesche ßo pschiwusnym a druhim wotpuschczicź, czěło dele wsacź a pokhowacź. A to dźě Pilatus na próstwu dowoli.

Sbóżnikej bě wojak bok pschekłół s lebiju. S tym mamy my trojake wobßwědczenje, so je Jesuß Khrystuß na kschižu wumrěł: wojazy spósnachu, hižo tak, so bě Jesuß wumrěł, — tehodla njerosbichu jemu koscze; — woni roskłóchu bok; Nikodemus a Josef jeho pokhowaschtaj. Czehodla to woßebje wußěhnjeny? Tohodla, dokelž ßu tajzy byli a hischcze tajzy ßu, kotsiž njesamóżeja Jesom Khryста s rowa stanjenje ani srosumicź ani wěricź; woni ßebi tak pomhaja, so praja: Khrystuß je jenoż po sdaczu morwy był, je w rowje saßo k ßebi pschischoł a tak abo hinak tež pucź s rowa namakał. „Wěry nimaja!“ to je to jenicżke, schtoż prajimy.

Hižo tam na Golgatha bu s kschiža, s tuteho znamjenja haniby a ßmjercze, znamjo dobycza a żiwjenja. Pod hórku Golgatha w rowje leżesche czěło Khrystußowe, horjekach na hórzy Golgatha stejesche jeho kschiž. Tón row pod hórku pak bu roskłamany. Jesuß Khrystuß, kiž bě kschižowany a morwy, roskłama row a stany — a je żiwy! Tohodla tež my stajamy na hórku, pod kotrejž czěło spi, kschiž, — kschiž, niz sa znamjo ßmjercze, ně kschiž sa znamjo dobycza nad ßmjercźu, sa znamjo żiwjenja! —

Dalscheho se stawisny kschiža podamy w pschichodnym czißle. (Pokracżowanje.)

W ßłónczнej krajinje.

Powěstka wot Khrystiny Royoweje.

„Prawje tak, hólcże! A Bóh tón Knjes naß pożohnuj — Tak bych tu był!“ Tak postrowi starz hólza, do hěty sastupiwschi.

Hromadźe srumowaschtaj ßobupschinjeßene běrny, stajischtaj trojonóżku a hornz na woheń.

„Waŕ polimku, hólcże! Ja du liscze hrabacź. Widźach tu njedaloko pěkne, ßuche. Pschiprawimoj ßebi rjane póßłanje!“

Wjeßele sapraskowasche ßuchi walczk. Ssapazy woheń wobßwětlowasche sahorjene mjeswoczo małeho kucharja. Hižo warjesche ßo woda w hornzu. Hólz pschiczini trochu ßele, saßmażka, kimjelzy a zyble, nakra ßuche skórki nuts a staji hornz, jako bě ßo wschitko sawariło, na bok.

„Dźědźiczko, dźědźiczko! Polimka je hižo hotowa!“

„Hnydom, hólcże!“ pschińdźe wotmołwa s huscziny.

Khwilka ßo hischcze pominy, doniž cżežko dychazy starz njepschinjeßny wak liscza. Do najdalscheho kuta hěty jón czißny. Krjepjele potu stejachu jemu na smorschczenym czole.

„To pak je czežke!“ rjekny a saseli njepěknje. Potom wucżeże s nawobleka dwě drjewjanej kżizy, pożohnowa ßo a polimku, a jědźischtaj a jimaj ßłodżesche. W żanej kuchańskej knisy drje njeby namakał rezept sa tutu polimku, jimaj pak wona ßłodżesche kralowszy.

Potom pschiprawischtaj ßebi pschihódne, mjehke lěhwo s pschinjeßeneho liscza; na njo wupscheströschtaj wulku płachtu hrubeho płatu. Sskónzo stejesche czišcze runje nad horami, — znamjo sa to, so bě połodnjo, — tuž ßo lehnyschtaj, so byschtaj ßo wuwotpoczowałoj. Hólz wodźe starza se starym kożuchom; nawoblek sczahny na ßo, — a prjedy hacž by mohł hacž do pjecź liczicź, spaschtaj wobaj.

Woheń woßrjedź hěty ßapasche. Kur stupasche s dźěru we wjerchu kaž s woporneho wołtarja. Jědlowe hable wonjachu.

Wonkach bě zyła pschiroda nalětneho wodycha połna. We nalěczu dźě wschitko wonja: semja, woda, trawa, drjewo, wschitko! Pschiroda runa ßo dźěczatku, kotrež macź rano, hdyž je ßo wuspało, wukumpa s rjenje wonjazym mydłom a jo tajke czište a wumyte na ßwojej ruzy wosmje.

Nalěczo — stawanje! pschipowjeda njebjo, pschipowjeda semja. Jenoż tam tež dwě seńskej dźěsczi w starej hěcze spaschtej hłuboke spanje; wschitko w nimaj spasche: czěło, duch a duscha — wschitko. Schtó jej wubudźi?

II.

W horach wożiwi lute cżłowjeske hibanje. Wot sażneho ranja hacž do pósdnjeho wjeczora klinczesche rubanje ßekerow s hór do dolinow. Do toho żałostne praskanje puschczanych k semi padazych schtomow; wótre, schkrěczate swuki piły, kotraž ßo psches drjewo żerje; k tomu łamanje drjewa a ropota połne nakładowanje hałosow; woßrjedź wscheho cżłowjeske hłoßy!

Ow, so njeby tych poßlednich było! Kelko bě hrubych, selatych, njehornych ßłowow ßkyschecź, pak żortnje prajenych, pak tak měnjenych!

Wschitke hěty běchu prjedy hacž ßo dohlada, saßo wobydlene. A wschitke běchu połne ludźi, pak słych, pak njewjedżazych. Dźěłachu kaž konje, pijachu kaž tucżele, běchu żiwi kaž swěrjata, bjes dusche njeßmjertneje a dokonjachu czaszczischo hórsche skutki hacž němy skót. Běchu drje mjes nimi tež někotsi schwarni, porjadni cżłowjekojo; do nich ßłuscheschtaj Juriga a Lischka. Wobaj pijeschtaj drje tež. „Schto by“ — prajeschtaj — „měł khudy cżłowjek, njeby-li ßebi tež hischcze jeneho linycź mohł?“ Wonaj pak ßo znajmjeńscha njewopijeschtaj! Druhdy tež wonaj saselischtaj — to ßłuscheschе tak do żiwjenja drjewarjow, ale czi drusy mějachu jeju sa lěpscheju, a wonaj ßamaj ßo tež.

Jenicżki, kotremuż ßo nichtón s hrubych cżłowjekow njesbliži, bě Pawlik. Hólz bě jenicżke dźěczo mjes lutymi dorosczenymi; ważachu ßebi jeho jako ßwój shromadny pokład, kotryż dyrbjachu strażowacź. Pawlik poßłużowasche jim, kelkoż móżesche; noschesche wodu, dźěłesche se wschěmi namakane hriby, warjesche ras tomu ras tamnemu polimku. Dźědk ßo njetrjebasche wo khlěb sa njeho staracź; wón dostanjesche pschezo, schtoż trjebasche. (Pokracżowanje.)

Ženje cžaßa ſa naß.

Pod tutym ßłowom piſche naſcha evangelſka korrespondenza něſchto, ſchtož woßebje do tuteho cžaßa ßłuſcha, w kotrymž naſche pacžeŕſke dźěcźi ſe ſchule du a naſche małuſchke ßo hotuja, do ſchule ſaſtupicź:

Bě to w někajkej Barlinſkej ſchuli. Wucžeŕ porucži dźěcźom, domach naſtawk „wo lětanju“ napißacź. Dźěcźi njewědźachu tak prawje, kak naſtawk wudźěłacź. Wucžeŕ rjekny dźěcźom: „Wopraſchejcźe ßo macź!“ „Ta niczo wo tym njerozumi!“ wotmołwichu hólzy. „Tuž praſchejcźe ßo nana!“ Hólzy ßo ſ hłoßom ßmějachu a kaž ſ jeneho erta wotmołwichu: „Nan nima dźě ženje cžaßa ſa naß!“ — Schto praji K. Heſſelbacher? „Sapoczatk wſcheho wocźehnjenja rěka: „Cžaßa měcź ſa dźěcźo, wjele cžaßa měcź ſa dźěcźo, wjazy cžaßa měcź ſa dźěcźo hacž ſa ßebje ßameho! To njepłacźi jeno ſa macź!“

„Ženje cžaßa ſa naß!“ kelko dźěcźi ma tak ſkorźicź? Kelko ſtarſchich hrěſchi dźeń wote dnja w tutym! Na dźěło w hoſpodarſtwje, w pſchekupſtwje a hewak na roswjeßelenja a ſabawy, ßo telko cžaßa nałožuje, ale ſa dźěcźo ßame — ženje žaneho cžaßa abo jenož mało cžaßa! To pak njemóže to prawe wukubłanje bycź, kotrež ßo wo ſchaty wobleczenje, cźrije dźěſcźa prózuje, niz pak wjele bóle wo to dźěcźo ßame, kotrež ma ßo to wſcho woblekacź. To njeje to prawe wocźehnjenje dźěcźi, kotrež hlada jenož ſa domom a dworom niz pak wjele bóle ſa tym dźěſcźom, kotrež dyrbi tam bydlicź.

So byſchtaj ſtarſchej, nan kaž macź, cžaßa měłoj ſa ßwoje dźěcźo! Hdyž dźěcźo nětkle hižo ſkorźi: Ženje žaneho cžaßa ſa mnje! poſdźiſcho budźe hiſchcźe boloſtniſcho ſkorźicź: Ženje žaneho cžaßa ſa mnje!

Zyrkej a ſtat.

Sakſke nowiny, kaž n. pſch. tež ſtatna, ſaběraja ßo nětkle ſ nacźiſkomaj ſakonjow wo rjadowanju pjenježnych praſchenjow mjes ſtatom a zyrkwju. S tutych naſtawkow ßu jara wſchelake měnjenja ßłyſchecź. Po wſchěm ſdaczu mamy tuž wobſchěrne a ſaßadne jednanja wo tutej naležnoſcźi wocžakacź. So ma Sakſka ßo nětkle ſ tutym wobſchěrnym a daloko ßahazym praſchenjom ſaběracź a tak dokładnje a ſaßadnje we nim jednacź, na tym je pſchedewſchěm tež němſki ſtat wina. We Weimarſkej wuſtawje je wo tym rěcź, ſo němſki wulkoſtat ſaßadne praſchenja tuteje wězy ſakońſzy rjaduje a ſo jenotliwe kraje na tutym ſakładźe to ßwoje dorjaduja.

Wſchelake ſ bliſka a ſ daloka.

Profeßor dr. Arnoſcht Muka, naſch wulzy ſaßłužbny a wopornjwy wótcžinz, je 10. měrza ßwoje 75. narodniny ßwjecził. Tež naſch njedźelnik „Pomhaj Bóh“ wupraja jemu tu ſjawnje nutrne wutrobne ſbožopſchecźa ſa nowe lěto žiwjenja. Bóh tón knjes ſpožcź jemu ſtrowoſcź a cžiłoſcź a žohnuj jeho a jeho dom a jeho ſkutkowanje miłoſcźiwje! — Knjes dr. Muka je tež ßwěrny pſchecźel a ſpěchowaŕ naſcheho łopjeńka a je tež mjes jeho ßobudźěłacźerjemi. „Njedźelſke bjeßadowanki“, kotrež ßmy woſjewjeli, je k. dr. Muka podawał. Wone běchu woßebje ßerbſkim dźěcźom wěnowane, a tak nowy dopokas ſa ßerbſku luboſcź naſcheho wótcžinza, kotraž je ſtajnje tež pytała ßerbſku młodźinu, kaž ßerbſke dźěcźi tak ßerbſkich ſtudowazych. Naſche łopjeńko njemóže tu ſapißowacź wſchě te wobſchěrne a wulzy ważne dźěła k. dra. Muki, a niz rospra-wjecź wo jeho wulkej wopornjwoſcźi ſa naſch ßerbſki lud, kotraž jeho n. pſch. tež nětkle ſaßo pohnu, darowacź ßwoje knihi ſa ßerbſke knihownje, to ßu „Sserbſke Nowiny“ a naſche ßerbſke cžaßopiſy wobſchěrnje cźiniłe a my wſchitkich na tute naſtawki kedźbliwych cźinimy; tola ſjawnje a ſprawnje dźakowacź chze ßo naſch njedźelnik k. profeßorej drej. Muzy ſa wſchu luboſcź, kotruž je ßam naſhonił, a ſa wſcho ſcźedriwe, ßwěrne njepſchestawaze ßłuženje a ſkutkowanje, ſ kotrymž je k. dr. Muka ßebje ßameho a to ßwoje wěnował ßerbſkemu ludej. — A tak, knjes dro. Muka, „Pomhaj Bóh!“

„Judika“ je woßebje tež njedźela naſchich pacžeŕſkich dźěcźi. Zyrkwinſke pruhowanja dźerža ßo tutu njedźelu. Kaž ßu tute wěſte wobſamknjenje toho, ſchtož nětk nimo a ſkóncźene, tak chzeja wone tež bycź pſchihot na to, ſchtož pſchińdźe, na žiwjenje, kotrež je ßame lute pruhowanje. Tak ßu tute pruhowanja tež wuhotowanja ſa pſchichod a jeho nadawki, njech pokažeja, ſchtož dźěcźo wě a ma ßobu ſa pſchichod a jeho nadawki, njech pokažeju, ſchtož dźěcźo hiſchcźe njewě a nima ßobu. Se zyrkwju a ſchulu ma pak pſchedewſchěm a woßebje ſtarſchiſki dom ßo wo to ſtaracź nětkle w tutym pſcheměnjenym cžaßu, ſo ma dźěcźo wſcho ßobu duzy do pſchichoda, ſchtož trjeba, — ſchtož trjeba w cžaßu, kotryž pſchedewſchěm tež młodźinu ſtaja pſched nadawki a praſchenja a pruhowanja a ſpytowanja, kotrež ßu tež pſcheměnjene a hinaſche hacž hiſchcźe pſched krótkim. Ale njech wone ßu, kajkež ßu, ſałožk a ſakład wſcheho wuhotowanja je tón ſtary a dotalny woſtak: kſcheſcźijanſka wěra. A hdyž ſchto pſchi tym nuſne, je to to, ſo by ßo wſcha próza nałožowała, ſo by ßo tutón ſałožk wěſcźe a hłuboko do młodeho cźłowjeka położił a ſałożił; ſo njeby nowotaŕſki cžaß ſe wſchěmi ßwojimi ſpytowanjemi a pruhowanjemi mohł niczo pſcheměnicź a wotſtronicź, ſo by mohł młody cźłowjek ßebi na tutym ſakładźe twaricź dom ßwojeho žiwjenja tak, ſo wo nim ras njerěka: „a wón padźe, a jeho pad běſche wulki!“ Ně, ſo wón woſtanje a pſchětraje, dokelž je na prawy ſałožk ſałożeny. Tohodla je wulzywažny nadawk ſtarſchiſkeho doma — a kmótrow, tež kmótrow, kotſiž huſto ſabydu, ſo tuta ſtaroſcź tež jich ſtaroſcź! —, ßo ſtaracź wo to, ſo maja a ſnaja dźěcźi pſchedewſchěm trojake: Bibliju, modlitwu, ßakrament, — tſi wulkomozy w wojowanju žiwjenja. Kóžda ſ nich, Biblija kaž modlitwa kaž ßakrament, ma tu woßebitu a woßebnu móz w ßebi, cźłowjeka dowjeſcź bliže a bliže k Bohu a tak k tomu žórku, ſ kotrehož ßo žórli dźiwna móz, kotraž ßylni cźłowjeka tak, ſo wobſteji. Tuž dajcźe jim tute knihi a do zyła dobre knihi ßobu a hiſchcźe něſchto, ſchtož je ważniſche: dobry pſchikład! To rěka: budźecźe wy tajzy, ſo dźěcźi ſ waß a ſ waſcheho žiwjenja woſmu ßobu do ßwojeho žiwjenja to wěſte pſcheßwědcźenje: haj tak dobudźeſch, tuž tak chzu ja tež cźinicź a žiwy bycź!

Porjedźeńka. Stajeŕſki ſmylk cźini wſchelako klubu. My wobžarujemy, ſo maja ßo tež naſchi cźitarjo huſto na njeho hněwacź. Njeje móžno, pſchezo porjedźeńku pſchinjeſcź. Dźenža pak dyrbimy ſnajmjeńſcha to jene porjedźicź: njejßmy chzyli wo naſchich ſtarych prajicź, ſo ßu „wobožni“, ale ſo ßu „pobožni“. Myßlimy ßebi wſchak, ſo ßu naſchi cźitarjo tež njedźiwajo toho to prawe cźitali; wſchěch tych dla pak, kiž to njejßu, budź tu to woßebje porjedźene: naſchi pobožni ſtari prajachu: „ßwjaty póſt“. — pſchirunaj ſtr. 39, 1. —

Liſtowanje: W. w Hu. ſa Palmarum. — D. w B. ſa Jutry. —

Samotwity redaktor: farat Wyrgacź w Roßoſezach.

Čišło 12

Pomhaj Bóh!

Letnik 39

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosć da.

Njech ty spěwaš
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřeŵ će. F.

Sserbske njedźelske lopjeno

Budyschin — 24. měrza 1929 — Bautzen

Čišchcź a nakład Ssmolerjez knihiczišchczeńnje a knihańnje, sap. družstwo s wobm. ruk. w Budyschinje

Wukhadźa kóždn žobotu a placźi schtwórczletnje 108 skotych pjenjezkow

Palmarum.

Sjewj. óan. 2, 10: **Budź žwěrny hacź do žmjercze.**

Dźenž w žwjatym Božim domje steja
Tych młodych kschesczijanow czrjódźiczki,
Kiž sjawnje žwój žlub wobnowjeja
Pschi žwjatym woltarju a pschi dupje,
Hdźež junu hnydom po jich narodźe
Jich kmótsje žu jón sa nich czinili.

Tež ty, luby czitarjo, žy ras kaž dźenža nasche paczerske dźěczi k žwjatemu woltarjej pschistupił, so by s wježelym ertom žwoju wěru wusnał, a starschi, kmótsja, pschiwusni a pschecželjo běchu žo w pobožnym dobroproschenju psched Božim trónom sjednoczili, so by njebjeski Wótz žwoje žohnowanje na twoje hamjeń położił. Hacź dźenža žo hischcze žwoje konfirmazije dopomnisch? nětk je žo žnano hižom někotre lěto minyło a tež wot tych, kiž žu s tobu konfirmaziski dźeń žwjeczili, tu wschitzy wjazy njejžu. Ale ty móžesch hischcze dźenža wróczo hladacź na tamny dźeń, hdźež je Bóh tebje we kschczeńskej hnadze wobtwjerdźił, a žy mjes tym hižom husto shonił, hdyž Bóh s nami w žwjatej kschczenizy žlub sczini, potom wón jón wěscze dźerži. „Ja chzu spomnicź na žwój žlub, kotryž ja s tobu žym sczinił w czažu twojeje mkodosczе a chzu s tobu wěczny žlub sczinicź.“ W małym katechižmužu, kotryž je wudaty wot njeboh duchowneho Jakuba, na praschenje: schto žlubi Bóh człowjekej? wotmołwjenje rěka: Swoju hnadu w Khrystužu; a na praschenje: schto žlubi człowjek Bohu? wotmołwjenje rěka: žwěrnosćź w jeho žłužbje. Budź žwěrny!

To chzedźa tež dźenža saže czi młódschi kschesczenjo, kiž do žiwjenja stupja. Woni žwjatocžnje wusnawaja, so chzedźa kschesczijansku wěru jako móz sa žiwjenje žobu wsacź, hdyž žo duchowny jich prascha: **„chzecže žo k tutej wěrje do Boha nascheho Wótza, do Jesom Khrysta, jeho Ssyna, nascheho Knjesa, a do žwjateho Ducha psched Bohom a człowjekami wusnacź.“**

Móz kschesczijanskeje wěry žo w žiwjenju wopokaže. Pschetoż kaž schtom na płodach pósnajemy, tak pósnajemy kschesczijana na jeho sadźerženju, na jeho žiwjenju. Swoju wěru njewopokasujemy s pobožnymi žłowami, ale se skutkami a tehodla pschezo saže na naschej woli leži, hacź chzemy žo jako kschesczijenjo psched žwětom wusnacź. Tajke je tež Jesušowe měnjenje wo wěrje: Matth. 7, 16 a 21. Jan 7, 17. Luther žam nam praji, kak móžemy wschědnje žwoju wěru wopokasacź: „Sa to wschitko je žo jemu džakowacź, jeho khwalicź, jemu žłužicź a jeho pošłuchacź winojty žym.“ Žadyn dźeń bjes modlitwy, bjes dźěła, bjes Božeho žłowa! Nascha kschesczijanska wěra dyrbi žo wtym pokasacź, so žmy w jeho kraleństwje pod nim žiwi, so pomhamy, so Jesušowe kraleństwo w žwěcže roscze, so žmy jeho žwěrni žłužobnizy. Njejžmy k tomu tež haj prajili, jako na konfirmaziskim dnju duchowny naž žo prascha: **„Chzecže žo sprawnje prózowacź, po tutej wěrje žo sadźerženacź, hrěchej žo wotrjez a sa waschim Sbóžnikom khodźicź?“**

Wěso kóždy potom shoni, so tak lohko njeje, sa Sbóžnikom khodźicź. Potom rěka po wuskim puczu khodźicź, njekhodźicź po radže bjesbóžnych a njestejecź na drózy hrěschnikow a nježydacź na stole wužměwzow. Hrěchej žo wotrjez, to rěka, hdyž

hrěch naß wabi, jemu prajicź: ja njepſchińdu, ja njecham, dokelž cźěło a duſchu ſkaſy. A ſchtóž chze ſa Sbóžnikom khodźicź, njedyrbi ßo bojecź, kſchiž ſa nim noßycź, kotryž wón jemu napołoži. „Chze=li ſchtó ſa mnu pſchińcź, tón ßam ßo ſapręj a wſmi ßwój kſchiž na ßo a pój ſamnu!“ A hdyž kſchiž ſ jeho ruki bjerjemy, budźemy też toho wěſcźi, ſo ßwětku napſchecźiwo dźemy. „Ja ßym to ßwětko teho ßwěta; ſchtóž ſa mnu dźe, tón njebudźe khodźicź w cźěmnoſcźi ale ſměje ßwětłoſcź teho žiwjenja.“

Wěſo budźa też ſ tych, kiž dźenßa pſched woltarjom, někotſi ſaßo ſapomnicź, ſchtož ßu w ßwjatoczńej hodźinje ßlubili, ſapomnicź, ſchtož ßu w pacźeŕſkej wucžbje nawuknyli. Ale to też wěmy, ſo Bóh da ßo derje radźicź tym prawym, kiž ßwěru ßo prózuja, jako kſcheſcźijenjo žiwi bycź. Tohodla budź ßwěrny, ßwěrny też twojej zyrkwi. Tajka je myßl tſecźeho praſchenja na konfirmaziſkim dnju: **„Chzecże ßo k naſchej evangelſko=lutherſkej zyrkwi, kotraž waß pſches Boże ßłowo a ſakrament k tutomu Sbóžnikej wodźi, ßwěru dźerżecź?“**

Zyrkej mje pſches zyłe žiwjenje pſchewodźa, wot kolebki hacž k maram, hacž k poßlednjej modlitwje pſchi rowje. Zyrkej mi pſchezo ſaßo to wěcžne pokaže, ſchtož wonkach w žiwjenju huſto ſapomnju, mje Boże ßłowo wucži, ſo jo ſroſymju, mje k tajkim pſchecźelam wodźi, ſ kotrymiž mózu ßo modlicź, mi wěru ßylni ſ Božim ßłowom a ſakramentom. Budź ßwěrny ßwojej zyrkwi! Jich wjele nimo njeje dźe; woni wěru ſhubja, a ſ wěru też nadźiju. Jim žohnowanje ſhromadźiſny pobrachuje, w kotrejž ßamej wſchitke nabožińſke žiwjenje ßo ſdźerži. Najlěpſchi pſchecźel, ſ kotrymž je derje khodźicź, je naſch Knjes Jeſuß Khryſtuß. a cźłowjekojo, kiž jeho lubuja a Jeſußoweho ducha maja, ßu pſchezo droholubi. Tajkich je trjeba, tajzy ßu pytani a žohnowani. A kraßniſchi wottyknjeny kónz njemóżemy dozpicź, hacž ſo bychmy cźłowjekojo byli, kotrychž Bóh žohnuje.

Haj, Wótcże, pſchewodź ſ twojej hnadu
tu cźrjódźiczku, kiž je cźi ßwjecźena,
ſo njepſchińdźe ſ nich žane k padu,
hacž jónu ßo jich běh tu dokonja.
ſo ßwět a cźert jich dźělicź njemóże
wot Khryſtußowej' wulkej' luboſcże.
Hamjeń.

Duzy do žiwjenja.

Mój Abba, wótcże njebjeſki,
Ja chzu ßo na pucź podacź
A tebi, ſchtož mam na myßli,
Chzu poruczicź a dodacź,
Tuž wjedź mje ſ twojej prawizu,
So wuſwolam a nadeńdu,
Schtož mojom' ſbožu ßłuži.

Pój ßobu, luby Sbóžniko,
Nětk moja duſcha proßy,
Njech by ßo derje radźiło,
Schtož wona w myßlach noßy;
Do ruki twojej' mudroſcże,
Kiž derje wſchitko wuwjedźe,
Ja bojaſny ßo podam.

„Ssym pſchi tebi, tuž njeboj ßo“,
Mój Sbóžnik ke mni praji.
Wſmi na pucź, duſcha, ßłowo to,
Kiž bojoſcź twoju ſtaji —
Njech ſakhadźeja wichory,
Wón ſ tobu je na łódźiczży
A njeda ji ßo nuricź.

Ja lehnu ßo na wutrobu
Cźi, mózny Knjeże ßwěrny,
Sswět powal ßo, ja ſ tobu du
A ſawoſtawam měrny;
Ja kſchiž a horjo pſchekroczam
A „haleluja“ ſanoſcham,
Hdyž chze ßo ßwětej ſeznycź.

Też Palmarum.

Stary duſchepaſtyŕ nam powěda wo młodźenzu, kotryž bě jara wobdarjeny, ale pak też jara khory. Młodźenz pak njewědźeſche, ſo je tak khory a ſo běchu jemu jeho dny hižo wotliczene. Radlubje rozmołwjeſche ßo ſe ßwojim duchownym wo pſchichodźe, woßebje wo tym, kak chze ßwěru ßo prózowacź a wuknycź. Farař poßłuchaſche a pſchidawaſche to ßwoje, doniž kóždy ras njepſchińdźeſchtaj k ſpósnacźu a wuſnacźu: „Haj, je=li to Boża wola!“ A ſ tym bě młody cźłowjek też ſpokojom.

Jako duchowny pytny, ſo ma jeho młody pſchecźel hiſchcźe jenož někotre dny cźaßa, wſa wón ras, jako běſchtaj ßamaj, jeho ruku a ßo woprašcha: „Pſchecźelo, wěriſch mi, ſo mam tebje lubo,“

„Kak mózecże ßo jenož takle praſchecź?“ wotmołwi wón ſ błyſchcźazymaj wóczkomaj.

Tuž jemu farař wſchitko praji, a młodźenz ßo jemu ſa ſprawnoſcź dźakowaſche a jeho wokoſcha. Schtož měješche poſtajicź a wuſtajicź, to wſchitko ſcźini. Potom žadaſche ßebi Boże wotkaſanje. Sso modlo cźakaſche na ßwoje wumoženje ſe ſachodneho cźěła.

Wón wumrě ßobotu do Palmarum. Ssmjercź bliſko cźujo rjekny: „To pſchińdu runje prawje, hdyž ßo tam horjeka palmy wudźěluja!“

Wuſbytk.

Snaty a wulzy žohnowany farař Fliedner bu 1861 wot ßwojeho nana w Kaiſerswerthu konfirměrowany. Sa ſchpruch da jemu nan Davitowu pokutnu modlitwu: „Stwoŕ we mni, Božo, cźiſtu wutrobu a daj mi noweho wěſteho ducha!“ — Fliedner lubowaſche a cźeſcźeſche tuto ßłowo; wón da ßebi jo też ſaſchkleńzowacź a pſchicžini ßebi jo pſchi kožu, ſo by był kóždy dźeń dopomnjeny na konfirmaziju a ßo modlazeho nana. — S kajkim wulkim a bohatym žohnowanjom je było tajke wopominanje jemu a druhim, kajke žohnowanje je wón ßam był jich wjele!

W khłoſtańi wuſna ßo ſaßudźeny mużſki, ſo je ßo jeho nabožne a cźělne ſanjerodźenje ſ konfirmaziju ſapočžało. Wón bě zyłu ßwjatoczńoſcź a zyły ſkutk ſa ſwonkownoſcź měł a cźi jeho běchu ju jemu ſwonkownu ſcźinili. A tak je ſhubił bóle a bóle ſacžucże ſa ſnutskowne a wěcžne, ſa bójſke a ßwjate — a je ſ tym ſhubił wſcho. Kajki to wbohi, khudy cźłowjek!

Kak ßwjate dyrbja nam wſchěm, młodym a ſtarym, tuž tola bycź tute hodźinki a dny konfirmazije a Božeho wotkaſanja! Kak jara dyrbimy tola my wſchitzy, ſtari a młodźi, jako ßwjecźi khodźicź w nich a je wužiwacź a wužiwacź to, ſchtož nam dawaja!

W ßłóńczńej krajinje.

Powěſtka wot Khryſtiny Royoweje.

(Pokraczowanje.)

Schtoż tu pſchi ſpoczatku hacz k * ſteji, to chzyli ßebi naſchi czitarjo ſaſtajicz, mjes tym, ſchtoż w 10. czißle a tym, ſchtoż w 11. czißle ſtejeſche, ſaſtajicz, ſo njebychu rjane powědańczko pſchetorhnjene měli; ſ dobom chzyli tuto pſchetorhnjenje ſamołwicz. — Pod * pokraczujemy ſ naſchim powědańczkom tam dale, hdzeż je tydzenja we 11. czißle ſkónczichmy.

„Sdravi pójdete, ujczok!“ — „Dzicze ſtrowi, wujo!“

Czim wyſchſche hólczez poſtupowaſche, czim huſcziſcho běchu widzecz hěty drjewarjow na rubaniſchczach. S někotrych ßo kurjeſche; tute běchu tuż hižo wobydlene. Druhe ſtejachu hiſchcze próſdne, a někotre leżachu a na nich běchu hiſchcze powoſtanki ßněha a loda.

Hólczez dżěſche dale pſches rěczki, kotrez běchu nětkole pſchenapjate ſ bohatſtwom wody. Leß bě jenoż ſeleny tam, hdzeż jehliny ſtejachu; liſczowe ſchtomy hakle lědma wubiwachu.

Skónczńje bě mały puczowař dóſchoł. Tam, hdzeż ßo ſ dola do hór ſawinje, ſtejeſche mjes ſelenymi khójnami huda — jich buda. Hólzej ßo wóczzy błyſchczeſchtej. Haczrunje tutón palaſt jenoż wobſtejeſche ſ drjewa, na prěki ſeſtajaneho, a ſe ſelninu a mochom wutykaneho, bě to tola jeho dom. — Tu ſtejeſche wſchitko tak, każ běchu jo poſdże w naſymje wopuſchczili.

Hólz wſa khoſchczo ſ prutom, wumjecze ſ nim hlinjane tło a pſchiprawi woßrjedź hěty wohniſchczo. Noſcheſche drjewo pſchinjeßł, wupołoži, kóżdu wěz na ßwoje měſtno. Potom doa walczki, ſo by nahromadźił mały ſkład. Schtoż bě ßobu běża k njedalokemu każ kryſtal jaßnemu żórku po wodu.

*

Juriga ßo wjeßeleſche, ſo mějeſche ßo hólczez tak k ludźom. By prajił: „Ludźo k ludźom — hory k horam.“*)

Jeho wſchak běchu też wot mkodoſcze rad měli; wón bě ſdźělniwy. Też tu by ßo ſ kóżdym ſnjeßł. „Schtó by mohł na mnje ſkorżicz?“ by prajił. „Ja njepſchińdu żanemu pſchebliſko! Strowju kóżdeho a mam ſa kóżdeho dobre ßłowo. Pobrachuje=li někomu tobak, ſapalki, ßól abo ßamo ſchmalz — ja wupomham!“

„A mam też tuteho hólza ſa Boże ſapłaczenje!“ tak myßleſche w ßwojej wutrobje. Bě njemało ſe ßobu ſpokojom. Wſchako njebě hacz runje bě ßo ſeſtarił, hiſchcze człowjeka wohladał, kiż by lěpſchi był hacz wón.

III.

Bě meja a njedźela. Horjenjo běchu do wßy ſchli, jeni do Bożeho domu, druſy na wjeßny dom po dźěło, druſy ſaßo k židej, nakupicz ſchtoj je trjeba, abo pſchepicz zyłotydźeńſku ſaßłużbu. Někotſi běchu domach woſtali a ſpachu abo pytachu hriby.

Mjes tymi, kotſiż po zyłotydźeńſkim prózowanju wotpoczowachu, bě też ſtary Pawoł. Leżeſche pſched ßwojej hětu na ßłóńczku a kurjeſche. Nadobo wußłyſcha krocżele a ſaſchczowkanje pßa. Měnjo, ſo je to hajnik, pohladny rychle pſched ßo. Hajnik pak to njebě, ale zuſy młody mużſki, njedźelſki ſwoblekany każ rjemjeßlnizy.

„Dobry dźeń!“

Juriga podźakowa ßo ſa poſtrow.

„Wujo, bydlicze wy w tutej hěcze ßam?“ wopraſcha ßo njeſnaty.

„Haj, ßam ſ mojim wnukom! Czehodla ßo praſchecze,“

„Mam tu ſa někotre njedźele dźěło. Wſmicze mje na hoſpodu!“

„Nó, mojedla, ßynko. A ſchto ßy ty?“ wopraſcha ßo ſtarz po ſwuczenym waſchnju. „Kajke maſch rjemjeßło?“

„Ssym trużeř, wujo! — Tuż ßměm pſchińcz a tutón waczok tu woſtajicz?“

„Ssměſch! — Dźeſch ty hiſchcze do wßy?“

„Ně, jenoż k hajnikej. Tam mam ßwoje wězy. Pſchenozuju pola njeho a na ßwitanje pſchińdu.“

„Nó, to hiſchcze czaßa doſcz pſchińdźeſch. Poßydń ßo troſchku. — A je to twój poß?“

„Haj! — Dunaj, pój ßem!“ Běły pßyk pſchiſkoczi a lehny ßo ke knjeſowymaj nohomaj. „Ja ßym jeho doma ſawrjeł, ale wón je tam czeknył a mje doſczahnył. — Tajke ſwěrjo je něhdźeżkuli lěpſche hacz człowjek!“

Młody muż ßo ßydny.

„A kak czi rěkaju,“

„Marczin Leßina.“

Juriga bě wjeßeły, ſo mějeſche někoho, ſ kotrymż ßo móżeſche rosmołwjecz. Praſcheſche ßo Leßina ſa jeho narodnym měſtaczkom. kak ßu tam ludźo żiwi, kajki tam kraj a kajke hoſpodarſtwo.

Leßina ſaßo ſhoni wo tudomnych wobſtejnoſczach, ſchtoż dyrbjeſche wědzecz, ſo njeby jeho kóżdy ſjebał.

„Trjebam runje wjazy pjenjes. Tohodla ßym ßam po drjewo pſchiſchoł; hewak ßym jo hotowe kupował. Budu wam dźakowny, hdyż mi radźicze.“

„Pěkny człowjek!“ myßleſche ßebi Juriga, jako ſaßo ßamlutki leżeſche pſched ßwojej hětu. „Runy jako jědla. Pytnjeſch hnydom, ſo je pola wojakow był. A mudry ßo ſda bycz. — Ale haczrunje je młody, hlada tak ſrudnje do ßwěta, jako by jeho w nim niczo wjazy njewjeßeliło. — Ale hdże dha je Pawlik? Tón ſměje ßwoju radoſcz, woßebje pak ſ tutym pěknym pßom. — Haj ale, hdże tczi tuto hólcziſko?“

Haj a hdże bě Pawlik? Rano ſahe bě ßo naſtajił, hriby pytacz. Bě khětro daloko ſchoł, dokelż tola mejſke hriby jenoż na łukach roſtu. Tuż dyrbjeſche ſa łukami pytacz; tam namaka pak też połny měſchk rjanych hribow. Naſtaji ßo na dompucz. Tu jemu do myßlow ſajědże: Dźenßa je njedźela! Dźěło nimam żane. Schto by było, hdy bych ſchoł pohladacz, ſchto to tam ſa brjohom a ſa wulkej ſkału leży, kotraż bě jeho ſtajnje jara ſajimowała. Kajki je tam ßwět? Jako bě hiſchcze mały a jako bě poßlednju ſymu hiſchcze mamiczka żiwa, powědaſche wona jemu huſto, haj drje kóżdy wjeczor, rjane powěſtki. Jena běſche woßebje rjana, a tutu da ßebi Pawlik wjele ras powědacz. Bě to powěſtka wo hólzu, wo ſhubjenym kralowſkim ßynu, kotryż do ßwěta wucżahny pytacz ßwojeho nana. Ras pſchińdże do hór, a w tutych horach bě wulka ſkała. Tu pſchilecża nadobo ſkote ptaczatko k njemu a prajeſche jemu, ſo by na tu wyßoku ſkału pſched nim ſaléſł; pſchetoż ſady nieje leży ßłóńczna krajina a w ßłóńczńej krajinje je jeho nan ſ kralom. Kralowſki hólz też dźěſche, ale wſchelake dźiwory ſaſtupichu jemu pucz: had, law, mjedwjedź a ſchtó wě ſchto wſchitko, a ſkoro bychu jeho też pózrěłe. Ale tu pſchihna na ßłóńczńym konju ßylny ryczeř; tutón pſchemoh ſwěriſka, wußwobodźi jeho, wſa jeho na konja a donjeße jeho do kralowſkeho hrodu. Tak pſchińdże wón k ßwojemu nanej.

---

*) Sſkowakſke pſchißłowo.

Kſchiž.

(Pokracžowanje.)

Schto bu ſ Khryſtußowym kſchižom?

Biblija nam niczo wo tym njepraji, a tola chzedža wjele a wěſteho wo tym wědžecź. Wſcho to je cžerpane ſ druhich žórłow. A ſchto je wěrnoſcź, njemóže po naſchim ſdacžu dženßa nichtó wjazy prajicź.

Dwě powěſcži ſtejitej ßebi runje napſchecžiwo — a to doßaha, zyłu wěz jako dwělomnu ſcžinicź.

Chyrſoſtomus a druſy powědaja, ſo njeje Jeſuß Khryſtuß ßwój kſchiž na ſemi woſtajił, ale ſo je jón ßobu do njebjeß wſak. Hdyž wón ſaßo pſchińdže, pſchińdže wón ſ kſchižom ſ Golgatha; tón budže jemu ſnamjo „cžłowjeſkeho Ssyna“.

Jan Chryſoſtomus bě patriarch Konſtantinopla; narodźi ßo wokoło lěta 347 a wumrě 407 duzy do wuhnanſtwa, do kotrehož běchu jeho politiſzy a zyrkwinſzy pſchecžiwnizy póßłali.

Runje to nawopacžne powědaja tamne powěſcže wo ßwjateho kſchiža namakanju a powyſchenju. Wo tym powědaju někotſi ſpißowacželjo tehdomniſcheho cžaßa. Tohodla ma jich wjele ſa to, ſo je ßo wſcho tak ſtało, łaž to w tutych powěſcžach ſteji.

S tutych dženßa jenož ſ krótka něſchto; drobniſcheho ßnadź druhi krócź podamy.

W lěcže 326 wucžeže pobožna Helena, macź kſcheſcžijanſkeho khěžora Konſtantina Wulkeho, hacžrunje ſkoro 80 lět ſtara, ſ wulkej ßyłu putnikarjow do ßlubjeneho kraja, ſo by tam ſaßo namakała ßwjate měſta a je wucžiſcžiła wot roſpadankow a njerjada, kotryž bě ßo w běhu lětdžeßatkow ſ pomozu njepſchecželow abo bjes njeje na nich nakopił. Pſchi tym ßo jej poradźi, wſchě tſi kſchiže ſ Golgatha namakacź. To je ßwjateho kſchiža namakanje.

Tuto ſcžěhowaſche hnydom rosdźělenje. Helena póßła dźěl kſchiža ſ hodźemi ßwojemu ßynej do Konſtantinopla, druhi dźěl dari zyrkwi, kotruž bě w Romje twariła a kotraž hiſchcže dženßa zyrkej ßwjateho kſchiža rěka; tſecźi dźěl doſta zyrkej pſchi rowje Khryſtußowym.

Tutón dźěl rubichu Perſiſzy, jako poſdźiſcho Jeruſalem dobuchu. Khěžor Heraclius pak ſbi Perſiſkich a wſa jim ſaßo tu relikwiju. Wotpołożiwſchi khěžorſke ſnamjenja a ßamo cžrije, donjeßy wón ju ßam ſaßo do Jeruſalema tam, hdźež bě prjedy była. To bě 11. ſeptembra 629. Tohodla ßwjecźi ßo 14. ſeptembra ßwjateho kſchiža powyſchenje.

Pucźnik pſches martrowny tydźeń.

Stara kſcheſcžijanſka zyrkej ßwjecžeſche tutón poßledni tydźeń póſtneho cžaßa jako tydźeń wulkeje hnady Božeje. Bołmonczku mjenowachu ſtari kſcheſcžijenjo Jeſußa Khryſtußa „ponižneho krala“ — pſchirunaj Sach. 9, 9, — póndźelu „hnadneho ßudnika“ — Jan. 8, — wutoru „mudreho proſetu“, — ßrjedu „pſchedaty pokład“ — Mat. 26, 15, — ſchtwórtk „žiwy khlěb“, — pjatk „ſarěſane jehnjo“, — ßobotu „pſcheńcžne ſorno“ — Jan. 12, — a jutrowniczku „ßylneho lawa“ — Sjewj. Jana 5.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

— **Wyſchſchi ßerbſki farař.** Knjes wyſchſchi farař Domaſchka ſłoži, łaž hižo piſachmy, khorowatoſcže dla ſ 31. měrzom tutoho lěta ßwoje ſaſtojnſtwo w Budeſtezach, ſdobom pak też ſaſtojnſtwo „wyſchſcheho ßerbſkeho fararja“. Tuto nowe ſaſtojnſtwo je wón jako prěni ſaſtawał. Wono je takrjez ſaruнanje, kotrež ßu Sserbja doſtali ſa ßerbſku ſuperintenturu, kotruž ßu ßebi žadali, ale pak njedoſtali. „Sserbſki wyſchſchi farař“ je jako tajki ſaſtupowař ſuperintendenty we wſchěch ßerbſkich należnoſcžach a praſchenjach, a to we wſchěch tſjoch eſorijach, kotrež maja mjes ßwojimi woßadami ßerbſke; w Budyſkej eſoriji je wón ſdobom dozyła ſaſtupowař ſuperintendenty, ſchtož bu Sserbam po tamnych wobcžežnych jednanjach wo „ßerbſkej ſuperintendenturje“ ſ „wyſchſchim ßerbſkim fararjom“ tola hiſchcže dopuſchcžene, ſchtož bě też to najßnadniſche žadanje ſe ßerbſkeje ſtrony było. Nimo toho je naſche ſakſke konſiſtorium poſdźiſcho do dalſcheho ßerbſkeho žadanja ſwoliło, „wyſchſcheho ßerbſkeho fararja“ do ſynody powołacź. Tak bě knjes wyſchſchi farař Domaſchka ſdobom też ßobu w ſynodze, do kotrejež bě też do toho hižo ras wuſwoleny. Pſchiſahe ſa naß dyrbi ßo nětko knjes wyſchſchi farař Domaſchka tutoho ważneho ſaſtojnſtwa wſdacź, kotrež je w luboſcži a ßwěrje ßwojemu ßerbſkemu ludej kaž Božemu kraleſtwu ſaſtawał. Njerad ßo ßerbſzy duchowni a ßerbſke woßady wot ßwojeho wyſchſcheho fararja dźěla. Njedźěla pak ßo wot ßwojeho ßwěrneho ßobudźěłacžerja na wulkim dźěłapołnym polu ßerbſkeho naroda a woßebje ßerbſkich woßadow. Pſcheja nutrnje, ſo by Bóh tón Knjes jemu ſtrowoſcź a cžiłoſcź ſpožcžił, hiſchcže dołho móz ßobu ſkutkowacź Bohu k cžeſcži a Sserbam k wužitku. — Mjes tym ßu nowiny woſjewiłe pomjenowanje naßlědnika. Knjes farař Sarjeńk-Khwacžanſki bu ſa „wyſchſcheho ßerbſkeho fararja“ powołany. Wón je ßerbſkemu ludej wot dawna hižo ſnaty jako pſchedßyda naſcheho ßerbſkeho knihowneho towařſtwa a je jedyn ſ najſtarſchich ßerbſkich duchownych we ßłužbje. My pſchejemy nowemu knjeſej wyſchſchemu fararjej Boże bohate žohnowanje ſa jeho nowe a ważne ſaſtojnſtwo, ſo by jo mohł ſ radoſcźu a w žohnowanju ſaſtawacź Bohu k cžeſcži, naſchim woßadam, naſchemu zyłemu ludej k ſpomoženju!

— S **Budeſtez** ſhonimy: S pſcheſažnym wotkhadom naſcheho knjeſa wyſchſcheho fararja Domaſchki wuprózdni ßo naſch prěnje farſke měſtno. Woßadne ſaſtupjerſtwo je jenohłóßnje knjeſa fararja Bójza ſa prěnjeho fararja wuſwoliło a zyrkwinſka wyſchnoſcź je tutu wólbu wobkrucźiła. Bóh tón Knjes chzył nowemu prěnjemu fararjej, kotryž hižo dołhe lěta w cžežkim dźěle naſcheje wobſchěrneje woßady ſteji, dacź połnu měru ßwojeho miłeho žohnowanja ſa ſpomožne ſkutkowanje mjes nami a chzył ſ nim a ſ jeho zyłym domom bycź, kotryž bu tak cžežko domapytany!

— **Do Kluksha** bu knjeſej fararjej Kſchižanej jako kandidata farſkeho hamta pſchipokaſany k. kand. theol. Rößler, kotryž je ßwoje prěnje pruhowanje w Lipſku cžinił. Wón pſchewoſmje ſdobom ſaſtaranje woßyrocženeje Minakałſkeje woßady. My witamy knjeſa kandidata wutrobnje do Sserbow. Wjeßelimy ßo, ſo je ßo ſa ßerbſku rěcź rosßudźił a ju hižo tak derje nawuknył a nětko też k nam do ßerbſkich woßadow pſchiſchoł. Witamy Waß wutrobnje do naß!

Liſtowanje: D. w B. ſa Jutrowniczku. — R. we L. ſa Quaſimodogeniti.

Mamy hiſchcže někotre eksemplary

„Pſchedźenaka“

na ſkładze.

Ssmolerjez knihicźiſchcźerńja a kniharńja

ſ. dr. ſ w. r. w Budyſchinje.

Samolwity redaktor: farař Wyrgacź w Nołacźizach.

Čišło 13

Pomhaj Bóh!

Lětnik 39

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosć da.

Njech ty spěwaš
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřeŵ će. F.

Sserbſke njedźelſke lopjeno

Budyſchin — 31. měrza 1929 — Bautzen

Čišćeć a nakład Ssmolerjez knihičišchćerńje a knihaŕnje, ſap. družſtwo ſ wobm. ruk. w Budyſchinje

Wukhadźa kóždn ßobotu a płaćźi ſchtwórćźlětnje 108 ſkotych pjenjezkow

Jutry.

Sćenje ßwj. Marka 16, 6: „Wy pytajćje Jeſuſa Nazarenſkeho, teho kſchižowaneho. Wón je ſtanył!“

Jutry tu ßu, wjeßełe, hnadypołne jutry! Se ſtarych cźaßow ßo powěda, ſo ßu prěni kſcheſćźijenjo ſ lutym wyſkanjom jutry ßwjećźili. Hižo na dnju wulkeho ßabata buchu na wjećźor wſchě domy rosßwětlene. Hdyž ßo jutrowna nóz ſapocźa, cźehnjeſche zyła woßada ſe ßwěźami ſ domow pſches haßy a po pucźach do zyrkwje w dołhim, ßwjatocźnym cźahu. Prědku dźěchu w běłych draſtach cźi, kiž běchu póhanſtwu ßo wotrjekli a mějachu ßo nětko do ſhromadźiſny kſcheſćźijanow pſches ßwjatu kſchćźenizu pſchijećź. Khwalbne kěrluſche ſaklinćźachu. Nutrne modlitwy ßo ſ pokornych, wěrjazych wutrobow k Bohu horje ſběhachu. Kóždy ſawoſta w jutrownej nozy w Božim domje. Ranje pocźa ßwitacź. Prěnje pruhi rańſchich ſerjow ſapocźachu kraj wobßwětlicź. Wutroby kłapachu. Wóczka ßo jaßn jachu. Jaſyki khwalachu Boha. Na woltař ſtupa měſchnik. Boże ßłónczko ſkhadźa. Klinczenje, ſpěwanje, wyſkanje pſcheńdźe zyrkej. Knjes je ſtanył! Naſch Knjes je dobył! Halleluja! Něſchto nimo měry wulke, mózne, kraßne bě tuta ßwjatocźnoſcź w jutrownej nozy.

Kóždy lud a cźaß ma ßwoje waſchnja. My jutry bóle ſ cźicha ßwjećźimy, ale jaßne wóczka, khwalaze erty wěrjaze wutroby, ſ pobožnym ludom napjelnjene zyrkwje, ſchumjaze piſchćźele, wyſkaze woßady, wjeßełe jutry pytamy też my!

Abo je pola naß hiſchćźe tak, kaž pola tamnych žónſkich pſched wrotami Jeruſalema, ſo pytamy Jeſuſa Nazarenſkeho morweho, kſchižowaneho? Někotryžkuli też w ßerbſkim kraju jutry ani morweho Jeſuſa njepyta, dokelž ßo ſa nim ſzyła njepraſcha. Tak někotry ſnaje jenož tamne wulke ſ rowa ſtawanje w Božej ſtwórbje a njepyta niczo druhe a wyſchſche a kraßniſche.

Wěſćźe też my ßo nad tutymi jutrami wonkach ſradujemy. Witaj, witaj k nam po dołhej lodojtej ſymje, luboſne naléczo. Witajćźe, witajćźe, wy běłe ßněhowe ſwónczki a wy ſpěwarjo na ſchtomach, kiž ſćźe ſ daloka ſaßo k nam ßo wrócźili do ßerbſkeho kraja a pytacźe ßwój domczk! Ale jutry njejßu tola ßwjedźeń naléćźa, kwětkow a ptaczkow, niz ßwjedźeń Božeje ſtwórby a tuteje ſemje. Jutry ßu ßwjedźeń ducha a wěry, žiwjenja a nadźije. Jutry ßu też nětko ſa naß hiſchćźe kaž tamny jandźel ſ njebjeß, kiž ßo praſcha, kaž žarowaze žónſke też naß: Schto pytacźe Jeſuſa Nazarenſkeho mjes morwymi? Wón je ſtanył!

Kak ßu zyłe cźrjódy w naſchim cźaßu tola khude, njewurjeknjwje khude, kiž žaneho ſ rowa ſtanjeneho Sbóžnika nimaju, njeſnaju, nochzedźa! Snaty wulki ſpěwař Goetha wopißuje ras cźłowjeka, kiž je ſdźěłany, bohaty, wobdarjeny, ale bjes wěry. Wón je po waſchnju ßwěta žiwjenje wužiwał. Nětko na kónzu ſteji. Wón je žiwjenja ßyty. Ruka ſa jědom pſchima; je runje jutrowne ranje. Jenož hiſchćźe wokomiknjenja, a ſły ſkutk je ßo ſtał. Poßkuchaj! Schto je ßłyſchecź? Jutrowne ſwony ſaſwonja! Jutrowne ſwony do kraja klinćźa. Też do wutroby njewěrjazeho njeßu powěſcź: „Khryſtuß je ſtanył! Ssmjercź je ſbita! Halleluja!“ A hlaj, ruka jěd precź ſtaja. Ssamo na njewěrjazeho ma wulka, kraßna powěſcź žiwjenja telko mozy, ſo ſadwělowaneho ſ ruki ßmjercźe wutorhnje. To ßu jutry!

„Wy pytacźe Jesußa Nazarenskeho.“ Haj, jeho pytaja. Wo njeho žaruja. Psche njeho płakaja. Wo nim rěcža. Sa nim hladaja. Žiwjenje jim žane žiwjenje wjazy njeje, hdyž wón wjazy tudy njeje, ale je kschižowany, morjeny, pohrjebany, morwy mjes morwymi. Morwy dyrbi wostacź; tak chze a žada hida jeho njepscheczelow. Wulki rowny kamjeń dyrbi jeho pschikrywacź. Morwy dyrbi wostacź. Ženje ßo jeho mjeno wjazy mjenowacź, jeho ßłowo wjazy pschipowědacź njeßmě. Morwy dyrbi wostacź. Kak by było, hdy by Khrysta žiwjenje ßo na kschižu skóncziło? Kak by było, hdy by jeho poßlednje ßłowo było: „Wótcze, ja poruczu ßwojeho ducha do twojeju rukow!“ Potom by pobrachowało to wulke haj a hamjeń kóždemu skutku, kiž je dokonjał, kóždemu ßlubjenju, kiž je nam dał, kóždemu woporej, kiž je sa naß na ßo wsał!

Ale nětko je Khrystuß stanył. Nascha wěra njeje podarmo, njeje ßón, njeje wuczba jenož najnadobnischeho człowjeka, najwustojnischeho wuczerja, najluboscźiwischeho pschecźela, najpoßłuschnischeho dźěscźa Bożeho, ně, nascha wěra je nam data wot toho, kiž bě khudy, kaž my, spytany, kaž my, a tola njebě, kaž my hrěschnizy, ale bě ßyn Boži, kiž je s njebjeß pschischoł a njebjeßa nam pschinjeßł a k njebjeßam naß wjescź chzył s kóždej krocželu ßwojeho pucźa a s kóždym ßłowom ßwojeho erta a s kóždym skutkom ßwojeje ruki.

Khrystuß je stanył! Nětko jeho ßłowo njeje człowjeske ßłowo, ale Boże ßłowo, niz błud, ale wěrnoscź, ßwjata bójska wěrnoscź. Khrystuß je stanył. Nětko cźi, kiž ßu w nim wußnyli, njejßu shubjeni, ale ßu žiwi psched nim. Kelko naschich lubych ßu hižo wot naß cźahnyli. Stali ßmy pschi jich ßmjertnych ložach. Wóczko ßylsowasche. Wutroba krwawjesche. Cźežko bě husto wojowanje. Njesparne běchu nozy. Styskne běchu dny. Jene ßwětło pak do wschěch styskow a cźěmnych nozow ßwěcźesche: „Jesuß, mój troscht žiwy je. Ja tež žiwjenje b'du widźecź.“ A nětko chzyła njewěra nam tuto ßwětło wuhaßnycź?

Bóle a bóle ßo njewěra tež do naschcho lubowaneho ßerbsk. luda sadrěwa. Mjes zusymi, kiž do naschich stron pschicźahuja, ßu tajzy, kiž ßu ßurowi njepscheczeljo wěry. Zyrkej hanja, hanja Boże ßłowo. Swědomja nimaju. Wutroba je twjerda kaž kamjeń. Wěrjazym žiwjenje pocźežuja. Nowe póhanstwo nastawa. S najßwjecźischim maju ßwoje ßměchi. Njedajmy ßo samylicź. Njedajmy ßebi wěru rubicź. Stejmy saprěwarjam a wußměcharjam a hanjerjam se sjawnym smužitym ßwědcženjom napscheczíwo. Njebojmy ßo! Njedajmy ßo sawjescź!

Jutry naß wjedu k rowam naschich lubych. Něhdy na rownym kamjenju cźitach: „Sa wjeßele ßo narodźich, do horja wjele ßo podnurich!“ Na druhim kamjenju: Hdyž kcźějesche kwětka najrjeńscho, je hruba ßmjercź nam ju wsała.“ Tajke napißma nimaju w ßebi žaneje schkriczki troschta. Směrowanje jenož namakamy, hdyž wěmy: Moja hłowa we njebju ßwój staw cźehnje sa ßobu.

Jutry pak ßu nam date sa zyke žiwjenje. W cźaßu duchowneho sbudźenja psched sto lětami spěwasche Schenkendorf wo němskim ludu: „Kraßne jutry! Nasch kraj a lud s duchowneje womory, haj se ßmjercźe stawa.“ Hdy budźe ßerbski spěwać tak wyskacź a spěwacź móz? Hdy skhadźeja nam narodne jutry, hdźež nasch lud skónczinje pósnaje, kajke kraßne kubła je Bóh ßam nam dał w naschej macźernej rěczi a we wótzow pobožnych waschnjach? Hdy skhadźeja nam skónczinje sbóžne jutry sa duschu? Pytasch hischcźe Jesußa Nazarenskeho mjes morwymi? Schtó je cźi jeho wsak? Někajki hanjeŕ, někajki njewěrjazy wuczeŕ, ßnadno nan abo macź ßama, někajki ßobudźěłacźeŕ, někajke njewěrjaze knihi? Spytaj tola hischcźe ras s tutym Jesußom! We wěrje do njeho stań s cźěmnoscźe hrěcha, se wscheho sawjedźenja ßwěta! Jutry tu ßu. Pomhaj tola, wojuj wo to, prosch wo to, so by też sa nasch ßerbski lud w mozy Božej s wyßoka pschischło nowe duchowne sbudźenje we wěrje a ßwěrje a pobožnoscźi! Potom sběhaj ßo wyskanje:

Klinczcźe hłoßy wjeßełoscźe,
Po kraju do wyßokoscźe!
Halleluja, jutry ßu!
Ssmjercź je sbita, wotehnata,
Nadźija nam nowa data,
Halleluja, jutry ßu! D..

Jutry.

Sso njebjeßa hnujcźe
A wyskajcźe nam!
Wy wětsiki dujcźe
Wón lubosnu k nam!
Nětk wichor ßo lěha
Jerusalemski,
A palma ßo sběha
Nam k wjeßełoscźi.

Wy harfy, o cześcźcźe
Nětk Jesußa mi!
Sso kěrlusche njescźe
Hacź k wyßokoscźi!
Kiž dobu psches rany
Nam wujednanje,
Tón se ßmjercźe stany
A s rowa nětk dźe.

Wy lilije w doli,
O sakcźějcźe dha!
Njech ßywy na poli
Sso posběhuja!
Njech kwětkojta łuka
Sso saseleni,
Njech fijałka puka
Sso mjes róžemi!

Wy žórka a kraje
Sso sawjeßelcźe!
Psches hórki a haje
Njech klinczenje dźe!
Wscho khwali njech teho,
Kiž stanył je mi!
Se ßmjercźe psches njeho
Ssmy wumóženi.

Tež něschto sa jutrowne rospominanje.

Mißionar Granzin Goßneroweho mißionstwa woprascha ßo ras w nutrnoscźi, kotruž domorodnym dźerżesche: „Je kóždy s tych 5000, kotrychž Jesuß Khrystuß naßnycźa, był wěrjazy kschescźijan?“

„Ně!“ wotmolwi jedn s tych domorodnych, kotsiž běchu ßo s póhanstwa k wěrje do Jesußa pschiwobrocźili.

Mißionar ßo jeho woprascha, s wotkal by to wjedźał.

„Hdyž bychu wschitzy tamni,“ wotmolwi tamny, „wěrni kscheścźijenjo byli, njebychu dopuschcźili, so póhanjo teho Knjesa kschižowachu. Pschetož, hdyž 5000 petizijow na wyschnoscź pschińdźe, pschepytuje tuta hischcźe ras wěz a njemóže człowjeka tak mi a tebi niczo moricź. Ale zyle wěscźe njeje žadn człowjek petiziju sapodał! Tuž njeje móżno, so je kóždy s tych 5000 był wěrny kscheścźijan.“

Tole s mißionskeho pola je sa naß w starych kscheścźijanskich krajach a ludach we wschelakim trózku porażaze. Na pschikład, so jene wusběhnjemy: Ssy ßebi ty khwile wsał we cźichim cźaßu ßwjateho pósta, tak nadróbnje rospominacź Khrystußowe cźerpjenje a žiwjenje? — A potom ßo dźiwamy, so s jutrami wam nochze pschińcź jutrne wjeßelenje do wutroby. Kak ha to móže, hdyž my njepschińdźemy tak, kaž ßo to wěrnym kscheścźijanam saleži, k Jesußej, k Jesußej, njech wón prěduje a wucži njech wón dźiwy cźini, njech wón cźerpi, mrěje!

Schtó ma tu na ßwoju wutrobu dyricź?

A schtó je pschischoł k Jesußej w tutym póstnym cźaßu, hdyž je wón wołał a pscheproschował: „Wsmicźe a jěscźe, to je moje cźěło, sa waß date! Wsmicźe a pijcźe wschitzy s njeho, tutón khelich je to nowe wotkasanje w mojej krwi!“ A schtó njeje pschischoł? Kak mohło to wěrneho kscheścźijana, wěrneje kscheścźijanki bycź, kotsiž njepschińdu w cźaßu ßwja-

teho pósta a jutrow k Bożemu wotkasanju! A kak ßměł ßo schtó s tych, kiž njepschińdźechu, dźiwacź, so s jutrami žaneho jutrneho radowanja njesacźehnje do wutroby!

Runje tu pschi Knjesowym sakramencźe woltarja widźimy, kak też w naschich woßadach ßo wotesnawaja Bożemu blidu, t. r. Jesußej. Prajicź: „To njeje trjeba, tak husto khodźicź k Bożemu blidu!“ abo „Tak husto njemóžu ja pschińcź, to mi njeje date!“ abo kaž to hewak ßo hischcźe praji, to wscho njeßwědczi pschecźiwo tomu, ale sa to, so ßo wotesnawaja Jesußej, Bohu, ßo wo njeho njerodźa, so njerodźa wo jeho žohnowanje. Tu maja woßady, tu maja woßebje stari a starschi najkhutnischi nadawk, se ßłowom a skutkom ßwědczicź sa to, schtož ßamo wot ßo ßłuscha do žiwjenja praweho kscheścźijana; a to je pschedewschěm też, so wón dźe niz jeno tak někak ras sa lěto, ně so wón khodźi ßwěru k Bożemu blidu a so pschińdźe kóždy ras k Bożemu blidu, hdyž je woßebite podeńdźenje w jeho žiwjenju, tak nawoženja, njewěsta do wěrowanja, nan a macź, hdyž wocžakujetaj dźěcźatko a saßo, hdyž je macź ßměła hicź kemschi, tak kóždy, hdyž ma něschto woßebite wuwjescź abo dokonjecź, abo hdyž je něschto woßebite wuwjedł a dokonjak, kaž pucźowanje na pschikład. Pobožny ratař ßebi dožyła ßwoje lěto a ßwoje spowjedne dny tak rjaduje. So w póstnym abo jutrownym cźaßu a so w advencźe abo hodownym cźaßu k spowjedźi pschińdźe, to sa njeho dožyła hinak móžno njeje. To ßu te woßebite cźaßy zyrkwineho lěta, kotreż jeho spowjedne dny rjaduja. K tomu pschidźěła ßo cźaßy hospodarskeho lěta. Jeho wyschina ßu žně. A tuž dźe pobožny ratař niz jeno, ně pobožny kscheścźijan do žnjow k Bożemu blidu, so by ßo też s tym pschihotował dostojnje sa cźaß najbóle napinazeho, najbóle prózy a staroscźow połneho dźěła; a tuto dokonjawschi wužiwa saßo ßwjate wotkasanje, dokelž jemu to hinak móžno njeje.

Ssy ty to ßebi tak rjadował hacž ßem ßwoje žiwjenje? A kak ßy ßebi jo srjadował sa tuto lěto — jeli so Bóh tón Knjes cźi jo sa zyłe lěto spožczi. A hdyž wón cźi jo njespožczi, njeje to potom runje tak nusne, so jo rjaduješch tak?

Jutry! Nowe žiwjenje! Njepytaj dołho sa druhimi sapoczatkami noweho žiwjenja, tu masch někotre! Sapoczń s nimi a wscho druhe budźe tebi s nimi s nowym žohnowanjom!

Jutrowna jaßnoscź dobywa.

Fidschi-kupy ßu tamna ßyła kupow a kupkow, něhdźe 250, kotreż ßo k ranju Awstraliskeje rosprószchene s morja sběhaja. Jich wobydleŕstwo bě w najcźěmnischim póhanstwje žiwe. Cźłowjekow moricź a žracź a druhe rosnoscźe běchu pola nich domach. Też mißionarow ßu kónzowali. Tola: to wěcźne ßwětło dobywa! Jutrna jaßnoscź seskhadźe też nad tutym cźěmnym kraju! Sa to ßwědczi scźěhowaza powjescź a ßwědczi dźenßa hischcźe dupa, kotraž we hłownej zyrkwi tamnych kupow steji.

Ras pschińdźechu hłownizy Fidschi-ludźi, kotsiž běchu ßo kscheścźijanstwu pschiwobrocźili, k mißionaram a proschachu: „Wy snajecźe tamnu wyschinu, na kotrejž ßo na tamnej skale sta wbohich dźěcźi wukrawi pschi žałostnych woporach, dokelž bu jim wo nju hłowa rosbita. Dowolicźe wy, so my tutón kamjeń wosmjemy a wobrubamy a sa dupu pschihotujemy? Njech bywaja pschi tutym kamjenju, na kotrymž ßmy my a naschi wótzojo w pohańskej saßlepjenoscźi nasche dźěcźi skym ducham woprowali, nasche dźěcźi a dźěcźidźěcźi w naschim Božim domje pschinjeßene tomu jenemu žiwemu Bohu!“

A tak je ßo to stało. A tamna dupa, kotraž ma tajku kyskapołnu cźěmnu sańdźenoscź, ßwědczi tam dźenßa hischcźe wo dobywazym jutrnym ßwětle a předuje tamnym domoródnym kóžde jutry niz jeno, ně kóždy dźeń to wulke jutrne evangelion: „Jesuß Khrystuß je stanył!“

W ßłóncžnej krajinje.

Powěstka wot Khrystiny Royoweje.

(Pokracžowanje.)

W symje bě ßo Pawlik wucžerja wopraschał, hdźe by tuta ßłóncžna krajina ležała, dokelž ju tola njebě nihdźe na semjepißnej karcźe namakał. Wucžeŕ bě ßo ßmějo wotmolwił: „Mój ßyno, ta leži w raju baßnicžkow, a tuteho njeje na naschej karcźe!“

Někotry ras bě ßebi Pawlik pschał, pschińcź do tuteho raja baßnjow. Kak, hdy by był sa tamnej skału, sa tamnym wjerschkom, kotryž bywasche kóžde ranje s mhłu pschikrynty? A hdy by wón kaž Popjeluschka prajił: „Mhła sa mnu a mhła pschede mnu!“ — a hdy by ßo psched nim tutón raj baßnjow wotewrił, abo tola kusk wot njeho, snajmjeńscha ta ßłóncžna krajina!

Kak husto bě rano, se žórła wodu cžerpajo, hladał horje k tamnemu wjerschkej a ßebi pschał, ras hacž tam dóńcź!

„Dźenßa je cźaßa, haj dźenßa tam dóńdu!“ Położi nakhribjetnik na městno, kotreż ßebi wosnamjeni, so njeby jo dołho pytacź trjebał, a hižo stupasche horje po nahłych skałach.

„Wěscźe, to budźe tu!“ myßlesche ßebi s pschezo wjetschej napjatoscźu. W tutej ßłóncžnej krajinje, w kotrejž ßo ßłónzo ženje njekhowasche, — nozy tam žaneje njeběsche! — bě to wěscźe jara cźopło! Tohodla bě to też jemu tak cźopło!

Skóncžnje mějesche hischcźe jene skalnisko pschewinycź, — a psched nim wupscheströwasche ßo dolinka, na wschěch schtyrjoch stronach s horami sawrěna, s pruhami mejskeho ßłóncžka polata! Skała, na kotrejž stejesche, spadowasche s wulkimi sastupami do doła. W dole pschikrywasche dolinku jako seleny, ßomocźany tepich, poßyty s fijałkami a s załtkami, łuka. Se skały žórlesche ßo žórko a wijesche ßo jako ßlěborna rěcźka niže a niže. Wokoło njeje kcźějachu dźiwje cźernjowe róže.

Ow, a tu njebě tak cźicho kaž druhdźe w horach: koßaki spěwachu, syby a drósny jim wotspěwowachu, dyponak dypasche, wjewjerčźki skakachu. Ach, tu bě žiwjenje! „Tu je wěscźe“ — myßlesche ßebi hólcźez — „pschezo kusk teje ßłóncžneje krajiny.“

Wobhladniwje stupaschtej małej nosy, łyknojte cźrije wobutej, na niže skały.

Ale hlaj, schto to! Tu njedaloko žórka tworjesche skała dźěru kaž wocžinjene durje! — Hdy by tam mohł nuts saleścź! — Ow, hlaj, ßłóncžko pschedoby ßo psches schkałoby hacž nuts! — To je tu jako jistwa. Woßrjedźa stejesche blido, pschi nim mała ławka. Na scźěnach wißaja pawcźiny. Wětr je moch hacž nuts smjetał.

„Tu by ßo dało bydlicź!“ myßlesche ßebi Pawlik. — „Ssnadź bydli tu do zyła něchtó!“

Bojaśliwje stupi hólz nuts. Ale hlaj, schto je to tamle na kamjeńtnym blidźe? Kniha! A hižo stejesche hólz pschi blidźe, wocžini knihu a cźitasche na prěnjej stronje stejaze ßłowa:

„Schtóžkuli ty ßy, kiž ty tutu ßwjatu knihu do ruki wosmjesch, cźitaj w njej pilnje a nutrnje rjadku po rjadzy; wona pokaže tebi pucź s doła ßylsow a płacźa do teho kraja, w kotrymž njebudźe žaneje nozy wjazy, hdyž ßo ßłónzo njekhowa, do kraja wěcźneho ßwětła a sboža!“

(Pokracžowanje.)

1000 lět wotroczſtwo.

I.

Czaß żiwjenja ſ wotroczkom bycź, njeje żadyn lohki woßud. Młodźi ßynojo naſcheho ßerbſkeho luda, woßebje ſ hole, drje ſa młode lěta ßo rad buram ſa czeladnikow pſchiſtajeja a jim ßłuża a też w tym ßwěrnoſcź wopokaſuja, ale po czaßu ßo tola ßamoſtatni ſczinja a na ßamßnym wobßedźeńſtwje hoſpodarja, njech je też małe a khude. Hdyż lěta pſchińdu, wotroczkowſka ßłużba człowjekej cżežko padnje, a człowjek chze rad ßam ßwoje należnoſcże rjadowacź a bóle njeſwjaſany ßo czucź!

Druhdy pak też zyły lud do wotroczſtwa ſapadnje a we nim hinje. Tak je ßo naſchemu ßerbſkemu ludej ſchło.

Němzy, a to woßebje Sakßojo ßo lětßa hotuja na wulki ßwjedźeń: 1000 lět město M i ſ ch n o wobſteji. Něhdy němſki kežor ſakſkeho roda Hendrich I., kiż pytaſche ßwoje knjejſtwo roßßylnicź, ßo na to hotowaſche, ßłowjanſke ludy, kotreż we dźenßniſchej ßrjedźnej a narańſchej Němſkej ßydlachu, ßebi podczińßnycź. Hižom prjedy hacź bu ſ kežorom, běſche we Merſeburgu, ſtaroßerbſkim hrodźe Mjeſyborje, ſ paduchow a rubježnikow ßebi hnydom Merſeburgſkich hromadźił a wuwucził, a jej nadawk dał, barbarow, t. r. Serbow ſkludźicź. Jej wón dowoli, Serbow wurubicź, kaž wjele ßebi ſwěrjachu. K temu wón wſchelake twjerdźiſny natwari, ſchtoż jemu pſchimjeno „městowtwarz“ pſchinjeße, wuwuczi lud we brónjach a ſtwori ßebi woßebje mózne jěſdne wójſko. Jako kežor ßo poda do wójny pſchecźiwo ßußodnym Sſłowjanam, najprjedy do kraja Stodorjanow, woblehny w krutej ſymje 928/29 jich hłowne město Branibor (dźenßa Brandenburg), kotreż běſche hewak ſ bahnami a jěſorami derje ſchkitowane, ale tehdy runje pſches łód derje pſchiſtupne, a jo dobywſchi jim dawk napołoži. Potom pſchicźeże do kraja Głomaczanow, nadpadźe jich waźnu twjerdźiſnu Jahna pola Miſchna, dobu tole ßydło a pſchepoda jo krwawnej ßurowoſczi ßwojich wojownikow. Na to natwari Hendrich I. w ßerbſkim ßydliſchczu M i ſ ch n j e twjerdźiſnu, kotraż bu nětko hłowne město a ßrjedźiſna noweho m a r k h r a b i n ſt w a Miſchnjanſkeho. To ßo ſta w l. 929, potajkim runje pſched 1000 lětami. Se tym běſche ßo wo ßamoſtatnoſcź połobſkich Serbow ſtało, a němſke knjejſtwo běſche do ßerbſkeho kraja ſacźahnyło. Twjerdźiſna Miſchno bu k temu ſałożene, ſo by podczińßnjenych Serbow w poddanſtwje ſdźerżała a hiſchcże njepodczińßnjenych ſkludźiła. Też Łużiczenjo (Delnjołużiſzy Serbja) a Milczenjo (Hornjołużiſzy Serbjo) buchu jako pſchißłuſchni do tuteje marki wobſamknjeni.

Němzy chzedźa nětko w meji tuteho lěta na wulkotne waſchnje wobeńcź 1000lětne wobſtacże Miſchna. S natwarjenjom twjerdźiſny Miſchna wſchak je kežor Hendrich ſałożk k poſdźiſchemu ſ a k ſ k e m u ſ t a t e j (kraleſtwu) ſczinił. Nam Serbam pſchi tym ſtruchłe myßle poſtupuja, pſchetoż ſa naſch lud ßo ſ natwarjenjom twjerdźiſny Miſchna ſapocża ſrudny czaß tłóczażeho robocżanſtwa, 1000lětne wotroczſtwo. Kelko horja, ßylſow, njeſboża potłóczenja a niczenje ßerbſkeje narodnoſcże leži wobſamknjene w tutej měrje czaßa! So ßo naſch lud njeje czińcże w nim ſadajił, je dźenßa kaž dźiw pſched naſchimaj wocżomaj.

(Pokracżowanje.)

Zyrkej a ſtat.

— **Akademiſki tydźeń** wuhotuje naſche evangelſke krajne konſiſtorſtwo w jutrownym tydźenju w Drježdźanach ſa bohoßłowzow a też ſa laikow, kotſiż ßo ſa tajke praſchenja bohoßłowſtwa a zyrkwje ſajimuja. Wutoru 2. haprleje ſopocżnu ßo jeje wuhotowanja popołdnju w 4 hodź. ſ Bożej ßłużbu w evangelſkim domje, — to je prjedawſcha zyrkje ßwjateje Sofije. — Prědowacź budże krajny biſkop Ihmels. ¾6 hodźin ſapocżnu pſcheproſcheni profeßorojo cżitacź, a to we wulkej ſali towaŕſtwownje na Zinzendorfſkej dróſy. Cżitacź budża profeßorojo ſ Jeny, Göttingena, Lipſka, Wrótßławja a tohorunja mißionſki direktor dr. Ihmels-Lipſcżanſki. Nimo toho ſtej wjecżor ſjawnej ſhromadźiſnje; tu rěcżitaj prof. D. Jeremias-Lipſcżanſki wo kſcheſcźijanſtwje a ſtawiſnach nabożiny a D. Bodelſchwingh-Bethelſki wo praktiſkim kſcheſcźijanſtwje w evangelſkej zyrkwi. 5. haprleje ſkónczi krajny biſkop tuto wědomoſtne ſkhadźowanje ſe ſkónczażym ßłowom.

— **Schpaniſka** njeje hiſchcże wuſtrowjena wot khoroſcże żadławych inkwiſizijow ſańdźenych lětſtotkow. Bu tam tola pſched wjazy hacź lětom żónſka ſaßudźena, dokelż bě prajiła, ſo je Jeſuß też cźělnych bratrow a cźělne ßotry měł. Dwě lěcże jaſtwa běchu jej pſchißudźili. Wjazy hacź połojzu tutoho khłoſtanja je wotpokucźiła, nětko ßu ju wobhnadźili. Ale tuto wobhnadźenje dozpěcź, je cżežko było. Jich wjele w Němſkej, Schwizy, Jendźelſkej, Južnej Amerizy je ßo wo to prózowało. Hakle pſched krótkim bě ßo 40 000 evangelſkich ſ Argentinſkeje ſ próſtwu na krala wobrocźiło.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

„Katechißmus-film“ bu ſa tuto jubilejne lěto Lutheroweho katechißma pſchihotowany a je nětk hižo do kraja wuſchoł. Schtóż ma ſkładnoſcź, jón wohladacź, njech to njeſkomdźi. A dozyła, poſtarajmy ßo, ſo tutón film zyle nabożneho raſu do woßady a do wßy doſtanjemy!

„Tydźeń knihow“ bu wuhotowany. Nadźijomnje ſměje tón wuſpěch, kotryż ßu jemu a ßebi pſcheli, — a to też mjes Serbami. Też naſche łopjeńko je pſchezo ſaß a ſaß pokaſowało na ßerbſke knihi a dozyła na dobre knihi; ßerbſke knihi ßu, Bohu budź dźak, wſchě dobre knihi. Ale wono po naſchim ſhonjenju pſchezo hiſchcże tak je, ſo naſcha ßerbſka młodźina jara mało cżita. Też w tutej ſańdźenej dołhej a krutej ſymje ßmy to wobkedźbowali. To je ſchkoda. A hiſchcże wjetſcha ſchkoda je a ſrudno je, ſo też w naſchich woßadach nadeńdźeſch tu a tam to, ſchtoż móżeſch jenoż ſ tym nětkle wjele trjebanym mjenom „Schund und Schmutz“ pomjenowacź. Njerad to je a wjazy hiſchcże, jěd! Jěd ſa młodych a ſtarych. To ßu pſchedewſchěm tamne wſchelke ſelene a módre a kajke a hinajſche knižki, kotreż porjadnje pſchikhadźeja abo kotreż móżeſch też hnydom na kopizy kupicź. A pódla tutych druhe. A hdyż ßo młodźi, tórni cżłowjekojo ſawjeſcź daja, tajke cżitacź a na tym ßwoje ſpodobanje měcź — a tohodla tola cżitaja, dokelż maja ßwoje ſpodobanje na tym! — Schto dyrbimy to potom prajicź, hdyż też ſtari a ſtarſchi mudriſchi njejßu! — To chze prajicź, ſo wuhotowanje „tydźeń knihi“ też ſa naſche woßady niczo njetrjebawſche njeje, ale něſchto jara nuſne. Ale ſ tutym „tydźenjom“ njeßmě to nětk doſcź bycź. Naſtajnje dyrbi ßo na tole dźiwacź. Tuż poſtarajmy ßo wſchitzy ſa dobre knihe a wo dobru knihu. Radu a pomoz ſměja ſa kóżdeho, kotruż ju trjeba, wucżerjo, duchowni, Ssmolerjez kniharnja a też druſy.

Liſtowanje: R. we L. ſa Quaſimodo. — Z. w Kw. ſa Miß. Dom.

Samokwity redaktor: farać Wyrgacź w Roßacźizach.

Čišło 14

Pomhaj Bóh!

Létnik 39

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosć da.

Njech ty spěwaš
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřewj će. F.

Serbske njedźelske lopjeno

Budyschin **7. haprleje 1929** **Bautzen**

Čišchcź a nakład Smolerjez knihiczišchczérnje a knihatnje, sap. družstwo s wobm. ruk. w Budyschinje

Wukhadźa kóždn sobotu a placźi schtwórczłětnje 108 skotych pjenjezkow

Quasimodogeniti.

Jana 20, 28: Domasch pak wotmołwi a dźesche k njemu: „Mój Knježe a mój Božo!“

Jutry su nimo, „młode jutry“ su dźenza! Nětko hladamy wróczo na wulki swjedźeń a so praschamy: Schto su jutry nam pschinjesłe? Kajki je jich snutskowny dobytk sa nasch? Běchu swjate dny sa nasch dny, kiž nam pomhachu, naschu wěru posylnicź? Abo niz?

Wjeseły synk jutrownych swonow hischcże syncži. Je tež nam dał wěstosć jutrowneje wěry?

Wschitzy, kiž su s horjestanjenym tehdom hromadźe pschischli, dostachu wulku wjesełosć do wutroby. Dźeń smjercże bě nimo, sa to dźeń žiwjenja; žane sylsy, ale nětko wjesele; žana cźěmnosć wjazy, sa nju swětłosć! A wulki měr sacźahny do wutroby kóždeho, kiž bě widźał horjestanjeneho a do njeho wěrjesche. Tuta jutrowna wěra je sczinika se skabych, bojasliwych cźłowjekow móznych wojowarjow sa Knjesa, kiž su měli wěstosć swojeje wěry.

So by tež nasch jutrowny dobytk był tajka sylna wěra do horjestanjeneho, k tomu pomaj nam nasche słowo!

Je tydźeń po prěnich jutrach. Wucžomnizy su shromadźeni a rěcźa wo swojim Knjesu, kotrehož su tydźenja widźeli. Jenož jedyn njebě tehdom mjes nimi a tak njemóžesche wěricź, so je Knjes horjestanył, jeho wutroba bě polna dwělowanjow. Nichtón njemóže jemu pomhacź, jenož horjestanjeny sam. Wón stupi srjedźa a jich postrowi: „Měr budź s wami!“ a wobroczi so potom k Domaschej, kiž do njeho hischcże njewěri: „Tykń sem swój porst a wohladaj mojej ruzy; a podaj sem swoju ruku a połož ju do mojeho boka; a njebudź njewěrjazy, ale budź wěrjazy!“

A sa Domascha njebě žane druhe wotmołwjenje hacź: „Mój Knježe a mój Božo!“ Kajke kraßne słowo, tak krótke a tola jaßne! Wono nam praji, kajka je prawa wěra. Kak wjele drohich kubłow namakamy w tutych słowach! „Knježe“ jeho mjenujemy, so ma wón dobre prawo nasch wjesću a wodźicź, ale my wusnajemy s tym tež, so je nascha swjata winowatosć jeho bycź, jemu słužicź, sa njeho žiwi bycź a jemu wumrěcź. A „Božo“ jeho mjenujemy. Schtóž jeho widźi, widźi Wótza. Schtóž jeho cześći, cześći Boha. Schtóž jeho ma, ma Boha. A k tomu stajimy słowcźko: „mój“. Njeje dosć, so je horjestanjeny Knjes a Bóh Domaschowy był, wjele bóle dyrbi bycź „mój Knjes“. S tutym słowom „mój“ sapschimnjemy jeho a cźehnjemy jeho do swojeje wutroby. S nim pak słubimy tež, so chcemy jeho bycź s cźełom a duschu sa cźaß a wěcźnosć: „Mój Knježe a mój Božo“, s tym wuprajimy to samße, schtož w jutrownym kěrluschu spěwamy:

Duscha, ty psches nadźiju
Sy s nim twjerdźe sawjasana.
Ruka mojej' wěry tu
Budźe wěscźe sakožena,
So mje smjercź, cźert, strachota
Wot njoh' dźělicź njemóža.

Kak wjeseły drje je Domasch był, jako bě pschischoł k wěrje! Prjedy bě wón njeměrny, njesbožowny cźłowjek, kiž sam stejesche se swojimi dwělowanjemi, nětko je wón wscho namakał sa spokojne žiwjenje! Nětko hakle mějesche wón swoje jutry! A tutón měr, kotryž je psches wěru dostał, je sebi skho-

wał hacž do ßmjercźe. Kaž ßo powěda, je Domasch cźahnył hacž do Indiskeje, je tam dźěkał sa ßwojeho Knjesa a sałożił wulku woßadu, kotraž ßo po nim mjenuje.. Tak bě wón ßwojemu Knjesej ßwěrny a je wěru dźeržał hacž do ßmjercźe.

Pśched 400 lětami je Luther njedźelu po jutrach wo naschim ßłowje w Erfurcźe prědował a něschto dnjow posdźischo je wón wobßwědcził, na kotrym sakładźe wón steji, ßwojeje wěry wěsty. Tajku wěstosću nascheje wěry daj tež nam nasch Knjes, so móžemy wusnacź: „Mój Knježe a mój Božo!“

Sbóžni ßu cźi, kiž njewidźa a wschak wěrja!

O, dha daj, mój Jesu, ßlědźicź
We wěrje mi sa tobu,
Daj ßo rycźeŕšzy mi bědźicź,
Tak, so krónu dostanu. Hamjeń.

Do schule!

Dźeń 8. haprleje je lětßa sa nasche małe ważny dźeń: sastupja do schule. Cźaß „małeho dźěśćźa“ je s tym nimo, cźaß „schulskeho dźěśćźa“ je tu. To je w młodym žiwjeńczku ważny a khutny wokomik.

Na wschěm khutnym dobywa pak na dnju prěnjeho schulskeho pucźa radosću. „Wulka tita“ wobknjeża myßl dźěśćźa bóle hacž myßl na schulu, knihi, wuknjenje. A to njech je tak. To dźěcźo, kotreż móże ßo tu prawje a wutrobnje wjeßelicź, kotremuž dorosćźeni tuto wjeßelenje njekaża s zyle njetrjebawschim, haj schkódnym powědanjom wo krutosći wucźerja, wo prutach a kijach a podobnym — tuto dźěcźo pscheńdźe ßamo wot ßo s tajkeho wěrneho, wutrobneho wjeßelenja tež do pěkneho wuknjenja a khodźi rad do schule. Dorosćźeni maja se wschej ßwěru na to kedźbowacź, so njepodryja w małej wutrobje autoritu schule a wucźerja a stym luboću a wolu, do schule khodźicź a wuknycź. To je hrěch, s kotrymž ßo husćźischo pschehrěscha hacž ßebi myßla, a to dwójzy, trójzy, podrywaja s tym sdobom autoritu, luboću, „bojoću“, cześćźowanje, poßłuschnoću. Wulki dźěl tyschnych wobstejnosćźow w naschim kraju je scźěhwk sniczeneje autority.

A hdyž nan, macź ßwoje małe tak do schule wjedźe, njesabudźe dobroproschenje. Kak by schtó tole też sa nana a macź ważne a swjeßelaze bjes modlitwy cźinicź mohł! A so dźěcźo też w schuli tam dale wuknje, hdźež je starschiski dom dźěcźo w nabožinje dowjedł se ßłowom a pschikładom, to ßłuscha ßamo wot ßo do toho, wo cźož ßo starschej pschi tutej składnosćźi postaraschtaj. — A tak daj Bóh sbožo!

Duzy do schule.

Ty, Božo, ßwět wschón wokschewisch
A mi wscho dobre pschidźělisch;
Tuž bjes lěnjoscźe, njerody
Njech cźinju ßwój skutk wjeßely.

Na tebje staju nadźiju,
So budźesch s twojej miłoscźu
Tu moju prózu žohnowacź,
Kaž cźi ßo budźe spodobacź.

Daj, so bych se wschej ßwěrnoscźu
Ja sprózniwy był k wuknjenju,
A wuknył, kaž mam kasane:
To moja cześćź a sbožo je. H. W.

We ßłónczˇnej krajinje.

Powěstka wot Khristiny Royoweje.

(Pokracźowanje.)

Hólzej sastaji ßo dych. Tuž njebě ßebi podarmo myßlił, so tu to budźe! Tuta potajna, cźorna niz wulka kniha mějesche jemu pokasacź pucź do ßłónczˇneje krajiny! Potajkim, tajki kraj, tola bě, njech jón też na žanej karcźe njenadeńdźe!

Hólz scźeże nosy k ßebi, saprě ßwoju ßwětłowłosatu hłowu do ruki a ßwój łokcź na blido a sapocźa cźitacź. Prěnju stronu by rad pschesłoczˇił, dokelž běchu tam lute mjena, ale tam stejesche: „rjadku po rjadzy!“

A to ßnadź běchu mjena tych, kiž w ßłónczˇnej krajinje bydlachu, dźiwne — tola drje tajke, kotreż do tuteje krajiny ßłuschachu. Dwě běschtej jemu snatej: „Josef, Marija“, a dwě běschtej pěknej: „Immanuel — s nami Bóh“. To dyrbjesche bycź někajki ßwjaty, hdyž Bóh tón Knjes — hólz ßo bojasliwy wobhladny — hdyž Bóh tón Knjes bě s nim! A na kónzu stejesche, so je ßo narodźiło hólczatko, a tomu ßu dali mjeno Jesuß, Jesuß — kajke to pěkne mjeno, hischcźe pěknische hacž Immanuel. Bě drje hižo druhdy strowicź ßłyschał: „Pochwálen bud Jezˇisch Kristuß!“ A něchtóžkuli by, ßo nastróžawschi, też sawoła: „Jezˇisch, Maria, Josef!“ Běchu ßnadź to cźi, wo kotrychž tu stejesche? Njemóžesche ßebi na to wotmolwicź. Sdychny: „Pane Boże, pomáhaj!“ — Knježe Božo, pomhaj! — kaž by to dźěd, něschto cźežke sběhajo, sdychnył. A pilnje cźitasche dale.

Schtož nětk tu stejesche, to bě lóžo srosumicź, mjenujzy, so bě tehdy, jako ßo hólczˇk Jesuß narodźi w Bethlehemje, we ßłónczˇnej krajinje někajki Herodasch s kralom. K njemu ßu pschischli mudri — to wěscźe tajzy někajzy kusłarjo — a ßu chzyli Jesußa widźecź. Schto je to było do jeho hwězdy, kotruž ßu w rańschim kraju widźeli? Nětk chzychu jeho widźecź, ale nichtón njemóžesche jim jeho pokasacź; wón jich do Bethlehema póßła, a ta hwězda jich tam wjedźesche. Wona je wěscźe tak po njebju schła jako woni po semi, a nadobo je posastała, a tam w tym domje ßu nadeschli małeho Jesußa. To bě wěscźe někajki sakusłany prinz, — a jeho macź rěkasche Marija, — pschetož woni ßu psched nim na kolenje padnyli a tak ßo kłonili. A woni ßu jemu dali słoto, woruch a myru. Tole dwoje ßnadź bě něschto k jědźi! — Potom ßu cźahnyli precź na druhu stronu. Bóh tón Knjes je jim to pschikasał.

„Ach to je było dobre!“ Hólz kleskasche radosćźiwje s rukomaj. Tutón Herodasch, to je był wěscźe jako tajki smij! Wón chzyschе tuteho Jesußa sežracź, ale wón to njeje mohł! Jandźel je w nozy pschischoł a wonaj staj wucźeknyłoj, Marja a Josef. Tutón Josef, to je był ßnadź někajki rycźeŕ. To je było wěscźe jara daloko! Ně, ale to je było jara srudno, kaž je tutón smij dał skónzowacź tute małe dźěcźatka! A jich macźerje ßu tak płakałe a njejßu ßo dale troschtowacź. Prawje je ßo jemu stało, tutomu smijej, so je dyrbjał wumrěcź. Snajmjeńscha móžesche Josef małeho Jesußa saßo wrócźo dowjescź do ßłónczˇneje krajiny. A tam ßu potom bydlili we měscźe, kotreż ßo Nazaret mjenowasche.

„Ach schto ßym ja tola dźenßa wschitko wo ßłónczˇnej krajinje nashonił!“ myßlesche ßebi hólz. „Ale nětk dyrbju pschestacź, so by mje dźěd njepytał. Wschako to njeje tak daloko! Ja chzu kóždy dźeń ßem khodźicź. Abo, hdyž to wob tydźeń njeńdźe, snajmjeńscha kóždu njedźelu. Ja dyrbju zyle wěscźe donashonicź, kak je to s tutym sakusłanym prinzom, s tutym Jesußom skónczˇnje było, a so bych ßam sa ßebje namakał pucź do ßłónczˇneje krajiny!“

IV.

Ludźo ſwucża ßo bórſy jedyn na druheho. Hiſchcże pjecź njedźel njebě Martin Leßina ſ Jurigu pod jenej tſěchu a hižo bě jimaj to tak, jako byſchtaj pſchezo hižo hromadźe bydliłoj.

Stary Pawlik bě prawje měł, ſo budźe ßo Pawlik na pßyku radowacź. Spodobaſchtaj ßo jedyn druhemu. Hdźeż by w roßy ſtopy makeju łyknojteju cźrijow wohladak, tam by prjedy nich abo ſady nich też widźak ſtopy pßyczźich nohow.

Tak dołho hacź bě Leßina w Jurigowej hěcźe, njekhodźeſche Juriga wjazy do korczmy. Leßina ani njekurjeſche ani njepijeſche.

„Ja ßym ras w pjanoſcźi ſły ſkutk ſkucźił; na tym mam na cźaß žiwjenja doſcź!“ bě wotmołwił, jako bě jeho Juriga prěni krócź k tomu namołwił. „A też wy lěpje cźinicźe, hdyž ßo toho wostajicźe. Schtoż njepſchepijemy, to móžemy lěpje nałožicź; kupimy mloko a k njedźeli mjaßo.“

To ßo Jurigej lubjeſche. Wo mjaßo jemu to tak njebě, ale mloko bě pſchezo hižo rad měł, njemóžeſche pak ßebi jo huſto popſchecź. Nětko móžeſche ßo do ßyteje wole mloka napicź, dobreho a kißałeho. Jenoż ßwojeje trubki njemóžeſche ßo ſtary Pawoł wostajicź, Leßina ßam donoſchowaſche jemu tobaka. Wobaj lěhaſchtaj hromadźe kaž nan a ßyn; Pawlik mějeſche ßwoje lěhwo w druhim kucźe; tam lěhaſche wón kralowſzy ſ Dunajom.

(Pokracźowanje ſcźěhuje.)

1000 lět wotroczſtwo.

Podał K. w K. (Pokracźowanje.)

Schto leži wſchitko w tutym cźaßu 1000 lět wobſamknjene!! Jako markhrabju kěžor Hendrich poſtaja Bruna. Sserbja dyrbjachu pomhacź twjerdźiſny twaricź a wſchelake ßłužby dokonjecź, dawki dawacź a Němzam do wójny pomhacź.

Hrody, kotreż běchu dotal ßerbſke, Hendrich ſ Němzami wobßedźi a do němſkich měſtnow pſcheměni. Tak Němzy do ßerbſkeho kraja pſchikhadźachu, a ſ nimi też wſchelazy, kiž chzychu ßo tu ſ mozu wobohacźićź a wjetſche wobßedźeńſtwo hacź něhdy doma nabycź. Sserbja ßami pak pſchezo bóle do khudoby ſapadnychu. Sso wě — Sserbja ßebi tajke podcźißnjenje też ſwoprědka njedachu lubicź, ale pſchezo a pſchezo ſaßo poſtawachu a ßwoje mozy hromadu hrabachu, ſo bychu cźežku kwaklu wótpołožili; ale němſkim wudokonjanym brónjam ßo tola njemóžachu dowobaracź a po něhdźe 200lětnym wojowanju dyrbjachu ßo do hrubeho woßuda podacź. Němſzy kěžorojo a markhrabja ßwojim wojownikam, kotſiž běchu ßo we wójnach pſchecźiwo Sserbam wuſnamjenili, darniwje kubła ſahnatych abo w bitwje padnjenych ßerbſkich knjeſow poſkicźachu, tak ſo ßo na kubło ßerbſkeho knjeſa wußyny němſki ryczeŕ. Tajki ryczeŕkubleŕ nucźeſche potom podcźißnjenych ßerbſkich wjeßnjanow jemu robocźicź a jeho kubło we wſchěm ſaſtaracź. S teho naſta najhubjeńſche robocźanſtwo, kotreż ßo w běhu lětſtotkow pſchezo bóle ſhórſchi a ßo hakle we prěnjej połojzy ſańdźeneho lětſtotka wotwjeſe. Też w Němzach němſzy knjeſojo robocźanſtwo nad ßwojimi wjeßnjanami ſawjedźechu, kotreż pak běſche tola miliſche. Sserbſke robocźanſtwo ßo wot němſkich knjeſow dla jeho ßurowoſcźe jako pſchikładne wobhladowaſche.

Jako w 2. połojzy 12. lětſtotka a w 13. lětſtotku w podcźißnjenych krajach měſta naſtachu, njeßmědźichu tola Sserbja w nich ßo ſaßydlicź, khiba, ſo jeno někajka haßa (ßerbſka haßa) ßo jim pſchipokaſa. Jenoż kužiſke měſta, ſnajmjeńſcha kralowſke jich pſchijachu jako měſchcźanow, a tu běchu woni Němzam runi. Też do rjemjeßlniſkich ſwjaſkow — jenoż tutych ßobuſtawy ßmědźichu někajke rjemjeßło wukonjecź — žaneho Sserba a też žaneho pſcheněmcźeneho Sserba njepſchijachu. Kóždy, kiž chzyſche do rjemjeßlniſtwa ſaſtupicź, dyrbjeſche nadrobnje dopokaſacź, ſo njeje ßłowjanſkeho rodu abo někajkeho druheho „ſłóſtniweho“ naroda. Tak buchu Sserbja wuſamknjeni wot wſchěch lěpſchinow a wſcheho hoſpodarſkeho pokracźowanja a k temu ſaßudźeni ratarſzy robocźenjo ſawoſtacź. My njedamy ſapóſnacź, ſo bu napoßledku po wſchěm hubjeńſtwje tole runje też ſpodźiwne wukhowanje ſa naſch ſbytkny ßerbſki lud. Jako bu robocźanſtwo ſběhnjene, buchu naſchi prjedownizy ſhonicźi, wupruhowani, ßamoſtatni ratarjo; a ratarſtwo je ßerbſki lud ſtrowy a cźiły ſdźeržało, też krucźe ſaßydleny na ſtarych ßydłach, mjes tym ſo měſchcźanſki lud, pſchekupzy a rjemjeßlnizy, ßo bóle pſchecźahowachu a induſtrialiſowane kruhi we wokolnoſcźi do wſchelakich hoſpodarſkich kriſow a do proletariata ſapadnychu.

II.

Kak ſtejeſche nětko ſ duchownym derjeměcźom Sserbow w minjenym lěttyßazu? Sso wě, ſo to ßo njemóžeſche prawje wuwicź pod tajkimi hoſpodarſkimi cźežemi, pod tajkim robocźanſtwom a wuwjaſanjom wot wſchěch wažnych prawow. Sserbſka narodnoſcź hladajzy hinjeſche, haj Sserbja ßamo ßo poczachu jeje hańbowacź. Sa jich duchowne poſběhnjenje ßo ſkoro niczo njecźinjeſche. Dokelž buchu Sserbja ſazpiwani a do najnižſchich worſchtow luda ſeſtorkani a w njewólniſtwje dźeržani, ßo też jich kharakter kažeſche. Sserbſki lud ßebi pſchiſwoji ſamknjene, bojaſne waſchnje, haj pſchija wotroczźkowſki kharakter, kotryž je ßebi ſdźěła hacź do dźenßniſcheho dnja wobkhował. — A tola běchu Němzy też něſchto ßobu pſchinjeßli, ſchtoż dyrbjeſche ſa Sserbow dalſchi woßud a pſchichod ſ roſßudźazej waŋnoſcźu bycź, kſcheſcźijanſku wěru. Prěni němſzy kněžorojo (frankſkeho rodu) a też Hendrich I. njeběchu ßo ſa roſſchěrjenje kſcheſcźanſtwa mjes Sserbami ſtarali; jim jenoż na jich podcźißnjenju leżeſche. Němzy, kotſiž pod knježſtwom kněžora Hendricha do twjerdźiſnow w ßerbſkim kraju natwarjenych pſchikhadźachu, drje jako kſcheſcźijenjo ßebi też tam prěnje měſtna ſa Boże ßłužby natwarichu, ale bóle ſa ßebje ßamych, mjenje k roſſchěrjenju tejele wěry. Hdyž je tak kněžor Hendrich w nowej twjerdźiſne Miſchnje też dom ſa Boże ßłužby natwarił, je wón ſdobom prěni ßłaby ſapoczatk ſałożił k ſakſkej krajnej zyrkwi. Tuta tohodla też lětßa w Miſchnju ßwoje 1000lětne wobſtacźe woßwjecźi. Tola wſchitko roſſchěrjenje kſcheſcźijanſkeje wěry bu pſchewoſtajene Hendrichowemu ßynej Ocźe I. Tutón mějeſche wotpohlad, ßwoje kraleſtwo ſ mjecźom a ſ kſchižom wobtwjerdźicź. Na kóžde waſchnje chzyſche wón Sserbow krucźiſcho pod ßwoje knježſtwo ſwjaſacź. Swoje ßydło pſchenjeße do Magdeburga a wot tudy pytaſche wſchě nawjecźorno-ßłowjanſke ludy wobknježicź a je też ſa kſcheſcźijanſtwo dobycź. Mjes tym ſo wón ſa roskaſowarja w dobytych ßłowjanſkich krajach krejlacźneho markhrabju Gerona pomjenowa, powoła wón ſdobom w lěcźe 968 arzybiſkopa do Magdeburga, kiž mějeſche wot tam ſe ßwojimi tſjomi biſkopami w Mjeſyborje (Merſeburg), Žitzu (Zeitz) a Miſchnje ſ mißijonſtwom do póhanſkich Sserbow poſtupowacź. Sso wě, ſo ſ mozu podcźißnjene a do wotroczſtwa ſahnate ßłowjanſke ludy nochzychu na Němzow powěſcź poßłuchacź, ale ßo krucźe póhanſkich waſchnjow dźeržachu, ßamo po pſchijecźu kſcheſcźijanſkeje wucźby, hdźežkuli ßo jim ſkładnoſcź poſkicźeſche, ſaßo wot kſcheſcźijanſkeje zyrkwje wotpadnychu, a tola běchu Sserbja ſ kſcheſcźijanſkej wucźbu něſchto doſtali, ſchtoż dyrbjeſche jim w pſchichodźe k lěpſchemu

dopomhacź a duchowne žiwjenje ſbudźicź, zyłu bróń Božu, a woßebje w Božim ßłowje dwojorěſny mjecź, mjecź ducha. Kſcheſcźijanſka powěſcź wo Božej luboſcźi dyrbjeſche ßo jim jako wobſtožaza a troſchtna móz w tkóčžaznych hoſpodarſkich wobſtejnoſcźach wopokaſacź, woßebje po Lutherowej reformaziji, hdyž bu evangelij wot cźłowjeſkich wuſtawkow wuputany. Evangelij, tale móz Boža, kotraž wěrnych, ſprawnych, pózcźiwych ßmilnych a luboſcźiwych cźini, ßo ßerbſk. wutrobow pſchimny a ſapocža w nich ſkutkowacź, nowe žiwjenje ſbudźuje. Se Serbow ßamych poſtannychu mužojo, kotſiž ßo ſa ßwój lud ſamołwicźi cźujachu a jón pytachu duchownje poſběhnycź, haj jemu pißmowſtwo wutworichu a Boże ßłowo doſpołnje ſroſumliwe ſcźinichu, jón też narodnje ſbudźichu. Wjazßław Worjech, farař w Hodźiju, wuda w lěcźe 1597 Lutherowy Mały katechißmuß ßerbſki, Michał Frenzel w lěcźe 1706 Nowy Teſtament ßerbſki a ſchtyrjo ßerbſzy duchowni wudachu w lěcźe 1728 zyłu bibliju ßerbſku. Łužiſke Prědarſke Towarſtwo w Lipſku ſtaraſche ßo ſa pſcheßwědcźeny duchowny doroſt naſcheho luda. Lud, lětſtotki dołho na najhubjeńſchi woßud ſwucźeny, běſche ſpokojny a dźěławy. Wot ßrjedź 18. lětſtotka wſchak ßo też robocźanſke wobſtejnoſcźe tu a tam polěpſchowachu a wuhlady na wotſtronjenje ßo bóle a bóle wotewrjachu. Někotryžkuli Serb běſche ßo hižo ſ pjenjeſami ſ poddanſtwa wukupił, někotryžkuli druhi ſnajmjeńſcha ſ robocźanſkeje ßłužby. Tak móžeſche wjetſcha ſdźěłanoſcź do Serboh ſacźahnycź, a jenotliwi Serbja doſtachu wjetſchi roshlad w ßwěcźe a hladachu ſe želniwoſcźu na ßwój lud. Cźopłu luboſcź k ßwojemu narodej wopokaſa w tym cźaßu nadobny a pobožny knjes Jan Michał Budař, yrcźerſkubleŕ w Hornjej Hórzy (a Sdarje) a rěcźnik w Budyſchinje. Wón 4. julija 1767 najwjetſchi dźěł ßwojeho ſamoženja ßerbſkej khudobje bjes dźiwanja na jeje wěrywuſnacźe wotkaſa. Fararjo dań wotkaſanych pjenjes kóžde lěto do hód na najkhudſchich a najdoſtojniſchich Serbow rosdźělachu. Pſches poßlednju inflaziju ßu wſchak tele pjenjeſy wothódnoſcźene. Hacź ßnadź njedyrbjała je někajka inſtanza (ſtat) nahódnoſcźicź?

Pod wołóženymi hoſpodarſkimi wobſtejnoſcźemi w duchownje wotucźazym ßerbſkim ludu ßo też bórſy na wulkotne waſchnje wujewi ßerbſke baßniſtwo w njeſapomnitym Handriju Sejlerju a napoßledku w Jakubje Cźiſchinſkim, a ßerbſke hudźbniſtwo w ßławnym Korle Auguſtu Kozorje, haj ßerbſke nowinarſtwo, kotreż ma dźenßa wubjerny wobſchěrny wuſnam ſa ſdźěłanoſcź naſcheho luda. Też protyki a wſchelake dobre cźaßopißy jón duchownje naßyczeja, a wſchelake ßerbſke towarſtwa pytaja naſch narod cźělnje a duchownje ſkrucźicź.

(Kónz ſcźěhuje.)

Porjedźeńka: W cźißle 13. (ſańdźeny tydźeń) ma na ſtr. 52 w naſtawku „1000 lět wotrocźſtwo“ rěkacź w 4. wotrěſku na 1. ryncźku w j u n i j u (měſto w meji); w 3. wotrěſku we 8. ryncźku legiu (měſto hnydom).

Zyrkej a ſtat.

— **Luboſcź k Božemu domej w domiſnje** je to, hdyž duchowny woßady Schildach — w Cźornym lěßu Badenſkeje — piſche: „Hižo hody 1927 ßu mje wſchelazy ſ naſcheje Schildachſkeje woßady, kotſiž w Baſelu a wokoło Baſela bydla a ßłuža, ſe ſběrku ſa wobnowjenje naſcheho Božeho doma pſchekwapili a ſwjeßelili. Ja ßym to tehdy woßadźe ſjewił. Nětkole doſtach ſaßo liſt wot 15 mužſkich a žónſkich, kotſiž, ſ naſcheje Schildachſkeje woßady rodźeni, w Baſelu a wokoło Baſela ßydla, a w tutym bě 55 hr., kotreż běchu mjes ßobu ſa nowe tepjenje naſcheho Božeho doma naſběrali. Sa tuto wopokaſmo ßwěrneje luboſcźe k domiſnje wuprajam w mjenje woßady wutrobny dźak.“ — Nětkole bě ſaßo konfirmazija. Ssu ßo wſchitzy tutoho woßebiteho dnja ßwojeho žiwjenja dopomnili? Ssu ßo dopomnili też Božeho doma, w kotrymž wobnowichu ßwój kſchcźeńſki ßlub? A kak rjenje by było ſa domjazu woßadu a ſa woßadneho, kiž něhdźe w zuſbje, hdy byſchtaj ßo w tajkej dźakownej luboſcźi ſetkałoj kaž tamni Schildachſzy ſe ßwojej domiſnu a ſe ßwojim Božim domom, w kotrymž něhdy prěni woßebity ßwjedźeń ßwojeho młodeho žiwjenja ßwjecźachu! „Słota konfirmazija“ dobywa ßebi bóle a bóle ßwoje prawo we woßadach a wutrobach. To je też ßobu ſkładnoſcź ſa wopokaſma luboſcźe k Božemu domej a k woßadźe a k Jeſußowej zyrkwi dozyła ſa wſchěch, ſa tych, kiž ßu we woßadźe, ſa tych, kiž ßu ſwonka woßady. To je woßebita a woßebna ſkładnoſcź, kotraž pſchede wſchěm wabi, ale niz jenicžka. Składnoſcź, ßwoju dźakownoſcź wopokaſacź, namakaſch ſtajnje. Chzycź, dyrbiſch jeno chzycź! — Ja ſroſumju toho cźiſcźe, kotryž praji: „Ja njeroſumju toho, kiž ſ ſpowědźi a k Božemu blidu dźe a ani ſa Boži dom ani ſa mißijonſtwo ani ſa druhi ſkutk kſcheſcźijanſkeje luboſcźe ani ſcherjepatki njewopruje. Hdyž je wutroba dźaka połna, tam ßo ruka jewi. A hdyž nochzyła wutroba pſchi Božim blidźe dźakowna bycź, hdy to potom?!

— **Rom.** Ssobu najbóle wuſnamny a widomny ſcźěhwk wujednanja ſtata a vatikana budźe to, ſo vatikan, t. r. bamž, ſa pſchichodne lěto vatikanſki konzil, kotryž bu 1869 ſwołany, potom pak na njewěſty cźaß rospuſchcźeny, ſaßo ſhromadźi. Pſchihoty ſa njón cźinicź, je bamž hižo poručžił. Tutón konzil budźe ßo, kaž pſchi ſpocžatku 1869 hižo, we wěſtych wotdźělach Pětrowſkeje zyrkwje wotměwacź.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

— **„Niža Sakſka“** woßwjecźi w měrzu wopomnjenje evangelſkeho martrarja. 26. měrza 1629 bu farař Jan Biſſendorf ſ Gödringena w Steuerwaldźe ſ mjecžom wotprawjeny. Wón bě ſnaty bohoßłowz ßwojeho cźaßa a wojowaſche ſe ßwojimi ſpißami woßebje pſchecźiwo Jeſuitam. Tucźi ſpóſnachu w nim wótreho pſchecźiwnika a wobſamknychu jeho ſniczicź. To njebě jim móžno, tak dołho hacź Biſſendorf we ßwojej woßadźe pſchebywaſche. Jako pak ras do Hildesheimſkeho kraja pſchińdźe, bu ſajaty a k ßmjercźi ſaßudźeny. 300lětne ßmjertniny tutoho krwawneho ßwědka evangelſkeje wěry ßu nětkole wopominali. Tajke wopominanja maja w naſchim cźaßu tón woßebity nadawk: wołacź k ßwěrje!

— **W ßerbſkich Błótach** je ſakhowane ſtare rjane pobožne waſchnje jutrowneho ſpěwanja na wßach. Nowiny piſchu, ſo je też Wulki Lěſtow — Großlieskow — lětßa ſ tutym ſpěwanjom, kotreż bě tam ſaſtało, ſapocžał. Na kóždej ſ poßlednich 4 njedźel do jutrow ſpěwaja ßerbſke holzy na póſdnim popołdnju na wßy a na wjeßnych pucźach jutrowne kěrluſche. W někotrych wßach ſpěwaja młode holzy też jutrowniczku rano duzy ſ jutrownej wodu a na popołdnju druheho jutrowneho ßwjedźenja. — Wo cźož ßo nětkle ſnutſkowne mißijonſtwo próżuje, hdyž poſawniſtow a ſpěwarjow na haßy a dróhi a naměſtna a do dworow ſcźele, to mějachu a maja ßerbſke wßy. Steja tak wot dawna w ßłužbje ſnutſkowneho mißijonſtwa Knjeſoweje zyrkwje.

Liſtowanje: K.: Wutrobny dźak ſa wobſchěrniſchu a ſajimawu poßyłku. Kaž widźiſch, ßmy hižo ſapocželi Red. — S. w K. ſa Miſ. Dom. — R. w B. ſa Jubilate.

Samołwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach.

Czišło 15

Pomhaj Bóh!

Létnik 39

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosć da.

Njech ty spěwaš
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Serbske njedźelske lopjeno

Budyschin **14. haprleje 1929** **Bautzen**

Czischcź a nakład Smolerjez knihiczischczerńje a knihařnje, sap. družstwo s wobm. ruk. w Budyschinje

Wukhadźa kóždn ßobotu a placźi schtwórczlětnje 108 slotych pjenjezkow

Njedźela Misericordias Domini.

Scženje ßwj. Jana 10, 12: „Ja ßym tón dobry pastyŕ!“

Dźenßnischa njedźela je pastyŕska njedźela. „Ja chzu spěwacź wo Knjesowej hnadźe“, wo hnadźe naschcho dobreho pastyrja Jesuża. Je to tebi s dusche rěczane, luby kschesczźijano? Czaß wjeßelosczże dźě je, kaž wonkach w Božej **s dokhego** symskeho spanja wotucźazej stwórbje, tak a hakle **prawje** nutskach w Božim kraleństwje, hdźež ßu požohnowane **jutry** ßwjeczźili; a wjeßeli rad spěwaju. Knjesowa hnada pak je kaž Boże ßłónczźko na njebju; s mnohimi pruhami nam ßwěczźi. Kajke ßu to lubosne, kraßne pruhi: „Wulki proseta, ja s wutrobu žadam“ — „Měschniko wěczźny, ja na tebje hladam“ — „Kralo ty czesczże, my chzemy cźe khwalicź!“ Nasch wuczeŕ — nasch wodźeŕ — nasch lěkař — nasch ßrědnik — nasch Sbóžnik: schtó dowupowjeda, schto wón nam je! Ale ßobu najrjeńscha pruha jeho hnady je a wostanje, so je nasch dobry pastyŕ.

Poprawom je schkoda, so ßu ßo pastwischcźa s wulkeho dźěla shubiłe w naschim kraju, dokelž ßo mjenje wowzow dźerži, hacž prjedy. Młodźi s naß ßnadź dozyła wjazy njewidźa, schtož mějachmy my starschi husto psched woczomaj: Prědku wowczeŕ stupajo se ßwojim kijom w prawizy, pódla njeho mudry, kedźbliwy pßyk, kiž ßłużbu mějesche pschi stadle, a sady njeju wulka, dołha czŕjóda wowzow a jehnjatow, wjetschich a mjeńschich; tak czehnjechu won na pastwu. To bě bjes dwěla tym, kiž prěni ras ßłowa wo dobrym pastyrju se erta naschcho Knjesa ßłyschachu, swuczene, lube wohladanje. A hacž runjež drje law a mjedwjedź wjazy stadleschku njehroześchtaj, kaž něhdy sa Davitowy czaß, jako tón ßwojeho nana wowzy paßesche, wjedźachu tole derje, schto je dobry pastyŕ a schto je najaty, kiž jeno msdy dla ßłuži a wutroby nima sa wowzy ani žaneje luboscźe k nim.

O wón ma wutrobu sa ßwoje wowzy — nasch dobry pastyŕ Jesuß. Hdyž chzedźa Boži wotroczźy stareho ßluba wótzowsku luboscź a ßwěrnoscź teho, kiž je w njebjeßach, wopißacź, rěcźa na podobne waschnje. „Tón Knjes je mój pastyŕ, na niczim ja nusu njesměju ....“ 23. psalm ßo sapoczźina, a proseta wěschczźi w mjenje ßwojeho Knjesa: „Hlaj, ja chzu ßam ßwojeho stadła hladacź a chzu jo pytacź ....“ (Hez. 34, 11.) Schtož je ßlubił, dał je nětk. Tu steji mjes ßwojim ludom, tu steji psched wschěm ßwětom, kiž je Wótza sjewił, niz jedyn s wjele druhich dobrych pastyrjow, ale tamny prawy, dobry pastyŕ, kiž ßwojeho runja nima na wschěm schěrokim ßwěcźe. Schtožkuli ßwěrny człowjek cźini na ßwojich jemu dowěrjenych skoczźatach, to a tyßazkrócź wjazy je Wón cźinił, cźini Wón a budźe Wón cźinicź hacž do skónczenja dnjow na wschitkich, kotrychž je jemu Wótz dał. Wón jich paße na tucźnej łuzy. Wón jich wodźi po runym puczu. Wón jich schkita pschecźiwo njepschecźelam. Wón jich pyta, hdyž ßu ßo sabłudźili. Wón jich hoji, hdyž ßu skhorjeli. Wón jich noßy, hdyž ßu woßłabnyli. Wón jich wschitkich a kóždeho jednotliweho snaje jako tón, kiž wutroby wobhonjuje; njech ludźo jich njemóża snacź abo nochzedźa snacź, wón jich snaje. A schtož je pschezo nanajlěpschi, s dobrym pak nanajcźežschi wopokas ßwěrnoscźe, wón je ßwoje žiwjenje wostajił sa wowzy. Wutroba, kiž sa naß pukoze, je ßo słamała a wukrwawiła we hórkej ßmjercźi na kschižu! Saczujemy a srosumimy, so wón

tu ſ luboſczíwym pſcheproſchenjom naß k ßebi czehnje a wabi prajizy: „Ja ßym tón dobry paſtyŕ?“

Tuž pak ßo też poddajcże pod jeho paſtyŕſki kij! Schto tak jara honicże ſa ſachodnymi kubłami tuteje ſemje, ſa próſdnej czeſczu pſched ludźimi, ſa rospróſchenjemi, kiž ßo wam njepſchiſteja, ſa wězami ſzyła, pſchi kotrychž Jeſußowi wumoženi dobreho ßwědomja njemóża měcź? Schto ßej tutych wězow dla telko ſtaroſcże njetrjebawſchi naczinicże? Njejßu to ßuche hona, hdźež je lědom ſchpatneje trawiczki? Njejßu to dźěrawe ſtudnje, kiž wodu njedźerża? Njejßu to ßłodźizy ſhubjeneho ßyna, ſ kotrymž požadaſche ßo napjelnicź, doniž ßo njedopomni, ſo móżeſche doma měcź khlěba doſcź a wſcheho dobreho? Luki a žórła dobreho paſtyrja pak ßu wot jich wjele ſazpite ſabyte, wopuſchczene, a tola wo nich rěka: Luta wjeßeloſcź a ſboże moju duſchu wokſchewi; dobry paſtyŕ wſcho tak ſkoži, ſo ßo paßu wjeßele. Kaž w Božej płódnej ſahrodzy, kaž w Božim radoſtnym raju mohło tu pola naß bycź, hdy by tu pola naß hižo ſchło po ßlubjenju: ....a budże jene ſtadło a jedyn paſtyŕ.“ „Hižo“, prajach, pſchi ßamym budźech rjekł: „ſaßo“. Hdy by ſaßo tak było, kaž běſche ſa naſchich wótzow. Njedźelu ſ kemſcherjemi ßo czornjaze dróhi a połny Boži dom, wſchědny dźeń jednore, cźiche žiwjenje po hrónczku: Spěwaj a dźěkaj! Doſcź thudźi běchu naſchi ſtari; ale njeběchu bohatſchi hacž my w Boſy? Wo wulkim ßwěcże ſhonichu mało doſcź; ale ſa to zuſy duch, kiž ßo nětko móznje roſſchěrja, žaneho wliwa njeměješche! Shrěſchili wſchak ßu też woni; ale wjazy też ßylſow roskacża a ſprawneje pokuty je ßo wupłakało a po lizach ronjało hacž ſa naſche dny. Njecźěkajmy tola też my dobremu paſtyrjej ſ wocźow a ſ rukow! Kóždy ſtaw jeho ſtadleſchka ma ßwjatu winowatoſcź, po ßwojich mozach a darach ßobu wobaracź wjelkam, kiž ſpytaju Jeſußowu woßadu njemdrje wurubicź, ſkaſycź a ſniczicź. A ßmě ßo pſchi tym troſchtowacź: „Njeboj ßo, ty móliczke ſtadło; pſchetož waſcheho Wótza ſpodobanje je, wam to kraleſtwo dacź.“

Kaž pak mamy ßo ßami dźerżecź k dobremu paſtyrjej a k jeho ſtadku, tak też dyrbimy k njemu wodźicź ßwojich, woßebje młodźinu. Saßo je pſched krótkim nahladna liczba małych dźěczi do ſchule ſaſtupiła. „Dajcże dźěczatkam ke mni pſchińcź a njewobarajcże jim“ — tute ßłowa ſteja jako napißmo na nětkotrejźkuli kſcheſczijanſkej ſchuli. So bychu tola wſchitzy wuczerjo to ſa ßwoje wyßoke powołanje wobhładowali, dobri paſtyrjo móliczkich bycź pod wulkim dobrym paſtyrjom Jeſußom! So bychu w domje ſtarſchej abo, kotſiž na jeju měſtnje ßu, niz jeno ſa czělne derjehicże a roswicże, niz jeno ſa ſeńſke wocżehnjenje a wukublanje ßwojich dźěczi ßo ſtarali, ale też a pſchede wſchěm ſa to, ſo młoda njeßmjertna duſcha njeſchkoduje ani ßo njeſakomdźuje. Też w domje chże Sbóżnik lubjerad ſ dobrym paſtyrjom bycź, hdyž jeho proſcha a poßłuchaju. Sbóżny tón dom, w kotrymž ſtaj nan a macź jene w najwyſchſchim, w kotrymž ßyn a dźowka ſtarſchimaj poßłuſchnaj Boha czeſczitaj, w kotrymž wotroczk a ßłużobna ßwojeho dźěła hladataj ßwojim knježim k lěpſchemu a we nich ßwojemu Knjeſej horkach ke khwalbje jeho ßwjateho mjena! Czaßy ßo měnjeja a my ſ nimi. Czehodla njemohł też ſaßo pobožniſchi narod naroſcź hacž je nětcziſchi? K tomu njech pomha, wjelež wě a móże, ſchtóž ma Knjeſa lubo, młodźiny dla, luda dla, Boha dla!

Bychu-li woprawdże — Bóh to njedaj — pola naß pſchichodnje wjazy njerodźili wo paſtyŕſki kij Jeſußowy, — dobry paſtyŕ wſchak njebudże bjes ſtadła. W ßwědczenju, wo kotrymž je rěcź, ßu wěrjazy pſchezo namakali mißijonſke ßlubjenje. Dźeń dyrbi ſeſkhadźecź, hdźež budże na ſemi jene ſtadło a jedyn paſtyŕ!

Dźeń twój kraßny ſjewi ßo,
Khryſchcże, ßłónzo, naſcha žadoſcź.
Ty ßy krajam wokoło
Swětło, wěrnoſcź, měr a radoſcź.
Czim też ſemju ßwětłu wſchu
Po wſchěm twojim ßlubjenju.

Dźeń 19. haprleje.

Kóžde lěto wopominamy nětkle ważne podawki reformaziſkeho czaßa a ßwjeczimy 400létne jubileje reformazije. Na jubilej naſcheho „Małeho katechißma“ ßmy hižo někotre raſy ſpominali. Dźeń 19. haprleje je nětko tón dźeń, na kotrymž na khěžorſkim ßejmje w Speyeru 19. haprleje 1529 evangelſzy ſapołožichu proteſtaziju pſchecźiwo wobſamknjenjam katolſkeje wjetſchiny a namozy. Tohodla dachu jim khěžorowi bamžowi pſchiwißowarjo to mjeno „proteſtantojo“, t. r. cźi, kiž proteſtuja. S tym chzychu evangelſkim wudmo nawdacź. Ale ſ tutoho wudma bu czeſtne mjeno. My evangelſzy ßo rad „proteſtantojo“ mjenujemy. Pod tutym mjenom ßo huſto zyrkwje wſchěch evangelſkich wuſnaczow ſhromadnje mjenuja, tak woßebje w Amerizy.

S mjenom „proteſtantojo“ bě potajkim podobnje tak kaž ſ mjenom „Chriſtiani“, to je „kſcheſcźijenjo“. Tuto mjeno bě też najprjedy wudmo ſa pſchiwißowarjow toho kſchižowaneho Khryſtußa a rěka „Khryſtußowi“. Njepſchecźeljo kſcheſcźijanſkeje wěry wunamakachu tam tuto mjeno, ſo bychu wonjecżeſcźili to do Khryſtußa wěrjaze. Ale hlej, tucźi mějachu tuto mjeno ſa najczeſtniſche pomjenowanje. A ſchtó ſ naß njeby to ſa najwjetſchu czeſcź měk, niz jeno rěkacź, ně, bycź to, ſchto to mjeno „Chriſtianus“ praji, t. r. Khryſtußowy.

W Speyeru, tutym ſtarym khěžorſkim měſcże, budźeja tohodla też lětßa hódnje tuto 400létne mjeno a tamnu proteſtaziju woßwjecźicź. Sswjatoczноſcże ßu na ßwjatkowny ßwjedźeń pſchepołożene a wotměwaju ßo 19., 20. a 21. meje.

A my wſchitzy chzemy to ßobu ßwjecźicź ſ tym, ſo ßmy wěrni proteſtantojo, ſo proteſtujemy pſchecźiwo wſchemu, ſchtož chze nam naſchu evangelſku wěru wſacź, njech to je, ſchtóž a ſchtož to chze!

W ßłónczнej krajinje.

Powěſtka wot Khryſtiny Royoweje.

(Pokraczowanje.)

Jene bě Juridze dźiwne, ſo mjenujzy Leßina, kotryž njebě jenož pſchecźiwo njemu pſchecźelniwy, ale też pſchecźiwo kóždemu druhemu, — wón bě porjadny cźłowjek, to dyrbjeſche ßo jemu woſtajicź — na hólza lědma pohlada; bě, jako njeměł ſa njeho wocźi. A tola poßłużowaſche jemu Pawlik tak, ſo to njeby lěpje mohł. —

Stary Pawoł njepytny, ſo bě Pawlik něſchto czaßa mjenje powědaty. Najwjetſchu radoſcź měješche, hdyž móżeſche po mloko hicź. A to by hódnje poſdże ſ nim domoj pſchiſchoł a to hiſchcże zyle wujachleny. A też na Dunaju by było ſpósnacź, ſo ſtaj wobaj běżałoj. Njeměł-li Juriga towarſcha, by drje to pytnył. Tak ßo to Pawlikej cźinjeſche. Po tſjoch njedźelach bě Juriga ſ Leßinu ke mſchi; wrócźiſchtaj ßo hakle na wjecźor. Mloko bě pſchiſtajene; ſchto bě hólz ſa zyły dźeń cźinił, ſa tym ßo njepraſcheſchtaj.

Ach, to je wulka wěz, tajke prěnje dźěczaze potajnstwo. Hólz njeby wědźał prajicź, cźehodla wo ßwojim potajnym pokładźe mjelcźeſche. W někotrych baßniczkach bě ßo hnydom wſchitko pſchepadło, jako bě cźłowjek wo tym ſchto prajił. A hdy by wón nětko wupowědał, ſo je namakał kuſk ßłóncźneje krajiny, potajnu jamu a ßwjatu knihu, ſo kóždy dźeń w njej cźita a kóždu njedźelu wot ranja hacź do wjecźora, rjadku po rjadzy, ſo by namakał pucź do teje praweje ßłóncźneje krajiny, — ßnadź by ßo, hdy by wón to wſchitko wupowědał, ta ſkała pſchepadnyła a wón njeby nihdy naſhonił, ſchtoź dyrbjeſche wědźecź.

Tuź mjelcźeſche a da ßo radſcho naßwaricź, ſo njebě njedźelu truſkalzow naſchcźipał, kotreź běchu hižo ſapocźałe ßo cźerwjenicź. Hdyž budźe wědźecź wſchitko, potom budźe jo dźědej powědacź a potom póńdźetaj hromadźe do ßłóncźneje krajiny, w kotrejž Jeſuß bydli.

Cźim wjazy Pawlik cźitaſche, cźim mjenje myßleſche ßebi na baßnjow raj. Njewědźeſche, ſo tohodla do jamy chodźeſche, ſo by wědźał wjaz a wjaz wo Jeſußu. Ach, tutón Jeſuß! Kak je wón był tak jara dobry a tak jara mózny! Wón móżeſche wſchitko, ſchtoż chcyſche. To wěſcźe tohodla, dokelž bě Boži ßyn.

Pawlik njeſroſumi, kak je to było tam pſchi Jordanje, ſchto tutón Jan — tutón dźiwny muž, kotryž ſkopcźki a měd jědźiſche — ſ nim je cźinił. To pak ſroſumi, ſo bě ſ njebja pſchiſchoł hłóß. W njebju dźě bydleſche Bóh tón Knjes, a tutón wołaſche, ſo Jeſuß je jeho luby ßyn, ſo bychu ludźo jeho poßłuchali.

„Ale kak je to było,“ pſchemyßlowaſche ßebi hólz. „Wſchak bě tola Joſef jeho nan. Ach, to wěm: Dźěd Juriga njeje ſ mojim dźědom; wón mje ſaſtaruje a ludźo ßebi myßla, ſo ßym ja ſ jeho wnukom!“

Pawlikej ßo dale ſda, ſo ma tež wón, hdyž je to Bóh tón Knjes pſchikazał, Jeſußa poßłuchacź. „Hdyž ſměju w pomjatku, ſchtoż wón ludźi wucźeſche, potom budu tak cźinicź, kaž wón to pſchikazuje, budu jeho poßłuchacź, hacź runje jeho njewidźu. Ach, kak bě wón tak mózny, jako ßamo djabołа ſahna a ßo njeda ſawjeſcź. To je było dobre, ſo njeje ßam chodźił, ale ſo je ßebi ſwołał rybakow a ßebi jich po ßwojej woli nawucźił, ſo je mohł wſchitkich chorych wuſtrowicź. A wo cźoż ludźo jeho proſchachu, to jim wſcho dawaſche, haj chlěba telko, ſo ßu ßo tyßazy najědli. Ach, ſchto wſcho ja tu hiſchcźe docźitam!“ myßleſche ßebi Pawlik, jako ludźo hižo ſapocźachu bycź ſli pſchecźiwo Jeſußej.

Ach, a ſchto docźita! Njemóżeſche ſe ſtrachom ani ſpacź, tak ßo to wſchitko jemu pſchedſtajowaſche tamna nóz, tamne hory, tutón ſrudny Jeſuß. Jako ßo modleſche, ſtejeſche jemu ſe ſtrachom krwawy pót na cźole! . . . A cźi tſjo wucźomnizy — woni ſpachu!

Hdy bych ja tam był, — hdy bych ja tam był, bych ja jeho wſał wokoło ſchije a bych jemu prajił: „Njeboj ßo, Bóh tón Knjes tebje wußwobodźi. Ale ach, wón jeho njewußwobodźi. A cźehodla jeho njewußwobodźi? Woni pſchińdźechu na njeho, ſwjaſachu jeho a potom — hólz njemóżeſche ſ płacźom ani cźitacź, jako jeho bijachu, wußměſchowachu a na kſchiž pſchibichu. „O, ja njejßym wědźał, ſo je tón Khryſtuß tam na drjewjanym kſchižu pſched kapaku wón, Jeſuß. Wón wſchak to tež njeje; to je jenoż tajka drjewjana podobiſna. Ale nětko ja ſnajmjeńſcha wěm, kak ßu jeho pſchibili. Hdy bych tola wědźał, cźehodla jeho Bóh tón Knjes njeje wußwobodźił, hdyž je ßo tola k njemu wołał: „Mój Bożo, mój Bożo, cźehodla ßy mje wopuſchcźił!“ ale je jemu dał wumrěcź a je dał jeho pokhowacź.

Pawlik ſacźini knihu a dźěſche zyle njeſtroſchtny domoj. Sſłóncźko ſtejeſche hiſchcźe wyßoko. W horach bě wſcho tak kraßne ſelene, połne kwětkow. Dunaj poſłakowaſche radoſcźiwje, honjeſche wjewjercźki a ptacźki. Jenoż Pawlika niczo na ßwěcźe njeſawjeßeli. „Hdyž je Jeſuß wumrěł, hdy ßu jeho pokhowali, cźehodla kcźěja to hiſchcźe kwětki, cźehodla ſpěwaja to hiſchcźe ptacźki? Wón njeje żiwy. To ja njebudu żenje móz jeho wohladacź, ani jemu powědacź, kak jara mam jeho lubo a ſo chcył rad jeho poßłuchacź.“ —

Naſajtra ani njeńdźeſche do jamy cźitacź. Ale potom jemu pſchipadźe, ſo dźě dyrbjeſche rjadku po rjadzy pſchecźitacź ßwjatu knihu, ſo by nawědźił pucźa do ßłóncźneje krajiny. A wědźecź wſchak tež dyrbjeſche, ſchto ßu Marja a wucźomnizy dale cźinili, hdyž njejßu Jeſußa wjazy měli. —

Tak je była ſaßo njedźela, ta tſecźa, kotruž Juriga ſ Leßinu pſchebywaſche wo wßy. W jamje ßedźeſche, hłowu do rukow ſaprěnu, mały cźitar. Nadobo poſkoczi a ſapocźa ſ wulkej radoſcźu wokoło ſkakacź: „Wón je żiwy! Wón je żiwy!“ wołaſche wótſje a wothłóß ſe ſkałow wołaſche ſ nim: „Żiwy! — Żiwy!“

Poß, ſtajnje hotowy radoſcź a żałoſcź dźělicź, wjechlowaſche ſ wopuſchu a ſkakaſche na ßwojeho knjeſa.

(Pokracźowanje ſcźěhuje.)

1000 lět wotroczſtwo.

Podał K. w K.

(Skónczenje.)

III.

Schto dyrbimy nětko k 1000lětnemu wotroczſtwu ßerbſkeho luda prajicź? Dyrbimy Němzow hidźicź jako njepſhecźelow? Ně, to by njekſcheſcźijanſke waſchnje było. Dyrbimy morkotacź pſhecźiwo njeſpodobnemu a ßurowemu woßudej? Ně, to by njewěra była. Wěmy, ſo tym, kiž Boha lubuja, wſchitke wězy k lěpſchemu ßłużа. Tak je tež jow było. Wěſcźe je naſch lud pſches ßurowe wójny Němzow ßwoju politiſku ßamoſtatnoſcź ſhubił a ſ něhdy wulkeje połob'ſkeje ßłowjanſkeje ludnoſcźe bu na kónzu mały ßerbſki ludźik, kiž njemóże wjazy politiſku ßamoſtatnoſcź dostacź, kiž móże ßo jenoż hiſchcźe, hdyž jón Němzy njechadźa jako ßamy lud liczicź, dokelž wjazy ßamoſtatny njeje, jako narodna mjeńſchina wobhladowacź. Njeßměrne kruhi naſcheho luda wjazy njenamakamy, to rěka wone njejßu wotemrěte, ale ßu ßo pſcheněmcźiłe a do tak mjenowaneho němſkeho luda ſaſchłe. Jich mjena drje ßu ſwjetſcha hiſchcźe ßerbſke wostałe, kaž tež mjena leżownoſcźow (ſahonow, rěkow, horow, měſtow, wßow) w naſchim kraju, ßamo we wulkim dźěle narańſcheje Němſkeje. Tam woni potom w njewědomoſcźi ßo cźuja jako prawi Němzy a drje tež druhdy w němſkej horliwoſcźi Sserbam a Sſkowjanam napſchecźiwo dźěłaja, ſchtoż njeje runjewon trjeba a njedyrbi bycź. My potajkim njechamy měcź żaneje hidy pſhecźiwo Němzam, wobaj ludaj ſtaj ßo do ßo namakałoj, ßo na ßo ſwucźiłoj a měrnje pſchi ßebi bydlitaj, to je dobre, hdyž tež my tohodla njetrjebamy ßerbſke ſajimawe ſtawiſny ſabycźu pſchepodacź. Wone ßu tež wot Boha dopuſchcźene a ſa naß powucźaze: ſ Bożej pomozu je wſchitko pſchětrate, a ſ wopokazanej ſcźerpliwoſcźu Sserbow ßu ſtawiſny naſcheho luda pſchekraßnjene. Njech naſch lud po cźerpjenju ſtawa k nowemu żiwjenju! „Nowy duch wſcho woßłabnjene ßylnje poſběha.“ Kaž dźiw Boži wón tu hiſchcźe je, hdyž tež kaž mały Benjamin mjes wulkimi ßłowjanſkimi luda-

mi a wot wulkeho ßłowjanſkeho ßwěta dźenßa cześćeny. Njejßu tola w czaßu reformazije němſzy radźićželjo Luthera ſa trěbne měli, ßwjate pißmo do ßerbſchćiny pſchełożićź, dokelž měnjachu, ſa 100 lět tu žadyn Sserb wjazy njebudźe. Bóh je hinak ſczinił.

Wójnſke wuſpěchi ßerbſki lud potajkim njeje dobył; wón běſche ratarſki lud, wójnſki duch w nim njetczeſche, też niz požadliwoſcź, ßebi ßwět podczißnycź a druhe ludy wobknježićź. My ſzyła we wójnſkej khrobłoſczi njewidźimy najwyſchſchu czeſcź cźłowjeka, kaž běſche to w ßrjedźowěku pola wſchelakich europſkich ludow waſchnje, a kaž to ſtawiſny huſto doſcź hacž do dźenßniſcheho dnja cźinja a je ßo też w ſtawiſniſkej wucźbje huſto doſcź wucźiło. Też politiſka ßamoſtatnoſcź njetrjeba najwyſchſchi ſaměr luda bycź, ale ſo bychmy byli duchowny lud. A Sserbja maja duchowne žiwjenje a ßu ßo ſa dar Boži evangelij, dźakowni wopokaſali; woni ſ wulkeho dźěła ßo hiſchcźe dźerža k Božemu ßłowu a maja Knjeſowu zyrkej we czeſczi. Njech pſchi tym woſtanu. Potom budźa ßo, hdyž ßnadź ßu dawno wulke a mózne ludy pſches njewěru a wopuſchczenje Boha do ſahuby a do roswalinow padnyłe, hiſchcźe ßwojeho žiwjenja wjeßelicź a wobſtacź. My ßwój nadawk njewidźimy w tworjenju a ſarjadowanju wulkich móznaŕſtwow na ſemi, kaž něhdy ſtari Romjenjo a po nimi Němzy abo kaž Jendźelczenjo w dobyczu kolonijow; mamy hinaſchi nadawk, kaž drje wſchitzy Sſłowjenjo. W dołhim czaßu potłóczenja a roboczanſtwa ßu ßo duſchine khmanoſcźe naſcheho luda wupruhowałe. To drje też w Sſłowjanu tczi, ſo by ſe ßwojej duſchu cźłowjeſtwu ßłużił. Tuž hajmy ßebi prawe duchowne žiwjenje, budźmy poßłuſchni Božej woli a Božim kaſnjam; ſdźeržmy ßebi mozy cźěła a duſche ſtrowe; lubujmy a ſchkitujmy też ßwój lud a ſahońmy ßo ſa njón, budźmy pak też ſprawni a ſdobni pſchecźiwo druhim ludam; wſcho druhe pſchewoſtajmy Bohu a bjeŕmy ſ jeho ruki w prawej wěrje horjo kaž wjeßele. Tak budźemy ſbožowny lud. Dopomnjecźe na ſtruchłe czaßy naß dźenßa njeroshori a nam njeſchkodźi; pſchětrate je.

Zyrkej a ſtat.

— **Sakſke krajne konſiſtorium** je ßo, dźiwajo na nowowólby do ſakſkeho ßejma, rosßudźiło, krajnu ſynodu niz hižo 24. haprleje ſhromadźicź, kaž bě poſtajene, ale hakle 27. meje. Wólby do ſakſkeho ßejma ßu ſa njedźelu 12. meje poruczene. S tutej wólbu abo wjele bóle ſ poßlednjej wólbu do ſakſkeho ßejma je to dźiwna wěz, kotraž drje je powſchitkownje ſpodźiwanje ſbudźiła. Sakſki ßejm bu tola ſ wußudźenjom ſtatneho ßuda rospuſchczeny. Statne ßudniſtwo wupraji, ſo njejßu poßlednje wólby płaczaze byłe.

— **„Kirchliches Geſetz- und Verordnungsblatt“** ſakſkeho krajneho konſiſtorſtwa woſjewja we ßwojim 4. czißle pomjenowanje noweho ßerbſkeho wyſchſcheho fararja. Kaž ßmy hižo tu pißali, je naſch dotalny a ſdobom naſch prěni wyſchſchi farař knjes wyſchſchi farař Domaſchka, ſ 1. haprleju ſe ßłužby ſchoł. Jutrowniczku je ßo ſe ßwojej woßadu roszohnował, Sa wyſchſcheho fararja bu pomjenowany knjes farař Sarjeńk-Khwacźiczanſki. — Njech je jemu ſpožczene, tuto ſaſtojnſtwo ſaſtawacź k lěpſchemu naſchich woßadow, kotrež ma wón a ſ tym wſchě jich prawa ſaſtupowacź a ſaſtarowacź.

— **W Drježdźanach** wotměwa ßo pſchichodne dny ſaßo tón kóžde lěto ßo woſpjetowazy tydźeń „Snutskowneho miſſijonſtwa“. Jutſje póndźelu ßo ſapoczńje ſe wſchelakimi poßedźenjemi ſa pſchedßydſtwa a ßobuſtawy a druhich. Wutora je hłowny dźeń ſe ſjawnej hłownej ſhromadźiſnu na Zinzendorfſkej dróſy — w towaŕſchowni — a ſe ßwjedźeńſkej Božej ßłużbu w zyrkwi Naſcheje lubeje Knjenje; tuta ſapoczńje ßo ½5 hodźin popołdnju, hłowna ſhromadźiſna ½10 hodźin dopołdnja. Wjeczor we 8 hodź. je wulka ſjawna ſhromadźiſna ſaßo w towaŕſchowni. Nimo toho wuradźuja na tutym dnju wſchelake wotrjady a wubjerki. Tajkich poßedźenjow ma też ßrjeda hiſchcźe zyłu kopizu. Zyłe wulke dźěło ſnutskowneho miſſijonſtwa ßo tam w Drježdźanach ſkhadźuje, ſo by ßo ſnowa wuhotowało ſa dalſche hobrſke nadawki, kotrež naſch czaß a jeho wobſtejnoſcźe ſa njo kopja. To je ſkładnoſcź ſa kóždeho, ßo nadrobniſcho ſ tutym dźěłom a jeho dźěłacźerjemi a wjednikami ſeſnacź. —

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

— **W Budyſchinje** ſkhadźowachu ßo jutrownu ßrjedu Sserbja w ſhromadźiſnach, kotrež běſchtej wuhotowałej Macźiza Sserbſka a Societas ſlavica Budiſſinenſis, towaŕſtwo Serbow Budyſkeho gymnaſija. Pſchede wſchěm woßwjecźichmy na ſhromadźiſnje Macźizy Serbſkeje, kotruž knjes juſt. rada Herrmann wjedźeſche, hódnje 75. narodniny naſcheho wulzy ſaßkužbneho wótczinza k. prof. dr. Muki a 90lětne wobſtacźe towaŕſtwa ßerbſkich gymnaſiaſtow. Tohorunja ſpominaſche ßo na 70. narodniny k. praelata Žura a jeho 25 lět ſe wſchej ßwěru ſaſtarowane ſekretaŕſtwo Macźizy Sserbſkeje. Běchmy ſhromadźeni w rjenje a pyſchnje wobnowjenej žurli Sserbſkeho Doma; ſ jeje ſcźěny ſtrowjachu naß ſnowa ſrjadowane wobraſy ſaßkužbnych ßerbſkich mužow. Mjes nimi bychmy rad też bórſy wohladali wobras njeboczičźkeho k. fararja Kſchižana-Hodźijſkeho. — Nadrobneho ſe wſchěch wuhotowanjow wuſběhnycź, njeje móžno. Jenož to a tamne budź tu podate. Knjes ſtud. direktor O. Wicźas rěczeſche, hołdujo knjeſej prof. drej. Muzy, wo jeho runje dokonjannym hobrſtim a wuſnamnym dźěle, wo „Sſłowniku Dolnoßerbſkeje rězy“. To je wulzy wuczene, wulzy pilne a wulkich woporow połne dźěło, kiž je knjes profeßor dokonjał. Zyłe ßwoje žiwjenje je wón ſa dokonjenje tuteje knihi ſaſtajił a 35 lět ſa to pißał a w nim wſchitko ſhromadźił, ſchtož je naſcha delnjoßerbſka rěcź wutworiła. S tym je tutu rěcź wukhował na pſchezo ſabyczu a ſapomnjenju, by-li czaß dóſchoł, ſo žiwi jeje wjazy njewužiwaju. S tym pak je ßebi k. profeßor Muka też ſwěſcził měſtno mjes ßwětaßkawnymi wucźenzami. S toho ſrozumimy, ſo běchu tu na ſhromadźiſnu pſchikhwatali też Delnjołużicźenjo a Delnjołużiczanki, kotſiž k. prof. drej. Muzy hołdujo dźak Delnjołużiſkich Serbow wuprajichu, wěnzujo jeho ſ ławrjenzom a darujo jemu wſchelake dary. — Starſchi towaŕſtwa Societas ßlavica Budiſſinenſis pſchednoſchowaſche nam ſe ſtawiſnow ßwojeho towaŕſtwa, ſ kotrehož je wuſchła nahladna liczba naſchich ßerbſkich wótczinzow, mjes nimi też woßławjenz k. prof. Muka. Pod jeho wjedniſtwom je towaŕſtwo woßebje kczěło a dźěłało. Hewak ßu pak też byłe cźěmne czaßy. Poßlednja pſchestawka w dźěle je była hacž do lěta 1904. Tehdy ßo wona ſnowa ſbudźi a ſaßo jako towaŕſtwo dźěłacź a wuſtupowacź ſapocźa. Tutón ßwój jubilej doßwjecźi towaŕſtwo ſ tym, ſo wjeczor ſ pomozu ßerbſkeje ſtudowazeje młodźiny wuhotowa ſabawny wjeczor. Poſkicźichu pſchede wſchěm wulke dźěle ſ Handrija Sejlerjoweho „Nalěcźa“. S bliſka a ſ daloka bě rjana ßyła hoſcźi pſchikhwatała, mjes nimi też wukrajni ſtudowazy. — Jutrowna ßrjeda bě ſaßo ßerbſki dźeń. To dyrbjało jich hiſchcźe wjazy ſ ratarſtwa nawabicź, do Macźizy Sserbſkeje ſaſtupicź a ßo wobdźělecź.

Samołwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach.

Czišło 16

Pomhaj Bóh!

Létnik 39

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosć da.

Njech ty spěwaš
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřeŵ će. F.

Serbske njedźelske lopjeno

Budyschin **21. haprleje 1929** **Bautzen**

Czischcź a nakład Smolerjez knihiczischczérnje a knihaŕnje, sap. družstwo s wobm. ruk. w Budyschinje

Wukhadźa kóždn sobotu a płaczi schtwórczlětnje 108 skotych pjenjezkow

Njedźela Jubilate.

Scźenje sw. Jana 16, 20: Wascha srudoba budźe so do wjeselа pschewobroczicź.

Tuto njedźelske lopjeno pshed wocźi jich wjele pschińdźe, kotrymž płaczi Knjesowe słowo w scźenju dźensnischeje njedźele: wy macźe nětko srudobu. Kak kraßne by było, hdy by jim też tuto slubjenje płaczilo: wascha srudoba budźe so do wjeßela pschewobroczicź. Na prěnich wucźomnikach Jesußowych je so tuto słowo dopjelniło. Czichi pjatk wucźomnizy płakachu a Jesußowi njepschecźeljo so wjeßelichu; hdyž pak po swojim horjestaczu jako pschekraßnjeny a hischcźe bóle swjatki we swojim duchu sasso k nim pschińdźe, tehdy so wjeßelichu, a tuto wjeßele njemóżesche nichtó wot nich prjecź wsacź. Po małej khwili, tak je wón sam prajił, so wascha srudoba do wjeßela pschewobroczi.

Też nam tutón troscht w czasu srudoby płaczi. Pschetoż Knjesowe słowo je prawe a schtoż wón slubi, to wěscźe dźerži. Tak wěscźe na nóz ranje pschińdźe, tak wěscźe po lodojtej a snědhojtej symje naléto na naß czaka se swojim miłym, woživjazym dychom, tak wěscźe so też nóz żałoscźe sasso shubi pshed swětłom wjeßela, tak wěscźe po płakanju a żałoscźenju ert sasso połny smjecźa a jasyk połny khwalenja budźe.

Tak wěscźe? Njeje to pschewjele prajene? To móże bycź, to pak też njemóże bycź! Njestanje so, so nusa a żałoscź traje, doniž smjertny jandźel nam wocźi njesańdźeli. Přěcź so to njehodźi. Sawěscźe so też stanje, so so woprawdźe srudoba do wjeßela pschewobroczi, so něchtó na smjercź khory leżesche a běsche so nadźije żiwjenja wsdak, ale hlaj, tón Knjes pomhasche a mozy so sasso wróczichu; — so něchtó smjercź khudy běsche a sebi myßlesche, so dyrbi se swojimi kónz wsacź, ale hlaj, tón Knjes pomoz póßła k wumoženju s nusy a se staroscźe; — so něchtó płakasche a skorżesche pschi khorołożu lubeho pschiwusneho, a hlaj, wón bu jemu sdźerżany a sasso daty; hdyž je so też husto tak abo podobnje stało, so so srudoba do wjeßela pschewobroczi a so so dopjelni Knjesowe stroschtne słowo: po małej khwili, — żana wěsta pschiprawa a żadyn njepowalny sakoń njeje, so dyrbi na cźělnu srudobu kóżdy krócź cźělne wumoženje pschińcź, so so kóżda khoroscź do strowoscźe, kóżde wokhudźenje do samożitoscźe, kóżda nusa do sboża pschewobroczi. W tutej myßli tole słowczko: „po małej khwili so tyschnoscź shubi“ jako powschitkownu wěrnoscź wobhladacź njemóżemy. Czim bóle pak w duchownej myßli. Tu tole słowo na kóżdy pad płaczi: nascha srudoba so do wjeßela pschewobroczi — po małej khwili. Pohladajmy na wucźomnikow; woni běchu na toho Knjesa wulku nadźiju stajli, ale tak, so na swonkowne, kraßne Meßiaßowe kraleństwo myßlachu. Tutón wuhlad běsche nětko sniczeny, tuta nadźija běsche se smjercźu Jesußowej kniczomna. Sa to so jim město tamneho swonkowneho, swětneho wjeßela bójske wjeßele dosta, wjeßele, so mějachu nětko horjestanjeneho, wěczńje żiweho sbóżnika, kiž swoje slubjenje dopjelni: hlaj, ja sym pola waß wschitke dny hacź do skónczenja swěta. Tehdy so też dopjelni to słowo: na tym samym dnju njebudźecźe so mje niczo praschecź. Jich samßne żiwjenje a żiwjenje toho Knjesa, kajke wotpohlady mějesche a schto woni w swěcźe cźinicź mějachu, to běsche jim nětko jaßne a sросumliwe. Jutrowne wjeßele pschinjeßesche jim pósnacźe, kotrež pschezo

bóle pschiběrasche, cźim bóle ßo ßwjatki pschibližowachu, hdźeż toho ducha dostachu, kiž jich do wscheje wěrnoscźe wodźesche a jim wotmołwjenje na wschitke praschenja pschinjeße. Kak kraßnje ßo tehdy dopjelni: wascha srudoba budźe ßo do wjeßela pschewobrocźicź.

To ßamßne móże kscheseźijan dźenßa hischcźe shonicź. Jeho srudoba w cźaßu khorosźe, hdyž cźělne mozy pschezo dale wotběraju a nadźija na wustrowjenje pschezo mjeńscha budźe, ßo też do wjeßela pschewobrocźicź móże, hdyž pósnaje, kak snutskowny cźłowjek ßo wobnowi, cźim bóle swonkowny sańdźe, a tak wuknje, na woßamocźenym khorołożu zyle ßwojemu Bohu žiwy bycź a ßo s Jesußom, tym njebjeskim dusche-pschecźelom, pschezo nutrnischo stowarschicź.

Abo hdyž ßo jenemu kschiwda cźini psches winu a słóscź cźłowjekow, hdyž ßo jeho najnadobnische wotmyßlenja a prózowanja pschepósnaja abo wopak wukładuja a jemu ßo njeporadźi, ludźom doręczecź, potom ßo też tuta srudoba do wjeßela pschewobrocźi, hdyž je ßebi nětko Bożeje hnady wěsty a móże ßo khwalicź, so je dostojny namakany, Khrystußa dla hanibu cźerpicź.

A hdyž skónczńje hladamy na zyłe dołhe žiwjenje, kotreż ma wěrjazy kscheseźijan w tutym ßwěcźe pschětracź, kotreż jene cźerpjenje po druhim pschinjeße a ßebi pospochi wopokasma scźerpliwoscźe a wěry žada, haj, hdyž hladamy na zyłe kscheseźijanowe žiwjenje jako na žiwjenje połne srudoby — schto je wukhod? Wascha srudoba budźe ßo do wjeßela pschewobrocźicź — po małej khwili!

Haj, po małej khwili! Pschetoż schto je najdlěžsche žiwjenje s měru wěcźnoscźe měrjene? Krótka khwila! Nasche žiwjenje ßo rucźe minje, jako bychmy prjecź lecźeli. Kak bórzy pschewinjene je! Tuž budźmy stroschtni; po małej khwili a wumoženje tu je! Hamjeń.

Kěrlusch po jutrach.

O luboscź, kiž ßy njebjo wopuschcźiła,
Sso podała do naschoh' hubjeństwa,
K nam hłuboko ßo dele pokhiliła,
Prjed' hacź naß wumoh s wěcźnoh' skaženja!
Mój Bożo, schtó tu na semi
Tu hłubokoscź wschej luboscźe nětk wußlědźi?

Staj psched wocźi mi, Jesu, pschezo saßo
Schtož luboscź twoja na mni dokonja.
Ssy moje cźerpjenje a kschiž wsał na ßo,
Twoj' žałoscź běsche mojich hrěchow msda,
O kak ßo teho hańbuju,
So mało ßłużu cźi sa tajku dobrotu!

Kak běsche ty, mój Jesu, cźwilowany,
Wschoh' ßwěta a też mojej' winy dla!
Nětk twoja hórka ßmjercź a krwawne rany,
So wumoženy ßym, mi wobßwědcźa,
Mje ßud a ßmjercź wjaz njetraschi,
Wschak ty, o Sbóžniko, mój dołh wschón sapłacźi!

Hlaj, moja droho wukupjena dusscha
Cźe cześcźi, khwali, luby Jesußo!
Ach pomhaj, so bych tebi kaž ßo ßłuscha,
Jow ßłużił, lubujo cźe pschе wschitko.
Wschak, hdyž ßo sa mnje moricź da,
Ty to najcźežsche ßwěru sa mnje dokonja.

Spožcź, so ja jow po pschikładźe bych twojim
Mój Jesußo, ßo stajnje słožował,
A ßłużił wschitkim, jako bratram ßwojim
Njech też bych njedźak sa to druhdy žnjał,
Tak w jednocźe a w luboscźi
My dźemy hromadźe pucź k wěcźnej domisnje.

H. B.

Dźeń 23. haprleje.

Jubiljene lěto Lutheroweho katechißma mamy lětßa, niz pak jenož Małeho katechißma, ně dozyła jubilejne lěto katechißma. Też Lutherowy Wulki katechismuß wuńdźe 1529 a to, kaž je swěscźene, 23. haprleje.

Dźeń 23. haprleje póßła Rörer, Lutherowy diakonus we Wittenbergu, na pschecźela Rothu „Katechismuß“. To bě tón Wulki. Tutón bě tehdy jako kniha hotowy, mjes tym so bu Mały hakle něschto mało posdźischo jako kniha dohotowany. Na „taflach“ bě wón pak hižo 16. měrza.

Na tutym Wulkim katechißmje je Luther pilnje drje hacź do haprleje 1529 dźěłał; wón wutrjeba w nim hischcźe prědowanja, kotreż bě Bołmonczku, 21. měrza, a Seleny schtwórtk, 25. měrza, we Wittenbergu dźerżał. Sapocźał je wón s tutym dźełom drje w běhu lěta 1528.

Do tuteje knihi je Luther też tak někotre wótre ßłowo sapißał. Też to scźěhowaze tam steji:

„Tohdla proschu hischcźe ras wschěch kscheseźijanow, wosßebje fararjow a prědarjow, so njebychu chzyli pschesahe doktorojo bycź a wo ßebi měnicź, so wschitko wědźa, ale so bychu ßo wschědnje derje w tym swucźowali a ßo stajnje s tym saběrali; k tomu, so bychu ßo se wschej prózu a pilnoscźu hladali jědojteho njerjada tajkeje wěstoscźe a tajkeje nadutoscźe — sich fürsehen für den giftigen Geschmeiß solcher Sicherheit oder Dünkelmänner —, so bychu pak nastajnje cźitali, wucźili, wuknyli, myßlili a pschemyßlowali a w tutym njepschestali, doniž njenashonja a ßebi wěscźi njejßu, so ßu cźerta sawucźili — daß sie den Teufel tot gelehret — a so ßu ßo bóle wucźeni scźinili dyžli Bóh ßam je a wschitzy jeho ßwjecźi.“

Potajkim: Kaž Luther ßam, tutón doktor Sswjateho pißma, njeje ženje sastał w Sswjatym pißmje pytacź a wuknycź a Katechismuß wuknycź a ßo modlicź, tak ßo też my njeßměmy ženje pschestacź modlicź. Hdyž ßo po tym mamy, ßwjecźimy nanajlěpje jubilej Katechisma a ßłużimy ßebi ßamemu nalěpje.

We ßłónczńej krajinje.

Powěstka wot Khristiny Royoweje.

(Pokracźowanje.)

„Dunajo, Jesuß je žiwy!“ Hólz jeho wobjima. „Wěsch, wón je Boži ßyn. Wón je ßebi tón kamjeń wotwalił a je stanył. Ale nětko mje wostaj na pokoj. Lehń ßo! Ja dyrbju wědźecź, schto dale. Wschako cźi jo potom powěm!“

Tuž je poß poßłuchał.

Pawlik ßydny ßo saßo na ławku, podnuri ßo do knihi. Poß saprě hłowu na jeho kolenje, shladowasche mudrje hólzej mjes wocźi, jako by woprawdźe cźakał, hischcźe něschto nashonicź wo žiwym Jesußu.

Ale jako hodźinu posdźischo wopuschcźischtaj potajnu skału, bě jeho mały knjes a towarsch tak samyßleny, jako by wonim, wo Dunaju niczo niewědźał.

„Posdźe je!“ tak ßkyschisch prajicź. „Pschepósdźe pak hischcźe niz!“ tak tež rěka. Tuž chzemy ßo wschitzy kóždu njedźelu w Božim domje sjednoczicź do shromadneho nutrneho modlenja, kaž ßo to nam saleži. Tež spěwaj kóždy domach wjeczor a rano ßwoju modlitwu a njesabycź ju tež pschi blidźe, sa kotrymž ßměsch wužiwacź, schtož Bóh tón Knjes da naroscź. To budźe rosßudne sa naleczo, leczo, zyke lěto! A to czińmy hnydom, so njeby „pschepósdźe“ było!

Žiwe wosady.

Eichsfeld je krajina pschi Esmolinach — Harz —. Tam ßu evangelske wosady diaspora-wosady; t. r. evangelszy ßu tam rosprószheni mjes katolikami, kotsiž maja wjetschinu. Diaspora-wosady maja wschudźom wosebite czeże a wobczežnoscże, tak tež tam. A tola wusnamjenjeja ßo tute wosady tam bóle a bóle s woporniwoscźu, s kotrejž wopruja sa zyrkwinske a wosßadne potrěbnoscże. Tak nawda wosada Heiligenstadt, kotraž ma 1200 duschow, w lěcże 1928 na 2500 hr. do kollektow a domjazych sběrkow; to je na hłowu wjazy hacž 2 hriwnje. sa wschelake spomožne skutki kschescźijanskeje luboscże. — Wjeß Bornhagen ma 370 duschow; wona nahromadźi sa ßamßne sameěry 700 hr., to je 1,90 hr. na hłowu; nimo toho wuhotowa sa 250 hr. tafle sa padnjenych. A zyrkwiny dawk tam zyle wescże tež mały njebudźe.

Diaspora-wosady wědźa, schto we ßwojej wěrje, ßwojim Božim domje, ßwojej wosadźe maja, wědźa, schto to na ßebi ma, pschi wschěm rosprószhenju ßrjedźischczo měcź w Božim domje, we wosadźe swjask měcź, kotryž wschěch hromadu wjasa, w duchownym sastaruje, kotryž ßo sa rosprószhenych stara. Dokelž maja husto doscź jara daloko do Božeho domu a dokelž ßu pschezo mjes wjele druhimi, kiž ßu hinascheho wěrywusnacźa, maka cźrjódka, wobßwědczeja luboscź, wěru, ßwěru cźim sjawnischo a wjeselscho.

A woni ßu tež w Němskej, a woni steja pod ßamßnej dawkowej cźežu a tcža w ßamßnych cźežkich a njelubych wobstejnoscźach kaž drusy w Němskej. A wosadnych wobczežnoscźow maja swjetscha wjazy hacž na pschikład nasche wosady, kotrež ßu tu jena pschi druhej, kóžda wokoło ßwojeho Božeho doma.

„Schtož wjeßele cźini“, pische „Das evangelische Deutschland“ sa napißmo k tutej powěscźi.

Zyrkej a stat.

— **Sakske swonkowne mißijonstwo** cźerpi pod tym, so njeje poßlednja syma telko darow pschinjeßła, kaž ßu nadawki a dźěła mißijonstwa pschiběrake. Lipsczanske mißijonstwo je ßo tohodal rosßudźiło, wschěch pschecźelow mißijonstwa prosßycź wo dary, kotrež bychu defizit wurunake. Pschi tym pak njedyrbjake ßo dary sa tuto lěto 1929 pschikrótschicź, dokelž ma tež tuto lěto ßwoje nadawki, kotrež ßu ßo snowa powjetschiłe, dopjelnicź.

— **Lutherski konvent zyłeho ßwěta** sapocznje ßo 26. junija w Kopenhagenje a skónczi ßo 4. julija. To je wulzy ważny sjěsd sastupjerjow a wjednikow nascheje evangelsko-lutherskeje zyrkwje. Se wschěch kónczin semje ßo tam seńdu, so bychu wuradźowali a dźěłali w tym, schtož evangelsko-luthersku wěru spěchuje po zyłej semi. Zyły sjěsd je stajeny pod Boże ßłowo. Tohodla je to prěnje tež Boża ßłužba we Kopenhagenskim Božim domje „Vor Frue Kirke“; Kopenhagenski biskop dr. Ostenfeld prěduje. A poßlednje je tež saßo Boża ßłužba w ßamßnym Božim domje. W tutej prěduja sastupjerjo wschelakich krajow krótke ßłowo roszohnowanja, na pisch. sa Sakssku a Němsku sakski krajny biskop D. Ihmels, sa Franzowsku farar Stricker-Straßburgski atd. — To je druhi tajki wulki sjěsd lutherskich. Danska wyschnoscź tuto wuhotowanje, kotrež sdobom tež Danske hłowne město a zyły mały kraj po zyłym ßwěcźe bóle snaty cźini, podpjera s tym, so je płacźisnu sa jěsbu po želesnizy sa wschěch wobdźělnikow na połojzu ponižiła.

— **Jendźelska** je ßo s wosjewjenjom statistiki wo narodach nastróżała. Nowiny pischu, so je to něschto, schtož ßwojeho runjecźa pyta. W lěcźe 1927 nalicźi ßo po zyłym jendźelskim kralestwje 654 972 narodow, w lěcźe 1920 pak 975 782.

Wschelake s bliska a daloka.

— **Macźiza Serbska** mějesche na ßwojej jutrownej ßrjedźe tež tón khutny nadawk, wopominacź ßwojich semrětych. Knjes stud. direktor D. Wicźas wopominasche knjeni Kirchschlagerowu, dźowku nascheho ßławneho pěßnjerja Handrija Sejlerja. Wona je semrěła daloko wot ßerbskeho kraja, we Ljubljanje. Ale tam w dalokoscźi je ßebi sakhowała ßerbsku wutrobu a je se ßwojim mandźelskim, kotryž njeje ßerbskeho rodu, ßwěru a wopornjwje skutkowała sa ßwój ßerbski lud. A tutón ma wschu pschicźinu, żarowacź wutrobnje wo tutu ßwoju dźowku. Knjes wyschschi wucźeŕ Kral-Sarěcźanski mějesche wopominacź sastojnskeju bratrow, ßerbskeju wucźerjow a kantorow. Je nam tola pschesahe semrěł Porschicźanski kantor wyschschi wucźeŕ Hanczka. S nim shubichmy my evangelszy Serbja tež ßerbskeho synodalu. Ssmjercź je s nam wsała ßwěrneho a pilneho dźěłacźerja. A sa nim dźěsche hakle psched krótkim w Ketlizach wyschschi wucźeŕ a organista Schudak, poßledni ßerbski wucźeŕ Ketlicźanskeje schule. Hacž runje tam zyle na mjesach, je ßo ßwěru Macźizy Serbskej a k jeje dźěłu dźerżak. — Pschitomni postanychu, so bychu cźesczowali lubych semrětych a ßo jim dźakowali.

— **Khina** je pschezo hischcźe domach pytana se snutskownymi njeměrami. Wona cźerpi cźim bóle pod tym, dokelž tutón hobrski kraj njeje s hospodarskimi naprawami tak sastarany kaž na pisch. němski. W tutych wojowanjach a njeměrach ßu kommunistojo snowa sjewili, so ßu pomoznizy antikrysta. Woni ßu ßobu wina na tutych snutskownych njeměrach a wojowanjach, a hłownej wyschnoscźi ßo njeje poradźiło, jich wschudźom zyle podcźißnycź. Tak ßu ßo woni na pisch. w južnym dźěle provinzy Hunan wukhowali. Tam ßu nětko tež hrosnje s kschescźijanami sakhadźeli. Zyłe krajiny spytachu wupuscźicź, so bychu njepschecźelow satraschili. Wósom kapalow kschescźijanskeho presbyterianskeho mißijonstwa bu sniczenych a spalenych, druhe buchu wurubjene; wjetscha liczba kschescźijanow bu morjenych; młode holzy „woženichu“ s ofizěrami, druhe dźerżachu měßazy dołho w jatbje. A tola, hacž runje tam tajka tyschnoscź a tak wschelakora nusa knježi, je ßo liczba kschescźijanow jenoż wo ßnadny dźěl pomjeńschiła a je darow a dawkow sa zyrkej a wosadu jenoż wo schtwórty dźěl mjenje. Tón tamny hewak khětro sazpiwany Khinesa tak něktoreho europiskeho kschescźijana pschetrjechi.

Listowanje: H. w B. sa Cantate. — B. w B. sa Rogate. — H. B.: Sso dźakuju jara, wobżarujo, so ßo saßo tak cźinjesche. Je pak wjele lěpje. Tuž dale a wjazy. Redaktor.

Samołwity redaktor farar Wyrgacź w Nosacźizach.

Čišło 17

Pomhaj Bóh!

Lětnik 39

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosć da.

Njech ty spěwaš
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřewˇ će. F.

Sserbſke njedźelſke lopjeno

Budyſchin **28. haprleje 1929** **Bautzen**

Čźiſchćź a nakład Ssmolerjez knihiczźiſchczźerńje a knihaŕnje, ſap. družſtwo ſ wobm. ruk. w Budyſchinje

Wukhadźa kóždn ßobotu a płaczi ſchtwórczźětnje 108 ſkotych pjenjezźkow

Kantate.

Jana 16, 5—15,

Po ßwojim czźerpjenju běſche naſch Sbóžnik ßwojim wuczźobnikam „ßo žiwy ſjewił pſches wſchelke wopokaſanja, a da ßo jim widźecź na ſchtyrzeczźi dnjow, a rěczźeſche ſ nimi wot Božeho kraleſtwa“. Někotre njedźele ßmy nětko ſ wuczźobnikami na jich puczźach mjes jutrami a ßwjatkami khodźili a pſchińdźemy pſchezo bliže ßwjatkam. Tuž chze Knjes też naß kaž ßwojich wuczźobnikow w dźenßniſchim ſczźenju na pſchichodne ßwjatki pſchihotowacź a praji: „Dobre wam je, ſo ja tam du. Hdyž tam du, chzu troſchtarja, ßwjateho Ducha k wam póßłacź“. Tak dawa też nam ßwoje powuczźenje wo ßwjatym ßwjatkownym Duchu, wo najlěpſchim darje, kotryž moh czźłowjek ßebi pſchecź. Poßłuchajmy nutrnje na naſcheho Sbóžnika powuczźenje wo ßwjatym Duchu ßwjatkow: Wón móže hakle pſchińcź, hdyž je Knjes tam ſchoł; wón khłoſta ßwět; powuczźuje a troſchtuje wěriwych.

„Nětk pak du ja k tomu, kiž mje póßłał je. Hdyž pak tam du, chzu troſchtarja k wam póßłacź.“ Jenož ſ Jeſußowym woteńdźenjom we wumrjeczźu, horjeſtaczźu a k njebjuſtpiczźu je móžno, ſo pſchińdźe ßwjaty Duch k wuczźobnikam. „Pſchetož hdy bych ja tam njeſchoł, dha by troſchtaŕ k wam njepſchiſchoł“. Ale njekroczźi ßwjaty Duch też hižom pſches ſtary ßłub, pſches ſtary teſtament? Ńima ſakoń niczźo wot njeho? Njeje wón profetam wroczźi wotewrił, ſo hladachu ſ cźěmneje pſchitomnoſcźe daloko do jaßneho pſchichoda a wohladachu a pſchipowědachu teho, kiž dyrbjeſche Jſraela a wſchitkich póhanow troſcht bycź? Haj wěſcźe, tak je. Ale tola je wulki rozdźěl, hacź roßßwětli błyſk nahle cźěmnu nóc, abo hacź ſteji ßłónzo w pſchezo jenakim ßwětle na njebju. W ſtarym teſtamencźe ßo ßwjaty Duch ſaßwětluje kaž błyſk pſches cźěmnotu, w nowym ßlubje ßwěcźe wobſtajnje kaž jaßne ßłónzo. W ſtarym teſtamencźe je kaž hóſcź, kiž ſaſtupi, wita a ſaßo dźe, w nowym ßlubje je ßwjaty Duch wobſtajny wobydleŕ wěriwych wutrobow, Knjeſoweje gmejny na ſemi. So by to wot ßwjatkow ßem tak było, je Jeſuß wumrěł, ſ rowa ſtanył, k njebjeßam ſtupił, tam ſchoł. Tak praji Knjes: „Hdyž pak tam du, chzu jeho k wam póßłacź.“ S wotkal? Wot boka, ſ tróna mojeho Wótza! — Najprjedy dyrbjeſche w Khryſtußowym wumrjeczźu a horjeſtaczźu ßo ſakład ſakładacź, na kotryž móžeſche ßwjaty Duch tuto ſbožo w ßłowje a ſakramentomaj rosſchěrjecź, podawacź, pſchißwojecź. Najprjedy dyrbjeſche zyły troſcht khudych hrěſchnikow warbowany bycź: Mój Sbóžnik je mojich hrěchow dla podaty, mojeje prawdoſcźe dla ſbudźeny, mojeje kraßnoſcźe dla pſchekraßnjeny a powyſcheny, potom hakle móžeſche troſchtaŕ, ßwjaty Duch, tutón ſbóžny troſcht do wutrobow płodźicź. — Tuž wjeßelcźe ßo, ſo je tole wſchitko dopjelnjene. Knjes je tam ſchoł a to je wam dobre, pſchetož nětko je na ßwjatkownicźku Duch Wótza a Ssyna dele pſchiſchoł, ſ tróna wulaty kaž miły deſchcź, noſcho lute žohnowanje wot Wótza a wot Ssyna. Tuž proſchcźe: O dokonjej, luby ßwjaty Ducho, ßwój hnady połny ſkutk też na naß a na zyłym ßwěcźe. A kotry je tutón ſkutk? Knjes Jeſuß naß w naſchim ſcźenju powucźi.

Dźěło a powołanje ßwjateho Ducha je, ſo khłoſta ßwět. „A hdyž tón ßamy pſchińdźe, budźe wón tón ßwět ſchtrafowacź hrěcha, prawdoſcźe a ßuda dla. Hrěcha dla, ſo woni do mnje njewěrja. Prawdoſcźe dla, ſo ja du k ßwojemu Wótzej, a wy mje dale njewidźicźe. Ssuda dla, ſo tón fěrſchta teho ßwěta

ßudźeny je.“ Wo dwojakim ßwěcźe móże ßo rěczecź: wo ßwěcźe wokoło naß, kotryž je żiwy tak myßlo: Jěßmy a pijmy a wjeßelmy ßo, pschetož jutsje ßmy morwi, kotryž je połny njewěry a pschecźiwnoscźe pschecźiwo Knjesej a jeho evangelionej, — a wo ßwěcźe we naß, tamny stary cźłowjek we naß, kiž njecha ßo pschewinycź dacź, kiž Bohu napschecźiwo rěcźi a chze ßo jenož po ßwojim požadanju měcź. Tež wěriwi kschescźijenjo noscha tajki ßwět w ßebi, a tež tón dyrbi ßo khłostacź. „Sswjaty Duch budźe ßwět schtrafowacź hrěcha dla“, to rěka: Wón wobßwědcźi ßwětej a dopokasa jemu najprjedy hrěch, potom prawdoscź, kotruž je nam Knjes Jesuß warbował a skónczńje ßud, do kotrehož je cźert dawno sapadnył. — Hdyž je ßwjateho Ducha nadawk, nam k sbóżnoscźi dopomhacź, naß nawabicź, so wěrimy a sa tym pschimamy, schtož je nam nasch Sbóżnik na kschiżu dobył a warbował, dha dyrbi ſ tym sapoczecź, so dopokasa ßwětej, hdźeżkuli je, hrěch, a wobßwědcźi jemu, so je najwjetschi hrěch a najhłubschi korjeń wscheho hrěcha njewěra. Tohodla woła naß do pokuty, wucźo hrěch w jeho hanibnoscźi a żałostnej winje pósnacź. — Ale pschi tym ßwjaty Duch njemóże stejo wostacź. Wón wschak njecha jenož rosbicź, ale chze sašo hojicź a tohodla dopokasa wutrobam jeniczku wěrnu prawdoscź, kotraž je Jesuß Khrystuß sam. To je ßwjateho Ducha dźěło, so pokasa tebi a wucźi tebje srosumicź kschiż Khrystußowy; so rosbitwschi twoju sdatu prawdoscź do kruchow tebi wobkrucźi, so je tutón Jesuß twój Knjes, kiž je tebje słubjeneho a satamaneho cźłowjeka wumohł, warbował, dobył wot wschitkich hrěchow, wot ßmjercźe a wot cźertowskeje mozy. Wschehomózny, ßwjaty Bóh je tutón skutk Jesußowy sa wěrny wopokasał ſ tym, so da ßwojemu ßynej se rowa stanycź a do ßwojeje kraßnoscźe ßo domoj wrócźicź. To měni Knjes se ßwojim ßłowom: „Nětk ja du k tomu, kiž mje póßłał je.“ — A napoßledk Duch dopokasa ßwětej ßud, „so ferschta ßwěta ßudźeny je“. Sswětej, kiž nochze ßo khłostacź dacź, wobßwědcźi: Hordź wschak ßo se ßwojej mozu a kraßnoscźu, ty ßłuschesch cźertej a tohodla ßy, kaž wón, ßudźeny, a tutón ßud rěka: słubjeny! Sswětej, kiž ßo da khłostacź, Duch wobßwědcźi: Njeboj ßo, Khrystuß je móznischi dyžli cźert, ferschta ßwěta njemóże tebi twój hnadny dźěł rubicź, ně, nětko hlada ßurowje, wón njeschkodźi pak nam, Bóh ßudźi jeho ßam, joh' ßłowcźko pobicź móże. O derje, hdyž ßy ßo wot ßwjateho Ducha tak pschewobcźicź dał, potom je tebje ſ njewěry do wěry, ſ kraleſtwa ßwěta do ßwojeho njebjeſkeho kraleſtwa ſcźahnył a tež tam twoju ruku njepuschcźi. Tam powucźuje a troschtuje wobroczenych.

„Ja mam hischcźe wam wjele prajicź, ale wy jo nětko njemóżecźe snjesć. Hdyž pak tamny, tón Duch teje wěrnoscźe, pschińcź budźe, tón budźe wam do wscheje wěrnoscźe pucź pokasacź. Tón ßamy budźe mje pschekraßnicź; pschetož wot mojeho budźe jo wsacź a wam pschipowědacź.“ Do wscheje wěrnoscźe pucź pokasacź haj, njeßmy to hischcźe widźeli? Cźi, kotsiž běchu najſprózniwischi a najponižnischi w modlitwje, najßwěrnischi we wužiwanju Božeho ßłowa, ßu też najbohatscho požohnowani se kschescźijanskej mudroscźu. Mužojo a żony, kiž ßu tak w schuli ßwjateho Ducha pobyli, runjež njemějachu hewak wjele ßwětneje mudroscźe, ßu móznischo rěcźecź, ßwědcźicź, dusche sbudźowacź mohli hacź druſy, kiž ßebi myßlachu, so ßu wscheje mudroscźe mischtrojo. Hladaj na sjewjenje rybaka Jana, na listy Pawoła, tkalza pißanych rubow. „Sswjaty Duch budźe mje pschekraßnicź“, praji Knjes dale, to rěka: wulkeho, kraßneho psched waschimaj wocźomaj mje cźinicź; to rěka pak też: wón budźe mje, moje żiwjenje, moju luboscź, moju kraßnoscź ſ waß ßo błyschcźicź dacź. Wón cźini wutrobu ßylnu a mudru, ponižnu, wjeßołu, sbóżnu, a dokelž njebjerje wschitke tute kubła wot ßwojeho, ale wot Khrystußowego wobßedźeństwa, tak jeho ßameho w tebi pschekraßni. Psches twoju duschu dźe: „Ja ßym pak tola żiwy, niż pak ja, ale Khrystuß je żiwy we mni. A schtož nětk żiwy ßym w cźěle, to ßym żiwy we wěrje do Ssyna Božeho, kiž mje je lubował a ßo ßam sa mnje dał.“ Haj to je najkraßnische, schtož ßwjaty Duch ßwjatkow skutkuje na wěriwym cźłowjeku. Dźak budź tebi, ßwěrny Božo, so mamy tuteho pschecźela, wodźerja, troschtarja, pomoznika a wucźerja. Kantate! Spěwajcźe tomu Knjesej nowy kěrlusch, pschetož wón cźini dźiwy! Hamjeń.

Budź Bohu dźak.

Budź Bohu dźak, ßmy wumóżeni,
S helskej mozy psches Khrysta,
Tuż witajmy toh swjeßeleni,
Kiž ßam wschu móz nad ßmjercźu ma.
Nětk poklecźe je wot naß wsate
A wěcźne żiwjenje nam date.

Wschón troscht, wscho wjeßele, kiž na mnje
Nětk cźaka hischcźe tam a tu,
Ja psches to, so Khrysť wumrě sa mnje
A horje stany, dostanu.
Schtož dokonja tu jehnjo Boże,
Sso sta sa moje wěcźne sboże.

Ach sdźerž twój bójski měr nam tudy,
Kiž wyschi hdyžli rosum je,
O Jesu sacźěr wot naß błudy,
Knjež jenož ty ßam w wutrobje
So bychu duscha, cźěło, stawy
Sso po twojej woli słożowałe. H. B.

Wólby do sakskeho ßejma.

Njenadźijazy ßmy my w Sakskej sašo ras psched wólbami. Poßledńje njeběchu płacźaze, kaž je wulkostatny ßud wußudźił. Wólbne hibanje je wschudźom wotucźiło a je cźim żiwische pola tych, kiž njejßu pschecźeljo zyrkwje a nabożiny. Mohł strach bycź, so tute też k wólbje wschě hłoßy pschiwjedu, mjes tym so mjes tymi, kotsiž sa zyrkej a nabożinu ßu, jich wjele domach wostanje ßnadź ſ hněwanjom, ßnadź ſ njewědźenjom, ßnadź ſ liwkoscźu. To ßo njeßmě stacź! Kóżdy, kotryž je nabożny, kschescźijanski cźłowjek, ma wolicź, a to wolicź tajkich sastupjerjow, kotsiž ßu ßo rosßudźili, też nabożinu, wěru, zyrkej w nowym ßejmje sastupowacź.

K wólbam wosjewjeja te na kónzu mjenowane evangelske sjednoczeństwa a towarstwa scźěhowaze:

„Njenadźijzy bu sakski lud na dobo do wólbneho wojowanja snusowany, kotrež wěscźe mjenje wótre njebudźe hacź prjedawsche wojowanja.

Wólby do ßejma ßu sa dźeń 12. meje postajene.

Hižo hibaja ßo tamne kruhi luda, kotrež ßu ßebi pschißahałe, hidźicź wscho, schtož kschescźijanske, schtož evangelske. Nascha evangelsko-lutherska zyrkej stejesche runje psched rosßudnym polěpschenjom ßwojeho położenja. Pjenježne rosßadźowanje se statom dyrbjesche ßo skónczńje ſ wěstym wucźinjenjom srjadowacź. Hdyž bychu nětk zyrkwi njepschecźelne mozy nadknježstwo dobyke, by nadźija, k tutomu wotyknjenemu kónzej dozpicź, na dołhe cźaßy snicźena była.

Na to ßebi myßlcźe, evangelsky kschescźijenjo, kiž wy chzecźe. waschich wótzow wěrje ßwěrni wostacź a jej pomhacź dobywacź!

Tole ßebi ſpomjatkujcźe, evangelſzy ſtarſchi, kiž wy hižo lěta dołho dyrbicźe njepſcheſtawajzy wojowacź wo kſcheſcźijanſke wukubłanje waſchich dźěcźi w ſchuli!

Wukonjecźe wſchitzy bjes wuwſacźa ßwoje najwyſche ſtatnoměſchczańſke prawo! Wſdajcźe ßo ſeſtarjeneho měnjenja, ſo jedyn hłóß niczo njewuczźini!

Wolcźe! Wolcźe na kóždy pad! Wolcźe, wědźo, ſo macźe ſamołwjenja! Wolerjo, wopomńcźe: Njech ßu praſchenja powołanja a hoſpodarſtwa ważne kaž chzedźa, — rosßudne ſa pſchichod luda a kraja je ſakhowanje kſcheſcźijanſkeho ducha!

Dajcźe ßwój hłóß jenož wólbnemu namjetej, kotryž wam na cźiſcźe wěſtym měſtnje mužow a žónſke mjenuje, kotſiž rosßudnje ſaſtupuja prawa naſcheje krajneje zyrkwje a evangelſke ſjawne ſaměry w pſchichodnym krajnym ßejmje!

Bund für eine lebendige Volkskirche. — Deutſch-Evangeliſcher Frauenbund; Sächſiſcher Verband. — Dresdner Hauptverein der Guſtav-Adolf-Stiftung. — Evangeliſcher Bund, Landesverband Sachſen. — Evang.-lutheriſcher Gotteskaſten. — Evang.-lutheriſcher Landesſchulverein. — Kirchlich-ſozialer Bund, Landesgruppe Sachſen. — Landesverband Evangeliſcher Arbeitervereine. — Landesverband Evangeliſcher Arbeiterinnenvereine. — Landesverband für chriſtlichen Frauendienſt. — Landesverband der Kirchenmuſiker Sachſens. — Landesverein für Innere Miſſion. — Verein Sächſiſcher Kirchenbeamten. — Der Vorſtand des Pfarrvereins für Sachſen. — Volkskirchlicher Laienbund."

W ßłónczńej krajinje.

Powěſtka wot Khriſtiny Royoweje.

(Pokracźowanje.)

„Ně, hólcźe, tajku knihu njejßym cźitał. Schtó je cźi powědał, ſo je tajka kniha mjes ludźimi?"

„Ow, je tajka!" kiwny Pawlik, cźinjo potajnje. „A we njej doczźita ßebi cźłowjek wſchitko wo Jeſußu!" A hólz ſapocźa powědacź, kak bu Jeſuß rodźeny, a kak jeho tón ſmij chzyſche moricź, a ſchto cźinjeſche, jako bě ßo ſ dalokeje krajiny wrócźił.

„Hólcźe, ty powědaſch tola evangelijon wo Knjeſu Khryſtußu. Haj a ty wěſch wjazy hacź ja ſtary cźłowjek. Kak ßy ty k tomu pſchiſchoł?"

Hižo chzyſche Pawlik wſchitko wot ſapocźatka powědacź, tu ſaſtupi drjewaŕ Liſchka; tuž dyrbjeſche pſchestacź. Wonaj wuńdźeſchtaj. Mějeſchtaj wot hajnika nowe ſchtomy pſchewſacź. Jako ſtaj hižo kuſk woteſchłoj wot hěty, běži nadobo Pawlik ſa nimaj.

„Schto chzeſch, hólcźe?" praſcha ßo Juriga.

„Proſchu waß, dźědo", — módrej wóczźy hólzowej hladatej ſ tak jara proſchazym pohladom a ſtej tak cźiſtej, jako by do jěſora hladał, hdyž ßłónczźko na njón ßwěcźi —, „ach, proſchu waß, njeńdźcźe potom po ßwjatoku picź! Ja ßo boju, ſo Jeſuß njepſchińdźe a ſo njecha pola naß wostacź, hdyž ßo ſaßo wopijecźe a hdyž wy ſelicźe!"

„Daj mi pokoj, hólcźe!" wotrěſny Juriga.

Ale Pawlik wědźeſche, ſo ßo dźěd njewopije. A wón ßo tež njeſjeba. —

Tak minychu ßo něktore dny a wón pſchezo hiſchcźe njebě dźědej ſdźělił, kak bě pokłady nadeſchoł. Dźěd khodźeſche pſchezo ſ Liſchku ſchtomy puſchczźecź. Pſchihotowachu ßebi drjewo ſa kźizy. Hdyž wjecźor domoj pſchińdźechu, běchu cźiſcźe mucźni. Lědy bychu powjecźerjeli a hižo bychu ſpali.

Leßina wrócźi ßo hakle ßobotu, a Pawlikej nadpadny, ſo bě ſrudny. Rad by ßo jeho wopraſchał, ſchto ma. Wot tehdy, ſo bě tak ſa ſemrětym Jeſußom płakał, wědźeſche, ſchto je ſrudoba. Ale dokelž Leßina ženje na njeho njedźiwaſche, njeſwěri ßebi to.

VI.

W tutym tydźenju ſawoſta jemu mało cźaßa, hicź do ßłónczńeje krajiny. Dźěd bě na katolſkej farje a pola Žodakorczźmarja ßlubił, ſo wón kóždy dźeń pſchinjeße do wobeju domow jahody a hriby. Tuž mějeſche nuſne, ſtajnje dwaj karanaj naſběracź a ſ hór do doła běhacź.

Na farje mějachu hoſcźi. Ssotra knjeſa fararja bě pſchiſchła ſ mužom a dźěcźimi bratrej na wopyt. Pawlik doſta kóždy ras kruch khlěba ſ mjaßom abo tykanz a ras, jako běſche runje połodnju pſchiſchoł, wobjed, kajkiž hiſchcźe njebě prjedy měł. Jako dźowka widźeſche, ſo bě kuſk mjaßa do ruczźneho korba położił, — a wón ßo jej wuſna, ſo chze to dźědej ßobu wſacź —, pſchicźini wona jemu hiſchcźe hódny kruch. Tež Dunaj bě ßo tam tak koſcźi a druheho nažrał, ſo móżeſche duzy domoj lědma dychacź.

Juriga ßo wjeßeleſche, ſo bě hólz ßo na njeho dopomnił.

„Njeboj ßo, Pawliko, to cźi njeſapomnju!" rjekny, jako jemu pjenjeſy ſa jahody dawaſche. „Skhowam to woßebje. Schcźipaj jenož pilnje, dołhož jahody ßu. Syma pſchińdźe, a ty trjebaſch wobucźe. Doſtanjeſch nowe bunzle a wyßoke cźrije."

Tuž je Pawlik ſběrał a ſchcźipał a mějeſche ßo pſchi tym derje. Ale wjele radſcho by ßo wſdał wſchěch dobrych kuſkow, by-li mohł cźaſcźiſcho cźitacź w ßwjatej knjſy. Ach, hdy by tuta ſkała tak daloko njebyła. Hdy by měł ßwjatu knihu we hěcźe, by ſkerje cźaßa namakał. Ale ju ſe ſkały wſacź, to ßebi njeſwěri, pſchetož wona njebě jeho.

Jara wjeßeleſche ßo hižo na njedźelu. Ssobotu bě namakał měſtno rjanych jahodow, a naſajtra, lědy bě hakle ſaßwitało, běžeſche tam ſ Dunajom. Dunaj pſchecźini cźaß honjo ſajazy a jeſchcźelzy a Pawlik ſchcźipaſche. Pſchi tym ßebi rosmyßlowaſche, cźehodla hy to było w ßwjatej knjſy tam dale ſaßo to ßamßne powědane. Zyle wěſcźe tohodla, ſo bychu ßebi ludźo to cźim wěſcźiſcho ſpomjatkowacź móhli. Ale ſaßo tež nowe wězy; tak wo tym wicźiwym, kotrehož pſches tſěchu puſchcźichu k Jeſußej. A wón jeho wuſtrowi. Tym ludźenſtwam pak ßo njelubjeſche, ſo jemu wotpuſchcźi hrěchi.

Schto to je: „hrěch?" Wcźera bě farař powědał ßotſinym hólzam, ſo je hrěch kradnycź jabłuka w zuſej ſahrodźe. To drje bě tutón khory tež ras jabłuka kradnył a pſchi tym padnył a ſ tym ßo ſcźinił khory. Ale cźehodla wotpuſchcźi jemu nětko Jeſuß hrěch? To dyrbjał tola radſcho tón jemu wotpuſchcźicź hrěch, kotremuž bě kradnył. Hdyž ja něſchto ſłe cźinju, dyrbi to tež mi Jeſuß wodacź? Wěſcźe! Wſchako tam ſteji, ſo ma wón móz, na ßwěcźe wodawacź hrěchi.

Hólz pſchesta khwilu ſběracź kraßne cźerwjene płody, ſtyknу ruzy, hladaſche k ßłónczńemu njebju a rjekny: „Ja ßym hižo někotry ras ſhrěſchił, a pola tebje, Knježe Jeſu, njejßym ßebi hiſchcźe ženje wotproßył. Proſchu tebje, hdyž maſch tola tajku móz, wodaj tež mi!" — „Dźakuju ßo tebi!" rěcźi hólz po khwili dale, ſapocźawſchi ſaßo ſchcźipacź. „Pſchetož ty ßy mi wěſcźe wodał, hacź runje ßym ja hižo wjele ſłeho ſkucźił. Ani wědźał njejßym do toho, kak ſły hólcźez ßym. Dźědka Rasgaru dołhu trubku ßym ſłamał, ſo by mje ſ njej njebił; młodemu wujej ßym kradnył kſchud a cźecźi jeja. Ssu mje ſa to nabili. To bě ſ prawdu. Ale ſłe je to było." — Ale ſchto to tam ſteji: „Strowi njepotrjebaju lěkarja, ale khori?" A

so Jesuß njepschińdźe wołacź prawnych k pokucźe, ale hrěschnikow, Schto je to: „pokuta?“ Cźi ludźo, kotsiž sa Janom khodźachu, cźinjachu pokutu a wusnawachu hrěchi. Ach, to je wěscźe kóždy s nich wschitko powědał, schtoż bě sleho cźinił a potom je Jesuß jemu wodał. To ßu měli tehdy wschitzy ludźo na ßwěcźe Jesußej wschitko powědacź, a wón je jim to wodał. To wschak wěscźe też cźinja. Jenoż ja hłupy hólz to hischcźe njejßym wědźał, dokelž ßym mały. Hischcźe dźenßa ßo dźěda woprascham, hacž je jemu hižo Jesuß wschitko wodał.“

A Pawlik ßo njekomdźesche a mějesche też hižo wobaj karanaj połnej a połne brěmjo hribow.

„Dunajo, pój! Dyrbimoj ßo do spěcha měcź!“ sawoła na pßa. „Wostaj ptacźata na pokoj. Schtó wě, hacž ty s tym też njehrěschisch, hdyž je tak honisch. Kak wone slětuja, te wbohuschke. Hdy bych ja to cźinił, by to był wěscźe hrěch. Nó, ale ty ßy pßyk; tebi to ßnadź wuńdźe!“

Dunaj wußkyscha pschikasnju a hižo cźerjesche psched ßwojim wjeßele khwatazym małym knjesom.

(Pokracźowanje scźěhuje.)

Zyrkej a stat.

W Speyeru ßwjecźa evangelscy ßwjatki wospominanje psched 400 lětami sapołoženeho protesta evangelskich wjerchow a městow, a s tym teho njena, kotreź s teho pokhadźa: protestantojo. Druhi dźeń ßwjatkow dźerži ßo ßwjedźeńska Boża ßłużba, na kotrejž ßo sastupjerjo wschěch evangelskich zyrkwjow Němskeje wobdźěla, a s nimi druzy. Tohodla budźe ßo też wschudźom po zyłym kraju druhi dźeń ßwjatkow w evangelskich Božich domach na tutón wosebity podawk reformaziskeho cźaßa spominacź. Też druhe wuhotowanja ßu tu a tam sa ßwjatkowne dny pschihotowane. Tuž ßo njech też wschudźom evangelscy shromadnje druhi dźeń ßwjatkow na wospominańskej Božej ßłużbje wobdźěla.

Po jutrach je wosebity cźaß sa młodźinu, pschede wschěm sa tu, kotraž je do jutrow runje ßwoje 8 lět do schule wukhodźiła. Młodźi cźłowjekojo maja ßo na to nowe a do teho noweho swucźicź; to njeje pschezo tak jednore a lohke, ßamo niz, hdyž domach wostanu. Tu maja dorosceni wosebity nadawk, khutnje a mudrje młodym pomhacź, nowennu pschiwuknycź, w nowym ßwoje mozy nałożowacź a ßwoju pschißłuschnosćź dopjelnjecź, a to niz jeno w dźěle, ně, też — a to niz njenje! — we ßwobodnym cźaßu, a to niz jenoż jako cźłowjek, ale też jako khescźijan. Je jich dosćź mjes tutymi, kotsiž ßu runje se schule abo kotsiž schulu psched lětom abo dlěje wopuschcźichu, kiž měnja, so ßu, hdyž też maja a dyrbja hischcźe w pokracźowańskej schuli wschelkeho wuknycź, w nabożinym a zyrkwinskim hižo dospołni, — abo so jim to dozyła trjeba njeje, w tym hischcźe něschto wuknycź abo dozyła něschto wědźecź. Tuto waschnje ßamowukhwalowanja abo liwkoscźe abo lěhnjoscźe abo wopacźneho waženja pschißłuschnoscźow — a pschißłuschnoscźe pschewsachu woni tola pschi konfirmaziji też, niz jeno prawa! — jewi ßo kóźde lěto snowa po jutrach też pschi tych tak mjenowanych rosrěcźowanjach konfirměrowaneje młodźiny. Kelko ßu tu starschi a druzy ßobu na tym wina, njehodźi ßo pschezo prajicź, ale sawinowanja je tu mnoho a wschelkeho. Kak by było, by-li ßo kóżdy, młody a stary, po ßwojim prózował, so by tu troschku hinak było. A to dyrbi hinak a lěpje bycź, so by to lěpje było powschitkownje w ludu a kraju a lěpje też w żiwjenju jenotliweho . Sda ßo, so ßo cźi starschi a stari, kotsiž s cźaßow dokkadnischeho a wobschěrnischeho nabożneho a zyrkwinskeho roswuczenja pokhadźeja, tu troschku mola. Woni ßebi njepomyßla, so tutym młodym jara husto sakłady a saßady pobrachuja, kotreź ßu woni ßobu do żiwjenja dostali. A jim, tym starym a starschim, je to hižo husto doscź cźeźko było, niz stwórcźicź a niz powalicź. Kak wjele hubjeńscho to sa tak něktreho młodeho. Wschě ßwětne saßady a pokłady tu njewurunaja to, schtoż na nabożnych pobrachuje! Na tym też niczo njepscheměni wscho wukhwalowanje europiskich a njeeuropiskich, njekschescźijanskich ßwětanahladow a ßwětamudroscźow, kiž ßo dawa ßłyschecź s tak wschelakorych stron, tak też s wuczeńskeje strony. Sachodne ßo hodźi se sachodnym snicźicź, ßwětne se ßwětnym slemicź — t. r. tebi njedoßaha sa prawe, wěrne żiwjenje, měcź jenoż ßwětne, cźłowjeske, sachodne. Hdyž tu chzesch — a to ty tola chzesch, — na kóżdy pad wschudźom a stajnje wobstacź, dyrbisch měcź wyschich mozow a wyscheho wědźenja. To rěka skrótka, dyrbisch bycź kschescźijan, kotryž ßo nastajnje prózuje, pschinawuknycź, donawuknycź a nabywacź, pschidobywacź mozow, kotreź njejßu se sachodneho ßwěta. A hdy měł s tym sapoczecź? Tola tak sahe hacž móżno. Hewak ßy tola hižo, prjedy hacž sapocża, wjele, ßnadź wscho skepßak. — Toho budźcźe ßebi wědomni, wy stari a młodźi, wy ßynojo a dźowki a wy starschi!

Wschelake s bliska a daloka.

Lětuschi ßwjedźeń Budyskeho **Gustav Adolfskeho pobożneho towarstwa** budźe Boże stpicźe, dnja 9. meje t. l. w Hrodźischcźu.

Paczerje ßo saßo sapoczmu! Nasche dźěcźi dźeja saßo na paczerje. Ale na kajke? Na ßerbske abo němske? Na te, na kotrychž wukmu a rěcźa w rěcźi ßwojeje maczerje? — Skorźi ßo wjele a nastajnje, so liczba ßerbskich paczerskich dźěcźi wotebjera. A winow sa to njenuje ßo jich zyła kopiza. Njesabudźmy, so je prěnja wina tu pytacź pola starscheju a w starschiskim domje! A njech ßo na druhej stronje wjele khwali a rěcźi wo wożiwjenju ßerbskeje rěcźe a myßle, tu mamy ßwědka, kotryž — s druhimi — pscheżiwo tenu ßwědcźi. Starschi nochzedźa, so dyrbi dźěcźo ßerbske bycź, so dyrbi ßebi to hajicź, schtoż ßu woni jako prastare namrěwstwo dostali. A hdyž je to tak pschi wschěm pilnym a ßwórnym a ßo bóle a bóle roswitwazym dźěle wschěch mózných ßerbskich towarstwow tak, je to cźim struchlischo. A hdyž ßo tuto sapręwanje maczerneje rěcźe stawa pschi paczerjach, je to saßo cźim struchlischo. Paczerje wucźesche macź dźěcźo spěwacź w ßwojej rěcźi. Paczerje spěwa tohodla dźěcźo tola najrjeńscho w rěcźi ßwojeje maczerje, — a hdyž niz, ßu jeho paczerje shubiłe to najwutrobnische, to najnježnische, a hdyž paczerje, też nabożina, smyßlenje, żiwjenje. Je to tak, kaž hdyž w żiwjenju macź semręje; wona stajnje pobrachuje. A njech ßo tutón pobrach tak abo hinak wuruna, macź to tola njeje, a wono něschto pobrachuje. — Nětkle je cźaß, so maja dźěcźi — abo ně, dźěcźi tola niz, to by tola pschewrócźeny ßwět był, so mataj starschej rosßudźicź, schto budźe a kak budźe.

Listowanje: B. w B. sa Boże stpicźe (Rogate) — T. we B. sa Exaudi.

Knjeżich duchownych a wschěch, kotsiž maja ßo hewak se tym saběracź, proschu, ßo na to dopomnicź, so chze nasche Pomhaj Bóh wosjewicź stawisny wschěch naschich wosadow w Sakskej a Pruskej. Wono cźaka hižo saßo dołho na dalsche poßykki. Wobrasy ßu pschi tym jara witane a wosebje wosadnym jara lube. Hdźe a kak ßo tajke wobrasy skasaja a shotuja, shoni kóżdy też w naschej cźischcźerni. So njeby pschestawka pschewulka była, proßymy, so bychu ßo nastawki a wobrasy sapodałe. Sa oktober stej Lupjanska a Nosacźicźanska wosada, kotrejž wobej lětßa jubilej ßwjecźitej, pschisjewjenej.

Redaktor.

Samołwity redaktor farař Wyrgacź w Nosacźizach.

Čišło 18

Pomhaj Bóh!

Létnik 39

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosć da.

Njech ty spěwaš
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřewˊ će. F.

Serbske njedźelske lopjeno

Budyschin — 5. meje 1929 — Bautzen

Čischcź a nakład Ssmolerjez knihiczischczérnje a knihárnje, sap. družstwo s wobm. ruk. w Budyschinje

Wukhadźa kóždn sobotu a placźi schtwórczlétnje 108 slotych pjenjezkow

Njedźela Rogate.

Joh. 16, 23:

„Sawěrnje, sawěrnje, ja praju wam: Wo cžož wy budźecże Wótza proßyncź w mojim mjenje, to budźe wón wam dacź“.

„Rogate — modlcże so“ dźenßnischa njedźela rěka. We naschim tekscże Jesuß swojich wucžomnikow namołwja, w jeho mjenje so modlicź a jim slubi: „Sawěrnje, ja praju wam: Wo cžož wy budźecże Wótza proßyncź w mojim mjenje, to budźe wón wam dacź! Hacž dotal wucžomnizy hischcże njejßu proßyli w Jesußowym mjenje. Modlili so woni drje běchu na Jesußowe namołwjenje. Najrjeńschu a najßnutskownischu modlitwu, ßwjaty Wótcženasch běsche wón jich wucžił, hdyž jeho proschachu: „Knjeże, wucź naß k Bohu so modlicź, kaž je też Jan ßwojich wucžomnikow wucžił“. Schto pak rěka: „W Jesußowym mjenje so modlicź?“ Najprjedy to rěka: We wěrje do Jesom Khrysta, w dowěrjenju na to, schtož je wón nam dobył, psched Boha stupicź.

Khrystuß je naß wumohł s naschich hrěchow, je nam pomhał s cžěmnoscże hrěchow a spytowanjow a ßwětło pschinjeßł. Woprawdże, mój kschescźijano, ty by w cžěmnoscźi khodźił, njeby ßebi ani nuts ani won wědźał, by dyrbjał sadwělowacź, hdy njeby to sbóžne sacžucże měł: W Jesußu Khrystußu je Boža nimo měry wulka luboscź na sjawne pschischła, Bóh Knjes je mje lubował w ßwojim jeniczkim Ssynu, też moje hrěchi je mój Sbóžnik na kschiž njeßł, też mi chze wón k nowemu žiwjenju, k žiwjenju w sjednoczenstwje s Bohom dopomhacź. To je mój troscht. moja sbóžnoscź, moje ßele: Ja ßym Boże dźěczo, psches mojeho Sbóžnika je Wótz Jesom Khrysta też mój njebjeski Wótz, kotryž mje lubuje, we kotrehož ruzy ja steju, kiž so wo mnje stara. My drje psched Boha stupimy jako hrěschni cžłowjekojo wědźo, so pornjo jeho wschehomozy a ßwjatoscźi niczo njejßmy dyžli proch a popjeł, so my bjes Božeje hnady sahinycź dyrbjeli. Niz kaž farisejski w pschirunanju, ale kaž złownik dyrbimy so k Bohu modlicź s prósstwu: „Knjeże Božo, budź mi hrěschnikej hnadny. Ja njepschińdu k tebi w dowěrjenju na ßwoje saßłužby a dobre skutki, niz dowěrjo na ßwoju prawdoscź, ale we wěrje do twojeho lubeho ßyna Jesom Khrysta, kiž naß wucžesche so modlicź: „Wótcženasch, kiž ßy w njebjeßach“. We dowěrjenju na ßwojeho Sbóžnika pschińdu, njesacźißń mje wot ßwojeho woblicža“. Hlaj, mój kschescźijano, to je modlitwa w Jesußowym mjenje. My ßměmy Boha Wótza proßyncź kaž lube dźěcźi ßwojeho lubeho nana.

Niz kóžda modlitwa je modlitwa w Jesußowym mjenje. Kak husto so stawa, so cžłowjek Boha Knjesa wo ßebicźiwe wězy proßy, haj, so chze wón jeho nucźicź, prósstwu dopjelnicź: „Hdyž ty chzesch, Božo, so bych ja hischcże do tebje wěrił, wusłyschˊ mje.“ — To pak rěka Boha spytowacź a niz: so k Bohu modlicź. Ně, jenož potom so w Jesußowym mjenje modlimy, hdyž so tak modlimy, kaž je so wón ßam modlił.

Husto so nam w scźenjach powjeda, so je so Jesuß k ßwojemu njebjeskemu Wótzej modlił. Najradscho wón do puscźiny dźěsche, so by so wón modlił. W scźenju ßwj. Lukascha někotry krócź te słowa namakamy: „Wón wustupi do puscźiny a modlesche so k Bohu“. Po harje dnja chzyschе wón ßam bycź se ßwojim Wótzom, so by wot njeho pokoj a sbóžnoscź,

troſcht a móz dóſtak. Pſched ważnymi rosßudźenjejmi ßo Jeſuß w modlitwje na Boha wobrocźi. Wón ßo Bohu dźakuje w tamnej hodźinje, hdźež wuczomnizy ßo wrócźa a wjeßoku powěſcź pſchinjeßu, ſo ßu dźiwy cźinicź móhli. Ważna, rosßudźaza hodźina ſa Sbóżnika! Najwyſchſchi a najwoßebniſchi ſ israelſkeho ludu nochzedźa niczo wo Jeſußowym ſbóżnym evangeliju wědźecź. Nětk pak tucźi jednori, njewucźeni ludźo pſchikhadźeja, kotrychž je Bóh wuſwolił, kotrymž je Bóh hnadny był. Kak ßo Jeſuß ßwojemu Wótzej dźakuje, ſo je wón jeho tak dźiwne pucźe wjedł! Prjedy drje je wón wobżarował, je jeho bolilo, ſo njeběchu jeho cźi pſchiwſali, kotrychž tehdy ſa najpobożniſchich mějachu. Ale wón wě: Schtož Bóh Wótz cźini, to je derje cźinjene. Wón ßo wjeßeli w duchu a ßo modli: „Ja cźe khwalu, Wótcźe a Knjeże njebjeßow a ſemje, ſo ßy to pſched mudrymi a roſumnymi potajił a ßy jo njeroſumnym ſjewił. Haj, Wótcźe, pſchetož wono je ßo tebi tak derje ſpodobało“. — Hlaj, mój kſcheſcźijano, tuto: „Haj, Wótcźe“ ßo cźehnje pſches zyłe Jeſußowe żiwjenje. Wón je naß wucźił ßo modlicź: „Twoja wola ßo ſtań“. — Dźi ſo mnu w duchu do Gethſemane. Jeſuß tſchepota a ßo ſtrachuje. Jeho pót je kaž krwawne krjepki, kiž na ſemju padaju. Ssmjertna hodźina je bliſko. Judaſch bórſy ſ wojeŕſkimi wotroczźkami pſchińdźe. Jeſuß je ßam, wopuſchcźeny, podaty do ſtracha ßmjercźe. Wón Wótza proßy: „Je-li móżno, njech khelich cźerpjenjow wote mnje precź dźe — niz pak kaž ja chzu, ale kaž ty chzeſch“. Boża wola je jemu ßwjata. Wón wě ßo ſkhowany w ruzy ßwojeho njebjeſkeho Wótza ßamo we hodźinach ſtyſknoſcźe a ſrudoby. Se ßłowom „Wótcźe“ ßo jeho poßlednje ßłowo na kſchiżu ſapocźnje: „Wótcźe, ja poruczam ßwojeho ducha do twojeju rukow.“ Potajnſtwo Jeſußoweho żiwjenja leži w tutymaj ßłowomaj: „Wótcźe“ a: „Twoja wola ßo ſtań“.

So bychmy też my, lubi kſcheſcźijenjo, wuknyli, ßo tak ke Bohu modlicź! To je woprawdźe modlitwa w Jeſußowym mjenje, hdyž w Bohu ßwojeho njebjeſkeho Wótza widźimy a „Haj, Wótcźe“ k temu prajimy, ſchtož wón ſ nami cźini. My bychmy wjeßelſchi pſches tuto żiwjenje ſchli, hdy by Jeſußowy modleŕſki duch też w naß knjeżił. — A Jeſuß nam ßlubi: „Wo cźož wy Wótza proßycź budźecźe w mojim mjenje, to budźe wón wam dacź.“ Jeſuß próſtwy tych woßebje rad wuſłyſcheſche, pola kotrychž wón twjerdu, żiwu wěru namakaſche. Tak chze Bóh Knjes naß też wuſłyſchecź, hdyž ßo w Jeſußowym mjenje k njemu modlimy. Někotryżkuli kſcheſcźijan móże wo tym powědacź, kak dźiwnje běſche jeho Bóh Knjes wuſłyſchał. Najprjedy cźěmnoſcź ſtaroſcźow a tyſchnoſcźe wokoło njeho knjeżeſche, jemu ßo ſdawaſche, kaž budźeſche Bóh Knjes jeho wopuſchcźił — ale wón praji: „Dha wſchak wostanu ja pſchezo pſchi tebi“, doniż ßo něſchto cźiſcźe njewocźakane njeſta, ſchtož jeho ſe wſchěch ſtaroſcźow wuſwobodźi a tyſchnoſcźi a ſrudobje kónz cźini. Wón nětk wědźeſche: „Tu je Bóh njebjeſki Wótz pomhał; wón je tute ßuche cźaßy jenoż póßłał, ſo by wón mje bliżſcho k ßebi cźahnył a ßwojej wutrobje“. — To je też naſch troſcht, naſcha nadźija, hdyž w naſchim żiwjenju dny pſchińdu, wo kotrychž my prajimy: „Wone ßo nam njeſpodobaju“, hdyž chzyli my ßnadź najradſcho wołacź: „Knjeże, ſchto cźiniſch ty?“ Niz ſadwělowacź dyrbimy w tajkich cźaßach, ale ſa to prajmy: „Twoja wola ßo ſtań; Haj, Wótcźe! Bliżſcho k tebi, mój Bożo, bliżſcho k tebi!“ My wěmy, ſo ßu Boże pucźe pſchezo ßwjate, njech też njejßu druhdy jeho myßle naſche myßle. Bóh je a woſtanje ßwěrny; na njeho ſtajmy ßwoju nadźiju; jemu praj w modlitwje wſcho, ſchtož na wutrobje maſch, ſchtož twoju duſchu wobcźeżuje!

Modl ßo a dźi po Bóżej ſchcźeżzy,
Cźiń ßwěru, ſchtož ty cźinicź maſch,
Dha budźe ſbożo w twojej khěżzy,
Ty Bożej' hnady wużiwaſch.
Schtóż Bohu wſchón ßo dowěri,,
Bóh toho nihdy njepuſchcźi.

Hamjeń.

Naležźo.

Piſchcźo płuhi ſemju drěja,
K dźěłu dźeń ßo podleſcha,
Trawy cźěrja, ſchtomy kcźěja,
Polo żada ßymjenja;
Ssytwu ratań pſchihotuje,
Ale Bóh ßam pożohnuje.

S nadźiju ßo rólnik noßy,
Ssymjo bróſdźe dowěri,
Dokonja ßwój ſkutk a proßy
Wo płód, ruzy ſtyknywſchi;
Na ßwój łopacź ſeprjeny,
Wuſpěwa ßwój wótcźenaſch.

Ssadźenje a wużywanje,
Pſchiliwanje, ſchcźěpjenje,
Wſchelke nuſne wobſtaranje
Pſchikaſuje naležźe;
Pót a próza pſchinjeße
Płody hakle witane.

H. S.

W ßłóncźnej krajinje.

(Pokracźowanje.)

Jako ſ lěża wuńdźeſchtaj, doſcźahny jeju Liſchka. Pod horu leżeſche wjeß. „Nó, hdźe chzetej wój dwejo tak rano ſahe hižo?“

„Njeßu do fary jahody, wujo.“

„Nó, ty ßy pilny hólz; to ßebi bórſy wyßoke cźrije ſaßłużiſch.“

„A wy, hdźe dźejcźe wy, wujko?“

„Ja? — Ja du k ſpowědźi. Ja hižo dołho njeběch. Cźłowjek dyrbi tola druhdy do porjada pſchińcź ſe ßwojimi hrěchami.“

„To je wěrno!“ Módrej wocźi ßo hólzej błyſchcźeſchtej. Wy ſcźe ſ nimi hižo do porjada pſchiſchoł? Scźe wſchitko Jeſußej powědał, ſcźe ßo jemu wuſnał, ſchtož ſcźe hdy ſłeho cźinił a woda wam wón tak, jako tamnemu wicźiwemu, haj?“

„Schto to rěcźiſch, hólcźe?“ Pſchekwapjeny hladaſche muż na hólza. „Wſchak cźi prajach, ſo hakle du k ſpowědźi.“

„Schto to je: „ſpowědź“?“ ſawoła hólz.

„Ale, — ja du do Bożeho domu a tam mi farań da wodacźe hrěchow; wotpuſchcźi mi moje hrěchi.“

„Farań? A ma wón tu móz?“

„Ty ßy dźiwny hólcźez. Schtož ja wěm, hacź ma wón tu móz? Sa tym ßo ja njepraſcham. Ja ßym hrěſchny cźłowjek; pſchißłuſcha ßo, ſo du dwaj, tſi raſy wob lěto k ſpowědźi. — Ssnadź budźe mi Bóh tón Knjes miłoſcźiwy!“

„Tak wy wěſcźe njewěſcźe, hacź wón tu móz ma? A hdyž wy póńdźecźe ſ Bożeho domu, budźecźe wy to wědźecź, ſo ßu wam waſche hrěchi wotpuſchcźene?“

„Ach, hólcže, schtó mohł to pśched ßmjercźu wědźecź? To hakle po ßmjercźi donawědźimy!“

„Widźicże, wujko, hdy byschcże schoł k Jesußej, wón by wam wěścże tak wodał kaž tomu wicźiwemu, kotrehož na schtrykach pśches tśěchu k njemu dele puschcźichu!“

„Ty měnisch Khrystußa? Ně, hólcže, na semi je ßa tajkeho prosteho cłowjeka farař s Bohom. Tutón ßa njeho wschitko wuprawja. Ja dyrbju jenož k njemu hicź.“

„Je Bóh tón Knjes też k tutomu fararjej prajił: „Tutón je mój luby Ssyn; toho poßłuchajcże!“?

„Schto ha je do tebje sajěło, hólcže?“ sawoła muž ßo dźiwajo. „Ty dźě cłowjeka zyłeho saschmjatasch se ßwojimi praschenjemi!“

„Njehněwajcże ßo, wujko!“ — módrej woczi hólzowej shladowaschtej dowěrimje na muża. — „Ja ßym dźenßa Jesußa proßył, so by mi moje hrěchi wotpuschcźił, a wón je to cźinił! Hdy byschcże wjedźał, kak ßym wjeßoły! — Ale wy dźecże na horny kónz wßy, — a tak „s Panom Bohom pójdete!“ — we Božim mjenje!“

Sso dźiwajo hladasche Lischka khwilu sa hólzom. Potom tschaßesche s hłowu. So jemu je Khrystuß hrěchi wodał! Kajke? Wschako hischcże žanych nima. Je to porjadny hólz. — Hdy bych też ja to tak wěscże wědźał! — Mi wschak měł Bóh tón Knjes wschelakeho wodacź; tak někotry ras to jeho cłowjek, kajkiž ßy, roshněwa. — Nó, wo tym njemóże cłowjek niczo wěste wědźecź. My khodźimy k spowjedźi, dokelž ßu też naschi prjedownizy k spowjedźi khodźili. Wschako ßo to też tak ßłuscha. Ale tón hólz je ßo mje praschał, hacž ma farař też tu móz. Wschako wón tola praji: „Ja, ßłužobnik Boži, wodawam wam po mozy, mi wot zyrkwje dowěrjenej, hrěchi.“ Tak ma wón pśchezo móz, snajmjeńscha wot zyrkwje. — A tak to nětko je a tak to nětko dyrbi dobre bycź. Schto ßym ßo to dał samylicź rěczam prosteho hólza?“

Lischka sběhny hłowu a nastaji ßo na pucź k evangelskemu Božemu domej, hdźež ßo hromadźachu ludźo, kotsiž běchu se ßamßnym saměrom pschischli a kotsiž wo wězy runje telko rosumjachu kaž wón.

*

Mjes tym bě Pawlik ke katolskej farje doběžał, a dokelž widźesche sadnje durje do sahrody wotewrjene, dźěsche hnydom psches sahrodu. Tu bě to bliżsche, a jemu dźěsche wo to, so by cźim prjedy był hotowy.

Po schěrokim pucźu pucźu wukhodźowasche ßo mjes ßadowymi schtomami knjes farař, ßuchi, hischcże młody ale hižo seschědźiwjeny muž.

„Nó, hólcže, njeßesch nam jahody,“ sawoła na Pawlika.

Pawlk wokoscha jemu ruku, kaž bě to jemu dźěd pschikasał.

„Te ßy ßebi wczera naschcźipał?“

„Ně, dźenßa rano ßu naschcźipane; ßu cźiscże cźerstwe. Ja ßym se skhadźazym ßłónzom stawał!“

„S tebje budźe hischcże něschto. Ssy pilny. Donjeß je do kuchiny! Njech cźi tam dobre ßnědanje dadźa. Praj, so ßym to pschikasał. Pßa wostaj wonkach, so saßo mojeho kozora na 10 mil njesacźěri.“

(Pokracźowanje scźěhuje.)

Schto by było, by-li pschischła ßmjercź?

To je praschenje, kotreż je ßebi ßwěrny kscheścźijanski muž sa heßło scźinił, a to woßebje sa ßwoje sadźerženje pschecźiwo ßobuczłowjekam. „Ja ßym ßebi,“ tak powjedasche, „staj̈nje prajił, hdyž chzysche někajka roskora abo swada pschińcź a hdyž bě hižo pschischła: Schto dha, hdyž by nětk na njeho a na mnje ßmjercź pschischła, a ja ßo njemohł s nim wujednacź? Tole praschenje mějach pschezo w myßlach a hladach, so bych se wschitkimi w pschesjednoscźi žiwy był. Ssym s nim pschezo na měr a pokoj hladał“.

Haj, schto by było, by-li pschischła ßmjercź, s tym, schtož to do roskory, do njewujednaneho wostanje a schtož s tobu a s tym tamnym ßobu stupi pśched Boži trón? A schto by to tam było s nim a s tobu? Hacźrunje tute praschenja tak khutne khodźi jich tola wjele kóždy wjecźor s tajkim njedobrym lehnycź, haj, wjele lehnje ßo s tajkim też na khorołožo, na ßmjertne łožo. A rěkaja kscheścźijenjo!

W ßwójbach — tuta njejednota! Mjes ßußodami — tuta roskora, haj husto doscź tute saßakke njepscheczelstwo! A tola rěkaja kscheścźijenjo!

Jesußej Khrystußej praja woni mjes woczi: „Schto masch mi ty prajicź! Ja ßym ja! Ja cźinju, schtož ja chzu!“ Woni jomu to praja, jomu, kiž tola jim praji, jim je prajił: „Dźi a sjednaj ßo!“

Schto pak potom, hdyž ßmjercź pschińdźe a kaže: „Pój!“? So by ty tola měra hladał tu a wujednanje pytał. Potom też tam pśched Božim trónom ßwědcźi tutón měr sa tebje a lubi tebi wěcźny měr!

Zyrkej a stat.

— **Sakske krajne** konsistorium je k. wyschscheho fararja Sarjeńka nětko też sa sastupjerja knjesa superintendenty Fröhlicha sa Budyski zyrkwiny wokrjeß pomjenowało. S dobom je jeho też do synody powołało. Tak sastawa też knjes wyschschi farař Sarjeńk te tsi sastojństwa, kotreż měješche też hižo nasch prěni wyschschi farař, knjes farař Domaschka. S tym je sdobom nasche krajne konsistorium druhi krócź dopjelniło tute ßerbske žadanja, kotreż mjes druhimi pschecźemi wuprajichmy, jako ßo nam ßerbska superintendentura sapowědźi. Tak smějemy w synodźe saßo dweju Sserbow, hdyž ßo wona 28. meje w Drježdźanach seńdźe.

— **Kak daloko ßu ßerbske spěwarske?** Tuto praschenje ßłyschisch saßo a saßo. Wone ßo cźischcźa a wjazy hacž pokschtwórta sta kěrluschow je hižo cźischcźanych, a pilnje a ßwěru ßo dale dźěła. A rjane nowe kěrlusche ßu rjanym kěrluscham nětcźischich spěwarskich pschidźělene a ßo hischcże pschidźěleja. A měł-li schtó hischcże woßebje rjany originalny kěrlusch, tón sapodaj jón hischcże kommißiji; jeli so je móżno a pschihódne, ßo hischcże wužije.

— **Sa katechismußowy jubilej** chzemy nasche łopjeńko 5. njedźelu po ßwjatej Trojizy, na kotrejž ßo katechismußowe prědowanja sapoczńu, jako lecźaze łopjeńko wuhotowacź. Knjes farař Kschižan a druzy do njeho pißaja. To bě pschecźe se wschelakich stron a też postajenje Sserbskeje konferenzy. Tuž njech ßo woßady a knjeża duchowni na to hotuja a ßebi s cźaßom pola Ssmolerjez knihańnje tuto łopjeńko prawje bohacźe skasaja.

— **Pólski senat** je njedawno rosßudźenje rosßudźił, kotreż woßebje dwojake wosnamjenja: stejischcźo pólskeho senata w praschenjach wěrywusnacźow a stejnischcźo katolskeje zyrkwje w praschenjach wěrowanjow, kotreż ßo w evangelskich zyrkwjach dokonjeja. Senator a president evangelskeje Warschawskeje woßady Ewert bě namjet stajił, so by senat wysch-

noscź namołwjak, sakroczicź pschecźiwo temu, so romsko-katolska zyrkej měschane mandźelstwa, kotrež buchu w evangelskich zyrkwjach swěrowane, sa njepkacźaze wupraja. Tutón namjet bu wotpokasany; 30 hłoßow bě pschecźiwo njemu, 22 sa njón. — S tuteje powěscźe wschelake wuczitasch.

— **Słota konfirmazija.** Pißachmy tu hižo wo tym, so ßo tuta ßwjatoczßnoscź bóle a bóle w zyrkwi saměstnjuje. A to je dobre tak. Je wona tola runje w naschim tak liwkim a njewěrjazym czaßu rjane a sjawne ßwědczenje wěry a ßwěry. 50 lět běchu woni ßwěrni a snowa ßlubja ßwěru tej wěrje, kotruž psches 50 lět wupruhowachu. A słota konfirmazija je ßwjedźeń dźaka. Po 50 lětach, sa kelko mamy ßo to dźakowacź a kelko jich je, kotrymž mamy ßo dźakowacź. Psched wschěm pak Bohu temu Knjesej. A słota konfirmazija, to je po 50 lětach dźeń modlenja a proschenja. Nětko wěmy, so bjes modlitwy, bjes wěrjazeje modlitwy niczo njesamóżemy, a so niczo njejßmy bjes Boha, kotremuž ßwoje modlitwy spěwamy. — Tak ßwiecźa na pschi. w jenej Hamburgskej woßadźe w tutych dnjach pacźerske dźěcźi lěta 1869 a 1879 słotu konfirmaziju; tu sjednocźa ßo czi 60lětni s tymi 50lětnymi, so njebychu wo tutu ßwjatoczßnoscź pschischli, na kotruž ßebi psched 50 lětami wjele njemyßlesche. Směja ßwjedźeńsku Božu ßłużbu a nimo teho wopominansku ßwjatoczßnoscź pschi rowje ßwojeho fararja, kotryž je jich psched 50 a 60 lětami konfirměrował.

Wschelake s bliska a daloka.

— **Budyska Michalska woßada.** Po dołhim wuradźowanju a po wuczinjenju se swonolijerju Franza Schillingoweju ßynow w Apoldźe je ßo ßwjedźeń ßwjateje Trojizy sa dźeń poßwjeczenja dweju noweju swonow sa nasch Michalski Boži dom postajił. Swonaj se żelesnizu do Ratarjez pschijeđźetej. Tam ßo woßadni se schulemi, młodźinu a towarstwami na knjeżim dworje sestupaja, so bychu swonaj wupyschili a k Michalskej zyrkwi do Budyschina pschewodźili. Tam budźe poßwjeczeńska ßwjatoczßnoscź, na kotrejž tež knjes superintendent Fröhlch porěczi. Póndźelu na to ßo jedyn swón s wěże puschczi, so byschtaj ßo nowaj swonaj horje czahnyłoj. Sswjedźeńska Boża ßłużba s prěnim swonjenjom wschitkich tsjoch swonow budźe prěnju njedźelu po ßwjatej Trojizy, 2. junija. Na němskim kemschenju je knjes superintendent prědowanje pschilubił, na serbskim knjes wyschschi farar Sarjeńk-Khwaczanski. Bóh daj k wschemu ßwoje bohate żohnowanje. Każ wutoru pißachu, je knjes stud. radźiczel a hudźbny direktor Hörnig s Drjeźdźan wczera tydźenja w Apoldźe swonaj jako wężywustojny pruhował a sa jara dobraj spósnał. Dospołne pruhowanje je pak hakle móżne, hdyż swonaj wißataj a swonjenje se ßwojim połnym wusynkom ßkyschimy.

S **Budeschez.** Njedźelu tydźenja mějesche tu knjes farar Bójz ßwoje nastupne prědowanje jako nětk prěni farar naschejeje wulkeje woßady. Hižo w małym rózku bě jeho zyrkwinske pschedstejiczerstwo jenohłóßnje sa naßlědnika knjesa wyschschego fararja Domaschki wuswoliło. Sa bliżschi czaß ßo tu druhe farske městno njewobßadźi. Pschejemy knjesej fararjej Bójzej sa dołhe lěta żohnowane skutkowanje na ważnym měscźe a sa wobschěrne, czeżke dźěło też dospołnu cziłoscź a strowoscź.

— **Do Zicźenja** sczelemy wutrobne sbożopschecźa. Knjes farar Matek je tam sańdźenu wutoru ßwiecźił ßwoje 70. narodniny. Bóh tón Knjes wobracź jemu miłoscziwje woczerstwjenje a żohnowane nowe lěta żiwjenja. Woßebje saczuwa komißija sa ßerbske spěwarske, so dyrbi ßo knjes farar Matek khorowatoscźe dla dźěła wostajicź, kotrež bě sa wulki nadawk nowych ßerbskich spěwarskich tak ważne a spomożne. A runje tak je nasche „Pomhaj Bóh“ pschezo saßo s jeho pjera dostawało rjane poßyłki sa ßwojich czitarjow. Tuž spominanmy s nutrnym dźakom a s wutrobnymi pschecźemi na ßwěrneho a njesprózniweho ßobudźěłacźerja a pschejemy Boże żohnowanje sa nowe lěto, sa zyły wjecźor żiwjenja.

S **Minakała.** Psches lěto je knjes farar Ryncź-Lupjanski nasche woßyrocźene farske městno se wschej ßwěru sastarał a naschej woßadźe s Božim ßłowom ßłużił. S tym je ßebi najwutrobnischi dźak zyłeje woßady saßłużił, a woßada to też czuje. Sjawnje tutu dźakownoscź knjesej fararjej Ryncźej wupraji w poßlednim poßedźenju zyrkwineho pschedstejiczerstwa (schtwórtk 18. haprleje) sastupjer zyrkwineho patronstwa, knjes ryczerkubler hrabja s Holnstein, wusběhujo, so je knjes farar Ryncź też se wschelakim czeżkim dźełom farstwa ßo bědźicź měł. — Po postajenju superintendentury ma ßo nětko nasche farske městno hacź do ßwojeho skónczneho wobßadźenja wot Klukschanskeho farstwa ßem sastawacź, kotremuž bu k tomu saměrej knjes kandidat bohoßłowstwa Rößler se Kamjenizy pschipokasany. Knjejs Rößler bydli nětkole na Klukschanskej farje. Wón nam Serbam żadyn njesnaty wjazy njeje. Rodźeny Němz, je Serbschczinu nawuknył w ßerbskim seminarje pola knjesa fararja Domaschki w Budestezach. Wón pschewosmje w Minakale pacźerstu wuczbu a pohrjebanje a směje kóżdu tsecźu njedźelu w Minakale, każ też w Klukschu dwoju Božu ßłużbu, hdyż a hdyż też dźěcźikemschenje a zyrkwinske rosrěczowanje s konfirměrowanej młodźinu. Na tele waschnje wotměje ßo w Minakalskej woßadźe s pomozu Klukschanskeho fararja jenu njedźelu ßerbska a němska Boża ßłużba se spowědźu, druhu njedźelu ßerbska a němska Boża ßłużba bjes spowědźe a tsecźu njedźelu wotměje ßo Boża ßłużba se czitanym prědowanjom. Bóh luby Knjes njech ßo k tutomu dźěłu se ßwojim żohnowanjom wusnaje.

S **Hrodźischcźa.** Sswjedźeń Božeho stpicźa ßwiecźimy we naschim Božim domje Gustav-Adolfski ßwjedźeń. W ßerbskej Božej ßłużbje dźerży farar Kapler s Budyschina, w němskej Božej ßłużbje farar Berg s Budyschina ßwjedźeńske prědowanje. Serbska Boża ßłużba budźe rano we 8 hodźinach, němska popołdnju w 2 hodźinomaj. Na woběmaj budźe zyrkwinski khór spěwacź a posawniski khór ßobu skutkowacź. Na tutón derje wuhotowany ßwjedźeń ßo też ßußodne woßady wocźakuja.

Pschißłowa.

Dźěcźom pohórschka dawacź, to rěka: kcźějate schtomiki rubacź.

Dźědowy naßwark je sa hólczka psches wulki pjenjes.

Macźerny prut je strowotne selo.

Wukń sa młode, stare moshy ßu tupe.

Dźěcźo każ hołbik!

Macź, kiž w prawym czaßu ßwari, dźěcźom pucź do sboża — do njebjeß — twari.

Macź je wschudźe snacź.

Make dźěcźi — małka hara; wulke dźěcźi — pótna kara.

Dźěcźi nawucź spokojnoscź; ta je sa nje kubła doscź.

Dźěcźom dołho njeprěduj, dobry pschikład pokasuj!

Listowanje. K. prof. P.: Wutrobny dźak sa Waschu pschecźelniwu poßyłku a mi lubu pomoz. Redaktor.

T. w B. sa Exaudi. — W. we W sa Sswjatki.

Samołwity redaktor farar Wyrgacź w Noßacźizach.

Czißło 19

Pomhaj Bóh!

Letnik 39

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosć da.

Njech ty spěwaš
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřewˊ će. F.

Sserbske njedźelske lopjeno

Budyschin — 12. meje 1929 — Bautzen

Czischcź a nakład Ssmolerjez knihiczischczerńje a knihařńje, sap. druzstwo s wobm. ruk. w Budyschinje

Wukhadza kóżdn zobotu a placzi schtwórczlětnje 108 skotych pjenjezkow

Njedźela Exaudi.

Jana 15, 26—16, 4.

Najrjeńschi porjad, kotryż móże w žanym kraju wobstacź, je wěsće tón, so zu wschitzy krajni wobydlerjo jeneho ducha, tak, kaž zwjaty Pawoł napomina, jednotu ducha psches swjask měra sdźerżecź: jene cźěło a jedyn duch, jedyn knjes, jena wěra, jena schczeniza, jedyn Bóh a Wótcźez wschitkich. Hdźeż je psches Boże wodźenje zyły lud Knjesowe złowo pschijał a jo we wschěch zyrkwjach złyschi a po nim zwoje žiwjenje wjedźe, tam maja tajki sbožowny porjad.

Sswjedźeń Božeho stpicza naz na to pokasuje, so dyrbimy njebjeskeho knjesa měcź, pod kotrehoż zwjatym rukowanjom by jenosćź w duchu mózna była, a schczesczijanske zwjatki nam psched wocźi staja, kak duch, wot njebjeskeho Knjesa wulaty, ludźi napjelnjuje a sjednocźuje. Hdyż Jesuz na semi khodźesche, mějesche wón mało zwěrnych wokoło zo, woni wot njeho zameho wuknychu, jeho towarstwo, jeho bójsku lubosćź wužichu. Ale wón zo dyrbjesche wot nich dźělicź, jich na zwoje wotzalhicźe pschihotowacź, jich troschtowacź we wulkej srudobje, kotruż pod jeho schizom jich wutroby tyschesche.

Tak je pschischło, so Jesuz zwjateho Ducha troschtarja mjenuje. Wón chze zwjateho Ducha, kiž wot Wótza wukhadza, pózłacź. Ducha wěrnosćże, kiž wo Khrystuzu a jeho dobyczu zwědczi a wucźobnikow, kiž je Jesuz zebi wuswolił, tak wuhotuje, so móża tež zwědkojo zwojeho Knjesa bycź, polni noweho ducha a sbóżneje wěrnosćże w Khrystuzu.

Nětk Jesuz wě, schto dyrbi na jeho zwěrnych zwědkow pschińcź na tutym cźłowjeskim zwěcźe, hdźeż njeje lohko, wutroby sa Boże kraleswo wotewricź, złowo wo schizu předowacź, bójskej wěrnosczi městno dobywacź, lubosćź wuzywacź. Kajke cźežke pohórschenje móże zwěrnym evangelistam bycź, hdyż jich pschescźěhaja, město so z dźakownej wutrobu evangelij pschijimuja! Na to jich Jesuz zwěru pschihotuje. Praji jim, so budża jich se zwojich schromadźisnow wustorkacź, haj so cźazy pschińdu, so zebi myzła, so Bohu złuża, hdyż jich morja. Wschak je Jesuz zam po žadanju měschnikow schizowany, k zmjercźi sazudźeny w Božim mjenje wot móznych, kotsiž ani jeho ani Wótza njesnajachu.

Takle troschtowani a na pscheszěhanje pschihotowani, zu Jesuzowi wucźobnizy bjes bojosćże wustupili, kaž nam Lukaschowe japoschtolske skutki powědaja. Jich krej dyrbjesche běžecź za Boże kraleswo, za Khrystuzowe mjeno, so tole mjeno by cźesczene było a zyrkej by rostka pod móznym rukowanjom njebjeskeho Knjesa.

W naschim cźazu sazo bóle na to kedźbujemy, kak psches **zwěrnych zwědkow Knjesowa móz rukuje. Hdyż je zyły kraj** schczesczijanski a krajna zyrkej pod krajnym knjesom a kralom derje sarjadowana a spěchowana wobsteji, zmy lohzy na to sapomnili, so je pschezo po prawom jeno Knjesowa móz, Knjesowy duch, Knjesowa lubosćź a jeho złowo to, schtoż je zyrkej twariło a sdźerżało. Tutón swonkowny porjad je bóle abo mjenje powaleny, a to naz njezmě mylicź we wěrje do Knjesoweho rukowanja. Knjes Jesuz njeje niczo wot zwojeje mozy zhubił. Schtóż zebi to myzli, tón steji pod tym zamym pohórschenjom, na kotrež je Jesuz tehdy zwojich **wěrjazych** pschihotował.

Tuż budźmy njebojasni zwědkojo! To leži na zwojim **khorołożu wbohi, kiž ma pschi zebi Bibliju a Spěwarske.** Towarsch, kiž jeho wopyta, zo jemu změje a rjekne: „Ty tola

na tychle knihach niczo nimasch.“ Ale wón jemu napschecźiwja: „To ty runje wěsch, schto nii Biblija je!“ Tak dyrbi njewěrjazy wotmjelknycź, a wěscźe jemu nětko psches myßle dźe, so ßo tu wo mózny trosćht jedna, kotrehoż ßo tanny w ßwojich spytowanjach dźerži. Tole swědcźenje ma móz. Tak móże kóżdy se ßwědkom bycź, a Boże kraleństwo na tym wotpoczuje.

Macźer.

Pětr Młónk spěwa ßwojej macźeri k narodnemu dnjej mjes druhim scźěhowaze hrónczka:

A dokelž, luba macźi! my
Nětk żanoh' nana nimamy,
Dha proßymy wschak, Jesu! cźe
Sdźerž, sdźerž tu naschu lubu macźerku
Schcźe dołho strowu a pschi żiwjenju.

Haj, ty chzył naschu lubu macź
Po ßwojej hnadźe troschtowacź,
Hdyž ßama nětk, haj bjes nana
Ma hicź ßwój pucź toh' żiwjenja.
Budź ty jej radźicźel a troschtař ßam,
Hdyž srudna hlada horje k njebjeßam.

Tuž, ßwěrny Bożo na njebju,
My dźenßa s dźaknej modlitwu
Sso k twojom' thrónej bližimy
A wutrobnje cźe proßymy:
Spožcž dale ji we jeje żiwjenju
Trosćht, sboże, měr a strowoscź wobstajnu.

A hdyž ßmjercź, luba macźi! k Wam,
Kaž wschitkim druhim cźłowjekam,
Na stare dny ßo pschibliża,
Dha njech Waß cźisćhe pscheßadźa
Bjes dołhej', srudnej', cźeżkej' khoroscźe
Dom, do njebja, hdźeż luby nan nětk je.

Myßliczki a ßłowa sa dźeń macźerje.

„Macźerna modlitwa je njepschewinjomna móz. Swjaty kraj je to żiwjenje macźerje, kotrež se żiweho sjednoczeństwa se żiwym Bohom cźerpa ßwoje wjeßele a ßwój měr.“ —

„Wocźehń naju dźěcźi pobożne! — to je moje poßlednje pschecźe sa tebje a sa nje!“ tak rjekny nan na ßwojim ßmjertnym łożu k mandźelskej. A mandźelska pschewsa tuto dwoje ßwjate sawostajeństwo: tuto ßłowo a te dźěcźatka.

„Dobudź ßebi ßwoje dźěcźo, so by jo měł sa cźaß żiwjenja!“ — to je ßnadź tón najwažnischi nadawk, kotryž je macźerjam naschcheho cźaßa daty. — W tutym wojowanju ma heßło bycź to ßłowo: „Moje dźěcźo tu njeje sa mnje, ale ja ßym tu sa moje dźěcźo!“ — —

Je burski statok. W nim knježi bur stareho waschnja, kruty a żylny, nad dworom a nad ßwójbu, żadajo poßłuschnoscź we kóżdym padźe. W ßamßnym domje bydli też burowa stara macź. Prjedy hacž bur wjecźor lehnycź dźe, pschistupi k macźeri: „Dobru nóz, też, macźe! Spicźe derje!“ Hdyž je ras posdźe, so wjecźor domoj pschińdźe a so drje nichtón wjazy postrow wot njeho njewußłyschi, k łożu ßwojeje macźerje wón pschistupi: „Macźe, kak khodźi? Spicźe nětko też derje!“ — Macź je dobry duch, je duscha domu. Tohodla ßo też najwyschsche cźeścźuje. —

W komorzy. Nan tam steji a płacźe. Służobna dźowka tam steji a płacźe. Mandźelska a macź 4lětneho ßynka, kotryž tam pschi boku se ßo dźiwazymaj wóczkomaj steji, bě wumrěła. Nan ßo modlesche a woteńdźe, dźowka też. — Hólczk bě ßam. S cźicha pschistupi k łożu a rjekny k macźeri:

„Spisch ty, macźe? Spi, spi! Jako běch khory, je mi lěkař prajił, so je spanje strowe, so spanje derje cźini. Ow, hlaj, kak bywasch ty symna! Je tebi syma? Ja chzu cźe sawodźecź! Ja chzu cźe wohrjewacź!“

A hólczk lehny ßo k ßwojej macźeri do łoża, wobja ju se ßwojimaj ruczkomaj, koschesche ju saßo a saßo a wußny na jeje wutrobnu.“ — —

*

O srudny dom, w kotrymž make dźěcźi
Wot starschich niczo dobre njeßłyscha,
Hdźeż psched nimi tón doroscźeny rěcźi
Wo njepózcźiwym ßwojoh' żiwjenja.
Haj srudny dom, hdźeż doroscźeny ßyje
Ske ßymjo do jich młodych wutrobow,
So posdźischo s njej wupłěcź móżno njeje
S tej prózu tych najlěpschich wucźerjow.
O sbóżny dom, hdźeż wschitke dźěcźi tebi
Sso pschinjeßu na rukach modlitwy,
Kaž ßy je, Jesu, wschitke wołał k ßebi,
Hdyž jónu na tym ßwěcźe khodźił ßy!
O sbóżny dom, hdźeż hnydom make dźěcźi
Sso se starschimaj modło poklaknu
A poßłuchaju rady, hdyž ßo rěcźi,
Kak ty też wumrě sa nje na kschiżu!

Kak by było s tajkim — pola naß?

W Amerizy to bě. A to w Chikago, snatym wulkim měscźe Sjednoczenych statow. A w nozy to bě. Awto pschejědźe 16-lětneho schulerja. Tutón tam hawronjesche po nóznych haßach. Do teho bě zyliczku nóz rejwał, hrał, pił. A tam pod awtom na haßy namaka wscha sabawa a też żiwjeńczko kónza.

Ale to njeje tuteje stawisny kónz. Jeje kónz też njeje saßudźenje schofěra. Ně, 56 starschich bu saßudźenych. Starschich, — 56 starschich bu ßudźenych? ßo praschesch. Haj, a ta wěz je zyle jednora — sa Ameriku.

Dźěcźi tutych starschich běchu ßo s pschejědźenym na ßamßnym nóznym ßwjedźenju wobdźělike. Jako tole pschepytowazy ßudnik shoni, żadasche starschich wschěch tutych nóznych hawronow psched ßud. Bě jich to 56. Buchu ßudźeni, dokelž běchu sanjerodźili starschiske prawa a pschißłuschnoscźe, kotrež maja jako starschi ßwojich dźěcźi pschi wukubłanju ßwojich dźěcźi. A 33 nanow a macźerjow bu saßudźenych. Maja wyßoke pjenježne khłostanje płacźicź. Dwaj nanaj buschtaj ßamo s jastwom pokhłostanaj a mataj tam nětko khwile, rospominacź, schto to rěka: nan bycź a dźěcźi wukubłowacź. —

Kak by było s tajkim też — pola naß?

W ßłóncznej krajinje.

Powěstka wot Khristiny Royoweje.

(Pokracowanje.)

Ach, dźenßa wjedźesche ßo to Pawlikej kralowszy. Najprjedy bě telko jahodow s tak ßnadnej prózu naßběrał, potom bě knjes farař tak pschecźelniwy s nim, a skónczńje we kuchinje, hdźeż wupoměda, schtoż bě jemu nawdate, tajke ßnědanje dosta, so ßo na zyły dźeń najě. Też jemu hischcźe něschto do nakhribjetnika natykachu, powostanki wczerawscheje wjeczerje a kruch khlěba; też jemu derje sapłacźichu jahody kaž hriby.

„Doczakaj, Dunajo!“ troschtowasche towarscha, jako ßo saßo psches sahrodu wróczeschtaj. „Tak bórsy kaž do hór pschińdżemoj, dostanjesch też ty ßwoje ßnědanje; mam mnoho wschelakeho!“

Dunaj wobczuchowasche hižo nakhribjetnik ßwojeho małeho knjesa ,a wono njebě jemu po woli, so jeju knjes farař sadżerża.

„Nó, ßy ßnědanje dostał?“

„Ow, ßym dostał! A pěknje ßo wam dżakuju!“

„A ßu czi sapłaczili?“ wußmja ßo knjes farař. „Pokaž, kelko ßu czi dali?“

Khwatniwje roswali Pawlik brěmjeschko w rózku korbika.

„Njeje to wjele sa tajku hromadku jahodow?“

Hólz ßo ströži. Pohlada na knjesa, schto by ßebi po prawom myßlił, ale njemóżesche to ſ jeho woblicża wuczitacż.

„Ja njewěm!“ praji we wuskoſczach. „Dżěd je mi pschikasał, ßebi telko żadacż. — A wschako ßym měł też hischcże hriby!“

„Tak ßu to dżědowe pjenjesy,“

„Ně, ßu moje. Wón je sa mnje khowa. Chze mi kupicż nowe papusche a schkórnje. Hdy bych ßebi mohł telko naſběracż, bych też měł rad nowy kamizol.* Ale na tajki kamizol je hischcże mnoho trjeba!“

„Czischcże wěscże!“ wobkrucżi jemu knjes farař. „Ale so by czim prjedy k njemu pschischoł, dam czi to k sapoczatkej!“

Pawlikej pschidżělichu ßo k jeho koprowym někotre nikle.

„A dokelż nam pschezo jahody noßyſch, dam czi też wot naſcheho ßadu!“

Pawlik dosta dwě kruschwje. Jako do jeneje kußny, rosběża wona jemu w hubje. Hnydom ßebi pomyßli, so ta druha budże dżědej. Podżakowa ßo a dżěsche. Nadobo ßo saßo wróczi.

„Schto chzesch, hólcże? Ssy schto sabył?“ prascha ßo knjes farař, kotryż ſe ſpodobanjom samyßleny sa nim hladasche.

„Ně, proschu! Ale wy scże farař. Ludżo khodża k wam k spowědżi. Je to wěrno, so macże móz, hrěchi wodawacż,“

Knjes farař tschaßesche hłowu pschi tutym njewoczakanym praschenju dżěscża.

„By ßnadż chzył ßo mi něschto spowědacż?“

„Ja? Ně!“ Hólzowej woczi ßo błyschczeschtej. „Wěscże, ja ßym to tak czinił, jako czi pschi Jordanje: Ja ßym wschitko Jesußej wusnał a wón je mi wěscże wodał. Nětko bych ja to rad wědżał, tych druhich dla, kotsiż hischcże wo tym njewědża, so chze Jesuß też jim wschitko wodacż, hdyż jeno k njemu pschińdu. Mózecże wy, knjes fararjo, jim wodacż. Macże wy tu móz? Je też wam Bóh tón Knjes prajił: „To je mój luby ßym, teho poßłuchajcże?““

Fararjowa ruka wotpoczowasche na ßwětłowłoßatej hłowje hólzowej. Hłuboko pohlada jemu do módreju woczow. Wón bě wulki pschecżel ludu, ſ kotrehoż bě wuschoł, a woßebje dżěczi. By prajił, so w ludu leży jadro a w dżěczoch pschichod. Czujesche, so ßo tu w tutym khudym, burskim hólzu ſ nim setka kralowska duscha, kralowski duch.

„Wěsch, dżěczo. To njeje Bóh tón Knjes mi prajił, ani też mohł prajicż. Khrystuß Jesuß je jeniczki Boži ßym. Jeho mamy poßłuchacż. Tu móz, kotruż wón ma, ja nimam. Ja ßměm ludżom jenoż prajicż, so jim Bóh wodawa, hdyż budżeja wjele dobreho czinicż.“

„Tuż farař njeje sa wschědneho człowjeka Bóh, kotryż sa njeho wschitko wusprawni?“

„Zyle wěscże niz! Schtó je tebi tajku hłuposcż powědał?“

„Wuj Lischka. Wam pak budże Bóh tón Knjes wodacż, hdyż jeho proßyczże, dokelż wy wěscże wjele dobreho czinicże. Też scże kasali mi ßnědanje dacż, ßamo też něschto sa kamizol scże mi pschidał. Wy wěscże Boha teho Knjesa a Jesußa poßłuchacże!“

„Hižo ſwóni, Pawliko. Dyrbju hicż!“ Farař ßo nadobo wobroczi. Pschikiwny hischcże ras pschecżelniwje hólzej, a Pawlik khwatasche ſ Dunajom do hór. —

„Wy wěscże Jesußa poßłuchacże!“ tak klinczesche to we myßli muża hischcże, jako hižo w ornacże stejesche w drastowni. „Wot młodoscże ßo żedżu po tym, schtoż je tuto dżěczo wuprajiło. Wjele wschak czinju, ale tola wěm, — wěm, so tebje, ßyno Boži, njepoßłucham. Moje hrěchi njejßu wodate a ja wěm też, so czi, kotsiż ßo dżenßa budżeja spowědacż, njedostanu ani pokoja ani wodacża. — A tola, jako ßłużobnik zyrkwje dyrbju tak czinicż. — Hdże jow wsa tuto dżěczo tajke jaßne wurasy,-tajku dowěru ke Khrystußej: wón mi woda?“

Samyßleny wsa farař ßwój brevir do rukow. Kniha woczini ßo jemu runje tam, hdżeż w evangeliju Mateja jandżel Josefej praji: „Jeho mjeno dyrbisch Jesuß narjez. Pschetoż wón budże ßwój lud sbóżny czinicż wot jich hrěchow.“ Skoro by knjes farař sabył, so zyrkej na njeho czaka, tak jara jeho tute ßłowa sapschijachu a rosjaßnichu.

„Wumoženje wot hrěchow, to je to, po czimż ßo żedżu, a schtoż njemóżu dostacż. Khrystuß Jesuß je jo na ßwět pschinjeßł, — ale kak pschińdu ja k njemu,“

Mjes tym so tam w katolskim Bożim domje knjes farař Malina ſ rosdżělenej wutrobu a rospróschenymi myßlemi kaž bjes ducha Bożu ßłużbu dżerżesche, ßedżesche Pawlik we ßwojej khowanzy a czitasche. Hodżina po hodżinje ßo minu. Nad horami czehnjesche lěczne njewjedro. Jena strona bě hischcże wot ßłónczka wobßwětlena, na druhej rżesche hrimanje, kschiżowachu ßo błyſki. Też Pawlikowa ßłónczna krajina bě ſe ßłónczkom polata; tohodla hólza niczo w czitanju njesamoli. A wón czitasche a czitasche.

*

Psches hory khwatasche w tutym czaßu pschi tajkim wjedrje ſe ſtulenej hłowu Leßina. Haczrunje hladasche sa wukhowom psched ßo bliżazym deschczom, njedżiwasche jara na to, schtoż bě wokoło njeho. Na jeho njewjeßołym wobliczu jewjachu ßo hischcże czmowische mróczele hacż na samróczenym njebju.

Ach, tehdy psched lětami bě to też tajke njewjedro kaž dżenß. A tehdy bě wón něschto skucżił, schtoż ßo njedasche nihdy ſ zykym dalschim sprawnym żiwjenjom sarunacż. Na to myßlesche ßebi wo dnjo pschi dżěle, a ani w nozy njeda to jeho wóczkomaj wußnycż. A też dżenß, w tutym wokomiku myßlesche ßebi na to, a ſwuk hrimanja klinczesche jemu tak, jako człowjek ſ daloka saczuwa ſwonjenje ſwonow, hdyż ſwonja tomu, schtoż je měł na ßwěcże najradscho, k rowu.

Wulke krjepjele deschcża sapoczachu padacż na liscże a pschipowjedżichu ßylny njewjedrowy deschczik. Leßina ßo rosshladowasche, hdże by wukhow namakał — niz sa ßebje, njebojesche ßo wody, bě někotry ras hižo hacż do koże ſmoknył — ale wón bě w njedżelskej drascże; tu dyrbjesche wukhowacż. Tu bě psched nim skała, něhdże 20 krocżel wyschsche; ßnadż ßo pod nju wukhowa. S khwatniwym stupom běži a hižo steji psched saſtupom a hlada nuts — na tón ſ błyſkami wobßwětleny njewocżakany wobras, kajkiż jón tam nutskach wuhlada.

(Pokracżowanje scżěhuje.)

* wuschiwana koschla ſe schěrokimi rukawami, kotraż je ßobu hłowny dżěl ßłowakskeje narodneje drasty.

Zyrkej a ſtat.

Snutskowne mißionſtwo ſměje ſaßo wot 2. hacž do 9. junija ßwój tydžeń. Tutón chze wono wužicž pſchede wſchěm ſa to, ſo wo ßwojim ſpomožnym a ſa zyły lud tak ważnym a w naſchim cžaßu tak nuſnym ſkutkowanju ßwědcži, a ſa to, ſo ßebi jich wjazy a wjazy, haj wſchitkich ſa pomoznikow a ßobuſkutkowarjow dobudže, a ſa to, ſo ßrědki hromadži ſa ßwoje hobrſke, wobſchěrne dželła, ſa ßwoje wulke nadawki a wudawki. — Tuž ßebi pſchezo hižo ſpomjatkujemy tutón tydžeń.

— **Sakſke ſnutskowne mißijonſtwo** je w tutych dnjach wobſchěrnu knihu wo ßwojim dželle wudało. W njej rosprawja wono wo ßwojim ſkutkowanju w lětach 1926, 1927 a 1928. Je ſajimawe, w tutej knihy cžitacž. Poruczamy ju wſchěm pſchecželam ſnutsk. miß. — a tež wſchěm jeho njepſchecželam. Schtóž ßebi ju ßam wot ſnutskowneho mißijonſtwa wobſtaracž njemóže, njech ßo wobroczi na ßwojeho farara, kotryž ju ßam ma. Serbja ßu w direktoriju krajneho towarſtwa Snutskowneho mißijonſtwa w tukhwilu ſaſtupjeni ſ knjeſom fararjom Rjenczom-Wjelecžanſkim.

— **„Kſchesczijanſke ſjednocženſtwo želeſnizarjow Němſkeje“** wotměje wot 17. hacž 21. junija ßwoju 30. hłownu konferenzu w Frankobrodže n. M. „Schto je wěrna ßwoboda?“ je heßło ſjeſda. Samołwjenja a napraſchowanja njech ßo póſczelu na: Packmeiſter a. D. Gunkel, Kaſſel, Gothenbergſtr. 5. — S toho widžimy, ſo ßo we wſchěch móżnych worſchtach a kruhach dželła a ſkutkuje ſa kſchesczijanſtwo a nabožinu. Na tym chzemy ßo radowacž a tajke ſkutkowanje podpjeracž. Sa naſchich želeſnizarjow je tu ſtkadnoſcž, ßo wobdželicž na ważnym a ſpomožnym wuhotowanju a ſdobom wohladacž rjane krajiny a měſta.

Wólby do ſakſkeho ßejma dżenßa! Wone każa tutu njedželu, tola wone ßu dżenßa. A ſ tym tu ſdobom je tón dżeń, na kotrymž mam ja hicž wolicž. To je moja pſchißłuſchnoſcž. A tutu wukonjecž, nuſuje mje hižo to ßłowo ßame: pſchißłuſchnoſcž. Njechcham ßo tola do tych liczicž, kotſiž ßwoje pſchißłuſchnoſcże ſanjechaja. A nimo toho nuſuje mje najkhutniſcho, ſo wolu, zyłe położenje kraja a luda, zyrkwje a woßadow. Wſcho prajenje, ſo wólba niczo njepſcheměni, ſo wſcho niczo njepomha, ſo je wſcho podarmo, tebje njewußwobodži wot pſchißłuſchnoſcże wolenja. Schtóž ſ liwkoſczu, ſ lehnjoſczu, ſe ſaßakkoſczu, ſe žarowanjom domach ßedži a njewoli, tón jenož měni, ſo njewoli: wón pak tola ßobu woli a wón woli te ſtrony, te partaje, kotrež ßu jemu najbóle pſchecžiwne. Tón hłóß, kiž ty njewotedaſch, tón da tamnym ſtronam pſchewahu jeneho hłoßa. Potajkim: Ty tola wolisch, byrnjež ſa kachlemi ßedžo woſtał. A ty wolisch w tutym padże tak, kaž je to tebi najbóle napſchecžiwne. Tuž hižo tohodla dyrbisch hicž a wolicž; tak ſnajmjeńſcha tu ſtronu wolisch, ſ kotrejž móżesch tak něſkak ſpokojom bycž. Zyle wſchak to ſe žanej njebudżesch. — Khiba ſo ty ßłuſchesch do tych, kiž ßu pſchecžiwo nabožinje a wěrje, kiž ßu pſchecžiwo tomu, ſo ßo to ſ naſchim ludom a krajom na ſałožku nabožiny a wěry polěpſchi, kiž tohodla ßwój hłóß dawaja ſaſtupjerjam, kotſiž pſchecžiwo wěrje, nabožinje, zyrkwi wojuja, — potom haj woſtań radſcho domach a njekhodž wolicž! — Tutón cžaß a pſchichod žada ßebi, ſo ty dżeſch a wolisch mužow a žony, kiž na ſałožku kſchesczijanſkeje wěry a nabožiny ſteja a ßu rosßudżeni a khmani, tež ſa wěru, nabožinu, zyrkej pſched ßejmom a ludom wuſtupowacž a wojowacž! Schtóž tajkich njewoli, tón pomha ßobu k tajkim wobſtejnoſczam, kaž w Ruſkej ßu. Jich wotbłyſchcž móżeſche 1. meje a po njej w Barlinje wohladacž. A tutón wotbłyſchcž bě tola tajki, ſo dyrbjał ßo tež 12. meje w Sakſkej kóżdy a kóżda dohladacž, ſchto ſ teho ſbywa, hdyž wěru a nabožinu ſazpiwaja, hdyž bjes Boha tu wjedu žiwjenje w ſtacże a ludu, — a runje tak w ßwójbach a domach. — S jenym: Dżenßa je wólba ſa ſakſki ßejm! Schtóž ma tu prawo wolicž, tón ma tež pſchißłuſchnoſcž wolicž! A ty ju hódnje a prawje wukonjeſch, hdyž wolisch wěrjazych, ſmužitych, kſcheſczijanow do ßejma, kotryž ma ßo ſtaracž ſa ſwonkowne a ſa ſnutskowne lěpſche kraja a luda. Tuto lěpſche pak ßo jenož ſpěchuje a haji, ßo jenož ſmóżni na ſałožku wěry a nabożiny!

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

— **Hłowny ſjeſd poſawniſtow** wjedże naſchich dujerjow lětßa do Kamjenizy. Wot 8. hacž do 10. junija budżeja tam ſhromadżeni. Na poßlednich ſjeſdach bě kóżdy ras na 1000 poſawniſtow ſhromadżennych, tak w Lipſku a w Zwikowje. Wſchelakore budżeja wuhotowanja tutoho ſjeſda, kotrehož wjedniſtwo ma ſakſki miſchtr farař Adolf Müller-Drježdżanſki, kotrehož ßmy tež pſchi wſchelakich wuhotowanjach we Lužizy ßłyſcheli, tak na pſch. loni na wulkim ſjeſdże towarſtwow evangelſkich młodych holzow.

Dżeń macžerje. Njeje ßo cžiſcže hižo pſchedobyło, ßwjecžicž woßebity dżeń macžerje. Tola tuto rjane waſchnje dobywa. A to je derje tak. Je rjane. A je nuſne, wulzy nuſne. Korjeń zyłeho luda khori, a tuž khori zyły lud. Tón korjeń, to je ſtarſchiſki dom, ßwójba. Duſcha ßwójby, doma je pak macž. Tuž njech tutón dżeń pokaże zyły lud na macž, dżěcži na macž — a macž na macž! — Dżeń macžerje! Dżěczo pokaž macžeri ßwoju luboſcž, ßwój dżak ſe ßłowom, ſe ſkutkom, ſe žiwjenjom! Kwětka, kotruž macžeri na tutym dnju pſchinjeßeſch, ju dwójzy ſwjeßeli. Tež kniha. Se ßerbſkich knihi hodża ßo ſa dar macžerneho dnja tež woßebje te, kotrež ßu po powědańczkach naſcheho njedželnika „Pomhaj Bóh“ cžiſchcžane, tak: „Spokojene žedżenje“, tak „Bjes Boha na ßwěcže“. Farař a Ssmolerjez knihańnja wam to a druhe rad wobſtarataj. Nimo ßerbſkich chzemy na dwě němſkej knižzy pokaſacž, kotrejž ſtej woßebje ſa tutón woßebity dżeń pſchihódnej: „Mutterfreude — Mutterpflicht“ (Karl Heſſelbacher), je mała knižka ſa 45 pf., ale rjana ſ rjanymi wobraſami. „Fünfzig Liebesgeſchichten“ (Karl Joſef Friedrich), je wjetſcha kniha ſa 3 hr. Titul mohł wſchelake myßle ſbudżowacž, ale njetrjeba. A kniha to dozyła ſakaże. Je rjana, hnujaza. Pokaſki ſ tuteju knihow ßu tež mjes tym, ſchtož pod „Myßliczki a ßłowa ſa dżeń macžerje“ pißachmy. Tež tutej knihy wobſtara Ssmolerjez knihańnja.

Pſchißłowa ſa dżeń macžerje.

Macž njeßmě wot dżěſcża ſtupicž, dóniž njeje ſ nim ke mſchi pobyła.

Macž ßo domach ſa dżěczo modli.

Macžerna wucžba cžini wutrobu ſłytu.

Macžerna wucžba Boże ßymjeſchka ßyje.

Macžerna wucžba je domjaza kemſchow.

Macžerna luboſcž ſ kóżdymi jerjemi ſchadża.

Macžerka nacžehń ßo ſa prutom, ſpochi ßwaricž je ſa wuſchi ßmjercž.

Macžerka, ſwjaſaj ſpěwarſke ßobu, hdyž twoje młodżo do prěczkow dże.

Macžerny ſłoczany wěnz ßu pěknje ſkubłane dżěczi.

Naſcha macž je tola pſchemo wſchěch matkow.

Liſtowanje: J. W. we W. D.: Hdy bych ſaßo něſchto doſtał, by mi witane było. Redaktor.

H. B. w B.: Schtož ſcže mi póßłał, je woſjewjene. Jeli ſo macže dalſcheho, proſchu póſczelcže! — redaktor.

W. we W. ſa Sswjatki. — **K. w Hr.** ſa Sswj. Trojizu.

Samokwity redaktor farař Wyrgacž w Noßacžizach.

Cžišło 20

Pomhaj Bóh!

Létnik 39

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosć da.

Njech ty spěwaš
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Sserbſke njedźelſke lopjeno

Budyſchin **19. meje 1929** **Bautzen**

Cžiſchcź a nakład Ssmolerjez knihicžiſchcžerńnje a knihařnje, ſap. družſtwo ſ wobm. ruk. w Budyſchinje

Wukhadža kóždn ßobotu a placži ſchtwórcžlětnje 108 ſkotych pjenježkow

Sswjatki.

Psalm 51, 12—14.

To je nam lube, hdyž na ßwjatkownym ßwjedźenju Boże lube ßkónczko ſe ßwojimi mikymi pruhami ßo ßwěcži, runje we tutym cžaßu, hdźež wſcho wonkach kcžěje a roſcže, hdźež je nam kóždy ſchtom, kóždy kerk ſ nowym dźiwom, hdźež pola a hona nam rěcža hižom wo rjanych bohatych žnjach, kotrež ſ nich wocžakujemy. Dha cžahnu won ſ městow milijony cžłowjekow, ſo ybchu ßo wjeßelili na wſchej tutej pyſche; dha dźe drje też ratař ſe ßwojej žonu abo ſe ßwojimi dźěcžimi pomałku po mjeſach ßwojich polow, a jeho wutroba je wjeßeła, hdyž widži, ſo jeho próza njeje bł a podarmo. — Derje tak! derje, hdyž ßo naſcha wutroba wo. ;wrja ſa wſchu tu kraßnoſcž, kotraž ßo ſjewi wſchudźom w Božej bohatej ſtwórbje. A tola, njeje tak, kaž by ſe wſcheje tuteje kr :ßnoſcže, ſ tuteje ſtwórby, kotraž je ßo wobleła najrjeńſchu ;ychu, cžłowjekej napſchecžiwo klincži to praſchenje: „A ty cžłowjecže, kiž ßy króna wſcheho ſtworjenja, hdže je twoja pycha a ſchto je twoja ßwětła kraßnoſcž? Je doſcž, ſo proßyſch ßwojeho Boha wo wobnowjenje kóžde lěto wonkach na ßwojich polach, ſo njeby pſcheſtał ßyw a žně? Njechaſch ſpomnicž na to jene nuſne, wažne, ſo by ßo ſtało też w tebi to wulke wobnowjenje, ſo by też ty w ßwjatkownej modlitwje proßył ßwojeho Boha: „Stwoř we mni, Bože, cžiſtu wutrobu!“

Cžaß ßwjatkow je pola naß. Sswjatki nam powědaja wo ßwjatym Duchu, kiž bu wulaty tam w Jeruſalemje pod ſchumjenjom ſ njebjes jako mózneho wětra. Wěmy, hdyž ßo ſběhnje wětſik k móznemu wichorej, dha ſkhowamy ßo pſched jeho mozu. Ale wěmy też, ſo ma tajki wichor wucžiſcžazu móz; wón powali, ſchtož je ſhniłe, a hdyž wón też ſchtomy a ſtwjelza tſchaße a je k ſemi potuli, dha ßo wone potom ſaßo ſběhmu cžim krucžiſcho. Tak dajmy też my ßwjatemu Duchej wěcž pſches naſche žiwjenje, ſo by wón ſanicził w naß wſcho, ſchtož je ßłabe a hubjene, a ſo by rum cžinił temu, ſchtož je hódne, ſo by žiwe było. Tak njech klincži naſcha ßwjatkowna próſtwa a modlitwa:

„Stwoř we mni, Bože, cžiſtu wutrobu!“

I. Dha hladajmy na nuſu njecžiſteje wutroby.

II. A na nadawk cžiſteje wutroby.

I. Hdyž budźemy dźenßa na ßwjatkownym ßwjedźenju we duchu pſcheßadźeni tam do Jeruſalema, ſo bychmy ßwědkojo byli teho, ſchtož běſche Jeſuß ßlubił ßwojim wucžomnikam, dha wjedźe naß też naſch tekſt ſe ſtareho ſakonja do teho ßamßneho města, niz do ſjawnoſcže, niz pſched wulku ßyku ſhromadźenych, ale do cžicheje komorki we wyßokim kralowſkim domje k jenemu, kiž khodźeſche na wyſchinach cžłowjeſkeho žiwjenja. Kral Dawit rěcži ſe ßwojim Bohom. Wón je bohaty na ſeńſkich kubłach, na jeho błóß kedźbuje jedyn zły lud; a tola cžuje ßo khudy, ßłaby a je połny ſtyſkneje bojoſcže, pſchetož wón wě, ſo je ſhrěſchił na ßwojim Boſy, ſo je njewužitnje wužiwał jeho dobrotu, a wón wě, ſo je ſaßłużił tu ſchtrafu, kotruž je Bóh na njeho położił. A hladajo, ſ wotkel mohła jemu pomoz pſchińcž, wě wón jenož jene wukhowanje, ſo ßo ſe ßwojej modlitwu wobroczi na ßwojeho Boha a proßy: „Stwoř we mni, Bože, cžiſtu wutrobu!“

Cžežka wina leži na tutym mužu. Kaž niz huſto ſchtó, je wón ßměł ſhonicž Boże wulkotne wjedźenje wot teho cžaßa, ſo wón paßeſche ſtadło ßwojeho nana hacž do teho cžaßa, hdźež

nětk ßedźi na kralowſkim trónje. A nětko tón wulki hrěch. Wón bu mandźelſtwołamał, wón je ſawinował ßmjercź Uriaßa. Kak je mohło tak pſchińcź? S tym, ſo njeje był ßwěrny wajchtał ßwojeje wutroby. Na nim je ßo hižo jako wěrnoſcź wopokaſało, ſchtoż je Jeſuß wjele poſdźiſcho tak wuprajił: „Pſchetoż ſ wutroby pſchińdu ſle myßle, mordowanje, mandźelſtwołamanje, kurwaŕſtwo, paduſchſtwo, falſchne ßwědčenje, hanjenje.“

Njepłaćźi to tež nam? Chzeſch ty ßnano prajicź, ſo twoja wutroba niczo njewě wo tajkich ſtych myßlach, ſo ßy ßebi wěſty, ſo njemóže nadběhowanje ſleho tebje prjecź cźahnycź wot pucźa praweho? Praj khroble, najwjetſcha nuſa naſcheho cźaßa je ta, ſo je mjes nami tak wjele tych, kiž ßo prózuja ſe wſchej ßwěru wo wſchě móżne ſwonkne wězy, a njeſtaraju ßo wo to, ſo bychu jich wutroby cźiſte byłe. Cźehodla tak wjele hidźenja a njepſchecźelſtwa mjes cźłowjekami hacź do najmjeńſcheje wßy? Cźehodla tak wjele paduſchſtwa a mordowanja, wo kotrymž nam pißaja kóždy dźeń nowiny? Cźehodla tak wjele mandźelſtwołamanja a dźělenja mandźelſtwa? Cźehodla tak wjele njeßwěrny pſchecźiwo tſecźej kaſni a tak wjele wotßwjecźenja Knjeſoweho dnja? Cźehodla tak mało woporniwoſcźe a bratrowſkeje luboſcźe? Cźehodla tak wjele wotpada wot Boha? Schtóž dźe tutym praſchenjam na dno, temu budźe bórſy ſjawne, na cźim nam najbóle pobrachuje, tón budźe proßyćź ſ nami a ſ Davitom: „Stwoŕ we mni, Božo, cźiſtu wutrobu a daj mi noweho wěſteho ducha.“

Ale wſchak najprjedy dyrbimy ſpóſnacź tu wulku nuſu njecźiſteje wutroby. Davit je měnił, ſo budźe ßo ſ cźaßom ſabycź na jeho hrěch. Ale bórſy dyrbjeſche ſpóſnacź, ſo bu hłóß wobſkorženja pſchezo mózniſchi w jeho wutrobje. Ale hakle Nathanowe ßłowo: „Ty ßy tón muž!“ dawa jemu jeho hrěſchne ſtejniſchcźo ſpóſnacź w zyłej połnoſcźi a nuſuje jeho na kolena pſched Bohom.

Tak njedyrbiſch ty měnicź, ſo njetrjebaſch tajki pokas na ßwój hrěch. Tohodla daj Bożemu ßłowu, njech je w bibliji abo tu w Božim domje, k ßebi rěcźecź, hdyž tež cźe trjechi khutnje. Wono ßu tajzy, cźi ßo boja pſched tutym ßłowom, a tehodla woſtanu prjecź. Ale ßu tež tajzy, kiž jo ßłyſcha a měnja, ſo płacźi niz ſa nich, ale ſa druhich. Ale běda tebi, hdyž měniſch, ſo ßy żiwy, a ßy tola morwy w ßwojej wutrobje. Tehodla njewobaraj Bożemu ßłowu, njewobaraj ßwjatemu Duchej, hdyž chze w tebi něſchto noweho ſapočźecź. Daj ßo dowjeſcź k póſnacźu, ſo je hrěch ſa tebje najwjetſcha ſchkoda a ſo płacźi: Schto pomha cźłowjekej, hdy by wón runje zyły ßwět dobył a pak na ßwojej duſchi ſchkodował? Bóh daj tebi njeměr do twojeje wutroby, wón cźiń ſtyſknu twoju duſchu, wón daj tebi póſnacź tu zyłu nuſu twojeho hrěſchneho ſchtanta, ſo hinak njemóżeſch, hacź ßo pſched nim modlicź: „Stwoŕ we mni, Božo, cźiſtu wutrobu!“

II. Wono njemóże hinak bycź: Hdźeż je ßwjatkowny ßwjaty Duch ßo kedźbliwy cźinił na jenej wutrobje, hdźeż je cźłowjek ßwoju wutrobu dał cźiſtu cźinicź, tam budźe a dyrbi to ßo najprjedy ſjewicź na tajkim cźłowjeku ßainym, na jeho zyłym ſadźerženju, na jeho ſtejiſchcźu w domje a w ſjawnoſcźi. Żiwjenje tajkeho cźłowjeka ſměje ßwój wottyknjeny kónz, niz w ſachodnym, ale w njeſachodnym, jeho wocźi budźetaj hladacź na tu ſbóżnoſcź. Derje temu, kiž je na tutym pucźu.

A tola, wono by wopacźne było, hdy by ßo chzył kſcheſcźijan ſpokojicź pſchi tym, ſo je wón ſhonicź ßměł na ßebi ſkutk ßwjateho Ducha. Ně, nětk ßo ſapočźnje nowe żiwjenje, w kotrymž ma kſcheſcźijan wyßoke, wulke nadawki, kotrež ma dopjelnicź. Jeſuß je prajił k Pětrej, doprědka wjedźo jeho hłuboki pad: A hdyž ty ßo něhdy nakaſaſch, dha poßyłń ßwojich bratrow. To płacźi w połnej měrje tež ſa naß. Hladaj wokoło ßo. Kak wjele wokoło tebje, kiž dyrbjeli żiwi bycź, a ßu tola morwi we jich wutrobach. Hdyž běſche ſa wucźomnikow po dostacźu ßwjateho Ducha to prěnje, ſo woni ſe ßwojim prědowanjom a pſchipowědanjom tych ſhromadźenych wabichu: Cźińcźe pokutu a dajcźe ßo kóżdy kcźecź na to mjeno Jeſom Khryſta k wodacźu tych hrěchow; hdyž ßłyſchimy wo Paulußu, ſo wón po ßwojim wobrocźenju w Damaſkonje hnydom prědowaſche Khryſtußa we ſchulach, ſo tón je tón ßyn Boži, dha wocźaka Bóh tež wot tebje, ſo ßo ßobu ſtajiſch do dźěła k twarjenju jeho kraleſtwa. Njech je tež wobcźežne tajke dźěło, njech w nim dyrbimy licźicź tež ſ hanjenjom, ſ njepſchecźelſtwom, ſ pſcheſcźěhanjom, — hdyž ßmy ßami na ßebi ſhonili to bohatſtwo, kotrež dawa cźiſta wutroba, dha ßo wjazy njebojimi nikeho a niczeho, dha dźe nam jenož wo to, kak mohli tež druhich dowjeſcź k temu ßamemu bohatſtwu.

To njech je ſa naß płód ßwjatkownego ßwjedźenja, ſo ßo njewobaramy, hdyž tón Knjes naß woła; a chzemy, kaž wjele je na naß, ßobu pomhacź, ſo mohł ßwjaty Duch pſchezo wjazy ſkutkowacź a ſo by pſchezo wjetſcha była ßyła tych, kiž junu ſbóżni budźa. Hamjeń.

Nowe Spěwarſke:

Sswjatki.

Hłóß 109: Dźeiß khwalcźe Boha.

Nětk ſbóżny cźaß je na ſemi,
Hdyž měr tu prěduja,
We cźiſchinje na Zionje
Bóh khwalbu doſtawa.

Nětk rěki żiwej wody du
Se ſtoła Božeho,
S nich laczne duſche pija tu
Sso wulzy ſradujo.

Duch duje ſ móznym ſchumjenjom
Nam wſchěm pſches wutroby;
Tuž wotßal k ßwojom' Knjeſej dom
Ssej cźahnycź żadamy.

Wſchěm Božim ſrudnym Jeſußa
Wón, troſchtaŕ, pſchekraßnja,
A huſto ßłónzo wjeßela
Jim pó cźmje ſaßwěcźa.

Lud Boži w ßwjatej luboſcźi
Sso hori ſpěwajo
A ſbóżny je we nadźiji,
Hdyž w duchu modli ßo.

O dajmy Duchu wolu wſchu,
Hdyž hnadny mamy cźaß,
Sso hotujmy we wěrje tu
Na jehnjecźowy kwaß.

—. J. Kilian.

W ßłónczнej krajinje.

Powěſtka wot Khriſtiny Royoweje.

(Pokracźowanje.)

Na ſemi ßedźo, ruku wokoło Dunajoweje hłowy położenu, Pawlik, pſched ßobu na kamjeńtnej ławzy knihu, a cźita.

Leßina njemějeſche hólza rad; pſchetoż kaž huſto by jeho wohladał, by jeho to k wutrobje kłoło. Ach, tež wón bě měł ras ßyna a bě wo njeho pſchiſchoł pſches hrěch. A hacź ßebi ſkoro

wocži wupłaka ſa tutym lubym hólczkom, to jeho ſaßo k žiwjenju njeſbudźi, ſaßo wróczo njepſchiwjedże. A wón ſaprě ßo na ſkału a hlada na Pawlika.

„Tak wulki by też hižo mój Miſchko był! — Ach!“ Wón pſchikry ßebi wocži ſ twjerdymaj rukomaj. Potom pak to jeho tak k tutomu dźěſczu cžehnje, ſo by mohł hicź a małeho cžitarja wobjimacź.

Błyſkaſche ßo prěki a po dołhoſczi. Sſo ſahrima. Hrimanje wubudźi drěmazeho Dunaja. Sběhny hłowu ſ dołhimi włoßami, naſtaji wuſchi, ſaczu ßwojeho knjeſa a wechłowaſche, jeho wuhladawſchi, ſe ſchěrokej wopuſchu jako na poſtrow.

„Wujo Leßina!“ ſawoła Pawlik a poſkoczi. Proſchu waß, hdże ſcże ßo wy ßem nabrał?“

Hdyž ſakhadźa ßylne hrimanje, je cžłowjek rad pſchi cžłowjeku. A tak też ſaby Pawlik ßwoju bojaſliwoſcź.

„Ja ßym pſchiſchoł, ſo bych ßo pſched deſchczom wukhował.“ Ale wój, ſchto wój tu cžinitaj?“ wobroczi ßo Leßina prěni raz pſchecźelniwje k hólzej.

„To wam hnydom powěm, ale pójcże tola bliže! Tu njeſmoknjecże! Sſydźcże ßo ßem! To je moja ławka! A tu je moje blido!“

„To dźěł je ſkoro kaž jſtwa! Ale ty mi hiſchcże njejßy prajił, ſchto tu cžinitaj! Dźěd ßebi myßli, ſo ty ſběraſch jahody a hriby.“

„Te ßym hižo ſběrał“, wotmolwi Pawlik. „Mój ßmój ſe wßy pſchiſchłoj.“

„A ßy hižo ſchto jědł?“

„Haj, wěſo! Dobre ßnědanje ßu mi w katolſkej farje dali, a też Dunaj je ßo najědł. Něwěrno, Dunajo?“

Poß ſkakaſche ſ jeneje nohi na druhu, wechłowaſche ſ wopuſchu a liſaſche ßo.

„Nó, wěrju! Ale to je było rano. A nětkole je hižo we 4. hodźinje popołdnju. Cžehodła to tu ßedźiſch a njepſchińdźeſch dom?“

„Njemějach khwile! Dźěd mje njetrjeba, je njedźela! A ja dyrbjach khwatacź, ſo bych tutu ßwjatu knihu ſkoro pſchecžitał. — Kak ßo to błyſka a hrima! — Njedawno ßym ßo hiſchcże njewjedra bojał. Ale nětko ßo wjazy njeboju, dokelž wěm, ſo je Knjes Jeſuß wſchudźom ſo mnu! — Budź ſ měrom Dunajo! Schto dha chzeſch? — To je, jako by Bóh tón Knjes ſ nami rěczał!“

Leßina njemóżeſche wot hólza wocži ſpuſchczicź. „Kak je wón luboſny! Hacž do dźenßniſcheho njejßym to widźał!“

„Pokaž, ſchto to tam maſch do knihi? Nowy ſakoń? Hdże ßy ty tón ßem wſał? Wſchak w hěcże žadyn njemějeſche!“

„Ně! Ale to powjedam ja wam wot wſcheho ſpočatka! Chzecże?“

„Powjedaj!“

Hižo ßydny ßo Pawlik po zyganſkim waſchnju na ſemju. Dunaj wali ßo k njemu. Tak powjedaſche Leßinje, kotryž ßo na ſkału ſaprě a cžoło w dłoni poßłuchaſche, kak bě nadeſchoł tutu ßónczņu krajinu a w njej ßwjatu knihu a kak nětk w tutej kniſy pyta pucź do praweje ßłónczņeje krajiny.

Leßina wocžini ßebi do knihi napißane ßłowa a hladaſche dołho na nje.

„A ſchto cžitaſche dźenßa?“ praji potom.

„Mnoho ßym pſchecžitał. Hacž tam ßym cžitał, hdźež je pißane, kak ßu jeho martrowali, ſo wumrě. Nětk pſchińdże wěſcże něſchto wo tym, kak je ſ rowa wuſchoł. Bych chzył knihu, kotraž ßo njenuje: „Evangelijon Sswjateho Marka“ dźenßa pſchecžitacź.“

(Pokračowanje ſcźěhuje.)

Guſtav-Adolfſki ßwjedźeń w Hrodźiſchczu.

Sswjedźeń Božeho ſtpicza běſche też tohodła woßebity dźeń ſa naſchu woßadu, dokelž Budyſke pobocžne Guſtav-Adolfſke towarſtwo ßwój lětny ßwjedźeń pola naß ßwjecźeſche. Nalětne kraßne wjedro ßwjedźeń porjeńſchiſche a bu jenož pſches krótke cźežke njewjedro w němſkej Božej ßłužbje pſchetorhnjene. Se wěže ßo zyrkwinſka khorhoj ſmahowaſche a witaſche pſchikhadźazych. W Božim domje běſche woltarniſchczo ſ łopjenatymi roſtlinami rjenje wudebjene. Zyrkwiny khór natwari wutroby we woběmaj Božimaj ßłužbomaj ſe ſpěwom: „Wyſkajcże Bohu wſchitke kraje!“ Poſawniſki khór ßobu ſkutkowaſche. Jenož woßadne ſpěwy njepſchewodźeſche, ale w ßerbſkej Božej ßłužbje też ſolo pſchednjeße. W ßerbſkej Božej ßłužbje měješe knjes farař Kapleŕ ſ Budyſchina ßwjedźeńſke prědowanje wo Ef. 4, 15 a 16: Budźcże ßwěrni w luboſczi a natwarcże ßo we wſchitkim na tym, kiž je hłowa, Khryſtuß. S bohateho naſhonjenja, kotrež běſche jako młody prědarſ w rosprószchenju we Schtyrſkej hromadźiſ, wědźeſche woßadźe tak prawje k wutrobje wjeſcź, ſchto ma na ßwojej evangelſkej wěrje a kak ma ju ßwěru twjerdźe dźeržecź.

K němſkej Božej ßłužbje, kotraž ßo popołdnju w 2 hodź. wotměwaſche, běſche ßo też pſchedßydſtwo Budyſkeho Guſtav-Adolfſkeho towarſtwa ſ knjeſom tajnym radu Roſenkranzom jako pſchedßydu w bohatej liczbje ſeſchło. Knjes farař Berg-Budyſki dźeržeſche jimaze Guſtav-Adolfſke prědowanje wo Mat. 6, 13. Wo tym rěczeſche, ſo je nuſa mjes wěrybratrami dźenßniſchi dźeń wjetſcha hacž hdy prjedy, ſo dyrbi tohodła też wulki narod namakacź. Pokaſa na dźiwne pucże, kotrež je Bóh ſe ßwojimi evangelſkimi ſchoł. Schtož ßnadź hiſchcże kóždy njewě, runje jedyn katolſki kardinal je był, kiž je evangelſkeho ſchwedſkeho krala Guſtava Adolfa na pomoz wołał. Niz ſwonkownje ßylnych je ßebi Bóh tón Knjes ſa ßwoje graty wuſwolił, ale ßłabych. Tón Knjes ßwój ſkutk ke kónzej dowjedże, pſchetož jeho je to kraleſtwo a ta móz a ta cžeſcź, ale my mamy jeho pomoznizy bycź. K prědowanju ßo hnydom hłowna ſhromadźiſna pſchiſamkny. Knjes tajny rada Roſenkranz poda dźěłowu rosprawu, rěczeſche wobſchěrnje wo hłownej ſhromadźiſnje Guſtav-Adolfſkeho towarſtwa w Freiburgu w Breisgawje ſańdźene lěto. Tuto katolſke měſto ſ katolſkej univerſitu je Guſtav-Adolfſkej wězy wot wſcheho ſpočatka napſchecźiwo ſtało. Pſchedßyda cžinjeſche dale ſnajomne, koho chze towarſtwo podpjeracź. Skónczņje bu dołholětny wjeleſaßłužbny piſmawjedźeŕ, knjes farař Rjeda na wotp. w Budyſchinje, kotryž je towarſtwu 35 lět dołho ßłużił, ſ wobžarowanjom ſe ßwojeho hamta puſchczeny a knjes farař Kapleŕ ſ Budyſchina ſa jeho naßlědnika namjetowany. Knjes farař Rjeda lětnu rosprawu pſchednjeße. Skónczņje běſche knjes wyſchſchi ſchulſki radźiczel Bach ſa knjeſa bankoweho direktora Weigta, kiž njemóżeſche pſchińcź, ſaſtupił a pſchecžita rosprawu pokładnje. Měſto-pſchedßyda knjes ſuperintendent Frölich ſ Budyſchina dźeržeſche napoßledk duchownu narěcź a ſkónczi Božu ßłužbu ſe ſchpruchom, modlitwu a požohnowanjom. Sběrka je na ßerbſkim 91,16 hr. a na němſkim 83,84 hr., wſcho hromadźe potajkim 175 hriwnow wunjeßła.

Bóh daj, ſo by ßwjedźeń, kiž je ßo ſwonkownje derje poradźił a też ſwonkowny dobytk pſchinjeßł, bjes ſmutſkowneho dobytka njewoſtał.

Antikhryſt w ßowjetſkej Ruſkej.

Ssowjetruſka wyſchnoſcź ſpóſnawa, ſo njeje ſe wſchěm pſcheſcźěhanjom a ſchcźuwanjom kſcheſcźijanſtwo ſamohła pſchewinyćź a hiſchcźe mjenje ſniczićź. Tuž je nětko ſ hiſchcźe wótriſchimi wukaſami ſakroczíła; móżeſch je generalny nadběh na naboźinu a zyrkwje mjenowacź. S nimi ßu wſchě naboźne ſjednocźeńſtwa a zyrkwje ſběhnjene a roswjaſane.

Kotraź woßada chźe dale wobſtacź, dyrbi ßo ſnowa dacź ſapißacź. A tuto ſapißanje je jara pocźeźene. Mjes ßobu ßo ſjednocźićź, njeje woßadam dowolene. Wone nimaja wjazy prawo juriſtiſkeje woßoby, njeßmědźa dary pſchijimowacź, wucźinjenja wucźinjecź, ſchule wobßedźecź atd. Boźe domy ßamo njeßkuſcheja wjazy woßadam, ßkuſcheja ſtatej; woßada móźe ßebi ßwój Boźi dom wotnajecź. Tola wyſchnoſcź móźe kóźdy cźaß Boźe domy ſawrěcź. S jenym ßłowom: wobſtacźe zyrkwjow dyrbi ßo njemóźne ſcźinicź.

Kſcheſcźijanſke zyrkwje ßu tam w najcźeźſchim wojowanju. Tuto je teź hiſchcźe ſ tym pocźeźene, ſo woßadu ſaſtupowacź kóźdy njemóźe a njeßmě, tak źadyn ſaſtojnik, źadyn dźěłacźeŕ a źadyn, kotryź něłak w ſjawnym źiwjenju ſteji. To je woßebje ſchkódne měſchcźanſkim woßadam, hdyź tola měſchcźanſke wobydleŕſtwo ſwjetſcha ſ tajkich ludźi wobſteji.

Kaź wſchě dotalne wumozowanja njeißu kſcheſcźijanſtwo we Ruſkej ſniczíłe, tak teź tute to njebudźeja, ale ſtyſkny cźaß woßowanja a cźerpjenja je pſchiſchoł tam na kſcheſcźijanow.

A pola naß? Kelko jenoź je trjeba, a hiźo morkotaju, ſkorźa, ßo ſapowjeduja, haj wotpadnu!

Zyrkej a ſtat.

Kollekta ſa powſchitkowny zyrkwiny fond ſběra ßo ßwjatki w Sakſkej. Tutón fond je tu ſa to, ſo by krajnej zyrkwi tam ſ pomozu był, hdźeź ßrědki, kotreź ſtat abo woßada abo zyrkej abo druhe wuſtawy dawaja, njedoßahaju a teź hewak ßo njemóźeja ſwjeſcź. S lětami bě ßo tutón fond tak roswił, ſo móżeſche jara derje tym ſaměram ßłużicź, ſa kotreź bě ſałożeny. Tola ſrudna inflazija je teź jemu jara ſeſchkodźała a wulki dźěł ſamoženja ſniczíła. Tak, ſo by wón ſaßo wjazy ßrědkow a mozow nabył je jara nuſne. Je ßo tola liczba pomozy potrěbnych woßadow wo wjele powjetſchiła a jenctlíwe woßady trjebaju nuſnje dokładniſcheje podpjery hacź prjedy, dokelź bywaja jim nadawki a wudawki dźeń a wjetſche. Je doſcź woßadow, kotreź njemóźachu w poßlednich lětach ßrědkow nabycź, kotreź běchu nuſne ſa ſdźerźenje zyrkwinſkich twarjenjow. Je wjele woßadow, kotreź njemóźachu pſchezo hiſchcźe tu ſchkodu narunacź, kotruź poczerpichu ſ tym, ſo buchu we wójnje nuſowane, wotedacź ſwony a piſchcźele. Dale pobrachuja pſchihódne rumnoſcźe ſa bibliſke hodźiny, domy ſa młode holźy a młodych hólźow, woßebje we woßadach, kotrymź wuſtupy ſ zyrkwje a ſekty ſchkodźa. Krajna zyrkej njemóźe ſ tymi ßrědkami, kotreź ßmě po ſaßadach ßwojeho hoſpodarjenja ſa to wuźiwacź, pomhacź, kaź by to nuſne a ſpomożne było. Tohodla naſche evangelſko-lutheriſke krajne konſiſtorſtwo wſchě ſtawy naſcheje ſakſkeje krajneje zyrkwje proßy, ſo bychu ßwjatki darniwje ſa powſchitkowny zyrkwiny fond ſkładowałe. S tym ßylnimy naſchu krajnu zyrkej a jeje woßady a ſkutkujemy ſ dobom ßebi k ſpomoženju.

Sjednocźeńſtwo towarſtwow evangelſkich žonow je dyrbjało ßwój hłowny ſjěſd, kotryź bě ſa ßwjatkowny tydźeń poſtajene, wotſtorcźicź, dokelź je pſchedßydka, knjeni Mueller-Otfried, ſkhorika. Bjes njeje nochźeja ſjěſd dźerźecź, dokelź ma ßo ſdobom 30 lětne wobſtacźe ßobu wopominacź. Sjednocźeńſtwo chźe ßo tohodla hakle w naſtupnje w Harburgu ſeńcź, a to wot 18. hacź 23. ſeptembra.

Genf ma tu dwělomnu ßławu, bycź ßydło wſchelakich wuſtawow, ſjednocźeńſtwow a ſhromadźiſnow. So tam nětkle komißija wotbrónjenja dźěła, je ſnate, a teź, kak dźěła, a ſchto wuſkutkuje, abo lěpje, njewuſkutkuje. To je było teź ſa zyrkwinſki lud Schwizy pſchewjele. Tohodla je ßo Evangelſki Zyrkwiny Stwjaſk Schwizy wobrocźił na wubjerk Stockholmſkeje konferenzy wſchěch zyrkwjow ßwěta a proßył, ſo by tutón na komißiju ſa wotbronjenje khutne namołwjenje póßłał a ju na to pokaſał, ſo ludy a zyrkwje zykeho ßwěta ſ najwjetſchej ſtaroſcźu ßłyſcha wo ſadźěwkach wotbronjenja; Stockholmſki wubjerk měł ſnowa khutnje wuprajicź, ſo ßo nadźija, ſo ßo komißiji poradźi, pucź namakacź, po kotrymź ludy k tomu wotbronjenju pſchińdu, kotreź je ßo jim ßlubiło. — ? —

W Jendźelſkej bě hacź ßem dowolene, ſo 14 lětny hólź ßo woženi ſ 12 lětnej holzu. Tuto na naſche kraje, a tak teź ſa jendźelſki, trochu ſpodźiwne poſtajenje, je ßo pſcheměniło. Hólź kaź holza dyrbitaj bycź ſnajmjeńſcha 16 lět ſtaraj.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

Hłowna ßerbſka konferenza ſeńdźe ßo lětßa wurjadnje wo něſchto poſdźiſcho, dokelź je pſchedßyda, knjes wyſchſchi farař ſw. ßł. Domaſchka khorowatoſcźe dła ſapucźowany. So bychmy konferenzu ſ nim dźerźecź mohli, ſeńdźemy ßo něſchto njedźeł poſdźiſcho. Dźeń ßo hiſchcźe woſſjewi. Sswojemu ſtaremu prawu, ßwjatkownu ßrjedu ſa ßwoje hłowne poßedźenje měcź, ßo ſ tym njewotrjeknjemy a ßo nadźijamy, ſo wotrjady Maczízy Sſerbſkeje na to pſchichodny ras ſaßo dźiwaja.

Sſerbſke knihowne towarſtwo njeſhromadźi ßwoje ßobuſtawy a ßwojich pſchecźelow lětßa ßwjatkownu ßrjedu, kaź to ſtare prawo, ale dźiwajo na to, ſo je ßo hłowna ßerbſka konferenza wotſtorcźiła, hakle na tym dnju, ſa kotryź ßo hłowna konferenza powoła. Ssobuſtawy a pſchecźeljo towarſtwa chźyli na to dźiwacź a potom ßo bohacźe na ſhromadźiſnje wobdźelicź. Tuta budźe ſa něhdźe tſi njedźele.

— **Khina** je pſchezo hiſchcźe jara njeměrna a pſchezo ſ nowego jewi ßo tam njepſchecźelſtwo pſchecźiwo kſcheſcźijanſtwu. Njedawno morichu tam ſaßo tſjoch miſßionarow, kotſiź ſ Ameriki pokhadźeja.

Liſtowanje.

Kr. w Hr. ſa Sswj. Trojizu. — R. we L. ſa 1. njedź. po Sswjat. Trojizy.

Do pruſkich woßadow. Dźiwacźe ßo, ſo tak porědko něſchto ſ waſchich kónczin w „Pomhaj Bóh“ cźitacźe. A dźiwacźe ßo ſ poknym prawom. Je to njedoſtatk, kotryź pſchede wſchěm redakzija wobźaruje. Wona ßo prózuje, to pſcheměnicź, ale nochźe ßo jej ſchlachcźicź. Tohodla proßymy, ſo byſchcźe ßo ßobu wo to poſtarali, ſo naſch njedźelnik doſtawa roſprawy, powěſcźe a naſtawki ſ waſchich ſtron, ſo by je woſjewicź mohł. A hdyź njedyrbjał ßebi nichtó ßerbſki pißacź ſwěricź, njech němſke póſcźele. Nanajpoſdźiſcho dyrbjało wſcho wutoru prjedy w Noßacźizach — Noſtitz, Poſt Weißenberg — bycź. Jednore roſprawy, kotreź jenoź roſprawjeja a kritiki a polemiki a podobneho njewobſchijeja, móźeja ßo teź hnydom w cźiſchcźerni w Budyſchinje wotedacź.

Redaktor.

Redaktor.

Samołwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach.

Čisło 21

Pomhaj Bóh!

Létnik 39

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosć da.

Njech ty spěwaš
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je;
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřeŵ će. F.

Serbske njedźelske lopjeno

Budyšchin **26. meje 1929** **Bautzen**

Čišchćź a nakład Smolerjez knihičišchćerńje a knihaŕnje, sap. družstwo ſ wobm. ruk. w Budyšchinje

Wukhadźa kóždn žobotu a płaczi schtwórćlětnje 108 skotnych pjenježkow

Swjata Trojiza.

Rom. 11, 33—36.

Bóh tón Knjes je žwój skutk na žwjatkach krónował a je žo psches wulećze žwjateho Ducha jako trojeniczki wopokasał. K hodam je nam žwoju wótzowsku luboscź sjewił, k jutram je nowe živjenje płodźił a k žwjatkam je móz póžłał, kotraž do wscheje wěrnoscze wjedźe. Ale njejžu to theologiske wurasy, kotrež nam dźenža niczo wjazy prajicź nimaju? Schtó dha je dźenža hotowy, ſ Pawołom rjez: „O kajka hłubokosć bohatstwa, mudroscze a wědomoscze Božeje! Kak njedopytanju žu jeho žudźenja a k njewuležděnju jeho pucze! Tež dźenža hischcze wschitko dopytane a wuležděne njeje. Psched kajkimi potajnstwami ludźo druhdy steja? Kak wulka je husto jich nusa a srudoba! A tola je jim žłowo psalmisty něschto zuse: Wołaj žo ke mni w čžažu teje nusy, dha chžu ja će wumóz a ty dyrbisch mje khwalicź. A tež to žłowo wjazy snacź njechadźa: Čžim wjetscha nusa, čžim bliżschi Bóh. Nasch čžaž je bjesbóžny.

Schto dha měł tajkemu narodej žwjedźeń žwjateje Trojizy prajicź? To je nasch kschescźijanski žwjedźeń. Nascha wěra je wěra do trojeniczkeho Boha. Wschitzy prawi kschescźenjo tutu wěru wusnaja. Ale nasch narod je we wulkich dźělach wot wscheje wěry wotstupił. Tu ma žo zhle ſ prědka sapoczecź. Haj, njeje to dźěło bjes wscheho wuhlada na wuspěch? Pola póhanow je polo derje pschihotowane. Čži maja hrosu psched wyschschej mozu. Tym trjebaja mišionarojo jenož prawego Boha pschipowědacź. Ale pola kschescźanow je polo japujscźene, hdyž žu wěru shubili. Dołho traje, prjedy hacź žo jažo nekak do porjada pschinježe. Haj cžłowjeska móz je drje zyła pscheżkaba. Bóh tón Knjes dyrbi žwoju wěz žam do ruki wzacź.

Wón to tam a žem cžini. Wón tak někotreho do njewurjekliweje srudoby wjedźe. Ale to žu pschi wulkej hromadźe luda tak žadne pady, so to žadyn zacźischcź njecžini. Tajzy tyschni cžłowjekojo žo wot wulkeje zyły druhich póžrjeja, kotsiž tajke shonjenja cžinili njejžu. Woni žo mjes druhimi shubja a wosmu jich swjerschne waschnje po cžažu na žo. Prjedy hinak njebudźe, hacź Bóh zyły lud do žałożneho hubjeństwa njestorcži. Potom budźe žo jenotliwy w mjenje wschitkich praschecź móz: Schtó je teho Knjesa myžl pósnał? Abo schtó je jeho radźicźel był? Abo schtó je jemu schto prjedy dał, so by žo jemu žažo žapłacźiło? Potom, hdyž budźe wschitko rosbite a rosłamane, smějo cžłowjekojo khwile na Boha myžlicź a jeho bycźe rospominacź. Potom budźe žo jim tón Trojeniczki sjewicź. Potom budźe jich móz a žylnosć, jich skała a wukhowanje.

Augustinus žo ras pschi morju wukhodźowasche a žebi potajnstwo Trojizy pschemyžlowasche. Dha dźesche dźěczo, kotrež tam w pěsku hrajkasche, k njemu: „Runje tak mało, kaž mózesch morjo wucžerpacź, budźe tebi mózno, potajnstwo žwjateje Trojizy sapschimnycź.“ Jeno, so žu nasche myžle na Boha Wótza a Ssyna a žwjateho Ducha složene, a so mamy žadanje, bycźe Trojizy niz jenož se žwojim rosumom wuležděcź, ale wožebje k wutrobje wzacź a jo rospominacź, budźemy sbožowni. Trojiza nam runje tak kaž Augustinej potajnstwo wostanje a runje tak kaž druhe wězy nascheje wěry. Tež tu płaczi: Sbóžni žu, kiž njewidźa a tola wěrja.

Że pak nascha wutroba polna, dha žebi něschto myžlimy, hdyž do předowanja žtyschimy: Hnada nascheho Knjesa Jesom

Khrysta a luboscz Boza a dostatk zwjateho Ducha budz s wami wschitkimi. Potom nĕschto pytnjemy wot wulkosczе zwjateje Trojizy pschi pożohnowanju: Tón Knjes pożohnuj tebje a swarnuj tebje; tón Knjes rosswĕczi zwoje wobliczo na tebi a budz tebi hnadny; tón Knjes posbĕhń zwoje wobliczo na tebje a daj tebi mĕr. Haj, dha tez serafimam pschihłosujemy, kotrez wołaju: Sswjaty, zwjaty, zwjaty je Bóh, tón Knjes Zebaoth; wschitka semja je jeho czeszczе polna. Wot njeho a psches njeho a w nim zu wschitke wĕzy. Jemu budz czeszcz do wĕczhnosczе. Bóh daj, so bychmy zwoje złabosczе a njedostatki spósnali a Bożu móz a czeszcz khwalili! To by prawy zwjedzeń zwjateje Trojizy byk! Hamjeń.

Dziwny wulki kralo.

Dziwny, wulki kralo, knjezerjo wschĕch ludzi,
Kĕrlusch spĕwamy czi khudzi.
Ssmilenja ty rĕkam bĕzecz dak zy rady
Na njezwĕrnych s lutej' hnady.
Pomhaj nam, zylń naz zam,
Njech nasch ert czi spĕwa,
Hłóz czi k czeszczi dzĕła!

Njebjo wukhwal móznje Bożej' stwórby raje
Bóle hacz wschĕch ludzi kraje!
Wulke zwĕtło złónza, sczel nam pruhi s njebja,
Kiz nam semju rjenje debja!
Do nozy, hwĕzdy wy,
Klincz nasch kĕrlusch jazny;
Bóh nasch Knjes je krazny.

O ty moja duscha, spĕwaj s wjez'lom,
Spĕwaj, wĕru nihdy njesaprĕwaj!
Schtóz ma wodych w czĕle, myzle k Bohu sbĕhaj,
Do procha zo dele lĕhaj!
Krazhnosczе Knjes wón je;
Czeszcz jom' w semskim kraju
Budz kaz w wĕczhnym raju!

Halleluja sanjez; tomu, kiz czе stwori,
Njech zo twoja duscha hori!
Halleluja spĕwaj; Jesuz wumó tebje,
Jemu podaj dzakny zebje!
Derje czi, wĕr to mi,
Jónu khwalisch jeho,
Czisty wschón wot steho!

Joachim Neander † 1680. † Matek.

Farar em. Matek †.

Sswjatkowniczka swonjesche zwjatok: Fararja Mateka zwĕry a zohnowanja polne dzĕło bĕ zo stało, zabat zo sapocza a bu wulki zwjatkowny zwjedzeń! Kotryz bĕ telko krócz zwjatki zwjecził se zwojej wozadu, jej pschipowĕdajo to wulke, sbózhne sjewjenje Boze w Duchu, tomu sjewi Sswjatkowny Duch we tamnym raju tu polnosczе a wĕrnosczе teho, schtoz bĕ tu wĕrił a prĕdował. A wodych Sswjatkowneho Ducha dawasche tam wschudzom, hdzez jemu czi, kotsiz bĕchu jeho lubowali, czeszczowali, pozledhje Bożemje dawachu: zarowachu, płakachu drje, ale nade wschĕm dobywasche a psche wscho klinczesche wozebity hłóz, hłóz dzakowanja, nutrneho, luboscze polneho dzakowanja. Do tuteho sjednoczi zo tam a jednocza zo dzenza nasch njedzelnik „Pomhaj Bóh" se zwojej wozadu, a wupraja fararjej Matekej nutrny dzak za wschu złuzbu, kotruz je wón jej wĕnował, jej złuzo s prĕdowanjemi, s nastawkami, kĕrluschemi, a to hacz do zwojeho pozledhjeho czaza. Tez w tutym jim jich wjele pschikład a pohoń!. Wón budze tez nam jara pobrachowacz.

W Zicenju jeho strowjachmy, a tutón postrow dyrbjesche pozledni bycz, dyrbjesche dzĕlenje bycz. A hdyz bĕ tez zmjercz zawrĕła hubje, tón prĕdar tam w kaschczu njebĕ nĕmy; hdyz niz wuschomaj, prĕdowasche tola woczomaj a wutrobje, a to prĕdowanje bĕ: mĕr, sbózhny mĕr. „Tak wschitzy sbózhnje mru!".

Farar Wjesar-Hodzijski mĕjesche domjazu nutrnoscz; bĕ tola tez kaz njebocziczki s Bartskeje wozady do Hodzijskeje pschischoł, tutón na wotpoczink, wón na dzĕło. Sswĕdczesche wo jeho ziwjenju a wumrĕczu, wo jeho zwĕrje a wĕrje, a troschtowasche sawostajenu zarowazu mandzelsku a wschĕch, kiz zobu zarowachu. Sałoži zo na 1. Mójs. 24, 56: Njedzerzcze mje horje, pschetoz tón Knjes je sbozo dał k mojemu puczej atd." S dobom tołmaczesche jako zyn njebocziczkeho Bartskeho kantora dzak nanowy; farar a kantor bĕschtaj tam psches jene bytoj, złuzicz Bohu Knjesej a wozadze. Bartski khór posawnistow, kotryz bĕ hakle 28. haprleje, na 70. narodninach njebocziczkeho, zwojeho bywscheho fararja rjenje swjezelił a poczescził, piskajo kĕrlusche, pschewodzesche pozledni kĕrlusch a pozledni khód fararja Mateka, jako jeho njezechu s domu.

Duzy po puczu strowjachu jeho Hodzijske swony a posawny.

W Tuchorskej zyrkwi w Budyschinje stejachmy zazo pschi jeho kaschczu. Nutrna wozada, — pschede wschĕm Bartszy, — dzerzesche s njebocziczkom fararjom pozledniu Bożu złuzbu. Nĕmy ert tez tu hischcze rĕczesche a zwĕdczesche. A sastojnszy bratsja to tołmaczachu. Knjes superintendent Froehlich mĕjesche zam czĕlnu rĕcz. Pokasa w njej na njebocziczkeho pokhod, zywjenje a skutkowanje. S Wawiz bĕ rodzeny s burskeho kubła 28. haprleje 1859. W Kamjenzu sapocza jako młody prĕdar zwoje sastojnske dzĕło 1883; po tsjoch lĕtach wuswoli zo do Budyschinka a 1890 do Barta. A tutej wozadze je se zohnowanjom zohnowany złuził, dóniz jemu wozłabnjena strowota njekasasche, na wotpoczink hicz. Je był prĕdar, kotryz je prĕdował s wulkim wliwom, dokelz je, schtoz je prĕdował, wĕrił. A je był duschepastyr jich wjele k zohnowanju. A za zwój serbski lud je wón był tez spĕwar a pĕznjer, a jako tajki wulzy witany a luby zobudzĕlaczer pschi waznym dzĕle za nowe serbske spĕwarske. Nĕschto dlĕje hacz 25 lĕt bĕ duzy po zwojim semskim puczu sjednoczeny we wschej zwĕrje a luboszi se zwojej mandzelskej, dzowku serbskeho kĕrluscherja fararja Domaschki-Nozaczicanskeho. Njech je wón tez wumrĕł, jeho skutk je hischcze zywy.

Knjes wyschschi farar Sarjenk wupraji zwoje a zwojich sastojnskich bratrow Bożemje s pĕznju, kotruz bĕ njebocziczkemu wĕnował a kotruz tez wosjewimy, a wopominasche zwĕrneho serbskeho fararja a prĕdarja a duschepastyrja a kĕrluscherja. We sastojnstwje, kaz tez swonka sastojnstwa zmy jeho czeszczowali a lubowali. Wón bĕ nam dobry a wazny radziczel a tez luby bjezadowar a mĕjesche tón wozebity dar, dobreho pomjatka, so nam mózesche podeńdzenja se sańdzenych lĕt rjenje powĕdacz. A tez, hdyz je jeho ert wonĕmił a jeho pjero wjazy njepiza, budze nam dale złuzicz se zwojimi rjanymi kĕrluschemi w nowych Spĕwarskich. Jedyn s nich podamy tu zobu k jeho wopominanju.

Za jeho Bartsku wozadu wupraji jemu pozledni dzak a Bożemje k. farar Mrósak. Wutrobne zarowanje a nutrne dzakowanje je w njej. Je jej tola s pschikładnej zwĕru a luboszu złużił. A schtoz je wón w zohnowanju rozzywał, to budze dale za jenotliwych, za zyku wozadu se zohnowanjom.

Hłowna ßerbſka prědarſka konferenza wěnuje ſe ßwojim pſchedßydu, k. wyſch. fararjom Domaſchku ßwój dźak a ßwoje Boženje ßwojemu ßwěrnemu a pilnemu ßobuſtawej; wón je, pokhadźejo ſ kſcheſcźijanſkeho ßerbſkeho wjeßneho domu, wěru płodźił a hajił. Cźichi je był jeho khód pſches žiwjenje, cźichi też jeho wukhod ſe žiwjenja.

Sserbſkej konferenzy pſchidźěli ßo Budyſka němſka konferenza. Knjes farař Große wopomni ſ dźakom 40lětne ßwěrne ßobuſtawſtwo njeboczičźkeho ſaſtojnſkeho bratra.

Tak doklinczachu roszohnowaze ßłowa, ſjawne a potajne. A tak někotra kraßna kwětkowa pycha a palma ßwědczeſche wo tym. Widźachmy n. pſch. tajku wot Bartſkeje zyrkwineje a ſchulſkeje woßady, wot ßerbſkeje konferenzy, wot němſkeje konferenzy. A hacźrunjeż bě ßwjatkowniczka a ſa duchownych cźaß wobſchěrneho dźěła, bě tola wjazy hacź 20 duchownych pſchiſchło, ßo roszohnowacź ſ lubym ſaſtojnſkim bratrom. A wſchěch pſchewodźerjow bě wulka woßada; w njej pſchede wſchěm ſaſtupjerſtwo Bartſkeje woßady a jeje patron prynz ſ Lippe, tohorunja pſchedßyda Macźizy Sserbſkeje, k. juſtizny rada dr. Herrmann.

Poßledni kěrluſch w Božim domje ſaklincza pſchewodźany wot Bartſkich poſawniſtow, a farař Matek bu njeßeny tam, hdźeż bě woßrjedź ſelenych ſchtomow ſa jeho ſachodne cźěło pſchihotowany poßledni wotpočink, na rjanym wulkim Tuchorſkim pohrjebniſchcźu. Kěrluſche, poſawny, Boże ßłowo, požohnowanje a tſi łopatki ſemje — duchowni w ſaſtojnſkej draſcźe prajachu pſchi tym kóždy woßebite ßłowo Božeho piſma — a fararja Mateka ſprózne cźěło bě pſchepodate ßwojemu wotpočinkej. Dokoławokoło ſeleni ßo tam wſcho w nalětnej, meſſkej, ßwjatkownej pyſche. Nadźija to a prědowanje noweho žiwjenja. Tola mjes tym ſelenym telko morweho, wotemrětehо. Poßledńja kruta ſyma je też tu na Tuchorſkim kěrchowje wjele ſniczika. Wobras to tych nadźijow, kotreż bywaja nam we žiwjenju tak huſto ſniczene, a wobras to tych nadźijow, kotreż nam ßmjercź tak huſto ſniczi. Khutne pominanje to, ßwoju nadźiju ſałożecź jenoż na naſcheho Boha. Wón, naſch njeboczičźki farař Matek, je to cźinił a je naß wucził, to cźinicź. My jeho najdoſtojniſcho wopominamy, hdyž po tym cźinimy. To budźe jemu też do wěcźnoſcźe tón najlubſchi dźak. A woboje, dźak a wopominanje, budźe potom to prawe, hdyž tole a wſchitko, ſchtoż cźinicź ßo nam kſcheſcźijanam ſaleži, cźinimy w ſaſtojnſtwje a powołanju w zyłym žiwjenju ſ lutej ßwěru kaž wón.

Wón mějeſche to ſa woßebje waźne, ſo ſ prědowanjom woßadźe něſchto da, ſchtoż móże ßebi woßada ßobu wſacź, a ſo ßebi woßada to ßobu wosmje. Wón je to ßwoje ſtajnje ßwěru cźinił. Cźińmy to też my!

Bóh daj jemu tu krónu žiwjenja, kotruż wón ßlubi tym, kiž ßwěrni ßu hacź do ßmjercźe.

Wěnz na row njeboh knjeſa fararja Mateka.

(Sſłowa k jeho wopomnjeczu, wěnowane pſchi pohrjebnej ßwjatoczноſcźi w Tuchoŕſkej zyrkwi w Budyſchinje, 19. meje 1929.)

Kak ſrěczнiwy bě tutón e r t, hdyž rěczeſche
Na ßwjatym měſtnje ßłowa žiwjenja!
Nětk němy je. Wjaz' njekłapa — kak ßmjercź ju tyſcheſche! —
Sso w u t r o b a tak ſprawna, ſdobnje ſmyßlena.
Fom' ſ ducha darami ßo w ó c ž z y jaßnjeſchtej
A ſ nimaj na naß duſcha hladaſche —
O wobhmadźena, ßwjecźena. Sso ſ cźicha ſacźmiſchtej,
Hdyž ßměrki rój, nóż ßlepa na njej padaſche.

Ja widźu r u z y k ſprawnym próſtwam ſtyknjenej,
We prawizy też pjero ſprózniwe;
Ja widźu ruzy k žohnowanju duſchow ſběhnjenej.
Stej ſproſtnykej. Sso jeju dźěło ſtało je.

A n o ſ y běſchtej noſy ßwědka ßwěrneho;
Sa póßła měra Knjes joh' wubra ßam;
So, kotſiž jeho poßłuchaja, žanoh' dobreho
Wſchak njetrjebali nihdy tradacź tu a tam.

Wy ſ p r ó z n e ſ t a w y, do rowa waß ſkhowamy;
Waſch wotpočink budź w khłódku Knjeſowym!
Do wěcźnoh' měra d u ſ c h u ſ k h o w a j, K n j e ž e, t y
A krónuj bratra ſ mytom hnady ſchcźedriwym!

W ßłóncźnej krajinje.

Powěſtka wot Khriſtiny Royoweje.

(Pokracźowanje.)

„Hdyž budźe mroczeł nimo a mój ſaßo widźimoj, chzu cźi ja to doczitacź! Nimaſch wjazy wjele", ßlubi Leßina.

A ßłóncźko, jako by tole wußłyſchało, pocźa ßo ſches mroczele ſchedobywacź, ale tak, ſo bě nadobo tu ßłóncźne ßwětło a deſchcźik.

„Ow, to je mi lubo!" poſkocźi Pawlik. „Widźiſch, Dunajo!" rjekny pßej, kotryž ſapocźa ſ nim ſkakacź. „Njejßym tebi prajił, ſo hiſchcźe kónz ſhonimoj!"

Leßina dyrbjeſche ßo ßmjecź.

„Nó tak! Je hižo ßwětło! Sſydń ßo a poßłuchaj! Tola — wſchak naß tam deſchcźik njetrjechi! — ßydnjemy ßo tam do durjow ſkały!"

Tuž ßo ßydnyſchtaj, Leßina do jeneho rózka, Pawlik do druheho. A Dunaj lehny ßo ßrjedźa njeju, jako by to bjes njeho bycź njemohło. Pod nimaj leżeſche ßłóncźna krajina, nad nimaj kſchižowachu ßo błyſki. K wjecźoru ßwěcźeſche ßłónzo; k ranju ſtejachu cźorne mróczele, a poſběhowaſche ßo kraßna, ßydombarbna tuczel kaž njebjeſke wrota. Deſchcźik poſaſtawaſche pomałku; na łukach leżachu milijony dejmantowych kapkow, — a Leßina cźitaſche wo tym kraßnym jutrownym ranju, na kotrymž te tſi ßwjate žónſke namakachu měſto morweho Jeſußa njebjeſkeho jandźela, wotwaleny kamjeń, próſdny row, a ſhonichu tu kraßnu powěſcź, ſo je wón, tón kſchižowany, žiwy a ſo wón póńdźe do Galilejſkeje. Wón cźitaſche, kak ßo ſtanjeny Jeſuß tym ßwojim jewjeſche, Mariji, kotruż wuczomnikam póßła, — ale woni njewěrjachu; — potom dwejom, potom nadobo jědnacźom — a naßwari jich, ſo njeběchu wěrili tym, kotſiž běchu jim wo nim powjedali. — A kak je jim pſchikaſak, ſo bychu po zyłym ßwěcźe ſchli a evangelijon pſchipowjedali. A potom — ach potom — cźitaſche něſchto, ſchtoż bě ſa Pawlika wulzy kraßne, ſo Jeſuß bu wſaty do njebja a ſo je ßo tam ßydnył k prawizy Božej.

Pawlik ſhladowaſche k njebjeſkim wyßokoſcźam. Skóncźnje tola wědźeſche, hdźe bě Jeſuß ſchoł a cźehodła na ſemi njebě, hacźrunjeż bě žiwy. Wón bě tam, — tam ſa tutymi wrotami! Tam ma Bóh tón Knjes někajki kraßny trón, a wón je ßo tam k njemu ßydnył!

„Ach, nětko jo mam!“ jawoła wyſkajo. „Ta prawa ßłónczna krajina je tam ja tutymi wrotami! A to tu je jako na hranizy, jako mjeja, njewěrno, wujo?“

Leßina njewotmołwi niczo, ale jemu ßo ſdaſche, ſo ma hólczez prawje. Jemu njebě Boże ßłowo zuſe. Bě domach ſ prěnim ſchulerjom w ſchuli był, a bě tež prěni był na paczerjach. Wón wjedźeſche, hdże bě Jeſuß ſchoł, tola na to myßlik ßebi ženje njebě Khrystus bě jemu tak zuſny a njewažny kaž tyßazam a ſaßo tyßazam evangelſkich, kotſiž, haczrunjez wſchitko wo nim wjedźa, ßebi tola czaß żiwjenja na njeho njemyßla.

„Ach!“ ſdychny Pawlik. „Hdy bych mohł ſkoro tutu knihu pſcheczitacz! Ale dokelž to dyrbju ßłowo po ßłowje, dźe mi to pomałku. A něſchto pſcheſkoczicz, to ßo boju, dokelž njewěm, na kotrym łopjeńku je wopißany tón pucz ja nim.“

„Ja ßym tón pucz a ta wěrnoſcz a to żiwjenje“ pſchipadźe to Leßinje a wón to tež wupraji.

(Pokracżowanje.)

„Měſto pomozy.“

Fich wjele ſ waß drje je w ßwojim czaßu tež wuſtajeńzu wopytało, kotruż ſakſka wyſchnoſcz w wſchelakorych měſtach a wßach pokaſowaſche pod mjenom „Geſundheit und Wohlfahrt“. Tam bě tež něſchto nadpadne wohladacz, měſto, kotrehoż mjeno nichtón njeſnajeſche, měſto, kotrehoż mjeno je jenoż: „Měſto pomozy“. A tola je to wulke mjeno!

Na wulkej rumnoſczi bě tam tuto měſto ſeſtajane ſ modelow. Jeho wulkoſcz bě něhdże wulkoſcz měſta Grimmy, kotrez ma na 15 000 wobydleri. A ſchto ma to nětko wſchitko na ßebi?

To běchu tam modele wſchěch domow a wuſtawow, kotrez Smutskowne Mißionſtwo w Sakſkej ma, do měſta hromadu ſeſtajane. A tych je jich telko, ſo ſ nich tak wulke měſto natwariſch. Ma tola naſche Smutskowne Mißionſtwo 260 wſchelakich domow a wuſtawow, a w nich 15 000 měſtnow ja wothladanje. Tuto měſto pak ma, hdyž niz druheho mjena, ſ połnym prawom to mjeno: „Měſto pomozy“. Pſchetoż tu ßo niczo dale njeczini hacz pomha; w kóżdym domje, na kóżdym měſtnje ßo pomha. Duch tuteho měſta je duch khſcheſczijanſkeje luboſcze.

Na tuto měſto a do tuteho ſkutkowanja ßmy nětkole woßebje ßaßo pokaſani, hdyž ßłyſchimy, ſo Smutskowne mißionſtwo wot 2. hacz do 9. junija po cyłym kraju, w měſtach a na wßach „dary pomozy“ ſběra, ſ kotrymiż mohło wobydlerjow ßwojeho „Měſta pomozy“ ſaſtaracz po duchu, duſchi, czěle a wukhowacz a ſakhowacz wſchě jeho domy a dwory, a jeli ſo wjazy měſtnow trjeba, tež dale twaricz. Wyſchnoſcz je tutu ſběrku pſchiſwolika. Doſtawa tola cyły kraj a lud jenoż dobre a ſpomożne ſ tuteho „Měſta pomozy“.

Tuż chzemy tež my wſchitzy ßo w „tydźenju Smutskowneho Mißionſtwa“ wopokaſacz jako pomoznizy tuteho „Měſta pomozy“.

Zyrkej a ſtat.

„Smutskowne Mißionſtwo“ Sakſkeje ma wot 2.—9. junija wot miniſterſtwa pſchiſwolene, ſjawnje a dom wot domu ſběracz dary luboſcze ja ßwoje hobrſke dźełko luboſcze, kotrez wukonja po cyłym kraju a ludu. Tu dopomnimy ßo wſchitzy tych khorych a bědnych a kripawych, tych, kotſiž czerpja na duchu a duſchi a czěle, tych wulkich a małych, tych młodych a ſtarych, ja kotrychż chze ßo ſtaracz Smutskowne Mißionſtwo, a położimy ßwój dar do ſběrki. Za kóżdeho ſtrowego a czileho je to woßebity dżakny wopor ja to, ſo ma to drohe kubło ſtrowotu. Sa kóżdeho, kotryż tak abo hinak czerpi ſnutskownje abo ſwonkownje, je to dar, kotryż dawa, ßobuſacżuwajo ſ tymi tyßazami a dawa ſ dżaknej wutrobu ja to, ſo tu telko człowjekow, telko khſcheſczijanow je, kotſiż ßo wěnuja tutomu ſpomożerſkemu ſkutkowanju. Haj, runje to, ſo widźimy, ſo ßo jich telko khſcheſczijanow tutomu rjanemu, ale pak czeżkemu dźełu wěnuje, dyrbjało wſchěch pohonjecz, dary ſkładowacz ja Snutskowne Mißionſtwo.

„Proteſtantojo Franzowſkeje“ ßu wobſamkli, woßebiteho duchownego poſtajicz, kotryż by legionarow ſ Němſkeje, kotſiż we franzowſkej „legioni zuſnych“ ßłuża, ſaſtarował. Po franzowſkich powěſczach je jich tutych na 15 000. S toho ſdobom ſpóſnawamy, ſo ßo w Franzowſkej proteſtantiſmus hiba a ſo je tam żiwy. Hewak huſto měnjenje namakaſch, ſo bu w Franzowſkej proteſtantiſmus ſe ſaßakkym pſcheſczěhanjom romſko-katoliſkich zyle ſniczeny a ſo tam niczo wjele wjazy njenamakaſch. Wopaczne je runje tak to měnjenje, ſo ßu Franzowſojo bjes nabożiny a wěry, dokelž je ßo tam ſtat hižo dawno wot zyrkwje dźělił. Haczrunje je tam położenje zyrkwjow czeżke, jewi ßo tola po cyłym kraju wěra a ßwěra.

Italſka njeje cziſcze katolſka, każ to huſcziſcho ßłyſchiſch. Ssu tam tola wſchelake evangelſke zyrkwje a ſjednoczeńſtwa. Tak ma tam „Zyrkej Waldenſiſkich“, kotſiż ßu drje wſchěm ſ czaßow pſcheſczěhanja ſnaczi, na 22 000 ſapißanych ſtawow a 6000 dźěczi „njedźelſkeje ſchule“, 61 fararjow, 69 zyrkwjow, jenu theologiſku fakultu, někotre wyſchſche ſchule, 2 ßyrotowni a 2 khorowni a jedyn dom diakonißow. „Zyrkej italſkich Weſleyanſkich“ mějeſche tam 1923 mjes druhim 49 fararjow a 26 zyrkwjow; w Romje ßłuſcha jej wyſchſcha ſchula ja bohoßłowzow. „Baptiſtojo“ wobßedża tehorunja w Romje ſchulu ja bohoßłowzow; 50 duchownych ſaſtaruje 25 000 ſapißanych ſtawow tuteje zyrkwje Baptiſtow. Woni wudawaja tež wědomoſtny czaßopiß ja bohoßłowſtwo, kotryż je bamż Benedikt XV. ſaklał. „Biſkopſkej zyrkwje Methodiſtow“ ßłuſcha 51 zyrkwjow; ja nju ſkutkuje tam 44 fararjow a 18 prědarjow. W Romje wobßedźi tuta zyrkej wulki wuſtaw ja hólzow a holzy, a ſkutkuje ßobu pſchi fakulcze, t. r. wyßokej ſchuli abo univerſicze Waldenſiſkich. Nimo tutych evangelſkich zyrkwjow nadeńdżeſch w Italſkej hiſchcze wjele evangelſkich woßadow wukrajanow, tak ſchwajzarſke, němſke, anglikanſke, ſchotiſke, amerikanſke. Tohorunja ſkutkuje tam „Britiſke bibliſke towarſtwo“ a „Spomożerſka armeja“. — To je ja Italſku zyle nahladna móz evangelſkeho wěrywuſnacza.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

Sa Michalſku woßadu je dżenßniſchi ßwjedźeń Sswjateje Trojizy woßebity ßwjedźeń. Je jej tola móżno, dżenża nowaj ſwonaj poßwjeczicz ja ßwój Michalſki Boži dom. Swonaj pſchijědźetaj ſ Apoldy, hdżez buſchtaj w Schillingez lijerni lataj, do Ratarjez, tam ßo ßwjatoczności ſapoczinu, kotrez ßo potom we Budyſchinje ſkóncza. Sswjedźeńſka Boża ßłużba ſe ſwonjenjom wſchěch tſjoch ſwonow budże ja tydźeń, 1. njedźelu po Sswj. Trojizy. Knjes ſuperintendent Froehlich a knjes wyſchſchi farař Sarjeńk ſmějetaj ßwjedźeńſkej prědowani a wobdźelitaj ßo tež pſchi dżenßniſchich ßwjatoczności. My pſchejemy Michalſkej woßadże Boże żohnowanje ja tuto radoſczitwe ſpoczinanje. Njech potom nowe ſwony ſtajnje tež wotewrjenej wuſchi a hotowu wutrobu namakaja!

— **Liſtowanje.** R. we L. ja 1. p. Tr. — T. w B. ja 2. po Tr.

Samotwity redaktor farař Wyrgacz w Nowaczizach.

Czišło 22

Pomhaj Bóh!

Létnik 39

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosć da.

Njech ty spěwaš
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Serbske njedźelske lopjeno

Budyschin **2. junija 1929** **Bautzen**

Czischcź a nakład Smolerjez knihiczischczérnje a knihatnje, sap. družstwo s wobm. ruk. w Budyschinje

Wukhadza kóždn sobotu a placzi schtwórczlětnje 108 skotych pjenjezkow

1. njedźela po swjatej Trojizy.

Jap. skutki 2, 42—47.

Swjedźeń swjateje Trojizy smy my jasso swjeczili a wulka kschesczanska wosada steji kaž na wysokej horje. Róczne czasy leza sady nasz, kiž pokasachu na to, schtož je Boža lubosćz a smilnosćz czlowjekam dała, a psched nami wulki rjad njedźelow po swjatej Trojizy, kiž maja dary Boże hischcże wobtwjerdźicź a rozsylnicź. Nowy wotdźěl zyrkwineho lěta sapocznje s tym.

Jako nasch Knjes a Sbóžnik so se swojimi wucżomnikami běsche rozsohnował a woni pschez jeho swjatego Ducha posylnjeni běchu, dyrbjachu swój pucź sami namakacź, pschetoż woni běchu sami na so pokasani. Tak sapocza tez nowy wotdźěl, nowy czasz s nowym žiwjenjom tam w Jerusalemje a s tym sa zyłe czlowjestwo a zyły swět. Kak krasne tute žiwjenje běsche, žiwjenje we wěrje, w lubosczi a w nadźiji, to chze nam tuto słowo s japoschtolskich skutkow prajicź.

Kajke jednore słowo a tola tak wažne sa swětne stawisny, sa naschu zyrkej, sa tebje! Kóždy ras, hdyž czitamy, je nam, kaž bychmy horje stupili pschez czěmne lěsy a skały k czichemu městnej, hdźež je žórło wulkeje rěki. Kajki měr! Jenož woda czi powjeda, schto wscho chze dokonjecź. Czista tam wotběži, ale hdyž ju sasso widźisch w dolinach, hdźež mlyny czěri a pschez fabriki běži, kak błoczana a mutna je. Hdże je czistosćz wostała?

Pschi wulkim žórle kschesczanskeje zyrkwje stejimy w tutych słowach. Kak mała tamna prěnja shromadźizna pornjo wulkej kschesczanskej wosadze po zylym swěcze. Ale wulki je rosdźěl mjes tamnym a dźensnischim czasom, mjes duchom, kiž we prěnjej wosadze w Jerusalemje knjeżesche, a kiž je nětko žiwy. Kaž mišionarojo powjedaja, je so indiski lud k nowemu žiwjenju sbudźił. Khrystusowy duch tam knježi, wjele czlowjekow tam so prózuje, sa nim hicź a žiwe bycź w lubosczi a we měrje, kaž wón bě. Nam, kiž my bydlimy w starym swěcze, porokuja, so njejsmy prawi kschesczenjo, dokelž njejsmy žiwi w jeho duchu a njekhodźimy sa nim. Kajke czežke wobskorženje! Chzemy tohodla wuknycź wot tamneje prěnjeje wosady w Jerusalemje!

Woprawdze Boži raj na semi běsche, jako tuta wosada měsche jeneho ducha, běsche jeneho měnjenja, a žana hara a swada njeběsche. Schtoż prěnju wosadu wosebje hromadze dżerżesche, běsche duch sjednoczeństwa. Wschitzy běchu woni měli swoje nasbonjenja, běchu widźeli Knjesa Jesusa, jako wón předowasche a hojesche, czerpjesche a wumrjesche, běchu tez dźěl měli na podawkach k swjatkam w Jerusalemje. Tak wostachu wobstajni w gmejnstwje, so modlachu hromadze a swjeczachu hromadze Božu wjeczeř.

Hdźež su człowjekoju jeneho ducha a jeneje mysle, tam su tez wulke mozy. W politiskim žiwjenju smy my wschitzy to hižom shonili a wěmy, so jenoż pschesjenosćz lud posylni a jemu mozy dawa. Runje tak płaczi to tez w nabožinskim žiwjenju. „Jedyn sa wschitkich a wschitzy sa jeneho“ bě hesło prěnjeje wosady a jeje swjatk luboscz k druhemu. Hdźež woni widźachu, so je něchtón w nusy, tam wupomhachu. Nichtón drje njebě nusowany, něschto wot swojeho wobsedźeństwa dacź, ale ta lubosćz woprowasche rad wschitke semske kubła. Wscho, schtoż woni czinjachu, so sta k czesczi a ke khwalbje Božej.

Kak mohło potom hinak bycź, so „mějachu hnadu pola zyleho luda“. Tajke sadźerżenje w Khrystusowym duchu pschi-

njeße wulke žohnowanje do zyleho luda. Tak je roſtka tuta mała woßada w Jerusalemje. Kaž mała rěka pſchezo bóle pſchiběra, doniž njeje wulka rěka, kiž pſches wodu w ſwjaſku ſteji ſe wſchěmi dźělemi ſemje, tak ſteji dźenßa wulka kſcheſczańſka woßada wupſcheſtrjena po zyltym ßwěcźe.

Schto praja nam tute ßłowa wo prěnjej woßadźe w Jerusalemje? Kóžda kſcheſczańſka woßada ßo natwari na ſhromadnym žiwjenju. Bjes teho njemóže wona wobſtejecź. Kóždy cźłowjek trjeba cźiche hodźiny w towarſtwje ſ druhimi, w kotrychž hromadźe ßo ſpěwa a ßo modli, ſo by wón nowe mozy doſtał a lěpje wutracź mohł w bědźenju cźaßa. Kaž ßo ſchtom, kiž ßam ſteji, bórſy we wichorach a w njewjedrje wukorjeni, tak tež cźłowjek, kiž njepyta ſhromadne žiwjenje ſ tymi, kiž ßu ßamßneje myßle a ßamßneho ducha. A hdyž ty wjazy njemóżeſch ke mſchi hicź, ßy khory a ßłaby, hlaj, nam ßu date naſche ſpěwarſke, naſcha droha biblija, naſch katechiſmuß, tu ſtejiſch pſchi žórle praweho žiwjenja w Khryſtußowym duchu. Tak njeſtejiſch ty ßam, ale jedyn, kiž je wjetſchi hacź zyły ßwět, ſteji ſa tobu a je ſ tobu. A pſches wſchitkich, kiž ßu jeneje wěry, cźehnje ſwjaſk teje luboſcźe, — jena ßwjata kſcheſczańſka zyrkej.

Tak je kóždy powołany jako ßwětło teho ßwěta, ſo tuta kſcheſczańſka woßada ſakhowa, ſchtož je doſtała wot ßwojeho Knjeſa, a ſo wona ßo dale roſſchěri. Tež ty móżeſch a dyrbiſch k temu pomhacź pſches twoje žiwjenje, twoje ßłowa a wobkhad, ſo ßwětło, luboſcź a cźopłota teje wutroby pſchińdźe do cźěmneho ßwěta.

Duſchka ſ duſchu ſjednocźena
Měr w Boſy pytaju,
A jich luboſcź wuczińſcźena,
Ma ßo k temu jehnjecźu,
Kiž tam pſched tym ſtołom kraßne
Steji w ßwojej drohej krwi,
W ßwojej njewinoſcźi jaßne
Sso tym ßwojim pſchekraßni.

Hamjeń.

Snutskowne mißionſtwo.

Dźenßa je njedźela Snutskowneho mißionſtwa. Zyły tydźeń, a ſ nim pſchichodna njedźela, ßłuſcha Snutskownemu mißionſtwu. „Ja tu ßym!“ wono praji, a ſbudźuje kedźbliwoſcź. „A ja dźěłam a ſkutkuju!“ wono woła, pokaſujo ßwoje wobſchěrne polo, haj pokaſujo zyłe wulke měſto, to „Měſto pomozy“, wo kotrymž bě tu tydźenja pißane. „A ja tebje proſchu, pomhaj! — Pomhaj! — Pſchetož tych nadawkow je wulzy wjele — a tych wudawkow jara wjele!“ wono pſchiſtaji, tebje pokaſujo na wſchě te dźěła, ſ kotrymiž wono ſteji wſchudźom w kraju a mjes ludom.

Tuž njekomdźmy ßo, bycź ßobu pomoznizy tuteho ſkutka pomozy a w tutych dnjach darowacź woßebity dar pomozy! Niz ſe liſtu pſchińdu jeho dobrowólni dźěłacźerjo k tebi, ſo by do njeje mjeno a dar ſapißał, ně, jenož ſ tym, do kotrejež by ßwój dar położił, jón měrjo ſ dźaknej luboſcźu. Jandźel luboſcźe ſapiſche twoje mjeno potom ßam do liſcźiny luboſcźe ſ njewuhaßnikym pißmom.

---

400 lět protеſtantojo.

Wulkotne běchu ßwjatocźnoſcźe a wuhotowanja, ſ kotrymiž we ßwjatkownym tydźenju evangelſźy ßwoje mjeno protеſtantojo a tu tak mjenowanu proteſtaziju, kotraž ßo pſched 400 lětami pſched khěžorſkim ßejmom w Speyeru ſta, woßwjecźichu. S Němſkeje wyſchnoſcź bě tež ſaſtupjena a preſident ſ Hindenburg bě wutrobne ſbožopſchecźa ſ wobſchěrnym telegramom pósłał.

Sswjatkowniczka ſaſběhny ßwjecźicź tutón jubilej. Swonyjón pſchiſjewichu a ßwjatocźna Boża ßłužba w „Zyrkwi wopominanja“ bu dźeržana; biſkop dr. Baltaſar ſ Debrecźina we Wunherſkej prědowaſche. Wjecźor pſchedſtajowaſche ßwjedźeńſka hra „Um Glaube und Gewiſſen“ to ſmužite wojowanje evangelſkich pſched 400 lětami.

Druhi dźeń Sswjatkow nawalichu ßo hobrſke ßyły ludu do měſta. Wjedro bě kraßne. Wjazy hacź 100 000 pſchijědźe jich w pſchepjelnjenych woßebitych cźahach. Popołdnju hibaſche ßo wulkotny ßwjedźeńſki cźah pſches měſto. Wjazy hacź 500 jěchарjow bě w nim. Njeſapomnity woſtanje wſchěm tón wokomik, hdyž wuhladachu proteſtowazych lěta 1529 nimo jěchacź: pjecź wjerchow a 18 ſaſtupjerjow tych 14 ßobuproteſtowazych měſtow. Po roſpuſchcźenju ßwjedźeńſkeho cźaha bě na ßwjedźeńſkim naměſtnje pſchi rězy Rheinje powſchitkowna ßwjatocźnoſcź. Powſawniſtojo dujachu a tyßazy ſpěwachu evangelſke kěrluſche. Tſi wulke žiwe wobraſy buchu pokaſane: „Luther pſchibiwa theſy“, „Luther we Wormßu“ a „Proteſtation“. S Lutherowym: „Jedyn twjerdy hród je naſch Bóh ßam“ wukónczi ßo tutón mózny wuſtup proteſtantow. Luda bě pſchi tym njepſchewidźomnje wjele a cźiſchcźeńza jara wulka, haj ſ cźaßom ſtraſchna.

Sswjatocźnoſcźe ßu ßo dokóncziłe a ßu doklinczałe. Nětko rěka: w žiwjenju, wſchědnym a njedźelſkim ßo wopokaſacź jako protеſtant. Protеſtant maſch bycź pſchecźiwo wſchemu, ſchtož tebi chze wſacź evangelſkich nanow a macźerjow evangelſku wěru, — wſcho jene, hacź nadběhowanje pſchińdźe, tak, kaž tehdy, ſe ſtrony Roma abo hacź pſchińdźe ſe ſtrony njewěry. Protеſtant maſch bycź a to wobßwědczicź, ſo ſtejiſch runje nětkole w cźaßu wojowanja a bědźenja krucźe a njebojaſliwje, ßwěrnje a wěrnje ſa ßwoju zyrkej a ſa ßwoju woßadu. Protеſtant maſch bycź, ßwěru ſtejecź na ſakožku ßwojeje wěry a proteſtujo pſchecźiwo wſchemu ſłemu a pſchecźiwo wſchemu hrěchej, kotryž chze tebje a druhich pſchewinycź. Tole „ßobuczinicź“ móżeja wſchitzy, tež cźi, kiž njemóżachu ßobu w Speyeru tajke „ßwjatki protеſtantow“ ßobu ßwjecźicź.

W ßłónczнej krajinje.

Powěſtka wot Khriſtiny Royoweje.

(Pokracźowanje.)

„To ßym tam tež cźitał, ale ja njewěm, ſchto wón ſ tym měni. Měni wón, ſo pſchińdźe a mi tón pucź pokaże, ſo mje ſa ruku woſmje, ſo bych jón namakał?“

„Mohło to bycź tak, kaž prajiſch; ale hdyž je wón tak wyßoko, tak daloko, — wſchak ßmy cźitali, ſo je ßo ßydnył na prawizu Božu.“

Khwilku hladaſche hólz naſtróżany na kraßne njebjeſke wrota. Wone běchu woprawdźe tak wyßoko, tak daloko na njebju — a wón tu na ſemi! Kak daloko dyrbjeſche to hakle Jeſuß bycź!

„Njewěrcźe, wujo!“, módrej wocźi Pawlikowe ßo błyſkaſchtej. Wón njeje jenož tam! Wſchak ßym cźitał, kak je ßwojim wucźomnikam prajił: „Ja ßym pola waß wſchitke dny hacź do ſkónczenja teho ßwěta!“ Tam horjekach wón bywa a tola khodźi ſ nami a je tež runje nětkle tu pola naß!

„Pola naß? — A hdźe jeho to maſch?“ ſnapſchecźiwi Leßina njewěrjazy.

„Tak njerěczcźe, wujo; ja waß pěknje proſchu“, rjekny Pawlik ſcźicha. „Njewěm, hacź by ßo to jemu lubiło. Wſchak

ſcźe cźitał, ſo je naßwarił tych, kotſiž jemu njeběchu wěrili. Wón je to prajił, ja jemu wěrju! A hdyž hižo Popelwar, kral palcźikow, móżeſche prajicź: „Mhła prjedy mje, mhła ſa mnu“ a hižo jeho nichtó njewidźeſche, cźehodla to njemohł prajicź wón? Ja jemu wěrju!“

Pſches njebjo ſarża ſahrimanje jako ßwjatocźne „Hamjeń“.

„Nó, hdyž chżeſch, budźemoj hiſchcźe dale cźitacź, ſo bych ſkoro na kónz pſchiſchoł ſ tutej knihu.“

Ach haj, luby wujo! Jara pěknje waß proſchu!“ wjeßeleſche ßo Pawlik. Wy to tak derje a mudrje cźitacźe, ſo kóżde ßłowo ſrośumim.“

Minychu ßo dwě, tſi hodźiny. A hólz a muž njewjedźeſchtaj, kak běchu ßo jimaj minyłe.

Jako ſkóncźnje Leßina knihu ſacźini, bě ßo hižo dawno pſcheſtało deſchcźowacź. Woda bě wotběżała a hižo ßuſcheſche ßłóncźko ſchcźeźki.

Sa Pawlika bě to jene pſchekhwapjenje po druhim było. Ani njewědźeſche, ſchto prajicź, tajke nowe, pěkne wězy ſtejachu tam w evangeliju Lukaſchowym; tajkich njebě w prěnimaj knihomaj było: Wo Janowym a Jeſußowym narodźe, wo paſtyrjach a wo jandźelach, kak ßu ſpěwali a kak ßu paſtyrjo ſchli ſa tym małym dźěcźatkom. — Pawlik płakaſche ſ radoſcźu, tak pěkne to běſche. A kak je tón dwanacźelětny Jeſuß ßo do Jeruſalema na pucź naſtajił!

„Na to njejßym ßebi ani pomyßlił, ſo je też wón tajki był, tajki mały hólz każ ja!“ rjekny Leßinje. „Każ to tam wo nim ſteji, je wón był wěſcźe jara poßłuſchny a tajki, ſo ßu jeho wſchitzy ludźo měli rad!“

Jako ßo Pawlik nad wſchitkim tak dźiwaſche, bě to też Leßinje, jako by cźitał nowe, nihdy ßłyſchane wězy. Tak bě ßo jemu pſchi nich wutroba ſahorika.

„Cźehodla dyrbjał ty tu knihu jow woſtajicź?“ rjekny pſchi wotkhadźe. „Wſmimy ju ßobu! Tak móżemy ßebi kóżdy dźeń kuſk pſchecźitacź; też dźěd móże potom poßłuchacź. Njedźelu móżeſch ßebi knihu ßem wſacź. A hdyž ßmy ju pſchecźitali, potom ju ſaßo ßem donjeßemy!“

Pawlik pſchihłoßowaſche ſ radoſcźu.

„Ja ßym ßo bojał wſacź tu ßwjatu knihu!“ praji duzy po pucźu. „Ale hdyž wy myßlicźe, ſo wón, naſch Sbóżnik, ßo tohodla na naß njehněwa, ßym ja wjeßoły!“

Khětro poſdźe pſchińdźechu k hěcźe. Ale dokelž wón ſ Leßinu pſchińdźe, njebě to niczo dale. Dźěd njebě ſły na Pawlika. Hólz doſta wjecźeŕ a wón doſta pjenjeſy a ſwjeßeli ßo ſ pſchinjeßenej kruſchwu. A potom ßo lehnychu.

Pawlikej ßo dźiješche, ſo widźi lubośneho hólza. Tutón hólz kiwa jemu a praji: „Pój ſa mnu! Ja tebje do ßłóncźneje krajiny dowjedu!“ Wón khwataſche ſa tuthym hólzom horje na nahły wjeŕch hory. Ale jako Pawlik tam na wjeŕch dozpi, ſtejachu tam tſi kſchiże. — A na jenym ſ nich wißaſche ſa ruzy a noſy pſchibity tón lubośny hólz. To bě Jeſuß. Pawlik płakaſche tak wótſje, ſo jeho dyrbjeſche Leßina wubudźicź.

„Schto płacźeſch? Schto tebi je?“

„Ow, wujko luby! To je jeho tola hroſnje bolako, hroſnje! Ja to njewotżelim!“

Muž ßo jeho dale njepraſcheſche. „Jemu ßo dźije!“ ßebi myßleſche.

„Ow mój Jeſußo, mój pěkny, dobry, ſłoty Jeſußo, pſche cźo ßu tebje tak krjudowali?“ ſcheptaſche hólz ſ cźichim hłoßom. „Hdyž ty wſchitko móżeſch, ſcźiń to, ſo bych ja doſhonił, cźehodla tebje njeje twój Wótz wußwobodźił! Wſchak měješche wón tebje tak lubo!“

Hižo dołho ſpaſche Pawlik ſaßo a hiſchcźe pſchezo leżeſche Leßina ſ wocźinjenymaj wocźomaj. Hólzowe ßłowa njedachu jemu wußnycź. Cźehodla je Khryſtuß cźerpił? Cźehodla je wumrěł? Cźehodla njeje Bóh jeho wukhował? Tute praſcheńja pſchedkładowaſche ßebi nětko też wón. Do teho pſchipadźechu jemu te do knihi napißane ßłowa: „Cźitaj kedźbliwje, rynczk po rynczku! Wona tebi pucź pokaże!“ Ach, hacź wona też wotmołwu dawa na praſchenja, kotreż ßo njewołane w duſchi jewja?“

(Pokracź. ſcźěhuje.)

Statiſtika.

Statiſtika je kożana, hdyž to tak liczbu pſchi liczbje pſched ßobu widźiſch. A tola je ſtatiſtika nuſna a dobra wěc. Je trěbne, ſo ßo wſchudźom wſchitko ßwěru ſapißuje a liczi, njech ßu to narody, njech mordarſtwa, njech ſkhorjenja, njech wohenje, njech wjedra, njech cźopłota abo hewak něſchto.

Tak wudawaja ßwobodnoſmyßleni husto, ſo je jich telko a telko ſ zyrkwje wuſtupiło, a ſchcźuwaja, ſo by jich wjazy wuſtupiło. Statiſtika, kotraž ßwěru wſcho ſapißuje, pokaże zyle hinaſchi wobraz.

Wjele ßo też praji a piſche, ſo evangelſka zyrkej wjele wjazy ſhubjuje hacź katolſka zyrkej ſ tym, ſo k druhim zyrkwjam, ſo jektam a ſo do diſſidentſtwa pſcheſtupja. Statiſtika jewi, ſo to njeje tak, a jewi też, ſo evangelſka zyrkej njemrěje, kaž to pißaja a kaž jej to pſcheja. So tu jenoż jene naſpomnimy: W Sakſkej ſhubi evangelſka zyrkej wot 1919 hacź 1926 ſ wuſtupom 8,77%, romſko-katolſka zyrkej pak 12,31%.

Statiſtika dźerži ſe ßwojim ſapißowanjom zyłemu ludej husto doſcź pokutne prědowanje. Jenoż jene budź tu mjenowane: ßamomordarſtwo. Wot lěta 1923 pſchiběraja ſtraſchnje, wob lěto wo 1000. W lěcźe 1926 měješche Němſka 16 480 ßamomordarſtwom, ſ tuthych Sakſku 1915. To ßu mjes 100 000 wobydlerjemi Němſkeje 262 ßamomordarjow. W lěcźe 1923 běchu jich to 214, 1924 pak 231 a 1925: 245. Najwjazy ßamomordarſtwow pſchińdźe na Berlin. Berlin. měješche mjes 100 000 jich 470 w lěcźe 1926. Najmjenje měješche jich Hornja Schleſyſka, mjenujzy 132 mjes 100 000; potom Waldeck, mjenujzy 142, a Weſtfalſka 151. Ssußodny kraj tuteju, mjenujzy Anhalt, měješche pak ſaßo ßobu najwyſchſchu liczbu, 416. Kunje telko ßo ſa Bremen wuliczi; ſa Hamburg pak 440. Sa Pruſku bu wobliczene, ſo měješche mjes 100 000 wobydlerjemi 1924: 226, 1925: 240, a 1926: 254 ßamomordarjow.

Ssamomordarjo njejßu też woßebje jenoż a najbóle we měſtach; to pokaże ſtatiſtika na pſch. ſa Pruſku ſ lětom 1925: w měſtach 6106 ßamomordarſtwow, na wßach 3058; mjes tutymi bě 6598 mużſkich a 2566 żónſkich; też tutej liczbje rěcźitej woßebitu rěcź. A 53 bě młodoſtnych. Tole njeje mjenje khutne.

Dokładnu ſtatiſtiku wo evangelſkej zyrkwi, kaž dozyła wo żiwjenju w zyrkwjach a ludu wojjewja kóżde lěto ſnata ſtatiſtiſka kniha dr. Schneidera, w kotrejž móże ßo kóżdy nadrobniſcho wobhonicź.

Woßwjecźenje ſwonow pſchi Budyſkej Michalſkej zyrkwi.

Po wokſchewjazym njewjedrje ßobotu bě Michalſkej woßadźe najkraßniſcha mejſka njedźela ſpożcźena, na kotrejž dwaj nowaj ſwonaj wot Franza Schillingoweju ßynow w Apoldźe latej, woßwjecźichu. Młodźina, a ßerbſka to woßebje ſ naſchich zyle ßerbſkich wßow, běſche Boži dom, też wěżu a farſkaj domaj, ſ pletwami wudebiła, cźeſtne wrota ſtajiła a khorhoj na wěżu dariła. Tak Michalſka zyrkej pyſchna nowaj ſwonaj witaſche, kiž ßo ſe

Ratarjez po Drježdžańskej drósy do města wjeseschtaj. Na knježim dworje, hdźež běsche knjes Jeremias swonomaj tsěchu spožčił, běsche krótka zwjatočnosćź s wudebjenjom swonow. Spěwachmy kěrlusch k Božej khwalbje, dźěsćźi spěwaschtej hrónczka, a knjes farař Kapleŕ napominasche k dźakej a radosćźi.

Dołhi zwjedźeńśki cźah wobstejesche se 7 jěsdnych, mnohich towaŕstwow s khorhojemi, s wulkeje zyły nascheje młodźiny wokoło swonoweju wosow, też s pyschneje cźrjódy holczkow w starej zerbskej drascźe, s Bukez požcženej, schulskich dźěcźi a wjele stow wosadnych. Duchowni a zyrkwinszy sastupjerjo, kaž też cźežni hosczo dźěchu za wosomaj. Hdyž cźah, wot tyzazow na měschczańskich hazach a na mosczе wobstupjeny, psches móst cźehnjesche, wschitke swony Michalskeje a Pětrowskeje zyrkwje saswonichu. Psched zyrkwju wokoło swonoweju wosow psches 2000 ludźi Serbski kěrchow pjelnjesche. Serbski kěrlusch, zerbske hrona, wot knježny Albertez s Zyžez prajene, a zwjedźeńska narěcź knjesa fararja Rjedy, też zerbska, twori sapočzatk zwjatočznosćze. Prědaŕ, kiž běsche 1888—1926 s Michalskim fararjom, pschejesche wosadnym Božu hnadu a napominasche, na hłós swonow posłuchacź w złym žiwjenju. Nětko zo zamzny kěrlusch a zamzne hrónczka w němskej rěczi sanjeszechu, a nětcźischi farař, knjes faraŕ Tischer, s krótkej rěczu a modlitwu swonaj pozwjecźi za „njebjeskej wołaŕzy k Božej cześcźi a pokojej duschow". Pokasowasche wosebje na to, so swón na wosu zedźo je němy, so dyrbi zo do wyzokosćze posběhnycź a zo bicź, so by synczik, tak so je witanje němych swonow něschto kaž ludowy zwjedźeń, pozwjeczenje klinczazych swonow nad Božej złužbu pak hakle dospołne pozwjeczenje, pschi kotrymž swony k evangelijej wołaja. Na to saspěwachu 4 mužske spěwańske towaŕstwa, Wjelkowske, Delnjokinjanske, Židowske a spěwarjo wojeŕskeho towaŕstwa se Židowa, pod nawjedowanjom knjesa kantora Polaka Beethovenowe „Njebjeza khwala" s tajkej mozu a tak kraznje, so bě to wyschina zwjatočznosćze. Na to po hrónczkach na nowu zyrkwinsku khorhoj knjes wyschschi farař Sarjeńk zerbszy wo swonach jako wo jandźelach Božich poręcźi, a dozłowo mějesche knjes superintendent Fröhlich, kotryž swony jako pózelnizy wěcznosćze wopizowasche a khutne napominanja k zwěrnosćźi, pobóznosćźi a pozłuschnosćźi prajesche. „Njech Bohu dźakuje" bě skónczny kěrlusch, wot wulkeje wosady k Božej khwalbje saspěwany.

Na to zo młodźina a zyrkwinszy sastupjerjo w „Měsczańskej jahrodźe" pschi kofeju sabawjachu. Wosadny farař wupraji dźak wschitkim, kiž zu tajki sazłużili, wosebje nasch zwěrny knjes Hohlfeld, skakaŕ w Delnjej Kinje, kotryž je w nasymje 1928 w zyrkwinskim pschedstejicźeŕstwje namjet stajił, po domach za wulki swón hromadźicź. Knjes farař Kapleŕ, pod kotrehož wodźenjom młodźina steji, da Schillerowy spěw wo swonu a druhe pschednoschowacź a namołwi młodźinu, po tajkim krasnym zwjedźenju zo do zyłka sjednoczicź, a kózde lěto na zwjedźenju zwjateje Trojizy dźeń młodźiny zwjecźicź.

Město jeneho swona, a to wulkeho, za kotryž dołho dary zběrachmy, zmy nětko dwaj swonaj dostałoj. Knjes Franz Schilling zam tu běsche a chzysche radscho dwaj swonaj k naschemu staremu małemu swonej, w lěcze 1892 w Małym Wjelkowje latemu, pschiliwacź, hacź jedyn k dwěmaj, s kotrychž běsche wjetschi, w lěcze 1919 we Wrótzławje laty, zyle hinajschi hacź Wjelkowske Wernarjowe swony. Tuž zo Wrótzławski swón po 9½ lětnej zwjatej złužbje do Apoldy pscheda, so by jeho mozas zo tam do nowych swonow pschelak. Nowej swonaj matej synkaj fes a des, stary mały ma as. Póndźelu rano zo na staru twjerdu wěžu sczahnychu, a wutoru do dźezacźi zo prěni krócź saswoni, so bychu synki pruhowali. Hłowna pruha běsche popołdnju do pjecźich. Knjes hudźbny direktor Hörnig se Drježdźan bě pschijeł. Dokelž wón najprjedy swony krucze pschepytowasche, njemózesche zo hnydom połne swonjenje stacź. Czim wjetsche bě wjeselе, hdyž skónczinje wschitzy, też knjes farař Rjeda, krazne synki noweho swonjenja wobdźiwachmy. Wjesechmy zo s autom hacź psched město, a s dalokosćze hischcze rjeńscho krazne hłozy noweho swonjenja sazłyschachmy.

Zyrkej a stat.

Sakska krajna zynoda je wot 27. meje w Drježdźanach zhromadźena. Wozebite wazne wuradźowanje budźe za nju prascheнje hospodarjenja krajneje zyrkwje. Je tuto pschi nětcźischich hospodaŕskich wobstejnosćźach jara cźežke.

Hłowny sjězd posawnistow Sakskeje budźe lětza w Kamjenizy, a to wot 8. hacź 10. junija. Njedźela 9. junija je po wschěm sdacźu „njedźela zwjedźenjow" tu we Łužizy a w dalokosćźi. Ssamznu njedźelu je w Ketlizach zwjedźeń swonkowneho mizionstwa a w Hrodźischcźu 100lětny jubilej schule. Nimo toho zwjecźi w połodnischej Łužizy jene Gustav-Adolfowe towaŕstwo zwój tulětny zwjedźeń. A to jenož wubjerk je wscheho.

W Drježdźanach je w haprleji 14 kandidatow bohozłowstwa zwoje druhe abo wólbno-khmane pruhowanje wobstało. — Serba pak njebě mjes nimi žaneho.

Khina ma nowu wyschnosćź. Dźezacź ministerow je w njej. S tutych je pjecź kscheszijanskich. To je njewschědnje wulka liczba. Mjes nimi je też general Feng Jü Hsiang, kotrehož mjeno bu w pozłednich lětach wjele mjenowane. Tuteho mandźelska wupraji zo njedawno takle: „Njech naz wopak srozumja, njech mje zamo s zyrkwje wustorcza, to jene pak chzu ja prajicź: Ja zo prózuju, so bych w duchu Jesuza Khrystuza žiwa była."

Wschelake s bliska a daloka.

Sserbska prědarska konferenza. Hdy zo konferenza k zwojenu hłownemu pozedźenju, kotrež bu wotstorczene, jeńdźe, wosjewi pschedzydstwo.

S **Huski.** (Sa lubym knjesom fararjom Matekom.) Też Huscźanska wosada žaruje wo njeho. Mnosy zyrkwinszy prjódkstejerjo a też wosadni se zwojej farskej zwójbu wobdźělichu zo pschi žarowańskej zwjatočznosćźi w Zicźeńku, na kotruž bě nimo k. wyschscheho fararja Domaschki też hižo pjecźo duchownych pschijichło, hacźrunje bě to Sswjatkowniczka. Wjazy krócź je njeboczičzki farař Matek we Huszy prědował. Lońsche lěto w septembru běsche jeho jedyn zyrkwiny prjódkstejeŕ prozył, hacź njeby zerbsku spowědź a kemschenje dźeržał. Wón jemu wotmołwi: „Je-li Bóh mi tu móz spožcźi, pschińdu wěscze!" Běsche drje to szyła pozledni krócź, so je duschepastyŕsku złužbu w zyrkwi wukonjał. Na zakładze teksta: „Hlej, wón zo modli", běsche tuto prědowanje należne pokasanje na móz modlitwy a sdobom też dopokas wuzłyschenja; po dołhej lětnej zuchocze sańdźeneho lěta proschesche wón wo płódny deschczik, a hižo na wjeczor zamzneje njedźele zo deschczik dźěsche. Sserbjo Huscźanskeje wosady zaruja se zwojej wosadu wo fararja Mateka, dokelž s nim słubichu tak bliskeho a nadobneho pschecźela, kiž by jim też, by-li tu hischcze bycź změł, rad wupomhał se złužbu w Božim domje. — Prawych wopomnjenje wostanje w žohnowanju. H.

W **Ketlizach** zwjecźi njedźelu 9. junija pobocżne towaŕstwo za swonkowne mizionstwo Lubijskeho wokrjeza zwój hłowny zwjedźeń.

Listowanje. H.: Dźak za wudospołnjenje. — T. w B. za 2. po Tr. — H. w B. za 3. po Tr.

Samołwity redaktor faraŕ Wyrgacź w Nozacźizach.

Čišło 23

Pomhaj Bóh!

Lětnik 39

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosć da.

Njech ty spěwaš
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřeŵ će. F.

Sserbſke njedźelſke lopjeno

Budyſchin 9. junija 1929 Bautzen

Čiſchcź a nakład Smolerjez knihicźiſchczerńje a knihaŕnje, ſap. družſtwo ſ wobm. ruk. w Budyſchinje

Wukhadźa kóždn ßobotu a płaczi ſchtwórczlětnje 108 ſkotych pjenjezkow

2. njedźela po ßwjatej Trojizy.

Luk. 14, 16—24.

Jeſuß běſche ſa blidom ßedźo wo pſcheproſchenju hoſczi rěczak a hoſpodarja a druhich hoſczi, mjes kotrymiž běchu jeho wuczobnizy, napominał, niz bohatych, kiž móża ſaßo pſcheproßyczź, do ßwojeho doma na wjeczeŕ abo wobjed proßyczź, ale khudych. Na to jedyn ßobu pſcheproſcheny prajeſche: „Sbóžny je tón, kiž khlěb jě w Božim kraleſtwje.“ Tuž Jeſußej, kiž ßo na tutym ßłowje radowaſche, na tym leżeſche, na praſchenje wotmołwicź, hacź ßu to bohaczi abo khudźi, kiž w njebjeſkim kraleſtwje ſa blidom ßedźa. Tak wón tutemu mužej, kiž najſkerje do khudych njeßłuſcheſche, pſchirunanje wo wulkej wjeczeri powědaſche.

Hdyž prěnju połojzu tuteho pſchirunanja ſa hołe powědanje ſ cźłowſkeho žiwjenja wobhladamy, woſtanje drje njerosßudźene, hacź tele wſchelakore tſi ſadźerżenja móża ſa doßahaze ſamołwjenja płaczicź abo niz. Swjetſcha pſcheproſcheni cźinja, ſchtož je móżno, ſo bychu na hoſcźinu pſchiſchli, a huſto jeno, hdyž nochzeđża pſchińcź, něſkajke wurěczowanje cźinja, wo kotrymž móże hoſpodaŕ ßebi potom ßwoje myßlicź.

W Jeſußowym pſchirunanju je pſcheproſchenje ſ wobraſom na Boże kraleſtwo, na ßwjatu wjeczeŕ ſ njebjeſkej jědźu a picźom žiwjenja. Tu žane ſamołwjenje ſe ſeńſkim naležnoſczemi njepłaczi. Niczo njeßmě cźłowjeka wotdźerżecź, hdyž Bóh do ßwojeho doma pſcheproſchuje. Sſo wě, dyrbi wobßedźeŕ ßwoje hoſpodaŕſtwo ßwěru wobſtaracź. To ludźom, niz jeno jemu ßamemu k lěpſchemu ßłuži. Hdyž pak Bóh woła, dyrbi cźłowjek ſeńſke pſchiſtłuſchnoſcźe a ſtaroſcźe na bok ſtajicź, dyrbi khwile wubycź ſa duſchu a ſa Boże kraleſtwo. Je-li jeho duſcha wokſchewjena, potom budźe ſeńſke hiſchcźe lěpje wobſtaracź, kubła rjeńſcho nałożowacź, ßo dla ſachodnych wězow mjenje ſtaracź a hněwacź.

Jeſuß w ßwojej luboſczi ßebi najprjedy na bohatych myßli, kiž ßu wot ſchczedriweho Boha pſches žohnowanje na kubłach tuteho rjaneho ßwěta woßebje powołani a pſcheproſcheni. Dźakownoſcź dyrbjała kóždeho k Bohu wodźicź. Hewak ma něktory pſchi wſchěm ſbožu tola też ßwoje rudźenje, ßwoju cźežu, ßwoje brachi, ſo też khudy pſched Boha ſtupi a jeho nuſy jeho na Božu pomoz a hnadu pokaſaja. Kajke to rjane ßłowo, ſo to Boże domapytanje mjenujemy!

Tuž je ſkónczńje wſcha khudoba wulke Boże domapytanje. Khudeho niczo wot Boha njedźěli, ſ najmjeńſcha tam, hdźež ßu khudźi penižni, niz politiſzy roshorjeni. Jeſuß powěda, kak ßo hoſpodarjej dźe ſ jeho bohatymi pſchecźelemi, kotſiž njepſchińdu. Wſchitko je hotowe, ale žadyn njepſchińdźe, a Jeſuß wo ßwojej wjeczeri rěcźi, hdyž ſkorži: Ja praju wam, ſo žadyn ſ tych mužow, kotſiž proſcheni ßu, mojeje wjeczerje woptacź njebudźe.

A tola je Jeſußej wěſte, ſo Boži dom połny budźe. Wón powěda, kak hoſpodaŕ město bohatych, ſa kotrychž ßu blida kryte, da khudych, běbnych, khromych a ßlepych k blidu pſcheproßyczź, tajkich wbohich na ßwěcźe ſazpjenych, wo kotrychž ßo ſda, ſo też Bóh Knjes je na nich ſapomnił. Najprjedy ſ města, na to też ſ pſchedměſta a ſe wßow da hoſpodaŕ khudych do ßwojeho doma proßyczź, hacź bě dom połny.

Boži dom połny hoſczi, kiž Jeſußowu wjeczeŕ wužiwaju, to je knjeſowa radoſcź, to je jeho zyrkej, jeho kraleſtwo, w ko-

trymž je wschitko nowe a wschón lud sbóžny. Móže žana wuczba móznischo wutroby bohatych kaž khudych hnucź? Wschitzy žu pscheproscheni: bohaczi a khudźi! A to dyrbjako wěscze wopaczne wukožowanje Jesušoweho pschirunanja rěkacź, hdy by schtó chžył Jesušej tak rosumicź, so pschi jeho wieczeri žu khudźi hakle potom pscheproscheni, hdyž blida wot bohatych wobžadźene njejžu, a skónczinje žu psched Jesušom a jeho duchom a luboscźu wschitzy ludźo jenak khudźi. Sbóžni žu khudźi. Sbóžni žu, kiž duchownje khudźi žu, pschetož jich je njebjeske kralestwo. Hamjeń.

Po małej khwili!

Po małej khwili na žwěcze,
Sso pscheměni wschak wjele.
Dźenž dusha wyska s radoscze
A potom sažo dele
My dyrbimy psches bědźenja
Do žałoscze a cźerpjenja.

Kaž jow po cźažu mokroty
Saž' žłónzo jažnje žwěcźi,
Tak tež po nozy srudoby
Bóh Wótcźez žwoje dźěcźi, —
Wón naž wschak stajnje lubuje, —
Po małej khwili wuwjedze.

Po małej khwili, to pak žu
Tež sa naž khutne žłowa!
Kak bórsy žnadź tón cźaž je tu
So Bóh naž k žebi woła!
Tuž hnadu Božu pytajmy,
Tón składny cźaž žej wukupmy!

Hdyž my jow s zyłej wutrobu
Sso temu Knjesej damy,
Tež junu wěcźnu domisnu
Tam horkach namakamy.
Po małej khwili shubi žo
Ssmjercź, boloscź, hubjeństwo!

H. B.

Sswjedźeńskej Božej žłužbje

s nowym swonjenjom w Michalskej zyrkwi w Budyschinje.

Kajku radoscź nowe swony cźinja, to žmy na žwjedźenju žwjateje Trojizy pschi witanju noweju swonow, a hischcze bóle njedźelu na to pod prěnim saswonjenjom nascheho noweho połneho swonjenja widźeli. Michalski Boži dom bě kražnje s wěnzami a pletwami wupyscheny, Boži wołtař žo we wubjernej rjanoscźi krażnjesche, a dwaj krócź žyły pobožnych wulku, 1600 městnow mějazu žwjatnizu pjelnjachu. Kěrlusche a Tedeum, wot knjesa fararja Kaplerja we wotměnjenji s wožadu rjenje wuspěwany, žo s mišionskim posawniskim khorom Pětrowskeje wožady móznje pschewodźesche. Wožebity kěrlusch swonow běsche sa wožadu pěžnjeny, kotryž móže žebi kóždy do spěwarskich skhowacź, so by žo na kermuschnych kemschach sažo wuspěwacź mohł. Zyrkwinski khor pod wustojnym wodźenjom knjesa kantora Polaka saspěwa žwjatocžnje a krażnje: „Knjesowa hnada doža ha kaž njebježa daloko", a tež tsecźi wudawk wožadneho łopjena pschinježe wjeżele, dokelž bě w nim knjes farař Kapleŕ witanje swonow nadrobnje a rjenje wopisał, so móže kóždy tež wschitke schtuczki, kiž žu žo wuspěwake, žebi domach wuczitacź a jako rjane dopomnjecźe sakhowacź.

Tež na prědowanjomaj leżesche radoscź, a to najwyschscha. Wobaj knjesaj prědarjej rěczeschtaj we wulkej wěrypołnej wjeżełoscźi, a wožada běsche do žwjateje radoscże w Bosy posběhnjena. Knjes superintendent Fröhlich wukožowasche stoty psalm. Luba Michalska wožada, — tak wón žwjedźeńskej wožadźe pschiwoła, — nowe swony wołaja cże k Bohu, dajcże jemu cześcź, kiž jemu žłuscha, žłużcże jemu kóždy cźaž s radoscźu! Prědaŕ na dźakne Boże žłužby pokasa, kajkež žu wjazy krócź runje w tutym Božim domje byle, wožebje po hušitskej wójnje a po wutupjenju Budyschina w 30lětnej wójnje; tehdy žo sa wukhowanje žiwjenja dźakowachu. Napominasche, bóle do Boha hacź do nuzy wěricź a wukožowasche kražnje wobrasy a napisma na tsjoch swonach: wojowarja arzyjandźela Michała, jandźela měra s palmowej hałosu a worjoła. Wožebje powědanje wo ptaczatkach, kotrež žo na kschidłomaj wulkeho ptaka psches morjo nosche, požłucharjow na Božu móz a pomoz pokasa. Pschi žłužbje, s kotrejž mamy Bohu žłużicź, pschede wschěm Božu žłužbu, ke kotrejž swony wołaja, doprědka stajesche, so by potom hłuboko do wschědneho žiwjenja a powołanja hladał, pschi kotrymž tak rjez Khrystuž pschihlada, kaž je w Stokholmje najwyschschi jendźelski biskop prědował: „Khrystuž hlada žobu do twojich hłownych knihow, Khrystuž steji pschi twojej wasy a pschi twojej mlokowej bani." Prosche sche Boha wo nowe žohnowanje sa zyku wožadu.

A nětko pschińdże žwjaty rjany wokomik, so wschitzy mjelczo na saswonjenje cźakachu. Najprjedy kóždy swón žam, na to po dwěmaj, a skónczinje wschě tsi žwój hłóž žłyschecź dachu, a žwjaty Wótcźenasch wuspěwany běsche s najwyschschim požwjecźenjom noweho swonjenja. Nowaj swonaj staj žo wubjernje poradźiłoj, mataj połny, mózny a tola mjehki synk, kiž traje se žwojim synczenjom. Jenož wulka spokojnoscź a radoscź da žo žłyschecź, hdyž wotemsche dźěchu.

Wulka žyła Sserbow běsche hižo na němskim była. Wostachu na žerbske kemschenje. Poželuchachu saž o s nutrnoscźu a radoscźu na prědowanje knjesa wyschscheho fararja Sarjeńka, kiž s połnoscże ducha prědujo psalm 103, 20 a Hebr. 1, 14 sa sałožk wsa: Nowaj Michalskej swonaj staj jako jandźelej, kiž žwjatu jandźelsku žłužbu wukonjetaj Bohu k cześcźi a duscham k spomoženju. Kak swony wot žwjateje kschcźenizy hacź k rowej cźłowjeske žiwjenje w Khrystužu pschewodźuja, to prědaŕ na hnujaze waschnje wopisowasche, nałožujo napisma a wobrasy na wschěch tsjoch swonach. Powědźi powědańczko, kak je mnicha Paulinuža swónczk na łuzy na to dowjedł, prěni moždny swón lecź dacź. Kaž je jandźel Boži Heliaža naždycźił, tak tež dyrbi kscheścźijan žo wołacź dacź, so by jědł a pił w Khrystužu. W rjanej žerbskej rěczi naschich Sserbow hacź do wutroby hnujesche, kaž tež jich khutnje napominasche, macźerńu rěcź sa žwjate namrěwstwo lubowacź a njespuschcźicź.

Tež towarstwa s khorhojemi a cźežni hosczo běchu psched wołtarjom pschitomni, tak knjes synodala kantor Krawz s Hornjeho Wujesda a knjesaj fararjej św. žł. Räda a Handrik, wobaj we žwojim cźažu pschi Michalskej zyrkwi. Sběrka sa elektriske swonjenje pschinježe 270 hr., 164 po prěnim, 106 po druhim kemschenju. Nowaj swonaj staj žo jenož s dobrowólnymi darami sapłacźiłoj. Tež elektriske swonjenje žo njebudże a njemóže se dawkami do skutka stajicź. Radoscź a dobra wola we wěrje tworitej žiwjenje a tajki zyrkwinski skutk. Bóh daj zyłej wožadźe na dołhi cźaž nowy pohon pod nowym móznym swonjenjom! Hamjeń.

Kěrluſch

k poſwjeczenju ſwonow Michalſkeje zyrkwje dnja 2. junija 1929.

Hłóß: Luby Jeſu, my ßmy tu.
Pſchińdź k nam twoje kraleſtwo!
Knjeże, ſ wyßokoſcże dele
Daſch, ſo ſwonow póßelſtwo
Duſcham njeße ßwětła wjele.
Tak we twojim krutym ßudźe.
Człowjek wě, kak ſbóžny budźe.

Pſchińdź k nam twoje kraleſtwo!
Swonow ſynk chzeſch, Knjeże, wodźicź
Do wſchoh' ßwěta, ſo by ßo
Wucził wſchón pſched tobu khodźicź.
Jeſuß paße zyłoh' ſtadła.
Žana wowza, kiž by padła.

Pſchińdź k nam twoje kraleſtwo!
Swonow ſwuk, o kſchižowany,
Luboſcź do naß hłuboko
Saryje pſches twoje rany.
Kraßniſcha hacž mětk a ſdacże
Luboſcź je, kiž ſ bratrom płacże.

Pſchińdź k nam twoje kraleſtwo!
Pomhaj, ſo ſe ſeńſkoh' doła,
Knjeże, k njebju ſběha ßo
Sdych wo wěczny měr a ſ rowa
Wupucź wěmy, wumoženi,
Ssmjertny ſwón nam ſwoni rjenje!

T.

Tyßaz rukow wupſcheſtrěwaju ßo k njemu!

Tak ſteji na leczazym łopjenu, ſ kotrymž Snutskowne miſzionſtwo woła na pomoz. A tón, kotrehož na wobraſu widźiſch, je tón, kotryž je prajił: „Pójcże ßem ke mni wſchitzy, kiž wy ſprózni a wobcżeżeni ſcże! Ja chzu waß wokſchewicź!“ Jeſuß Khryſtuß.

Snutskownemu miſzionſtwu pomhacź rěka potajkim, bycź pomoznik, ßrědnik Jeſußowy, ſo by Jeſuß dopjelnjał, ſchtoż ßlubi: „Ja chzu waß wokſchewicź!“

Tole wuprajic, rěka wſcho wuprajicź. A ſchtó by to chzył hiſchcże na ſad woſtacź? —

Dźenßniſcha njedźela wobſamknje „tydźeń Snutskowneho miſzionſtwa“. Njeißy-li hacž do dźenßa ſkładnoſcże měł abo wużił, ſa njo ſkładowacź, wutrjebaj to dźenßa ſa to!

W ßłóncznej krajinje.

Powěſtka wot Khriſtiny Royoweje.

(Pokracżowanje.)

Wot tuteho dnja cżitachu w Jurigowej hěcże kóždy dźeń w ßwjatej kniſy. Sapocżachu tam, hdźež běchu njedźelu pſcheſtali. Nejbě jim żel teje hodźiny po wobjedźe, w kotrejž běchu hacž ßem wotpocżowali a ſpali.

Stary Juriga wobdźiwaſche jara Leßina, ſo cżitaſche ſkoro kaž farař. Wón wupowjeda tež Liſchzy, kajku knihu bě Pawlik namakał a ſchto w njej na prěnjej ſtronje napiſane bě. To ßo Liſchzy lubjeſche. Wcżipnoſcź jeho nadpadźe, a tuž pſchińdźe, ſo by poßłuchał. Wot tehdy pak njepobrachowaſche ženje. Ssedźeſchtaj tam ſe ſtarym Jurigu a kurjeſchtaj pſchi ſpocżatku, ale Boże ßłowo napjelni jeje wutroby ſe ßwjatej bojoſcżu, ſo njemóżeſchtaj wjazy kuricź, ſcżahnyſchtaj kłobuk a poßłuchaſchtaj tak. Běchu to ſtare wěrnoſcże, kotreż běchu jim ſdźěła wot dźěcżazych lět ßem ſnate, ale hdyž ßo to nětko cżitaſche, wſchitko ßłowo po ßłowje, rjadku po rjadzy, bu jim to wſchitko nowe a ważne. Mózno, ſo njebychu, by-li jim ſchtó tu knihu pſchinjeßł a darił, jej wěrili, ale dokelž bě to ſ njej tajke potajnſtwo, dokelž bě ju hólz takle namakał, a dokelž wón wſchemu tomu tak na ßłowo wěrjeſche, njeſwažichu ßo dwělowacź. Liſchka a Juriga rosrěcżowaſchtaj ßo tež pſchi rubanju wo tutych ßwjatych wěrnoſcżach.

„Wot tehdy, ſo ßo mje waſch hólz wopraſcha, hacž ma farař móz, hrěchi wodawacź, dyrbju pſchezo na to myßlicź. W zyrkwi wjedźach, ſo wón mi je njemóże wodacź. Wón njeje drje tak ſ Bohom ſa jednoreho bura, kaž ßym ßebi to myßlił. Ja wěm, ſo mi njeje wotpuſchcżene, ſo njeißym wujednany ſ Bohom, a ja ßo praſcham: „Cżehodla ßy tam to ſchoł?“

„Wěſch, ßnadź —“. Juriga pokiwny ſe ſchědźiwej hłowu, „ßnadź ßebi doczitamy wěrnoſcże w tutej kniſy!“

„Wěſcże, wujo, jako Leßina cżitaſche wo tym jichtnym, ßym tutomu mużej ſawidźał, ſo ßu jeho tak k Jeſußej donjeßli, a ſo je wón jemu wodał. Rad bych ßo pſches zyły ßwět puſchcził, bych-li jeho nadeſchoł!“ —

„Dźědo!“ rjekny Pawlik, jako běchu 11. ſtaw pſcheczitali, „tamny kut w kotrymž ſpju a pſchebywam, je tola tak kaž mój dom, moja khěża?“

„Wěſo, to je twój a Dunajowy hród!“ wußmja ßo ſtarz.

„Dźakuju ßo wam pěknje!“ wotmołwi hólz wjeßoły. Ale wjazy njepraji wo tym.

Ale jako mużoja pſched wjecżorom domoj pſchińdźechu, wuhladachu, ſchto bě Pawlik ſ tutym ßwojim „hrodom“ cżinił. Kucźik bě cżiſcże wumjecżeny, lěhwo bě pěknje w jenym rózku póßłane, w druhim rózku ſtejeſche ſtary połrosbity karan połny pólnych kwětkow. Sa durjemi ſelenjachu ßo — kaž ßwjatki — ſelene hałoſy.

„Nó, ty drje woczakujeſch hoſcża?“ wopraſcha ßo jeho pſchecżelnje Leßina.

„Woczakuju, wujo! Wón pſchińdże a tež woſtanje; ßym jeho pſchijał kaž Marta do ßwojeho domu.“

Wobaj mużaj ßo wußmjeſchtaj. Ale dokelž bě ſbytkny dźěł hěty khětro njerodny a tak rosdźěl mjes nim a hólzowym pěknym kucźiku wulki, ſrjadowaſchtaj tež wonaj ßwoje wězy, a Juriga pſchikaſa Pawlikej, zyłu hětu cżiſcże wumjeſcź.

Pawlik wěrjeſche, ſo je tón Knjes pſchiſchoł. Wón ſacżuwaſche jeho bliſkoſcź, rosrěcżowaſche ßo ſ nim, hacżrunjež jeho njewidźeſche. Tak huſto hacž dźěſche truſkalzy a maleny ſchcżipacź, a hriby pytacź a na pſchedań noßycź, proßyſche ſtajnje: „Knjeże Jeſußo, pój ſo mnu! Ja bjes tebje njemóżu hicź!“

VII.

A ſaßo běchu tydźenje ſaſchłe. A ſaßo běſche njedźela. Leßina hotowaſche ßo na domojpucź. Jutſje dyrbjachu wósnizy pſchijěcź, jemu wotwjeſcź drjewo. Tola wón chzyſche ßo hiſchcże ras na tſi njedźele wrócźicź.

„Mi ßo wot waß prjecź nochze“, rjekny wón. „Tak rjenje je tu w tutych cżichich horach!“

„Ssyno!“ wotmołwi Juriga ſamyßleny, „to je, myßlu ßebi, tež hakle wot tehdy, ſo to Boże ßłowo cżitamy. Ty ßy prajił, ſo maſch domach zyłu bibliju. Ty by mohł ju nam ßem pſchinjeſcź.“

„Ja ju pſchinjeßu! Wſchak jeje pola naß nichtó njewużiwa.“

„Njemóżeja waſchi cżitacź?“

„Macżerka móże jenoż pißmiki něłak ſběracź.“

„A žony nimaſch?“ Dawno chzyſche ßo Juriga tole młodeho woprašchecź, njepſchińdże pak nihdy k tomu. „Žony nimaſch?“ praſcha ßo hiſchcże ras, jako Leßina njewotmołwi.

Leżeschtaj hromadże w horach. Leżina mějesche hłowu na ruzy słoženu.

„Mam!“ wotmołwi. Ale na jeho hłoßu bě spósnacź, so bě ßo starz dótknył někajkeho bolostneho městna w jeho duschi.

(Pokracźowanje.)

„Satraschnje hłupi.“

Pod tutym napißmom podawachu „Serbske Nowiny“ we ßwojim 113 cźißle wschelakore, schtoź Kanibalojo wo naß praja. Mjes druhim cźitasche tam teź tole:

„We wotležanej wßy na Salomonskich kupach, w ßamßnym wokrjeßu, hdźeź běchu psched hischcźe krótkim cźaßom běleju mużow skónzowali, woprascha ßo domoródny Jendźelcźana, hacź je wěrno, schtoź je ßłyschał, so ßo ludźo w kraju bělych tak sadźeraja a tak wjele kradnu, so ßylni mużojo, mjenowani polizisćza, njepschestawajcy na haßach wokoło běhaja, so bychu ßo wo měr starali. Pola nich, tak wón pschispomni, je mało swady a lědy paduschstwow. Wón bě wěrił, so běli lěpje wědźa, kak maja ßo sadźerźecź.“

Nam ßo sda, so bě to hakle njedawno w Barlinje hischcźe hórje, hacź to je, schtoź běchu tutomu domoródnemu powědali.

Kajke je to tola sahańbjenje sa Europjanow, sa ludy běleje kultury, — a sa ludy, kotreź s kschescźijanstwa pokhadźeja!

Praschenczka.

Schto wědźa cźi tak mjenowani wucźeni a runje cźi tak mjenowani njewucźeni wo njewuměrnje spomožnje skutkowazym dźěle Snutskownego mißionstwa?

Skoro niczo! Husto doscź niczo! — Hdyž pak ßu ras we wuskoscźach, potom wołaja sa Snutskownym mißionstwom, sa zyrkwju, sa kschescźijanskej luboscźu. Na pschikład: W gmejnje abo w ßwójbje maja njeporadźeneho abo skaženeho ßobucźłowjeka; ßami njewědźa, schto s nim sapocźecź, abo druhdy też nochzedźa niczo s nim sapocźecź. To dyrbi ßo zyrkej staracź! To dyrbi Snutskowne mißionstwo pomhacź! Tu nadobo wědźa, so jow je.

Schtó dha wě, so njeby němski stat pschi spocźatku tuteho lěta ßwój wulki a spomožny skutk sastaraŕskeho wukubłanja — Fürsorge-Erziehung — pschewjescź mohł, njeby-li Snutskowne mißionstwo hnydom 20 000 městnow poskicźiło?

Schtó dha wě, so mějesche evangelska zyrkej Němskeje 20 domow sa bědnych, prjedy hacź ßo stat sapocźa sa tutych wobhuschkow staracź?

Zyrkej a stat.

Saksa synoda wuradźuje. Je ßo měła saběracź teź s najbóle wobcźeżnej wězu, s zyrkwinym dawkom. Doscź a nadoscź dobrych namjetow sa pscheměnjenje a polěpschenje tu je, ale synodże a zyrkwi njeje móżno, tutu tak njelubu wěz pscheměnicź, dokelž statne, ßwětne sakonje zyrkwi to sakasuja, hacźrunje tola stat nochze s zyrkwju hewak žanych swjazkow a swisłow měcź. Zyrkej a s njej wołady maja ßo prózowacź teź pod tutymi, zyrkwi a woładnemu žiwjenju schkódnymi wobstejnoscźemi ßwoje należnoscźe rjadowacź, dóniž ßo statne sakonje njepscheměnja. So pak bychu ßo tute pscheměniłe, wo to ma ßo kóždy wołebje prózowacź. — Wo wuradźowanjach a wo dźěle synody dostanje drje nasche łopjeńko wot naschoju knjesow synodalow, wyschscheho fararja Sarjeńka a kantora Krawza, wołebitu rosprawu sa ßwojich cźitarjow, kotsiž ßo wschitzy s nim wjeßela, so mamy my Serbjo dwejoch sastupjerjow w sakskej synodże. —

Wschelake s bliska a daloka.

We Wulkim Röhrsdorfje ßwjeczi hłowne Gustav-Adolfske towarstwo dźenża, dozyła wot 9. hacź do 11. junija, ßwój hłowny ßwjedźeń. Ssobota, 8. junija, bu sa pschijěsd hosczi se zyłeho kraja postajena. Njedźelu, dźenża, ßu ßwjatocźne Boże ßłużby a powitańska shromadźizna. Póndźelu budźe hłowna shromadźizna a druhe wuhotowanja, a wutoru ßu wuradźowanja. Zyły sjěsd ßo skónczi s wulětom do diaspory, t. r. k rospróschenym evangelskim we wjecźornej Łużizy.

S Herrnhuta. Theologiski seminar Bratrowskeje gmejny ßwjeczi s tutym lěcźom jubilej 175lětneho wobstacźa. 1754 bu wón w Barby w Sakskej provinzy sałoženy; 1789 pschińdże wot tam do Niskeje, 1818 do Gnadenfelda a 1920 do Herrnhuta. Sserbjo cźuja ßo w Sakskej kaž w Pruskej s Herrnhutskimi we wschelakim wusko swjasani a maja ßo jim teź wjele dźakowacź sa sdźerżenje a kubłanje wěry a pobožnoscźe. Tuž teź na nich spominaja pschi tajkich wołebitych składnoscźach.

Wo Speyeru a wustupje protestantizma je ßo we wschěch móżnych nowinach wjele pißało, a pische ßo teź wot tych, kotsiž njejßu zyrkwi bliszy. „Kölnische Zeitung“ měni, so protestantizmus njeje hischcźe żaneho tak mózneho, imposantneho wustupa měł kaž tuteho. — Je tola 76 wołebitych cźahow jenicźzy s Pfalzy na jenym dnju jěło! — A tola chzedźa potom saßo druzy wědźecź a pißacź, so evangelska zyrkej mrěje: woni rad wěrja a pischu, schtoź ßebi pscheja!

Semja a jeje wobydlerjo. Hdyž do schule khodźachmy, wuknjechmy, so na semi něhdźe 1 400 000 000 wobydleri ßydli. Wokoło lěta 1910 dyrbjachmy tutu licźbu do 1 600 000 000 porjedźicź. Dźenża trjebasch ßebi jenoź hischcźe spomjatkowacź 2 000 000 000, t. r., kaž s njesbožownych cźaßow inflazije wěmy: dwě milijardże. Potajkim wobydlerstwo je ßo sa mjenje hacź 20 lět wo 400 000 000 pschisporiło. Hacź to 1 000 000 abo 3 000 000 pschi jenej s tutych licźbow wjazy abo mjenje prajisch, budźe wschitko jene, dokelž teź kóżdy jenotliwy cźłowjek semje njeje wołebje licźeny, hdyž tola dozyła hischcźe wschě kucźiki nascheje semje njejßu pschepytane a znate. Tohodla ßměmy teź jenoź prajicź: S tutych něhdźe 2 000 000 000 ma Asiska něhdźe 950 000 000, Europa něhdźe 550 000 000, Amerika něhdźe 230 000 000, Afrika něhdźe 150 000 000 a Awstraliska něhdźe 7 000 000. Mjes europiskimi statami ma najwjazy wobydleri Ruska, mjenujzy 115 000 000, najmjenje Island, mjenujzy 95000. Po kóßnych kilometrach licźene ma najhusćźische wobydlerstwo kupa Java. So ma mjes europiskimi krajemi Saksa ßobu najwjazy wobydleri na kóßny kilometer, je drje znate.

Listowanje.

Knjesam fararjam a woładnym sastupjerjam: Lecźaze łopjeno sa jubilej Małeho katechizma bě ßo pschało. Ssmy wosjewili, so chzemy „Pomhaj Bóh“ 5. njedźelu po ßwj. Trojizy, 30. junija, jako lecźaze łopjeno wuhotowacź. S tutej njedźelu sapocźnu ßo w Sakskej tak mjenowane „katechizmußowe prědowanja“. Tuž je nusne, so Ssmolerjez knihicźischcźerńja bórzy shoni, kelko ßo łopjenow trjeba. Tohodla chzyłe wschě wołady, knjeża fararjo abo sastupjerstwa hacź do 18. junija jej sjewicź, kelko cźißłow ßebi skasaja, — nimo cźißłow porjadnych cźitarjow nascheho njedźelnika. Łopjeno směje pak 4, pak 8 stron; pschecźa wo tym njech ßo ßobu wosjewja, so bychmy ßo po nimi rossudźili.

Redaktor.

H. B. Sa rjanu poßyłku ßo wutrobnje dźakuju. Je dobra a rjana.

H. w B. sa 3. po Tr. — **K. w B.** sa 4. po Tr.

Samołwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach.

Czißło 24

Pomhaj Bóh!

Létnik 39

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosć da.

Njech ty spěwaš
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřeŵ će. F.

Serbske njedźelske lopjeno

Budyschin **16. junija 1929** **Bautzen**

Czischcź a nakład Smolerjez knihiczischczérnje a knihatnje, sap. družstwo s wobm. ruk. w Budyschinje

Wukhadźa kóždn ßobotu a płaczi schtwórczlétnje 108 slotych pjenjezkow

3. njedźela po ßwjatej Trojizy.

Luk. 15, 1—10.

Czlowjeski ßyn je pschischoł, so by pytał a sbóżne cźinił, schtoż shubjene je (Luk. 19, 10). Ja chzu to shubjene saßo pytacź, a to sabłudźene saßo pschiwjesćź, a to sranjene wobalecź, to ßłabe poßylnicź (Hes. 34, 16). Wobaj schpruchaj to wuprajitaj, schtoż wopißuje nasch Sbóżnik w ßwojimaj pschirunanjomaj wo dobrym pastyrju, kiž pyta ßwoju sabłudźenu wowzu a wo žónskej, kiž pyta ßwój shubjeny krosch. W nimaj manny jadro a žro evangelija. Jow widźisch wěrne powołanje Sbóżnika wopißane. „Ja ßym pschischoł, so bych pytał a sbóżne cźinił, schtoż shubjene je", to je, sa cźoż je Jesuß żiwy był a wucźił; sa cźoż je ßmjercź cźerpił a ßmjercź pschewinył, sa cźoż je nam sjewjenja dał a zyrkej sałożił. Pytacź a sbóżne cźinicź, schtoż je shubjene, to je jeho wyßoke, jenicźke powołanje, w tym je jeho zyła wutroba a żiwjenje wobsamknjene. Woßrjedź tuteho bójskeho powołanja widźimy Jesußa pschi spoczatku nascheho sceńja, hdźež rěka: „Pschibliżowachu ßo pak k njemu wschelazy złonizy a hrěschnizy, so bychu jeho poßłuchali." Tak běsche to pschezo. Hdźež Jesuß stejesche a khodźesche, pschezo saßo ßo jemu pschibliżowachu tajzy ludźo, kiž mějachu něschto na ßwojim ßwědomnju, na kotrychž pokasowachu s porstami farisejszy, ßo hordźo se ßwojimi poczinkami. Schto czehnjesche pak tamnych k Jesußej, so bychu jeho poßłuchali? Dokelž běsche do jeho wobliczа něschto sapißane, schtoż běsche kaž pschecźelniwe pscheproschenje: „Pójcźe ßem ke mni wschitzy, kiž wy sprózni a wobcźeżeni scźe, ja chzu waß wokschewicź." Hdyž poßłuchachu nutrnje powěscź hnady s erta Sbóżnika, ßo jeho wutroba wulzy jara sradowasche. „Ja cźe khwalu, Wótcże a Knjeże njebjeßow a semje, so ty to psched mudrymi a rosumnymi potajił ßy, a ßy jo tym njerosumnym sjewił." Pschecźiwo tutej ßwjatej radosczi sběhasche ßo mórczenje farisejskich a pißmawucźenych, kiž dźachu: „Tón bjerje hrěschnikow horje a jě s nimi." S tym chzychu jemu cześcź rubicź a jeho hanicź. O blasnosczi! Żenje njeje s njeßwjateho erta ßłowo pschischłe, kiž bě tak wěrne a prawe a kiž by potom tak lubosny synk měłe, kaž tuto ßłowo. Haj, prajicź ßměmy: Jesuß jenoż hrěschnikow horje bjerje, jenoż tych, kiž pschińdu pósnawschi ßwój hrěch ke njemu jako hrěschnizy. Jeli so my prajimy, so żaneho hrěcha nimamy, njemóże wón nasch Sbóżnik bycź. Jeli so prajimy, so njejßmy shubjeni a sabłudźeni, njemóże wón naß namakacź a sbóżnych cźinicź. Wschitkich hrěschnikow Jesuß pyta, wodźi, pschijimuje. Wón praji: „Wobrocź ßo ke mni, pschetoż ja wumożu cźe." Mórczazym farisejskim pyta nětk Jesuß s dwěmaj pschirunanjomaj dopokasacź, so njemóże ßo teho nihdy wostajicź. Tuž wobhladujmy jene po druhim.

Pastyŕ a jeho shubjena wowza. W tutym pschirunanju je czlowjek wopißany w ßwojej ßłabosczi a potrěbnosczi, so by wjedźeny był. So by strachotam, kiž hroża jeho duschi, napscheczіwo stał, je pscheßłaby. So by ßam prawy pucź namakał, njeje jemu możno. Czlowjek trjeba pastyrja, kiž jeho schkituje a wjedźe. A tajki ßwěrny pastyŕ czlowjekow je Jesuß Khrystuß. Sa tajkeho jeho snajemy s jeho ßłowow: „Ja ßym tón dobry pastyŕ — ja wostaju ßwoje żiwjenje sa wowzy — ja snaju ßwoje wowzy." S luboscźu hlada na kóżdeho, kóżda wowzka je jemu do wutroby sapißana. Runje tutu wopornu luboscź chze Jesuß se ßwojimi ßłowami wujaßnicź: „Kotry czlowjek je

mjes wami, kiž ma sto wowzow, a hdyž wón jenu wot nich shubi, so by wón te dźewjecź a dźewjecźdźeßacź njewostajił we puscźinje a njeschoł sa tej shubjenej tak dołho, hacž by ju namakał?“ Symny rosum praji: Wot sto wowzow jenu shubicź, to je k snjeßenju. Ale cźopła wutroba ma ßobucźerpjenje se sabłudźenej jenej wowzu, myßlo na to, kak błudźi w dalokej puscźinje a napoßledk hłodu mrěje abo budźe wot dźiwich swěrjatow rostorhana. Tuž njemóże ßo teho wostajicź, so njeby pastyŕ pytał njesprózny w ßmilnosczi a njehladajo na strachoty, doniž ju njeje namakał. A potom? O s kajkej radosczu wosmje woßłabjenu na ßwojej ramjenji a njeße ju rucže dom a wjeßeli ßo se ßwojimi pschecźelemi a ßußodami. Kak wěrne a naturske je to wscho, a tola jow jenož dźe wo jenu khudobnu wowzku, wo jenu wot sto. — A wěczna lubosczź, kiž bydli w njebjeßach, dyrbjała ßo wot natursheje lubosczże pastyrja wohanibicź dacź? Hdyž cźłowjek ßo sabłudźi wot praweho pucźa žiwjenja a ßlepje běži k hłubinam skaženja, tehdy dyrbjała Boża wutroba mjenje ßmilenja sacźuwacź, dyžli pastyŕ se ßwojej wowzu? A běsche něhdźe jenož jena duscha sabłudźena? Njesteji pißane: „My błudźachmy wschitzy jako wowzy.“ A hdy by jenož jena wowza była, hdy bych ja ßamlutki sabłudźeny był a nichtó njemohł mi pomhacź, sawěscźe, moje dla mój Sbóžnik pytacź pschestał njeby, doniž njeby mje namakał. Wěrisch to? Tuž daj ßo namakacź, shubjena duscha! sabłudźene dźěczo! Jeho staroscź wo tebje a jeho ßobucźerpjenje je wjetsche dyžli jeho hněw. Jeho hněw ßo na tych stoži, kiž ßo jemu pschecźiwjeja se ßamopaschnoscźu. Spóznajesch-li pak: Ja ßym shubjeny, praji tebi: Ja ßym twój wumožeŕ; ja ßym pschischoł tebje pytacź a sbóžneho cźinicź, dokelž ßy shubjeny. S lubosczu k tebi ßym psches cźernje a do hłubiny ßmjercźe schoł; pój, ja chzu cźe psches puscźiny a hłubiny domoj njesć, domoj k selenym pasttwam a cźerstwym wodam, hdźež wocźerstwi twoja duscha. Pój, ty póznajesch: „Tón Knjes je mój pastyŕ, na niczim ja nusu njesměju.“ O so bychmy tutej wjeßełej powěscźi wěrili! Ale njemylmy ßo! Tajka wěra je jenož potom wěrna a prawa, hdyž je s pokutu sjednocźena. Jenož tych hrěschnikow Jesuß rodźi a pschijimuje, kiž póznawschi ßwoju winu sprawnje ßebi žadaju, ßwój hrěch wotbycź. Potom hakle móże ßo Knjes nad nim wjeßelicź. „Ja praju wam, so runje tak wjeßołoscź budźe w njebjeßach na jenym hrěschniku, kiž pokutu cźini, psched dźewjecź a dźewjecźdźeßacź prawymi, kotsiž pokutu njepotrjebaju.“ Schtó ßu tucźi prawi? Snano cźi, kiž ßu teho měnjenja, so ßu prawi, kaž farisejsźy? Ně, jenož kiž ßu s pada a hłubokeho skaženja ßo dali wumóz. — So pak bychmy hischcźe lěpje spóznali, cźehodła ßo Sbóžnik njemóże pytanja wsdacź, wobhladujmy tež druhe pschirunanje **wo žonje a shubjenym kroschu.**

Tu widźimy, kak nucźi Knjesa hischcźe něschto druhe, so pyta shubjene dusche. Pschetož krosch njepytasch se ßmilenja, ale, dokelž něschto płacźi a ma ßwoju hódnoscź. Tehdom płacźesche jedyn krosch wjazy, dyžli dźenßa dźeßacź. A hdyž běsche dźeßacź kroschow zyliczke cźežko saßłużene samoženje khudeje žony we pschirunanju, srosumimy, so ma jedyn krosch sa nju wulku hódnoscź a płacźiwoscź. Tež tutón jedyn krosch je sa jejne hospodarstwo žadny, so njemóże jeho parowacź. Runje tak ma kóžda cźłowjeska duscha wulku hódnotu a płacźisnu w Božim hospodarstwje. Bohatstwo Jesußa Khrystußa wobsteji s njeßmjertnych duschow, kotrež je „niz se slotom abo se ßlěborom, ale se ßwojej krwju“ ßebi warbował; wone ßu jeho pokład a kubło, s kotrehož njecha ani jedyn kruch parowacź. Krosch dostanje ßwoju płacźiwoscź a hódnoscź niz jenož s metalla abo kowa, s kotrehož je bity, ale s wobraza abo snamja a wopißma, kiž je do njeho sacźischcźane. Tak je cźłowjekej nadobne snamjo a podobnoscź sacźischcźena, kotraž cźini jeho drohotneho w Božimaj wocźomaj: po ßwojej podobnosczi je Bóh naß stworił. A dokelž bu tuto rjane snamjo Boże psches hrěch wohidźane a skónzowane, tohodła je Khrystuß pschischoł, so by jo wobnowił. Wón ßam, najcźistotnische snamjo najwyschscheho Boha, chze naß do ßwojeje podobnoscźe pschekraßnicź, naß dobywschi sa ßwoje wobßedźeństwo. — Nětk wopomń, kak dyrbi to jeho srudźicź, hdyž padnje jene s tutych drohotnych kubłow do próchа a ßmjecźa dele. „Kotra žónska je, kiž dźeßacź kroschow ma; hdyž wona jedyn shubi, so by ßwěczku njesaßwěcźiła a khěžu njemjetka a ßwěru njepytała, hacž wona jón namaka?“ To je, kaž by zyła luboscź na tón jedyn krosch ßo shromadźiła. Macź, kiž ma dźeßacź dźěcźi, lubuje wschitke a njechała žane parowacź. Hdyž pak jene skhori, je jej to khore dźěczo najlubsche. Wo žane ßo tak njestara, sa žanym tak ßwěru njehlada, kaž sa tym khorym. Tak, praji Khrystuß, mam ßo tež ja. Cźłowjekow, kotrychž ßym wumół, lubuju wschitkich jenak a ßym wjazy sa nich dał hacž žónska sa ßwój krosch abo macź sa ßwoje dźěczo. Kak njedyrbjało nětk mi na staroscźi bycź, hdyž jedym s nich mi s ruki padnje, shubjeny dźe? Hlaj, tehdy cźini Knjes kaž žónska w pschirunanju: Sswězu evangelija saßwěcźiwschi dawa jeje jaßnemu ßwětłu do wutroby sabłudźeneho ßwěcźicź. Tam ßo pod masanoscźi hrěcha saßo nadobne snamjo Boże pokasuje, cźłowjek spóznaje ßebje ßameho, kak hłuboko je padnył a kak je tola pschezo hischcźe ßwojemu Sbóžnikej tak drohotny. Sso hańbuje by drje ßo najradscho pschezo hischcźe skhował pched wocźomaj Sbóžnika. Ale tón njesměje měra, srumuje wschitko, hdźež chzył ßo hrěschnik skhowacź a wucźehnje jeho do sjawnoscźe. Tak namakany, spóznaty podKnjesa wócźkomaj lubosczże, njemóże dleje ßo wobaracź. S radosczu Knjes rjeknje: Ty ßy mój. Ja ßym tebje snowa namakał, nětk cźe dźerżu, khowam a nichtó njedyrbi cźe s mojeje ruki wutorhnycź. O kajka radosczź sa Sbóžnika, o kajke wjeßele horkach mjes jandźelemi.

Jesuß rodźi hrěschnikow! Sa trosczt njech to wschitzy ßłyscha, kiž ßo ßlepi do błudow saběžawschi nětk ßo tyscha. Schtó jim pomha s hubjeństwa? Jesuß rodźi hrěschnika. — Hdyž je wowza shubjena, ßwěrny pastyŕ sa njej khodźi; Jesuß, kiž naß lubo ma, sabłudźenych k stadłu wodźi, so ßo skasycź njemóża. Jesuß rodźi hrěschnika.

Hamjeń.

Bóh stworicźel, Knjes Wěczny!

Hłóß: Wulki Bożo, khwalbu Cźi.

Wěczny Bożo twoja móz
Knježi na njebju a semi,
Ty ßy stworił dźeń a nóz,
Knjes ßy Ty nad stworjenjemi!
Twoju cześcź nam powjeda
Semja, morjo, njebjeßa!

W spocźatku ßy stworił ßwět,
Wscho, schtož widźimy we ßwěcźe
Hižo telko, telko lět.
Dźiwy cźinisch w symi w lěcźe!
Wscho we ßwojej ruzy je,
Wscho po twojej woli dźe!

Stworił prěnjo cźłowjeka
Ssy Ty k ßwojej podomnosczi,
Wschěch chze twoja dobrota
Dowjesć k wěcznej sbožownosczi.
Twoja ßmilnoscź wótzowska
Sdźerži wscho, wschěch sastara!

Mjeno twoje cžeſczene
Dyrbi bycź po zykym ßwěcźe,
Wſcho, pſches tebje ßwjecźene,
Płody njeſcź we kóždym lěcźe.
Knjes ßy ty wot ſpočzatka,
Twoja móz budź khwalena!

Ty ßy Wſchehowědomny,
Niczo njej Cźi potajene,
Wſchehomudry, Wſchudźomny!
S tebje je wſcho rosßwětlene,
Twoje je to kraleſtwo,
Tebje khwali kſcheſczanſtwo!

Twoja je ta Wſchehomóz
Wot wěcznoſcźe do wěcznoſcźe,
Pſched tobu njej' žana móz,
Ty maſch wſchitke woßebnoſcźe!
Majeſtoſcź ty wěczna ßy,
Wſchehomózny Božo Ty! J. W.

Stuttgartſki ſjěſd młodźiny.

Speyer, ſtare, ßławne město ſańdźenych dobow, ſjednoczi ſa wulke woßwjeczenje proteſtazije wjele tyßaz evangelſkich, kaž ßmy pißali. A tola bě móžno, w Stuttgarcźe, niz pſchedaloko wot Speyera, ſjednoczicź na ßamßnym ßwjatkownym ßwjedźenju tu njenadźizy wulku ßyku evangelſkeje mužſkeje młodźiny. 12 000 evangelſkich młodźenzow bě ßo w Stuttgarcźe ßwjatki ſhromadźiło na hłowny ſjěſd evangelſkeje młodźiny Němſkeje. Se wſchěch kónczin kraja běchu tam młodźenzy, ſaſtupujo ßwoje towarſtwa evangelſkich młodźenzow, ſo bychu wobßwědczili pſched kſcheſczijanſkim a njekſcheſczijanſkim ßwětom, ſo tu evangelſka mužſka młodźina je, ſo ſkutkuje, ſo je hotowa, ſa ßwoje wuſnacźe pſchinjeſcź wopory a ſa njo ßwědczicź kaž domach tak w ſjawnoſczi.

A to ſrosumichu pſchede wſchěm tež měſchczenjo hoſpodliweho města Stuttgarta. Hačzrunje běchu wulke hoſpody ſa wjetſche cžrjódy pſchihotowane, njetrjebachu ani jeneje wužicź. Stuttgarcźenjo pſchijachu wſchě te tyßazy do privatnych kwartěrow. Schtóž je ßo hdy na tajkich ſjěſdach wobdźělił, tón wě, ſchto to rěka, a kak rjenje to je. A tu bě jich to 12 000! Hoſpodliwoſcź Württembergſkich je ſnata a wukhwalena, ale wona ßama to njebě, ſchtož ßo pſchi tym ſjewi. To bě ſ njej tež luboſcź ſa wulke ważne dźěło evangelſkeje młodźiny a wopornjwoſcź ſa evangelſku zyrkej a evangelſke wuſnacźe.

Ssobotu wjeczor ßo witachu. A kóždy poſtrow bě ſakoženy na ßłowo biblije. A witachu ßo tam ſ tukrajnymi tež wukrajni ſaſtupjerjo evangelſkeje mužſkeje młodźiny. Stuttgartſka hobrſka měſchczańſka žurla měješche ßwój woßebity dźeń. Stejeſche tola nad tutym ſkhadźowanju to heßło: „My ßo dyrbimy Boha bojecź a jeho lubowacź!“

A ßwjatkowniczka ſjednoczi tute tyßazy w rjanych Božich domach Stuttgarta do ßwjatoczných Božich ßłužbow, na kotrychž wjednizy młodźiny młodym a ſtarym pſchipowědachu wulku ßwjatkownu powěſcź, mjes nimi tež wjednik jakſkeje mužſkeje młodźiny, ſarać Hiecka-Drježdźanſki.

Po Božich ßłužbach bě mózny wuſtup pſched ſjawnoſczu, pſched pſcheczelemi a njepſcheczelemi zyrkwje, wěry, naboźiny, evangelſkeje młodźiny. Farać Kuhlo-Bielefeldſki, general poſawniſtow nawjedowaſche ßam wulki khor dujerjow. S radneje wječe pak hrajachu ſwony ſpěw ſchwabſkeje domiſny.

Popołdnju bě wulka ßwjatoczność, ſ kotrejž woßwjeczichu 60lětne wobſtacźe Württembergſkeho ſjednoczeńſtwa evangelſkeje mužſkeje młodźiny, pſchi kotrymž D. Stange, wjednik mužſkeje młodźiny a nam ſ Budyſchina derje ſnaty farać Riethmüller, wjednik žónſkeje młodźiny, rěczeſchtaj; farać Riethmüller je tola ßam rodźeny Württembergſki.

Wjeczor ſjednoczichu wſchelake wuhotowanja młodźinu ſe ßwojimi hoſpodliwymi Stuttgartſkimi pſchi ſhromadnych wuhotowanjach.

A druhi dźeń ßwjatkow běchu wuradźowanja, pſchednoſchki, hry, a wjeczor wulki cźah ſ faklemi; na 5000 ßo na nim wobdźěli.

Wutoru bě woßebje dźeń wubjerkow a pſchedßydſtwow, a mjeńſchich a wjetſchich ſhromadźiſnow, w kotrychž ßo dźěłaſche a ſkutkowaſche ja poſtup wulkeho ſkutka; je to tuto zyke dźěło kaž dźěło ja młodźinu tak tež dźěło młodźiny; wono chze ßłužicź kaž jenotliwym tak wſchitkim, tak zykemu ludej. „My chzemy ßo Boha bojecź a jeho lubowacź!“ S tutym wuſnacźom a ßlubjenjom ßo tam dźěłachu. A tuto chzedźa nětko do ſkutka ſtajicź tute 12 000 a ſ nimi te 200 000, kotrež ſaſtupowachu. A wſchitzy do hromady wočzakuja, ſo ßo ſ nimi ſjednocźa hiſchcźe wjazy tych tyßazow, kotrež naſdala ſteja, njeſrosumiwſchi, ſo ßebi cžaß tež wot evangelſkich žada, ßo do zykka ſeſtupacź; a woni wočzakuja, ſo pſchihłoßowanje a pomoz doſtanu w ßwojim dźěle kaž wot woßadow tak tež wot ßwójbow a domow, dokelž tola chzedźa wſchěm k ſpomoženju ſkutkowacź a dźěłacź.

Loni k ranju Wrótßławja ſ tyßazami evangelſkich młodych holzow — lětßa k wjeczoru Stuttgart ſ tutymi tyßazami młodych mužſkich — to njech je nam ßwědczenje a nadźija a pohon!

W ßłóncznej krajinje.

Powěſtka wot Khriſtiny Royoweje.

(Pokračzowanje.)

„A wona njemóže cžitacź? Wſchak wy młodźi ſcźe wjazy nawuknyli hač my něhdy!“

Leßina ßo ßydny. Pſchejědźe ſ ruku pſches ßwoje huſte włoßy.

„Wona móžeſche cžitacź, wujo“, wotmołwi tak ſrudny, ſo drje buchu tež hory ſ nim ſrudne.

„Wona móžeſche?“ woſpjetowaſche ſtarz. „Je ßnadź ſabyła?“

„Sabyła! Ach ſabyła je wſchitko! Ow, proſchu waß, njepraſchejcźe ßo mje! To je pſchewulka žałoſcź ſa mnje!“

Juriga to wěrjeſche. Bě jemu Leßiny žel. Lubowaſche jeho, jako by jemu byk ſe ßynom. Hižo tydźenje dołho běſchtaj hromadu bywałoj, dźěłałoj, lěhałoj, a hakle dźenßa widźeſche, ſo khowa jeho młody pſchecźel wulki ból we wutrobje.

„Wěſch, ßymko!“ rjekny luboſcźiwje. „Huſto je cźłowjekej lóžo, hdyž ßo druhemu wupowěda. A ßnadź tež tebi by ßo cźeża wołóžiła, hdyž by ju njenoßył ßam!“

„Ach, wujo, ſa moju cźežu njeje žaneho wołóženja! Pſcheměnicź to, ſchtož je ßo ras ſtało, to nihdy nichtó wjazy njedocźini!“

W horach bě wocźichnyło. —

„Hdźe tež to je ſaßo mój hólz?“ ſapocža ſnowa Juriga po khwili ſrudneho mjelczenja.

„Pawlik?“ Leßina bě kaž by ßo ſe ſteho ßona wutorhnył. „Je wěſcźe ſchoł do ßwojeje ßłóncznje krajiny. Widźach jeho; njeßeſche Sakoń, a Dunaj běžeſche ſ nim.“

„Tutón hólz ßebi na niczo njemyßli, khiba na to „Sswjate Piſmo“, a cźłowjek dyrbi ßo dźiwacź, kak wón jo roſumi.“

„Macze prawje!“ Leßina ſaprě ßebi hłowu do dłónje. „Wón je zyle kaž to pacholko, kotreż Ssyn Boži ßwojim wuczobnikam da ſa pſchikład. Wón kóždemu ßkowczku wěri.“

„Nó, wſchak my też wěrimy!“

„Njewěrimy, wujo!“ Młody mužſki tſchaßeſche ſ hłowu. „Hinak bychmy my dyrbjeli žiwi bycź, hdyż bychmy wěrili! — Abo wěricze wy tomu, ſo ßu wam waſche hrěchi wodate pſches Jeſußa Khryſtußa?“

„Ach, nó!“ Juriga drapaſche ßo w ſchědźiwych włoßach. „Ja to, luby ßyno, njeroſumju. Bóh tón Knjes je wyßoko, a ja ßym hrěſchny człowjek! A kak hrěſchny, to widźu hakle wot tehdy, ſo je tuta ßwjata kniha k nam pſchiſchła! A wot tehdy je też mój hólz tak zyle pſcheměnjeny! Wón wſchak tomu wěri!“

„Haj, wujo! Wón tomu wěri, pſchetoż wón jo też ma!“

„A ty, ßynko?“

„Ja, wujo?“ Leßina powěßny hłowu. „Ja nimam wodacze hrěchow! Wone leża na mni, jako by něchtón tamnu horu na mnje walił. Dołhoż ßym tu w horach, je mi to lóſcho; ale tak bórſy hacź ſaßo domoj pſchińdu a wohladam, ſchtoż je tutón mój hrěch naczinił, budu ja, to wěm, ſ Hiobom ſkorźicź: „Tón dźeń budź ſhubjeny, w kotrymž ßym ßo narodźił.“

„Ach ßynko! Schto ßy to tajkeho dokonjał, ſo ßo tak rudźiſch? Wſchak ßy tola tajki porjadny człowjek, kajkehoż bórſy njenadeńdźeſch!“ Luboſcźiwje wſa Juriga Leßinu ſa ruku.

„Schto ßym dokonjał?!“ Leßina wutorhny ruku ſe ſtarzoweje ruki, pſchikry ßebi ſ woběmaj rukomaj mjeswoczo: „Ach, ſchto ßym ja dokonjał, wujo! Ja ßym ßwoju žonu wo ſtrowy roſum pſchinjeßł!“

„Ow! Schto to prajiſch, Ale kak to, wbohi człowjecze“, ſawoła Juriga. So Leßina wěrnoſcź rěczeſche, bě na jeho wobliczu widźecź, jako ßo ſ njeho ruzy ſwjeſeſchtej. „Njebě wona tebi luba? Ssy ßnadź ſ njej ſlě ſakhadźał, kaž to tak někotſi mužojo czinja?“

„Bě mi luba, dróżſcha hacź njebjo a ſemja!“ ſaſtona Leßina. „Najradſcho by ju na tutych ßwojich rukach noßył!“

„Nó, kak ßy ju to mohł wo roſum pſchineſcź?“

„Ja jej njeißym wěrił. Je mi ßo tola wſdako, ſo mi ju něchtó woſmje. Dźenßa wěm, ſo je mi była ßwěrna, ſo je mi ßłuſchała zyle. Tehdy njeißym tomu wěricź mohł. Njemóżach ſnjeſcź, ſo ſ někim pſchecźelnje rěczeſche. Wěrcze, to bě kaž tajka khoroſcź. Hdyż je to na mnje pſchiſchło, kaž — Bóh ſwarnuj — někotſi maja khoroſcź, ſo ßo ßami njewobknjeża, tak ßo ja też njeißym wobknjeźił. A ludźo ßu mje hiſchcze ſchcźuwali! So bych ja tola tehdy Boha ſnał tak, kaž jeho nětk ſnaju, hdyż ßwjate pißmo cźitam! Bych ßo k njemu wobrocźił wo pomoz! Tak pak pytaſche moja macź ſa mnje pomoz pola wſchelakich babow — a ja ßo dach do picźa!“

Leßina ſaſtona ſnowa a wotmjelkny.

„Ach, ßynko, powjedaj jenoż dale, hdyż ßy tola ſapocźał! Budźe cźi lóżo!“ namołwjeſche ſtarz ſrudneho.

„Jako nam Bóh tón Knjes ßynka wobradźi, bu to na khwilu lěpje“, ſapocźa Leßina ſaßo. „Ale potom njemóżeſche mje ani też to pěkne dźěczo ſwjeßelicź! Żona mějeſche jo jara lubo, a ja njepopſchach jemu tutu luboſcź. Hdyż druhim dźěcźi mrějachu, ßym ßebi pſchał, ſo by wono też radſcho wumrěło, ſo by ßo wona ſ nim njeradowała. — Ach, ja to ani wam ani nikomu na ßwěcze njemóżu powjedacź, kak je mi to było. Ssym wjedźał, ſo djabeł kaž rujazy law wokoło khodźi a hlada, koho by póżrěł, ale ja njecźěkach pſched nim, ja njecźěkach ſe ſpytowanja a tuž mje doſta zyłeho do ßwojeje mozy.

Jako njedawno cźitachmy, kak je Jeſuß Khryſtuß wobßydnjeneho wuſtrowił, ſpósnach, ſo je też w mni to dyrbjało djabolniſtwo bycź, kotreż mje wuwjaſa a ſawjedźe.

(Pokracźowanje.)

Zyrkej a ſtat.

Saſſke konſiſtorium je ſa dźenßa, 16. junija, woßady namołwjało, ſběracź kollektu ſa ſaſtaranje małych dźěcźi. Tuto dźěło kſcheſcźijanſkeje luboſcze je nětk 150 lět ſtare a wot tamneho cźaßa fararja Oberlina ßo bóle a bóle roswiłało. My mamy we Łužizy jeneho ſ wjednikow tutoho zyły němſki kraj wobßahazeho ſkutka. To je k. farař lic. theol. Gehring we Sohlandźe pſchi Cźerćwjenym kamjenju. Tutón je też knihu piſał, kotraż je ßo wo tutym dźěle wudała, woßwjeczicź tutón ſkutk a rosprawjecź wo jeho 150lětnym dźěle a wabicź do tuteho dźěła. Naſch cźaß ſe ßwojimi wobſtejnoſcźemi ßwědcźi ſa to, ſo je to wulzy nuſne dźěło.

W **Mexiku** bliži drje ßo wojowanje mjes ſtatom a katolſkej zyrkwju ke kónzej. Vatikan je prjedawſcheho biſkopa Mexikańſkeho kraja ſa ßwojeho wotpóßłanza pomjenował, kotryż by ſ Mexikańſkej wyſchnoſcźu wo měrje jednał. Tutón arzybiſkop, kotryż bě ßo po wudyrjenju njeměrow do Waſhingtona pſcheßydlił, je ßo do Mexika podał.

S **Italſkej.** Tu bě ßo bamſchej poradźiło, wjele dobycź ſa móz katolſkeje zyrkwje. Tola tuto wjeßele a tutón měr bu ſkaženy. Bamž je jara njeſpokojom ſ Mußoliniom a ſ tym, ſchtoż je wón wo zyrkwi a druhim rěcźał a je tutu njeſpokojnoſcź też wuprajił.

Krematorijow abo paleńjow cźełow je na zyłej ſemi něhdźe 280; Europa ma jich ſ nich 180 a ſ tutych ſaßo Němſka 88.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

Hłowny ßwjedźeń ſakſkeho ſwonkowneho mißionſtwa wotměje ßo 15. ſeptembra w Schneebergu. Krajny biſkop D. Ihmels budźe na ßwjedźeńſkej Božej ßłużbje prědowacź. Mjes hoſcźemi budźe drje też domoródny tamulſki duchowny jako wotpóßłanz evangelſkeje zyrkwje Tamulow, kotraż je ßo we wójnje a po wójnje ſ naſcheho mißionſtwa w Indiſkej wutworiła.

S **Kubſchiz.** Kaž móża Serbja w Mißionſkim Póßle nadrobniſcho cźitacź, je mjes ſchtyrjomi ßotrami Wandsburgſkeho diakoniißenſkeho doma, kotreż w ſeptembru do Khiny wucźeżechu, też Kubſchiczańſka ßotra Fr. Wjeliz. Wona tam w dalokej a hiſchcźe pſchezo njeměrow połnej Khinje ſe tſjomi druhimi ßotrami ſa Liebenzellſke mißionſtwo dźěła. Mißionſki Poßoł ſa junij woſjewja też ſajimawy liſt, kotryż je ſ puczowanja piſała, kaž też liſt jeneje towaŕſchki. Pſchecźawſchěch pſchecźelow Swonkowneho mißionſtwwa — a tutych je drje tola pſchezo hiſchcźe wjele mjes Serbami — pſchewodźeja Serbowku tam do zuſeho kraja a w zuſym kraju.

Liſtowanje:

Lecźaze łopjeno: Na tydźeńſche woſjewjenje wo lecźazym łopjenu wo katechißmje budź tu dźenßa dopomnjene. Njech nichtón njeſkomdźi ßebi hódnu liczbu hacź do 18. junija we knihicźiſchcźerni ſkaſacź. Cźißło 30. junija chcemy ſa tajke wužicź. — Schtóż měł pſchihódne woſjewjenje ſa njo, je proſchene, je do Noßacźiz póßłacź. Redaktor.

K. w B. ſa 4. po Tr. — K. w K. ſa 5. po Tr. (cźißko ſa Katechismuß).

Samołwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach.

Czišło 25

Pomhaj Bóh!

Lětnik 39

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosć da.

Njech ty spěwaš
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je;
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřeŵ će. F.

Serbske njedźelske lopjeno

Budyschin 23. junija 1929 Bautzen

Čišchcź a nakład Smolerjez knihiczischczérnje a knihaŕnje, sap. družstwo s wobm. ruk. w Budyschinje

Wukhadża kóždn sobotu a placži schtwórczlětnje 108 skotych pjenjezkow

Na swjedźeń swj. Jana kschcźenika.

(4. njedźela po swjatej Trojizy.)

Jes. 49, 1—3, 5—7.

Swjedźeń swj. Jana chcemy dźensa swjeczicź, swjedźeń toho, kotrehoż bě Bóh wuswolił jako prjedownika swojeho syna. Dźakny swjedźeń to dźensa je sa to, so je Bóh nam tak bohacze sjewił swoju hnadnu wolu, so je nam dał składnosćź, wopominacź wschitke te wulke dny nascheho sboża, so je nam daril swoju zyrkej, so bychmy s njej móhli živi bycź w spósnaczu Božeje mudrosćze. Tak je wón też dał so narodźicź swj. Janej, so bychmy posłuchali na jeho hłós a so dali pschihotowacź na pschińdźenje Sbóžnika. Dźiwamy so snano, so so to nětko kóžde lěto wospjetuje, so nětko hižo sasso, tak rucze po swjatkach, słyschimy sasso skoro hodowne synki pschichodneho sboża. Ale je tak, so je to wschitko tak hłuboke, so dosćź njemóżemy so do njeho sanuricź. Tak je dźensa sa nas też dźeń nutrneho proschenja, so bychmy prawje spósnali Boże pucze bjes dwělowanja. To nam nasch tekst dźensa praji, so je Bóh swj. Jana wuswolił k tomu, so bychu ludy na njeho posłuchałe, so by wón był swětło póhanam a pokasał k sbožu. Też nam tak pokasuje swj. Jan nascheho Sbóžnika, my wschitzy smy hižo s radosczu w czasu swjateho adventa na jeho hłós posłuchali. Tohodla so wjeselimy dźensa na dnju naroda, so je Bóh jeho nam jako poslednjeho wulkich profetow stareho sakonja póslał, so by wón pokasał na dopjelnjenje czasow. O my dźensa wosebje saczuwamy, so trjebamy Janowe wosoby, kiž bychu nam wschitkim se słowom móznym a se živjenjom swjatym pokasali wěrneho a živeho Sbóžnika a nas tak jako Boži póssli wabili k tomu, wo kotrymž je jenicźzy sbožo, k Jesusej. Dokelž je swj. Jan tak jenoż hladał na Jesusa a pschinoschował k jeho pschekrasnjenju, tohodla je wón namakał czestne městno w zyrkwinym lěcze, so by nam był s pschikładom sbóżneho živjenja, kiž sa Khrystusom wjedże, drje psches nusu a kschiž a smjercź, ale tola k Božej krasnosczi. Tak też dźensa wopominamy wschitkich tych, kiž su pschewinyli w Khrystusowej krwi a nětk wotpoczuja w měrje. Haj tam a sem je Janowy swjedźeń kaž druha njedźela semrětych, kiž chze nam w czasu lětneje pychi pokasacź sachodnosćź a khutnosćź živjenja. Tak su czi, kiž wjazy tu njejsu, też sa nas Boži póssli, kiž k pokucze wabja a wołaja, kaž Jan kschcźenik. A to je dobra a rjana myssl, hdyž my tak Janowy dźeń swjeczimy w prawej pokucze a w pohladnjenju k njebjesam, naschej wěcznej domisnje. Pschede wschěm pak so wjeselimy, chcemy a směmy so wjeselicź dźensa, so je Bóh nam dał swěru na naschim puczu a rosswětlenje w naschim živjenju, so w cźěmnosczi njejsmy kaž póhanjo, ale w jasnym słónzu spósnacza Božeho. Tak chcemy so se starej modlitwu dźensa so modlicź:

„Twoja zyrkej, o Božo, njech cźerpa wjesele s porodźenja swj. Jana kschcźenika; pschetoż pschez njeho je so sesnała se stworicźelom swojeho samsneho s nowa narodźenja, s naschim Knjesom Jesusom Khrystusom! Hamjeń.

Dosynk 3. njedźeli po ßwj. Trojizy.

Jesuß, tón dobry pastyŕ!

A chzemy tola kedźbowacź jow derje,
Na hłóß toh' dobroh, ßwěrnoh pastyrja,
Kiž njewopuschczi stadko, ale skěrje
Sso ßameho sa wowzy moricź da!
Ta luboscź naschoh' Sbóžnika
Tu nihdźe na ßwěcźe wschak nima runjecźa!

Kak wjele pak jich je, kiž wotstorkuja
Tu ßwěrnu ruku, kiž jich wodźicź chze,
A na hłóß ßwojoh' Knjesa njekedźbuja,
Sso spuschczeja pak ßami na ßebje!
Kak husto tajzy podleža,
Hdyž nadběhuje jich lescź njepschecźelowa!

Joh' luboscź k hrěschnikam wschak njeje mała.
Kak ßwěru hlada ßwoje stadleschko!
Hdyž je ßo žana wowza wotběžała,
Wón ja tutej na měscźe puschczi ßo,
So njeby tajka wowczičžka
Tam wonkach w puscźinje kónz srudny namkała!

Ow, kajku dobru, tucžnu pastwu skiczi
Tón pastyŕ wschěm, kiž tudy sa nim du,
A kak ßo sraduja wschě człowjeske dźěczi,
Kiž w Khrysta ranach pokoj namkachu!
Schtóž Božu luboscź pósnał je,
Tón potom sa pastyrjom tym dobrym dźe.

Tež potom, hdyž wón ßwojich druhdy wodźi
Psches cźěmny doł a straschnu puscźinu,
Tam wěrjazy tak troschtnje sa nim khodźi
A dźerži twjerdźe ruku spomožnu.
Wschak tón, kiž morjo směruje,
Tež ßwoje wowzki se cźěßnoscźe wumóže!

Pój, kiž sa ßwěta lóschtom honisch tudy!
Ta prawa sbóžnoscź je w Jesußu!
Swět, kotryž je na pokoju tak khudy,
Cźi cźini wutrobu tak njeměrnu!
Tuž khwataj, wobrocź k Bohu ßo,
So był by jedyn pastyŕ jene stadleschko! H. B.

Dźeń 28. Junija.

Dźeń 28. junija budźe to 10 lět, so ßo dyrbjachu we Versailleßu po wulkej wójnje měrowe wucźinjenja podpißacź. Wubjerk evangelskich zyrkwjow Němskeje je na to dźiwał, tutón dźeń we wschitkich evangelskich krajnych zyrkwjach Němskeje jako dźeń žarowanja wosnamjenicź.

Evangelsko-lutherske konsistorium w Drježdźanach je tehodla poručziło, so ßo 28. junija we wschitkich wosadach k žarowanju swoni, a to popołdnju w 3 hodźinach, t. r. w tej hodźinje, w kotrejž bu 10 lět prjedy we Versailleßu wucźinjenje podpißane. Swonjenje swonow dyrbi wosady na dźeń a na hodźinu tuteje němskeje katastrofy dopomnicź a napominacź, ßo modlicź.

Wjeczor dyrbja ßo Boże ßłužby dźerżecź. Kak ßo tute wutworja, je jenotliwym wosadam pschewostajene. W tych wosadach, kotrež maja runje na polach a łukach nusne dźěło, móže ßo tuta nutrnoscź na scźěhowazu njedźelu pschepołožicź. Sa wulke města budźe ßnadź prawje, tutu Božu ßłužbu jenož w jenej zyrkwi dźerżecź.

S tutym poručzenjom wo 28. septembrje ßnadź ßo tu a tam porjad katechismußowych prědowanjow pscheměni. Město 5. njedźele budźeja ßnadź hižo dźenßa, 4. njedźelu po Sswj. Tr. sapoczecź a wo Božich 10 kasnjach prědowacź. Na 6. njedźeli by potom prědowanje wo wěrje scźěhowałe.

Mytowane mißionske dźěło.

W Mayavaramje w Indiskej ma Lipscźanske mißionstwo tkajerńju. W njej dźěłaja swjetscha indiske wudowy. Wone tam pod dohladowanjom mißionskich ßotrow wuknu tkacź a ßebi saßłužecź ßwój wschědny khlěb. 23 stołow je tam w dźěle. Tuta tkajernja dosta nětk na wustajeńzy industrije w Fanjore w Južnej Indiskej ßlěbornu medaliju. Gouverneur Madraski ju jej spožczi. To je też sjawne pschipósnacźe mißionskeho skutkowanja.

Schto ßebi tak zyrkwina ławka myßli.

W němskim wosadniku Lubijskeho zyrkwineho wokrjeßa „Botschaft aus dem Löbauer Land" cźitasch w mejskim cźißle něhdźe tole, schtož je sajimawe doscź, so jo też hischcźe druhdźe cźitaja, haj wschudźom cźitaja, hdźež zyrkwine ławki steja.

„To njej mi luba wěz, schěscź dnjow bjes ßłužby bycź a ßedmy dźeń próšdna wostacź. — To je dźěłonjeměcźe, wo kotrymž nichtó njewěri, — a tola by mi tak lohko pomhane było!" —

„Kaž husto ßo nowotnik na mnje ßydnje, ßo nadźijam, so saßo pschińdźe; — ale ja ßo s tym tak husto sjebam. Ssu człowjekojo, kotrychž ßym jenož trójizy wohladał: pschi kschcźenizy, pschi konfirmaziji, pschi wěrowanju. Kaž dołho na paczerje khodźachu, ßydachu horjekach pschi pischczelach. Jako buchu požohnowani, buchu woprawdźe wužohnowani — (Němz praji tu: eingesegnet — ausgesegnet a ma s tym hischcźe dorasnischi wuras toho, schtož je s tutym ßłowom prajene.) — a k wěrowanju też jenož pschińdźechu, dokelž nochzychu tuteje pychi parowacź." —

Ta ławka, kotraž tu na tutym městnje stejesche, prjedy hacž mje ßem stajichu, bě tak njepschihódna, ale ludźo tola pschikhadźachu, a na ßwojim městnje ßydachu; pschikhadźachu kóždźiczku lubu njedźelu, snajmjeńscha s kóždeje ßwójby jedyn. Jim bě to prawje tak, so bě ławka tak njepschihódna, njekomodna; woni chzychu tu Bohu něschto woprowacź wot ßwojeje komodnoscźe. Ja cźinju ßebi porok, so ßnadź ßym ja jich se ßwojej khmanoscźu a komodnoscźu smjechcźiła."

Myßlmy ßebi, so je tón, kotryž je tole zyrkwinej ławzy wotpošłuchał, był pschi tym wot někoho moleny a pschetorhnjeny. Ssnadź je też runje w tutym wokomiku někhtó, kotrehož městno na tutej ławzy bě, k njej pschischoł a ławzy ßu se spodźiwanjom jeje myßle stejo wostałe; bě to tola někhtó, kotrehož po wjele lětach — kelko, to we wokomiku njewědźesche —, saßo ras wohlada. Pschetož zyrkwina ławka móže hischcźe wjele wjazy myßlicź a powědacź hacž to, schtož bu runje sapißane. A kóždy móže to wußłyschecź a srosumicź, wón trjeba jenož wuschi nastajecź a ßwědomjo pschepytowacź, — ßwoje ßwědomjo wěso, niz ławzyne, — a wón ßłyschi hischcźe wjele wjazy. Tak ßłyschesche ju někhtó tak rěczo:

„Ty mój pschecźelo: Ja mam cźi něschto prajicź. Twój luby, stary dźěd, tón pschikhadźesche kóždu lubu njedźelu a kóždy ßwjaty dźeń a ßydasche tu w tajkej nutrnoscźi, so ja ßebi ani njeswěrjach ßo piknycź. Twój nan, wón pschikhadźesche s dźědom najprjedy ßwěru ßobu, ale posdźischo pschińdźe

hakle kóždu druhu abo też tsecźu njedźelu, ale tu pschikhadźesche. A ty? hdy dha to bě, so ty tu poßledni krócź bě! To ßu tola hižo měßazy!“ — Ja njewěm, schto je młodźenz kawzy wotmołwił a s cźim je ßo samołwjak, hacź s dźěłom abo se sabawu abo se sportom abo se starschiskim domom abo s cźim. Ale hižo tamne krótke ßłowo doßaha, wosnamjenicź wjele.

Ssy ty, luby cźitarjo, luba cźitarka, hdy poßłuchał na to, schtoż zyrkwina kawka powěda? A schto je powědała? Ssnadź, haj zyle wěscźe to a tamne, schtoż je sa wschěch ważne a rosßudne. Tuž ßo njekomdź, jo też druhim sdźělicź. Nasche łopjeńko chze cźi rad pschi tym pomhacź, so jich to prawje wjele schoni — ßebi a druhim k žohnowanju.

Alkohol ßo wobara.

Cźitachmy runje něschto, schtoż wjedźecź je zyle wěscźe sa wschitkich jara dobre a nusne.

Sjednoczenstwo „Arbeitsgemeinschaft der Gärungs- und verwandter Berufe im Regierungsbezirk Minden und Freistaat Lippe, e. V.“ proschesche w liscźe redakzijam nowinow pschipóßłanym a wosjewjenja wo snjesboženjach nastupazym, so bychu ßo wostajiłe, tajke powjescźe wosjewjecź, abo, hdyž njeje móžno, je wuwostajicź, so njebychu napißma kaž: „Der Schnapsteufel“, „Teufel Alkohol“, „Wieder ein Opfer des Alkohols“ a podobne nałožowałe.

Ale s tym niz doscź. Pschistajene bě: „My ßo nadźijamy, so na nasche wusprawnjene pschecźa dźiwacźe a so budźe tak też sa pschichod móžno, so bjes sadźěwkow hromadu dźěłamy.“

Jedyn cźaßopiß pschistaji k tutomu wosjewjenju: „Kóžda ßada tutoho hnujazeho wotkrycźa myßlow rěczi zyłe swjatki“ — to chze prajicź: wupraji telko, so mohł zyłe knihe pißacź.

„Alkohol“ je jedyn s tych njepschecźelow cźłowjekow, kotrehož cźłowjekoju nochzeja dopósnacź. Tu rěka: „Niz jeho wotroczk bycź, ale ßebi jeho sa wotroczka sczinicź! Pschetoż też wo nim płacźi: „Wón jara mózny je a ma doscź leßnoscźe.“

W ßłónczˇnej krajinje.

Powěstka wot Khristiny Royoweje.

(Pokracźowanje.)

Ja njemóžu wjaz prajicź, kak je to było, jenoż so ßym po tym zyły tydźeń pił. A pjany kajkiž běch, ßym žonje dźěcźo kradnył a jo něhdźe sanjeßł, Bóh ßam wě, hdźe. Ja jenoż wěm, so ßu mje nadeschli daloko w zusnych horach bjes wědomnja a ßameho; dźěcźo njebě wjaz pschi mni.

Ja ßym potom dwě njedźeli leżał bjes wědomnja w zusej khěžzy. Ssu mi prajili, so je mje syma mjetała. Jako po tsjoch tydźenjach s wulkej prózu hacź dom dóńdźech, a ßo žona zyle sadwělowaza, mje sa dźěsczom praschesche, njewědźach ani, so ßym jo měł ani, komu ßym jo dał.

Ow, kak ßmy jo potom pytali! To ßo njeda wupowjedacź! — Wschitko podarmo! — Žona a macź ßebi ßamo myßleschtej, so ßym jo skónzował! — Ja njewěm, byrnjež mje na měscźe sabili! — Ale wonej ßo bojeschtej, so bych do jastwa pschischoł; tuž jeno wosjewischtej, so je ßo dźěcźo shubiło. Dokelž ja njeběch domach był, ßu ludźo to wěrili, snajachu naß jako porjadnych a pschistojnych ludźi. So ßo ja druhdy wopich, to ßu wjedźeli. Ale schtó dźiwa pola naß na to?

Sa moju žonu je pak to było teje žałoscźe pschewjele! Jako njejßmy dźěcźo namakali, sbłasni wona. — Ach, je to žałoscź, ju widźecź tajku młodu hischcźe a pěknu, kak to po domje khodźi. Druhdy wschitko wobstara, jako by měła strowy rosom, ale nadobo sawali ßo do rubischcźa a běži pytacź ßwoje dźěcźo. Někotry ras ßu ju nam dobri ludźo dom pschiwjesli zyle wustatu. Kóždy mje wobžaruje, so mam s njej tajke žiwjenje, ale nichtón njewě, schto je jeho prawa pschicžina.

Někotry ras ßebi myßlu, hdyž w nozy wotucźiwschi, ja widźu po jstwje khodźicź abo pschikrywacź prósdnu kolebku, so dyrbju hnydom na ßudnistwo běžecź a tam wusnacź, so ßym ßebi dźěcźo sahubił — a žonu. Wjaz ras je mje macź naprošyła, so njeßměm hicź, hdyž mje tyknu, schto sapocžnjetej wonej, tutej wbohej, běbnej woßobje; to mi ani moje dźěcźo saßo njepschinjeße ani moju žonu njewustrowi. —

Nětk ßym wam wupowjedał, a nětk wěscźe, s kajkim cźłowjekom scźe to hižom tydźenje dołho kaž nan žiwy był! — Mózecźe mje nětk wuhnacź!“

Ach, schto też to rěcžischˇ, ßynko! Kak bych mohł wuhnacź tajkeho njesbožowneho cźłowjeka!“ Starz wutrě ßebi ßylsy. „A njewěsch ty woprawdźe, hdźe ßy dźěcźo donjeßł abo kak ßy jo skónzował?“

„Hdźe ßym jo donjeßł, to njewěm, ale so jo s tutymaj rukomaj njejßym morił, to wěm!“ Leßina setrě ßebi symny pót s cźoła.

„Njesbožowny cźłowjecźe! Cźehodla ha ßy jo ty ßobu wsał? Schto chzyssche ty s nim?“

„Ja njewěm! Wschak ßym wam prajił, so ßym był pjany! Na jene ßo dopomnju, so ßym jemu, jako ßmy hižo we horach byli, dał kusk khlěba, jako płakasche. Wěm hischcźe, kak je ßedźało pschi mni tak pěknje a cźiste a jědło. Ssylsy kulachu ßo jemu po lizomaj nětk pak ßo na mnje wußmja. Potom ßo mi hłowa samucźi; ja dyrbjach ßo lehnycź. Dale njewěm niczo. Dokelž nihdźe njeje, dyrbju ßebi myßlicź, so je jo někajke dźiwje ßwinjo rostorhało.

Ale, tam dźe Lischka! Njepowjedajmy tuž wjazy wo tym! Najradscho bych chzył, so by mje tu njenadeschoł. Dokelž ßo nießměm ßudnistwu pschepodacź, nießměm też kóždemu to powjedacź!“ Leßina stany, a jako Lischka dóńdźe, bě ßo wón w huscźinje shubił.

Juriga lehny ßo snowa na semju, saczini wóczzy, tak so ßebi rubař myßlesche, so spi. Starzej ßo njechasche s někim ßo rosmołwjecź; mějesche hłowu a wutrobu połnu Leßinoweje historije. Jara jeho wobžarowasche. Nětk ßo wjazy njedźiwasche, so, hacź runje młody, na ßwět hladasche, jako by jeho na nim niczo wjazy njeswjeßeliło. Niczo wschak njemohło też tutoho wbohuschka swjeßelicź. Tehodla potajkim by wón tak husto hacź by domach pobył, pschikhadźał tajki srudny! — Ow tuto njesbožowne wopitstwo! Schto njebě hižo skeho sawinowało tu na ßwěcźe! Wbohi, wbohi Leßina! Bě hischcźe tajki młody! — Kak wón tuto žiwjenje pschětraje? Dźěcźo drje ženje wjazy njewustrowi!

„Wujo! wam drje ßo něschto ske dźije, so tak stonacźe!“ Lischka połoži jemu ruku na ramjo.

„Haj, něschto jara ske, ßußodo!“ Juriga stany.

„Derje, so ßy mje wubudźił!“

„A schto scźe tak ßam, Hdźe je Leßina? A hdźe macźe hólza?“

„Leßina bě tu psched krótkim pschi mni, je woteschoł. A Pawlik je schoł saßo cźitacź. Wěscźe je ßo hólz saßo podał do ßwojeje ßłónczˇneje krajiny!“

„Ach, njehněwajcźe ßo na njeho. Wón je tola tu mjes nami jako by w ßłónczˇnej krajinje pschebywał. Hdyž tutoho hólza wohladam, je mi, jako by mi ßłónczˇko sesthadźało. — Jako wczˇera se wßy dźěch, doscźahnych jeho. Swisdasche ßebi, spěwasche někajku pěßniczˇku. Nadobo pschińdźe k běłej

kwětzy, kotraž pschi schczéžzy kczéjesche. Wón hladasche na nju, klakny žo, so by ju žebi s bliska wobhladak.

„Schto hladasch?“ žo woprashach.

„Ach, niczo, wujo!“ Wón bu troschku samyšleny. „Jenož hladam, hacž tu někajkeho šlěda njeje!“

„Kajkeho šlěda?“

„Nó, jeho!“

Wjedźach, koho měni.

„Myšlisch ha žebi, so Ssyn Boži dženža hischcże po semi khodźi? Njewěsch ha, so je do njebješ stpik, žo žydnyk na prawizu Božu?“

(Pokracžowanje.)

Zyrkej a stat.

Sakska synoda je swoje posedźenja w tydźenju 2. njedźele po Sswj. Tr. skónczika.

Pruska zyrkej steji psched wulzy ważnymi rossudźenjemi. Romska zyrkej je s pruskim statom sczinika konkordat, t. r. dokładne sarjadowanje wschěch prawow a pschišłuschnosczow, kotrež matej stat kaž zyrkej. Evangelske krajne zyrkwje Pruskeje, a tych je jich wóžom, žu namjet wobnowike, se statom podobne wuczinjenja sczinicz. Pschetož schtož stat se romsko-katolskej zyrkwju wuczinicz sa prawe ma, to ma evangelska zyrkej sa prawe, so stat to tež s njej wuczini. Tehodla je mózno, so žo w tutych dnjach tež wurjadna generalna synoda evangelskich pruskich zyrkwjow powoła.

Turkowska je prjedy była mišionstwu kschesczijanskich zyrkwjow njepschecżelna, — a w nowej Turkowskej žo tuto njepschecżelstwo njeje shubiło. Sastupjerjo turkowskeho nowinarstwa žu sałożili sjednocżenstwo, kotrehož samer a nadawk je: wojowacz pschecżiwo kschesczijanskim mišionaram. Po wschěm sdaczu žo to pschedewschěm měri pschecżiwo amerikanskim mišionaram.

Wschelake s bliska a daloka.

W **Ketlizach** žwjeczesche Lubijske pobocżne towarstwo sa swonkowne mišionstwo 9. junija žwój tuletny žwjedźeń. Dopołdnja bě po žerbskej spowjedźi žerbska Boža žłužba, na kotrejž knjes farař Mjerwa-Bukeczanski prědowasche. Ju sczěhowasche mišionska Boža žłužba sa dźěczi. Popołdnju we 3 hodź. bě němska mišionska Boža žłužba; žwjedźeńske prědowanje dźerżesche knjes farař Müller-Königsfeldski, bywschi Rańschoafrikanski mišionar. ½5 hodź. pschisamkny žo hłowna shromadźizna w hosczenzu; na njej rosprawjachu wo mišionskim dźěle kk. farař Müller a farař Kanig-Ketliczanski, kotryž je tež wjazy lět w Rańschej Afrizy jako mišionar skutkował, a žotra tuteho, knjeni farařka Faßmannowa s Lasa (Laas), kotraž je tehorunja se žwojim mandźelskim na tutym mišionskim polu Lipsczanskeho mišionstwa skutkowała. — Tutón wžjedźeń mjes druhim tež to wobžwědczi, so je Ketliska wosada sa Serbstwo shubjena; wona je žo Lubijskemu pobocżnemu towarstwu pschisamkła; hacž žem bě wona we naschim žerbskim towarstwje sa swonkowne mišionstwo.

S **Nosaczizy.** Wosadna shromadźizna, kotruž 1. njedźelu po Sswj. Trojizy dźerżachmy, saběrasche žo pschedewschěm s tej należnosczu, kotruž nětkle naschu zyku wosadu jima — a drje tež tych, kotsiž, s naschej wosady pokhadźejo, w žužodnych a dalschich wosadach žydla: to je jubilej naschego Božeho domu a sdobom naschej wosady. Psched 250 lětami bu nasch Boži dom dotwarjeny a poswjeczeny; s dobom bu tehdy, 1679 nascha wosada wot Ketliczanskeje wotdźělena — po pospytach, kotrež běchu žo hižo prjedy czinike. Běrtlk tyžaz lět! Bjes dźiwa tuž, so žebi wosadni na to myšla, tole někak wusnamjenicz. Kak mohła tež luboscz a žwěra a dźakownosczu k Bohu a k jeho domej, kotraž je psches telko lět we wosadźe wulka byka, tutón ważny a wosebity podawk samjelczecz a bjes wopokasmow stareje a tola s kóždym narodom noweje žwěry wostajicz! — Dźeń 25. junija by był woprawdźity jubilejny dźeń; 25. junija 1679, tehdy 4. njedźelu po Sswj. Tr., bu nasch Boži dom poswjeczeny, kotryž knjes s Ziegler nad Klipphausen-Nosaczicżanski na městnje dodźerżaneje kapały natwari. Dokelž pak tutón dźeń na pjatk a do nusneho dźěła žynowych žnjow pschińdźe, žmy jubilejny žwjedźeń na njedźelu 15. septembra pschepołożili, jón se žnjowym žwjedźenjom tak sjednocziwschi, so žo we žwjedźeńszy wupyschenym domje 15. septembra — da-li Bóh — jubilej žwjeczi a tydźeń po tym žnjowy dźakny žwjedźeń. Porjadny kermuschny dźeń, 28. oktobra, bě nam se wschelakich pschiczinow pschepósdni. Sswjedźeńskej Božej žłužbje budźetej popołdnju; swonkownaj knjesaj duchownaj chzetaj nam na němskej kaž na žerbskej žwjedźeńske prědowanje dźerżecz. Kaž wěmy, sajimuja žo też czi, kotsiž s naschej wosady pokhadźeja, ale w druhich wosadach bydla, sa tutón žadny žwjedźeń žwojeje a naschej Nosaczicżanskeje wosady; žmy tola, kiž tež rjany dar s tuteje strony dostali sa jubilej a sa to, schtož žu žebi wosadni wotmyšlili czinicz Bohu k czesczi a žwojemu Božemu domej ke lubosczi a žebi žamomu k radosczi. Nascha wosada by žo wěso wježelika nad tym, by-li žo jich prawje wjele bywschich wosadnych na žwjedźenju wobdźěliko, pschi kotrymž tež žwjedźeńsku czah njedyrbi pobrachowacz. Tehodla tež hižo nětkle něschto wo tym pišamy. — S tutym sarjadowanjom tu we Nosaczizach sminychmy žo sdobom teho, so dwě žerbsko-němskej wosadźe na jenym dnju jubilej žwojeho Božeho doma žwjeczitej. 28. oktobra žwjeczi nascha najmkódscha wosada, Lupjanska, 50létny jubilej žwojeho nowego Božeho doma.

We **Wukranczizach** bu 9. junija nowy knjes farař sapokasany. Ssnadź něchtón s Wukrancziczanskeje wosady ros-

---

„W žkónczнej krajinje“, tuto powjedanczko spodoba žo czim bóle, czim bóle pokracżuje. S nim je to podobnje kaž se kěrluschom, dženža wosjewjenym. Mózemy jón dosynk sańdżeneje njedźele s jeje tekstom wo dobrym pastrju mjenowacz. Nasche powjedanczko je něschto podobne, haj je pschikładne powjedanczko se žiwjenja k tekstej wo dobrym pastrju, kaž jón Lukasch w 15. stawje podawa. Kak Jesuš Khrystuš pyta cłowjekow wulkich a małych, kak Jesuš Khrystuš pschijimuje hrěschnikow, sa to mamy runje w pokracżowarnjach powjedanczka tutych njedźel kražne pschikłady a powuczenja. Tuž chzemy jo dale žwěru czitacz a też druhich namołwjecz, so bychu też czitali.

Listowanje:

Katechižmušowy jubilej pschinjeży nam se sczěhowazymi njedźelemi te tak mjenowane katechižmušowe prědowanja. S tutej pschileżnosczu chzemy czižko 5. njedźele po Sswj. Tr. tak wuhotowacz, so móže žo, jako leczaze łopjeno wužicz. Schtóž žebi hischcże niczo njeskasa, tón chzył najposdźischo to hacž do póndźele hischcże czinicz. Redaktor.

K. w K. sa 5. po Tr. — R. w R. sa 6. po Tr. — Prědowanja tutych sczěhowazych njedźel dyrbja žo po katechismušowych prědowanjach skožowacz. Redaktor.

Samokwity redaktor farař Wyrgacz w Nosaczizach.

Cžiſło 26

Pomhaj Bóh!

Lětnik 39

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosć da.

Njech ty spěwaš
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Sserbſke njedźelſke lopjeno

Budyſchin **30. junija 1929** **Bautzen**

Cžiſchcź a nakład Ssmolerjez knihicžiſchczerńje a knihařnje, ſap. družſtwo ſ wobm. ruk. w Budyſchinje

Wukhadża kóžden ßobotu a płaczi ſchtwórczlětnje 108 ſłotych pjenjezkow

Twój katechismuß.

1.

Ty ßo pſchi tym dopomniſch na ſchulſke lěta a na paczerſku wuczbu. Ssy wjele ſ njeho ſ hłowy wuknył: hłowne wuczby, ſchpruchi, kěrluſche. To běſche ſnajmjeńſcha hiſchcźe něſchto khutneho dźěła w ſchuli. Ssnadź cźi też to abo tamne cźežko do hłowy dźěſche, ale ßy jo nawuknył a nětko ßo wjeßeliſch, ſo ßy ßebi pſchißwojił kraßne duchowne bohatſtwo; pſchetoż maſch we ßwojim katechismje wěrnoſcź ſ Božeho ßłowa wſatu a ſbóžne ſhonjenja wěry a pucź k ſbožu a žiwjenju. Kak někotryžkuli młody je dźenßa duchownje próſdny a wo najważniſchich wězach ſa prawe duſchine žiwjenje nicžo njewě. Ale ſchto pomha cźłowjekej, hdy by wón runje zyły ßwět dobył a pak na ßwojej duſchi ſchkodował,

Maſch hiſchcźe ßwój katechismuß? Po prawom wſchak dyrbi ßebi jón kóždy khowacź. Abo měniſch ßnadź, ſo ſa doroſcźennych niczo wjazy njeje? Mějach wobſtarnu pſchiwuſnu, kotraž ßebi jón wyßoko cześcźeſche a pódla ßwjateho Pißma a ſpěwarſkich w nim cžitaſche a běſche jón cžiſcźe „roscžitała“. Twój katechismuß je drohe namrěwſtwo wot wótza naſcheje evangelſkeje wěry D. Marcźina Luthera, biblija ſa lajikow, kaž wón jón mjenuje. W nim cźe ſ krótka wucži, kak maſch khodźicź, ſchto maſch wěricź a kak maſch ſ Bohom rěcžecź a ßo w nim natwaricź a ſchto je cźi Sbóžnik wotkaſał. Kajka cžerſtwa woda ſa cźłowjeſku duſchu, kotraž ßo žórli ſ Božeho ßłowa!

Lětßa je runje 400 lět, ſo Luther wuda Mały katechismuß. Sa to ßmy jemu wulki dźak winojcźi. Katechismußowe lěto njech nam ſnowa wažnoſcź tuteje knižki ſa naß a ſa naſchich pſchichodnych do wutroby ſaſchcźěpi! — Kak je wón naſtał? Luther běſche pſchi ßwojich zyrkwinſkich viſitazijach w lěcźe 1528 žałoſtnu duchownu nuſu a njewědomoſcź we woßadach namakał. Wón pósna, ſo ludźo njeſnajachu ſchleſcźijanſku wěru, Boże kaſnje a Wótcźenaſch a ſo běchu žiwi kaž „luby ſkót“. Też fararjo ßami njemějachu huſto doſcź doßahazu khmanoſcź a wucźenoſcź k prědowanju a wobhonjenoſcź w ßwjatym Pißmje. Tale duchowna nuſa jeho pohnu w lěcźe 1529 Mały katechismuß wudacź. W januarje 1529 wuda prěnje tſi hłowne wuczby (kaſnje, wěruwuſnacźe a Wótcźenaſch) ſ wukładowanjom na tſjoch liſcźinach (taflach) cźiſchcźane, kotrež mózachu ßo na ſcźěnu powěßnycź, ſo měješche kóždy wſchědnje kaſnje, wěru a modlitwu pſched wocžomaj. W tym ßamßnym lěcźe pak Luther też hižo Mały katechismuß w knihi a to doſpołniſchi wuda; 16. meje 1529 prěni raz wo nim ßłyſchimy. Wón ßo hnydom roſpſcheda, hiſchcźe we tym ßamßnym lěcźe dyrbješche ßo trójzy nakładowacź. Tak wulke běſche w ludu žadanje po nim. Luther chzyſche, ſo by ſ nim domjazy wótz ßwoju cželedź w nabožinje roſwucžował. Tohodla wón też w nim nałožuje jednoru, jadrnu, proſtu, ludowu rěcź. Wón chzyſche ßam rad cžaß žiwjenja ſchulerſ katechisma woſtacź a praji: „Ja njemóžu wuſtudowacź ani dowuknycź, ale wſchědnje w nim wuknu a ßo po nim modlu ſe ßwojim ßynom Hanßom a ſe ßwojej dźowcžiczku Madlenu.“ Jeho katechismuß bu domjaza, ſchulſka, zyrkwinſka, ludowa

kniha. Wulkotne wobßwědczenje jemu wustaja wulki němſki ſtawiſnař Leopold Ranka: „Wón je runje tak dźěczazy kaž hłuboki, tak lohko ſrosumliwy kaž njewußlědomny, jednory kaž nadobny. Sbožowny, ſchtóž ßwoju duſchu ſ njeho ßyczješche, kiž ßo jeho dźerži. Wón ma njeſachodny troſcht we wſchěm, cžaßu, ſa cžeńkej ſkoru jadro wěrnoſcže, kotrež móže też nanajmudriſchich ſpokojicź.“ — Płody Lutherowho katechisma ßo bórſy pokaſowachu. Luther ßam ßmědźiſche to pytnycź a praji: „Nježna młodźina, hólzy kaž holczki, ſ katechismom derje wuhotowani nětko tak wotroſtu, ſo mi to w mojej wutrobje derje cžini, hdyž widźu, kak młodźi hólzy a holzy ßo wjazy modla, wěrja a móża wjazy wo Boſy a Khryſtußu rěczecź, dyžli prjedy.“

Tohodla wy, lube dźěcźi naſcheho cžaßa a woßebje wy paczérſke dźěcźi, wukńcže pilnje ſ katechisma, ſ tym doſtanjecže duchowny pokład ſa zyłe žiwjenje. Wukńcže jón tak pilnje kaž młody kſcheſcźijan David w Tamulſkim kraju, kiž ſ wjeßełym wobliczom mißijonarej rjekny: „Ja móžu wſchě 5 hłowne wucžby ſ hłowy.“ Ty doroſcźena młodźina, njecźißń ßwój katechismuß do kuta a njedaj jón precź, ale khowaj ßebi jón a cžitaj w nim w nětajkej próſdnej khwili abo na deſchcźojtnych njedźelach; ty budźeſch wſchelake wjele lěpje ſrosumicź hacž w ſchulſkich lětach a wſchelake jadriwe wukładowanje kaſnjow cźi do wutroby padnje. Wy nanojo a macźerje, hoſpodarjo a dźěłacźerjo, mužojo a žony, wukńcže ſ njeho prawu modlitwu a pytajcže ſ nim najprjedy Boże kraleſtwo a jeho prawdoſcź, dha budże wam wſchitko druhe pſchidate. Wukńcže ſ njeho duchowny raj we waſchim domje ßebi twaricź a prawy wſchědny khlěb ſa duſchu wužiwacź a wſchě ſpytowanja a nuſy na cžěle a na duſchi pſchewinnycź! Wy hřěſchnizy a duchownje khudźi, ješnajcže we nim prawy troſcht wěry do naſcheho Knjeſa Jeſom Khryſta a wužiwajcže po nim jeho ßwjate wotkaſanje, hoſcźinu poſběhnjenja a poßylnjenja ſa ßwoju duſchu! Wſchelake nowe knihi abo ßrědki ſa wokſchewjenje cžłowjeſkeho ducha wſchak też njeſměja žaneho wuſpěcha, hdźež te ſtare, wupruhowane knihi, mjes nimi katechismuß, to njedokonjeja.

Dźenßniſchi dźeń ßo, ſnajmjeńſcha w Sakſkej, po nowym wucžbnym planje w ſchulach žana woßebita katechismußowa wucžba wjazy njewudźěluje, ale jenož bibliſke ſtawiſny, pſchi kotrychž wſchak, ßo wě, ßmě ßo katechismuß ßobu wužiwacź a nałožowacź. Strach wobſteji, ſo pſchichodny ſplah njebudże wjazy tak hłuboko w kſcheſcźijanſkej wěrje wobhonjeny a ſo drje zyła njebudże tak krucże w ßwjatym Pißmje ſtejecź, potom pak też njeſměje telko duchowneje mozy a wokſchewjazeho duchowneho žiwjenja kaž naſchi wótzojo. Se ſeßwětnjenjom ſchule wſchak zyłe nabožne a duſchine žiwjenje naſcheho luda jara popuſchcźuje. Njech ßo tola kſcheſcźijanſzy ſtarſchi na ßwoju pſchiſßłuſchnoſcź dopomnja a ßo mjes ßobu organiſuja a ßebi doßahaze a dokładne roswucženje w nabožinje žadaju! Njech pak ßo też kóždy kſcheſcźijan ßam we ßwojej wěrje a w kſcheſcźijanſkich poczinkach po Lutherowym katechismje roswucžuje! Sa prawe rjadowanje a wjedźenje ßwojeho žiwjenja a ſa prawy troſcht a pomoz w hřěchu dyrbjał tola kóždy doroſcźeny cžłowjek najwjetſchi ſajim měcź.

Sswojeje wulkeje ważnoſcže a hódnoſcže dla bu Lutherowy katechismuß bórſy do wſchěch móžnych rěczow pſchełoženy. Naſch hornjołužiſki ßerbſki lud jón prjedy doſta hacž zyłu bibliju, ßamo prjedy hacž Nowy Teſtament, mjenujzy hižo w lěcže 1597, a to pſchełoženy wot Wjazßława Worjecha (Waricha). Wón je dozyła najſtarſcha w hornjej ßerbſchcźinje cźiſchcźana kniha. Worjech narodźi ßo we Hrodźiſchcźu a bu w lěcže 1587 ſ kapłanom a w lěcže 1589 ſ ſararjom w Hodźiju, hdźež wón 54 lět ſtary ſemrě. Worjechowy katechismuß běſche ßo nimale 100 lět jako jeniczki ßwojeho runja wot (hornjo-)ßerbſkeho luda trjebał a wucźazym kaž wuknjazym ßwoju žohnowanu ßłužbu wopokaſał. Potom bu wudaty „Schěrachowy katechismuß“ w lěcže 1716, kiž je wot Schěracha po Worjechowym katechismje pſchedźěłany a to doſpołnje. Po nim ßo wuda zyła liczba ßerbſkich katechismow „ſ wukładowanjom“, na poßledku katechismuß Ernſta Bohuwěra Jakuba, ſararja pſchi Michałſkej zyrkwi w Budyſchinje, a potom wuńdże wot jeho ßyna Jurja Jakuba, ſararja w Njeßwaczidle: Mały katechismuß D. Marcźina Luthera ſe ſchpruchami ſ biblije, zyrkwinſkimi kěrluſchemi a khoralnymi hłoßami (wuknjenja wot kralowſkeho miniſterſtwa wſchitkim ſakſkim ſchulam poruczene, ßerbſkim ſchulam ßerbſke podate). Prawopiß je ſchwabachſki, a ßerbſka rěcź hiſchcże poněmſka, pſchejara po ßłowje ſ němczinu pſchełożena. Dokelž pak naſche dźěcźi nětkle w ſchuli nowy (analogiſki) prawopiß wuknu, je ßerbſke wucžeřſtwo nowy wudawk tutoho Jakuboweho katechisma ſhotowiło, kotryž ma nowy prawopiß ſ łacźanſkimi pißmikami a porjedźenu ßerbſchcźinu.

Po ßerbſkim katechismje, a woßebje po Jakubowym, ßmy my dźenßniſchi evangelſzy Sserbja ßwoju naboźinu ſ wulkeho dźěła wuknyli, a ſchtož móžemy ſ njeje do ßłowow draſcźicź, to mamy ſ wjetſcha ſ tutoho katechisma. Kajke žohnowanje ſa zyłu dźenßniſchu ſchlachtu!

Nětotryžkuli, kiž na ßwojim khorołožu abo we ßwojich ſtarych lětach, hdźež jeho wocži njemóžetej wjazy cžitacź, ßo na měſtna ßwjateho pißma dopomina a we ßwojej kſcheſcźijanſkej wěrje troſcht cžerpa, ma ßo ſa to ßwojemu ßerbſkemu katechismej a też tej ſchuli dźakowacź, kotraž je jemu jón wucźiła. Kajke žohnowanje je ßo ſzyła ſa 400 lět wobſtacża Lutheroweho katechisma do naſcheho luda wuliwało. Pſches njón wón też ßwoju bibliju ſeſna. Katechismuß bu ſdobom najjednoriſche a najhłubſche wuſnacże evangelſko-luthereſkeje zyrkwje, haj ſwjaſk jednoty ſa zyłe lutherſke kſcheſcźijanſtwo na ſemi. Wón je ſdobom też lutherſku wěru do dalokeho ßwěta njeßł a tak mißijonſki nadawk dopjelnił. Też katolſzy kſcheſcźijenjo cžujachu, kajka móc a wěrnoſcź w nim tczi. Katolſki duchowny w Bjenatkach (Venedig) wupraji tohodla te ßłowa: Sbóžne ßu te ruki, kotrež ßu tule ßwjatu knihu pißałe!

Snajeſch ty ßwój katechismuß? Tak ßo něhdy duſchepaſtyř khudeho hřěſchnika w jaſtwje praſchesche, kaž D. Blankmeiſter piſche. Niczo na ſłóſtnika žaneho ſacźiſchcża njecźinjeſche, ale dopomnjecże na katechismuß jeho poraſy. Pſches to w nim na jene dobo dopomnjecże wotucźi na wſchě Boże kaſnje, kotrež běſche něhdy wuknył a — poſdźiſcho tak ſlě pſcheſtupił. Snajeſch ty ßwój katechismuß? To njech tebje a naſch zyły lud a woßebje młodźinu dopomina na Boże njeſachodne kaſnje, ale też na naſchu kraßnu kſcheſcźijanſku wěru a na ßwjatu kſchcźenizu, kotraž cźi pſchißłuſchnoſcź nakładuje, ſo maſch ſtareho Hadama w ßebi potepicź, a też na Boże wotkaſanje a na prawe modlenje, haj na najważniſche ſchpruchi ßwjateho Pißma a na najrjeńſche parle naſchich ſpěwarſkich!

II.

Po katechismje je ßo w prjedawſchich cžaßach też prědowało. To też by wulke žohnowanje było, hdy bychu ßebi doroſcźeni ras wopſchijecże katechisma dali k wutrobje wjeſcź

Dr. Marczin Luther

a tak kraßnu wěru lutherſkeje zyrkwje ſaßo lěpje ſeſnali. Sakſke konſiſtorſtwo je tohodla poruczilo, ſo maja ßo lětßa w jubilejnym lěcze katechisma we hłownych Božich ßłużbach katechismußowe prědowanja wotměcz, a to wot 5. njedzele po ßwjatej Trojizy ßem hacz do 10. njedzele po ßwjatej Trojizy.

Kak ważne a hódne też je, ſo naſch lud ras najważniſche wuczby ßwj. Pißma a jich wulkotne wukładowanje pſches Luthera ſeſnaje! W naſchim czaßu, w kotrymz ßebi kózdy ßam ßwój nahlad wo ßwěcze a ziwjenju a ßwój ſakoń czini, je jara trěbne, ſo my raſnje Boži njepowalny porjad a B o ž e ß w j a t e k a ſ n j e ſeſnajemy, kotrez nichtó njemóże njekłoſtany pſchestupicz. Wone ßu ta wěrnoſcz a ſbožo ſa ßwět a ziwjenje. Hdyz chze dzenßa człowiek najradſcho ßam ßwój Bóh bycz a ßebi myßli, ſo ßmě ßwoje ziwjenje wieſcz a wuziwacz, kaz ßo jemu ſpodoba, a hdyz ßebi zaneho wupucza wjazy njewě, je też wot ßo czißnycz, jemu Bóh we ßwojim ſakonju pſchiwoła: J a ßym tón Knjes twój Bóh. Bohu ßmy my ſamołwiczi ſa ßwoje ſkutki a ſa trjebanje ßwojich mozow a ßwojeho ſamózenja; ale wón ßebi też zyłu naſchu luboſcz a dowěrjenje ſaßłuzi. — Jeho ßwjate mjeno dyrbi ßo w naſchej wutrobje, w naſchich domach, w naſchim ludu w czeſczi měcz. S tych domow, w kotrychz dzenßa hiſchcze jeho mjeno ßwjate płaczi, dzěczi hinak wotroſtu, hacz w domach njewěry; a huſto doſcz njewěrjazy ßami ßebi ſwólniwje ßwojich ßłużobnych ſ kſcheſczijanſkich domow bjeru, dokelz wědza, woni ſteja pod Bohom a ßu w ßwědomju na njeho ſwjaſani. — Kajka dobrota w tutym ziwjenju prózy a kſchiwdy je ßwjaty dzeń, a ſchto je něhdy kſcheſczijanſkim mißijonaram do prózy cziniło, zyły lud ſa ſhromadne ßwjeczenje ßwjateho dnja woczahnycz a woßebje w kſcheſczijanſkim ſmyßle jón ßwjeczicz ſ kemſchenjom a duchownym natwarjenjom! A kak ßo dzenßa ſaßo njedzela wotßwjeczuje, niz jeno ſe wſchědnym dzełom, ale też ſe wſchelakimi rospróſchenjemi, njekaſanſtwom a hrěchom a a ſczěhwki njeßwjeczenych a wotßwjeczenych njedzelow wotpoczuja czezko na naſchim ludu, kiz duchownje bóle a bóle woßłabnje a wokhudnje. Kajke ſapuſczenje a wuprózdnjenje duſchow pſches wſchelake ßwětne pſchedſtajenja! — Starſchich a knjezich czeſczicz ßebi Bóh żada, ſo njebychmy pſches ſchkodu hakle mudroſcz nawuknyli. Pſched kelko njeradzenjom, njeſbožom a ſchkodu móże naß poßłuſchnoſcz wobarnowacz! — Kak Luther naß wucži Boži ſakoń niz jenoz po ſwonkownym ſrozumjenju fariſejſkich a pißmawuczenych po pißmiku dopjelnicz, ale po duchu, w myßli Jeſußoweho prědowanja na horje, to widzichmy ſ jeho wukładowanja 5. kaſnje, „ſo bychmy naſchemu bliżſchemu na jeho czěle żaneje ſchkody ani ſkóſcze njeczinili, ale jemu pomhali a we wſchej czělnej nuſy ßłużili.“ — Strowoſcz a cziſtoſcz w ſpłażnym ziwjenju czi ſaruczi kſcheſczijanſke mandzelſtwo, ale też młodzi maja „cziſte a pózcziwe ziwjenje wjeſcz w ßłowach a ſkutkach“. Kak tele wukładowanje dyri do dzenßniſcheho ſakhadzenja a wobkhadzenja! — Kſcheſczijanſke wězowe a wobßedzeńſtwowe prawo czi Luther w 7. kaſni wukładuje a warnuje pſched lichowanjom a njeſprawnoſczu we wobkhodze. — Tez bliżſcheho czeſcz a dobre mjeno Bóh ſchkituje, a Luther je rjenje warnował pſched hrěchami jaſyka (pſchißłodzenjom). Kózdy hrěch a njeſkutk pak ma ßwoje korjenje w ſmyßlenju. Tohodla poßlednjej dwě kaſni hižo yke požadanje ſakaſujetej, a Luther ßebi żada, ſo dyrbi twoje ſmyßlenje napſcheczo bliżſchemu ſdobne bycz. — Wón tez derje wě, ſo wſcho kaſanje a ſakaſanje hiſchcze niczo njedozpi, hdyz człowiek njeſteji w prawym ſnutskownym ſwjaſku ſe ſakońdawarjom, ßwojim Bohom. Toho ma ßo wón bojecz, pſchetoz Bóh njeje ßłaby, ſtary nan, kiz hrěchi ßwojich człowjeſkich dzěczi ſe ßłaboſczu pſchepuſchcza, ale je ßurowy Bóh, kiz móże tez kłoſtacz, a to ßurowje, ßamo na dzěczoch a dzěczidzěczoch; ale człowiek ma ßwojeho Boha a ßobuczłowjekow tez lubowacz, a tale luboſcz je ſakonja dopjelnjenje.

S wotkel pſchińdze mi tale luboſcz k Bohu? S toho, ſchtoz je Bóh na mni cziniſ. Wo tym 2. h ł o w n a w u c z b a katechisma rěczi. Wſchitko, ſchtoz ßym a mam je wot Boha Wótza, wſchehomózneho ſtworiczela. Wón mje ſdzerzi, wobſtara, wobarnuje ſe ßameje ßmilnoſcze. A ja? Mam ßo jemu ſa to ſ poßłuſchnym ziwjenjom dzakowacz. — S niepſchetrjechomnymi ßłowami pak Luther ſpěwa we wukładowanju 2. artikła wo nuſnoſczi a nadobnoſczi Božeho wumożeńſkeho ſkutka, pſches Božeho ßyna Jeſom Khryſta, naſcheho Knjeſa, „kiz je mje ſhubjeneho a ſatamaneho człowieka wumohł, warbował, dobył wot wſchitkich hrěchow, wot ßmjercze a wot czertowſkeje mozy — ſe ßwojej ßwjatej krwju!“ — A ſ klaßiſkimi ßłowami wón ſaměr Khryſtußoweho njewinowateho czerpjenja a wumrěcza ryßuje ſ tymi ßłowami „ſo bych ja ßam jeho był a jemu ßłużił we wěczнej prawdoſczi, njewinoſczi a ſbóżnoſczi.“ — W 3. artiklu nam njedoßahazu móz człowjeſkeho roſoma k wěrjazemu ziwjenju a ßwjateho Ducha wußwjeczaze ſkutkowanje a nadobne duchowne dary kſcheſczijanſkeje wěry — wodawanje hrěchow, horjeſtawanje czěła a wěczne ziwjenje — wukładuje.

Duchowny wobkhad wěrjazeho kſcheczijana ſe ßwojim Bohom naß 3. hłowna wuczba katechisma wucži, „ſo bychmy khroble a ſe wſchej nadźiju proßyli, jako lube dźěczi ßwojeho lubeho nana“. Tu naß wucži, kak mamy ßo modlicź w Jeſußowym duchu, ſo bychmy wußłyſcheni a pſches modlitwu ſnutskownje poſběhnjeni a natwarjeni byli.

Sakrament powołanja ke Khryſtußowemu kraleſtwu, ßwjatu kſchczenizu, Luther jako ſkutk Bożeje hnady nam wukkaduje a ſkónczńje ßwjate wotkaſanje naſcheho Sbóżnika, Bożu wieczeŕ, jako ſtajne žórko poßylnjenja naſcheje duſche na puczu naſcheho podružniſtwa a wobnowjenja w Khryſtußowym duchu.

Hiſchcze wuczba wo ſpowědźi wot Lutheroweho pſchecźela Jana Bugenhagena a wuczba wo hamcźe kluczow wot Lutheroweho pſchecźela Brenza naß wuczitej wo pomoznym porjedźe, kotryž je Khryſtuß wuſtajił ſa ſdźerženje a ſtajne wucziſcźenje ßwojeje zyrkwje a ßwojich wěrjazych.

Schtó chzył ſ někotrymi njedźelemi wuprědowacź Bożu ßwjatu a hnadnu wolu a kſcheſcźijanow pobożne ſadźerženje? Ale jednorje a rjenje je to Luther dokonjał we ßwojim Małym katechismje. Njech cźe wón ſtajnje dale wucži a ſdźerži w cziſtej wuczbje evangelija. Wón je drohotne kubło reformazije. Sdźerżcźe ßebi tole žohnowanje w dźaknej wutrobje, ſo by tež waſchim pſchichodnym pucź pokaſował k ſbóżnemu žiwjenju! Woprujcźe tež rad ſa ſwěſcźenje nabožinſkeho roswuczowanja a wocźehnjenja młodźiny w ſmyßle evangelſko-lutherſkeho wěrywuſnacźa, ke kotremuž ſaměrej w Sakſkej tež kóždolětna zyrkwinſka ſběrka poßlednju njedźelu junija ßłuži. Spominajcźe na waſchich wuczerjow, kiž ßu wam Boże ßłowo powědali a kedźbujcźe na wukhód jich ſadźerženja a czińcźe po jich wěrje!

Pokaſki
ſ Worjechoweho prěnjeho ßerbſkeho katechisma.

Wopſchijecźe Worjechoweho katechißma je ſpodźiwnje ſarjadowane. Najprjedy je titul (jenož němſki), potom pſchedrěcź Lyttichja, ſararja a ſuperintendenty w Biſkopizach, potom pſchedrěcź Worjecha (wobej jenož němſkej), potom 5 hłowne wuczby (hawptſchtuki) ßerbſke a němſke, ale bjes wukładowanja, po nich rańſcha a wjeczorna modlitwa, ßerbſka a němſka, a paczeŕ do wobjeda a po wobjedźe ßerbſki a němſki; na to ſcźěhuje ſaßo 5 hłownych wuczbow (hawptſchtuki) ſ wukładowanjom, ßerbſke a němſke, a ſkónczńje kſchczeńſke a wěrowanſke knižki a žohnowanje, wſcho we woběmaj rěczomaj.

Boże dźeßacź kaſnje bjes wukładowanja tam takle ſteja:

The dzeſacz kaſni Bohſche.

1. Ja ſum ton knes twoi Boh ty nederbiſch ijnech Bohow mycz pſchimni.
2. Ty nederbiſch teho mena tweho Boha newuſchitni wuſchiwacz.
3. Ty derbiſch ton ſwete dzen ſweczicz.
4. Ty derbiſch tweho wotca a twoiu maczyr czeſci mycz ſcho ſo tebi debri poidze, a dokho ſchiwa budzeſch na ſemi.
5. Ty nederbiſch mordowacz.
6. Ty nederbiſch nekaſanſtwo hnacz.
7. Ty nederbiſch kranucz.
8. Ty nederbiſch falſchneho ſwetſchena rittczacz pſchetziwo twemu Bliſchemu.
9. Ty nedrbiſch pſchadacz tweho Bliſcheho Cheiſche.
10. Ty nederbiſch poſchadacz tweho Bliſcheho Schäne, wotrozka, dźowki, ſkotu a niczoho ſtoſch jeho jo.

Ja ton Knes twoi Boh ſum jeden ſurowe Boh, kiſch domach peta te hrechi tech wodcow na tech dzecoch acz do ceczeho a do ſtworteho ſtawa. Ale tym kiſch me lubuja, a moje kasni dzerſcha, czinu ja dobrotu do towſent ſtowoch.

Sa nowe ſpěwarſke.

Hłóß 58: Bożo, Knjeże wſcheho ßwj.

Drohe ßłowo, wuczba Boża,
Ty mi žohnowanje ßy,
W tebi mam, ty žórko ſboża,
Kamjeń wěry ſakładny.
S tobu wſchitko doſtawam,
Wjeſcź mje możeſch k njebjeßam.

Hdyž ßej prjedy woptacź žadam,
Schto mi w njebju podawaſch,
Na bohatſtwo twoje hladam,
Sa mnje blido kryte maſch,
Kiž mi wodu žiwjenja,
Manna kraßne poſkicźa.

W ßłowje kładżeſch, Ducho hnady,
Mje na Božu wutrobu,
Pokaž mi ſe ßwojej' rady,
kak ja prawje wopomnju,
kajke kubła Bóh mój ma,
Se ßłowom mi wobradźa.

Daj, kaž dołho ßym tu žiwy,
Khodźicź mi bjes ſtaroſcźe,
Pucź mi ſhotuj měrny, miły,
Myßle ſamkń do cźichoſcźe;
Sswětej khribjet wobroczu,
Hdyž ja twój hłóß ſaßłyſchu.

Ssymjenju daj dobru rolu,
Kiž płód dawa bohaty,
Sprawnu ſcźiń ty moju wolu,
So ßym ßłowu poßłuſchny;
Do duſche jo ſapißaj,
Dwělam we mni wobaraj.

Skhowacź chzu ßej ßłowo ßwěru,
Schtož ty žadaſch dopjelnjecź;
Hdyž mi ßłowo ßylni wěru,
S tym ßo nochzu ſpokojecź;
Daj, ſo by tež žiwjenje
Wěrje było podobne.

Pomhaj, ſo wſchě moje pucźe
Na ßłowo ßo ſłožuja,
Na nim ſtacź chzu ſtajnje krucźe,
Skała je, kiž njekhabła,
So mój duch bjes troſchta
Njej' tež we nuſy najwjetſchej.

Wucž ty ſe ßłowom mje rjenje,
Kak ſa Knjeſom khodźicź nam,
So bjes rady njejßym ženje,
Duſche měr ßej ſakhowam;
Tak we wěrje woſtanu,
Dóńž, ſchtož wěrjach, njewidźu.

Liſtowanje: R. w R. ſa 6. po ßwj. Tr. — M. w Bu. ſa 7. po ßwj. Tr.

Samokwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach.

Čišło 29

Pomhaj Bóh!

Lětnik 39

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosć da.

Njech ty spěwaš
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřeŵ će. F.

Serbske niedźelske lopjeno

Budyschin **21. julija 1929** **Bautzen**

Čišchcź a nakład Smolerjéz knihiczišchczérnje a knihaŕnje, sap. družstwo s wobm. ruk. w Budyschinje

Wukhadźa kóždn sobotu a placźi schtwórczlětnje 108 slotych pjenjezkow

8. niedźela po swjatej Trojizy.

Tekst: **List na Galat. 3, 26 a 27:** „Wy scźe wschitzy Boże dźěczi pšches wěru w Khrystuszu Jesuszu. Pšchetoź kaž wjele waš je na Khrysta kschczenych, czi scźe so Khrysta woblekli.“

Njedawno namakach mjes starymi, saprószchenymi, tolstymi knihami ważnu a sajimowazu, do swinjazeje kože swjasanu serbsko-němsku knihu swěrneho Budesteczanskeho fararja Mich. Frenzla, kotruž je w lěcze 1688 wudak po postajenju noweje dupy (Fr. wschak nihdźe „dupa“ njepraji, ale pschezo jenoź „kschczeniczny kamjeń“) w Budesczanskim Božim domje. W tutej knisy móžemy prědowanja czitacź, kotrež je tamny sławny serbski wótczinz pšches zyły lětny czaš kóždu njedźelu pschipołdnju swojej sa nowu krasnu dupu dźakownej wosadze wo swjatej kschczenizy dźerżak. Takle wědźachu naschi pobožni prawótzojo kóždu składnosćź derje wužiwacź, na wschelakore Boże hnadne dary w dźakownosczi spominacź, a prědarjo namakachu pschi tym dosćź nutrnych posłucharjow. Njech je nam takle dźensnischa njedźela w běhu nětczischeho katechismuszoweho jubilejneho lěta se składnosczu, pschi dźakownym spominanju na Lutherowe wulkotne wukładowanje schtwórteje hauptschtuki swej bohate žohnowanje swjateje kschczenizy rosjasnicź a so wopraschecź:

Schto prědуje nam swjata dupa?

1. „Wy scźe Boże dźěczi.“

Pokorna a njenapadowaza steji swjata dupa pornjo wyšokej klětzy a nadobnemu woltarju na woltarnischczu. Wosadni maja drje jeje mało kedźbu. A tola mohła jim hnujaze prědowanje dźerżecź, bychu-li na nje s nutrnej a s czichej wutrobu posłuchali.

Jako póhanske dźěczo su twoji kmótsja tebje w prěnich dnjach žiwjenja do Božeho domu k swjatej dupje schinjesli; jako mkodeho kscheszijana pak tebje po swjatej kschczenizy do starschiskeho domu powitachu. Schto běsche so w tutej krótkej hodźinje schi swjatej dupje s tobu stało? Ssu tebje do sluba s njebjeskim Wótzom dowjedli. — To bě nasch Sbóžnik tola jako swoju poslednju wolu tym swojim do swojeho k njebjusstpicza sawostajił: „Džicze po wschěm swěcze, wucžcze wschitkich ludźi a kschczicze jich w tym mjenje teho Wótza, teho Ssyna a teho swjateho Ducha!“ Schi swjatej kschczenizy so tuta poslednja wola nascheho Sbóžnika dopjelnjuje a so hižom dźěsczu na widomne waschnje schiswoja, schtoź chzysche nasch Jesuš Khrystuš tym swojim schinjesczź. Jeho wjeznoła powěsczź, kotruž je pšches žiwjenje, czerpjenje a wumrjecze schipowědał, tola skrótka w tym wobsteji: „Wy scźe Boże dźěczi.“

Pšches czělne narody nastawa nowy człowjek tuteje semje, pšches swjatu kschczenizu nastawa Boże dźěczo. Prjedawschi dźiwjeńk s njespadliweho lěsa so nětko pscheszadźi do płódneje sahrody, a njebjeski winizaŕ sam jón hlada a schczěpi. Prjedy běchmy njeswobodni wotroczkojo pod sakonjom a hrěchom a czertom, nětko pak smy pšches swjatu kschczenizu Boże dźěczi sczinjeni; to njeje nascha sasłužba, ale luta Boža hnada, dar s njebjes nam miłoscziwje spožczeny. Stupimy tak do najkrasnischeho a najwyschscheho powołanja, kotrež je sa człowjeka szyka możne. Bóh luby njebjeski Wótczez sam dźěczatko nětko jako swoje schiwosmje a jemu rjeknje: „Ty sy moje, a — wostanjesch-li we mni — njemóže nichtón a niczo tebje wjazy wot

mojeje luboſczże dźělicź, a ßlub mojeho měra ßo wot tebje prjecź njehnuje.“ (Jeſ. 54, 10,) So ßy ty nětko woprawdźite dźěczo njebjeſkeho Wótza, teho móżeſch ßo nětko w ßylnej wěrje ſtajnje troſchtowacź. Ssy-li w nuſy, móżeſch ßej prajicź: „Ssym tola wukſchczeny, Bóh je mje ſa ßwoje dźěczo powołał, wón tohodla mi nětko njeda ſahinycź.“ — „Pohlejcże, kajku luboſcź nam Wótz je wopokaſa, ſo bychmy Boże dźěczi mjenowani byli!“

Ale ſdobom chże ßwjata dupa, tak huſto hacź jej k tebi rěczecź dawaſch, tež khutnje napominacź: „Jako dźěczo Boże maſch ßwojeho Wótza tež pſchezo wyſchſche wſcheho lubowacź a jemu poßłuſchny bycź. Boże dźěczo ma ßo hinak ſadźerżecź hacź dźěczo tuteho ßwěta; komuż je wjele date, wot teho ßo tež wjele żada!“

2. Dale pak chże ßwjata dupa nam pſchezo ſnowa prědowacź: „Wy ſcże Jeſußowi wuczżobnizy, wy ſcże ßo Khryſta woblekli.“

„Ssmy my pak dźěczi Boże, dha ßmy my tež herbojo Boži a ßobuherbojo Khryſtußowi, jeli ſo ſ nim ßobu cźerpimy, ſo bychmy tež ſ nim pſchekraßnjeni byli.“ (Rom. 8, 15.) Pſchi ßwjatej kſchczenizy ßo kóżde dźěczo ſe ſnamjenjom ßwjateho kſchiża dwójzy, mjenujzy na czole każ na wutrobnje, wuſnamjenuje; to pak tak wjele rěka, ſo tuto dźěczo ßo ſ tym pſchepodawa do wobßedźeńſtwa kſchižowaneho Sbóżnika. Doſtanje-li ſchtó wot Božeho dźěſcża někajku knihu wobradźenu drje do njeje ßwoje mjeno ſapiſche a chże ſ tym ſjewicź, cźeja tuta kniha je. Kſchiż pak je ſnamjo naſcheho Knjeſa; ſ tutym jeho ſnamjenjom je kóżdy kſcheſcźijan pſchi ßwjatej kſchczenizy woſnamjeny, ſo njeby żenje ſabył: Ja ßym Jeſußowy wuczżobnik!

To je pak ſa naß ſaßo wulzy troſchtowaze, dokelż jako ßobuſtawy Jeſußoweje woßady ßměmy woczżakowacź, ſo ßo dobry paſtyŕ ſa naß ſe wſchej ßwojej njewurjekliwej luboſczu ſtara, ſo je tež naß ſhubjenych cźłowjekow wumohł. Sswjata kſchczeniza nam takle widomnje naſche ſjednoczeńſtwo ſ Khryſtußom ſaſtygluje a naſchu wěru wobtwjerdźuje, ſo je wón tež ſa mnje cźerpił a na kſchižu wumrěł, ſo bych pſches njeho tež doſtał wodacźe hrěchow a wěczżnu ſbóżnoſcź. K tomu je ßwjata kſchczeniza mi ſawdawk. Njeje to, luby cźitarjo, najkraßniſche prědowanje, kotreż nam hrěſchnym cźłowjekam luba dupa ſtajnje ma?

A pódla teho ma wona naß tež napominacź: Nětko khodź tež jako prawy wuczżobnik ſa Jeſußom a woſtań pſchezo pſchi nim! Wón chżyſche naß wuczżicź, ſchto prawa luboſcź ſamóże; wón njeje na ßebje myßlił, ale je ßo ßam woprował na kſchižu. Jowle mamy nadawk, ßo prózowacź, ſo bychmy tež my tajku njebjeſku bójſku luboſcź w ßwojim żiwjenju pſchecźiwo ßobubratram a ßobußotram wopokaſowali. Pſchi ßwjatej dupje buchmy do zykka Jeſußowych wuczżobnikow pſchiwſaczi; woni ßmědźa nětko tež wot naß něſchto woczżakowacź, ſo bychmy ßobu twarili Boże kraleſtwo a ßwojemu knjeſej k pſchezo wjetſchej cźeſcźi na ßwěcże dopomhali: jeho kſchiż budźe nam każ khorhoj k dobycźu.

3. Naſcha kſchczeniza ßo ſtawa w mjenje Boha Wótza, Ssyna a Sswjateho Ducha. Tohodla ßwjata dupa nam k tſecźemu prěduje: „Wy ſcże templ ßwjateho Ducha!“

Luther mjenuje ßwjatu kſchczenizu ſbóżnu wodu żiwjenja a kupjel noweho naroda w Sswjatym Duchu.

Jeſuß je ßwojim pſchecźelam (Luk. 24, 49) na kónzu żiwjenja, dźiwajo na prěnje ßwjatki, ßlubił: „Woſtańcże w měſcże Jeruſalem, hacź njebudźecże wobleczeni ſ mozu ſ wyßokoſcże.“ Sswjaty Duch je tuta móz ſ wyßokoſcże, kotraż dyrbi naß cźiſcże wobdawacź każ draſta, abo w kotrejż dyrbimy my bydlicź każ w templu. Tuta ßwjata móz, woheń horliwoſcże, luboſcże k wſchemu dobremu, żadanje po wěrnoſcźi a ſbóżnoſcźi budźe naß ſ nowej mozu żiwjenja wokſchewjowacź, naß wohrěwacź a hnuwacź w bědźenju pſchecźiwo wſchemu ſtemu, ſa kotreż naß tež poßwjecźi. Takle ßo na naß ſ naſcheje lubeje dupy pſchezo bohatſcho rěki njebjeſkeho żohnowanja wuliwaja; a tuta ponižna dupa, huſto w kucźiku na wołtarniſchcźu ſtejo, budźe nam ſ móżnym troſchtowarjom, — ale wona tež ſaßo ſdobom każ ſtołp a każ poſtawa khutneho napominarja pſched nami ſtejo prěduje: „Haj, kedźbuj wſchědnje, ſo woſtanjeſch woprawdźe tajki cźiſty templ Sswjateho Ducha; njedaj ſtym a cźěmnym ducham a hrěcham a lóſchtam w ßwojej wutrobnje bydlicź! Wobkhowaj ßej hnadu ßwjateje kſchczenizy!“ — Luther praji: „Budź w prawdoſcźi a cźiſtoſcźi pſched Bohom wěcżnje żiwy!“ —

Nětko móżemy ſrozumicź, kak móżeſche něchtó na praſchenje, kotry bě w jeho dołhim żiwjenju najſbożowniſchi dźeń, wotmołwicź: „Mój najſbożowniſchi dźeń bě mój kſchczeńſki dźeń!“ — Huſto je naſch Luther w cżaßach ſpytowanja a ſrudoby ßebje ßam a ßwojich pſchecźelow troſchtował ſ tym ßłowom: „Ssym wſchak tola wukſchczeny!“ — Nětkajki franzowſki kral pak je prajił: „Tſi horſchcże wody, ſ kotrymiż buch kſchczeny, ßu mi drózſche hacź moja kralowſka króna!“

Luby cźitarjo, ſrozumiſch nětko, ſchto tebi ßwjata dupa prěduje?

Ja ßym na twoje mjeno kſchczeny,
O Bożo, Sswjata Trojiza!
Ja k ſbóżnoſcźi ßym wuſwoleny
A k ludu, kiż cźi pſchiſłuſcha,
Ssym ſaſchczěpjeny do Khryſta,
Kiż też mi ßwojoh' Ducha da!

Hamjeń. R.-W.

Kſchczeniza.

Macź ßo ſe ßynkom rozmołwjeſche. Chżyſche jemu pokaſacź, kak wulku dobrotu Jeſuß Khryſtuß dźěczatkam cźini, hdyż bywaju kſchczene. Tuż rjekny: „Pſchi ßwjatej kſchczenizy bywaja małe dźěczatka Sbóżnikej do rukow położene.“ Tole wußłyſchawſchi ſawoła ßynk: „Ow! To budźe luby Sbóżnik, hdyż mje ras jandźelja do njebjeß ponjeßu, prajicź: „To dże je tón mały Jank, kotrehoż ßu mi jako małe dźěczatko do rukow położili! Toho hižo ſnaju!“ —

Pobożna fararka ſcźini ßebi, cźujo ßwoju ßmjercź bliſko, ſłoty rjecźaſk wokoło ſchije. Tutón bě něhdy wot ßwojich kmótrow doſtała. S nim chżyſche cźim lěpje a khutniſcho ßo dopomnicź teje hnady, kotraż bu jej w ßwjatej kſchczenizy pſchidźělena.

Naſch reformator Luther je ßebi ßwjatu kſchczenizu wo ßebjeważił. Hdyż bu cźežko nadběhowany a ſpytowany, — a to ßo huſcźiſcho ſta; kak njedyrbjał tež ſatanas wſchu prózu nakożowacź, ßo runje tuteho muża ſmožowacź?! — bě ßwjata kſchczeniza jeho poßledni wuczżek. Wón ßebi pſchiwoła: „Baptiratus sum! — Ja ßym kſchczeny! Potajkim ßym ja dźěczo Boże. A żadyn nan njemóże ſaſtorcźicź a njeſaſtorcźi tež ßwoje dźěczo!“ — Luther tež napomina: „Kóżdy měj kſchczenizu ſa ßwoju wſchědnu draſtu, w kotrejż ma bjes pſcheſtacźa khodźicź, ſo by ſtajnje był we wěrje a jeje płodach namakany, ſo by ſtareho cźłowjeka duſchił a nowy narołſt!“ Pſchi druhej ſkładnoſcźi rjekny Luther: „Hdyż ßy w pokucże żiwy, khodźiſch w kſchczenizy.“ — A ſaßo ras ßo takle wupraji: „Kſchczeniza, to je něſchto, na cźimż maſch cżaß żiwjenja wuknycź a ßo ſwuczżowacź doſcź.“

Tež pola naß!

Se spodźiwanjom abo se žobuželenjom abo tež s kiwkosću žmy pschezo saßo a saßo cźitali, kak w duhich krajach a w druhich kónczinach semje wětry a wichory sakhadźeja, njewjedra a sliwki sahubjeja, n. psch. w Amerizy. Schtwórtk 4. julija nam nadobo wobßwědczi, so to tak je a kak to je, hdyž tajke wichory s njewjedrami sakhadźeja. Dźeń 4. julija nam pschiwoka: Tež pola waß!

My žmy rad swólniwi, žebi pschi cźežkich podeńdźenjach prajicź: Ach, to je daloko! S tajkeje bjesmyßlnosćże žmy nětk sbudźeni, sehnacźi: Tež pola naß!

Ssmy žo dźiwali, hdyž cźitachmy, so druhdźe wichor cźlowjekow a skót sběha a k semi mjeta; tež pola naß! Nochzechmy wěricź, so wichor cźežke wosy powróćża, schtomy łama a se semje torha a wala, tšěchi wotkrywa; tež pola naß! Njewjedźachmy, kak to je, hdyž wichorjate njewjedra nadobo powodźuja pucźe, haßy, naměstna, domy, pola; tež pola naß! A tak mohli to pokračźowacź.

Tež pola naß! A schto nětk tež hischcźe pola naß, runje tohodla pola naß? To, so s poraženja, s nastróženja pschińdźe stawanje, stawanje k modlenju we wěrje a dowěrje, kaž žebi jo tuta njedźela Knjesoweje modlitwy tola tak hižo wot naß žada. Tón, kiž wichor, wětry wodźi, tež s wichorom, s wětrami tym žwojim pucź, po kotrymž žo khodźi, po kotrymž maja khodźicź, sjewicź wě. Ssmy my cźi, — a s nami nasch lud a kraj, — kotsiž jeho sjewjenje srosumichu, kotsiž w tutym sjewjenju wohladachu žwojeho Boha — nětk žu žwěru sa nim duzy?

W žłónczнej krajinje.

Powěstka wot Khristiny Royoweje.

(Pokračźowanje.)

Knjes farař lehny žo pschihódnischo a, njespuschcźiwschi pschecźelniwej wóczźy wot hólzoweho woblicźa, da jemu wupowědacź wschitko, kak bě pytał žłónczнu krajinu baßniczźkow, kak bě ju tu nadeschoł a w njej tutu knihu, kotruž nětkle tak luboscźiwje k wutrobje tłóczješe, a kelko bě hižo s njeje nawědźił wo tej prawej žłónczнej krajinje, kotruž ras wohlada, a so je widźał nad njej pschi tamnym njewjedrje žydombarbojte wrota tam na tamnych horach.

Pawlik njewidźeše žyšny hnucźa, kotrež běchu pschi jeho powědanju do fararjoweju wočźow stupiłe.

Wón wupowěda tež, schtož bě runje w knisy pschecźitał a so je žebi prawje wuproßył, so by knjes Jesuß jeho sa žwojeho žłužownika pschijał!

„Pokaž mi tu knihu!“ rjekny knjes farař. „A ty mohł ju saßo tu w skale wostajicź. Ja chzu žem pschikhadźecź, a tak kaž ty, budu tež ja rynczźk po rynczźku cźitacź a pytacź s tobu tu schcźežku do teje jeneje praweje žłónczнeje krajiny, hdźež njepotrjebaju ani žłónza ani měßaza, so byschtej w njej žwěcźiłej, dokelž je jich žwětko to jehnjo.“

Hólz žebi rosmyßli. Krótki wokomik wojowasche žam se žobu. Potom posběhny słotowłoßatu hłowu:

„Ja chzu, knjes fararjo! Wuj Leßina dźe tola hižo nasajtra precź. Ja njemóžu hischcźe tak derje cźitacź kaž wón, so bych mohł druhim cźitacź. A ja móžu dźě žem pschikhadźecź cźitacź. A hdyž ja waß, knjes fararjo, tu nadeńdu, potom wy žebi a mi cźitacźe?“

„Cźitam, dźěcźo! A tež nětkle, jeliso chzesch. Ale najprjedy pokaž mi twoju dźiwnu skaku!“

Stanyschtaj. Knjes farař móżesche lědy žwojeho małeho wjednika scźěhowacź. Doscź bórsy steješchtaj w skale.

„Woprawdźe, kajke pěkne sjewjenje pschirody!“ dźiwasche žo knjes farař. „Ty masch prawo. To je tu zyle kaž blido, a tole njeje jenož ławka ale zyle kaž lěhańza! A schto žy ty tu nanožył do seleneho a do kwětkow! Ty chzyschе měcź wokoło žo pěknu jstwu?“ Se spodobanjom roshladowasche žo hóscź dokoławokoło po cźiscźe wumjecźenym, s kwětkami a se selenym wudebjenym hrodźe Pawlikowym.

„Ja žebi myßlu,“ rjekny hólz, „so wón, Ssyn Boži, Knjes Jesuß, dokelž je mi žlubił, so pschi mni budźe, směje žwoje spodobanje, hdyž směju to wokoło mje wscho pěkne.“

„Pawliko! A wěrisch ty tomu cźiscźe wěscźe, so je wón pschezo a wschudźom s tobu?“

Knjes farař njepraschesche žo tak kaž wuj Leßina abo kaž dźěd. Bě to tak rjez cźiscźe hinajsche praschenje. Tuž bě to hólzej tak žnadne, wotmołwicź:

„Haj, knjes farař, ja wěm, wón je wschudźom se mnu, a tak tež w tukhwilu!“

„Sancta simplicitas!“ — Sswjata prostota! — sdychny knjes, žydny žo na kamjeńtnu ławku, saprě łohcźej na blido a wosta tak, hłowu do wobej dłóni skonjenu, jako by žo modlił.

Pawlik žebi myßlesche, so žo modli; tuž jeho njechasche mylicź. Jemu pschipadźe, so měješche tu njedaloko w huscźinje rjane maleny sa dźědka pschihotowane. Dźěd žo wěscźe swjeßeli, hdyž jemu powěm, komu žym s nimi pohoscźił. Měješche tež drjewjanu łžicźku žobu, s kotrejž s mjeńscheho karana do wjetscheho pscheßypowasche, so by njeroßypał. Schtlě njeměješche; ale wschak běchu tu njedaloko tajke kraßne, wulke łopjena; te budźeja sa taleŕ.

Pawlik pschinjeße wobej karanaj; tón mjeńschi wón wumy a napjelni jón s wodu. Wjetschi bě połny cźerstwych malenow. Wón wumy tež łžicźku, wutrě ju s rubjeźkom, s kotrymž měješche karan swjercha sawjasany, a zyle sbožowny, so móże hospodowacź tajkeho ważneho hoscźa, donjeßy wscho nuts.

Widźeše, so knjes farař w jeho knisy cźitasche; tuž wupschestrě wulke łopjeno psched nim, połoži łžicźku na njo a staji karan pódlà.

Knjes farař sběhny hłowu. Jeho blěde a jara khutne mjesowoczo žo rosjaßni. Sapschimny hólzowu ruku:

„Ty drje chzesch mi hoscźinu pschihotowacź?“

„Jara pěknje waß proschu, wsmicźe žebi. Waschi žu mi někotry ras dali wobjed abo žnědanje, a ja wam dam, schtož mam!“

„Dźakuju žo pěknje! A so by widźał, so je mi twoje pohoscźenje lube, daj mi tute kraßne maleny, so žebi je naßypam na tutón pěkny, seleny taleŕ!“

Ow, kajku měješche Pawlik radoscź! Knjes farař žebi dwójzy naßypa a napi žo do žyteje wole wody. Wón bě žebi se saczźka wucźahnył w papjerje kusk khlěba, běłeho kaž zakta, a bě jemu kusk dak a Dunajej, kotryž žo sa nim jara wobliśowasche.

„Ja žym cźi žlubił cźitacź“, dźesche potom. „Tuž žo žydń! Ja dyrbju tež bórsy woteńcź. Pschińdźesch ty nasajtra žem?“

„Njewěm! Lědma drje! Budu drje wěscźe wuja Leßinu pschewodźecź dyrbjecź, so bych jemu pomhał něschto njescź.“

„Tuž žebi ja twoju knihu žobu wosmu. Jutsje rano abo popołdnju, donjeßu cźi ju saßo žem.“

A potom jemu cźitasche, kak je to było, jako Knjes Jesuß do njebjeß dźěsche a taj jandźelaj pschipowědaschtaj, so saßo pschińdźe. Ale najprjedy bě wón žlubił, póßłacź Ducha Sswjateho.

„Proschu waß pěknje; schto to je tón Swjaty Duch?“ prascha ßo Pawlik, jako hromadźe se skały dźěschtaj.

„To je Duch naschcho Knjesa Jesußa Khrystußa!“ wotmolwi samyßleny knjes farař. Tuteho Ducha dyrbi kóždy kschescźijan měcź, pschetoż w tutej knihi steji, so tón, kiž Ducha Khrystußowcho nima, njeje jeho.“ (Pokraczowanje scźěhuje.)

Ministerski president a wusnacźe ke kschescźijanskej wěrje.

W Němskej dźerži ßo sozialistiska strona pschezo hischcźe ßwojeho njepschecźelstwa pschecźiwo zyrkwi a kschescźijanstwu; wo kommunistiskej ßo hakle njetrjeba niczo prajicź. Ssamo też měrni sozialistiszy wjednizy njepschińdu dale hacź k symnej toleranzy abo snjeßliwoscźi a k dwělomnej neutralnoscźi. Zyle hinak to w Jendźelskej. Tam steji strona dźěłacźerjow na wjele bóle positiwnym stejnischczu ke kschescźijanstwu. To nam pschede wschěm pokasa postrow, kotryż je wulki wjednik jendźelskich dźěłacźerjow a nětczischi ministerski president Macdonald Stockholmskej ßwětowej konferenzy kschescźijanskich zyrkwjow póßłał. To je wubjerne wusnacźe jendźelskeho sozialisty, kotrež je hódne, ßłuźicź němskim sozialistam jako schpihel.

Macdonald pische:

„S hłubokim želenjom je ßo pschezo saßo wjele człowjekow wot zyrkwje wotwobroczíło, dokelž runje tehdy njebu wuraßne ßwědczenje wěry ßwědczene, hdyž mohł ßebi tajke ßwědczenje s nadobnoscźe a s nadknjeżstwa kschescźijanskeho ducha žadacź, so bychu s nim roswólnoscźe a tórnoscźe saßlepjenych byłe wobmjesowane a wohanibjene. Sa to wupomhachu ßebi se ßłabymi a wopaczńymi wupuczemi a wuręczemi, kotrež běchu słożene po ßwojoczaßnych wobstejnoscźach. Kajkež położenje zyłeho ßwěta nětkle je, wuźada wono ßebi nuśnje, so by pomoz pschinjeßł kschescźijanski duch. Tutón pak njeßmě jenoż byczź je ßudnikom a hojerjom, wón dyrbi też byczź s wjednikom. Mjes tym so człowjekojo a ludy w ßwojim czwilowazym stysku pak tam pak ßem běhaja a wěstotu a wukhow tam pytaja, hdźež njeje, kaž je nasłonjenje lětstotkow wuczíło, žaneje khowanki, je pschißłuschnoscź zyrkwje, jich hromadźicź wokoło dowěry, kotraż ßo dowěrja snutskownemu ßwětku, a jich napjelnicź s khróßłoscźu dobrych poczinkow, so bychu pschichodnje mohli khodźicź s njepowalnej dowěru po pucźach Ducha, kotrež ßu sdobom też pucźe cześcźe a žiwjenja.“

Ssmy hdy podobneho wusnacźa s erta wjednika němskich sozialistow ßłyscheli?

Zyrkej a stat.

Sakska ma to woßebite, so ßo wjele wo njej rěczi a pische. Ale swjeßelaze a posběhowaze to pschezo njeje! Tak je dyrbjał swjask kschescźijanskich starschich snowa starschich a sdobom też krajnu zyrkej na pomoz swołacź pschecźiwo sakskemu ßejmej a jeho wobsamkowanjam; ßejm bě 10. julija wobsamknył, so ßo w prěnimaj schulskimaj lětomaj dźěcźom nimaja naboßne hodźiny dźerżecź. 11. julija je swjask sakskich kschescźijanskich starschiskich towarstwow pola wyschnoscźe protest sapołożił pschecźiwo wuwjedźenju tuteho wobsamknjenja, a ßebi žadał rosßud statneho ßuda. Też tole, so ma w Sakskej pschezo saßo statny ßud rosßudźicź, schto je prawe a schto niz, je něschto, schtož ma woßebje Sakska ßama sa ßo. — Swjask słożuje ßo pschi ßwojim žadanju na to, so ßejm se ßwojim wobsamknjenjom pschecźiwo artiklomaj 149 a 174 němskeje wustawy hrěschi. S tutym wschěm pak ßu wschitzy kschescźijenjo, niz jenoż kschescźijanszy starschi swołani, na straži stacź, a niz jeno to, ně, wustupowacź nastajnje a rosßudnje kaž ja prawa wěry a zyrkwje, tak też ja prawa starschich.

Pschi rowje wotbrónjenja ßu ja napißmo dali rěczi, kotruż je amerikanski presidenť Hoover w Arlingtonje dźerżał. We njej praji mjes druhim: „Kóżda wyschnoscź powjetschuje a rosmnoži pschi wschěch srudnych nasłonjenjach wulkeje wójny ßwoje wobrónjenje ... Swět je hischcźe pschezo w czaßu na pschemoh brónjenja ...“ „Pschi rowje wotbrónjenja“ budźa człowjekojo hischcźe wjele rěczow ßwojich wulkich a małych wjednikow mjenowacź móz. Na tym też tón sozialismuß, kajkiž nětkle je, a też tón pazifismuß naschcho czaßa niczo njepscheměni, a hischcźe mjenje bolschewismus. Hdźe dha chzył zyłe tute wschelake „ismy“ móz wjacź, pschewinycź a wokstronicź něschto, schtož je do naschcheje semje a jeje człowjekow sakorjenjene, dołhoż ßu człowjekojo na tutej semi žiwi. Hakle hdyž budźe tón Duch s wyßoka, tón Duch kschescźijanstwa pschekißacź semju a jeje człowjekow, budźe ßo na njej roswiwacź móz wěrny sozialismuß a prawy pazifismuß. A hdy to budźe? Kak dołho to hischcźe? Runje we czaßu sozialisma a pazifisma, kajkež ßo nětkle jewitej, njewidźisch žanych wuhladow, so by to bórsy było.

Wschelake s bliska a daloka.

Do Krummenhennersdorfa pola Freiberga pschiproschujetej sjednoczeństwje, kotrejž ßo njenujetej „Bund für lebendige Volkskirche“ a „Landesverband für christlichen Frauendienst“, maczerje sa czaß 23. hacź 26. septembra tuteho lěta. Sjednoczeństwje chzetej tam maczerje sjednoczicź na někotre dny do wužscheho zykła a jim poskicźicź kaž poßylnjenje a wokschewjenje s Božeho ßłowa tak roswuczenje wo wschelakich praschenjach, kotrež ßu sa maczerje a žony ważne, a tak też towarschnoscź a rosmołwu mjes ßobu. Mjes druhim budźe tam knjeni fararka Sprangerowa-Drježdźanska 24. septembra pschednoschowacź wo „Žona jako mandźelska a macź“. Poßledni dźeń budźe na psch. bibliske rosręczowanje pod heßłom: „Wjeßele“, a po tutym pschednoschk: „Wschelake měnjenja, to je něschto, schtož ßwójbne žiwjenje kasy“. Samołwjenja ßo njech sapósczelu na „Landesverband für christlichen Frauendienst, Dresden-A 1, Kaulbachstraße 7“.

Ssad. W poßlednich lětach je ßo też we Łužizy jara rosschěriło pschihotowanje ßadoweho wina, kaž jahodkoweho, jabłukoweho. Hdźež ßnadź prjedy tute wina ani njesnajachu, tam je ßami czinja. Ale w tutych tczi alkohol. A alkahol njeje pschezo pschecźel a lěkař człowjekow. Tuž ma ßo człowjek jeho hladacź. Pschede wschěm dźěczi. Tuž runje tutón wudźełk se naschcheje jahrody niczo sa nasche dźěczi njeje, kotrymž tola hewak wscho lubjerad popschejemy, schtož nam jahroda dawa. Tohodla ßo nětkole jara sa to dźěła, rosschěrjecź we ßwójbach nawědźenje wo tym, kak ßebi se ßadu bjesalkoholne picźa pschihotujesch, kotrež ßu doroscźenym a dźěczom jenak strowe, a strowische hacź alkoholiske wudźełki s płodow jahrody. Woßebje ßo też žónske towarstwa a sjednoczeństwa wo to prózuja, tu roswuczowanje podawacź, so by ßo ßad hischcźe bóle wutrjebował hacź dotal, so njeby ßo se ßadom brojiło nětkole w tajkim czaßu, kotryż wscho hromadźecź każe, a woßebje też w tutym lěcźe, w kotrymž je ßad s městnami jara žadny, woßebje też tohodla, so žanych wischni njemějachmy. S tutym wotpohladom budźa tam a ßem kursy abo roswuczowanja wuhotowane, kotrež chzedźa se ßłowom a se pschikładom powuczecź a pomhacź. Schtóż ma něłak składnoscź, ßo njech wobdźěli. A nasche towarstwa žonow abo drusy ßo njech sa to postaraja, so by ßo też pola nich po tutym pucźu pomoz poskicźiła.

Samołwity redaktor farař Wyrgacź w Noßaczizach.

Czišło 30

Pomhaj Bóh!

Lětnik 39

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosć da.

Njech ty spěwaš
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřewˊ će. F.

Sserbſke njedźelſke lopjeno

Budyſchin 28. julija 1929 Bautzen

Czíſchcź a nakład Ssmolerjez knihiczíſchczérnje a knihatnje, ſap. družſtwo ſ wobm. ruk. w Budyſchinje

Wukhadza kóždn ßobotu a płaczi ſchtwórczlětnje 108 ſkotych pjenjezkow

9. njedźela po ßwjatej Trojizy.

1. Kor. 10, 16.

Wot ſakramenta woltarja abo wot Božeho wotkaſanja chzemy hromadźe rěczecź:

To je ßwjate měſtno, na kotrež my hromadźe ſtupimy. Boži hłóß nam woßebje móznje tu pſchiwoła: „To měſto, na kotrymž ſtejiſch, je ßwjata ſemja.“ A Boža martra nam tak nutrnje pſchiwoła: „To cźinich ja ſa tebje, ſchto cźiniſch ty ſa mnje?“ A te ßwjate ßudobja na woltarju nam praja: „To je wěrne cźěło a krej naſcheho Knjeſa J ſuża Khryſta, w khlěbje a winje nam kſcheſcźijanam k jědźi a k picźu wot Khryſtuża ßameho wuſtajene.“ A tón kſchižowany ßam, kiž wot Božeje martry k nam dele hlada, nam ſ wupſchestrjenymaj rukomaj pſchiwoła: „Pójcźe ßem ke mni wſchitzy, kiž wy ſprózni a wobcźeżeni ſcźe, ja chzu waß wokſchewicź.“ Tu widźiſch, luba kſcheſcźijanſka duſcha, kak wjele ma tebi hižom ſ krótkimi ßłowami twój ſakrament woltarja prajicź.

S hłubokej pokornoſcźu nětko na to měſtno ſtupimy a ſe ßwjatymi myßlemi pſchihladujemy, kak a ſa koho je ßo tutón ßwjaty ſakrament wuſtajił.

1.

Hdyž ßo k prěnjemu praſchamy: „Schtó je Boże wotkaſanje wuſtajił?“, dha nam pjata hłowna wuczba na to wotmołwi: „Naſch Knjes Jeſuß Khryſtuß.“ To je tón ßamßny knjes, kotremuž je data wſchitka móz w njebjeßach a na ſemi. Tutón knjes wupraji jenož jene ßłowczko, a hlej, wichory mjelcźa. Tutón Knjes jenož jene ßłowczko wupraji, a hlej, ßlepi widźa a khromi khodźa a morwi ſ rowow a ſ kaſchczow ſtawaju.

A tež jako wón tam ſa blidom w Jeruſalemje ßedźi, dha woſſewi ßo wón jako tón Knjes do wſcheje wěcznoſcźe, dokelž w ßwjatym wotkaſanju wón cźaß a wěcznoſcź hromadźe ſwjaſa, tak ſo móża wěrjazy nětk w ßwjatym wotkaſanju jeho ßwjatu ruku we wěcznoſcźi pſchimnycź, a tež do jeho ßwjateju rukow wſchitko to położicź, ſchtož cźežko na jich ßwědomnju leži.

A tutón wſchehomózny Knjes je „naſch“ Knjes. Jeho mjeno ßłyſcha dźěcźi najprjedy wot nana abo macźerje. Wot njeho ßłyſcha dźěcźi w ſchulach. K njemu ßo dowjedźa pacźerſke dźěcźi w pacźerſkich hodźinach. „Naſch Knjes Jeſuß Khryſtuß“, to je to mjeno, kotrež ßu naſchi ſemrěcźi wótzojo na ßmjertnym łožu wuprajili a ßu njebjeßa wotewrjene widźeli. Haj Khryſtuß je to mjeno, na kotrež chzemy tež my ſbóžni wumrěcź. W Jeſußu Khryſtußu budźa ßo junu poklakowacź kolena tych, kiž w njebjeßach a na ſemi a pod ſemju ßu. Tutón „naſch Knjes“ je Boże wotkaſanje wuſtajił. Njedyrbimy my to ſe wjeßeloſcźu wuſnacź po wſchěm ßwěcźe?

2.

Ale hdyž wjeßołoſcź w tym wokomiku naſchu duſchu napjelni, dha tola naſcha duſcha hnydom do ſrudoby padnje, hdyž my dale cźitamy: „w tej nozy, jako wón bu pſcheradźeny.“ My ßo praſchamy, hacź je to ſzyła móżno było, ſo ßo tutón Knjes pſcheradźicź móżeſche a my wot naſcheho Knjeſa ßameho to wotmołwjenje doſtawamy: „Njedźiwajcźe ßo, to dyrbjeſche ßo wſchitko tak ſtacź, ſo by Boża wola dopjelnjena była.“ Haj, tak ßo to ſta. Dźeń bě ßo nakhilił, ßłónzo ßo khowało, wjeczorna cźěmnoſcź ſemju pſchikrywaſche. Najcźežſche hiſchcźe na Jeſuża cźakaſche, mjenujzy Gethſemanejſke hodźiny. Tam cźakaſche tón pſcheradnik Judaſch a ſapłacźiſche Jeſußowu luboſcź k njemu

ſe ſaßakłoſczu pſchecźiwo temu Knjeſej. Haj, tam w Gethſemanej cźakaſche na njeho poßlednja nóz.

Tuta poßlednja nóz pak je ta nóz, w kotrejž tón Knjes Boże wotkaſanje wuſtaji. „Ja ßym ſ wutrobu ßebi żadał, ſo bych to jutrowne jehnjo ſ wami pojědł, prjedy dyžli ja cźerpju", tak ſapocźina naſch Knjes k ßwojim wucźobnikam rěcźecź. Hižom bě Jeruſalem polny hoſcźow ſ bliſka a ſ daloka. K jědźi jutrowneho jehnicźa běchu hromadźe pſchiſchli. Woni pſchi tym ſ dźakom ſpominachu na wuwjedźenje ſ Egiptowſkeje. Tak bě Paßah najwjetſchi dźakny ßwjedźeń ſa Israelſke dźěcźi. Poßledni krócź je tež Khryſtuß tute jutrowne jehnjo jědł.

Nětk pokaże wón we wuſtajenju Bożeho wotkaſanja, ſo je wón wot nětka ßam jutrowne jehnjo ſa tych, kiž do njeho wěrja. Stary Paßah ſ tutymi jutrami ke kónzej dźe, a na město dotalneje wjecźerje Boże wotkaſanje ſtupi. Tamnych jehnjatow krej bě jenož „ſnamjo" wumoženja, ale Khryſta krej woprawdźe wumoženje poſkicźi, pſchetož: „Ta krej Jeſom Khryſta wucźiſcźi naß wot wſchitkeho hrěcha."

To ßu te hłuboke myßle, kotrež chże Jeſuß pſchi wjecźeri ßwojim wucźonnikam ſjewicź. Tohodla wſa wón tón khlěb, žohnowaſche a poßwjecźi jón ſ dźakowanjom k Bohu. Jako pak jón na to łamacź pocźa, ſo by kóždemu wucźonnikej wot njeho poſkicźił, dha bě jemu, jako by boſoſtne łamanje ßwojeho cźěła ſacźuwał. Tuž dźeſche wón: „Wſmicźe a jěſcźe, to je moje cźěło, kotrež budźe ſa waß date." Tohorunja wſa wón tež tón khelich, kiž pſchi Paßah-ßwjedźenju wjazy krócź wot jeneho k druhemu dźěſche, a požohnowa jón. Jako pak jón ſ winom napjelni, jemu jeho bliſka ßmjercź ſnowa pſched wocźomaj ſtejeſche. Jemu bě, kaž by w tym khelichu niz wjazy wino, ale hižo ßwoju krej widźał, hdyž dźeſche: „Wſmicźe a pijcźe wſchitzy ſ njeho, tón khelich njeje wjazy to ſtare wotkaſanje w krwi jutrowneho jehnjecźa, ale „je to nowe wotkaſanje w mojej krwi", kotraž budźe ſa waß pſchelata k wodawanju tych hrěchow."

3.

Nětko tež wěmy, ſa koho je Khryſtuß Boże wotkaſanje wuſtajił: „ſa tych hrěſchnikow". „Mjenujzy, ſo ßo nam w Božim wotkaſanju wodacźe hrěchow, žiwjenje a ſbóžnoſcź pſches tajke ßłowa dawa; pſchetož hdźež je wodacźe hrěchow, tam je tež žiwjenje a ſbóžnoſcź."

Ale tola njeje Boże ßwjate wotkaſanje date ſa kóždeho hrěſchnika, ale jenož ſa teho, kiž wěri a pokutu cźini. Bjes wěry tebi to niczo njepomha. Tohodla praji naſch Luther: „A ſchtóž tutym ßłowam wěri, tón ma, ſchtož praja a na ßebi maju, mjenujzy wodawanje hrěchow."

Hdyž pak ßmy nětk widźeli, kak ßwjata ta ſemja je, na kotruž pſchi ßwjatym wotkaſanju ſtupimy, dha njech naſche poßlednje praſchenje je: „Kak dha nětk hódnje ßo k tutemu ßwjatemu městnej pſchibliżujemy?" Luther nam ſaßo na tute praſchenje wtomołwi: „Poſcźicź a ſ cźělnym waſchnjom ßo pſchihotowacź, je drje pěkny ſwonkny ſkutk abo poczink." Potajkim tež Luther pſchidawa, ſo ßu tajke ſwonkowne pſchihotowanja ſa Boże wotkaſanje nuſne, ale wone ßu jenož „ſwonkowne" wězy.

Wjele nuſniſche je to prawe ſnutskowne pſchihotowanje twojeje wutroby. Pruhuj ßo najprjedy domach na wjecźor, hacź ßu tebi ſawěſcźe twoje hrěchi żel, hacź maſch ſawěſcźe horze żadanje po wodacźu. Wopraſchach ßo tebje najprjedy, hacź njeje jenož twoje cźěło derje k temu pſchihotowane, ale hacź ma tež twoja wutroba prawu njedźelſku draſtu ſa Boże wotkaſanje.

Tajke pruhowanje dyrbiſch kóždy ras ſ tobu prjódk wſacź, hdyž k Božemu blidu dźeſch, ſo njeby wot tebje ßo junu prajicź dyrbjało: „Schtóž pak tym ßłowam njewěri abo dwěluje, tón je njedoſtojny a njekhmany; pſchetož to ßłowo „ſa waß" chże měcź ßame wěrjaze wutroby."

Boże wotkaſanje.

O Jeſu, moja radoſcź, ty mojej' duſche żadoſcź,
njech, najlubſchi na ſemi, cźe cźeſcźu ſ kěrluſchemi.

Ja njewuměrju żenje wſcho twoje wokſchewjenje
a twoje dary ßwjate ſa naſche duſche date.

Kak dźakuju ßo tebi, ſo wuſwoli mje ßebi
a ſ cźělom, ſ krwju tak rady ßy wokſchewił mje ſ hnady?

Ja martru twoju ſnaju, tuž ſ wutrobu dźak praju
cźi ſa wſchě twoje rany, ty horzo lubowany.

Sa luboſcź pſche wſchu měru a wſchitku ßwoju ßwěru,
ſa ßmjercź, tak hórku, krwawnu wſmi dźak a khwalbu
[ſprawnu.

Nětk cźuju, Bożo miły, kak ßy ty dobrocźiwy!
Twój drohi ſawdawk hnady wſchě moje hoji pady.

Ja w cźěle hiſchcźe noſchu wſchak hrěch, tuž tebje proſchu:
Mje wucźiſcź wſchědnje ſ nowa tu ſ mozu ßwojoh' ßłowa.

Kaž dołho tudy khodźu, mi ſpožcź, ſo ſ duſchu rodźu
wo wſchitku luboſcź twoju; ty ſdźerž mi hnadu ßwoju.

Nětk njeſkażu ßo żenje; ja wumru w Božim mjenje
a ſ wjeß'lom ſ rowa ſtanu, ſo k Jeſußej ja cźahnu.

Schkitaj ßebi, ſchtož ßwjateho cźi Bóh dał!

Pruſki kral Bjedrich Wulki bě ßebi ßwojeho ſtareho generala Ziethena ſa Cźichi pjatk k wobjedu pſcheproßył. Ziethen pak ßo ſamołwi, ſo Cźichi pjatk ſtajnje k Božemu blidu dźe a ſo ma po tym rad zyły dźeń ßam ſa ßo, ſo njeby jeho niczo molilo. A wón tež njepſchińdźe k wobjedu ßwojeho krala, ale dźěſche k hoſcźinje ßwojeho njebjeſkeho Knjeſa.

Něſchto dnjow poſdźiſcho bě ſaßo k wobjedu pola krala pſcheproſcheny. Jako pſchińdźe, dowoli ßebi kral Bjedrich Wulki wußměſchowaze naſpomnjenje teho, ſo bě general k Božemu blidu ſchoł. Tu poſtaże general Ziethen, pokłoni ßo hluboko pſched kralom a rjekny ſ rosßudnym, khutnym hłoßom: „Waſcha kralowſka majeſtoſcź wě, ſo ßo njeßym we wójnje żaneho ſtracha bojał a ſo ßym wſchudźom, hdźež bě rosßudne, bjes wobmyßlowanja ßwoje żiwjenje ſa waß a ſa wótzny kraj ważił. Tuto ſmyßlenje je tež dźenßa hiſchcźe jenak żiwe we mni. Ale wyſche naß je jedyn, kotryž je wjazy hacź wy a ja, wjazy hacź wſchitzy cźłowjekojo: to je tón Wumożnik a Sbóżnik ßwěta, kotryž je naß wſchěch ſe ßwojej krwju droho wukupił. Ja njepſchidam, ſo by ßo ſchtó tuteho Sbóżnika dótknył abo jeho wußměſchował; pſchetož na njeho je ſakłożena moja wěra, mój troſcht a moja nadźija w żiwjenju a we wumrěcźu. Hdyž waſcha majeſtoſcź tutu wěru podrywa, podrywacźe ſdobom derjeměcźe ſtata. To je ſawěſcźe wěrno! ſamołwcźe hnadnje!"

Bjedrich Wulki bě widomnje ſapſchijaty ſ tutymi ßłowami ßwojeho ſtareho generala. Wón poſkicźi jemu ruku a rjekny: „Sbożowny Ziethenje! So bych tež ja tole wěricź mohł! Ja mam wſchón reſpekt pſched Jeho wěru! Dźerž wón ju twjerdźe! Wono ßo żenje wjazy njeſtanje!"

Najwyschscha kasń.

(wot Bjedricha Hebbela.)

O kedźbuj, schto je w cźlowjeku,
A wjedź, jo, hacź też njewidomne,
Je wěscźe něschto w nim pschitomne
Kaž koruschk k wschemu wyschschemu!

O kedźbuj, schto je w cźlowjeku,
A wjedź, jo, kaž też leži jaty,
Dych žiwjenja, wot tebje daty,
Joh' móże sbudźicź k stawanju!

O kedźbuj, schto je w cźlowjeku!
Cźi wěcźnoscź lubi sbóźnu khwilu,
Tam wschitko hoji twoju cźwilu,
A masch, sa cźimž ßy žedźił tu.

(Pschełožił W. T.)

Hospodliwoscź.

Póhan bě pódla, jako kschescźijenjo Boże wotkasanje ßwjecźachu. Wón widźeschе, kak nutrni, kak khutni wschitzy běchu, a ßo dźiwasche a ßo woprascha, schto ma to na ßebi. Jemu prajachu, jo tón Bóh tych kschescźijanow, ßwojich wěrjazych, wot wschitkich hrěchow cźiscźi, jo ßebi w nich pschihotuje bydlenje, w kotrymž by bydlił.

Dwaj dnjej posdźischo wuhlada tutón póhan sašo tutych kschescźijanow. Wón widźeschе, kak ßebi sawidźachu a kak ßo wadźachu. A wón ßo dźiwasche a rjekny: „Wascha nabožina je drje dobra a też wascha nutrnoscź, ale wascha hospodliwoscź njeje niczo winojta, hdyž wy jenož sa dwaj dnjej ßwojemu Bohu hospodu dawacźe."

W ßłónczнej krajinje.

Powěstka wot Khristiny Royoweje.

(Pokraczowanje.)

„Wy pak jeho macźe, njewěrno?" Módrej wóczzy hólzowej hladaschtej dowěrinje fararjej do woczow. „Wy scźe jeho?"

Hdy by ßo jeho něchtón druhi praschał, by knjes farař lědy wotmołwu winojtu wostał. Njebě dha wón kschcźeny? Njeßkuschesche dha wón k jeniczzy sbóźnoczinjazej katolskej zyrkwi? Njewotpoczowasche dha na jeho hłowje snamjo měschniskeje ßwjecźišny? Njenoschesche dha wón snamjo Nazarenskeho Božeho?

„Wěsch, Pawliko, na tuto praschenje cźi druhi ras wotmołwju, hdyž ßym ßo s tuteje knihi pscheßwědczik, kak to so mnu steji."

Khwilku dźěschtaj mjelczo.

„Na cźo ßebi myßlisch?" Knjes farař sapschimny hólzowu ruku.

„Schto mam cźinicź, so by mi Bóh tón Knjes Ducha Swjateho dał?" prascha ßo hólz tyscheny.

„W tutej knisy steji, Pawliko, so Bóh tón Knjes ßwojeho Ducha dawa tym, kiž jeho proscha."

„Ach, to je sawěscźe wěrno! Wschak wón wschitkim dawa, kotsiž jeho proscha. Też mi je dał, wo cźož ßym jeho proßył! Ale móżesch to Swjateho Ducha pschijecź tak kaž Knjesa Jesußa?"

„Ja cźi njedorosumju, Pawliko!"

„Ach, hlajcźe! Marta je pschijała Knjesa Jesußa do ßwojeho domu. A też ja ßym, hacźrunje jeho njewidźu, pschijał tam pola naß w hěcźe, w mojim kucźe a też tam w skale. Ja wěm, so je pschischoł a so bywa tam so mnu!"

Knjes farař posasta. Kaž ßlepjeny sacźini wocźi.

„Ně!" rjekny jako ßam ßebi, „Ducha Khrystußoweho dyrbisch pschijecź — niz do domu, ale do wutroby! — Tak dyrbisch Khrystußa pschijecź!"

„A móże dha tón Duch do mojeje wutroby sacźahnycź?"

„Móże, dźěcźo! — Hlaj! Widźisch to ßłónzo! Kak wulke a kak kraßne a kak wulkotne ßo khowa! Pohladaj na tutu kapku rosßy! Kak maluschka je wona porno njemu! A schto widźisch w njej?"

To ßłónzo! Wona je jo pschijała, njewěrno, knjes fararjo?"

„Haj, dźěcźo! — Ale nětko dobru nóz!" A prjedy hacź ßo hólz dohlada, bě ßam.

Pomałku puschcźi ßo na koleni.

„Knjeże Jesußo!" scheptasche s cźicha, „Prosch tola ßwojeho njebjeskeho Wótza, so by mi dał twojeho Ducha! Ty tola wěsch, so chzu ja bycź twój! A ja chzu jeho tak pschijecź, kaž tam ta kapcźiczka je pschijała ßłónzo. A daj jeho też jemu, — ale wěscźe. Hamjeń."

IX.

Na druhi dźeń dopołdnja wopuschcźi Leßina s Pawlikom hory njedaloko K. Leßina měješche hódnje cźežki waczok na ramjenju. Pawlik njeßeješche jemu w brěmjeschku drastu.

„Wujo! A hdy pschińdźecźe sašo?" woprascha ßo hólz pscheczelniwje.

„Njewěm, Pawliko!" Mužski wutorhny ßo s njewjeßołych myßlow. „Rad bych tebi něschto ßobu pschinjeßł, hdyž sašo pschińdu. Schto by ty rad chzył?"

„Ach, wujo, hdy by waß to pschedroho njepschischło, pschinjescźe mi wołojnik a tajku maku knižku, so bych ßebi mohł do njeje pißacź!"

„Nó, to cźi ßnano pschinjeßu. Ty ßy mi tola wjele poßłużował. Dźěd je mi dał twoje pjenjesy. Mam sa tebje drastu kupicź. Kupju tebi też hischcźe kłobuk. Nowe cźrije masch hižo skasane. Móżesch potom w symi do schule khodźicź a dowuknycź, schtoż hischcźe njewěsch."

„Kłobuk chzecźe mi kupicź? To ßo wjeßelu. Tutón mam hižo dołho. Wón poczina mi dźěraty bycź. Kak droho pschińdu ja tola dźědej! So bych mohł jemu cźim lěpje poßłużowacź!"

„Nó wschak! Hdyž narosczesch, směje pomoz. A też nětkole pomhasch jemu hižo wjele. Wón je mi prajił, so ma ßynow w Amerizy, a też dźowki ßu daloko ženjene. Hdźe staj ta twojej starschej? Ssy ty ßnadź po ßynje — abo po dźowzy?"

„Ach, hdźe też, wujo! Wschak je mje dźěd sa Boże sapkacźenje wsak, dokelž njejßym nikoho měł khiba jeho. Mój dźěd rěkasche Razga; wón wumrě psched dwěmaj lětomaj. Běchmy pschischli tu ßem do hór; wón skhori. Tak ßym ja tu pschi dźědu Jurigu wostał."

Leßina hladasche pschekwapjeny na hólza.

„Tuž ßy ty ßyrota? Ow, to by ty mohł po prawom so mnu hicź. Ja też nikoho nimam!" Mužski słoži ßwoju ruku pod hólzowu.

„Nimacźe wy žanych dźěczi tam domach?"

„Nimam! — Schkoda, so ßo to njejßym prjedy praschał. Ale wschak je tu wuj Lischka. Móżemy to s nim prajicź dacź! Pój so mnu!"

W prěnim wokomiku ßo tole hólzej spodobasche. Widźecź zusy kraj a dalschi kusk ßwěta. Tola nadobo tschaßesche s hłowu:

„Schto by Knjes Jesuß prajił, hdy bych dźěda takle wopuschcźił? Schtó by jemu wodu noßył, schtó poliwku warił?

Nĕ, dźicźe wy jenoż ſ Bohom tym Knjeſom, wujo! A **wróćźće** ßo bórſy! Nam budźe ßo po wami ſtyſkacź!“

„A kak budźe mi bjes tebje?“ pomyßli ßebi muž. Ale wón njewabjeſche jeho dale wjazy. Hólz mějeſche prawo. Stary Juriga njemóżeſche bjes njeho **bycź**.

„Tak, tuž dale njekhodź!“, rjekny potom. „Hewak cźe nadpadnje nóz. Wſchak móżu to brĕmjeſchko też ßam njeſcź.“

Leßina chzyſche hólzej brĕmjeſchko wſacź, tola tutón jo njedaſche.

„Macźe tak hižo cźeźke, wujo! Potom móżu ja běżecź, hdyž póńdu próſdny!“

„Ale ty mohł pó cźmſje ſcźeźku ſmylicź! Měßacźk njeßwĕcźi.“

„Ow, tu ßo ja njeſabłudźu. Ssym tu tola telko ras ſchoł! Dźĕd Razga powĕdaſche, jo ßo tajke dźĕcźi, kotreż běchu w horach namakane, ženje w horach njeſabłudźa.“

(Pokračźowanje.)

Bratrowſka zyrkej.

Do ſwjaſka evangelſkich zyrkwjow Němſkeje ßłuſcha jenicźka „ßwobodna zyrkej“ — Freikirche —. To je Herrnhutſka bratrowſka zyrkej. Tutu my we Łužizy woßebje derje ſnajemy. Je tola jeje narodne měſtaczko Herrnhut tu we Łužizy, a tohorunja jeje dalſchej ßydleſchcźi Niſka a Mały Wjelkow. Herrnhutſka zyrkej je po liczbje duſchow mała evangelſka zyrkej. Jeje dźĕło a ſkutkowanje je pak wulke a ważne. Dopomńmy ßo jenoż na jeje ſwonkowne mißionſtwo.

Po najnowiſchich ſtatiſtikach ma wona w Němſkej jenoż 9620 ßobuſtawow. Wjazy je jich we wukraju: w Amerizy 26 000, w Cźeſkoßłowakſkej 6700, w Jendźelſkej 4750, w Južnej Amerizy 11 150.

To ßu ßnadne liczby pornjo liczbam druhich zyrkwjow. Cźim bóle dyrbja pak druhe zyrkwje a jich ſtawy hladacź na jeje wobſchĕrne dźĕło, na jeje wulke nadawki a też na jeje wulke wudawki, kotreż wona ma. Hačźrunjeż tak mała po liczbje ßobuſtawow, wobſtara wona na pſchikł. tola ſe ßwojej mozu wukubłanje ßwojich duchownych a wučerjow; jeje theologiſki ſeminar ßwjecźeſche lĕtßa 175lĕtny jubilej ßwojeho wobſtacźa.

Wopominacź tole je dobre w tuthym cźaßu, w kotrymž ßo ſtawy zyrkwjow a woßadow komdźa, dopjelnicź ßwoje pſchißłuſchnoſcźe pſchecźiwo zyrkwi a woßadźe.

Zyrkej a ſtat.

Pruſka je ſ romſko-katolſkej zyrkwju konkordat wučiniła. W ßejmje je ßo wjetſchina namakała, kotraž ſa pſchedpokoženy konkordat hłoßowaſche. Na namjet pruſkeje evangelſkeje zyrkwje, ſo by ßo ſ romſko-katolſkej zyrkwju a ſ evangelſkej zyrkwju nadobo tajke wučinjenje ſcźiniło, njeje ßo dźiwało, hačźrunjeż evangelſzy wotpóßłanzy ſa to wuſtupowachu. Schto je evangelſka zyrkej dozpiła, je to, ſo je wyſchnoſcź ſwoliła do toho, hnydom dalſche jednanja ſ evangelſkej zyrkwju wo podobne wučinjenje ſapoczecź. Wyſchſcha zyrkwina rada ſtaro-pruſkeje zyrkwje woſſjewja tohodla khutne ßłowo na wſchĕ zyrkwine wyſchnoſcźe, kotreż ſkónczńje to woczakowanje wupraja, ſo evangelſke woßady a jich wjednizy w jenej myßli ſa to ſkutkuja, ſo by też evangelſka zyrkej ßwoje prawo doſtała. S dobom je wuprajene, ſo ani ſtat ani zyrkej njejſtej doſcź cźiniłoj žadanju runoprawa zyrkwjow w ſtacźe. — S evangelſkimi Pruſkeje nadźijeja ßo też evangelſzy druhich krajow, ſo ßo pſchiſwolene jednanja tak powjedu, ſo evangelſka zyrkej na ßwojim dźĕle podobne prawa a rukowanja ſwĕſcźene doſtanje, kajkeż nětko romſko-katolſka zyrkej hižo ma.

Pólſku mamy powſchitkownje ſa zyle katolſku. Tomu pak njeje zyle tak. W nowym pólſkim miniſteriju je nĕhdźe tſecźina miniſtrow proteſtantiſka. Miniſterſki preſident, miniſter kulta, miniſter ſnutſkownych naležnoſcźow, miniſter póſty a miniſter żeleſnizow ßu proteſtantojo. To wĕſo je ſ wĕſtej ważnoſcźu ſa evangelſku mjeńſchinu Pólſkeje.

Politika je wĕz ßama ſa ßo. Jeje ſakonje a waſchnja ßu też wĕz ßama ſa ßo. A hačź ſwonkowna abo ſnutſkowna politika, to je wſcho jene. Jednanje wo konkordacźe a wſcho, ſchtoż ſ nim ſwißuje, ſjewi to ſnowa. Tak je ſozialdemokratiſka ſtrona pruſkeho ßejma ſ wobſamknjenjom frakzije wſchĕ ßwoje ſtawy nuſowała, pſchi rosßudnym wothłoßowanju bycź a ſa konkordat ſ romſko-katolſkej zyrkwju hłoßowacź. Jako pak wothłoßowachu wo tym, hačź ma ſtat ſ evangelſkej zyrkwju wo podobnych wučinjenjach jednacź, njeje ſozialdemokratiſka ſtrona ßwoje hłoßy dozyła wotedaka. — A ſchto jewi ßo w ſcźĕhowazych liczbach ſ Bayerſkeje? W Bayerſkej bydli 2 110 000 evangelſkich, 5 160 000 katolſkich a 50 000 Židow. Po namjetach ſa lĕto 1929 doſtanje wot bayerſkeho ſtata katolſka zyrkej 28 276 100 hr., evangelſka zyrkej jenoż 9 162 720 hr. To rĕka: katolſka zyrkej doſtanje na kóždu hłowu 4,40 hr., evangelſka 2,30 hr. A nawopak je ſ tym, ſchtoż evangelſzy a katolſzy ſtatej ſ dawkami dawaju. W lĕcźe 1927 na pſchikł. płacźeſche jedyn evangelſki w pſcherĕſku 38,59 hr., jedyn katolſki pak 19,36 hriwnow. S połnym prawom pſchiſtaji jedyn ſ evangelſkich cźaßopißow: „Hódancźko!“

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

Saſſke hłowne mißionſke towarſtwo je wupóßłało ßwoju 109. lĕtnu rosprawu, kotraž rosprawuje wo lĕcźe 1928 a wo nalĕtnich poßedźenjach lĕta 1929. Kóždy pſchecźel Knjeſcweho mißionſtwa budźe ſe ſajimom tutu knižku cźitacź. Schtóž ju njemĕł a njemohł hewak doſtacź, tón ßo wobrocź na ßwojeho fararja. Mjes druhim tam w ſapiſkach też ſteji: Sserbſke pobocźne towarſtwo Budyſke (ſałożene 19. oktobra 1853): pſchedßyda: wyſchſchi farař Domaſchka w Budeſtezach pola Budyſchina; pokładnik: farař em. Rjeda w Budyſchinje, Pawoła dróha 26, II. S pſchehlada darow tu pokaſku: Kollekta na ßwjedźenju ſjewjenja 31 992,29 hr., kollekta njedź. Rogate 15 340,55 hr., dary poboczných towarſtwow 128 586,80 hr., jenotliwe dary 21 760,82 hr.

Žně ßu tu. Hačźrunjeż bě ſyma tajka kruta a dołha, ſteja žně rjane. Hačźrunjeż njewjedra a wichory hrožachu, ßmy tola powſchitkownje byli ſwarnowani. To žnjeńzař ſ dźaknej wutrobu koßu ſaſtaji. A ſ dźakom ßo jemu jednocźa próſtwa: „Knjeże, daj hnadnje, ſo wſchitko derje domoj ſkhowamy.“ Poſdźe drje žně ßu, tola niz pſchepoſdźe. Khwatacź też budźeja, tola ratař ßo raduje na tuto drje cźeźke, ale tola rjane dźĕło. A ſchtóž ßebi waźicź wĕ dobre pobożne waſchnje wótzow, a ſchtóž jich prawe ſačźuwanje ßam w ßebi ſačźuwa, je ſchoł do žnjow też k ſpowjedźi a k Božemu blidu, ſo by ßo tak ſnutſkownje a ſ tym ſwonkownje pſchihotował ſa cźaß wulkeje prózy a wulkich ſtaroſcźow, ſdobom tak ßameho ßo a wſchitko ßwoje poručźiwſchi do najlĕpſcheju, najßwĕrniſcheju rukow, do rukow Božeju. — Runje ſteja wyſche naſcheje Łužizy njewjedra a ßylnje ßo hrima. Bóh chzył nam hnadny bycź a naß a naſche žně a naſche domy a dwory ſwarnowacź a žohnowacź!

Samołwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach.

Czišło 31

Pomhaj Bóh!

Lětnik 39

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosć da.

Njech ty spěwaš
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Serbske njedźelske lopjeno

Budyschin **4. auguſta 1929** **Bautzen**

Czischcź a nakład Smolerjez knihiczischczerńje a knihańje, ſap. družſtwo ſ wobm. ruk. w Budyschinje

Wukhadźa kóždn ßobotu a płaczi ſchiwórczlětnje 108 ſłotych pjenjezkow

10. njedźela po ßwjatej Trojizy.

Rom. 2, 1—11.

Kſcheſczijanſka zyrkej je 10. njedźelu po ßwj. Trojizy wot ſtareho czaßa poſtajiła ſa dźeń dopomnjecźa na wutupjenje Jeruſalema, na to, kak Bóh pſchi wſchěm ßwojim dołhoczakanju a pſchi ßwojej wulkej ſczerpliwoſczi napoßledk tola trjechi ſe ßwojim khłoſtanjom tych, kiž ßu wot njeho wotpadnyli; a dźenßa pſchińdźe nam tak prawje k póſnaczu, kak je ßo Knjeſowe wěſchczenje dopjelniło, kotrež je wón płakajo na město Jeruſalem a ſ tym na zyły židowſki lud wuprajił, ſo czaß budźe pſchińcź na tebje, ſo twoji njepſchecźeljo budźa tebje a twoje dźěczi w tebi ſe ſchanzu wobſamknycź, tebje wobleh-nycź a na wſchěch ſtronach cźe tyſchicź, a budźa tebje k ſemi ſrunacź a žadyn kamjeń na kamjenju woſtajicź. Tam, krótke lětdźeßatki po tym, ſo ßu Židźi Jeſom Khryſta, Božeho Ssyna ſaczißnyli a ßu kaž ſaßlepjeni jeho na kſchiž pſchibili, tam je ßo bórſy pokaſało, ſo Bóh ßo njeda ſa ßměch měcź. — Hiſchcźe dźenßa leži na židowſkim ludu tuto poklecźe a budźe na nim ležecź, doniž też woni ßo njebudźa wobroczicź k Jeſußej. — Wěmy, ſo dźenßa wobſteji wulke njepſchecźelſtwo pſchecźiwo Židam. Ale nam tu njedyrbi wo to hicź, kak Židźi w politiſkim a hoſpodarſkim žiwjenju wuſtupja a wědźa móz a wjedniſtwo do ßwojich mozow pſchinjeſcź, jenož jako kſcheſczijenjo wobroczimy ßo pſchecźiwo jich waſchnju, kotrež Jeſuß ſaczißnje. To pak ßej žada wot naß, ſo ßmy ßami prawi kſcheſczijenjo, to rěka tajzy, kiž ßwoje žiwjenje ſtajeja do ßwětka Jeſußoweje wuczby. Hacź ßmy tajzy, Židowſki lud dyrbi nam bycź wottraſchazy pſchikład, ſo njebychmy padnyli do ßamßneho ſatamanſtwa, kaž tutón lud. To chze nam naſche ßłowo ſe wſchej khutnoſczu prajicź. Tuž prajimy: Kſcheſczijano, hladaj ßo!

1. Njeßudź ßurowje.
2. Njeſazpi bohatſtwo Božeje dobrocziwoſcze a ſczerpliwoſcze.
3. Njeſadwěluj na prawdoſczi Božej.

1. Hdyž leži nam człowjekam jedyn ſtrach bliſko w naſchim wobkhadźe ſe ßobuczłowjekami, dha tón, ſo rady a lohko ßudźimy ßwojeho bližſcheho. Wono je ſtare naſhonjenje, ſo widźimy ſe wſchej wótroſczu hrěchi a pſcheſtupjenja pola ßwojeho ßobuczłowjeka, a namakamy w naß ßamych jenož wſcho prawe a dobre. Pſchecźiwo tajkemu waſchnju wobrocźa ßo tu Pawoł. Wón wě, ſo mamy kóždy doſcź cźinicź na ßebi ßamym. Tohodla praji: Pſchetož w cźimž ty druheho ßudźiſch, ſatamaſch ty ßo ßameho; dokelž runje to cźiniſch, ſchtož ßudźiſch. S tym njeje prajene a žadane, ſo ßo ſzyła njedyrbjało ßudźicź; runje kſcheſczijanſtwo ma ſtacź na ſtejiſchczu, ſo ma prawo, a ſo njeprawda dyrbi ßo mjenowacź njeprawda. A hdźež chze hrěch ßo ſchěroko cźinicź, tam njedyrbi naß žana bojoſcź pſched człowjekami wróczo dźerżecź, pſchecźiwo njemu wuſtupicź ſe wſchej khutnoſczu a ßwěru. Jenož, ſo pſchi wſchěm tym pſchezo ſapoczńjemy ßami na ßebi, ſo njeſabudźemy, kak ßmy ßami ßłabi, hrěſchni człowjekojo, ſo ßo prózujemy, kak móhli ſpodobni bycź pſched naſchim Bohom w njebjeßach, ſo by naß njetrjechiło, ſchtož tu ſteji: Pomyßliſch ty pak ßebi, o człowjecze, kiž tych ßudźiſch, kotſiž tak cźinja, a cźiniſch też to ßame, ſo ty wuńdźeſch Božemu ßudej?

A schtoż tam tak płaczi ja kóždeho jenotliweho, to ma ßwoju połnu ważnoscź też ja nasch zyły lud, jeli so chze wobstacź jako kscheszźijanski lud psched Bohom. Tu móhli wuknycź s nascheho czaßa. W nusy, kotraż naß wobdawa, pytamy pschezo saßo winu swonka naß. So pak ßmy ßo daloko sdalili wot Boha, so nasch lud steji w schěrokich worschtach w njepschecźelstwje pschecźiwo njemu, schtó chze to pósnacź a ja wěrno měcź? Tu, kaž we wschěm rěka: ßam na ßebi sapoczej kóždy se ßwěrnym, khutnym ßudźenjom, so bychmy jónu ßo bojecź njedyrbjeli ßuda psched naschim wěcznym ßudnikom.

2. Mamy rjane pschikkady, też runje w naschim czaßu, so pod czeźkim domachpytanjom, psches kotreż mamy hicź, je też tajkich, kiž ßo dadźa wróczo wjescź k Bohu a k wěrje do njeho. Toho ßměmy ßo wjeßelicź a ßo nadźijecź, so też dale póńdźe do prědka. Ale na druhim boku shonimy a ßkyschimy, so tych njeje mało, kotrychž wěra do Boha bóle a bóle woßkabnje a hinje, so ßo shubi dowěrjenje do Boha. Woni ßo njemóża namakacź do toho, so w Božim domachpytanju ßo też sjewi bohatstwo jeho wótzowskeje luboscźe. Dha hladajmy ras na kscheszźijanow prěnjeho czaßa, kak woni pod pschescźěhowanjom ßwěta ßamo s martrarskej ßmjercźu Boha khwalachu. Abraham ßo njewobarasche, ßwojemu Bohu poßkuschny bycź, hdyž wón ßej żadasche najcźeźschi wopor, kotryž móżemy ßej myßlicź. Pawoł, kiž je woprawdźe dyrbjał shonicź najcźeźsche domachpytanje, spěwa to rjane ßkowo: so my ßo khwalimy też tych tyschnoscźow.

A runje w najcźeźschim czaßu, kotryž je hdy nasch kraj potrjechił, w 30lětnej wójnje, je Pawoł Gerhard spěwał ßwoje najrjeńsche kěrlusche, kotreż naß hischcźe dźenßa wokschewja, kaž na pschikład: Ach porucź Bohu ßwěru. S wotkal tajka móz wjeßekeho dowěrjenja? Woni hladachu horje k Bohu a wědźachu, so tón tych ßwojich njewopuschcźi a napoßledk wscho derje wuwjedźe. Njechamy=li dha też my ßwojej wocźi poshěhnycź k ßwojemu Bohu? Wón je tón, kiž chze to najlěpsche. A runje, hdyž nasch pucź wjedźe pssches cźěmny dok, dha chzemy wotewrjenej dźeržecź ßwojej wocźi, so bychmy pósnali jeho dobrocźiwoscź, kotraż naß k pokucźe wjedźe. Tuž, hdyž też chze ßo nam sdacź, kaž bychmy dyrbjeli sadwělowacź, dha njech dobrocźiwoscź a scźerpliwoscź nascheho Boha cźini, so prajimy: Dha wschak wostanu ja pschezo pschi tebi.

Nasch tekst tu rěcźi wo prawym ßudu nascheho Boha, kotryž budźe dacź kóždemu po jeho skutkach: Khwalbu a cześcź a njesachodnoscź tym, kotsiž scźerpliwje w dobrych skutkach steja ja tym wěcznym żiwjenjom; tym pak, kotsiž swadnizy ßu a na prawdu njepoßkuchaju, ale poßkuchaju na njeprawdu, njehnadu a hněw, tyschnoscź a cźěßnoscź na wschě dusche tych cźłowjekow, kotsiž ske cźinja. Ale je dha też woprawdźe tak? Ssudźi dha Bóh też woprawdźe? Abo je tola něschto na tym, schtoż cźi wucźa, kiž měnja, so njeje żadyn Bóh? Tajke praschenja a tajke dwělowanje drje rosumimy woßebje s toho czaßa, pssches kotryž mamy nětko hicź. A hdyž prawje hladamy, njeje dha woprawdźe husto tak, so ma tón, kiž ßo ja Bohom njeprascha, husto najlěpsche dny, a tón, kiž ßo k Bohu dźerży, ma hicź po pucźu wobcźeżnoscźow a hubjeństwa? Schtóż jenoż na swonkowne hlada, tón drje móże prajicź: Njeje żadyn Bóh. — A tola, Bóh swarnuj naß a nasch lud psched tajkej njewěru. Hdyž jenoż hłubscho hladamy, dha ßo nam sjewi, so je Bóh tola prawy, a stawisny ludow, kaž żiwjenje jenotliwych pokasuja nam jeho jako toho, kiž prawje ßudźi. A njech to też husto wostanje w potajnym psched cźłowjekami, dha je tola wěste, so bjesbóżny w ßebi niczo njecźuje wo rjanym měrje, wo snutskownej wjeßekej spokojnoscźi, kotraż bydli w tym, kiž po Božich pucźach khodźi. Ale, a to je ważne, Boži prawy ßud nima skónczńje ßwoje město, tu na semi, ale horjekach w njebjeßach. Tam steji na jenym boku khwalba a cześcź a njesachodnoscź, na druhim boku pak njehnada a hněw. Na to kedźbujmy jako kscheszźijenjo. — Wěrcźe, myßl na ßud nascheho Boha je nam něschto khutne, cźeźke po tym, so wěmy, kak steji s nami ßkabymi cźłowjekami, a so wěmy, so njeje żane pohladanje na parschonu psched Bohom. — A tola ßo njebojimy. Nascha nadźija steji na dobrocźiwoscź nascheho Boha, kiž je wyschsche stajił ßwoju luboscź, kotraż chze, so bychmy shubjeni njebyli ,ale to wěcźne żiwjenje měli. K tomu ßo dźerżimy, dha budźe też nasche to dobycźe. Hamjeń.

Strażujcźe! Knjes pschińdźe a jeho mśda s nim, so by dał kóždemu, kajkeż jeho skutki ßu.

Hłóß: Je Bóh mój pschecźel ja mnje.
Knjes wulkich żnjow ßo bliżi.
Eswět ja ßud srały je
A wěry wóczko widźi:
Kónz ßwěta bliże dźe!
Sso elementy hńuja,
Jich móz ßo pokaże!
Kak wětry hižo wuja,
Knjes nasch dźe pssches semje.

Sso sałożk semje hnuwa,
Sso semja tschaße, żri —
Hdyž Knjesowy Duch duwa,
A hrěschnik dale spi
W slych żadoscźach a hrěchach,
Wot Boha sdaleny
Chze wostacź w słóscźach, ßměchach
Tu ßwoje żiwe dny.

Dźeń ßudźenja ßo bliżi!
Bóh wschitko widźił je:
Lud hordy Boha hidźi,
Ma w słóscźach wjeßele.
Kak wjele jich tu khodźi
Po dróży schěrokej.
Schto ßo jich měrej hodźi,
To njewopomnja ßej!

Bóh domapyta ludźi
We ßwojej hodźinje,
A we prawdoscźi ßudźi,
Kaž saßłużił schtó je.
Bóh cźłowjekam na ßwěcźe
Tón hnadny czaß je dał,
A cźłowjek kóżdy wěcźnje
Żnje, schtoż je wußywał!

Psched wschehomozu Božej
Też sły lud tschepoze,
A tola w słóscźi ßwojej
Ske, hrěschne pucźe dźe!
Schtóż hani Boże ßkowo,
Jo nima w wutrobje,
Sso njenarodźi snowoh',
Bjes Božoh' Ducha je.

Hdźe chze tón hrěschnik wostacź,
Kiž k ßudej srały je?
Tón Knjes joh' dyrbi khłostacź
Dla njepoßkuschnoscźe.
Kak wjele czaßa hnady
Jom' tola spożcźił je,
A s luboscźe tak rady
Tu sdźeržał żiwjenje.

Nasch Sbóžnik Jesuß płakał
Na ßwjate město je
A ſ templa wſchěch tam wuhnał,
Kaž pißane nam je.
Dom modlitwy Knjes cžiſczi
Tak w domapytanju! —
Ssej toho budźmy wěſczi:
Knjes pſchińdże k ßudźenju!

'ſchcże hory ſteja Boże,
Sso ženje njehnuja,
Kak njewuprajne ſboże
K nam wot tam pſchikhadźa.
Bóh ßwojich póßłow ſcżele,
Naß woła k pokucże!
Nad nami cžini wjele
We ßwojej ßmilnoſczi.

Knjes wěcżny, hnadny, ßmilny
Naß nochze ſahubicź!
Na njepokutnych hněwny,
Jich ſkóncżnje dyrbi ſbicź! —
O, pójmy rucże k njemu,
Joh' proſchmy wo hnadu.
Cżeſcź, khwalbu dajmy jemu
Sa jeho luboſcź wſchu!

J. W.

Ssylſy.

Bě pobožna wudowa. W dalokej zuſbje mějesche ßyna. Tutón khodźesche po ſłych, njedobrych puczach. Na maczerne pominanja a próſtwy njedźiwasche.

Tu dosta ßyn ſaßo liſt maczerje. Tutón ſapocża ßo ſ tutymi ßłowami: „Wostań ßwěrny a ſadźerž ßo prawje ...“ — Pſ. 37, 37. —

„Wěm hižo,“ bórczesche, „ſaßo tajke wostudke prědkowanje! Pjenježna papjera w tutym liſcże, to by mi lubſche było!“

Chzyſche liſt na bok położicź. Tu wuhlada na liſcże blak, kotryž bě po wſchěm ſdaczu ſ wodoweje kapki nastał. Maczeri bě drje ßo ſ wóczkow ßylſa wuroniła a na liſt padnyła. Płakajo bě drje to macź liſt pißała. To ſajědże ßynej tola hacž k wutrobje a pſches wutrobu.

Wot ßamßneho dnja ßo prózowasche, maczeri wjazy žaneje ſrudoby njenacžinicź. —

Khłoſtanje.

Dźenßniſcha 10. njedźela po Sswj. Trojizy je pſchedewſchěm pokutna njedźela, kotraž pokaſuje jenotliweho kaž ludy na ßudźenja Boże, kotrež pſchińdu na wſcho, ſchtož pſchecżiwo Bohu.

Wobras ſa tutu wěrnoſcź kaž do zyła ſa to, ſchtož chze tuta 10. njedźela nam wuprajicź, je ryßował k ßmjercži ſaßudźeny mordać na ſcżěnu ßwojeje komorki w jaſtwje. Tutón wobras pokaſuje pjecź ſkhodźeńkow, kotrež k ſchibjeńzy wjedu. Na tute ſkhodźeńki bě wón napißał tole: 1. njepoßłuſchnoſcź pſchecżiwo ſtarſchimaj. — 2. wonjeßwjecżenje njedźele. — 3. lěniſtwo a wopiłſtwo. — 4. mordarſtwo. — 5. ſchibjeńza.

Wojowanje wo njedźelu.

Hižo dołho njeje w Sowjetrußowſkej njedźela jako zyrkwinſki ßwjaty dźeń wjazy pſchipósnata. Tola padźechu dotal te w běhu dźěła nuſne dny wotpocžowanja „pſchipadnje“ na zyrkwinſke ßwjate dny abo njedźele. Nětko pak chzeja njedźelu jako ſjawny dźeń wotpocžowanja wotſtronicź. Se wſchelakich reformirowanych namjetow budź naſpomnjene: chzeja měcź ſchěſcź dnjow trajazy tydźeń, tak ſo kóžde pjecź dźěłańſke dny ſcżěhuje dźeń wotpocžowanja, abo tež tak mjenowany njepſchetorhnjeny dźěłańſki dźeń. To poßlednje masch tak ſrozumicź, ſo ßo dny wotpocžowanja tak rosdźěla kaž w fabrikach a jamach cżaß dźěła; tak njeby ßo w fabrikach a druhdże dźěło dozyła pſchetorhnyło. Kaž „Evangeliſches Deutſchland“ pißa, chze ſtat hižo bórſy njedźelu wotſtronicź.

W ßłóncżnej krajinje.

Powěſtka wot Khriſtiny Royoweje.

(Pokracżowanje.)

Tak ßym waju tola hiſchcże doſcżahnył!“ ſawoła w tym Liſchka ſa nimaj. „Hólcże, daj brěmjeſchko ßem a wſmi noſy pod pažu a běž, ſo by cże nóz duzy po puczu njenadpadnyła!“

„Tuž dźicże ſ Bohom tym Knjeſom, wujo Leßina! A tež wy, wujo!“ Hólz da mužomaj ruku a khwataſche precž.

„Poſtrow dźědka!“ wołaſchtaj hiſchcże ſa nim. A hižo ſhubi ßo wón jimaj w horach kaž by to ßłóncżko ßo ſa hory khowało.

X

„Hlajcże, wujo! Leßina je był kaž dźiwny, jako wotßal dźěſche!“ rjekny Liſchka na druhi dźeń Juridzy. „Lědma cżłowjek ßłowo ſ njeho wußłyſcha! Hacž jeho ſchto rudźi?“

„Wbohuſchk!“ pomyßli ßebi Juriga. „Ma tež, ſchtož mohło jeho bolecź!“ Liſchzy pak praji jeno, ſo ma Leßina doma khoru žonu, ſo je ßo wěſcże wo nju starak.

„Njech jemu ju Bóh tón Knjes wuſtrowi, ſo by cžim prjedy ſaßo pſchiſchoł! Budże ßo nam tu ſtyſkacź bjes njeho!“

Mužej njeběſchtaj ßo mylikoj. Bě jimaj woprawdże doſcź ßamotno bjes Leßiny, a to cžim bóle, dokelž tež Pawlika domach njemějeſchtaj. Jeho bě ßebi hajnik wuproßył, poßłužowacź knjeſej fararjej a jeho wodźicź po horach; bě tola tuto dźěczo w horach kaž domach kaž žadn ſtary cżłowjek niz.

„Puſchcże jeho!“ praji hajnikowy pomoznik, kotryž bě ſe tutej pſchikaſnju wot hajnika pſchiſchoł. „Wjeledoſtojny knjes ßebi to njebudże darmo žadacź. Wón ma dźěcżi rad. Wón ſměje ßo derje pola njeho.“

Juriga ßej myßleſche, ſchto tež to budże Pawlik chzycź, a dźiwasche ßo ſ Liſchku, ſo hólz ſapocża ſ radoſcżu ſkakacź, jako to wußłyſcha.

„To je tajki dobry knjes“, powědaſche dźědej. „Ja mam jeho rad!“

Ach, bě to žiwjenje ſa Pawlika, wo kajkimž ßo jeho makej wutrobicżzy njebě ani dźało!

W hajnikowni běhaſche na běhanzy w tej iſtwje, w kotrejž knjes Malina lěhaſche.

A kak je tam było rjenje! Rano napiſchtaj ßo do ßyteje wole mloka; potom poda jimaj knjeni hajnikowa do ſaka něſchto ſa ßnědanje. A potom dźěſchtaj. Tak někotry ras wjedźeſche Pawlik knjeſa fararja nimo ſtraſchnych hłubinow, tak někotry ras ſtaj dyrbjałoj pſcheſkakowacź rěki a lěſcź po ſkałach — ale wón ßebi ſ teho niczo njeſcżini. Mějeſche tež kapßu; do njeje ſběraſchtaj roſtliny, kwětki, moch a bě Pawlikej dźakowny, ſo te najlěpſche měſtna ſnajeſche.

Hdyž běſchtaj ßo hódnje nakhodźiłoj, by ßo na płachtu lehnył, kotruž hólz noſcheſche. A potom wucżeſche jeho ſnacź kwětki a wſchelake druhe.

Jako widźeſche, ſo Pawlik hižo derje doſcź cżita, ſapocża jeho wucżicź pißacź a licżicź. To njebě hólzej tak cżežke kaž w ſchuli.

Druhdy wußny też knjes farař, dokelž bě tajki ßłaby; mjes tym pytasche Pawlik hriby, so njeby knjeni hajnikowej próſdnu kapßu domoj pſchinjeßł.

K tomu bě hólz jara wjeßoły, so njebě Dunaj ſ wujom Leßinu ſchoł.

„Ja cźi jeho tu woſtaju," bě wuj prajił. „By tebi ßo bjes njeho ſtyſkało."

Dunaj khodźesche ſtajnje ſ nimaj. Kóždе ranje pſchiběža do hajnikownje. Ale pſches nóz tam njewoſtawasche, dokelž njebychu ßo ſ nim te druhe pßy ſnjeßłe. Knjes farař prajesche, so wone to tak cźinja kaž ludźo. Wón mějesche Dunaja rad; tak někotry ras ßo jemu ßměješche, hdyž by rano zyle maſany pſchiběžał; pßyk derje wědźesche, hdyž bě cźaß, do hór hicź. —

Ale najpěknische khwile běchu ſa Pawlika pſchezo te, hdyž knjes farař Nowy Sakoń wucźahny. Wón jón pſchezo pſchi ßebi noſchesche a cźitasche w nim. Běſche tam też wjele tajkeho w nim, ſchtož Pawlik njeroſumjesche. Dołhoż cźitaſchtaj knihu japoſchtołow, bě to hiſchcźe pěknje poßłuchacź. A zyle wěſcźe, hdy by njebyło toho Sswjateho Ducha na ſemi, njebychu tucźi cźłowjekojo mohli cźinicź tajke dźiwy.

Ale potom pſchińdźe tajki liſt „na Romſkich." S toho Pawlik ſkoro niczo njeroſumjesche. Sa to pak ßo njemóżesche knjes farař doſcź naczitacź. A kajki bě kóżdy ras nad nim ſamyßleny, woßebje jako ras w tutym liſcźe cźitasche te ßłowa:

„Tehodla khwali Bóh ßwoju luboſcź k nam, so Khryſtuß ſa naß je wumrěł, hdyž my hiſchcźe hrěſchnizy běchmy." — 5, 8. —

„Proſchu waß, knjes fararjo!" woprasha ßo Pawlik, „tomu bych rad doroſumił; pſchetoż to je něſchto jara dobre!"

„Prawo maſch, dźěcźo! To je to najlěpſche, ſchtož móże bycź: Khryſtuß je wumrěł ſa naß!"

„Sa naß?" dźiwasche ßo Pawlik. „Ja ßym ßebi myßlik, so ßu jeho cźi ſli Żidża kſchižowali! Kak dha to, so je wumrěł ſa naß? A cźehodla?"

Ach, potom wocźini knjes farař ſaßo to evangelion Jana a cźitasche tam wo Mójſaßu a hadźe a rospowěda Pawlikej, kak ßu Żidża ſ Egiptowſkeje cźahnyli. A jako běchu jara ſli, ßu jich te hady ſkußake, a woni ßu mrěli, so bě to hroſnje. Ale jako cźi ſkußani na koporoweho hada pohladachu a wěrjachu Bohu tomu Knjeſej, je jich to wuſtrowiło.

„Tute wohniwe hady, to ßu naſche hrěchi," rjekny knjes farař. „Tak kaž tón had wißasche na žerdźi, tak je dyrbjał Boži Ssyn wißacź na kſchižu ſa naſche winy!"

(Pokracźowanje ſcźěhuje.)

Zyrkej a ſtat.

Na „ſakſke jeruſalemſke towaŕſtwo" pokaſuje naß ſakſke konſiſtorium w ßamßnym ſakońſkim łopjenu, a na to, so je 10. njedźela po Sswj. Troj. ta njedźela, na kotrejž ßo kóždołětnje ſběra ſa evangeliſaziju w ßłubjenym kraju. Tuto dźěło rjaduje mjenowane towaŕſtwo. Do tuteho móże kóżdy ſaſtupicź. Lětny pſchinoſchk wucźinja 2 hr. Sa to doſtawaſch potom też małу cźaßopiß: „Neueſte Nachrichten aus dem Morgenlande." To je ſajimawa knižka, kiž ſa lěto 3 abo 4 krócź pſchikhadźa a wo wobſtejnoſcźach ſhubjeneho a rańſcheho kraja rosprawja. Schtóž chzył do tuteje ras pohladacź, wobrocź ßo na ßwojeho fararja; tón ju wěſcźe ſměje. A ſchtóž chzył ßam ßobuſtaw tuteho towaŕſtwa bycź, wobrocź ßo też tam. Kóżdy ßobuſtaw pſchewoſmje ſ druhimi tón woßebity nadawk, tam, hdźež naß Knjes a Sbóżnik ßwoje wobſbożaze evangelijon pſchipowědaſche, ſkutkowacź ja to, so by wono nětk też pſchewinyło wſcho, ſchtoż hiſchcźe njeje ſ wěry do njeho, njech ßu to Żidża abo mohamedanſzy abo póhanjo. A ſchtóž na 10. njedźeli po Sswj. Trojizy ßwój dar wopruje do kollekty tuteje njedźele, tón je też ßobudźěłacźeŕ pſchi tutym Knjeſowym ſkutku.

Sakſke konſiſtorium woſjewja w 9. cźiſßle ßwojeho „Kirchliches Geſetz- und Verordnungsblatt" woſjewjenje wo ßerbſkim ſeminarje, kotrež ma ßo něhdźe tak: „Dokelž je dotalny prěni ßerbſki duchowny, knjes wyſchſchi farař Domaſchka we Budeſtezach, na wotpocźink ſchoł, ßmy my roswucźowanje ßerbſkeho ſeminara tucźaßnemu prěnjemu ßerbſkemu duchownemu, knjeſej wyſchſchemu fararjej Sarjeńkej w Khwacźizach, — póſt: Wulka Dubrawa — pſchepodali. Studentojo a kandidatojo bohoßłowſtwa, kotſiž chzeja ßo na roswucźowanju wobdźělicź, maja ßo na mjenowaneho knjeſa ßameho wobrocźicź." — S tym ßu nětk ſaßo wſchě dźěła a ſaſtojnſtwa, kotrež mějachu ßo pſcheměnicź, dokelž k. wyſchſchi farař Domaſchka ßwoje ſaſtojnſtwa ſłoži, ſrjadowane. Bóh chzył dacź, so by też woßebje naſch ßerbſki ſeminar prawje wjele wucźomzow doſtał; so bychu naſche woßady ſa pſchichod wěſtoſcź měłe, so tu ßerbſzy duchowni budźa!

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

— W **Budyſchinje** je ſemrěł wſchitkim naſchim woßadam derje ſnaty miſchtr Eula, twarz byrglow. Wot lěta 1872 hacź do ßwojeje ßmjercźe je wón ßwoje pſchedewſacźe ſe wſchej ßwěru a wumělſkej wuſtojnoſcźu wjedł a dozpěł, so njeběchu jeho piſchcźele jenoż we Łužizy ſnate a wukhwalene, ale po zyłej Sakſkej a pſches ſakſke mjeſy. Pjatk 26. julija wopuſchcźichu jeho dom na Wjeleczańſkej dróſy 173. piſchcźele. Dźeń poſdźiſcho ſłoži miſchtr Eula na pſchezo ßwoju njeſpróźniwu ruku. Bě ſkoro 84 lět ßwojeho dźěła połneho žiwjenja dozpił, w kotrymž móżeſche hižo 1922 ßwjecźicź 50lětny jubilej ßwojeho wot njeho ſałoženeho doma, ſ kotrehoż je telko rjanych byrglow wuſchło. Tute budźeja dale ßwědczicź wo dobrym mjenje ßwojeho miſchtra Eule.

S **Noßacźiz.** W tutych dnjach woſjewi naſche ſakſke konſiſtorſtwo pſchepołożenje ßerbſkeho ſeminara do Khwacźiz. Pſchi tym naſtawa nam praſchenje, hacź tam tola też ßerbſzy bohoßłowzy budźa. Jenu nowu nadźiju ſa pſchichod ßměmy měcź. Tu na farje pſchebywa k. Jurij Laſer, primaner ſe Zitawy, so by ßo w ßerbſkej rěcźi wudoſpołnił. Chze, gymnaſij wopuſchcźiwſchi, bohoßłowſtwo ſtudowacź a — ſ Bożej pomozu ßwoje ſtudije dokónczíwſchi — ßerbſkim woßadam jako farař ßłużicź. Jeho nan je Sserb, pokhadźazy ſ Rakeczańſkeje woßady, jeho macź je němſka.

— S **Ameriki** ßo piſche: Pſched 50 lětami pſchińdźe tón tehdy daloko a ſchěroko ſnaty, nětko pak ſkoro ſabyty Robert Ingerſoll do Denvera a pſchipowědaſche tam ßwoju mudroſcź, mjenujzy ſo tam ſa 50 lět žanych 50 do biblije wěrjazych kſcheſcźijanow wjazy njebudźe. Tute 50 lět ßu nimo, a ſ Denvera woſjewjeja, ſo tam bywa ſa lěto na 100 000 biblijow kupjenych. — Wěſchcźicź, to je tajka wěz; pſchecźiwo Bożemu kraleſtwu wěſchcźicź chzycź, to móże jenoż wěz ſaßakłoſcźe abo wěz błaſnoſcźe bycź.

Liſtowanje: H. w P. ſa 11. po ßwj. Trojizy.

Samokwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach.

Čišćo 32

Pomhaj Bóh!

Lětnik 39

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosć da.

Njech ty spěwaš
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřeŵ će. F.

Sserbske njedźelske lopjeno

Budyschin — 11. augusta 1929 — Bautzen

Čišćicź a nakład Smolerjez knihićišćeŕnje a knihaŕnje, sap. družstwo ſ wobm. ruk. w Budyschinje

Wukhadźa kóždn ßobotu a placźi schtwórćlětnje 108 słotych pjenjezkow

11. njedźela po ßwjatej Trojizy.

Sćenje Luk. 18, 9—14.

Dźeń 11. augusta, wulzy ważny dźeń ja nasch němski wótzny kraj. Psched 10 lětami je ßo nowa němska wustawa wot sastupjerjow němskeho luda wobsamkła a ſ tym je ßo wěsty porjad ſ nowa wobkrućił. Po 60 lětach mamy nětkle wěsty pschehlad. Schtož zyrkej a nabožinu nastupa, nam němska wustawa nasche prawa wostaji, hačrunjež ßmy w tym trochu wobmjesowani, so ßo to a druhe krajam pschewostaji. W Sakskej ßmy ßo w tym nastupanju schkodowali, na pschikład w sběranju wosadnych dawkow a w tym, so naschu evangelsku schulu hischće sasso nimamy po sakonju. Nadźijomnje ßo nětko bórzy pschewjedźe, schtož by po wustawje dawno hižo bycź měło, so też jako evangelszy kschesćijenjo ßwoje połne prawo dostawamy. Tam, hdźež ßo po wustawje cźini, ßo porjad bóle a bóle wobkrućza, a Bóh chcył dacź, so bychmy porjad a wěste wobstejnosće sakhowali a je bóle połnje hischće dostali. Bohu chcemy ßo dźakowacź, so ſ wustawu njewěstosćź wobstejnosćow po revoluziji ßo pschewiny.

Tam pak, hdźež ma wustawa ßo dźerżecź a hdźež ma se žohnowanjom bycź ja lud a kraj, tam dyrbja ludźo prawego ducha bycź, tam dyrbi cźłowjeska wutroba wobkrućena bycź a ßo dacź ßwědomju wjesćź.

Tohodla mamy ßo wo to prózowacź, so bychmy wschitzy k tomu sasso pschischli, Bohu dawacź tu cźesćź, kotraž jemu ßłuscha a naschim ßobućłowjekam ßo wopokasowacź jako kschesćijenjo, kiž rad lubosćź druhim wopokasaja, dokelž ßu ßami lubosćź wot Boha schonili.

Prawy porjad pytajmy tohodla ja nasche snutskowne žiwjenje a nasche smyßlenje, a to w kschesćijanskim duchu. To pak mózemy nawuknycź ſ pschirunanja, kotrež nam Jesuß praji w naschim tekscze; w nim ßłyschimy wo farisejskim a złoniku a schonimy, kotre to prawe, Bohu spodobne smyßlenje je, kotrež ma ßo pola kschesćijanow pytacź a namakacź.

So cźłowjek wjazy, wjele wjazy, do ßo dźerži, hačž ßo ßłuscha, to je khoroscź, kotraž je ßo wot naroda dale namrěła hačž do dźenßnischeho. A runje to je cźłowjekej ja jeho schóžnosćź, runje kaž też ja jeho sesnske schoże najstraschnische; k schóžnosćźi a k schožu je nam pucź daty wjele bóle w ponižnym smyßlenju a w prawym ßamospósnaczu. Stare horde a ßamopaschne smyßlenje w naß roskamacź, to je nasch Schóžnik pola cźłowjekow ßebi wotmyßlił, so bychu tak tu hnadu namakali, kotruž je wón jim pschinjeßł.

Tak chcemy wschitzy ſ naschego pschirunanja wuknycź, kak Božu hnadu, kak tu prawdosćź dobudźemy, kotraž psched Bohom płacźi.

Złonik ßo modli: „Božo, budź mi hrěschnikej hnadny!“ to je mało ßłowow, ale kak wulke a cźežke ßu tute ßłowa, so Jesuß na kónzu praji: „Tón dźěsche wusprawnjeny do ßwojeho domu.“

Rospominajmy ßebi tohodla tute ßłowa; pschetož

1.) wschitkim ludźom wone pschisteja;
2.) ſ ponižneje wutroby wukhadźeja;
3.) ßlubjenje Božeje hnady wobkrućeja.

1.) Próstwa złonika: „Božo, budź mi hrěschnikej hnadny“, wschitkim ludźom pschisteja, pschetož wschitzy ßmy hrěschnizy a ßmy potrěbni Božeje hnady. Farisejski wschak njeběsche tuteho

měnjenja, wón ſtejo tak ßo modleſche ßam pſchi ßebi: „Ja ßo cźi dźakuju, Bożo, ſo njejßym jako druſy ludźo, rubjeźnizy, njeprawi, mandźelſtwołamarjo, ani jako tón złonik. Ja poſcźu ßo dwójzy ſa tydźeń a dawam dźeßatk wot wſcheho, ſchtoż mam.“ Njeběſche wón potajkim pobożny muž? — Wón njeběſche mandźelſtwołamar! Móża to wſchitzy woßadni, wſchitzy kſcheſcźijenjo wo ßebi prajicź? Wón njeběſche złonik, to rěka, wón njeběſche jebak. Kelko jich je, kiž ßebi žaneho ßwědomja njeſcźinja ſ teho, ſo někoho ſjebaju! Wón njeběſche rubjeźnik a njeſprawny. Kelko jich tola je, kiž ßo pſchehrěſcha na zuſnych kubłach a ſe njeprawdu druhich pſcheſcźěhaju! Wón poſcźi ßo dwójzy ſa tydźeń. Njeje to lěpje, hacź hdyž ſ picźom abo njepózcźiwoſcźu nozy pſchecźinja. Wón dawa dźeßatk wot wſcheho, ſchtoż ma. Njeje to prajene k hańbje wſchitkich tych, kiž ßebi myßla, ſo ſa ſkutki kſcheſcźijanſkeje luboſcźe abo ſa dobrowólne dary niczo nimaju?

Ale njeje dha dozyła žanych druhich hrěchow hacź tych, kotreź farisejſki naſpomni? Je człowjek hižo ßwjaty, hdyž njerubi abo mandźelſtwo njełamje, hdyž druhich njejeba abo tu a tam dobreho wopokaſujo Božu wolu ſpyta dopjelnicź?

A by też ſchtó mohł ſwonknje Boże kaſnje dźerżecź, njeje dha žanych hrěchow we wutrobje? Njeje hižo mordaŕ, ſchtóż ßwojeho bratra hidźi? Njeje, kaž Jeſuß wuſběhuje, hižo mandźelſtwołamaŕ, kotryž na žónſku pohlada, tak ſo by ßebi tu ßamu požadał? Njeje to hižo rubjeźnik a njeprawy, kiž ßebi po kuble druheho žada? Schtóż ßo wěſo ſ tajkimi pſchiruna, kiž ßu dla ßwojich njeſkutkow jaſtwo měli, móże ßo lohzy ſa pobożneho a ßwjateho dźerżecź. Schtóż to njecha hrěch mjenowacź, ſchtoż ßo we wutrobje hrěſchneho myßli, dokelž žadyn człowjek to njewidźi, je lohzy měnjenja, ſo je prawy.

Wjele bóle: Je-li wutroba njecźiſta, je też wſchón ſwonkny ſkutk njecźiſty, je też modlitwa hrěch, kaž horda modlitwa farisejſkeho.

Pohladaj do ſchpihela wſchěch kaſnjow a dohladaſch ßo doſcź hrěchow. Abo myßliſch ßebi, ſo budźeſch móz ſ dobrym ßwědomjom prajicź: „To wſchitko, ſchtoż w Božich kaſnjach ſteji, ßym ja dźerżak wot małoſcźe ßem tak, ſo Božeje hnady njepotrjebam“? Tohodla dźě Boże ßłowo praji, ſo pſched Bohom njeje žadym człowjek prawy. Hdźe pak chzemy potom wostacź ſe ßwojim ßwědomjom? Też najwjetſchi a najnadobniſchi we Božim kraleſtwje ßu ßo wuſnali ßwojeje njedoſtojnoſcźe pſched Bohom. Njedyrbjeli tak wſchitzy na ßwoju wutrobu dyricź kaž złonizy a ßo wuſnacź:„Bożo, budź mi hrěſchnikej hnadny“? Nam wſchitkim tajka próſtwa pſchiſteji, hewak bychmy ßo pſchirunali hordemu farisejſkemu, kotryž ſe ßwojej modlitwu hrěch kopi, dokelž jemu ponižnoſcź pobrachuje.

2.) Próſtwa złonika wukhadźeſche ſ ponižneje wutroby. Wón naſdala ſtejo njechaſche też ßwojej woczi k njebjeßam poſběhnycź, ale dyri na ßwoju wutrobu a dźeſche: „Bożo, budź mi hrěſchnikej hnadny!“ Njeje to zyle hinajſcha modlitwa hacź farisejſkeho? Wſcha hordoſcź je wotſtronjena, jenož hrěſchnika widźi w ßebi, niczo hacź hrěſchnika! Tak je jeho wutroba połna želenja, zyle pokutna. W grichiſkim tekſcźe ſteja ßłowa złonika w tym rjedźe: Bożo, budź hnadny, mi hrěſchnikej! Bóh a hrěſchnik ſtaj dźělenaj kaž njebjeßa a hela, kaž dźeń a nóz, ale hdyž hnada do ßrjedźa ſtupi, ßo wobaj ſjednoczitaj; pſchetoż hnada je móſt, na kotrymž hrěſchni człowjekojo k Bohu dójdu. To wědźeſche złonik; tohodla ßebi niczo nježadaſche khiba hnadu, jenož hnadu. — W tajkim ſmyßlenju dyrbimy też my k Bohu pſchińcź. Hordoſcź cźini człowjeka ßlepeho, njewidźi na ßebi niczo hacź dobreho, hrěſchne ſmyßlenje woſtanje jemu potajene, najßnadniſchi dobry ſkutk ßo tak wuſběhuje, ſo ßo człowjek na njón ſpuſchcźa, jako bychu njebjeßa ßo jemu ſhubicź njemohłe; tak człowjek też Božu hnadu njepyta a ſabudźe, ſo my njemóžemy też ſ najlěpſchimi ſkutkami pſched Bohom wobſtacź.

Kelko jich ßo runa farisejſkemu w naſchim pſchirunanju! S trundlemi ſdraſcźeni ßebi myßla, ſo maja kraßnu běłu draſtu prawdoſcźe, maja ßo ſa prawych kſcheſcźijanow a ſe ſazpěcźom hladaja na druhich. — Schtóż ßo pak ſ ponižnej wutrobu ßam pruhuje, kedźbujo na Boże ßłowo, budźe ßo wuſnacź: „Ja khudy, hubjeny, hrěſchny człowjek!“ a budźe proßycź: „Bożo, budź mi hrěſchnikej hnadny!“ Tón pak budźe ßo też Božeje hnady ßměcź troſchtowacź, pſchetoż próſtwje złonikowej ßłuſcha ßlubjenje Božeje hnady.

3.) Schto praji naſch Sbóžnik wo woběmaj, kotraj ßo w templu modleſchtaj? „Ja praju wam, tón dźěſche wuſprawnjeny do ßwojeho domu pſched tamnym; pſchetoż ſchtóż ßo ßam powyſchuje, tón budźe poniżeny, a ſchtóż ßo ßam poniżuje, tón budźe powyſcheny.“ Farisejſki ſałożowaſche ßwoje ſboże a ßwoju ſbóžnoſcź na ßwoje ſkutki a njepytaſche Božu hnadu, wón ßo ßam powyſchowaſche; Bóh dyrbjeſche jeho ßudźicź po jeho ſkutkach; ale ſchtó móże tak pſched Bohom wobſtacź?

Złonik pak ßo ßam poniżowaſche, ßo wuſnawaſche ßwojich hrěchow, ſpósnawſchi, ſo móżeſche jemu jenož Boża hnada pomhacź; tohodla bu wón powyſcheny a ſa praweho pſchipósnaty. Jeho wěra běſche jemu pomhała, wón bu Boże dźěcźo, — a Bóh wěrjazenu pſchiwoła troſchtne ßłowo: „Budź troſchtny, mój ßyno, twoje hrěchi ßu tebi wodate!“ So mamy my hnadneho Boha, kotryž hrěchi wodawa tym, kiž jeho wo to proſcha ſ ponižnej wutrobu, to je naſcha nadźija a naſch troſcht w žiwjenju a wumrěcźu, to je kij, ſ kotrymž my kroczimy ſ zuſby do domiſny, to je lěkarſtwo, kotreź ßmjercźi wſchu hórkoſcź bjerje. — Tuto prawo a tuta prawdoſcź dawa nam Bóh pſches teho, kotryž je naß wumohł, pſches naſcheho Knjeſa Jeſom Khryſta. Wjetſcheho pak nichtó njemóże doſtacź, hacź ſo ßo teho troſchtuje: my ßmy teho Knjeſa! Dźi dale ßwój pucź — ßnadź pſches ſrudobu, nuſu, tyſchnoſcź, pſches cźěmny doł, — njeboj ßo, ty ßy teho Knjeſa, — a my pójdźemy ras, hdyž ßo tu ſa naß wſcho dokonja na ſemi, jako prawi do ßwojeje wěcźneje domiſny pſches Jeſom Khryſta. —

Dźeń němſkeje wuſtawy dźeńß, — wſcho zyle rjenje! Ale tych, kiž lěpſchich ßobuczłowjekow a zyłeho kraja woprawdźe pytaju, wuhotuje naſch Sbóžnik; wuſnajemy-li ßo k njemu w dobrych kaž ſtych dnjach, my ßmy jeho tu cźaßnje a tam wěcźnje.

Hamjeń.

Boži ſakoń.

7. kaſnja: Ty njedyrbiſch kradnycź.

Scź. Jana, 10, 10: Paduch njepſchińdźe, khiba ſo by kradnył, dajił a ſkónzował.

(Hłóß: „Schtóż Bohu Wjerſchnemu ßo poda“.)

Schtóż kradnył je, tón wjazy njekradń!
Bóh khłoſta wſchitkich paduchow!
A dale khróble hrěſchicź pſcheſtań,
Sſo dopomń Božich hroženjow!
Bóh požerazy woheń je!
Schtoż człowſki wußyw, po tym žně!

Bóh widźi wſcho, ſchtoż człowjek dźěła,
Hacź jeho dźěło cźeßne je,
Hacź to ſte žadoſcźe ßu cźěła,

Hacž ßo wón wobohaczicž chze
S tym kublom, kiž jom' njeßkuscha,
Kiž požada ska wutroba.

Wschě kubka, kiž je kradnył w ßwěczże
Hdže paduch ßwojom' bližschemu,
Jom' njepschinjeßu derjeměczże.
Wón wužiwa je ſ njeprawdu,
Ske ßwědomje joh' ſatama,
Měr nima žad'n ska wutroba.

Schtóž w ßwěczże lži a jeba, kradnje,
A Boże kaſnje njedžerži,
Tón nima Boże žohnowanje,
Ma ſkeho ducha we ßebi,
Je ſamolwity pſched Bohom
A też pſched ßwětnym ßudnikom!

Schtóž paduch, džerži ſ paduchami
A bywa bóle ſkaženy;
Pſched Bohom a pſched cžłowjekami,
Wón wěſczże pſchińdže do hańby,
Jom' cžeſtny cžłowjek ſ pucža dže,
Sso jeho wſchudžom ſdaluje.

Schtóž kradnje, kajki to ſły cžłowjek!
Je hruby, njehańbiczitwy!
Wón je ßo ſkeho ducha woblekł,
Je jemu we wſchěm poßłuſchny.
Pſched paduchami ſchkitaj naß,
Ty, Knježe Božo, kóždy cžaß!

Naß khudych Boži ſakoń tama,
My wſchitzy tu ßmy hrěſchnizy.
Sswój kſchcženſki ßlub jich telko kama.
Se ſkutkow prawdoſcž nimamy —
Naß w hrěchach ſakoń ſatama,
Naß we wěrje hnada wobſboža!

Schtó pſched Bohom ßo móže ſkhowacž? —
Bóh wěcžny Knjes je wſchudžomny!
Sso k Bohu w nuſy kóždej wokacž
We dowěrjenju mózemy.
Bóh próſtwy ſprawne wußłyſcha;
Wſchěm pomha, — hdyž tu hodžina.

Schtóž poßłucha na kaſnje Boże,
Ma kedžbu na hłóß ßwědomja,
Bóh temu wſchudžom dawa ſboże,
Wón Boże žohnowanje ma.
Bóh džerži ßwoje ßlubjenja, —
Słym płacža Boże hroženja!

F. W.

W ßłóncžnej krajinje.

Powěſtka wot Khriſtiny Royoweje.

(Pokracžowanje.)

Ale jako Pawlik tomu njemóžeſche dorosumicž, powědaſche wón jemu, kak ßu Israelſzy něhdy byli w Egiptowſkej. Bóh tón Knjes je jim pósłał Mojſaßa, so by jich wot tam wuwjedł. Ale tón ſły farař nochzyſche jich nanihdy puſchczicž. Tuž je ßo Bóh tón Knjes jara roshněwał a je jandželej kaſak, ſabicž w Egiptowſkej wſchitkich prěnjonarodženych, kotſiž běchu žiwi w Egiptowſkej, wot ßyna faraonoweho hacž k ßynej poßlednjeho proſcherja. Wón by dyrbjał pobicž mjes nimi też kóždeho prěnjonarodženeho Žida, ale Bóh tón Knjes bě pſchikaſał, w kóždym židowſkim domje ſarěſacž cžiſte jehnjo a ſ jeho krwju wobkrepicž wudwjernje. Tam pak, hdyž by jandžel widžał krej, je wón dyrbjał nimo hicž a niz moricž.

„Tak widžiſch, Pawliko, ſo bychmy też my ſa ßwoje hrěchi dyrbjeli wumrěcž; a tón helſki farao naß nochzyſche puſchczicž! Ale widžiſch, Bóh tón Knjes je pokaſał ßwoju luboſcž k nam; jako my hiſchcže hrěſchnizy běchmy, wumrě Khryſtuß ſa naß. Wón je ßo dał ſabicž měſto naß! Pſches to je wón to jehnjo Boże, kotrež njeße ßwěta hrěchi.“

Nadobo pſchikry ßebi Pawlik ſ rukomaj wobliczo.

„O Knježe Jeſu!“ woła wón płaczo. „Mój dobry drohi Knježe Jeſu! Nětk wěm, cžehodla tebje twój Wótz njeje wußłyſchał, jako ty jeho proſcheſche, cžehodla wón tebje njeje wußwobodžił; pſchetož ty dyrbjeſche wumrěcž ſa moje hrěchi jako to jehnjo ſa tych Židow. Pſches to maſch ty nětk móz, cžłowjekam hrěchi wodawacž. Wſchak ßmy my na tym wina, ſo ßy ty dyrbjał ſa naß wumrěcž!“

Wón bě ßo do trawy lehnył. Njewědžeſche, ſchto jeho luboſcziwy knjes cžinjeſche. Jako ßo po khwilzy ſhraba, bě ßamlutki. Kniha leżeſche tam woczinjena a na njej běchu kapki — roßy.

Wot tutoho dnja bě knjes farař hiſchcže bóle ſamyßleny. Mnoho ßo modleſche. Pawlik mějeſche to rad, hdyž ßo modleſche, njech bě to w horach abo w nozy, hdyž jeho wuhlada kleczo pſched drjewjanym kſchižom.

Też wón ßo potom ſe ßwojim Knjeſom Jeſußom rosrěczowaſche; pſchi tym bě jemu tak derje.

Ras ßobotu, jako ßo hižo druhi tydžeń ke kónzej bliżeſche, wußłyſcha Pawlik knjeni hajnikowu mužej prajicž: „Knjes farař bywa měſto ſo by był cžerſtwiſchi, džeń a bóle blědy a hubjeńſchi, jako by jeho — ja njewěm kajka — ſtaroſcž tyſchiła. A naſajtra chze domach pſchednoſchowacž. To njedyrbjał cžinicž!“

„Nó, wěſch, ſtara, wón njemóže wěſcże runje tak mało bjes ßwojeho prědowanja bycž kaž ja niz bjes tſělby a ty niz bjes łžizy. Hdy by wón był kaž druſy, njeby jemu to tak ważne było, ale wón je porjadny dobry cžłowjek!“

Jako potom Pawlik ſ knjeſom fararjom do hór džěſche, wopraſcha ßo hólz nadobo: „Je to wěrno, knježe fararjo, ſo macže wjele ſtaroſczow?“

„Schtó je cži to prajił, džěczo?“

„To myßla ßebi w hajńkowni. Staraju ßo, ſo ſcže blědy. — Ssnadž myßla ßebi, ſo ſcže khory.“

„Njemyla ßo, džěczo. Ssym na ßmjercž khory. Ale pſche tutu khoroſcž njeje lěkarſtwa na ſemi!“

„A też Knjes Jeſuß žaneho nima?“ rjekny naſtróžany hólczez. Wón wſa běku ruku knjeſowu do ßwojeju małeju wußmahnjeneju.

„A też Knjes Jeſuß niz?“ wospjetowaſche knjes, hladajo do wóczkow hólzoweju, kotrejž ſtaroſczíwje a ßobuželniwje na njeho ſhladowaſchtej. „Wón ma pomoz, Pawliko, ale —“

„Nó, tuž jeho proſchcže! Wy tola wěſcže, ſo kóždeho wuſtrowja, też toho wicžneho, hacžrunjež tutón jeho ani njeproſcheſche. Kak dha, hdy bychmy jeho tu hnydom proßyłoj?“

„Chzeſch ty mi pomhacž proßycž,“

„Wěſcže! Tak kaž cži ßłużobni hejtmana w Kapernaumje, jako prajachu: „Wón je hódny, ſo by ty to jemu cžinił““

„Tak njeprosch, Pawliko! Ja njejßym hódny jeho miłoscże!“

„Ach! Kak by tola mohł wam pomhacź?“ staraſche ßo hólz. „Ssnadź, hdy bychmy jeho tak proßyli, kaž tam tutón muž pschi durjach, — wěscże —, jako ßo tam tón hordy człowjek tak khwaleſche.“

„To maſch prawje, dźěczo! To je modlitwa ſa mnje!“

Knjes farař njepraji niczo wjazy. Wrócźiſchtaj ßo dźenßa dopołdnja ſahe domoj.

Popołdnju dyrbjeſche Pawlik knjeſa domoj pschewodźecź, na farje pschenozowacź a rano ſahe dźědej hicź a ſ nim njedźelu hromadźe bycź.

„Kajki to ſ nim póńdu?“ pschemyßlowaſche ßebi Pawlik. „Ssym tola tak maſany. Hdy bych tola hižo tu nowu draſtu měł a tón nowy kłobuk.“

Sswoju ſtaroſcź wuſkorži knjeni hajnikowej, jako jej kaž hewak po wobjedźe w kuchinje noże cźiſcźeſche.

„Njeſtaraj ßo, Pawliko. Ja ßym ßebi też hižo na to myßlika a ßym cźi něſchto wot mojich hólzow wupytała ſa to, ſo nam knjeſa fararja tak derje wobſtaruješch a mi tak pěknje poßłužujeſch.“

(Pokracźowanje ſcźěhuje.)

Njedźela.

Wo nju a ſa nju wojuje jich nětkle wjele, njech też niz wſchitzy ſ jeneho a ſe ßamßneho ſtejniſchcźa. Njedźelu chzeja měcź, ſaßo měcź.

Pschi tym cźi něſchto nadpadnje, dyrbi nadpadnycź, hdyž maſch woczi ſa to, ſchtož wokolo tebje. Cźim ßyluiſcho ßo ſa njedźelu wojuje, cźim bóle ſhubjuje w naſchich woßadach njedźela ßwoje ſtare prawa. Njeměnimy pschede wſchěm to, ſo ßo njedźela ſe ſabawami a podobnymi wuhotowanjemi kaſy, — zyle wěscże ßo też tole bohužel jara ſtawa! — ně, też ſ dźěłom. Naſche wßy a woßady mějachu pornjo wſchelakim druhim kónczinam naſcheje Sakſkeje a Němſkeje tu khwalbu, ſo ßo njedźelu njedźěłaſche, abo tola jara porědko a jara mało. Tutu khwalbu ſhubjuja naſche wßy a woßady bóle a bóle. Też w tych wßach, w kotrychž hacž dotal njedźelſkeho dźěła njewohlada, počźinaju dźěłacź njedźelſki dźeń; a tola ßo lětßa zyle wěscże nichtó ſ wjedrom wuręczecź njemóże — kaž ßo to ſwjetſcha pschi ratařſkim njedźelſkim dźěle ſtawa. S cźim dha to potom?

Tu je ſajimawe, ßebi rospominacź wußudźenje pruſkeho komorneho ßuda w Barlinje. Tutón ſaßudźi ſchtyri woßoby, — ſo běchu to ſchtyrjo „khutni bibliſzy pschepytowarjo“, je w tutym padźe wſcho jene, — kotrež běchu njedźelu po wßy khodźiłe a nabožne ſpißy pschedawałe. Potajkim, pschedawanje nabožnych ſpißow njedźelu dopołdnja je dźěło, kotrež ßo khłoſta, dokelž je pschi tym zyle ſwonkownje hižo widźecź, ſo je to njedźelu kažaze dźěło.

Nětko pak pschirunaj ſ tutym te wſchelake dźěła, kotrež ßo nětkle njedźelu ſtawaju na wßach: wotawu wobrocźeja, žito domoj woža, ſtudnje cźiſcźa, drjewo rubaja, jahody ſchcźipaja, ſchaty powěſcheja, woraja atd., atd. Wſchitke tute dźěła ßu tola po tamnym wußudźe zyle wěscże tajke, ſo na nimi widźiſch kaženje njedźele, kaženje ſwonkownego ßwjecźenja njedźele. Hdyž wutrobne, wěrjaze ſacźutwanje wjazy cźłowjeka njenawabi, njedźelu Bohu a ßwojej duſchi wěnowacź a ßwjecźicź, dyrbjała to tola poßłuſchnoſcź ſakonjam a wyſchnoſcźi. Abo ſhubjuje ßo tuta poßłuſchnoſcź, dokelž ßo ſhubjuje poßłuſchnoſcź pſched Bohom?

A nimo toho leži cźłowjekej do krwě a zyłeho žiwjenja ſapißany ſakoń, kotryž žada, ſo maſch kóždе ßydom dnjow dźerżecź dźeń wotpocźowanja, wupſchehnjenja, kaž to ßwětna wědomoſcź je ſwěſcźiła — a ſ tym cźłowjekam też ſ tutoho ſtejniſchcźa ſroſumliwiſchi ſcźiniła ſakoń bójſkeje wſchehowědomoſcże, ſo ma cźłowjek po ßedmjoch dnjach měcź dźeń wotpocźinka.

Mózno je dźenßa kaž hewak hdy, ßwjecźicź njedźelu, — njeje tola kažaze wjedro, njeje też wójna! — jenož wola dyrbi tu bycź. Hdźež pak wola je, tam je też pucź, praji ßo. A to płacźi też tu. To płacźi też tam, hdźež ßo praji, ſo dźěłacźerjo nimaja hinak khwile. Schto wſcho ßo njeſtawa nětkle w naſchim cźaßu ſa to, ſo by žiwjenje dźěłacźerjow było lěpſche a lěpſche. So na pſch. robocźenjo njetrjebali njedźelu dźěłacź, to je lohko dozpicź. Ale ſaßo, ſchto pomha tu wjele rjadowacź, hdyž pschi wſchěm dozpětym tola dźěłacźerjo njedźelu dźěłaja a ßebi njedźelu jako njedźelu njeważa. A ſaßo ßo njedźiwaſch dźěłacźerjam, hdyž też druſy to hinak njecźinja.

Tole je tak něſchto, ſchtož je hódno rospóminacź na njedźelach runje žnjoweho a lětnjeho cźaßa.

Zyrkej a ſtat.

— **Nowy ſakoń w Japanſkej.** Jenicźki pſchełožk Noweho ſakonja do japanſkeje rěcźe bě dotal dźěło ſa to poſtajeneje komißije. Tutón trjebaja we wſchěch japanſkich zyrkwjach we Božich ßłužbach. Ale nětko je farař Nagi Naſji nowy pſchełožk ſhotowił, kotryž pak njecha tón w zyrkwjach wužiwany wotſtronicź. Kſcheſcźijanſka zyrkej w Japanſkej ma pak ſ nim noweho dobytka.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

— **Konnersreuth** njeje hiſchcźe ßwój wliw ſhubił, hacž runje ßo ſjawnje wotradźa a biſkopoju ſakaſuja, Reſu Neumannez wopytacź. Abo ßnadź runje tohodla pschicźahuje jich woßebje wjele katolikow do Konnersreutha. To ſhonimy też ſ woſjewjenja Regensburgſkeho biſkopa, kotrež nowina „Germania“ podawa: „Prófstwow wo dowolenje wopyta w Konnersreuthu pola Reſy Neumannez je telko, ſo móże jenož mało, a to jenož pschi woßebitych pschicźinach, dowolnoſcź doſtacź. Ani biſkopſki ordinariat ani Neumannez ßwójba njepschejetej ßebi nawal wopytowarjow. Biſkopſki ordinariat njeſamóże pschichodnje też wjazy na kóždu próſtwu wotmołwicź. Njedoſtanje-li tón, kiž próſtwu ſapóßła, ſa tydźeń wotmołwy, je próſtwa wotpokaſana. To ßame płacźi ſa telegrafiſke napraſchowanja. So ßami tohodla do biſkopſkeho ordinariata pschikhadźeja, je njetrjebawſche..“ — Sdaſche ßo a powědaſche ßo, ſo ßu ßo tamne jewjenja w Konnersreuthu ſhubiłe. S tutoho woſjewjenja widźimy, ſo tomu tak njeje, ale ſo na Reſy Neumannez tamne dźiwne jewjenja Khryſtuſowoho cźerpjenja pschezo hiſchcźe ßo ſtawaja. Wukładowanjow tutoho dźiwneho jewjenja ßmy wjele ßłyſcheli a cźitali. Spokojaze nam žane njebě, najmjenje te, ſo je to „Schwindl“. Mamy ſa to, ſo je to woßebite cźerpjenje teje duſche abo toho ducha, kotryž w Reſy Neumannez bydli, jemu jako khłoſtanje napołożene. Běchmy wſchelako wo měnjenje praſcheni a běchmy też tu wotmołwu pschilubili. To wona ſ krótka je. Njebudźe drje ßo wſchitkim ſpodobacź.

Samołwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach.

Czišło 33

Pomhaj Bóh!

Létnik 39

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosć da.

Njech ty spěwaš
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Sserbske njedźelske lopjeno

Budyschin 18. augusta 1929 Bautzen

Czischcź a nakład Ssmolerjez knihiczischczerńnje a knihańnje, sap. družstwo s wobm. ruk. w Budyschinje

Wukhadźa kóždn žobotu a placzi schtwórczlětnje 108 slotych pjenježkow

12. njedźela po žwjatej Trojizy.

Mark. 7, 31—37.

Mjes Galilejskej a žrjedźoseńskim morjom leži Phönizisska, kotrejež hłownej měsćze běschtej Tirus a Sidon. Tam pschi mjesach tuteho póhanskeho a žwjateho kraja bě Jesuš dźowku Kananejskeje žony wustrowił. Nětk žo saže do Galilejskeje žrjedźa na mjesy tych dźeżacź městow wobroczi, to je do tych městow, kiž we połnóznym dźěle Galilejskeje ležachu. Tam hłuchoněmeho wustrowi a s tym žwoju bójsku móz a sdobom žwoju žmilnu wutrobu sjewi, s kotrejž je wjele hubjenym s nusy cźěła a dusche wupomhał. S tym pak naš też na wustrowjenje tych pokasa, kiž niczo s teho njeźłyscha, schtož Bóh tón Knjes k nim rěczi, kiž žu sa Boże žłowo hłuche a njemóža tohodla też žaneho žłowczka sa Božu cźesćź a khwalbu wuprajicź. Schto ma žo stacź, so bychu wustrowjeni byli? To praji nam dźenžnische žwjate scźenje

wo wustrowjenju hłuchoněmeho.

Pohladajmy na jeho hubjeństwo, na jeho pomoz a na prawy dźak sa tutu pomoz.

Schtóž je hłuchi, tón też niczo njeźłyschi. A schtóž je wot naroda žem hłuchi, je też němy; wschak jemu wschě synki a žłowa njesnate wostawaju, tak so njemóže jim podobne se žwojim jasykom tworicź. Kajki kražny dar Boži stej žłyschenje a rěcź, kak hubjeny je hłuchoněmy! Hižo jako malemu dźěsczu je jemu sbožowneje maczery spěw, s kotrymž chzyschе jo do spanja kolebacź, kaž też kóžde druhe žłowczko maczerneje luboscze potajne wostako. Ani lubosny zuni synk ptaczeho spěwa a jich cźiki, ani pluskotanje rěczki, ani schumjenje wichora, ani žylne hrimanje Božeho njewjedra njeźłyschi. Zyły kražny raj hudźby, kotraž cźłowjeske wucho swjeżeli, je sa njeho samknjeny a sawrjeny. Ale najhórsche je to, so žwojim lubym ani žłowczka njerosumi, schtož też bychu jemu prajili. A schtož jeho wutrobu hnuje, jeho swjeżeli abo rudźi a tyschi, njemóže też wón jim wuprajicź. Wschitke žwoje myžle dyrbi pschi žebi wobkhowacź. Je wusamknjeny s wobkhada s druhimi cźłowjekami. Kajke to hubjeństwo!

Nimo cźělneho wucha ma cźłowjek druhe, hinasche wucho, kotrež je Bóh też do njeho płodźił, s kotrymž ma žłyschecź Boži łóž. Cźejesch wucho njeje hłucho sa to, schtož ma Bóh jemu prajicź, tón je s Bohom žiwy, wón móže s psalmistu spěwacź: „Njebjeża wupowědaju Božu cźesćź, a twjerdźina pschipowěda skutk jeho rukow. Dźeń dnjej powěda a nóz nozy cźini to k wědźenju. Žadym jasyk ani rěcź njeje, hdźež by jich łóž žłyschecź njebył.“ (Ps. 19.) To je žwjata radosćź pobožneho muža! — Wo tych pak, kiž Boži łóž njeźłyscha, skorži profeta: „Ach! S kim dyrbju ja rěczecź a wobžwědczicź? So by něchtó žłyschał! Hlaj, jich wuschi stej njewobrěsanej, a njemóža žłyschecź! Hlaj, woni dźerža teho Knjesa žłowa sa žměch a njerodźa s nim.“ (Jerem. 6, 10.) Schtóž je bjes Boha žiwy, tomu žo też Boža lubosćź njesjewi, tón bjes njebjeskeho troschta wostawa. Tajki je zyły póhanski žwět, kiž živeho Boha Wótza, nascheho knjesa Jesom Khrysta, njesnaje a žwojim tyschnosćam a lóschtam pschewostajeny wostawa. Kajke to hubjeństwo!

Schtó jim s tuteje nusy wupomha? Wo to žo cźi prózuja, kotrymž je tajkeho hubjeństwa žel. Pomyžl žebi, schto drje macź sacžuwa, hdyž sa tym pschińdźe, so je jeje dźěczo hłuchoněme! Swopředka wschak niczo wo tutym cźerpjenju žwojeho lubuschka njewě a radostnje kedźbuje niž jenož na kóžde hibanje małych stawczkow, ale też na kóždy swuk s jeho rta. A hdyž žu žo tydźe-

nje, haj měßazy pominyke, dha drje měni, ſo je k tomu cžaß, ſo by prěnje ßłówczko porěczało, ßnadź ßłódke maczerne mjeno wuprajiło! Ale ſchtož też ſpyta, jo k tomu wabicź, wſcho je podarmo. Wone ßo njewobroczi, hdyž jo woła, a njekedźbuje na to, ſchtož jemu napraji. Tuž jej žałoſtne póſnacze ſaßwita: Moje dźěczo je głuche a tohodla něme! A wona hórke ßylſy ſapłaka.

Wy ſtarſchi, kiž ſcże pſched tajkim horjom wobkhowani a macże ſtrowe dźěczi, kak ſcże ſbožowni! Kak wjele pſchicžiny macże, ßo ßwojemu Bohu ſa tute ſboże dźakowacź!

Tamna macź wěſcże niczo njeſkomdźi, ſchtož ßo ſa wotwobroczenje tuteho hubjeńſtwa wot ßwojeho dźěſcża cžinicź hodźi! A ſtajnje ßu cžłowjekojo ßo wo to prózowali, ſo bychu tajkim wbohim cžerpjatym hdyž niz połnu pomoz, dha tola wołożowanje pſchinjeßli. A tute prózowanje njeje podarmo woſtało. Głuchoněmi niz jenož dźełacź, ale też druhim ſroſumicź, haj ßamo rěczecź nawuknu a maja ßwoje ſnamjenja, ſ kotrychž pomozu ßo ſamóża mjes ßobu doreczecź. Kſcheſcźijanſka luboſcź je ßo na prěnim měſtnje ßobu wo to ſtarała.

Tamneho głuchoněmeho jeho pſchecźeljo k Jeſußej pſchiwjedźechu a proſchachu jeho, ſo by ruku na njeho położił. Běchu widźeli, ſo tak druhim pomha: Jich próſtwa njeběſche podarmo.

Se ſkutkom a ſ próſtwu, to je ſ modlitwu, k Jeſußej! We tym zyły ßwjaty ſkutk ſwonkowneho mißionſtwa wobſtoji. Schtóž do Boha wěri, ſchtóž ma Jeſuża ſa Sbóżnika, tón głuchoněmych, to je tych, kiž niczo wo nim njeßłyſcha, k njemu pſchiwjedźe; tón Boha wo to proßy, ſo by jich wucho wotewrił; tón Jeſuża proßy, ſo by ßwoju ruku na nich położił. A tuta próſtwa njeje podarmo. Boże žohnowanje na tutym dźěle, na darach a modlitwach ſa ßwjate mißionſtwo wotpocžuje.

Ale pſchi tym njeßměmy jenož na tych myßlicź, kiž ßu we dalokich póhanſkich krajach bjes Boha žiwi, ale też na tych, kiž ßrjedźa mjes nami tu domach w naſchim wótznym kraju bydła a do žaneho Boha njewěrja. Jeſuża mamy proßycź, ſo by ßwoju ruku na nich położił.

Kak Jeſuß pomha? „Wón wſa jeho wot luda woßebje“, — ſo by jenož na Jeſuża hladał a jeho kedźbu měł. „Wón tykny jemu ßwoje porſty do jeho wuſchow, a wupluny a dótkny ßo jeho jaſyka.“ S tutym ſnamjenjom rěcži k tomu, kiž njeje hiſchcże žaneje druheje rěcże mózny, jeho na to pokaſujo, ſo jemu tu nětko pomoz pſchińdże. A tuta pomoz pſchińdże ſ njebjeß, pſchetož „Jeſuß pohlada horje k njebjeßam, ſdychny a dźeſche k njemu: Hefata! to je: Wotewr ßo!“ Pſchi tym drje woßebita, wot Jeſuża wukhadźaza wożiwna móz jeho napjelni, pſchetož „hnydom wotewriſchtej ßo jeho wuſchi, a tón ſwjaſk jeho jaſyka ßo roswjaſa, a wón rěczeſche prawje“.

Też ſ nami Bóh to huſto tak cžini, ſo naß „wot luda woßebje“ woſmje, ſe ßwětneje hary a ropota won do cžiſchiny, njech je na khorołożu, hdźež ßmy na jene dobo wſchemu wſchědnemu dźěłu ſdaleni, njech je pſchi rowje, do kotrehož ßmy ßwoje zyłe ſemſke ſbožo pohrjebali, njech je hewak w cžěmnych nozach ſrudoby, haj wſchudźom, hdźež ßo dohladamy, kak ſachodne a njewobſtajne wſcho na ßwěcże je, woßebje, kak kniczomne je naſche žiwjenje, a hdźež tohodla na hłoßy druheho ßwěta kedźbujemy, kiž wo wěcznej ßwěrnoſcźi a wo ßmilnoſcźi naſcheho njebjeſkeho Wótza rěcża. Tak někotryžkuli by ſa Boži hłóß głuchi woſtał, njeby-li Bóh jeho „woßebje wot luda“ wſał. Tam je Jeſuß ßwoje Hefata nad nim wuprajił, tam ſtej ßo jeho wuſchi ſa Boże ßłowo wotewrikej.

Nětko rěcži prawje.

To njerěka jenož, ſo je, kaž to bě tamny wot Jeſuża wuſtrowjeny, po cžěle doſpołnje ſtrowy a k ßłyſchenju a k rěcženju khmany, ale to rěka, ſo Božu hnadu khwali, ſ kotrejž je ßo Bóh nad jeho duſchu ßmilił. To je prawy dźak ſa Božu pomoz.

Hdyž „Jeſuß jim ſakaſa, ſo bychu to nikomu njeprajili“, dha chzyſche, ſo njebychu jeho tuteho ſkutka dla khwalili, ale ſo bychu jeho ſa teho ſpóſnali, kiž chze jich duſche ſa Boha dobycź.

Cžim jaßniſcho je něchtó Božu ßmilnoſcź ſpóſnał, cžim nutrniſchi je jeho dźak, cžim wjeßelſche jeho wuſnacże: Tón Knjes je wſchitko derje cžinił!

Naſch lud je, — to je ſjawnje widźecź, — w tu khwilu ſe wulkeho dźěła bjes wěry, ſo Boži hłóß też njeßłyſchi. Ale kaž Jeſuß tam ſ tych mjeſow póhanſkeho kraja ſaßo na mjeſy tych dźeßacź městow w Galilejſkej pſchińdże, tak pſchińdże wón pſchezo ſnowa też k nam. Kedźbujmy jenož ßwěru na to a proſchmy jeho, ſo by ßwoju ruku na naſch lud, haj, na kóždeho mjes nami położił; dha pytnjemy, kak ßwoje Hefata! nad nami praji, a jako dźakowne Boże dźěczi ſnowa wuſnacź:

Bóh wſchitko derje ſapocžnje,
też wſchitko mudrje wuwjedźe.
Cžeſcź Bohu Knjeſej dajcże! Hamjeń.

Stwórba Boża je twar wulki a dar ſtworicželowy.

Hłóß: O ty luboſcź pſche wſchu měru.

W ſtwórbje Božej róże rjenje
Kcźeja nam wſchěm k wjeßelu,
Tola pak jich ſahinjenje
Srudźi mjehku wutrobu.
Dha wſchak Boże dźěczi rady
Wjeßela ßo w Jeſußu,
Dokelž w wěcznym ßwětle ſ hnady
Wěcznu ſbóżnoſcź doſtanu!

Cžaßy pſchińdu, dźeja ſaßo,
Wſchelake nam pſchinjeßu,
Wſchelake tu lěta, cžaßy
Wſchelke da Bóh cžłowjeſtwu. —
Ludy pſchińdu, dźeja ſaßo —
Schto lud w ßwěcże ſapocžnje?
Khutny, drohi, hnadny cžaßo,
Prjedběžeŕ ßy wěcznoſcże!

Wutroba, kiž nima Boha,
Nima prawe wjeßele,
Bohata je jenož ſ Boha,
S Božej' hnady, ßmilnoſcże!
Bóh je žórko wſcheho ſboża!
Wjeßel ßo, ſchtóž Boha ma!
Wſchehomóz a luboſcź Boża
Cžłowjeſtwo wjedź do žiwjenja!

W ſtwórbje Božej, róże rjenje
Žane dołho njekcźeja.
Wichor, ßłónza wupalenje,
Mrós, mhła, deſchcź jim ſeſchkodźa.
Tak je tu też ſ cžłowjekami:
Khwilku ßu a ſemrěja.
Žani njejßu Knjeża ßami!
Bóh wſcho w ßwojej mozy ma!

Stwórba kraßna, ſtwórba Boża,
Schto wſcho w ßebi wopſchijeſch!
Knjeże, žórko wſcheho ſboża.
S nami dźiwne pucże dźeſch!
Schtó je póſnał myßle twoje,

Hladak cźi do wutroby?
Domoj dowjedź dźěcźi ßwoje,
Ty nasch Bóh a Wótcźez ßy!

Hdyž ßu saschke nasche lěta,
Wjecźor nasch ßo pschibliži,
Ssmjercź naß wola ſ teho ßwěta,
Ty naß khudych k hnadźe wſmi!
Hrěſchnizy ßmy my pſched tobu,
Winy wſchitke wodaj nam,
Twoje pucźe dźemy ſ tobu;
Twoje ſbožo daj nam ßam.

Božo Wótze, dźak budź tebi
Sa wſchě twoje dobroty,
Pſchezo bliže wjedź naß k ßebi
Prawy pucź do domiſny.
S tobu ſbóžnje dom my dźemy.
Knježe, ßmil ßo nad nami!
Tu a tam cźe khwalicź chzemy
W twojim wěcźnym kraleſtwje.

Stwórba Boža twar ßy rjany,
Stworiceźelowy ßy dar!
Božo Wěcźny, pſche wſcho kraßny,
Kraleſtwo ßej ßwoje twař!
W twojej mozy ſakožene,
Dyrbi khwalicź, cźeſcźicź Cźe!
W Ssynu twojim wobtwjerdźene
Wostanje do wěcźnoſcźe!

F. W.

W ßłóncźnej krajinje.

Powěſtka wot Khriſtiny Rohoweje.

(Pokracźowanje.)

Ach! Pawlik dosta pěknu koſchlu běłu kaž ßněh a módre kholowy. Paß mějesche hiſchcźe nowy. A pjeſl běchu jemu tež wupłokali, ſchtož wón njebě ani wědźak. Bě trochu ſběhnyła; tuž ßebi ju pſches ramjeni powěßny.

Jako ßo Pawlik w ſchpihelu wohlada, njeby ßo ßam ſkoro ſeſnak. Swojej cźrijej bě ßebi ßam trochu ſapłatał a ßebi je wucźiſcźik, jako farajowej cźiſcźeſche, a bě do njej tež nowej ſchnórowani dostak. Njebě woprawdźe dźiw, ſo wón wulzy ſbožowny ſ knjeſom fararjom dźěſche, mějo jeho kapu w nakhribjetniku. A tutón ßo ſ nim wjeßeleſche.

„Božemje! A wulzy pěknje ßo wam dźakuju!“ wołaſche Pawlik hiſchcźe ſ daloka na knjeni hajnikowu, kotraž ſa nimaj hladaſche. —

„Pawliko, wjedź mje najkrócźiſchu ſchcźeźku, kaž ju ty ſ Dunajom khodźiſch“, rjekny po khwili knjes farař.

„Rjenje! To budźemoj wjele prjedy wo wßy, hacźrunje wy njemóžecźe tak běžecź kaž ja!“ ſawoła holz wjeßely. „A njebojcźe ßo, to je pěkny pucź. Hewak waß njebych tam wjedł. Pſchetož knjes hajnik je mi ſakaſał, waß po někajkich hubjenych ſchcźeźkach wodźicź.“

Knjeſej fararjej chzyſche ßo ßmjecź.

„Ale Pawliko! Hdy bychu woni wědźeli, hdźe wſchudźe ßym ſa tobu kaſycź dyrbjał! Ale njeboj ßo, ja jim to njepowěm! Wſchak najpěkniſche kwětki na najſtraſchniſchich měſtnach rostu! Prjedy hacź nětko do doliny, pſchińdźemy, mohł ty mi ſaßo něſchto powědacź tak kaž tehdy, jako ßo ßmój w twojej ßłóncźnej krajinje ſetkałoj. Powědaj mi wo twojej ßwóbje!“

Pawlik ßo wjeßeleſche, ſo njeje knjes farař wjazy tak ſrudny, a powědaſche rad, kak běſchtaj pſched dwěmaj lětomaj do tych hór ſ dźědom Raſga pſchiſchłoj, kak bě dźěd potom ſkhorjeł a kak bě domoj jěł, ſo by tam wumrěł a kak bě jeho dźědej Juridźy porucził ſa Boże ſapłacźenje.

Knjes farař ßo dźiwaſche, ſo ſtaj to Pawlikowej ſtarſchej dowoliłoj. Tuž Pawlik jemu wupowěda, kak bě jeho macźerka Hana w horach namakała a jeho, jako ßo nichtón wo njeho njeſamołwi, ſkhowała.

Jara rad poßłuchaſche knjes farař na njeho.

„Pawliko! A hdyž nětk dźěd Juriga wumrěje, ſchto potom cźiniſch? Komu póńdźeſch?“

Hólz woſta ſtejo. Poł ſpodźiwanej, poł naſtróżanej ſhladowaſchtej jeho módrej wóczźy dokoławokoło.

„Myßlu ßebi, ſo by mi Knjes Jeſuß ſaßo pomhał. Wón dźě je tehdy macźerku póßłał, ſo by mje namakała. A jako bě wona wumrěła, je mje dał dźědej Raſdźy; a jako tež tón wumrě, dźědej Juridźy. — Tamna hěta je jenož naſcha, dołhož je dźěd žiwy, a domcźk — ja pokaſam jón wam, hdyž do doliny pſchińdźemy, — ßłuſcha drje jeho dźěcźom; te drje njebychu mje tam rodźiłe. Tola, ja ßym hižo doſcź wulki, mje by ßebi něchtó do ßłużby wſał! Hdy byſchcźe wy, knjes fararjo, trjebał paſtyrja, bych jara rad k wam pſchiſchoł.“

„Ke mni?“ ſawoła farař. „To maſch prawje! Hdyž twój dźěd jemrěje, a ja budu hiſchcźe žiwy, potom njekhodź nikomu druhemu khiba ke mni! Ale daj mi na to ruku, ſo nikomu druhemu njepóńdźeſch!“

Ow, kak rad połoži Pawlik ßwoju maku ruku do pěkneje ruki fararjoweje. —

W dalſchej rosmołwje mylachu jeju žony, kotreż ſ nimaj hacź do fary dźěchu.

Tam doſta Pawlik dobru wjecźeŕ, a na nóź wſa jeho knjes farař ſaßo do ßwojeje iſtwy. Najprjedy pak ßo derje wukupaſchtaj w linkej wodźe, ſchtož jeju rjenje wokſchewi po wjele pucźach žyłeho tydźenja.

Lědma móžeſche ßo hólz modlicź, tak ſprózny běſche. Pytny jenož hiſchcźe, kak jeho knjes farař pſchikry, jemu cźoło majkaſche a jeho wokoſcha — a hewak niczo.

Ale pſchi ßwitanju wotucźi Pawlik, kaž bě to ſwucźeny, a ßydny ßo we kožu. Roshladowaſche ßo w njeſnatym rumje, dóniž njepohlada na wokno. Chzyſche hižo wuſkocźicź a ßo woblekacź, ale tam — ßedźeſche hižo ſwoblekany a ßwjatu knihu na kolenomaj knjes farař. Ale wón njecźitaſche. Wocźi mějeſche ſaczinjenej jako by ſpał a jako by ßo woßnje wußměwał.

Na njebju běchu rańſche ſerja; na cźerwjeń błyſchcź pſchikrywaſche zyłe hewak błěde wobliczo.

Hólcźez ßo na porſtach wukradny won, ſo njebychu jeho cźrije tak buchałe. Wón wumy ßo pſchi ſtudni, wótrě ßo a wucźeßa ßo a wrócźi ßo runje tak ſ cźicha.

Knjes farař ßedźeſche drje pſchezo hiſchcźe na ßamßnym měſtnje, ale wóczźy mějeſche wotewrjenej a ſhladowaſche na ſerja, kotreż běchu tu pſched woknom natwariłe hród na njebju.

Hólz ßo pſchiwaži a — ani ßam njewědźeſche, cźehodla — klakny ßo ke knjeſowymaj nohomaj.

„Pawliko, ßy ty hižo ſtanył?“ Knjeſowa ruka wotpocźowaſche na jeho cźoło.

„Wſchak je ranjo!“

„Haj, je — kraßne njedźelſke ranje! Tajke, kajkež bě, jako Marja nadeńdźe Knjeja Jeſußa žiweho!“

„Knjes fararjo, dźenßa wěſcźe njeſſcźe ſrudny?“

„Dźenßa? Ach ně, dźěcźo! Dźenßa ßym jara, jara ſbožowny! Tebi to praju! Ty mje ſroſumiſch a ßo budźeſch ſo mnu wjeßelicź! Ja ßym w nozy namakał tón pucź do prawje ßłóncźneje

krajiny! Skónczńje mózu kaž tebi tak mi tu wotmołwu dacź: Ja mam Ducha Khrystußoweho! Ja ßym pschijak Khrystußa tak kaž Marta tam, kaž roßa to ßłónczko! Dźakuj ßo so mnu Knjesej Jesußej, so je mi wodak! — Potom dyrbju ßo saßo trochu lehnyczź. Njejßym zyku nóz spak. Ale njech! To je tola była ta najkraßnischa nóz mojeho żiwjenja."

Tuž ßo modleschtaj. Potom lehny ßo knjes farar swoblekany tajki, kajkiž běsche, na lěhanzu. Pawlik pschinjeße jemu hłowak ź łoża.

„Wotpoczcźe derje!" rjekny staroscźiwy. „Kak budźecźe hewak prědowacź?"

„Kak budu prědowacź?" Knjes farar sczahny hólza k wutrobje. „Tak, kaž hischcźe nihdy! Wěm, so ßměm dźenß bycź se ßwědkom Jesußowym!"

Pawlik doczaka, dóniż knjes farar njewußny a wukradny ßo saßo won. Chzyschе bjes ßnědanja woteńcź, tola stara ßłużowna ßo na njeho dohlada. Da jemu khětry kusk khlěba a hornyczk mloka, a tak jeho puschczi. —

(Pokracźowanje sczěhuje.)

Zyrkej a stat.

Wupucźowarjo ßu ważne praschenje kaž ja stat tak ja zyrkej, a to tam, hdźež wucźahuja kaž tam, hdźež pschicźahuja. Sa lěto 1927 ßu nětko wobliczenja hotowe a swěscźene, kotrež nam praja, ź kotrych krajow a krajinow Němskeje a kelko kóżdy ras jich wucźahny. Wscho hromadźe bě jich 61 379 wucźahowarjow se Němskeje. S nich wucźahny jich 1486 ź Rańscho-Pruskeje, 3064 ź města Barlina, 927 ź Braniborskej, 703 ź Pomorskeje, 362 se Pósnańsko-Wjeczorno-Pruskeje, 1391 ź Delnjeje Schlesyskeje, 226 ź Hornjeje Schlesyskeje, 1239 se Saksкeje (provinzy), 2311 se Schleswig-Holsteinskeje, 4942 ź Hannoverskeje, 3033 ź Westfalskeje, 1893 ź Hessen-Nassawskeje, 5380 ź Rheinskeje, 93 ź Hohenzollernskeje. To je jich sa Prusku wscho hromadźe 27052 wucźahowarjow. S Bayerskeje wucźahny jich 9892, se Saksкeje 3048, ź Württembergskeje 5714, ź Badenskeje 5108, ź Duringskeje 1017, ź Hessenskeje 878, ź Hamburga 2792, ź Meklenburg-Schwerinskeje 307, ź Oldenburga 769, ź Braunschweigskeje 324, ź Anhalta 167, ź Bremena 1338, ź Lippe 49, ź Lübecka 102, ź Mecklenburg-Strelitzskeje 43, ź Waldecka 31, se Schaumburg-Lippe 18. Nimo tutych bě jich hischcźe 1533, kotsiž běchu bjes pokhada mjenowani, a 1197, kotsiž drje we wukraju bydlachu, tola pak mějachu němske stacźanstwo.

W Romje ßu namakali nowe, hischcźe njesnate katakombы. Scźe wjele hižo ßłyscheli a cźitali wo tutych hobrskich podsemskich khódach, kotrež ßu kschescźijenjo prěnich lětstotkow wužiwali sa pohrjebnischcźa a sa shromadźowanje a Boże ßłużby. Ssměmy drje ßo nadźijecź, so nam tute nowe hischcźe wjazy sjewja ź tamnych cźaßow wo żiwjenje a wěrje kschescźijanow.

Pruska steji psched ważnymi, evangelsku zyrkej nastupazymi rosßudźenjemi. Dźe tam tola wo konkordatej podobne wucźinjenja mjes statom a evangelskej zyrkwju. Tohodla je sajimawe, ßebi ras prajicź dacź, kajkeho wěrywusnacźa stawy pruskeho krajneho ßejma ßu. W nim ßedźi jich 136 sozialdemokratow; ź tutych je jich 19 evangelskeje wěry, 3 katolskeje, 2 židowskeje, 85 mjenuje ßo dissident — bjes konfeßije, t. r. wěrywusnacźa, a ßwobodnonabożny —, 7 je bjes naboźiny; 20 niczo njepraji. S 82 wotpósłanzow němskonarodnych je 72 evangelskich, 9 katolskich a 1 je baptista. S 71 zentrumskich sastupjerjow je kóżdy katolskeho wěrywusnacźa. Mjes kommunistami — jich je 56 — mjenuja ßo jich 31 dissidentow, 20 bjes naboźiny a 5 njepraja niczo. Do 40 sastupjerjow němskeje ludoweje strony ßłuscha jich 37 evangelskich, 2 katolikaj a jedyn, kiž niczo prajił njeje, do 21 wotpósłanzow hospodarskeje strony ßłuscheja 15 evangelskich, 6 katolskich; do 21 demokratow 17 evangelskich, 2 katolikaj, 1 žid a jedyn, kiž niczo prajił njeje. Se 7 sapósłanzow kschescźijansko-nazionalneje burskeje strony abo burskeho luda je jich 5 evangelskich abo „kschescźijanskich", 1 katolski a 1 bjes naspomnjenja; ź 5 Němsko-Hannoverskich ßu 4 evangelszy a 1 katolski; a wobaj sastupjerjej ludowzow staj evangelskaj, mjes tym so je jedyn se sastupjerjow ludoprawisniskeje strony evangelski a tón druhi katolski. Te 4 poßlednje strony hromadu tworja tu tak mjenowanu „němsku frakziju". Skónczńje je tam hischcźe strona nazionalsozialistiskeje němskeje dźełaczerskeje strony, a tuta ma je 4 evangelskimi, 1 katolskim a 1, kiž niczo njepschispomni, wscho hromadźe 6 sastupjerjow. — Potajkim je ź tych 449 sastupjerjow pruskeho krajneho ßejma 176 evangelskich, 1 baptista, 97 katolskich, 3 židow, 116 dissidentow, 27 bjes naboźiny a 29 tajkich, kotsiž ßo k niczomu njewusnachu.

Wschelake ź bliska a daloka.

Ssuchota! to bě sdychnjeńczko po dalokich krajinach, tež pola naß. Tola tydźeń po 10. njedźeli po ßwj. Trojizy pschinjeße wokschewjenje, a to mike, hnadne, žohnowanja polne, sa wjeski a hona, ßrjedź Lubija a Wósporka na psch. ßamo dwójzy. A tež dźenßa, 12. augusta, ßo deschczik dźe. To wodychny pschiroda a cźłowjek. Tola wschudźom njedostachu tajke wokschewjenje. A tam a ßem saßo hižo cźłowjek tschepoze, so mohło pschemokre bycź. — Kak je, stejimy my pschi ßwojim žnjeńskim dźěle ź modlenjom? Proßymy my? Dźakujemy ßo my? Je nam tež woßebje nětkole heßko a skutk to stare wěrjaze: „ora et labora! spěwaj a dźěłaj!"? So by to bylo! S kóżdej wěrnej modlitwu požohnujemy ßo ßami. Hdyž ßo spratwnje modlimy, dostawamy hižo w modlenju žohnowanje: nascha wutroba bywa směrowana, stroschtna, nadźijepolna, ßo dowěrjaza. A tole je sakład a sawdawk sa spomožne dźěłanje a prózowanje kaž sa spokojaze, sbožowne żiwjenje dozyła. — Bóh tón Knjes bě nam saßo tak hnadny! Budźmy my teho hódni a dowěrmy ßo jemu se wschěm, tež se ßwojimi žnjemi a se wschěm ßwojim skutkom a kubłom. Wón budźe wschitko derje cźinicź, — tak derje, kaž to najlěpje je po jeho wschohowědomnej hnadnej woli.

S Lischkowka w Delnjej Łużizy ßo pische wo wulkim snjesboženju ź motorskim kołom. Wono żadasche ßebi żiwjenje wobeju koleßarjow. Pschi tym potom dale shonimy, kak je młodźina ßwojeju towarschow — wobaj snjesboženaj běschtaj młodźenzaj — k rowu pschewodźała a cźeścźowała. „Serbski Zaßnik" pische: Zyła gmejna a wokolna młodźina je jeju pschewodźała. Na żanym khowanju njeje było hischcźe tolko luda widźecź. Lischkojska młodźina bě woběmaj psched domom starscheju — njeběschtaj bratraj — cźestne wrota stajiła, zyku dróhu hacź na kerchow ź běłym pěskom a se schcźerkom poßypała a 12 herzow skasała. Młodźina a wohnjowa wobora njeßeschtej dubowej kaschcźej na kerchow. Wobaj buschtaj do jeneho rowa puschczenej. — S Delnjeje Łużizy snajemy, so je tam swisk mjes młodymi jeneje wßy dobry a trajazy, schtoż ßo pschezo wo młodźinje hornjołużiskich wßow njehodźi prajicź. Tuto podeńdźenje pak je sdobom khutne warnowanje sa młodźinu. Mjes njej bywa jich wjazy a wjazy, kotsiž ź dwojoßydłatym motorskim kołom jěsdźa kaž tamnaj towarschaj. Njeshubcźe tež tu měru sa to, schtoż je dobre a spomožne! Wono dźe wo żiwjenje!

Samołwity redaktor farar Wyrgacź w Noßacźizach.

Cžißło 34

Pomhaj Bóh!

Lětnik 39

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosć da.

Njech ty spěwaš
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Sserbſke njedźelſke lopjeno

Budyſchin **25. auguſta 1929** **Bautzen**

Cžiſchcź a nakład Ssmolerjez knihicźiſchcźerńnje a knihaŕnje, ſap. družſtwo ſ wobm. ruk. w Budyſchinje

Wukhadźa kóždn ßobotu a płaćźi ſchtwórcźlětnje 108 ſlotych pjenjezkow

13. njedźela po ßwjatej Trojizy.

Jeſ. 66, 13: „Ja chzu waß troſchtowacź, kaž macź jeneho troſchtuje.“

Macźeŕna luboſcź je wulka, ale Boža luboſcź je wjele wjetſcha.

Macź je derje ſnacź. Macźeŕneje luboſcźe niczo, haj ani ßmjercź haßnycź njemóže, wona je ßylniſcha dyžli ßmjercź. Njewěſcźe, ſ kajkej ßwěrnoſcźu macź ßwoje khore dźěcźo hlada? Kak rad wona wſchitku wuprawu wopruje, hdyž móže ſ tym ßwojemu dźěſcźu někajke wolóženje naczinicź! Tydźeń wot tydźenja ßo wona jeho dla ſpanja ſdźerżuje. Wona ßwoje khore dźěcźo nochze wot nikoho druheho wobſtarane měcź.

Pſched něſchto cžaßom pſchińdźe jedyn mojich pſcheczelow zyle njenadźizy do woßebneje khěže. Do jſtwy ſtupiwſchi namaka domjazu macź, bohatu knjeni, pódla khudeho ßlěpza ßedźo. Bě to jejny ßamßny ßyn. Shubjenemu pornjo bě wón daloko do kraja wucźahnył; tola macź rjekny: „Tole je mój ßyn, lubuju jeho hiſchcźe!“

Pohladajcźe na macź wot 9 abo 10 dźěcźi! Hdyž žane ſ nich w prjeczku dźe, ßo ſda, ſo wona tuto jene bóle lubuje, dyžli wſchitke druhe hromadźe. Wyßoki ſaſtojnik mi něhdy wo nanje powědaſche, kiž bě jara ſły cžłowjek. Macź cžinjeſche, wjeleż jenoż móżeſche, ſo by ßo ßyn po nanje njeradźił, ale nanowe ſnamjo bě ßylniſche. Wón ßyna na wſchě hrěſchne pucźe wodźeſche, tak ſo bu ſ njeho prawy ſłóſtnik. Wón wobeńdźe mordaŕſtwo a bu pſched ßud ſtajeny. Pſchi zyłym pſcheßłyſchowanju ßedźeſche ſrudna knjeni w ßudniſkej ſali. Bě to jeho macź, kotraž bě nětk ſ wudowu. Jako ßwědkojo ßwoje ßwědcźenje pſchecźiwo ſłóſtnikej wuprajichu, ßo ſdaſche, ſo to macź wjele bóle do wutroby rěže, dyžli ßyna. Jako bu tón ſa winowateho ſpóſnaty a k ßmjercźi wotßudźeny, bě kóždy ſ wußudom ſpokojom a dyrbjachu jón ſa prawy ſpóſnacź. Jenoż macźeŕna luboſcź njekhabkaſche. Wona proſcheſche, ſo by ßo ſ wuwjedźenjom wußuda khwilu cžakało, bu pak wotpokaſana. Jako bě jemu hłowa wotcžata, proſcheſche wona wo jeho cžěło, ale podarmo; wón bu, kaž bě to waſchnje, na jaſtnym dworje pohrjebany. Něſchto cžaßa poſdźiſcho macź ßama wumrě, jako bě na ßmjertnym łožu to žadanje wuprajiła, ſo chze pódla ßwojeho ßyna pohrjebana bycź. Wona ßo njehańbowaſche, ſo budźa ju ſa mordarjowu macź ſpóſnacź.

Wo młodej ſchottiſkej holzy ßo powěda, ſo je wótzny dom wopuſchcźiwſchi w měſcźe Glasgowje ßo hrěſchnemu žiwjenju podała. Jejna macź ju daloko a ſchěroko pytaſche, ale podarmo. Na poßledku wona ßwój wobras do tajkeje khěže na ſcźěnu powěßnycź da, hdźež móżachu njekniczomne měſchczańſke žónſke nóznu hoſpodu namakacź. Druſy na tón wobras lědma pohladnychu. Jena žónſka pak pſched nim ſtejo woſta: to je to ßame lube wobliczo, kotreż je jónu w młodoſcźi na nju pohladowało. Macź ßwojeje dźowki njej ſapomniła ani ßwojeho hrěſchneho dźěſcźa ſaſtorcźiła, hewak njeby jejny wobras na tutej ſcźěnje wißał. Bě zyle, jako byſchtej ßo macźeŕnej hubje hibałej a ji ſcheptałej: „Pój dom! ja cźi wodam a cźe hiſchcźe lubuju.“ Žónſka, pſchemóżena wot ßwojich ſacżucźow, ßo do hromady ßypny. Wona bě tuta ſhubjena dźowka. Macźeŕne hladanje bě ji wutrobu pſchemohło. Wona ſprawnu pokutu wot ßwojich hrěchow cžinjeſche a ßo pokna roskacźa a hanibowanja do ſtarſchiſkeho doma wrócźi a macź a dźowka běſchtej ſaßo ſjednocźenej.

Ale wěrćże mi, žana macźeŕna luboſćź ßo njemóže runacź ſ luboſćźu Božej; wona ßo njemóže měricź ſ jejnej wyßokoſćźu ani ſ jejnej hłubokoſćźu. Žana macź na zyłej ſemi njeje ßwoje dźěćźo tak lubowała, kaž Bóh waß a mje lubuje. Pomyßlćże ßebi, kajku luboſćź je Bóh měćź dyrbjał, ſo je ßwojeho Ssyna do ßmjercźe dał ſa ßwět! Buch ßam ſ nanom a mějach jeniczkeho ßyna. Nětko toho hólczka wobhladujo na toho njebjeſkeho Wótza ſpominach, kiž je ßwojeho Ssyna do ßmjercźe dał. O kajku luboſćź je Bóh k ßwětej měćź dyrbjał, ſo je Khryſtußej ſa njón wumrěćź dał! „Tak je Bóh tón ßwět lubował, ſo je ßwojeho jeniczkeho narodźeneho ßyna dał, ſo bychu wſchitzy, kiž do njeho wěrja, ſhubjeni njebyli, ale wěczne žiwjenje měli.“ To je tak wyßoki tekſt, ſo njeje móžno, ßo k jeho wyßokoſćźi poſběhnyćź. Hačź k wyßokoſćźam jeho luboſćźe doßahnyćź abo jejne hłubiny wußlědźicź, to njemóžemy. Pawoł ßo modleſche, ſo mohł wyßokoſćź a hłubokoſćź, ſchěrokoſćź a dołhoſćź Božeje luboſćźe póſnacź, ale wona dźěſche wyſche jeho póſnacźa. Njebudźemy w njebjeßach lěpje a ſczižiſczižiſchim wóczkom do njeje hladacź móz? Moje wóczko ßo nětko hižo wjeßeli na tuto kraßne hladanje a ſo jo tež wy ſo mnu ſmějecźe, haleluja!

Stara, wot wicźe potulena khuda žónſka w Indiſkej prěni ras rěczecź ſaßłyſcha wo luboſćźi Božej, kotraž je ßwojeho jeniczkeho narodźeneho Ssyna do ßwěta póßłała, pytacź, ſchtož je ſhubjene. Pſchaſne koleſko tuta ſtara wudowa, kotrejež jeniczki ßyn bě tež wumrěł, bórſy ſaſtajiwſchi, jako mißionarka wo Jeſußu Khryſtußu rěczeſche, kedźbliwje na kóžde ßłowo poßłuchaſche. Bórſy mißionarka wot njeje, kiž běſche hiſchcźe póhanka, woteńdźe, ale ludźo ſa njej wołachu, ſo žona ſa njej khwata. S wulkej wobcźežnoſćźu khora dóńdźe a chzyſche ßo pſched mißionarku, kiž bě jej evangelij pſchipowědała, poklaknyćź. Jako dźak ſa prěni ras ßłyſchane bibliſke ßłowo pſchinjeße, ſchtož bě ßebi ſa zyły tydźeń ſaßłužiła, mjenujzy 25 pjenježkow. Se ßylſami mißionarku, kiž ßo wobaraſche, to wot njeje wſacź, proſcheſche, ſo by jo tola wſaka. Wóndano da jedyn bohaczk k zyrkwinemu twarej 500 hriwnow, ale hačź te 25 pjenježkow tuteje khudeje pſched Bohom njeißu wjazy ważiłe? Schtoha ßebi wy myßlicźe?

Sa cźaß poßlednjeje wulkeje amerikańſkeje wójny ßo do cźicheje wudowineje khěžki powěſćź pſchinjeße: „Twój ßyn, twoje jeniczke dźěćźo w ſchpitali cźežzy ſranjene leži.“ Kak macźeŕna wutroba tohodla žałoſcźeſche a ßo ſtaraſche a wo dnjo a w nozy na niczo druhe njemyßleſche, khiba na to: ja tam dyrbju, dyrbju jeho hladacź! Dyrbju, Ale njeje wſchemu, ſchtož wojak njeje, ſakaſane, bliſko khodźicź? A kak chzyła wudowa ßynowe lěhwo namakacź: kak te žałoßne wobcźežnoſćźe ſnjeſćź, Tola macźeŕna luboſćź ßo pſches žadyn ſadźěwk wotraſchicź njeda. Jara pſchecźelnje wona preſidentu Linkolna proßy, a kak mohł tón tajku próſtwu wotpokaſacź? Haj, wona ßmě k ßwojemu khoremu dźěſćźu. Kak dołhi je pucź k njemu! Kak ji huſto dołho cźakacź dadźa! Skónczńje, ſkónczńje je jeho pſchebywanje namakane. Ale tu nowy ſadźěwk do pucźa ſtupi, lěkař je wuprajił, macź njeßmě nětko na žane waſchnje k ßwojemu ßynej, njeměr, kotryž mohło jemu to naczinicź, mohł ſa njeho ſtraſchny bycź, haj ßmjercź ſa ßobu cźahnyćź. Ale macźeŕna luboſćź ßebi tež tudy radźicź wě. Wona lubi, ſo nochze žaneho ßłowczka jemu prajicź, ale ßo zyle cźiſche ſadźerżecź, tuž bu ji dowolene. Mjelczo wona do iſtwy, hdźež jejne dźěćźo leżeſche, pſched jeho blěde cźěło ſtupi, wocźi běſchtej ſańdźelenej. O hdy by wón wjedźał, ſo je jeho macźeŕka k njemu pſchiſchła — tajki daloki pucź — jeho hladacź, jeho troſchtowacź, wěſcźe by to k jeho wotkhorjenju ßłużiło. Tola wona dźě rěczecź njeßmě. Ale něſchto tola ßmě, ßwoju ruku na jeho horze cźoło położicź. A ſpodźiwnje! Jako ßo luba macźeŕna ruka cźoła dótkny, khory, wocźi njewocźiniwſchi, we ſbóžnym wjeßelu praji: „O macźe, to je twoja ruka!“ A hlaj, pod hladanjom tuteje miłeje ruki khory wotkhori.

Tyſchna wutroba, kiž dyrbiſch cźěmne a wobcźežne pucźe khodźicź a we hłubokej boloſczi ſkorżiſch: ruka Knjeſowa na mni cźežzy leži, budź ſtroſchtna! Hiſchcźe khwilku, tuž ßo cźi khwatajzy ta wěcżna luboſćź pſchibliži, cźe troſchtowacź, kaž macź jeneho troſchtuje. A hdyž ßebi to najmjenje myßliſch, ſeńdźe cźi pomoz a miły troſcht ſ wyßokoſcźe cźe wokſchewi, ſo ſ dźaknymi ßylſami prajiſch: „Wótcże, to je twoja miła ruka!“ Knjeſowa ruka ſrani, ale tež wobala.

Naſch Knjes Jeſuß Khryſtuß je to žórło a ta ſkała naſcheho ſboža ſa cźaß a wěcżnoſćź!

Hłóß: Spěwajmy nětk ſ wutrobu.

Skała wěcżna, wotewŕ ßo,
Mje do ßebje ſkhowajo!
Njech pſches wodu a pſches krej,
Kiž cźi ſ Boha běžitej,
Duſcha ßo mi wuſtrowi,
Wucżiſcźi a wuſtrowi!

Skutki, — kajkež běchu —, wſchě
Boži ſakoń ſaßudźi,
Hdyž ßo w dobrych prózuju,
Sſłaboſćź wulku ſacżuju.
Jeſu, w ßwojej ßmilnoſcźi
Wſchitke hrěchi wodaj mi!

Winowaty, khudy wſchón
Pſchińdu pſched twój kſchižny trón,
Wobhnadź khudoh' hrěſchnika,
Njekhodź ſo mnu do ßuda,
Wuhotuj mje ſ prawdoſcźu!
Jeſu, ſ tobu wobſteju!

K tebi wocźi poſběhnu
W nuſy, w ſtraſche, w bědźenju!
Žórło ſboža, bohacźe
Troſchtuj, naßycź, wokſchewŕ mje,
W ßwojej wěcżnej luboſcźi
Pomhaj mi w wſchej žałoſcźi!

Tebi ßo ja dowěrju,
Daj, ſo ja twój woſtanu!
Nochzu ßo wot tebje hnucź,
Wjedź mje prawy ſbóžny pucź
K Wótzej mojom' do njebja!
Ty ßy moja nadźija!

Wjedź mje, ſo ja njepadnu,
Sſo we zuſbje ſabłudźu,
Stwoŕ mi cźiſtu wutrobu,
Twojom' ßłowu poßłuſchnu,
Luboſćź, ßwěrnoſćź wobradź mi,
Daj mi woſtacź pſchi tebi!

Dźěło cźeßne požohnuj,
Mje pſched wſchěm ſłym wobarnuj!
Ty ßy moje bohatſtwo,

Daj mi Ducha ßwjateho!
Knjeż we mojej wutrobje,
So mam ſawdawk ſbóżnoſcże!

Jeſu, mje tak khudeho
Sczjiń we Boſy bohatoh',
W ßwojej wulkej dobrocże
Daj mi wěczne żiwjenje!
Tebje wěczńje khwalicź chzu
Sa tak wulku hnadu wſchu!

Knjeże, woſtań pola mje,
Wjeczor mój pſchez bliże dże!
Daj mi ſbóżne wumrěcże,
Hdyż ßmjercź ke mni ſtupicź chze!
Wjedź pſches cźěmny dok mje ßam
Dom do ſbóżnych njebjeß tam!

J. W.

W ßłónczńej krajinje.

Powěſtka wot Khriſtiny Royoweje.

(Pokraczżowanje.)

Pawlik běżeſche k dźědej. Jemu ßo po nim ſtyſkaſche. Sa tutej dwě njedźeli bě jeho jenoż dwójzy wohladak, ras w hěcże, ras na rubańniſchczu.

„Je mi bjes tebje ſtyſkno!“ bě jemu dźěd prajił. „Ale ßłuż ty jeno ludźom! Schtó wě, ja cżo cźi to poſdźiſcho w żiwjenju dobre!“

XI.

Mjes tym bě ßo w hěcże něſchto njeßłyſchaneho ſtało. Doſtał bě ſtary Pawoł liſt! Niż wot dźěcźi ſ Ameriki, ně, wot Leßiny! Bě wjeßoły, ſo bě Liſchzy prajił, ſo ma khoru żonu; — tón jemu jeho liſty cźitaſche, hdyż wot dźěcźi pſchińdźechu, — a tu bě też wo njej piſane.

Juriga dyrbjeſche Liſchzy prajicź, ſo je trochu na roſum khora, pſchetoż Leßina piſaſche:

„Moju żonu ßym nadeſchoł tak daloko ſtrowu. Je ßo też ſo mnu wjeßeliła. Ale moja macźerka prajeſche, ſo njeßměm wjazy prěczka hicź, dokelż ju njemóża doma ſdźerżecź. Wy wěſcże, ſo pak dyrbju hicź; hewak bych wulku ſchkodu měł. Tuż ßym ßebi myßlił, ſo ju radſcho woſmu ßobu. A tuż chzu waß pěknje proßycź, ſo byſchcże dał waſchemu hólzej pſchi njej bycź. Wón je tajki luby; wěm, ſo ßo wón też jej budże lubicź. Njech ſ nim khodźi a njech je wón wſchudźom wokoło njeje, wſchak ja to ani wot waß ani wot njeho ſa darmo njebudu żadacź. Smiltaj ßo nad namaj njeſbożownymaj cźłowjekomaj!

Njech namaj Pawlik ßwój kuczik pſchewoſtaji a ßo ſaßo k wam pſcheßydli. Waricź wſchak nam wona wſchitkim budże a nam płokacź; to je wona też doma cźiniła. Hdyż Pawlik pſchi njej wěm, budże mi to, jako by mi Knjes Jeſuß ßam jandźela póßłał ja ſtražu.

Cźitał ßym wczera w bibliji knihu proſety Jeſajaßa; tam ſteji na jednym měſtnje: „A małe hólczatko je powjedże.“ Hnydom widźach pſchede mnu Pawlika. Cźuju, ſo je wón „to małe hólczatko“, kotreż naß wjedże k Bohu. Ow, ſo bychmy my tak wěricź móhli każ wón!“

Liſchka dyrbjeſche ßebi, cźitajo, woſpjet ſ rukawom wutrěcź wocźi.

„Sawěſcże tak je! Sawěſcże tak je! Małe hólczatko je powjedże. Wón je to małe hólczatko.“

Juriga ßo wjeßeleſche, ſo budże móz Leßinje poßłużicź. Směju doſcź ruma. Njech jeno wona pſchińdże, tuta khuduſchinka. A ſo by to Bóh tón Knjes dał, ſo by jej mohł Pawlik poßłużicź.

Ach, ſchtó by to Pawlikej był prajił, ſchto na njeho domach cźakaſche. Wſchehożkuli hewak na ßwěcże by wocźakował, jenoż niż, ſo njeßmě dale wjazy ßłużicź knjeſej fararjej.

Kak jeho lubowaſche, wědźeſche hólczez hakle, jako ßo dźěd nihdy njeda naproßycź, ſo by jeho póndźelu ſaßo k njemu puſchcził. Wón rjekny, ſo dźenßa dopołdnja pſchińdże wuj Leßina ſe ßwojej żonu a ſo ma wón tutej jeho żonje poßłużowacź, mjes tym ſo budźetaj wón, dźěd a wuj Leßina rubacź, ſo ma tu ſ njej bycź w hěcże a jej, ſchtoż trěbne, pſchinoſchowacź a ſo ma, by-li chzyła hriby pytacź, ſ njej ßobu hicź.

Podarmo proſcheſche dźěda, ſo tola knjes farař jeho trjeba, ſo njeje ſtrowy, ſo pſchińdże tak hižo jenoż na někotre dny do hajńkownje wróczo a ſo nima nikoho, kiż by jeho pſchewodźował.

„Ale hólcże, mjelcź nětko ſkoro ſtwojim fararjom!“ ſawoła wón rosmjerſany na njeho. „Tutón farař je tebi zuſny cźłowjek a je katolik, Leßina pak je naſch. Jemu mamy najprjedy poßłużicź! Ty tola prajiſch, ſo bywa Ssyn Boži pſchi tebi a ſo wſchitko ßłyſchi; njewěm, hacź by ßo jemu lubiło, hdy by wědźał, ſo ty nochzeſch wbohemu cźłowjekej poßłużowacź. Póndźelu rano póńdżeſch hajńkownje wotprajicź, — a nětk ani ßłowczka wjazy!“

Pawlik wſa karan, ſo by po wodu ſchoł. Ale wón njenacźrě wody. Pſchi ſtudni cźißny ßo mjes kwětki do trawy a płakaſche, ſo mohła ßo jemu wtroba puknycź. Potom ſaprě kohcź wo ſemju, ſłoži brodu do dłónje a rjekny pſchi ßebi: „Drybju dha ja kóżdemu ßłużicź? Njemóżeſche wuj tu żonu też tam woſtajicź? Dyrbjeſche wón ju ßem pſchiwjeſcź? — A ja tu nětk nimam ani hdźeż mohł tebje pſchijecź, Knjeże Jeſu! Też tamna Marta njeby měła, hdźeż by tebje pſchijała, hdy bychu jej dom wſali. Mi ßu mój kut wſali, ſo by tam w nim bywał wuj ſ cźetku — a ja dyrbju ſaßo pſchi dźědże bycź! — Njebudu! — Radſcho ßo ſ Dunajom pod hoke njebjo lehnu!“

A ſo je mi knjes farař zuſny cźłowjek. To njeje wěrno! Je dha nam wuj Leßina nějake pſchecźelſtwo? Njebych wědźał. Ssnadź tohodla, ſo tu pola naß pſchebywa a ſ dźědom drjewo ruba? — Wſchak ani dźěd njeje mój dźěd! — Ja ßam tu mjes lutymi zuſymi ludźimi!“

Snowa da ßo hólz do hórkeho płakanja.

„Ale hólcże, ſchto cźiniſch?“ ſawoła nadobo dźěd ſady njeho.

„Dokelż njejßym ani waſch!“ Pawlik njeda ßo mylicź w płaczu. „Ani niczeji! — Dokelż nikoho nimam a dyrbju wſchudźom mjes zuſymi ludźimi pſchebywacź!“

Juridzy bě hólza żel.

„Pſcheſtań!“ rjekny pſchecźelniwje. „Ssydń ßo, ja chzu tebi něſchto prajicź!“ Dobry hłóß w jeho ßłowach ſměrowa maku roshorjenu wutrobu. Hólz poßłuchaſche. Ssydny ßo ke dźědej.

„Schto tak żekiſch, ſo cże k měſchnikej njepuſchczu? To je knjes, ma pjenjeſy; wón namaka druheho poßoka. Ale Leßina je naſch, je khudy każ my — a je njeſbożowny. — Cźitamy w twojej kniſy, kak je měł Knjes Khryſtuß ßobużelenje ſ njeſbożownymi cźłowjekami a kak je jim pomhał, — a ty nochżeſch pomhacź Leßinje, To njebych wot tebje wocźakował!“

(Pokraczżowanje ſcźěhuje.)

Zyrkej a ſtat.

Indiſki prědar prěduje nětkle w Němſkej a też w Sakſkej we wſchelakich Božich domach. Je to duchowny Appadurei ſe měſta Madura w južnej Indiſkej. Pſchebywa nětkle na ně-

kotre měžazy w Němſkej a žwědczi ſe žwojim prědowanjom wo mozy a waſchnju kſcheſcźijanſtwa w Indiſkej. Wón dźerži žwoje prědowanja w jendźelſkej a w domoródnej tamulſkej rěczi a tołmacź je pſchełožuje. W Lipſku n. pſch. je wón ſe žwojim žłowom wulkeho hibanja ſbudźił. Dźeń 9. a 10. a 11. ſeptembra budźe w Drježdźanach prědowacź, a to w Kſchiżnej a Zionſkej zyrkwi a w zyrkwi Wumóżnika.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

Hłowna ſkhadźowanka žerbſkeje ſtudowazeje młodźiny bě wot 10. hacź 12. auguſta w Bukezach. S njej bě ſjednocźena hłowna ſhromadźiſna Swjaſka žerbſkich ſtudowazych. Hdyž ſtudowazy pſchińdu, je to pſchezo něſchto wožebite. Skoro žo ſdaſche, jako njebychu to naſche rańſche ſtrony wjazy ſacźuwakle abo wjazy ſacźuwacź chzyle. Woboje je jenak ſchkoda. Runje my w Lubijſkim wokrjeżu dyrbimy kóždu ſkładnoſcź witacź, kotraž nam žerbſke žiwjenje jewi a budźi. A hłowna ſkhadźowanka ſtudowazeje młodźiny je tole dopokaſała pſches wjazy hacź 50 lět. Cźiſcźe bjes winy njejžu ſtudowazy też. Běchu pſchepoſdźe a niz wobſchěrnje doſcź ſa tuto wuhotowanje propragandu cźinili. Ale tuta wina njeſamołwi, ſo bě tam na hłownej ſhromadźiſnje njedźelu popołdnju tak mało Serbow, tak mało žerbſkeho luda a tak mało žerbſkeje inteligenzy. To njej ſroſumliwe a njeje prawje a njeje dobre. Cźim wjazy bě pak tam ſtudowazych, hižo žobotu a potom njedźelu, drje pſches 60. To žo radowaſche wutroba ſtarych ſkhadźowankarjow. A wona žo wjeżeleſche na jich dźěle a ſkutkowanju, na ſarjadowanju a na porjedźe. A nowowólby, pſchi kotrychž běchmy žobotu a njedźelu pſchitomni, drje nam ſa to rukuja, ſo budźe to dale tak a hiſchcźe lěpje — kaž k. hłowny ſtarſchi ſtud. phil. Henſel, kiž bu ſažo wuſwoleny, to też tam wupraji. So bě njedźelu wjecźor potom rjana wulka žurla połna, to njeſamołwi to, ſo bě tam žobotu popołdnju mało luda a mało inteligenzy, mało duchownych, jenož tśjo evangelſzy, mjes nimi jedyn ſ Pruſkeje, žadyn katolſki duchowny, hewak ſkoro žannych akademikow a też jenož mało wucźerjow a mała liczba žerbſkich ratarjow a druhich Serbow ſ bliſka a ſ daloka, ſ Lubijſkich a ſ druhich ſtron. Jako žo ſtudowazy poźledni krócź w Bukezach ſkhadźowachu, běchu hiſchcźe ſchtyri woźady žerbſke w Lubijſkim wokrjeżu a w dwejoch dalſchich žo hiſchcźe žerbſki hdyž a hdyž prědowaſche. Nětkle ſtej tu město 5 jenož dwaj žerbſkaj duchownaj ſ dwěmaj woźadomaj a w dwejoch dalſchich žo hiſchcźe žerbſki prěduje. Tole praji, ſo mamy wobžarowacź, ſo njebu tuta ſkładnoſcź žerbſkeje hłowneje ſkhadźowanki doſcź dopóſnata a wutrjebana. Kak budźe tu w rańſchich ſtronach, hdyž ſažo ras hłowna ſkhadźowanka pſchińdźe? — Schtóž chzył drobniſcheje rosprawy wo wuhotowanjach ſkhadźowanki měcź, tón wo njej cźitaj w Serbſkich Nowinach w cźižłach tydźenja 10. njedźele po žwj. Trojizy.

S **Noźacźiz.** Naſcha woźada žo hotuje 15. ſeptembra žwjecźicź jubilej žwojeho 250lětneho Božeho doma. Bě to 1679, ſo bu tutón Boži dom dotwarjeny a 25. junija poźwjecźeny. Twarił je jón žwojej woźadźe knjes ſe Ziegler und Klipphauſen, kotremuž tehdy Noźacźizy a druhe wźy a kubła žłuſchachu. Wón bě też krajny ſtarſchi. Je ſajimawe, w ſtawiſnach tamnych cźaźow pytacź. Noźacźiczańſka fara wſchak aktow ſ tamnych dawnych cźaźow nima. Spalichu žo wſchě 10. ſeptembra 1813 ſ faru, też zyrkwinſke knihi. A dokelž žo hród ſ zyłym kubłom — runje tak ſkoro zyłe Noźacźizy a Truźezy a Maleczizy — ſpali, njeje tu w Noźacźizach dozyła ſtarych aktow. Sa to ma pak hiſchcźe Ketliczańſka fara akty a też zyrkwinſke knihe ſ tamnych lět. Dalſche leża w ſtatnym archiwje w Drježdźanach a druhdźe žnadź też hiſchcźe. Tute ſjewja, ſo njebu Noźacźiczańſka woźada hakle 1679 žamoſtatna. Runje knjes ſe Ziegler je žo tehdy w rosžadźowanju ſ patronom Ketliczańſkeje woźady, ſ knjeſom ſ Gersdorf, na to powołał, ſo je Noźacźiczańſka woźada hižo dawno žamoſtatna, ſo jenož njeje wjazy duchowneho měła. A tomu też tak je. 1587 ſcźiniſchtaj dwaj knjeſaj ſ Gersdorf, kotrajž Noźacźizy a Luwocźizy wobžedźeſchtaj, Noźacźizy ſa žamoſtatnu woźadu, wobnowiſchtaj praſtaru dodźeržanu kapału Noźacźiczańſku. Prěnjeho fararja też powołaſchtaj. Bě to Benedictus Georgius. Woźadu tworjachu tehdy hižo te wźy, kotrež do njeje hiſchcźe dźenža žłuſcheja, też dźěl Walowow, kotryž bu hakle pſched něſchto lětami do Ketliz wuſarowany; tute wźy žu: Noźacźizy, Truźezy, Jama, Krapowy a Schpikały. Tola ſe dokhodami je to dyrbjało jara hubjenje bycź. Po 6 lětach wopuſchcźi farać ſažo woźadu a bu ſ fararjom we Wujeſdźe. A patronaj běſchtaj jemu pſchi tym pomoznaj, ſpóſnawſchi, ſo dokhody woprawdźe njedoźohachu; žamaj njejſtaj po wſchěm ſdacźu mohłoj abo chzyłoj dokhody powyſchicź. Tak běchu Noźacźizy kónz 16. lětſtotka ſažo bjes fararja a wźy dla duchowneho ſaſtaranja do Ketliz pokaſane. Ketliczańſki kapłan dźeržeſche Boże žłužby a ſpowědź też w Noźacźiczańſkej kapale. S lětom 1679 bu to ſ poźwjecźenjom noweho Božeho doma hinak. S prěnim fararjom pſchi tutym a ſ dobom ſ druhim fararjom woźady bu farać Heinrich Holzhammer. Wón tu hacź do 1684 ſkutkowaſche. — Nowy Boži dom je pſchětrał wſchě hubjenoſcźe a ſtrachi tutych běrtlktyžaz lět a ſteji tu kruty, hladajo do daloka dele k holi. Na njón ſpomina we tutym lěcźe ſ woźebitym dźakom a we wſchej luboſcźi naſcha Noźacźiczańſka woźada a ſ njej wſchitzy Noźacźicźenjo a wſchě Noźacźiczanki, njech žydla a bydla hdźež chzedźa.

W **Lubiju** ſmějemy 20. oktobra woźebity žwjedźeń. Sakſke hłowne bibliſke towarſtwo, kotrež też naſche žerbſke biblije rosſchěrja, budźe tam tulětny hłowny žwjedźeń žwjecźicź. S tutym žu ſjednocźene wſchelake ſajimawe wuhotowanja a pſchednoſchki. Tuž žo jich też wěſcźe mnoho ſ naſchich wźow pſchi tym wobdźěla.

We **Wrótžławju** ſměje Guſtav Adolfowe towarſtwo wot 15. hacź 20. ſeptembra žwoju hłownu ſhromadźiſnu. Pſchi tym wotměje žo też wulka ludowa ſhromadźiſna w hobrſkim domje, kotryž „Jahrhunderthalle“ mjenuja. Jednacź budźeja tam pſchedewſchěm wo evangelſkich woźadach južneje Ameriki. —

Tole runje hiſchcźe trjebamy! Nowina „Neue Leipziger Zeitung“ woſjewi 6. auguſta mjes druhim ſcźěhowaze mjes powjeſcźemi towarſtwow: „Geſellſchaft zur Förderung des Tanzes“. Dźiwajo na cźežke hoſpodarſke położenje a na pſchiběraze požadanjo ſa rejemi je žo w Lipſku ſałożiło „ſjednocźeńſtwo ſa ſpěchowanje rejow.“ Dopiży žo njech ſcźelu na ſarjadniſtwo.“

Appadai, domoródny indiſki prědar tamuliſkeje zyrkwje rěczi też w Budyſchinje a Lubiju. Tuž ma też tu we Lužizy kóždy ſkładnoſcź tutoho njewſchědneho prědarja wohladacź a žłyſchecź. Tołmacžeŕ, ſtary indiſki miżijonar, budźe tołmacźecź. W Lubiju rěczi wón 29. auguſta a w Budyſchinje 26. auguſta. Hodźina njej nam ſnata. Tuž chzył kóždy žo w nowinach wobhonicź. W Budyſchinje budźe wón w Pětrowſkej zyrkwi prědowacź.

Samołwity redaktor farać Wyrgacź w Noźacźizach.

Liſtowanje: H. w P. ſa 14. po žwj. Tr.

Čisło 35

Pomhaj Bóh!

Létnik 39

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Žradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosć da.

Njech ty spěwaš
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřeŵ će. F.

Serbske njedźelske lopjeno

Budyschin **1. septembra 1929** **Bautzen**

Čišchćź a nakład Smolerjez knihičišchćerńje a knihaŕnje, sap. družstwo s wobm. ruk. w Budyschinje

Wukhadźa kóždn šobotu a p'aćźi schtwórćlětnje 108 klotnych pjenježkow

14. njedźela po šwjatej Trojizy.

Scź. Lukascha 17, 11—19.

Dźenša widźimy nascheho Sbóžnika duzy po pucźu do Jerusalema; tam chze wón — a to je poßledni krócź — se šwojimi wucžomnikami jutry šwjećicź. Wón cźehnje pschez Samariski a Galilejski kraj, pschetož wón chze wschak do wschěch stron troscht šwojeho sbóžnych-cźinjazeho škowa pschinjesć a dusche dobycź sa Boże kralestwo.

Haj też pschez Samariski kraj cźehnjesche wón; hewak Židźa wokoło Samarije pucźowachu, so njebychu se Samaritiskimi khromadźe pschischli, kotrychž mějachu tola sa póhanow. Jesuß widźi wschudźom hrěschnu cźłowjesku duschu, kotraž šebi žada po šwojim sbožu, a tej chze wón k tomu dopomhacź, jenož so by hrěch šo spósnał a pomoz šo pola njeho pytała.

Tak běsche wón stajnje też wobdaty wot khornych a nusu cźerpjazych, kiž pola njeho pomoz pytachu a namakachu. Ale hdyž Jesuß też wschelakore khoroscźe hojesche a cźłowjekow wustrowjesche, haj hdyž też šmjercźi jeje wopory saßo wutorhowasche, dha to tola njeběsche poßledni saměr jeho skutkowanja; pschetož straschnischa a hórscha hacž cźělna khoroscź je wschak khoroscź cźłowjeske dusche. A runje k tomu běsche do šwěta pschischoł, so by cźłowjekow wot tuteje wußwobodźił. Wschitko cźělne wuhojenje dyrbjesche sa wustrowjenych s pschicźinu bycź, w Jesußu Sbóžnika cźłowjeskich duschow a Ssyna Božeho spósnacź, so by Bóh cźesćźeny był. Też wuhojenje dźeßacź wußadnych chzyschе to dozpicź. Tuta stawisna chze naß k tomu dowjescź, so bychmy šo šami pruhowali. Cźi wušadni běchu šo wobrocźili na praweho lěkarja, jich wěry dla běsche wón jim pomhał, ale na dźak běchu woni hacž na jeneho sabyli. Schto mamy s tuteje stawisny wuknycź?

1. Cźělny wußad budź nam snamjo cźłowjeskeje hrěschniwoscźe!
2. Chzemy šo dacź pokasacź na praweho pomoznika we wschěch hrěschnych nusach!
3. Njesapomńmy, so šmy winojcźi, jemu šo dźakowacź!

Duzy po pucźu do Jerusalema pschińdźe Jesuß do jeneho městka; tu setkachu jeho dźeßacźo wußadni mužsy, kiž nasdala stejachu. — Wußad běsche w starych cźaßach šobu naječałostnischa khoroscź. Zyłe cźěło běsche połne hrosnych brjodow a zyłe stawy hnijachu a puschcźachu šo wot cźěła. Pschecźiwo tutej khoroscźi njemějachu žanych šrědkow, na nju skhorjeny běsche dźěcźo wěsteje a cźwilneje šmjercźe. Kaž bórsy šo snamjenja tajkeje khoroscźe pola cźłowjeka pokasachu, dyrbjesche wón hnydom šwój dom wopuschcźicź, so nichtó šo njeby natyknył. Wonkach psched městami, we woßebitych lěhwach, dyrbjachu cźi khori bydlicź, se žanym strowym njeßmědźachu khromadźe pschińcź.

Tuta khoroscź je tak prawje snamjo cźłowjeskeje hrěschniwoscźe. Pschez jeneho cźłowjeka je hrěch do šwěta pschischoł a šmjercź pschez hrěch; tohodla šo pschirunamy wschitzy tamnym dźeßacź wußadnym w scźenju. Na tutej khoroscźi mamy njescź wot makoscźe šem. Hrěschniwoscź je kaž jěd, kiž cźłowjesku wutrobu nakaže a wscho sahubi. Na naschich najlěpschich skutkach wißy hrěch a do naschich najšwjecźischich myßlow, šamo do naschich modlitwow měscha šo hrěschny duch. Wscho cźerpjenje, wscha tyschnoscź, wschitke poroki nascheho šwědomja, wscha

ßmjertna bojoſcź, haj ßmjercź ßama, to wſchitko tu je, dokelž tu hrěch je. Hrěch niczi wſchitko, ſbožo naſcheho žiwjenja, wſchu wjeßełoſcź, hrěch je pſchinjeßł zyłym ludam kaž ßwójbam ſkaženje. A dokelž ßo jako hrěſchnizy wußadnym pſchirunamy, kiž njeßmědźa ſ tym hromadźe pſchińcź, ſchtož je cźiſte a ßwjate, tohodla ßmy wuſtorczeni ſ towaŕſtwa ſe ßwjatym Bohom, tohodla ßmy ßwoju domiſnu wopuſchczicź dyrbjeli, kotraž je w njebjeßach, tohodla krocźimy w zuſbje a puſcźinje tutoho žiwjenja. A ſchtož je najhórſche, ſo tuta khoroſcź ßo njehodźi wuhojicź runje kaž wußad niz. Jedyn narod ju pſchewoſmje wot prjedawſcheho a žanemu cźłowjekej ßo njeje poradźiło, ju pſchewinycź. Wjele je cźłowjek wunamakał a wulkeho dokonjał, ale nad hrěchom dobycź ßo jemu poradźiło njeje. Sa wuhojenje khoroſcźow maja ßrědkow, ſa wuhojenje hrěſchniwoſcźe žanych.

Wſchitke prózowanja, ſe ſakonjemi ludam ſbožo dacź, ßu ſkónczńje wojowanje pſchecźiwo hrěſchniwoſcźi; tola ta tu woſtanje a ßo njeda pſchewinycź. Tak cźłowjek dźe ßwój pucź, khory, njeměrny, wěſty pucź do ßmjercźe, hdyž žaneho wumožerja njenamaka; wón ſdychuje: Ja hubjeny cźłowjek, ſchtó budźe mje wumóz? Derje, ſo na to troſchtne wotmołwjenje mamy! Naſcha ſtawiſna naß pokaſuje na praweho lěkarja. Hdy bychu jeho wſchitzy pytacź a namakacź chzyli! Bohužel, kóždy nima ſpósnacźe ßwojeje khoroſcźe, ßwojeje hrěſchniwoſcźe, je tu wjele fariſejſkeho ſmyßlenja, ludźo maja ßo ſa prawych. A tola, kelko hubjeńſtwa je hrěch pſchinjeßł! W druhim wſchak cźłowjek hrěſchneho ducha widźi, tola niz we ßebi. Ale ſchtóž je hdy wutrobnje ſpěwał: wodaj nam naſche winy, jako my wodawamy naſchim winikam, a ſchtóž je woprawdźe ſwólniwy, wſcho wodacź a ſabycź, ſchtož je ßam ſkeho ſhonił, tón wě też, ſo njebudźe ßam tu prawdoſcź nihdy namakacź, po kotrejž ßwědomje ßebi žada, khiba ſo ßo jemu wot Boha poſkicźa. K tomu pak je Bóh nam póßłał naſcheho Sbóžnika jako praweho lěkarja.

2. Cźi dźeßacź wußadni poſběžechu ßwój hłóß a dźachu: Jeſu, luby miſchtrje, ßmil ßo nad nami! Jich wulka nuſa jich k Jeſußej honjeſche. A hdyž wón jich wuhlada, dźeſche wón k nim: Dźicźe a pokažcźe ßo měſchnikam! A ſta ßo, jako tam dźěchu, buchu woni wucžiſcźeni. Tak běſche jim tón wulki pomoznik ßo ſjewił; wón běſche dokonjał, ſchtož njemóžeſche nichtó dokonjecź.

Tak chzemy też my k njemu dowěrjenje měcź! Tón, kotryž móžeſche wußad wuhojicź, móže też naß wucžiſcźicź wot wußada naſchich hrěchow. K tomu je wón pſchiſchoł, ſo by był pomoznik w hrěſchnych nuſach a wumožeŕ wot mozy ßmjercźe. Hdyž wón je, je hrěch ßwoju móz ſhubił, a naſchu winu je wón ſarunał; my też njejßmy wjazy dźěcźi ßmjercźe, ale dźěcźi Boże a herbojo wěcžneho žiwjenja — ßmjercź je pócžrjeta do dobycźa. Schtóž je we wěrje ſ Jeſußom ſwjaſany, móže rjez: Też ſa mnje je wón to dobycźe doſtał, też ſa mnje je wón wumrěł, też mi je wón wobkrucźił płody ßwojeho cźerpjenja a wumrěcźa, mjenujzy wodacźe hrěchow!

Ale ſaßo pak pſchi tym woſtanje, ſchtož Luther praji, ſo my wſchědnje wjele ſhrěſchimy; hrěch w naß hiſchcźe njeje morwy, a we wſchěch ſpytowanjach my njedobudźemy. Wolu my derje mamy, ale ſo bychmy dokonjeli to, ſchtož je dobre, to my njenamakamy. Tohodla ßo wſchědnje podajmy k naſchemu Sbóžnikej, ſo by wón naß pſchezo ſnowa wucžiſcźił; ſchtóž k njemu pſchińdźe, teho wón njewuſtorczi, hdyž jenož pſchińdźe jako pokutny a wěrjazy! Pokuta naß hnucźi k próſtwje: Jeſu luby miſchtrje, ßmil ßo nad nami! a wěra je, kiž ßo ſpuſchcźa na Jeſußowe ßłowo: tebi ßu twoje hrěchi wodate.

Po židowſkim ſakonju měješche kóždy, kiž chzyſche jako ſtrowy ßo wrócźicź do ßwojeje domiſny a ßwójby a doma, ßo měſchnikam pokaſacź, potom móžeſche, hdyž běſche ßo jako ſtrowy pſchipósnał, ßo ſaßo do ſjednocźeńſtwa ſ druhimi pſchijecź. Jako khori maja mjes ßobu wußadni też ßwoje ſjednocźeńſtwo, jich nuſa, haj ſadwělowanje hromadźe wjedźe; też cźi, kotrychž hrěch wobknježi, maja mjes ßobu ßwoje ſjednocźeńſtwa, jich wjeßele abo ßebicźnoſcź abo cźělne lóſchty hromadźe wjedu. Schtóž pak ſa ßwojim Sbóžnikom dźe, namaka ßwoje ſjednocźeńſtwo ſ wěrjazymi kſcheſcźijanami a ſ nimi ſe ßwojim Sbóžnikom ßamym. Jich wſchitkich ſjednocźa duch luboſcźe, a hdźež tón je, tam je hrěch ßwoje prawo ſhubił, tam mamy hnadneho Wótza, a nichtón nam njemóže naſche dźěcźaze prawo wſacź, kotrež nam Bóh w Khryſtußu wobradźi. A kaž wſchitke rosdźěle ßo ſhubja pola tych, kiž maja ßmjercź pſched ßobu kaž tamni wußadni, tak žadyn rosdźěl njeje mjes tymi, kiž ßu pſches Khryſtußa ſjednocźeni, pſches ßwojeho pomozníka a Sbóžníka.

Sa wußadnych běſche to hiſchcźe pruha wěry, jako Jeſuß jim pſchikaže: pokažcźe ßo měſchnikam; hiſchcźe khoroſcź wotbyli njeběchu, a tola dyrbjachu hicź a ßo měſchnikam pokaſacź. Tola woni poſkachu, a jich wěra ßo jim dopjelnjeſche. Duzy po pucźu buchu wucžiſcźeni. Je naſcha wěra mózna doſcź, ſo Jeſußej ßo dowěrimy, też hdyž jeho pucźe njeroſumimy? Hladajmy, ſo w ſpytowanju jemu ßwěru dźeržimy a tu cźaßnje pola ßwojeho Sbóžnika woſtanjemy, ſo by wón nam dopomhał k njebjeſkemu kraleſtwu!

3. Je wón naß pak wußwobodźił ſ mozy hrěcha a ßmjercźe, dha njeſapomńmy dźaka, kotryž jemu winojcźi ßmy.

Jedyn tych, kiž běchu wuſtrowjeni wot ßwojeho wußada, ßo wrócźa k Jeſußej a khwali Boha ſ wulkim hłoßom. Wón ßo Jeſußej, pſched nim dele panywſchi, dźakuje, ſo je ßo jemu pomoz doſtała. Tamni dźewjecźo ßebi na to njeběchu myßlili, ßo wrócźicź a ßo pomoznikej dźakowacź. Woni ſaſtupichu ſaßo na ßwoje ſtare měſtna a do ßwojich ſtarych ßwójbow a powołanjow a běchu bórſy cźi ßami, kotſiž běchu do ßwojeje khoroſcźe byli. Jich wěra pak běſche pomału ſwjadła kaž róža ſwjadnje, jim běſche na cźaß pomhane, ſa wěcźnoſcź pak njeběchu niczo dobyli.

Tón jedyn pak woſmje ßebi Jeſußa ßobu do ßwojeho dalſcheho žiwjenja; bjes njeho njecha woſtacź, w nim ma wón ßwoje ſboże; tuta wěra pomha, ſo njemóže ani hrěch ani ßmjercź naß ſ Božeje ruki wutorhnycź.

Tuta dźakownoſcź ßo też pola naß ſhubicź njeßmě. Hdy móhli my ſabycź, ſchto je Bóh nad nami cźinił, njebychmy jeho ßmilnoſcźe a jeho žohnowanja doſtojni byli. Njeje wſcho, ſchtož mamy, też kóždy kuſk khlěba, hnadny dar naſcheho njebjeſkeho Wótza? A to je to najßnadniſche, ſchtož ſ jeho ruki doſtawamy; Wón je naß žohnował ſ wſchelakim duchownym požohnowanjom w njebjeſkich wězach; wón je naß w Khryſtußu ßwoje dźěcźi ſcźinił; a to wſchitko je wón cźinił ſe ßameje hnady a ßmilnoſcźe. Tehodla chzemy jemu ßo dźakowacź kaž tamny Samaritſki ßo Jeſußej dźakuje.

Ale kak je pola naß? — Dyrbi Jeſuß na naß ſkoržicź: hdźe je tón, hdźe je tamny, kotrymž ßym ja pomhał, kak husto wſchak ßo runamy ßwětej, kiž ſ njedźakom wotpłacźuje. Ně! ſchtóž je ſpósnał, ſchto by wón bjes Jeſußa był — ſhubjeny a ſatamany cźłowjek a ſchtož wón pſches njeho je — dźěcźo njebjeſkeho Boha, tón njeſapomni dźaka, praweho dźaka wobſtajneje wěry, ſo by ſ Jeſußom ßwój pucź dale ſchoł!

Jeſuß njepyta ßwoju cźeſcź, ale žel jemu je, hdyž ludźo njedadźa cźeſcź Bohu, kiž w ßwojej luboſcźi cźłowjeſke wu-

troby pyta. haj woßebje je jemu žel ludźi ßamych dla, ſo njerodźa Božu luboſcź, kotraž chze jim dopomhacź k wěčnej ſbóžnoſcźi. Tak njech je a woſtań nam Boże ßłowo ſtajnje ßwětło na wſchěch naſchich pucźach!

Wſcha naſcha khwalba a naſch dźak woſtanje něſchto khude a ßłabe; jónu, wumoženi wot cźěła ßmjercźe, budźemy Bohu ſpěwacź ſ lěpſchimi jaſykami ßwoje khěrluſche. Nětk pak chzyk Bóh naſch dźak po naſchim wobmjeſowanym póſnacźu hnadnje pſchijecź, haj naß dźerżecź, ſo njebychmy ſ jeho hnady padnyli, ale dźěcźi ßwětła woſtali tu cźaßnje a tam wěcźnje w Khryſtußu Jeſußu — Hamjeń.

Khwal teho Knjeſa moja duſcha!

Je ſchtó, kiž njeměł pſchicźiny
Bjes wſchěmi cźłowjekami,
Jow khwalicź Boże dobroty,
Kiž cźini wón nad nami?
Bóh kóždeho wot naroda
Na dźiwne waſchnje ſaſtara.
Khwal, duſcha, khwal toh' Knjeſa!

Naß, kotſiž ßmy my ſtworjeni
Po Božej podobnoſcźi,
Ptacźk mólcźki huſto ſahańbi,
Kiž w ßwojej bjesſtaroſcźi
Se ſpěwom lecźi k mrócźelam
A tak ſ tym pſchiwoła też nam:
Khwal, cźłowjecźe, khwal toh' Knjeſa!

A tak we wěcźnym ßmilenju
Je Bóh ſa nami khodźił
A ſ hrěſchnoh' ſkaženja naß tu
Pſches Ssyna wußwobodźił.
Tón ſa naſch hrěch a njeprawdu
Je cźerpjeł, wumrjeł na kſchižu.
Khwal duſcha, khwal toh' Knjeſa!

Nětk ßłónzo Božej' hnady tu
Sso na naß jaßnje ßwěcźi;
Wſchak je tón Wótz w Khryſtußu
Naß pſchiwſak ßej ſa dźěcźi.
Schtó, hlejcźe, tak naß lubuje?
Tuž ſe ſpěwom wſchej' radoſcźe
Khwal, duſcha, khwal toh' Knjeſa!

H. B.

W ßłónczˇnej krajinje.

Powěſtka wot Khriſtiny Royoweje.

(Pokracźowanje.)

„Cźehodla prajicźe, ſo je wuj Leßina njeſbožowny? Wſchak jemu niczo njeje!“ ſwěri ßebi Pawlik ſ waha ſnapſchecźiwicź. Cźujeſche, ſo bě njeprawje cźinił. Nochzyſche tola tak cźinicź kaž Knjes Jeſuß.

„Bych tebi to prajił, hólcźe, ale ty by mi dyrbjał to ßwjatoczˇnje ßlubicź, ſo nikomu niczo njeprajiſch, ani Leßinje ani Liſchzy — nikomu.“

„Njepraju, dźědko!“ Hólz położi ßwoju mału ruku do twjerdeje dłónje ſtarzoweje.

„Tuž poßłuchaj! Wuj Leßina mějeſche tajkeho małeho hólza, a tón je ßo jemu ſhubił. Jeho žona je ßo tohodla tak rudźiła, ſo je nětko na roſumje ſbyła. Wona chze naſtajnje to dźěcźo pytacź. Tohodla ju Leßina nětk k ßebi pſchiwjedźe, ſo ßo njeby tam doma, hdyž wón doma njeje, něhdźe ſabłudźiła. Wona budźe to dźěcźo też tu pytacź. Tohodla dyrbiſch ty ſ njej khodźicź.“

„A jej pomhacź, jo pytacź?“ hólz pokrocźi. Na lizomaj wißachu jemu hiſchcźe ßylſy; wócźzy běſchtej ßylſojtej; jeho zyłe wobliczˇo pak błyſchcźeſche ßo hižo ſ wocźakowanjom a wjeßeloſcźu.

Juriga ßo wjeßeleſche, ſo bě Pawlika pſcheßwědczˇił. Bě wón tola dźěcźo. Dźěcźi a błaſni ßłuſcheja pak hromadu. Njech joh' tohodla wobaj pytataj! Snajmjeńſcha wjedźeſche ſtarz, ſo ma holza wěſteho, ſo jemu njewucźeknje k fararjej.

„Ale njeſabudź,“ rjekny potom, „ſo Leßinje njeßměſch wo hólzu ſpomnicź — a dozyła nikomu niz!“

„Ale ſ cźetku ßměm wo nim rěcźecź?“

„S njej to ßměſch!“

„Potajkim hólcźez je to był! — Ale kak wulki? So bychmoj jeho ſpóſnałoj, hdyž bychmoj jeho tak ſetkałoj.“

„Małuſchki! Hiſchcźe w koſchulzy!“

„Wbohužk!“ wobžarowaſche Pawlik. —

Sso rosmołwjejo běſchtaj ßo k hěcźe wrócźiłoj. Hólz ani njepytny, ſo dyrbjeſche dźěd karan njeſcź; tak bě ſamyßleny do toho, ſchtož bě ßłyſchał. Jemu też njebě wjazy žel, ſo dyrbjeſche ßwój knótk wotſtupicź. Wón pomhaſche pſchihotowacź wjetſche lěhwo.

„Niz wěrno, dźědo, mój móžemoj tola też tu ßem pſchijimacź Knjeſa Jeſußa?“

„Pſchijimamy jeho, ßynko! Cźehodla njedyrbjałoj jeho pſchijimacź? Wſchak je zyła hěta jeho!“

„Nó, to ßym wjeßołny!“

Ale ach! Jako dyrbjeſche Pawlik naſajtra do hajńkownje hicź wotprajicź, bě jemu to jara cźežko. A to też woßebje tohodla, dokelž drje njebudźe móz knjeſej fararjej ani „w Božim mjenje“ prajicź.

Schtó wopiſche pak jeho radoſcź: pſched hajńkownju ſteji knjes farař hladajo do hór a hnydom ßo na njeho dohlada.

„Witaj, Pawliko! Dźeńß ßym ja prjedy ſtanył hacž ty! Ty pſchikhadźeſch poſdźe po mnje!“

„Ja njeńdu po waß, knjes fararjo!“ Hólz da ßo do płakanja. „Ja pſchińdu wam prajicź, ſchtož wam mój dźěd da prajicź a ſo Waß da ſtrowicź, — ſo byſchcźe ßebi druheho namakał a ſo wón mje nuſnje trjeba. Wón prajeſche, ſo ſcźe Wy tola knjes a ſo ſa pjenjeſy lohzy někoho namakacźe.“

„Druheho Pawlika ſa pjenjeſy njenamakam!“ Knjes majkaſche hólza. „Ale ſa cźo trjeba wón tebje nuſnje? Ssnadź, hdy bych ſ tobu ſchoł k wam, by ßebi dał rěcźecź? Wſchak móžu ja tak jenož hacž do ßrjedy woſtacź.“

„Ach, wón njeda ßebi niczo prajicź!“ ſdychnu Pawlik. Wóttrě ßebi ßylſy a rospowěda ſ krótka, cźehodla chze jeho dźěd domach měcź a komu ma nětk ßłužicź. Wupowjeda też, kak bě był tehodla tak njeſbožowny. „Ale ja chzu nětk dźědej po woli cźinicź! Ja jenož njewěm, hacž ßo Knjes Jeſuß na mnje njehněwaſche.“

Knjes farař ßydny ßo njedaloko na puſchczˇeny ſchtom, da hólzej ßo pſchi nim klaknycź a położi ßebi jeho hłowu na koleni. „Hněwacź? Ně, wón ßo njehněwaſche, Pawliko! Ale dźiwał ßo je!“

Dźiwał? Cźehodla?

Ach nó! Njeje tola hiſchcźe tak dołho ßem, ſo ßy ßo jemu ſa ßłužomnika poſkicźił. Wón ßebi myßleſche, ſo ty to woprawdźe tak myßliſch a je tebje pſchijał. Hdy by ty był pola mje na ßłužbje, dyrbjał ty hicź, hdźež bych tebje póßłał, a cźinicź, ſchtož bych tebi kazał.“

„Ach, wschak bych ja tak rad wschitko cžinił, schtož byschcże mi kasak! A hischcże radscho, schtož by wón mi kasak!“

Tuž, Pawliko, wón kaže tebi a mi: bjeŕ swój kschiž kóždy dżeń na so a khodź sa mnu! Myßlisch sebi, so wón njeby wjele radscho wostał se swojimi wuczomnikami, kotrychž tak lubowasche? Ale kaž je wón był tu na semi nam k luboscżi se skužomnikom Božim, tak też, jako je Bóh tón Knjes jemu kasał: Wsmi tón cżežki kschiž, njeß jón na swojimaj sranjenymaj ramjenjomaj na Golgata a daj so tam na njón pschibicż! — Wón poßłuchasche!“

„Tak sebi wy, knjes fararjo myßlicże,“ sacżeŕwjeni so hólz, „so mi to Knjes Jesuß scżele a mi kaže, so bych waß wopuschcżił a poßłużował cżeczi, Budże to mój kschiž?“

„Myßlu sebi, dżěczo! Wsmi jón jenoż swólniwy! Bóh wě, cżehodla tebi tutu woßobu scżele tak, kaž wjedżesche, cżehodla tebje mi póßła, so by mi poßłużił.“

„Tuž budu to woprawdże kaž w jeho skužbje?“

„Cżiscże wěscże! Budżesch s jeho małym skužomnikom!“

„Ssnadź mi to da, so jej jeje hólza namakam!“ sradowasche so Pawlik.

„Kajkeho hólza?“

„Ach, to někomu powjedacź, je mi dżěd sakasał. Ani Leßinje ani Lischzy. Ach — ale waß wschak, knjes fararjo, njeje mjenował. Tuž wam to mózu wupowědacź.“

A tuž powědasche Pawlik. A dźiwasche so, so knjes farař jemu hódnu khwilu niczo njéwotmołwi, ale so dźiwajo na njeho shladowasche.

„Pawliko, kak stary sy ty był, hdyž je tebje maczerka namakała?“ woprascha so po khwili.

„Ssym był połdra lěta.“

„A Leßinowe dżěczo je też hólz?“

„Też. Ale hischcże mały, — w koschulzy.“

„Boże pucże su dźiwne. Ja sebi myßlu, so tebi to knjes Jesuß da, so by tutej njesbožownej žonje jeje hólza saßo namakał. Poßłużuj jej jenoż prawje swólniwje, Pawliko! Kas budżesch snadź so Knjesej Jesußej dźakowacź, so sy to mohł a smět.“

(Pokracżowanje scżěhuje.)

Zyrkej a stat.

Swjask ludow seńdże so saßo w Genfje. Sapocżatk poßedżenjow wosnamjeni so s tym, so so Boże skužby dźerża we wschelakich rěczach. Mjes nimi budżeja też evangelske. Tak budże so po jendżelsku, němsku, franzowsku evangelski prědowacź.

Pschißaha. Pod nowej wustawu a jeje sakonjemi mamy pscheds sudom pschißahu dwojakeho rasa, a to nabožnu, pschi kotrejž so Boże mjeno wužiwa, a njenabožnu, pschi kotrejž so Boże mjeno njewužiwa. Ssudnizy sebi njejßu, snajmjeńscha niz wschitzy, cżiscże wěscżi, kak matej so tutej formje pschißahi wužiwacź. To jewja nam wschelake rosßudżowanja w nowinach. Tak bě sudnik so sapowjedźił, fararjej njenabožnu pschißahu pschißahacź dacź, hacž runje bě sebi ju tutón žadał a pschecżiwo jeje sapowědżenju protestował. Saßo druhi sudnik w Neuwied bě bjesy wscheho dowolił, so tam druhi farař jako swědk njenabožnu pschißahu pschißahasche. Pschecżiwo wukładowanju prěnjeho sudnika je so rosßudżenje ministerija žadało. Tuto budże wěscże tak rosßudźicź, so móże kóždy stacżan, njech je kscheścżijan abo dißident, wužiwacź njenabožnu formu a so tuta njeje jenoż sa dißidentow a cżłowjekow bjes nabožiny, kaž je to měnjenje prěnjeho sudnika było. Runje też wěrjazy kscheścżijan budże snadź so huscżischo sa njenabožnu formu pschißahi rosßudźicź a to runje swojeje wěry a nabožiny dla. Nabožna pschißaha by po měnjenju była sa stawy kscheścżijanskeje zyrkwje; tute njeßměte dozyła tu tamnu wužiwacź, ale jenoż tu nabožnu. Tuto wukładowanje sakońskich postajenjow njebudże to prawe.

Wschelake s bliska a daloka.

Do Khwacżiz bu, kaž smy we swojim cżaßu wosjewili, serbski prědarski seminar pschepołożeny. Knjes wyschschi farař Sarjeńk je s jeho nawjedowarjom. Swoje prěnje dźěło sapocżnje tam w tutych dnjach, ale bohužel jenoż s jenym jenicżkim bohosłowzom. Knjes stud. theol. Böttger je potajkim jenicki bohosłowz sa serbske wosady w běhu pschichodnych lěi. A też tutón njeje Serb, ale Němz; cżim dżakownischo mamy pschipósnacź, so serbsku rěcż wuknje a so w njej wudospołnja s tym wotpohladom, naschim wosadam skužicź a tak naschemu ludej. Sa posdżische lěta mamy tu wjazy dobreje nadźije, dokelž je na wyschschich schulach někotrych Serbow, kotsiž chzedża theologiju studowacź a serbske farske sastojnstwo pschewjacź. Na nětcżischi wulki pobrach serbskich duchownych smy snowa s tym pokasani, so tu sa Budeschezy ani serbskeho vikara njeje, ale budże tam dyrbjecź Němz nakhwilnje wupomhacź.

Do Bernstadta je wokrjeßne sjednocżeństwo towarstwow młodych holzow swoje sobustawy sa njedźelu 15. septembra pscheproßyło na wokrjeßny slět. So so 15. septembra w mnoho wosadach Lubijskeho wokrjeża znjowe dźakne swjedźenje a druhe swjedźenje swjecża, budże drje s pschicżinu, so njebudże wopyt móz pscheje bohaty bycź.

„Schtož swjeßela“ ma „Das evangelische Deutschland“ sa napißmo makeho wotdźěla, w kotrymž běžnje powěscże pschinoschuje, kotrež maja w sebi něschto s toho, schtož tuto napißmo praji. Tak cżitasch tam w poßlednim 33. cżißle tole: „S lista jeneho fararja: Nakhwilnje sym dźěła pokładnika pschewsał a mam też tych napominacź, kotsiž hischcże zyrkwinske dawki njedopłacżichu. Njedawno pschińdże nětko muzski ke mni a mje proßy wo podlěschenje cżaßa. Ja so dźiwam, so sebi njeżada spuschcżenje dawka. Wón je tukhwilu bjes dźěła a tuž so jeho próstwa dopjelni. Sa tydźeń pak tu hižo saßo je, so by swoje 3 hriwny sapłacżił. Ja so wobhonjam a shonju, so je jenoż tsi dny dźěłał a so je hižo saßo bjes dźěła.“ — A tola bě wón pschischoł, dopjelnicź swoju winowatoscź, kotruž měješche jako staw swojeje wosady!!!

Alkoholowy kongreß. W Kopenhagenu je wotměła „Internationale Liga der Gegner der Prohibition“ swój kongreß. Do tuteho sjednocżeństwa skuscheja jenoż sastupjerjo alkoholoweje industrije, pschekupzy alkohola. Tutón je so saběrał se tym praschenjom, kak so sawjedżenju prohibizije w krajach sadźěwa, t. r., kak so tomu sadźěwa, so so wužiwanje alkohola w krajach sakaże, — kaž je so to n. psch. w Amerizy stało. Sobom pak su tam też wo tym jednali, kak dowobaraja tym, kotsiž su so sjednocżili, jenotliweho a lud schkitacź pscheds alkoholiskim schkodowanjom a pscheds nusu, kotruž alkohol tak husto sawinuje. — Scżěhowk tuteho kongreża je był, so su so samo wulke nowiny, kotrež hewak lědy schto pschecżiwo alkoholowym kapitalistam pischu, pschecżiwo tajkemu spocżinanju wobrocżike.

Listowanje: H. B.: Wulki dźak. Red. — Sa 15. njedź. po swj. Tr. (žnjowy dźakny swjedźeń) M. w Ba.

Samokwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacżizach.

Čisło 36

Pomhaj Bóh!

Létnik 39

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosć da.

Njech ty spěwaš
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřewˊće. F.

Serbske njedźelske lopjeno

Budyschin **8. septembra 1929** **Bautzen**

Čišćcź a nakład Smolerjej knihićišćczerńnje a knihařnje, sap. družstwo s wobm. ruk. w Budyschinje

Wukhadźa kóždn žobotu a płaćźi schiwórčletnje 108 skotnych pjenjezkow

15. njedźela po žwjatej Trojizy.

Džakny žnjowy žwjedźeń.

Psalm 103, 26.

Sažo je žo žnjowe lěto minyło. Sažo žu nimo žyw a žně, mjerschnjenje a cźopłota, syma a lěcźo, nimo próza a dźěło a staroscźe. Wy scźe žwoje polo wobdźěłali, role wožyli a žywy rosžywali a srawe stwjelza w pocźe žwojeho woblicźa požykli a žnopy domkhowali do žwojich bróžnjow. Pola žu próschdne, bróžnje žu polne. Wy wěscźe nětko, schto je wam narostło, so njeběsche wasche dźěło podarmo. Na tym wy žo wješelicźe. Ale na tym njeje doscź. Dźenžnischa njedźela pschiwoła wam móznje a khutnje: „Nětk njesabudźcźe to najwažnische! Njesapomńcźe Knjesowych dobrotow!“

1. Njesapomńcźe we darach daricźela!
2. Njesapomńcźe na tym, so scźe brali, žo dźakowacź!
3. Njesapomńcźe we waschim cźěle waschu nježmjertnu duschu!

1. Džimy w duchu won na pola, hdźež scźe w tutym žnjowym lěcźe tak husto khodźili a spominajmy na njo wróczo. Nasyma běsche rjana a dołha, tak so scźe rolu k nowym žnjam derje wobdźěłacź a k symskemu spanju pschihotowacź móhli; syma běsche žurowa, so žo drje najstarschi ludźo na tajku symu dopomnicź njemóža; ale skónczńje sacźahny nalěcźo do kraja, Boże žłónczko žwěcźjesche mike a cźopłe na módrym njebju a žywy skhadźachu a roscźachu, žo selenjachu a kcźějachu a srawichu, druhdy bě semja žucha lacźna, ale pschezo padźe w prawym cźažu wokschewjazy deschcź, tak stejachu bohate žně na polach, a rjane žnjowe wjedro žmy měli, bjes wožebiteje prózy a skomdźenja scźe žnjowe žohnowanje dom khowali. Schtó je to dokonjak? Ja žłyschach něhdy ratarja rěcźecź wo „macźerje semje“, kotraž wschitko płodźi. „Macźeŕ semja“. To drje klinczi jara rjenje, ale je próschdne a tež njewěrne žłowo. Semja niczo wot žo płodźi, ale je njepłódna. Abo je to wascha próza a mudroscź a wustojnoscź dokonjała, Ach, se wschej žwojej próžu a mudroscźu a wustojnoscźu njejscźe ani jenej prusy žłónczka žo žwěcźicź, ani jenej kapzy deschcźika padacź dacź, njejscźe cźežkim njewjedram, kotrež žu psches nasche krajiny cźahnyłe, wobaracź móhli. Schto byschcźe sa to dali, hdy byschcźe to móhli? Ale wy scźe směrom pschihladacź dyrbjeli, kak bu w symje syma pschezo wjetscha, kak w lěcźe rěpa padasche s lacźnoscźu, kak błyski žapachu. Ně, tu cźłowjeska mudroscź a móz niczo njesamóže. Ale Bóh je nasche pola a hona žohnował a. nam bohate žně wobradźił. Wón je loft a wětry wodźił, tež wschitke mróczele, wón je strachoty hordźe wot naž wotwobrocził. Na jeho žohnowanju wschitko leži. Wěrno je tež w tutym žnjowym lěcźe wostało:

My žywy wužywamy na rolu sworanu,
sróšt pak a tycźe mamy psches miłoscź njebjesku!

Dobrota toho Knjesa cźini, so s nami kónz njeje. Wón je žwoju miku ruku wotewrił a naž žohnował. Njesapomń to, njesapomń jeho dobrotu, njesapomń na darach daricźela a

2. njesapomń na tym, schtož žy s Božeje ruki wsał, žo jemu džakowacź. Snate pschiležłowo praji: „Njedźak je žwěta msda.“ Jich wjele je wěrnoscź tutoho žłowa naschoniło; ale nichtó tak husto kaž nasch Bóh. S wjetscha je wschak bohužel tak, so ludźo to, schtož jim Bóh wobradźi, pschewosmu jako

něschto, schtož žo žamo wot žo rozumi, jako dyrbjał Bóh nam dobroty cžinicź a naž žohnowacź? Budźe tomu też lětža tak? O njezapomńcźe, žo Bohu dźakowacź. Kraßna wěz je, žo Knjezej dźakowacź, ale njedźak je hrozny a wohidny a schkodźi nam. Schtóž Bohu žo njedźakuje, tón nima žaneho žohnowanja wot Božich darow a hdy bychu najbohatsche byłe. Tohodla njezapomńcźe, žo Bohu dźakowacź. Drje žo woprawdźe dźakowacź móže jenož tón, kiž je spokojom. Ale njemóžemy a njedyrbimy spokojom bycź z lětuschimi žnjemi? Wěscźe, za ratarja je nětko czezki czaž. Mało płaczi žito a wyßoke žu dawki. Ale njeje Bóh nam zaßo wschědny khlěb za zyłe lěto dał a to bjeze wscheje nascheje zaßłużby a dostojnoscźe? Tuž budź spokojom a dźakuj žo jemu!

Ale žy ty spokojom? Něhdy jědźech ja na żeleznizy a rozrěczowach žo z mužom, kotrehož njeznajach, wo tym a tamnym, też wo žnjach, kotrež na polach stejachu. Tuž praschesche žo mje njeznaty: „Scźe wy hdy ratarja zeznali, kotryž běsche spokojom?“ A prjedy hacž mózach ja wotmołwicź, dźesche wón: „Ja niz. W czaßu do wójny běchu nowiny połne wot skórźbow nuzu tradazych ratarjow a dźenßa praju, so žu tehdom złote czaßy měli. W czaßu wójny a inflazije, jako tyßazy w naschim ludu hłodu tradachu, mózachu ratarjo žo najěscź, ale skorźili žu tehdom też; posdźischo pak žu mi w dowěrjenju prajili, so žu tehdom papjerjane pjenjezy do jich domow leczake kaž žněhowe mjeczele. Loni běchu žo žita derje radźiłe, ale nowiny žu pißałe wo zahubje ratarstwa we Łužizy a žadyn ratař njeje pschecźiwo tomu wustupił. Ně, ja njeznaju žaneho ratarja, kiž je spokojom.“ A czah zasta a tamny njeznaty wustupi. Tutón muž njeběsche zawěscźe pschecźel ratarjow, a jeho měnjenje też njeběsche prawe. Ja znaju doscź ratarjow, kotsiž žu spokojom a wschitko wosmu z Božeje ruki. Ale njeleži žnano tola schkriczka wěrnoscźe w jeho měnjenju? Njeje wjele ratarjow w naschich dnjach, kotsiž pschejara hladaja na to, schtož dyrbja dacź a pschemało na to, schtož maja a je jim wostało, pschejara na to, schtož žo njeje radźiło a pschemało na to, schtož je Bóh jim wobradźił? Swjate pißmo praji: „Hdyž žiwnoscź a drastu mamy, dha njech žmy spokojom.“ 1. Tim. 6, 8. A tu je Bóh nam w tutym žnjowym lěcźe dał. Tuž budźmy spokojom a dźakujmy žo Bohu.

Ale doscź njeje, so na dźaknym žnjowym žwjedźenju Božej cześczi dźakne kěrlusche zaspěwasch. K žłowam dyrbi skutk pschińcź. Wopomń: Bóh njeje twoje pola žohnował, so by tebje wobohacźił, so by ty kubła na semi nahromadźił, ale so by ty žebi kubła dobył w njebjeßach. A to móżesch ty pśches skutki žmlinoscźe a luboscźe k bliżschemu. Ssobudźělicź a dobroty cžinicź njezapomńcźe, tajke wopory žo Bohu spodobaju; tajki dźak chze wón měcź a ma na nim žwoje spodobanje.

A z lětuschimi žnjemi chze Bóh naž k žebi cźahnycź z luteje dobroty. Dźěl nascheho luda je žo Bohu podał z cźełom a duschu, ale tutón dźěl je mały; druhi dźěl je žo zyle wot Boha wotwobrocźił, tutón dźěl je wjetschi, a tśeczi dźěl chze drje hischcźe kschescźijanski bycź, ale chze žo też k žwětej dźerżecź, a tutón dźěl je najwjetschi a k njemu pschißłuscha też wjele ratarjow. Kelko je jich, kotsiž měnja: wěra dyrbi bycź, ale niz pschewjele, nabožina dyrbi žo nam sdźerżecź, ale něschto dozahnje! O kak wopacżne, kak straschne je tuto měnjenje. Tu płaczi jenož: pak — pak. Nichtó njemóże dwěmaj knjezomaj žłużicź. Schtóž njeje za Jezuża, tón je pschecźiwo njemu. Niczo njeje jemu tak wohidne, kaž tajka liwkoscź. Wón praji: tak so by ty cźopły abo symny był, ale dokelž ty liwki žy, chzu tebje wuplunycź z mojeho exta. Schtóž žo spokoja z něschto wěru, z něschto pobožnoscźu, tón budźe jónu shubjeny. S zyłej wutrobu dyrbimy Knjeza pytacź, z zyłej duschu mamy jemu žłużicź. Cźińcźe z bojoscźu a ze rżenjom, so sbóżni budźecźe. To je najlěpschi dźak za žnjowe žohnowanje. Njezapomńcźe we tym, schtož scźe brali, žo Bohu dźakowacź a

3. njezapomńcźe we žwojim cźěle žwoju duschu. Za nasche cźěło je Bóh nam znowa wschědny khlěb dał. Ale nasche cźěło, kak ważne a kraßne też je, je tola jenož wobydlenje nascheje dusche, kotraž je wot Boha wuschła a dyrbi žo ke Bohu zaßo wrócźicź. Wona je też žyw, wot Boha wußyty a hodźina pschińdźe, w kotrejž budźe Bóh ju poßyz a potom hladacź, kajki žnop je, hacž je hódna, žo domkhowacź do njebjeskich bróżnjow abo žo spalicź z helskim wohnjom. A twoja dusha steji hižo 40, 60 abo wjazy lět na roli tuteje semje. Sstónzo Božeje hnady je na tebje žwěcźiło a deschcź Božich domapytanjow je na tebje padał, runje kaž potrjebasche; ale žnano běsche wscho podarmo a ty stejisch psched Bohom jako njeradźene stwjelzo. Wonkach w pschirodźe je nětko nazyma. Kotry czaß je w twojim žiwjenju? Ssnano też nazyma, twoje schědźiwe włoßy to wobžwědcźa. Ale też, hdyž žy ty młody, hdyž stejisch po sdacźu hischcźe na wjerschku žiwjenja, schtó wě žwój czaß? Ssnano bórzy budźe Bóh žwojemu jandźelej pschikazacź: poßycź tutoho cźłowjeka, czaß žnjow tu je, a jandźel njebudźe žo komdźicź a tebje poßyz a twoje městno budźe prózdne. Ty njewěsch, kelko wot lětuschich žnjow budźesch wužiwacź, njewěsch, hacž budźesch hischcźe jónu žnjecź. A schto budźe z twojej njeßmjertnej duschu, O khwataj ju wukhowacź! Njezapomń we twojim cźěle twoju duschu! Njezapomń Knjezowych dobrotow! Hamjeń.

Dźakny žnjowy žwjedźeń.

Nětk Bohu khwalbu dajmy, dźak jemu zaspěwajmy;
Wón nad nami žo žmili, so rjane žně žmy měli.

Wón bohaty je jara, žo schcźedrje za naž stara;
Schtož wschědnje potrjebamy, to z jeho hnady mamy.

Nětk bróżnje połne mamy, cześcź Bohu za to damy;
Wón scźele deschcź a roßy, so semja płody noßy.

Dźak, Božo, twojej hnadźe, so wscho žo derje radźi.
Wot teho, schtož žmy žyli, nětk bohacźe žmy žnjeli.

Hdyž na polach žu žywy we wschelkim strachu byłe,
Ssy ty je hnadnje skhował, psched schkodu wobarnował.

Tak rjenje seskhadźachu, žo kraßnje selenjachu
A semju wupyschichu, naß jara swjeßelichu.

Cźi za to khwalbu damy. Po twojej hnadźe mamy
Doscź wscheho w kóżdym lěcźe, schtož trjebamy na žwěcźe.

Daj, so twój Duch naž cźěri, cźi žłużicź w prawej wěrje;
Njech naž to cźinicź nucźi, schtož twoje žłowo wucźi.

Ty da nam wscho pohnadźe, o so žo chzyli radźi
Nad khudymi tu žmilicź a dary z nimi dźělicź.

Hdyž khudych wokschewimy, jich radźi swjeßelimy,
Chzesch ty nam dacź, so mamy, schtož dale potrjebamy.

Tuž dźak cźi pschinjescź chzemy, dóńž junu njepóńdźemy,
Hdźež wuswolenych žyła cźi wěcźnu khwalbu spěwa.

Dźak.

Žnjowy dźakny ßwjedźeń ßwjeczi dźenßa wulka woßada naſcheho njedźelnika „Pomhaj Bóh“. Wulka woßada, praji-my. Wona je pſchibywa w poßlednim czaßu wo wjele; ſta czitarjow ßo jej pſchidźělichu. Tole wuprajicz, rěka ßo dźa-kowacz tym, kotſiž ßu ßo wo to prózowali. Tuta próza bě wußyw na polo ßerbſkeje narodnoſcze a na polo ßerbſkeje nabožnoſcze. A bě dobry wußyw. A njeße ßwoje płody. A po-mina, ſo ßmy dźakowni. Najßnadniſchi dźak je ſa wſchěch ſ tuteje wulkeje woßady naſchich czitarjow tón, ſo ßwěrni czitarjo woſtanu. —

Czaß žnjowych dźaknych ßwjedźenjow je nětkle. Njeje czi to něſchto ſpodźiwne było hižo ſdawna, ſo ma jena ſ tutych njedźel, ſo ma 14. njedźela po ßwj. Trojizy ſa tekſt Luk. 17, 11—19. Wona pſchiwjedźe do ßrjedźiſny woßadow 9 nje-dźakownych a jeneho dźakowneho. Czehodla to pſches telko lětdźeßatkow hižo runje w tutym czaßu? Je to wot Jeſußo-weho czaßa hacz ßem pſchezo hiſchcze tak ſlě, ſo na 100 czło-wjekow maſch liczicz 90 njedźakownych a jenoz 10 dźakow-nych. Njeßu człowjekojo hiſchcze pſchezo niczo pſchinawukli? Ssu to, ſchtoz nawuknychu, ßnadź ſaßo ſabyli? — A ty, ßy ty dźakowny? Dźakowny ſ wutrobu, ſe ßłowom, ſe ſtutkom? Dźakowny njedźelſki a dźěławy dźeń? Dźakowny nětkle, hdyž je czaß žnjowych dźaknych ßwjedźenjow? —

A pytnje wo tym, ſo ßy dźakowny, ſchto twój Boži dom a tón Knjes twojeho Božeho doma, Jeſuß Khryſtuß, a jeho kraleſtwo tu na ſemi?

W měſcze Rheinſkeje krajiny twarjachu zyrkej. Wěžu njemózachu dotwaricz. 10 000 hriwnow pobrachowaſche. Dwejo ſ zyrkwineho ſaſtupjerſtwa ſtejeſchtaj ras pſchi njedo-twarjenej wěži a wuradźowaſchtaj, kak mohłoj tutej nuſy wotpomhacz. Tu nadobo wupadźe ßekera ſ ruki cźěßle, kotryž horjeka dźěłaſche, a padźe runje ßrjedź njeju k ſemi, njeſczini pak žanemu niczo. Tón jedyn praji: „Ja dam 5000!“ „A ja tamne 5000!“ tón druhi. — Tak bu nowa wěža pomnik dźakownoſcze. Ale kóžda wěža chze bycz pomnik dźakownoſcze. A wona to tez je. A komuž wona to njeje, tomu je wona pomnik njedźakownoſcze. Schto je tebi wěža twojeho Božeho domu?

W ßłónczнej krajinje.

Powěſtka wot Khriſtiny Royoweje.

(Pokraczowanje.)

Pawlikej bě tak dźiwno, tak ßwjatoczнje wokoło wutro-by. Khwilku ſkhowa ßwoje wobliczo na kolenomaj měſchnika. Nadobo jo k njemu poſběže: „Ach, kak ßym ſrudny!“

„Srudny? Czehodla,“

„So ja njeßym tomu doroſumił, ſo wona mje woła, a ſo ja njeßym chzył!“

„Nó, to ßy tak czinił, kaž my wulzy to czinimy: Naj-prjedy poruczamy ßo Knjeſej ſa ßłużbu, a hdyž wón nam něſchto, ſchtoz pſchecźiwo naſchej woli je, kaže, to nochzemy po-ßłuchacz. My ſabudźemy, ſo wón praji: „Sapřej ßo ßam a khodź ſa mnu!“ Ale nětko njebudź ſrudne, dźěczo. To czi niczo njepomha. Radſcho ßo modl! Wuſnaj, ſo ßy tak njedobreho czinił. Wotproſch ßebi, wón czi wotpuſchczi, a potom jemu ßłuž pſchi Leßinez czeczi tak ßwěru, kaž ßy jemu pſchi mni ßłużił.“

Pawlik njeda ßebi to dwójzy kaſacz, ach ně, wón wußypa ßwoju zyłu wutrobiczku pſched Knjeſom Jeſußom. Wupłaka ßo. Sslubi hiſchcze ras, ſo budźe nětko ßwěru ßłużicz. A Knjes farař modleſche ßo nad nim a ſa njeho; wón proſcheſche, ſo by Pawlik tež Leßinowy bycz mohł, tón „mały hólz“, kotryž by jo Knjeſej Jeſußej dowjedł, tak jako bě wón to jemu był.

Potom wokoſchi Pawlika, ſetrě jemu ßylſy ſ wocžow a dźeſche: „Njeboj ßo. Wſchak mój pſchezo woſtanjemoj dobraj towarſchej, pſchetoż mój ßmój wobaj ßłużownikaj jeneho wul-keho Knjeſa. Tak huſto hacz budźeſch pſchikhadźecz do wßy, ſaſtupiſch pola mje. Twój ſakoń czi dam; ty budźeſch jón trje-bacz. Wſchak mam ja doma zyłu bibliju a wjazy ßebi hi-ſchcze ſkaſam.“

Knjes farař wuczahny knižku, ſtłóczi ju k hubomaj a da ju małemu mějiczelej wróczo.

„Ow, ſo by wſchudźom wukonjała to, ſchtoz je pſchi mni!“ rjekny, wocži połne ßylſow.

Potom dźěſchtaj hromadźe do hajńkownje. Tam ßo Pawlik roszohnowa ſ knjeſom hajnikom a jeho knjenju. Ty-maj njebě woběmaj prawje, ſo ſtary Juriga hólza domoj bjerjeſche. Knjes farař pak ſamołwjeſche dźěda: „Wſchak ja te pucze hižo ſnaju a tute tſi dny ßo ßam ſtaram!“

Pawlik doſta wot knjeſa hajnika hwiſdakku, ſo by mohł Dunaja hwiſdacz, a zyle nowu krónu, wot knjenje hajniko-weje połny měſchk wſchelakich wězow, něſchto ſchatow a ně-ſchto ſa kuchinu; lědma to njeßeſche.

„Hdyž póndźeſech nimo hajńkownje, wopytaſch naß kóž-dy ras!“ prajeſche knjeni hajnikowa. „Tež hdyž njeměł niczo na pſchedań!“

Pawlik ßlubi to rad.

Knjes farař pſchewodźi jeho hacz k jich hěcze. Pſchińdźe ßo ßam dźědej podźakowacz a da jemu rjany nowy pjenjes.

Dźěd ßo wjazy njedźiwaſche, ſo njebě ßo Pawlikej wot knjeſa fararja chzyło. To bě woprawdźe dobry knjes; jenoz bě na nim widźecz, ſo njeje ſtrowy. Myßleſche ßebi, ſo Paw-likej da dwě krónje, — khwaleſche dźě jeho —, a wón da je-mu 10. A jemu, Juridzy, druhe dźeßacz, ſo by mohł hólza lózſcho wocžahnycz, hdyž jeho ma ſa Boże ſapłacźenje.

Jako bě knjes farař woteſchoł, roswjaſa Juriga waczok ſ hajńkownje.

„Sskyſch, hólcze!“ ſaßmja ßo, „ty ßy derje ßłużił. Njech Bóh tón Knjes knjeni hajnikowu požohnuje, ſo je ßo takle ſa naß poſtarała!“

„Němerno, dźědo, hižo ßo njetrjebacze wjazy zyle ßam ſa mnje ſtaracz; ja tež hižo něſchto ſa waß czinju!“

„Wěſcze, wěſcze, ßynko! S tymi dźeßacz krónami móžu ßebi ſa ſymu nowe ſchkórnje kupicz.“

Ssym ßo doſcz ſtarał, hdże ſa nje pjenjeſy jow woſmu, — a hlaj! Tuž drje je to wěrno, ſchtoz w Božim ßłowje ſteji: „Pytajcze najprjedy Boże kraleſtwo a jeho prawdoſcz a to wſchitko budźe wam pſchidate!“ Jako by nam to Bóh tón Knjes ßam ſ njebja dał. Tebje mózu nětko porjadnje ſ wo-bucžom a draſtu ſaſtaracz, hdyž pſchidam k tomu, ſchtoz ßy ßebi ſaßłużił; a tež ßebje ſaſtaram ſ wobucžom a tež ſe ſpód-nim wobleczenjom. A ſchtoz ßy pſchinjeßł tucznego a druheho, doßaha namaj dwě njedźeli. Podarmo njeje, ſo w Božim ßłowje ſteji: „Bóh je luboſcz!“

XII.

Wſchelako bě ßebi Juriga to ſhromadne žiwjenje ſ Leßi-nowej duchakhorej žonu pſchedſtajował. Wón bě hotowy, něſchtožkuli ſnjeſcz, ſo by ßwojemu młodemu pſchecźelej po-

lóžił žiwjenje. Ale so to budźe tak, kaž to potom běsche, to ßebi njebě žadyn s nich myßlił.

Na wjeczor pschińdźeschtaj Leßinez. Běschtaj mucznaj. Dźakownaj pschijeschtaj pschihotowanu poliwku. Pschihotowaschtaj ßebi lěhwo; běschtaj ßebi ßobu pschinjeßłoj płachty, sahłwki a wodźecźa. A dźěschtaj ßo lehnycź.

Hakle nasajtra móżesche Juriga Leßinowu wobkedźbowacź. „Wbohuschka!“ wobžarowasche ju we ßwojej wutrobje. „Kak je hischcźe młoda. Nima hischcźe ani ßwoje 26 lět. A je tak rjana, wulzy rjana! — Ale, — na koho tež je wona podobna? — Kak tež to s njej pójdźe!“

(Pokracźowanje sczěhuje.)

Zyrkej a stat.

Italska a bamž běschtaj ßo s wobnowjenjom zyrkwineho stata wujednałoj — tak ßo sdasche, — a jenož sdasche. Mjes woběmaj je wulka roskora, bamž steji we wukubłanju dźěcźi na cźiscźe druhim stejnischcźu hacž Mussolini. Je ßo ßamo hižo stało, so buchu te nowiny, kotrež bamžowe stejnischcźo sastupowachu a jeho ßłowa wukładowachu, zensirowane, ßamo sakasane. To rěka s druhimi ßłowami: bamž ßam bu zensirowany a njeßmě wjazy w Italskej prajicź, schtož ma sa prawe. Konkordat, kotryž staj bamž a Italska sczinitoj, njeje potajkim něschto tak swjeßelaze, kaž ßo to najprjedy do ßwěta trubjesche; na wschěm poßledku je tutón konkordat s pschiczinu tajkich njelubych rosßadźowanjow a swadow.

900 lět kscheszijanski lud je s lětom 1930 Norwegiska. Tole chzedźa po zyłym kraju hódnje wopominacź. Tuž ßo hižo lětßa sa to pschihoty cźinja.

Wschelake s bliska a daloka.

Do Budestez je pschischoł sa wobschěrne farske dźěła wulkeje wosady ke knjesej fararjej Bójzej pomoznik. Njedźelu 1. septembra je knjes farař Bójz sapokasał sa farskeho vikara k. cand. theol. Oskara Hänichena, póndźelu je jeho sastupowazy superintendenta, knj. wyschschi farař Sarjeńk-Khwacźiczanski, na superintenderturje w Budyschinje sa tuto wupomhanske sastojnstwo wobkrucźił. Knjes vikar Hänichen je Němz; s tym je prajene, so je jeho pomozne dźěło w tutej ßerbskej wosadźe wobmjesowane; to wono nimo toho tež hischcźe s tym je, so wón hischcźe njeje ordiněrowany. Tu pokaże ßo sasso wobžarujomny njedostatk, so nimamy ani dosc ßerbskich evangelskich duchownych ani dosc studowazeho doroста. We tutym njedostatku dyrbimy widźecź wjecźenje, s kotrymž ßo nětko khłosta to, so Serbja ßo njestarachu dosc wo ßwój pschichod a so běchu Serbja pscheliwzy wo ßebje na tutym polu a so běchu pschenjedźakni ßwojemu ludej a ßwojej rěczi, ju sanjechajo a ßo spokojejo jenož s jenej rěczu město dweju, mjes tym so tola tyßazy a stotyßazy ßo prózuja dwě rěczi a wjazy wobknježicź. Tónle porok bywa cźim wjetschi a wótrischi, hdyž widźimy, kak němszy studowazy a němszy duchowni, tež hižo starschi, ßo prózuja ßerbsku rěcź nawuknycź, so bychu nam Serbam ßłużili na nabožnym polu w ßerbskej rěczi. To budź nam Serbam — a to ßu w tutym nastupanju wschitzy, kotsiž maja ßerbskeju starscheju abo ßerbskeho nana abo ßerbsku macź. — Knjes farski vikar Hänichen je ßo narodźił 1903 w Lockwitzy pola Drježdźan; jeho nan je bywschi wobßedźeř fabriki. Wón wopyta ludowu schulu a potom we Drježdźanach gymnasij a wyschschu technisku schulu a bě potom pół. lěta s inženěrom a połtsecźa lěta s bantownistkim sastojnikom. Na to hakle w Lipsku bohoßłowstwo studowasche. Hacź do nětka bě w nowym prědarskim seminaru w Lückendorfje pola Oybina. — My pschejemy jemu Boże žohnowanje do jeho prěnjeho wosadneho sastojnstwa.

S **Nosacźiz.** Wosrjedź žnjowych dźaknych ßwjedźenjow, kotrež nětkle wschudźom wosady s nutrnym dźakowanjom a s wutrobnym proschenjom ßwjecźa, ßwjecźi Nosacźiczanska wosada — dali Bóh — 15. septembra, 16. njedźelu po ßwj. Trojizy, wusnamny dźakny ßwjedźeń. Wopokasujo dźak s wutrobu, se ßłowom, se skutkom wopomni běrtlktyßazlětny jubilej ßwojeho Božeho doma, kotryž tam wosrjedź Nosacźiz steji na tym městnje, na kotrymž bu hižo lětdźeßatki, haj sta lět prjedy pschipowědane evangelijon wo Jesußu Khrystußu, njech tež jenož w kapale. S wosebitych pschicźinow je ßo wosada rosßudźiła, jubilej poswjecźicź s wulkej shromadnej Božej ßłużbu, kotraž ßo ¾3 hodźin sapocznje. — K njej dóńdu tež cźi lubje witani hoscźo, kotsiž wot Wósporka s cźahom 10 mjeńschinow do 2 hodźin pschijědu. ¾1 hodźin nastupi ßwjedźeński cźah w Schpitałach ßwój kemschazy pucź a cźehnje, w kóždej wjeszy a na dworje hromadźujo ßwjedźeńsku wosadu a ßwjedźeńskich hoscźi s bliska a s daloka psches Krapowy, Jamno do Trußez. Hdyž ßo w Schpitałach se Schpitałcźanami sestupa hižo schula, wosadna młodźina, towarstwa młodźiny a zyrkwine pschedstejicźerstwo s druhimi wosadnymi a hoscźemi — a njesabudźmy, s Bukecźanskimi posawnistami a s jich dirigentom knjesom wucźerjom Kerkom-Krapowcźanskim — sastupi w Trußezach se ßwjedźeńskimaj prědarjomaj a s druhimi hoscźemi sbytk wosady, so by duzy psches dwór cźahnył do Božeho domu, kotryž chze wosada, wosebje wosadna młodźina, sa tutón žadny ßwjedźeń hódnje wupyschicź. Do Božeho domu pschepołożimy wschu ßwjatocznosc, s kotrejž chzemy tutón dźeń ßwjecźicź; wona doklincźi po Božej ßłużbje se synkami posawnistow pschi pomniku padnjenych a psched zyrkwju. Na ßwjedźeńskej Božej ßłużbje prědujetaj kk. superintendent Franka-Lubijski a wyschschi farař Sarjeńk-Khwacźiczanski a wosadny farař tohorunja porěcźi. Bukecźenjo piskaja a khór młodych holzow pod wjedništwom k. wyschscheho wucźerja a kantora Schlenkarja spěwa němski a ßerbski. Duzy s jubilejneho Božeho doma składujemy ßwjedźeńsku sběrku sa njón. A skónczinje doßwjecźimy w towarstwje lubych hoscźi w kóždym domje wosady kaž na farje a powschitkownje budźe tež na wßy sa to postarane. Tuž, schtóžkuli mohł a chzył s bliska a s daloka ßobußwjecźicź, pschińcź; budźe lubje witany. — Se žnjowym dźaknym ßwjedźenjom doßwjecźimy skónczinje njedźelu posdźischo tutón žadny ßwjedźeń nascheho lubeho Božeho doma a nascheje wosady. Nasch Boži dom je sa tu mału liczbu wosadnych duschow pschewulki s wulkej liczbu ßwojich městnow; njech je wón na ßwojim jubilejnym dnju skerje pschemały sa tu ßyłu nutrnych Serbow a Němzow, kotsiž pschikhwatachu, shromadnje ßwjecźicź jeho 250-lětny jubilej. Bóh tón Knjes pak, kiž je nasch Boži dom psches telko lět sdźerżał a we wjele a wulkich strachotach schkitał, spožcź, so ßo wschitko derje radźi jemu k cześcźi, wosadźe a wosadnym a wschitkim hoscźom k žohnowanju a k radoscźi!

Listowanje: Sa 16. po ßwj. Trojizy D. w B. — Sa 17. po ßwj. Trojizy K. w B. — W s c h i t k i m: Cźißło 37 budźe 15. septembra wosebje Nosacźiczanskemu Božemu domej wěnowane.

Samokwity redaktor farař Wyrgacź w Nosacźizach.

Čisło 37

Pomhaj Bóh!

Létnik 39

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny,
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosć da.

Njech ty spěwaš
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřewj će. F.

Serbske njedźelske lopjeno

Budyschin — 15. septembra 1929 — Bautzen

Čischcź a nakład Smolerjez knihiczischczerńje a knihařńje, sap. družstwo s wobm. ruk. w Budyschinje

Wukhadźa kóždn žobotu a placźi schtwórczlětnje 108 skotych pjenježkow

Jubilej zyrkwje w Nošacźizach.

Tekst: Tehodla, moji lubi bratśja, budźcże wobstajni, njehnuczi a pschiběrajcże stajnje w skutku keho Knjeza.

1. l. na Kor. 15, 58.

Na rańschich mjesach žerbskeho kraja je zyrkej, niz wulka, a tola pschewulka sa malu wošadu, zyrkej žwětła a jašna, natwarjena do nimoměry lubošneje a jara płódneje krajiny: Zyrkej w Nošacźizach. Wona nimale w dolinje leži, a tola dźi něktore stow krocžel po pólnym pucźiku k wjecžoru a móžesch pschi jašnym wjedrje wohladacź a naliczicź 23 zyrkwinskich wěžow. Tak rjany a daloki je wuhlad. Dźenža pak njehladamy won do dalokoscże. Dźenža hladamy s zyłej Nošacźanskej wošadu wróczo do sańdźenych czašow. Lětža a to 25. junija bě 250 lět saschło, so bu w Nošacźizach 1679 psches nadobneho knjesa Joachima Ernstu s Ziegler a Klipphausen zyrkej dotwarjena a na to žwjecźena. Hdyž žo Nošaska wošada dźenža w žwojej žwjatnizy shromadźuje a hosczo s bliska a s daloka, a wošebje žynojo a dźowki něhdy w Nošaskej zyrkwi kschcźeni abo w kschcźeńskim žlubje wobtwjerdźeni pschikhwatuja, so bychu žobu žwjecźili, je jubilejny žwjedźeń dźeń dźaka a khwalenja sa wschě Boże dobroty a sa wschě reki Božeje hnady, kiž žu žo s tuteje zyrkwje nětk psches 250 lět dołho do domow a žwójbow wuliwake. Klincź dźenža móznje psches zyrkej, klincź dźaknje se hnutych wutrobow wošadnych k Bohu horje: Budź khwalba Bohu žamemu! Njech Bohu dźakuje žo wutroba wschěch ludźi! Haj, s czełom, duscha, hotuj žo dźenža Boha khwalicź sa wschitko!

Do dźaknych psalmow pak měscheja žo na jubilejnym dnju też kermuschne synki a hłoža. Nošaska zyrkej dźenž k wošadnym rěczi wo wschěm, schtoż je wješeke a srudne nashoniła, rěczi wo žiwych a rěczi wo morwych, rěczi wo sachodnym a rěczi wo wěcznym, rěczi wo płódnej roli wutrobow, kiž stokróczne płody njeżu a rěczi wo shubjenym dźěle na žwjatym měscze. Hdyž dźenža Nošaske stare swony, kiž też njeje žurowa wójna rubiła a rosbiła, ke mschi wołaju, chze bycź jubilejny dźeń napominać sa žwjedźeńsku wošadu: Budź žwěrna, stej njehnuta na sakkadźe wěry, budź wobstajna, njeńdź wróczo, ale do prědka w žwojim duchownym žiwjenju, roscź a pschiběraj stajnje w skutku teho Knjesa!

Tak pische wulki japoschtoł Pawoł na žwojich Korinthiskich: Budźcże wobstajni, njehnuczi! W czim njehnuczi, wobstajni? W žwojej wěrje do Khrysta. Japoschtoł to bě. Jene mjeno jenož je wón prědował, jene mjeno jenož psches kraje a morja njeżł, jene mjeno lubował s horzej lubosczu, jene mjeno wusnawał psched ludami a wjerchami: Jesuž Khrystuž. Njehnuty steji wón na sakkadźe wěry do Jesom Khrysta.

A my, na czo twarimy nasche czažne a wěczne sboże? Na człowjesku luboscź? Kak bórzy steji pschi marach a dźěli žo. Abo na žwětne kubła? Kak njewěste žu a jenož kaž proch. Na semsku kražnoscź pohladajcże na rospadanki wulkeho hrodu pschi zyrkwi. S jeniczkim dnjom bě wscha

kraßnoſcź ſniczena. Abo chzemy ßo ſpuſchczecź na cźłowieſku mudroſcź? Kak hordźi ßo wona w naſchim cźaßu, a tola: Schtoż tón twari, druhi potorha. My trjebamy wěſtoſcź. Kaž ſtraſchna khoroſcź dźe pſches naſch lud luta njewěſtoſcź we nabožnym póſnaczu a žiwjenju. Lute praſchenja, ale rědko hdy wjeßele, wěryßylne wotmołwjenje! Je wěrno, ſchtoż ßo na ßwjatym měſcźe prěduje, abo njeje wěrno? Je Khryſtuß naſch Sbóžnik a Boži ßyn, abo njeje wón to? Ssmy womóženi ſ jeho žiwjenjom, cźerpjenjom a wumrěcźom wot hrěcha, ßmjercźe a cźertowſkeje mozy abo niz? Je Bože wotkaſanje wjecźeř hnady abo jenoż dopomnjecźe na Khryſta ßmjercźe? Je wonkach maka hórka na pohrjebniſchczu poßlednje, ſchtoż wot naß woſtanje, abo je wěrno, ſo je ſa ſawěſchkom, kiž nam wěcźnoſcź pſchikrywa, kraj ſetrjennych ßylſow ſa tych, kiž tu płakaju? Cźłowjeſka duſcha dyrbi tola wěſtoſcź měcź na tute praſchenja, a Bohu dźak! Mamy wěſtoſcź a wotmołwjenje we póßli ſ njebjeß, w Khryſtußu, a hdyž ßu tebi, Noßaſka woßada, nětk twoji prědarjo ſe ſtarych cźaßow hacź do dźenßniſcheho dnja jeho pſchipowjedali, o njeje wěrno, potom ßmě ßo tola też wot Tebje wocźakowacź: Budźcźe wobſtajni a njehnucźi na ſakładźe naſcheje ßwjateje evangelſkeje wěry.

A niz jenoż to. „Pſchiběrajcźe ſtajnje na ſkutku teho Knjeſa!“ Stanje ßo to? Dźemy wróczo abo do prědka? My njejßmy ženje hotowi, dokonjeni. Wſchědnje mamy wobſtacź w ſpytowanjach, roſcź w dobrym, wobaracź ſtemu! We Noßacźizach bě na wulkim kuble pſched lětdźeßatkami najeńk. Wón njebě muž zyrkwje, ale ta khwalba ßmě ßo jemu po dołhich lětach hiſchcźe do rowa dacź, ſo ſa jara dołhe cźaßy ßwojeho najeńſtwa ani jeneje jeniczkeje njedźele ſe ßwojej cźeledźu a ßwojimi robocźanami pſches dźěło wotßwjecźił njeje, też niz w najnuſniſchim cźaßu. Pſchińdźe druhi. Bě ſ zuſby. Se ßwojeje domiſny bě drje na ſrudne njedźelſke dźěło ſwucźeny. Tak pſchikaſa też w Noßacźizach na njedźelſkim ranju ßwojim ſapſchaham na polo do dźěła wujěcź. Muž pſchi mužu ßo hnydom zyrkwini pſchedſtejieźerjo rosßudźichu: Tuto kaženje nabožneho žiwjenja we woßadźe njecźerpimy, a hlaj, ſa krótke tydźenje knježeſche cźiſchina a njedźelſki měr na dworje. Wobarajcźe ſtemu. Kak nuſne to dźěło woßebje w naſchim cźaßu je, kiž wſcho dobre podrywa a ſazpiwa! — Ale na tym niz doſcź: Pſchiběrajcźe ſtajnje na ſkutku teho Knjeſa!“

Tu je waſcha zyrkej! Sswjata je tu ſemja, ßwjecźena w běhu lětſtotkow ſ wjele nutrnymi wuſpěwanymi modlitwami. Tu je waſcha zyrkej! Saßo a saßo porjeńſchena, też něhdy powjetſchena. Schto ßu wam Boże ßłużby w njej? Scźe wotebjerali abo pſchibjerali we waſchej kemſchazej ßwěrnoſcźi a luboſcźi k njej? Scźe we waſchich domach wſchitzy pſchesjene, hoſpodař a wotroczk, hoſpoſa a dźowka, ſtarſchi a dźěcźi w tutym wuſnaczu: Hdyž ke mſchi njeběchmy, njejßmy žaneje njedźele měli, a hdyž njedźele njemějachmy, nimamy Božeho žohnowanja ſa zyły tydźeń. — „Pſchiběrajcźe ſtajnje w ſkutku teho Knjeſa!“ Tu je biblija. Sskowo ßu wunamakali, ſrudne, bjesbóžne: Cźłowjek móże žiwy bycź bjes Boha a jeho ßłowa, bjes wěry a modlitwy. Haj, wón to móże, a wulki dźěl naſcheho luda je žiwy bjeſe wſcheho bójſkeho, ale kak! Bjes ßwětła w cźěmnoſcźi, bjes pomozy w nuſy, bjes troſchta w horju, bjes nadźije we wumrjecźu. To pak tola njeréka žiwy bycź a wumrjecź, ale ſrudnje kónz wſacź.

Naſdala widźu a ſtrowju w duchu Noßaſki Boži dom we ſelenej, kwětkojtej pyſchi. Zyrkej wyſche ſtatokow poſběhnjena, k cźeſcźi Božej poßwjecźena, ſa ſboże duſchow natwarjena, w lutych płomjenjach ßy něhdy ſtała, ale ſpaliła ßo njejßy. Ruka Boża bě nad tobu. Wurubjena bu we wójnje, ale wuporjedźena wot woporniwych wótzow. Lětſtotetki ßy ßłużiła. Luba zyrkwicźka, budź a woſtań dale měſtno ſhromadźenja ſa wſchěch, kiž chzedźa rad Jeſußa widźecź. Budź wobydlenje Boże mjes ßwojim ludom. Budź ſtatok měra w njemérje, we holku a w harje ßwěta. Budź dom troſchta ſa wſchěch ſrudnych a płakazych a wopuſchczenych, a to wſchitko pſches teho, kiž je kral zyrkwje a duſchow: Jeſuß Khryſtuß wcźera a dźenßa a do wěcźnoſcźe! Domaſchka.

Sa Boži dom w Noßacźizach.

Dźenß doſtałe je ſboże
Sso domu tutomu;
Je ſeſchło ßłowo Boże
Nad tutej ßwjatnizu.
Bě pſched lětſtotetkami,
So Jeſuß prěni ras
Sso ſjewił nad wótzami,
Tu proßył jich na kwaß.

Tu ſeſchłe ßu ßo duſche
Kóždźiczku njedźelu
A žiwjenje tak kuſche
Ssej wukupiłe ßu.
Dźenß ſpominamy na wſcho
A Boha khwalimy,
Sso dźakujemy ſa wſcho
We tutej ßwjatnizy.

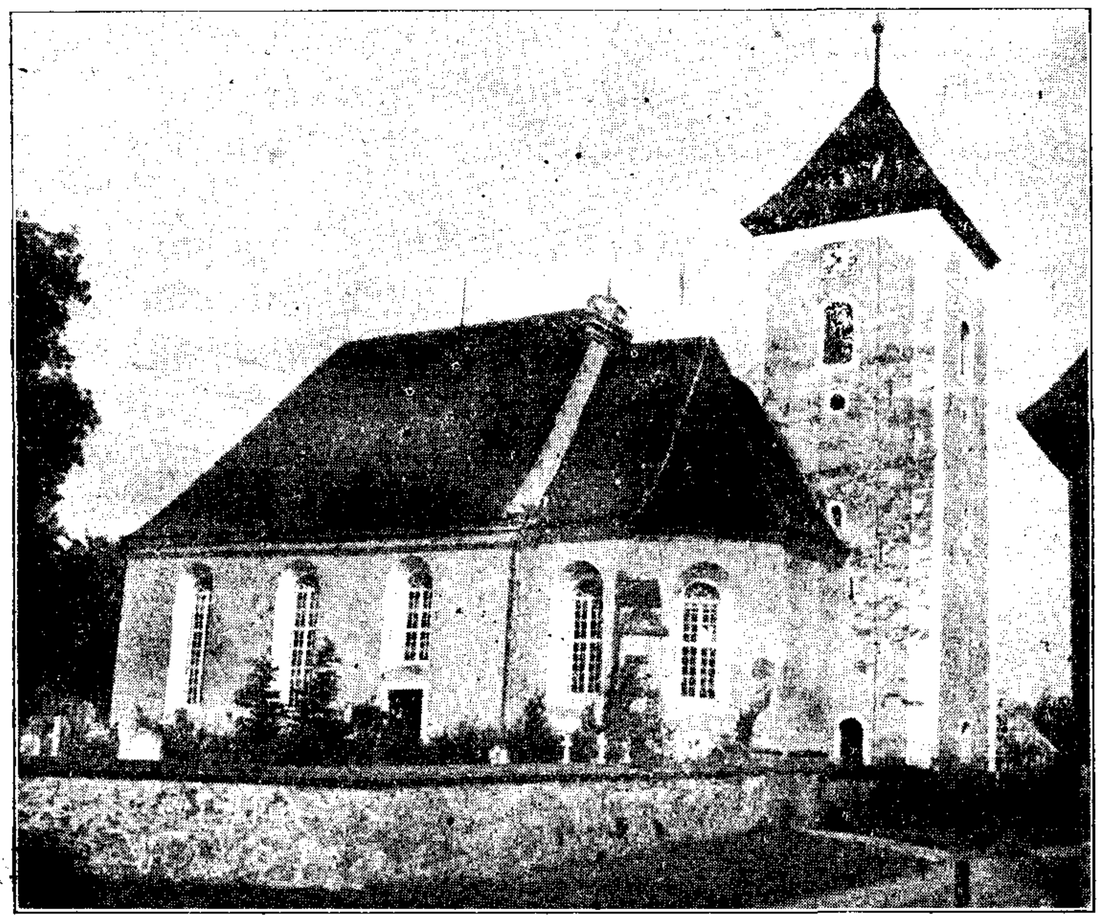
O Božo, dale wołacź
Chzył ßem tu woßadu
A k ßebi ſhromadźowacź
Ju kóždu njedźelu,
So by cźe ſetkowała
Tu, hdźeż ty ßobu ßy,
A ſbožo ſ tebje brała
Wſchě ßwoje žiwe dny! D. †

Noßacźiczanſki Boži dom.

1679—1929.

Tutej liczbje a ſ ninaj ta tſecźa: 250 lět, wopſchijeja ſa naſch Boži dom cźaßy a ſtawiſny wſchelakich khwilow a podeńdźenjow, dobrych a njedobrych, wjeßołych a ſrudnych, a rěcźa nam wo nim, kajkiž wón tam nětko w Noßacźizach nětkole ſteji, njedowupowědaja pak nam ſtawiſnu a cźaß Noßacźiczanſkeje ßwjatnizy dozyła. Ssamo jubilejneho Božeho doma ſtawiſna ſapocźnje ßo 25 lět prjedy. W lěcźe 1655 abo hižo prjedy ſapocźa ßo knjes Joachim Ernſt von Ziegler und Klipphauſen, wobßedźeř Noßacźiczanſkeho dwora a druhich kubłow — tak Hucźiny, Sdźarkow, — ſ woßebitych pſchiczinow wo woßadu a jeje ßwjatnizu ſtaracź. Sswjatniza je tam hižo 1587 ſtała. A bě tehdy rospadowaza kamjeńtna kapała, kotruž akty „praſtaru“ mjenuja. A runje Noßacźizy ßu byłe w praſtarym cźaßu pſchihódne měſtno ſa hród — a hdyž ſa hród, też ſa ßwjatnizu, njech ßnadź tuta też bě jenoż hrodowſka kapała. Wjedźe tola nimo Noßacźiz praſtara dróha. Wona cźe dźenßa hiſchcźe pokaſuje ſ Wujeſda pſches Cźornjow, Schpikały a Krapowy nimo Trußyz a Noßacźiz do Jamy. Tam je wona pſchekrocziła Lubijſku wodu, — po druhich powěſcźach je wjedła wot Jamy k Luwocźizam a hakle tam pſches wodu. Wobtwjerdźeny hród w Noßacźizach wobknjeżeſche dróhu a wodu. A tam drje ßu něhdy ßydlili knjeſojo von Noſtitz a też prěnju ßwjatnizu twarili. Wotwißna je wona była — ſnajmjeńſcha w 16. lětſtotku, — wot Ketliczanſkeje zyrkwje. Se lětom 1587 ſcźiniſchtaj bratraj ſ Gersdorf, kotrymajź Noßacźizy a Luwocźizy ßłuſchachu, rospadanu kapału wobnowiwſchi, ſe ßwojich wßow ßamoſtatnu woßadu a powołaſchtaj też duchowneho, Benedikta Georgiuſa. Tola dołhody, ſ kotrymajź młodu

wožadu a faru ſaſtaraſchtaj, běchu ſnadne. 6 lět poſdźiſcho dźěſche farař, podpjerany wot ſwojeju patronow, do Wujeſda na farſke město a Nožaczičzanſzy wožadni běchu ſažo na Ketlizy pokajani. Tehdy ſłuſchachu Nożaczizy, Truježy, Jama, Krapowy, Spikały a Nożaczičzanſki dźěl Walowow do Nożaczizy —

Zyrkej w Nożaczizach.

a ſnadź też hiſchće Luwoczizy a druhe wſy; bě tola też Luwoczanſki knjes kapału ſobu twarił. Na tutón czaſ na kónzu 16. lětſtotka powoła ſo von Ziegler a chzyſche 1653 tute wobſtejnoſcże wobnowicź, njech też wěſo jeno ſe wſami, kotrež k jeho knježſtwu ſłuſchachu. Ketliczanſzy patronoja von Gersdorf ſo wobarachu; tola ſkónczńje dozpi 14. dezembra 1660 von Ziegler, ſchtož chzyſche. Wuruna ſo ſ Ketlizami a ſapłaczi, niz, ſo by dołžny a winojty był, ně, dobrowólnje — tak da ſebi wobſtwědczicź — 333 guldenow. W ſamſnym piſmje ſteji też: „daß . . . ſie (die neue Kirche) . . . zu ewigen Zeiten von der Kirche zu Kitlitz abgeſondert ſeyn und bleiben möchte.“ A tehdy je wón ſapoczał na městnje, na kotrymž kapała ſtejeſche, twaricź nowu zyrkej. Dołhož njebě dotwarjena, běchu wožadni do Ketliz ſapokajani. 1679 bě dotwarjena. 25. junija bu poſtwjeczena. Prědowanje dźerżeſche bywſchi Ketliczanſki kapłan Muſkovius, farař Michałſkeje zyrkwje w Budyſchinje, wo pſalmje 27, 4. Wón bě tola prjedy w kapali, kaž bě to waſchnje, na wěſtych njedźelach ſpowědź a Boże ſłužby měł. S prěnim duchownym noweho Božeho doma bu Heinrich Holzhammer; ſłutkowaſche tu wot 1679 hacž 1684.

A tak je tam Boži dom ſtał a ſwědcził a prědował. A je wołał, pominał, troſchtował. A wožadni ſu w nim Bohu tomu Knjeſej ſłużili w dobrych a hubjenych czaſach, w lětach měra a w lětach wójny. Schleſiſke wójny, wožebje ſydomlětna, ſu do kraja muſu a ſrudobu pſchinjeſłe, wožebje pak Napoleonowe wójny. Njeſapomnjeny je 10. ſeptember 1813. Truježy a Nożaczizy, knježi dwór a fara ſo wotpalichu; ſ Nożaczizu je nam 5 a ſ Truježa 14 kubłow a žiwnoſczow mjenowanych. Ale Boži dom woſta ſtejo, hacž runje dokoławokoło płomjenja ſapachu. Tutón 10. ſeptember je tohodła tak prawje tón dźeń, kotryž naš w tydźenju do jubilejneho ſwjedźenja pſchihotuje na to, ſo hódnje ſwjeczimy ſwjedźeń Božeho doma, ſo dźakujo ſ wutrobu, ſ ertom, ſe ruku.

Wójnſkej lěcze 1865 a 1866 buſchtej też ważnej ſa naſch Boži dom, niz tak jara wójny dla, ale tohodła, ſo ſo tehdy to jeniczke wobſchěrniſche twarſke dźěło ſta, kotrež je ſo na nim we tutych 250 lětach ſtało. Bě na tym, ſo ſo Maleczizy do Nożaczizu ſafaruja. Tuž powjetſchichu zyrkej wo pſchitwar. Bě tola wožada tak ſtwěrna kemſchaza, ſo bě Boži dom naſtajnje połny. Ale Maleczizy njepſchińdźechu. Tak je Boži dom ſa wožadu, kotraž nětko w poſledním czaſu też hiſchće Walowy ſhubi, pſchewulki; ſhubjuje tola wožada też tak wobydlerjow a je jich wožebje ſhubiła w ſańdźenych lětſtotkach.

Poſlednje 15 lět ſu ſa Boži dom wſchelakeho ważneho a noweho pſchinjeſłe, hacžrunje běchu tak czežke. Luboſcź a dźakownoſcź je pak tola ſamohła wjele dokonjecź. A kaž je prěni patron Božeho doma telko ſa njón dokonjał, tak je też nětcziſchi patron, knjes hrabja ſ Breſſler, wjele ſa njón czinił a wožadu pſchi jeje nadawkach a w czežkich lětach jara podpjerał, hacžrunje wón, we Luſku bydło, wjazy ſ naſchim wožadnym njeje. We lěcze 1914 ſapoczachmy tepjenje twaricź a chzychmy zyły Boži dom wobnowicź, tola wójna nam wſcho ſkaſy. Tola 1915 wobnowichmy a wutwarichmy byrgle dokładnje. Pſched krótkim ſemrěty miſchtr Eule je je twarił, a ſu jara dobre. W inflaziji ſnužichmy ſo na wobnowjenje, ſnutskowne a ſwonkowne. 1927 dotwarichmy, njedźiwajo na to, ſo dyrbjachmy farſke tſěchi krycź a wuhnjej ſnowa twaricź, tepjenje, tola niz parne, kaž 1914 wotmyſlene, ale to tak mjenowane Mahrowe tepjenje, kotrež je w krutej ſymje ſwoje druhe pruhowanje derje wobſtało. A lětſa dyrbjachmy hiſchće pſchiprawicź elektriſke měchipaczenje. Wſcho tole ſmy ſ Božej pomozu derje dokonjeli, ſrědki pſchino-

Nożaczizy ſ połnóżneje ſtrony.

ſchujo ſwonka zyrkwineho dawka dobrowólnje a podpjerani wot knjeſa patrona a tehorunja wot krajneje zyrkwje.

A jubilej je hromadźiła woßada dary dźakownoſcźe a luboſcźe, a to pſchi nětčźiſchich cźeźkich wobſtejnoſcźach ſ tym wotpohladom, Boženu domej daricź, ſchtož je woßebje mſne a trěbne. Tak ſapłacźimy ſ tutych darow na pſch. wobnowjenje woltaŕniſchcźa a druhe. Naſche tſi towaŕſtwa, — žonow, młodych holzow, młodych hólzow — darja dźenßa běłe wodźecźe na woltaŕ a klětku — też 1779 bu běłe wodźecźe darjene. — A druhe dary wěnuja ßo dźenßa tohorunja doſtojnemu běrtlkłyßazlětnemu jubilarej.

¼3 hodź. — niz ¾3 hodź., kaž tu tydźenja ſmylnje ſteješche, — ſapocźnje ßo ßwjedźeńſka Boža ßłužba w wupyſchenym Božim domje. Woßada, woßebje młodźina, je ßo ſa ßwjedźeńſku pychu poſtarała, ke kotrejž je knjes kollator ſeleninu darił. Boža ßłužba budźe ſhromadna ſe němſkim prědowanjom k. ſuperintendenty Franki a k. wyſch. fararja Sarjeńka. Khor młodych holzow budźe nam ſpěwacź a Bukecźanizy poſawniſtojo piſkacź. Kemſchi dźe zyła woßada ſe ßwojimi hoſcźemi w ßwjedźeńſkim cźahu, kotryž w ¾1 hodź. ſe Schpikałow woteńdźe.

Do jubilejneho Božeho domu a na jeho ßwjedźeń witamy wutrobnje wſchěch lubych hoſcźi ſ daloka a ſ bliſka, ßo wjeßelo, ſo pſchińdu ßobu ßwjecźicź tutón woßebity dźeń, witamy wutrobnje też ſ nimi waß, kiž wy ſcźe ſ naſcheje woßady, kiž ſcźe tu kſchcźeni, kiž ſcźe tu konfirměrowani, kiž ſcźe tu wěrowani, kiž ſcźe tu k Božemu blidu a kemſchi khodźili, a wjeßelimy ßo, ſo pſchińdźecźe do woßady a do Božeho domu, ſ nami ßo w nim dźakowacź Bohu tomu Knjeſej ſ wutrobu, ſe ßłowom, ſe ſkutkom. Bóh tón Knjes pak chzył ßo dacź derje radźicź wſchemu ſpocźinanju, ſo by to było jemu a jeho domej k cźeſcźi, nam wſchitkim pak k žohnowanju a k radoſcźi.

Swony Noßacźiczanſkeho Božeho domu.

Knjes von Ziegler und Klipphauſen njeje ßo jenož wo natwarjenje Božeho doma ſtarał, wón je jemu też darił, ſchtož ſa doſtojnu Božu ßłužbu trěbne, tak też woltaŕne ßudobje a ſwony.

Tſi moßaſne ſwony wißaja tam na k ranju wutwarjenej wěži nětko ſchtwórcźtyßaz lět, a dokonjeja ßwoju woßebnu, wyßoku ßłužbu. Wſchě tſi je von Ziegler darił, tak praja napißma, niz kurwjerch Jurij II., kaž ßo powěda; ale je móžno, ſo je kurwjerch Noßacźiczanſkeho knjeſa ſ pjenjeſami podpjerał; bě wón tola komornik a krajny ſtarſchi Łužizy. Wſchě tſi ßu late wot Handrija Herolda w Drježdźanach.

Wulki ſwón je ſ lěta 1676 a waži 776 kg. Kaž druhaj je rjenje wupyſchenу a mjes druhim tam ſteji: „. . . Herr Joachim von Ziegler und Kliphaus auf Noſtitz . . . neu gießen und von Dresden Anhero nach Noſtitz bringen laſſen, damit durch meinen Klang die Leute zur Andacht Beweget und dadurch Gottes Ehre in mehr und mehr befördert werden möge.“

Po wulkoſcźi druhi ſwón je ſ lěta 1672 a je 380 kg. cźeźki. Nimo mjenow a debjeńkow nima woßebite ßłowo. — Mały ſwón ma kaczanſke hrónczko: „Verbum Domini manet in aeternum.“ — Sſłowo teho Knjeſa woſtanje do wěcźnoſcźe. — Wón bu laty w lěcźe 1678 a waži 215 kg.

Wſchě tſi ſwony ßu pſchětrałe te ßo wotměnjaze cźaßy, też poßlednju wulku wójnu. So bychu wołacź ßmełe a mohłe woßadnych hiſchcźe dołhe cźaßy! So bychu pak też woßadni, wulzy a mali, ſrosumili ſtajnje, ſo chzedźa wone jich pohnuwacź k nutrnoſcźi, a ſo by Boža cźeſcź bywa wjetſcha a wjetſcha mjes nimi, tak cźeſcź toho Boha a Knjeſa, kotrehož mjeno woſtanje do wěcźnoſcźe.

Biblija.

S cźaßa natwarjenja naſcheho Božeho domu nimamy tu žanych knihow a aktow w Noßacźizach — khiba Bibliju, wulku němſku bibliju Lutherowu ſ Lutherowymi wukładowanjemi. Tutu je wobßedźała mandźelſka twarza, knjeni Urſula Helena von Ziegler und Klipphauſen geb. von Gersdorf auf Lautitz. Wona je ju doſtała wot ßwojeje macźerje pſchi narodźe najmłódźſcheho ßynka w lěcźe 1655, a to Seleny ſchtwórtk, 25. haprleje, kaž je to macź ßama ſapißała. To nam wobßwědczi, ſo je wěrno to, ſchtož druhdźe wo njej cźitachmy: ſo je była luboŕka theologiſkich ſpißow.

„Verbum Domini manet in aeternum“ ſteji na małym ſwonu. Tuta wulka kniha je — hdyž chzył to prawje ſrosumicź — nětko w jubilejnym lěcźe nam widomne wopokaſmo tuteho ßłowa, — a hiſchcźe wjazy, khutne napominanje: Woßada Noßacźiczanſka, poſtaraj ßo, ſo Boże ßłowo woſtanje w tebi, też hdyž moja ſachodna draſta rozpadnje, ſo wona woſtanje w tebi ſa tutu cźaßnoſcź, ſo by ty ſe wſchěmi ßwojimi woſtała pſchi Bosy ſa wſchu wěcźnoſcź!

Pomnik.

Na woltarniſchcźu Noßacźiczanſkeje zyrkwje ſteji wulki epitaph k muri pſchimurjowany. Zieglerjowy pomnik, ßo praji. Ale to njeje pomnik teho von Ziegler, kotryž 1679 Boži dom dowari, ale teho von Ziegler, kotryž je, druhi po nim, ſ knjeſom na Noßacźiczanſkim dworje był. Wo tamnym nimamy žadyn pomnik wjazy. Tola pak drje bu też wón do rowow, kotrež ßu nětkole hiſchcźe ſpody zyrkwje, pokhowany.

Tohorunja wohladaſch w Božim domje wopony. To ßu też pomniki na ſemrětych, woßebje ſe Ziegleroweje ßwójby. Też woni buchu we wumurjowanych rowach pod Božim domom pokhowani.

Tak je ßo to ſtawało też hiſchcźe ſe ſtawami ßwójby Reichsgraf von Breſſler. Tola tuta ma nětko wot někotrych lětdźeßatkow ßem ßwoje ßwójbne pohrjebniſchcźo pod rjanymi dubami Luſcźanſkeje „Schanzy“.

132 lět.

Schto ma to woßebite na ßebi? 132 lět ſkutkowachu we ßwěrnym dźěle w cźeźkim a rjanym cźaßu, w cźaßach měra a wójnow tſjo duchowni pſchi Noßacźiczanſkim Božim domje. Jan Rychtaŕ, kotryž pſchi ſtolětnym jubileju na 16. njedźeli po Swjatej Trojizy — kaž lětſa! — 19. ſeptembra 1779 prědowaſche, bě ſ fararjom wot 1760 hacž 1802; po nim ſkutkowaſche tu jeho ßyn Ernſt Rychtaŕ, kotryž je po wulkim wohnju nowe zyrkwine knihi ſ krótkej hiſtoriju pißał a ſ woßadu wot wojakow wobſchkodźeny Boži dom wuporjedźał a wotpalenu faru twaril. Jeho ſcźěhowaſche faraŕ Michał Domaſchka w lětach 1849 hacž 1892. Tutón ßławny ßerbſki kěrluſcheŕ je ſ Božim domom ßwjecźił 200lětny jubilej w lěcźe 1879, kotryž bě ſjednocźeny ſe ſchulſkim ßwjedźenjom; na njón ſpominaja na ſchtwórcźtyßazlětnym jubileju wſchitzy, kotſiž jón ßobu ßwjecźachu.

132 lět, ſchto wſcho njewopſchijeja wone!

Liſtowanje.

— **Porjedźeńka.** Boža ßłužba w Noßacźizach ſapocźnje ßo dźenßa popołdnju ¼3 hodźin, niz ¾3 hodź., kaž je tu tydźenja woſjewjene było.

— **Wſchě rosprawy** a naſtawki ſa dźenßa ſapóßłane, woſjewimy w pſchichodnym cźißle.

— **K. w B.** ſa 17. po Tr. — **R. w R.** ſa 18. po Tr.

Samokwity redaktor faraŕ Wyrgacź w Noßacźizach.

Czišło 38

Pomhaj Bóh!

Létnik 39

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosć da.

Njech ty spěwaš
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřewˊ će. F.

Serbske njedźelske lopjeno

Budyschin 22. septembra 1929 Bautzen

Czischcź a nakład Smolerjez knihiczischczerńje a knihatnje, sap. druzstwo s wobm. ruk. w Budyschinje

Wukhadza kózdu sobotu a placzi schtwórczletnje 108 skotych pjenjezkow

17. njedźela po swjatej Trojizy.

Sczenje Swj. Lukascha 14, 1—11.

Na měschczanskej hasy steji w nozy wot pjatka k sobocze muz psched samknjenymi durjemi. Ma w rukomaj klucz, ale njewotamknje. Hdyz tak steji a czaka, pschindze něchtó. Tehole so woprascha, hacz njeby jemu durje chcył wotamknycź. „Sabat je so sapoczał, rjeknje, a jako zid dyrbju kózde dźěło, kotrehoz so něšak sminycź mózu, wostajicź.“ Rady bu prósstwa dopjelnjena, a kschescźan pomhasche židej, so mohł staremu waschnju swěrny wostacź. Schtóz kedźbuje, widźi dźensa hischcze mjes židami stareje wěry podobne podawki.

Kajku krutu wolu, kajke swjane myzle su tola czi měli, kiž su tele sakonje sa sabat wudźěłali, so njeje so tajke waschnje psches 2000 lět shubiło. Potom so dźiwacź njetrjebasch, kak czi mužoje pschecźiwo Jesušej stejachu, kiž s krutosczu sa sabat wojowachu. Wschitke słowa rosjaznjenja běchu tu podarmo rěczane; žadyn pismicźk so pscheměnicź njeszmědźesche.

Jesuš je jako prawy syn swojich wótzow swojeho luda waschnja tez dźerzał. Ale tam, hdźez waschnja pschecźiwo lubosczi stejachu, je je stamał. Tohodla sahoji wódniweho człowjeka na sabatnym dnju. Sso wě hidźachu jeho nětk bjes pschestacza. Sa njeho bě tola najwyschsche městno w ludu postajene, — psches hidu bu wón na najnižsche storczeny. Ale k tomu njedóndże, dokelž woni to chzychu, wón je so wjele bóle sam wot so s lubosczu na najnižsche městno sydnył. Tak sjewi Jesuš swoju swobodu wot człowjekow na dwoje waschnje, ale luboscź je s knjesom kózdy ras.

Schtó wě, kak husto su ludźo wo swobodze rěczeli, tón je drje tez shonił, so sebi s tym najbóle chzychu sami sa sebje něschto dobycź. Mózno je, so stonachu pod czežkim spschahom, kiž bychu jim druzy wopraudze kahodnischi czinicź samohli, — Jesuš na to dźiwa, so by kózdy człowjek swobodny był k lubosczi a, so by tajke dozpił, so sameho pschewinył.

Lohka wěz to sawěscze njeje. Ale hdźe dha w swjatym pismje steji, so dyrbi so człowjekej tu na semi derje hicź? Kak by so hewak człowjek se swojej duschu domoj žadał? Kschescźan wě, so ma wot Boha swój nadawk. Sa wschitko, schtoz je rěczał a czinił, ma so psched swjatym Bohom samołwicź, haj, Bóh hlada na smysslenje wutroby. Chzesch potom prajicź: „Ja běch tak strachocźiwy, so sym so pschezo praschał: Schto budźa ludźo k tomu prajicź? Tohodla sym był kaz woni: njescźerpny a njepschecźelny, sawistny, samopaschny a hrosny. Pytał sym, kaz pola druhich widźach, to swoje. Roshněwacź sym so dał a na dobre njesym myslił. Jenoz tak daloko hacz pobožnych trjechich, sym spytał sebi psches pobožne waschnje jich pschipósnacze dobycź.“

Potom cźe Bóh so prascha: „Bě to ta swoboda, w kotrejz bu wjesoły a spokojom?“ A ty dyrbisch jemu wotmołwicź: „Ke tomu njesym dóschoł. Njewěstoscź a njemér, žiwjenje bjes nadźije je było.“

Mój kschescźano, je to wotyknjeny kónz twojeho bědźenja? Ně, ty snajesch psches Boze słowo swoju pychu, swoju krónu: Sswobodu dźěcźi Božich k dobremu!

Psches Khrystuza stejisch w lubosczi. Budź a wostań we wschitkich wokomikach swojeho žiwjenja w lubosczi. Czyń to, schtoz twój Bóh chze, njedźelu a wschědne dny, sjawnje a w po-

tajnym, pſched kſcheſczijanami a póhanami, bjes bojoſcze pſched cžłowjekami: Bóh budže cže žohnowacž ſ wjeßełoſczu a ſ pokojom, a ty ßam budžeſch tajke žohnowanje ſa druhich a w tym ſbóžny.

Sda ßo tebi njemóžna wěz, ßebi to dobycž a ſdžeržecž? Haj, ſa hordeho je njemóžne, ale ſa ponižneho je móžne. Tak dołho hacž myßliſch, ſo móžeſch ßam ßebi ſboże twaricž, njemóže cže twój Sbóžnik wosbožicž. Maſch pak žedženje po tym, ſchtož ßam njemóžeſch dozpěcž, — po wěcžnych kubłach ſa twoju duſchu, — pſchewiń ßo a ßydn ßo na nižſche měſtno pokutnych: Wotewr ßwojemu Knjeſej wutrobu, dawaj jeho ßłowam ßo ſakorjenicž. Jeho wumožeriſki ſkutk na horje Golgatha pſched wocžomaj dodaj ßo Bohu. Wón cže ſnaje a cže lubuje. Wón je ßebi wotmyßlił, cže ſ lutej dobrotu k ßebi cžahnycž. Cžeſcž Boža budže twoja cžeſcž. Hamjeń.

Žnjowy džakny kěrluſch.

Toh' Knjeſa khwal, o moja duſcha,
Khwal nětko Boże dobroty!
Wón je tež lětßa, — džak jom' ßłuſcha! —
Nam wobradźił žně bohate.
Wo Božej mozy, dobrocže,
Jow ßwědczi kóžde ſtworjenje.

Tuž póſnajmy nětk ſ džakownoſczu,
Kak Bóh je hnadnje ſakhował
Te dary, kiž ſe ſchczedriwoſczu
A ſ lutej luboſczu nam dał.
A ſ wjeßełoſczu ſpěwajmy,
Kak wulke Boże dobroty!

Wot Boha wſchědnje ježiwjeni,
S joh' ruki ßměmy wſchitko bracž.
Tuž bratſja, njeſapomńmy ženje
Sso jemu ſa to džakowacž!
Ně, khwalmy ſ hnutej wutrobu
Wſchu ßwěrnu luboſcž wótzowſku!

A tak nětk pratwje užiwajmy,
Schtož Bóh tón Knjes nam wobradži!
Se ſawidženjom njehladajmy
Na tych, kiž wjaz' ßu doſtali!
Naſch Wótczeż, kiž nam wſchitko da,
Tón wě, ſchto kóžды potrjeba!

H. B.

W ßłónczнej krajinje.

Powěſtka wot Khriſtiny Royoweje.

(Pokračžowanje.)

Ale — woni ani njepytnychu, ſo ju tu mějachu. A tola bě wona jónu hižo naſajtra dobru poliwku nawariła a Jurigu a Pawlika — haj tež Dunaja, kotryž bě ju radoſczіwje witał — ſ tykanzom ſwjeßeliła, kotryž bě ßobu pſchinjeßła. Pawlikej bě tež worjechi pſchinjeßła. A jako jemu Leßina nowe wobleczenje a kłobuk pſchepoda, pomhaſche hólza ſwobleкacž. Bě jemu hnydom ſ pſchikładom jara dobra. A hacžrunje wona mjes doroſczennymi ſkoro niczo njepowědaſche, rosmołwjeſche ßo hnydom, hdyž běſche ſ hólzom ßama. Mějeſche jara miły, pěkny hłóß, trochu tak ſrudny kaž brěſny ſchumja. Jako Liſchka pſchińdże, da jemu też tykanz. Schtož ßo ju praſchesche, na to jemu wotmołwjeſche. Rubař dyrbjeſche ßebi wutrěcž ,tak jemu to do woczow ſtupaſche, tak huſto hacž na nju hladaſche.

„Ty ßy derje cžinił, ßynko, ſo ßy ju ßem pſchiwjedł“, praji Juriga Leßinje po tydženju. „Ty njeißy ßebi wopak myßlił, ſo ßo ſ mojim hólzom ſawjeßeli.“

„Schtó njeby ßo ſ tym ſawjeßelił!“ ſdychny Leßina.

Móžeſchtaj ſpokojenaj na džęło khodžicž, wědžo, ſo njebudže młodej žonje ſtyſkno. Ach ně, to jej tež njebě. Njemějeſche ſa to ani khwile. Płokaſche, ſchtož nadeńdže maſane, tež Juridzy a Pawlikej; warjeſche, rumowaſche. Krajeſche a ßuſcheſche hriby, kotrež bě ſ Pawlikom pytała a tohorunja wſchelake ſela. A hdyž njemějeſche niczo cžinicž, płataſche draſtu; tež Liſchzy ſeſchi koſchlu. A ſažo: wuſchiwaſche nowe rjane rukawy.

To dyrbjeſche kóždy pſchidacž, ſo Pawlik jej jara derje poßłužowaſche. A wſchitko jej wupowěda, tež wo ßwojej ßłónczнej krajinje. Hižo druhi džeń wjedžeſche ju tam. Tež ßwoju knihu jej pokaſa, a wuczeſche ju, w njej ßłowa ſpóſnawacž. Wona poßłuchaſche rad. Druhdy bě jara ſamyßlena a zyle njeſbožowna.

Pawlik wědžeſche, ſo ßebi wěſcze myßli na ßwojeho hólza. Mějeſche ju jara lubo, džeń a bóle. Hdyž do hór džěſchtaj wjedžeſchtaj ßo kaž džěſczi ſa ruku.

Jako rady tajka ſamyßlena nad ſchicžom ßedžeſche, klaknyß Pawlik k njej, ſaprě ßwoju ſłotowłoßatu hłowu k jeje ramjenju:

„Cžetka, něwěrno, Wy želicže ſa ßwojim hólzom? Ale njebojcže ßo, wſchak jeho mój dwejo namakamoj. Ssym Knjeſa Jeſußa proßył. Wón mi to da.“

Storhny ßo. Hladaſche na njeho. Potom ſtłóczi hłowu k ßebi. Nahłowjaze rubiſchko bě ßo jej ſ hłowy ſwjeſło, a ßłónczo ßwěcžeſche na dwě wobliczi ſe ſłotymi włoßami wobrubjenej, kotrejž běſchtej běłej, pěknej, ſ róženi na lizomaj, jene kaž druhe.

„Namakaſch mi ty jeho, Pawliko?“

„Namakam jeho, cžetka! Wy jenož mi dyrbicže powědacž, kajke je było.“

„Tajke, kajkiž ßy ty, jenož małuſchke.“

„Móžeſche hižo běžecž?“, wopraſchowaſche ßo Pawlik dale a połoži mjehkej ruczży wokoło cžecžineje ſchije. Ach, to je było hižo tak dołho, ſo jeho njebě žana macžerna ruka majkała.

„Ow haj! Hdy bych jeho wjedła, by hižo zyły kruch běžało, a tež hižo ßame.“

„A kak ſcže ßwojeho hólza wołała?“

„Miſchko běchmy jemu narjekli.“

„Tuž, hdyž ſažo pónđžemoj jeho pytacž, budžemoj wołacž: Miſchko! Miſchko! Abo wjele bóle, wy dyrbicže to wołacž, mje ßnadž by ßo wón bojak, dokelž je hiſchcže maliczki. Cžetka —“ hólz ßo wutwiny ſ wobjimanja młodeje žony, — „hdy je ßo wam hólz ſhubił?“

„Hdy?“ Wona cžinjeſche wulkej wocži. „Njetwěm, Pawliko! Hdyž mam tola tajku džiwnu hłowu! Huſto mje boli — a potom njetwěm niczo. Ale tu w tutych horach je mi derje. Nimam tajku cžežu na wutrobje kaž tam pola naß.“

„Wěſcze, ſchto? Wy mohła pſchezo tu pola naß wostacž! W ſymje bychmy do wßy ſchli; wſchak je w naſchej khalupje doſcž ruma! Mamy jenu iſtwu, jenu kuchinu, jenu komorku; ſnjeßli bychmy ßo też.“

„Ja bych rad wostała pſchi tebi.“

Pawlikowej wocži běſchtej polnej ßylſow. Cžujeſche luboſcž w ßłowje młodeje žony.

„Ja mam waß też jara lubo, wěrcže mi to!“ wobkruczowaſche hólz wutrobnje. „Haczrunjeż ßym nochzył, ſo byſchcže

pschischła, a nochzył Wam poßłużowacź, dokelž dyrbjach knjesa fararja wopuschczicź. Wón je mje telko dobreho wuczik! Ale něwěrno, ja wam tola pschezo prawje ßłużu? Budże Knjes Jesuß jo mnu spokojom? A hdyž je tole mój kschiž, njeje wón sawěscże cżežki a mje tež njeczischczi. — Ale, mój wěczachmoj tola wo waschim hólzu!“

„Haj, tam domach praja ludźo, so je jeho wěscże dźiwje ßwinjo rostorhało; ale ja tomu njewěrju.“ Wona wiesche je hłowu. „Ja wěm, so je wón hischcże żiwy. Tohodla dyrbju jeho pschezo pytacź. Ja tomu njewěrju.“

„Ně, njewěrcże tomu!“ pokojesche ju Pawlik sahorjeny. „To ßu jenož tajke wěcże! Wschak ßym tež ja był tajki mały, jako ßym ßo w horach ja Wahom schubił a mamiczku njenamakał. Knjes Jesuß njeje dał, so by mje dźiwje swěrjo rostorhało. Wón je tež waschehó hólza schkitał. Wschak by jeho tež skoro tón smij, tón Herodasch jeżrał, a tola staj jeho Josef a Marja wot=njeßłoj!“

„Tebje je potajkim twoja maczerka namakała?“ wjeßeleschе ßo Leßinowa. „A kak je to było?“

„Hdyž chzecże, powěm wam to wscho nadrobnje. Maczerka pytasche hriby. Tu wußłyscha nadobo dźěczo płakacź. Wona dźěsche ßo pscheßwědczicź, a tuž wuhlada tajkeho małeho hólza w koschulzy a boßy nosy běžo po schczeżzy. Wołasche wo wodu. Wona da jemu wody a khlěba. A dokelž wono njewědźesche, czeje je, donjeßy jeho domoj. Tam da wona, schtož ja wěm, sjawnje wosjewicź, hacž nichtó żane dźěczo njepyta. Ale nichtó njepytasche. A tuž ßu mje tak wsali ja Boże sapłaczenje kaž dźěd Juriga. — Ale czetka“ — ßo hólz pschetorhny, „ßnadź je tež waschehó Mischku něchtó tak namakał a ßobu wsak! To budźemoj jeho podarmo po horach pytacź! Schtó wě, hdże je wón skhowany?“

Leßinowa ßo sruna a położi wobej ruzy na czoło, hladasche runu měru do hór, scheptasche połwótsje: „Schtó wě, hdże wono je skhowane?“

„Njebojcże ßo!“ troschtowasche ju Pawlik. Wschak Knjes Jesuß wěscże wě, hdże wono je! Budźemoj jeho proßyczź! Wón nam pomha, jo namakacź. A wschak nětkle telko żonow do hór khodźi. Kóżdeje ßo wopraschам, hacž njeje hólza nadeschła. Ssnadź pschińdźemoj na tu, kotraž jeho ma.“

Wot teho dnja rosmołwjesche ßo Leßinowa kóżdy dźeń se Pawlikom wo ßwojim Mischku. Pawlik dyrbjesche ju wuczicź, kak ma ßo ke Knjesej Jesußej modlicź, so by jej powědźił, hdże jeje hólza ma. So je żiwy a so jeho saßo namaka, to wěrjesche. Wot toho dnja bu bóle sřěczniwa. Na jeje blědym wobliczu sapoczachu saßo róże kcźěcź.

Juriga dyrbjesche ßebi pschemyßlowacź, na koho by tak jara podobna była. Derje bě jim wschitkim pola njeje. A woni jej tež wschitke pschecża dopjelnichu, kotrež jej na woczomaj wot=hladachu.

(Pokraczowanje sczěhuje.)

Wěczność.

Wěczność, ty
Sswětło ßy,
Sswěcź ßo we czaßu,
So ßo mała wěz by mała,
Wulka pak nam wulka sdała.

Tu twjerdy dom ßej twarimy
A tola zusy hosczo ßmy,
Hdżež pak je wěczne bydleńczko,
Tam satwarimy mało ßo.

Sswjaty kschiž.

Běchmy hischcże domach a běchmy małe dźěczi. Hdyž běch=my wjeczor do łoża schłe a nasche paczerje wuspěwali, by k nam husto nascha macź pschischła a by prajiła: „Wy dźěczi, prjedy hacž wußnjecże, sczińcże kóżdy krócź znamjo ßwjateho kschiża na czoło, wutrobu a żiwot; tak potom żane sće mozy nad wami żaneje mozy njesměja, a to czińcże w mjenje Boha Wótza, Ssyna a Sswjateho Ducha. A hdyž rano wotucźicże, czińcże tež hnydom tak.“ To běchu jara wulzy ważne ßłowa.

Młodźi ludźo, kiž jutry schulu wopuschcża, maju drje wschitzy tón wotpohlad, dobri, wosnamni ludźo byczź, tola druhdy někotre mjes stych ludźi pschińdźe a czi po czaßu nad nim tajku móz dobudźa, so woni po wopaczných puczach khodźia Tohodla, wy młodźi ludźo, njedajcże żadyn dźeń nimo hicź, so njebyschcże ßwoju rańschu a wjeczornu modlitwu wuspěwali, a sczińcże nad ßobu znamjo ßwjateho kschiża! Potom żani sti ludźo, żane sće mozy nad wami móz njesměja.

Tu ßu ßerbske starschi; wone njechadźa żane ßerbske dźěczi měcź. Schtó dha jim to nuts dawa? Żadyn dobry duch? Ně, to na żadyn pad niz! Ale sti ludźo, sće mozy duja do nich tajku kotwrótnosczź, so woni tak sće czinja. Tohodla, lubi starschi, njedajcże żanemu dnjej nimo hicź, so njebyschcże ßwoju rańschu a wjeczornu modlitwu wuspěwali, a sczińcże na ßo znamjo ßwjateho kschiża; potom sće mozy a sti ludźo nad wami żaneje mozy wjazy njesměja, a wy budźecże wasche dźěczi k dobrym Sserbam wotczahnycź.

Sserbszy studencża drje ßu swoprědka, hdyž na schule du, wschitzy dobri Sserbja. Tola pak něktoreho druhdy Sserbam njepschecżelne mozy, njepschecżelski duch mozy nabywa; wón schubi wschu luboscź k ßwojemu ßerbskemu ludej, a posdźischo, hdyž do sastojnstwa pschińdźe, wón niczo ja Sserbstwo njeczini; wón ßo Němzow boji. Pola něktoreho je hischcże hórje, tón ßamo Sserbstwo podrywa. Wón je w putach stych mozow.

Tohodla, lubi ßerbszy studowazy, njedajcże żanemu dnjej nimo hicź, so byschcże ßwoju rańschu a wjeczornu modlitwu njespěwali a sczińcże nad ßobu znamjo ßwjateho kschiża, potom żaneje mozy nad wami żaneje mozy njesměja. Na ßwjatym wotraża ßo wschě sće mozy, po wěrje naschich wótzow; nad ßwjatym wotrasy ßo wscha Sserbam njepschecżelna stóscź. A wy budźecże posdźischo, hdyž do sastojnstwa pschińdźecże, ßwěru dźełacź sa nasch narod, a budźecże ßłużicź naschemu ludej, Bohu k czesczi a Sserbam k wużitku. To daj Bóh!

A. H.

Biblija.

Abo mohł też napißacź: „Niz: czitaj a wěr! ale: czitaj a pruhuj!“ Czaßopiß „Literarische Welt“ pißasche něhdże tole: S pschedawanjom biblije dże to nastajnje a jara khutnje wróczo. Kelkoż ßym widźał, samjelczuje tole wusnamne jewjenje to nowinarstwo, kotrež hewak podeńdźenja, w zyrkwi ßo stawaze, wobschěrnje rospißuje. Biblija je lětstotki dołho była ta najbóle popularna a sdobom ta najwjetscha kniha, kotruž je Jendźelska czitała. Jeje popularnosczź njeje ßo prjedy żenje poshubjowała. Nawopak, wona nastajnje postupowasche. Ja buch nětko wot najwjetscheje autority na tutym polu, na kotrejež ßłowu njeßměsch dwělowacź, tak potwucżeny, so to s rospschescżeranjom biblije nětkole bjes dwěla a pschestacża (definitiw) wróczo dże, a to tak, so je to kaž na duchownym tak na hospodarskim polu, nanajbóle nastróżaze.“

Tole potajkim pische „Literarische Welt“, czaßopiß, kotryž dyrbjak w tajkimle padże wobhonjeny byczź — hižo ßwojeho

mjena dla. To je ßebi też „Weißeritz-Zeitung" myßliła a wězku pschewsaka pod napißmom „Spadowaze rospscheścźěranje biblije".

A kak nětko ſ tutej wězu je? Najwjetscha autorita na tutym polu je „Britiſke a wukrajne bibliſke towaŕſtwo", to najwjetſche a najßławniſche po zyłym ßwěcźe ſnate bibliſke towaŕſtwo. Wono piſche w ßwojej rosprawje wo lěcźe 1928, kotraż bu w juniju wudata:

„Rospſcheścźěranje biblije w poßlednim lěcźe — 1928 — je rekord, kajkiż njebu w zyłym cźaßu — biblije — hiſchcźe dozpity, mjenujzy 11 399 540, to je pornjo 1927 jich na 1 262 826 wjazy."

Tole je wěrnoſcź. A hdyż wona komu ſtaroſczow cźini, je tola jenoż tym, kotſiż nětko hižo lětſtotki dołho pſchecźiwo bibliji wojuja — ale podarmo!

Njejewi ßo to jich njemóz?

Parola Sowjetrußowſkeje ma mjes druhimi też tu ßadu: Pſchecźiwo zyrkwi a naboźinje! Móżeſch też prajicź: „Precź ſ zyrkwju a naboźinu, zyle precź!" A po tutej ſaßadźe też cźinja. Schtoż cźinja, njeje pſchezo wuſpěſchne, je druhdy też ßměſchne.

Tak je Sowjetwyſchnoſcź w poßlednim cźaßu cźiſchcźěrnjam woßebity wukas dała, kak měłe pißacź mjena woßobow, kotreż ßu ſa naboźinu a wěru wuſnamne. Mjes druhimi bu poruczene, ſo maja ßłowa każ Jeſuß, Khryſtuß pſchi ſpoczatku ſ małym pißmikom pißacź a niz ſ wulkim. Tutón wukas ſroſumicź a wſcho po nim prawje cźinicź, njebě pak tak lohke. Tuż ßo cźiſchcźeŕnja pola wyſchnoſcźe wopraſcha, kak ma ßo to pſchi druhich wěrywuſnacźach ſadźeržecź, na pſchikład pſchi mohamedanſkim. Wotmołwa poruczi, ſo maja „Allah" — to je ſa Mohamedanow mjeno boha — ſ małym pißmikom cźiſchcźecź, „Mohamed" — to je mjeno profety a ſałożerja ſ lěta 622 — pak ſ wulkim pißmikom. S małym maja też ſapoczecź mjena: „Jehova, Bóh, Zebaoth", ſ wulkim pak ſaßo „Mójſaß". Runje tak dyrbja ſ wulkim pißmikom cźiſchcźecź mjena każ: „Buddha, Zeus, Jupiter" a wſchitke mjena bohow ſtareho póhanſkeho cźaßa.

Kak maja ßo mjena kſcheſcźijanſkich ßwjatych pißacź, njeje ſ wukaſami hiſchcźe ſrjadowane, tola ßu ertnje ſhonili, ſo maja tute mjena, hdyż ßo w někajkim ſwiſku ſ nabożnymi wuraſami trjebaja, małe pißacź.

Hewak maja ßo kſchcźeńſke mjena wulke pißacź, — t. r. tak po prawom tam w Rußowſkej njeßměſch wjazy prajicź, ale mjena, ſ kotrymiż bywaſch wołany. S teho naſtawa nětk ſpodźiwna wěz: Rěka-li żadyn Rußa Lukaſch abo Matej, piſaſch jeho mjeno wulke, ale chzeſch-li pißacź: „evangeliſta Lukaſch", dyrbiſch pißacź „evangeliſta lukaſch," runje tak „kſchcźenik matej."

unmlioawh igſ nbimgſloh-—, ",okwſk ſtóaKfkſ Zekik.k0-ck e-

Tutym ßwjatym a evangeliſtam budźe to wſcho jene, kak jich mjeno ludźiczkojo Rußowſkeje pißaja, ale cźi wboſy pißmikiſtajerjo a cźiſchcźerjo, hacź budźa woni ſtajnje wědźecź, hacź maja mjeno wulke abo małe pißacź! Ssnadź by dobre było, by-li Sowjetrußowſka dotalne nowotnoſcźe wo jenu pſchiſporika a wunamkała „ßrěnje pißmiki", kotreż njeßu ani wulke ani małe. Potom by ßebi wěſta byka, ſo ßo tutón jeje wukas ſtajnje prawje dopjelni.

Zyrkej a ſtat.

Saſki ßejm bě ſ hłoßami kommuniſtow, ſozialdemokratow a demokratow namjet pſchijał, ſo prěnjej ſchulſkej lětnikaj nimataj ani nabożneho roswuczowanja ani roswuczowanja we ſnajomſtwje żiwjenja (Lebenskunde). Miniſter dr. Bünger měni, ſo je tuto wobſamknjenje, ſa kotreż je ſakſke wuczeŕſke towaŕſtwo wuſtupiło, pſchecźiwo wuſtawje, a je ßo ſapowědźił, tutón nowy ſakoń pſchewjeſcź. Scźěhnk toho budźe, ſo budźe ßo pak miniſter pak tamna wjetſchina ßejma, kotraż je ſa njón hłoßowała, na ſtatny ßud wobrocźicź, ſo by tutón ßud wěz rosßudźił. — To ſda ßo nětkle w Sakſkej tak waſchnje bycź, ſo wulkoſtatny ßud na pomoz wołaja.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

S Rakez. 15. njedźelu po Sswjatej Trojizy wotmě knjes ſuperintendenta Budyſki ſ pſchewodom jeho ßerbſkeho ſaſtupnika knjeſa wyſchſcheho fararja Sarjeńka-Khwaczańſkeho w naſchim Rakecźańſkim Bożim domje zyrkwinſku viſiitaziju. Dokelż woczakuju, ſo budźe rosprawa wo tutym rjanym ßwjedźenju ſ wuſtojniſcheho pjera podata, chzu jenoż něſchto naſpomnicź. Zyrkej běſche hacź nanajrjeńſcho ſ pletwami a wěnzami wupyſchena, ßwjecźachmy wſchak ſdobom też żnjowy dźakny ßwjedźeń. Wopyt na woběmaj Bożimaj ßłużbomaj bě dobry. Po němſkim kemſchenju, pſchi rosrěcźowanju ſ woßadnymi ſaſtupjerjemi na farje, ßo knjes ſuperintendenta Fröhlich mjes druhim praſcheſche, kak ſ blidowymi pacźerjemi w jenotliwych wßach a domach ſteji. Běſche wſchak to njewocźakane praſchenje, a njewěm, hacź je wotmołwa ſpokojaza była. Wotpohlad tutych rjadkow je, na kóźdeho, kotryż je cźita abo ßłyſchi, njech je tele praſchenje ſtajene: Kak ſteji w twojim domje ſ blidowymi pacźerjemi? A Bóh chzył dacź, ſo piſi tazija njeby bjes żohnowanja woſtawa też w tutym naſtupanju! —.

W Roßacźizach ßmy ßwjecźili 16. po Sswj. Trojizy 250-lětyn jubilej Boźeho domu, kotryż je woßada naſcheho „Pomhaj Bóh" ßobu ßwjecźiła. Sswjedźeń bě jara rjany. Bóh tón Knjes je dał ßo jemu derje radźicź we wſchěm ſwonkownym; wón też to da, ſo ſnutſkowneho a najſnutſkowniſcheho żohnowanja ſměje wjele zyła woßada każ kóżdy dom a kóżdy jenotliwy. S dala a ſ bliſka je jich jón mnoho, jara mnoho ßobußwjecźiło. Naſch Boży dom drje telko kemſcherjow — wone ſtejachu hacź na kěrchow won — njeje wuhladał na jenym dnju a Roßacźizy niz telko hoſcźi, kelkoż bě ßo ſhromadźiło we wulzy pyſchnje wupyſchenej wjeſzy, każ we wſchěch wjeſkach naſcheje woßady, ſ kotrychż bě ßo kóżda woblekła ßwjedźeńſku pyſchnu draſtu. Dźeńßa, 17. po Sswj. Trojizy, doßwjecźimy tutón żadny ßwjedźeń ſe żnjowym dźakným ßwjedźenjom.

W Żitawje budźe 28. a 29. ſeptembra 8. krajny dźeń towaŕſtwow kſcheſcźijanſkich ſtarſchich (8. Landeselterntag der chriſtlichen Elternvereine Sachſens). Ssobotu wjecźor ßu poſtrowjenja a powitanja, njedźelu rano w 9 hodź. je ßwjedźeńſka Boża ßłużba w Janowej zyrkwi a w 11 hodź. Boża ßłużba ſa dźěcźi w ßamßnej zyrkwi. Po wſchelakim druhim budźe ßo ½3 hodź. ßwjedźeńſka ſhromadźiſna ſapoczecź w „Drei Kronen". Prěni hłowny pſchednoſchk ſměje farař Veit: „Kak ſchkitamy naſche dźěcźi pſched natykowanjom naſcheho cźaßa?" Druhi hłowny pſchednoſchk ſměje knjeni Maiſchowa: „Hdźeż macź, tam je też domiſna; je to wſchudźom tak?" Poſtawniſtojo pſchi ßwjatocźnoſcźach ßobuſkutkuja, tohorunja ſ wěże duja. Budźe tam tuż ſajimawego a ważnego wjele. A je nuſne, ſo ßo ſtarſchi ſaběraju ſ nadawkami, kotreż maju, — je pak huſto doſcź njeſnaja. Tuż mohł tutu ſkładnoſcź wużicź — a ju wużij!

Liſtowanje: A. H.: Mějcźe dźak! — Tohorunja W. w J. R. w R. ſa 18. po Tr. — R. w M. ſa 19. po Tr.

Samokwity redaktor farař Wyrgacź w Roßacźizach.

Czišło 39

Pomhaj Bóh!

Létnik 39

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosć da.

Njech ty spěwaš
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Serbske njedźelske lopjeno

Budyschin 29. septembra 1929 Bautzen

Czischcź a nakład Smolerjez knihiczischczeŕnje a knihaŕnje, sap. druźstwo s wobm. ruk. w Budyschinje

Wukhadźa kóždu sobotu a p'aczi schtwórczlětnje 108 ikotych pjenjezkow

Na swjateho Michała.

Sezenje swj. Mat. 18, 1—10.

Wulki swjedźeń swj. Michała, arzyjandźela, a wschitkich jandźelow padnje létša na njedźelu, tohodla dyrbjał so też wschudźom, kaž prjedy, swjecźicź, so njebychmy jón zyle shubili a sabyli, — smy hižom pschewjele shubili je starych waschnjow a swjedźenjow.

Swj. Michał je tón mjes jandźelemi, kiž so w swjatym pišmje najhuscźischo mjenuje. Wón je tón wojowaŕ mjes jandźelemi, kiž je wójnu wjedł w njebješach pschecźiwo djabolej, kaž to w sjewjenju swj. Jana cźitamy na 12. stawje wot 7. hacź do 12. schuczki. Cźitajcźe sebi ras tutón rjany wotdźěl swjateho pišma! Tehdom je Michał dobył a cźert bu wustorčeny s njebješ. Tohodla je swjaty Michał pomhaŕ wschitkim, kiž pschecźiwo stemu wojuja, we wojowanju, kiž w kóždej duschi kóždy cźaš žołmi: tu kraleństwo Boże, tam kraleństwo hele. A njeso prósdne słowa sa naš, hdyž w 91. psalmje cźitamy: Tón Knjes je swojim jandźelam pschikasał twojedla, so bychu cźe sakhowali na wschitkich twojich pucźach, so bychu cźe na rukomaj njeźli a ty swoju nohu wo kamjeń njestorčił. Sso wě, hdyž njewěriš, so jandźelso su a tebi pomhaju, to też ženje njebudźeš jich wobarnowazu móz spósnacź a pytnycź. Kak husto je naš Knjes Khrystuš sam wo jandźelach rěcźał a wo jich wulkeje mozy! Też w dźenźnischim swjatym sćenju s jeho erta słyschimy sašo wo nich. Wosebita słužba je jim poruczena, dyrbja hladacź na dźěcźi, so so jim niczo sleho njestanje. Hdźež njewinowate dźěcźi su, tam su Boži jandźeljo. Tohodla nam naš Knjes na dźenźnischim swjedźenju też wosebje dźěcźi pokasuje jako te, na kotrež mamy pschede wschěm kedźbowacź. Njesměmy w hordosći jedyn psches druheho bycź chcycź, ale dyrbimy, kaž dźěcźi, so ponižowacź a jim runi bycź w cźistosći myslow a dusche.

Tak rozumimy Knjesowej dwě napominani, so njesměmy młodym žane pohórschenje dawacź a so so njesměmy dacź sawjesćź psches druhich ludźi pohórschenje.

W naschim cźasu mózesch tak husto słyschecź, so ludźo skorźa sadźerženja młodźiny dla. Je wěrno, so nascha młodźina, też nascha serbska, s dźěła tajka wjazy njeje, kajkaž je w prjedawschich cźasach była. Ale s tym, so jenož skorźimy, to hinak njebudźe. Smy so hižom ras prascheli, kak pschińdźe, so tomu tak je? Chcemy sebi to dźenża rospominacź! Pschi tym budźemy widźecź dyrbjecź, so su s wulkeho dźěła starschi sami na tym wina, so druhdy s dźěcźimi tak hubjenje steji. Kak husto słyschisch wot starych ludźi sle słowa a widźisch sle skutki, kak husto domach pola starscheju tak njeje, kaž dyrbjało bycź. Hdźež je sły duch sle knjesom, tam njemóžemy žadacź, so njeby też dźěcźi so pschimał. Tak móžemy dźěcźi namakacź, kiž pschi swojej młodosći hižom, kaž stari, hanjeja a so rocźa a njehornje a njehanbicźiwje rěcźecź móża. Kaž stari? Hacź bychu cźi k tomu prawo měli? Tu widźimy wuspěch tajkeho cźinjenja, a to dyrbi kóždeho nusowacź, sam na so kedźbowacź, so njeby młodym k pohórschenju był. Schto praji Knjes? Lěpje by tajkemu było, so by młynski kamjeń na jeho schiju powěšnjeny był, a wón potepjeny był w morju, hdźež najhłubscho je. Bóh Knjes chce naschu młodźinu měcź, jemu jara wjele na njej leži, tohodla žada wot naš wschu swěrnosćź a staros ćź, so bychmy młodym pomhali a jim słužili, kaž je wón jandźelam pschikasał, jim słužicź. Haj mjes

wschitkimi dobrymi skutkami, kiž mamy jako kschesczijenjo czinicz, žadyn wjetschi njeje, hacz tón, młody lud prawje woczahnycz k Božej czesczi. Tohodla dyrbja nan a macz, wotroczy a dzowki, fararjo a wuczerjo w schuli zo hromadze namakacz k tajkej słužbje, kiž je woprawdze tez Boža słužba. Tajka słužba dyrbi czi něschto lube a rady czinjene bycz; a jandželjo, kiž stajnje wobliczo njebjeskeho Wótza widza, budu czi s wjeselosczu pomhacz a Bohu pschipowědacz twoje skutki.

K tomu nětk tez pschińdze to druhe. Schtóž chze druhich wobarnowacz pched pohórschenjom, zam njesmě dacz zo samjesczi pisches druhich pohórschenje. Pohórschenje pschińcz dyrbi, praji Knjes, a běda zwětej. Kschesczijanam pak njesmě wot zwěta bycz; tak Knjes nam praji, kak mamy zo pschi tym sadzerzecz. W pschirunanju nam praji. Hdy by to jene s teju dweju bycz dyrbjało, so, hdy by nosy abo ruzy skhowacz chcył, by do wěczneho wohnja zo czisnył, abo je-li so by do njebjes chcył, by zej dyrbjał dacz nohu abo ruku wotrubacz, potom dyrbi wěczna sbóžnoscz czi wjazy bycz hacz noha abo ruka; dyrbjał radscho nohu a ruku woprowacz, hacz wěczne žiwjenje, byrnjez nohu a ruku tez rady wobkhował. Knjes měni, so je pohórschenje wulke a wabjaze, a wjele człowjekow je, kiž myslja, so bjes toho njemóža žiwi bycz. Na pohórschenje pak złuscha hela a zmjercz. Hdyž chzecze tohodla tuteho stracha zo minycz, dyrbicze wojowacz, a hdy by waš tez runje tak jara bolało, jako by wam něchtó ruku abo nohu wottorhnył. Masch pschecżela, kiž je tebi kaž „twoja prawa ruka“, pschinjese tebi pak pohórschenje, to zo dzěl wot njeho, je tebi lěpje, so jeho sgubisch, hacz so wěczne žiwjenje a Khrystuza pschisadzisch. Wojowanje wschak je wulke, ale tu mamy myslicz na to, so je Bóh nam pomharjow dał, kiž nam k ruzy zu, hdyž zo wo to jedna, pschecziwo stemu zo wobaracz. Proschmy jeho, so by nam póslał zylu zwojich njebjeskich jandželow na pomoz, so tu ryczerscy zo bědzimy a jónu zo pschewodzamy do njebjeskeho kralestwa.

To chze dzenznischi zwjedzeń nam prědowacz, so bychmy wědzeli, so w naschim wojowanju zami njesmy. We wěrje a dzakownosczi chzemy jón zwjeczicz, kaž zu stari czinili, tutón zwjedzeń zwj. arzyjandzela Michała a wschěch jandželow, a Bóh Knjes budze, toho krucze zo nadzijamy, zwoje žohnowanje na tajke zwjeczenje położicz. Hamjeń. R. w R.

Stary kěrlusch na zwj. Michała.

Cže, Božo, wschitzy khwalimy a twoje mjeno czesczimy,
So zwjatych jandželow zam ty nam k słužobnikam stworił zy.

Czi jara jasnje zwěcza zo a widza twoje wobliczo,
Ssu twojej woli posluschni a k naschej słužbje hotowi.

Czi njespja ani njedrěm'ja a tak zo zwěrnje sadzerza,
So pschi tebi, o Jesu, zu a twoje stadło swarnuju.

Sły njepschecżel a stary smij zo s hněwnej stósczu rossłobi;
Wschě jeho myzle na to du, rosehnacz czrjódku wěrjazu.

Kaž prjedy k hrěchej pschinjesł je tón zwět, tak jón nětk [moricz chze;
Tu zyrkej, złowo, pózczitosczu wón wutupicz chze hněwnje dosczu.

Tak pyta nasche njesbožo a jako law dze wokoło;
Te zycze wlecze s leznosczu, so by mohł schkodzicz kschesczanstwu.

Tu khwilu pak czi jandželjo wobstražuja to kschesczanstwo,
So bychu czerta leznosczi tu nad nikim móz njedali.

Hlaj, Daniel to shonił je, hdyž mjes lawami zedzesche;
Tez jandželjo zu Lothewi se wschitej' nusy pomhali.

Ta hěza w pjezy žehliwej tsjoch mužow wopalika njej';
Hdyž běchu we tym płomjenju, k nim pschińdze jandžel s pomozu.

Tak hischcze Bóh nětk wupomha nam se stósczе a njesboža
Pisches zwojich zwjatych jandželow, tych naschich zwěrnych [wajchtarjow.

Sa to cże, Božo, khwalimy a twoje mjeno czesczimy,
Kaž tez ta zyła jandželska czi wěczu czesczu a khwalbu da.

My proš'my, so by kóždy czaš jim kasał, wostacz pola naš
A sdzerzecz zwoje stadleschko, kiž ty zam pašesch pisches złowo.

Nošaczanski Boži dom 250 lět.

Wschě tsi swony, kotrez nětko hižo schtwórczityšaz lět dołho na Nošaczičzanskej wěži, kotraž ma tak dziwnje tołste murje, zwoju słužbu wukonjeja, swonjachu sobotu 14. septembra połodnjo a wjeczor po poł hodzinje, a sczelechu zwoje synki do wschěch kónczin: saswonichu jubilejskemu zwjedzenjej zwojeho Božeho doma, s kotrymž zu zame jubilejne, zwjedzeńske. A nasajtra wotewrichu sazo zwój mošasny ert a pschipowědachu do dala a bliska, so je zwjedzeń tu.

A so tu zwjedzeń woprawdze je, wo tym zwědczachu po zyłej wošadze selene pletwy, wošebje pak w bliskosczi Božeho doma a na nim. A w nim hischcze wjele bóle. Młodzina a žony a mužojo, wscho bě zo wobdzělilo, plesczi a wicz a pyschicz. Pletwy — „korlanty“ Serb praji, — a czestne wrota běschtej pilnej ruzy a dzakna wutroba pschihotowałej, woprujo po nozach měr a wotpoczink. A k tomu tych wěnzow wjele a druhich selenych a kwětkojtych debjeńkow. A Boži dom zam, kak rjenje a pěknje bě wupyscheny wot delekach hacz k wjerchej nutskach a wonkach wot durjow hacz horje na wěžu. — Je czežko, s wošady pisacz rospravu wo tym, hdyž ma zo něschto wukhwalowacz; tohodla: schtož skhwalenjow tu sapisamy, s teho bjerjemy, schtož bu nam na jubilejnym dnju a po nim wjele krócz prajene a wobkruczene. —

A hižo pschiczahowachu hosczo do wošady wot wschěch bokow. Mjes nimi wošebje stari wošadni; s dala a s bliska pschikhadzachu, zwjeczicz jubilej toho Božeho doma, w kotrymž běchu něhdy dostali zwjatu kschczenju a kschczeński zlub wobnowili, we kotrymž kleczachu pched wěrowańskim woltarjom a pschi zwjatym wotkasanju. A schtóž bě pschi tym duzy nimo Božeho doma, tón jón wopyta a — zo radowasche.

A sazo swony saswonichu a wołachu do zwjedzeńskeje Božeje słužby. W Schpikałach hromadzesche zo pod selenymi pletwami zwjedzeński czah a poda zo s wustojnej hudzby Bukeczanskich posawnistow, na kemschazy pucz pisches wupyschene wjeski, a bu, czim blische k Božemu domej pschińdze, czim wjetschi a wjetschi, tak w Krapowach, w Jamje a w Trubzyzach, hdzez tez na farje zhromadzeni hosczo sastupichu. Nimo ruiny czehnjesche na knježi dwór. Ruina stareho hrodu bě zama wošebita zwjedzeńska prědarka, jeje prědowanje bě khutne a tola połne wabjenja, zwjeczicz zwjedzeń dzakowanja: 10. septembra 1813 palesche zo hród a dwór a Nošaczizy a Truzezy, a wošrjedz płomjenjow stejesche Boži dom a wosta stejo njespaleny! — Na dworje pschistupi kollator knjes hrabja von Preßler. A dołhi czah czehnjesche k Božemu domej, pschi kotrymž bě zo wulka zyła ludzi naběžała. Pisches tsoje czestne wrota sastupi na pohrjebnischczo a czehnjesche nimo pomnika, rjenje seleneho, pschi kotrymž bě dzakna wošada położiła wěnz, dzaknje wopominajo padnjenych a semrětych s poslednich a sdawnych czasow. A sastupi do jubilejneho Božeho domu: schulske dźěczi s wěnczkami a s richelemi, s khorhoju a se kwětkojtej jubilejnej liczbu 250; wošadna młodzina s khorhoju, towarstwo młodych holzow s banerom, towarstwo młodych hólzow s wimpelom, towarstwo młodych holzow s Lubija s wimpelom, Ketliczanske wojerske towarstwo s korhoju, duchowni, kollator, zyrkwini prjódkstejerjo, wjeznjanostojo a druzy czestni hosczo

ſ bliſka a ſ daloka a wulka ßyła woßadnych a hoſcźi. — Młodźina njeßeſche tſi, wot njeje ſhotowjene a wupleczene ſnamjenja: kſchiž, wutrobu, kótkizu, wosnamjenjejo to ſtare heßło kſcheſcźijanſkeje wěry: Wěra, luboſcź, nadźija praji cźi — Bóh tych ßwojich njepuſchcźi! Tak ſtejeſche to potom widomnje wſchěm ze kwětkowpißmje a rěcźi napißane pſched dupu na woltarniſchcźu, a wyſche wſcheho bě na dupje króna, wulka, rjenje wupleczena a ſhotowjena wot woßadnych žonow, a dopraji k tamnomu ßłotwej wſchěm to dalſche: Tuž budź ßwěrny hacž do ßmjercźe, ſo by był hódny króny dobycźa a žiwjenja!

Prjedy hacž ßo dohlada, bě Boži dom, hewak ſa niz hiſchcźe 500 duſchow wulku woßadu pſchewulki, połny, pſchepjelnjeny; hacž k rowam won ſtejachu kemſcherjo, hacźrunje bě ſa wjele woßebitych měſtnow poſtarane. Piſchcźele, hakle 1915 dokładnje wot miſchtra Eule wobnowjene, witachu ſe ſawodnymi ſynkami jubilejnu woßadu; ſa jich kantora bě tuta ßwjedźeńſka Boža ßłužba ſdobom poßlednja woßebita ßwjatocžnoſcź; ſe 30. ſeptembrom ſłoži dźě k. kantor a wyſchſchi wučeŕ Schlenkaŕ po 38lětnym ſłutkowanju pſchi Božim domje ßwoju ßłužbu. A ſe piſchcźelemi a poſawnami pſchewodźana ſaſpěwa woßada Bohu dźakny kěrluſch. Po woltaŕnej Božej ßłužbje, kotruž knjes ſuperintendenta Franka wukonja, rosnoſchowachu poſawny ßwoje ßwjedźeńſke ſynki pod wuſtojnym wjedniſtwom ſtareho woßadneho knjeſa wučerja Keŕka-Drježdźanſkeho. Jako jich khwalbny ſpěw doklincža, powita woßadny faraŕ ßwjedźeńſku woßadu we ßerbſkej a němſkej rěcźi a pſchida krótki pſchehlad do ſtawiſnow wóßady a Božeho doma. To dyrbjeſche ßo hnydom tu ſtacź, dokelž njeje móžno, ßwjedźeńſku ſhromadźiſnu abo ßwjedźeńſki wjeczor wuhotowacź na druhim měſtnje. Kermuſchny kěrluſch ſaklincža a wuklincža, a knjes ſuperintendent Franka-Łubijſki roſłoži jubilejnej woßadźe ßłowo Božeho pißma, jej pſchiwołaju po ßłowach, kotreż ßu napißane wo poßwjeczenju Jeruſalemſkeho templa: Boże póßelſtwo ſa woßadu tuteho Božeho doma: Ja ſnaju tebje; ja žohnuju tebje; ja dźeržu tebje. Khór młodych holzow ſanjeße pod wjedniſtwom knjeſa kantora Schlenkarja dźakny ſpěw, kotremuž ßo woßada pſchiſamkny ſ kěrluſchom. Po pſchewodnym ßerbſkim ſpěwje młodych holzow dźeržeſche knjes wyſchſchi faraŕ Sarjeńk ßerbſke ßwjedźeńſke prědowanje wo Hag. 2, 6—10. Po dobrych myßlach Božich je było ſ tutym Božim domom tak a je tak a budźe tak, ſo ßo dopjelni: Ja chzu tón dom ſ kraßnoſcźu napjelnicź; ja chzu měr ſpožčźicź na tym měſcźe. Kaž bě woßada ſ modlitwu duchownoju ßo k Bohu ßoſběhnyła, tak ſaſpěwa jemu nětko wulki khwalbny kěrluſch: „Njech Bohu dźakuje ßo wutroba wſchěch ludźi“, a klonjeſche ßo pod Knjeſowe požohnowanje ſ woltarja, na kotrymž knjes wyſchſchi faraŕ Sarjeńk ſkónczazu woltaŕnu Božu ßłužbu dźeržeſche. Sſo Bohu dźakujo ſa wſchitke dobroty, kotreż je wón cźinił nam ſ Božim domom pſches 250 lět a cźinjeſche na jubilejnym dnju, nam daruje pſchihodne rjane wjedro, doſpěwa jubilejna woßada dźakny kěrluſch. (Pokracź. ſcźěhuje.)

Evangelſzy martrarjo.

Dźeń 28. ſeptembra je ſa evangelſku zyrkej lětſa woßebity dźeń wopominanja. Je to 400 lět, ſo dwaj evangelſkaj martrarjej woßwědczijſchtaj ßwěru k ßwojej evangelſkej wěrje ſe ßmjercźu.

28. ſeptembra buſchtaj w Kölnje ſpalenaj Adolf Klarenbach a Peter Fleiſteden. A cźehodla? Dokelž ani w cźwilowarni ani w jaſtwje ßo nochzyſchtaj wotrjez evangelſkej wěrje.

Adolf Klarenbach bě burſki ßyn Bergiſkeje krajiny. Dokelž bě wobdarjeny, pſchińdźe na ſchule do Münſtera a Kölna. Tu pocźa Boże pißma w pratekſtach, to je w hebrejſkej a grichiſkej rěcźi, cźitacź. Po dokonjanych ſtudijach bu ſ wučerjom. Mějeſche jako wučeŕ a jako cźłowjek dobreje khwalby. W Münſteru a na druhich měſtnach wot lěta 1523 ſłutkuju pytaſche we ßwojich ſchulerjach a w doroſcźenych ſbudźowacź luboſcź k cźiſtemu evangelijej. Scźěhowk toho bě pſcheſcźěhanje. W pěßni tamneho cźaßa ſteji wo nim: „Gott galt mir mehr als des Papſtes Wort, — und der Ruf, den Luther ausgeſandt, — durch mich ſcholl er laut ins Rheiniſche Land.“ —

Jako pſchecźela, kiž bě evangelſkeho ketzaŕſtwa dla wobſkorženy, do Kölna pſchewodźeſche, ſo by jemu pomozny był, ſajachu jeho 3. haprleje 1528 a ßadźichu jeho do jaſtwa. Pſcheßłyſchowanja, jaſtwo, rjecźaſy, niczo jeho njepohnu, ßo wotrjez; wón chzyſche to jenož cźinicź, hdyž běchu jeho ſe ßwjatym pißmom pſchepokaſali. To pak wſcha katolſka wučenoſcź njeſamó.

Jako hižo dlěje w jaſtwje cźerpjeſche, bu jemu towaŕſch pſchidźělenj, Pětr Fleiſteden, kotryž bě w ßamßnym ſatamaŕſtwje evangelſkeje wěry dla. Wón bě, we wrotach doma ſtejo, pſchi mſchi klobuk na hłowje měł, a to ſ wotpohladom. Chzyſche lud na ßo kedźbliwy ſcźinicź, ſo by jemu doprajicź mohł, kak njekſcheſcźijanſke to je, mſchu ßwjecźicź. Tuž běchu jeho ſajeli.

Towaŕſchej troſchtowaſchtaj a poßylnjowaſchtaj jedyn druheho, dóniž ßo njepſchibliži 28. ſeptembra. Bě ſa jeju ßmjercź poſtajeny. Luda bě ßo ſ hromadanni naběžało. Pſches njón buſchtaj k wotprawniſchcźu wjedźenaj, pſcheſcźěhanaj duzy wot mnichow, kotſiž ſaßakli poſpytowachu, jeju tola hiſchcźe do romſko-katolſkeje zyrkwje wrócźicź. — Podarmo.

Na ſchcźěpowzu wuſnawaſchtaj ßwoju wěru, ßo modleſchtaj a napominaſchtaj lud — a njekhabłaſchtaj. „O Knježe, do twojeju rukow poruczam ßwojeho ducha!“ bě hiſchcźe ſ płomjenjow a ſ dyma ßłyſchecź — a wonaj běſchtaj ſaſyglowałoj ſe ßwojej ßmjercźu, ſchtož běſchtaj wěriłoj a wuſnawałoj. —

300 lět poſdźiſcho ßu ßo tyßazy ſhromadźiłe w Bergiſkim kraju a ßu reformatorej tuteho krajika poſtajiłe pomnik evangelſkeje dźakownoſcźe. A ßaßo 100 lět poſdźiſcho jich my wopominamy a na jich wěru a ßwěru ſhladujemy ſ cźeſcźowanjom a ſ dźakowanjom.

Sſwědkow wěry a ßwěry trjebamy tola runje nětkole we tutym cźaßu, w kotrymž drje wjazy inquiſizija kſcheſcźijanow njedracžuje a k njeßwěrje njewabi, w kotrymž to też wjazy njetrjeba — tohodla niz, dokelž hižo dawkowa papjeŕka doßaha, ſo wuſtupja ſ zyrkwje. 400 lět! Kelko ßu wone pſcheměniłe. A tutón cźaß po 400 lětach, kelko trjeba wón noweje wěry a ßwěry! A ty, mój kſcheſcźijano, moja kſcheſcźijanka, ſcźe wy hotowi, ßwěrni woſtacź Khryſtußowej zyrkwi a jeho woßadźe a cźinicź wſchitko, ſchtož cźaß a jeho nadawki ßebi žadaja?

W ßłóncznej krajinje.

Powěſtka wot Khriſtiny Royoweje.

(Pokracźowanje.)

Leßina njewědźeſche, kak by jej poßłużował. S woprědka, jako běſchtaj pſchiſchłoj, ſdalowaſche ßo jeho ſ khwilemi, jako by ßo jeho bojała; nětko pak niz wjazy. Hdyž by kruch drjewa domoj pſchinjeßł a ſapocźał ſ njeho pſched hětu łžizy wurěſowacź, by ßo ſ wuſchiwanjom k njemu ßydnyła a ſ khwilemi tak mile na njeho pohladała, ſo dyrbjeſche ßo ſdźeržecź, ſo njeby poſkocźił a jej někak widomnje pokaſał ßwoju radoſcź.

Hdy by ſ noweho teſtamenta cźitał, by ßo ſtajnje bliſko k njemu ßydnyła a na njeho poßłuchała.

W tutych dnjach nawukny Leßina wěricź, ſo je Bóh hrěſchnemu cźłowjekej dobry; wón nawukny ßo modlicź ke Knjeſej Jeſußej, ſo by jemu lubowanu mandźelſku wuſtrowił. Pawlik bě jemu, jako cźitachu, powědał, kak bě knjes faraŕ to a tamne wukładował a kak bě też wón pytał a namakał pucź do praweje ßłóncznjeje krajiny.

Tež Leßina ßo žedžeſche, namakacź tutón pucź. Ale wón njemóžeſche a njechaſche jón hicź bjes ßwojeje žony. Kak by moht tón ßwjaty Bóh jeho pſchijimacź, hdyž tola wona tajka, kajkaž bješche, njemóžeſche do Knjeſa Jeſußa wěricź.

Woni njeczitachu nětko tu knihu jenož rjadku po rjadzy, ně, czitachu ju wot ſpoczatka, ſo bychu pſchiſchli tak daloko, kaž bě Pawlik we ßłónczńej krajinje w njej czitał. Sroſumjachu ju lěpje a lěpje. Pſchińdźechu nětkotre deſchczikowe dny, na kotrychž njemóžachu dźěłacź. Ale woni lědy pytnychu, kak khwatniwje ßo ji czaß pſchi Swjatym Pißmje miny.

Liſchka pſchebywaſche nětkole pſchezo pola nich a khodźeſche jenož na nóz do ßwojeje hěty. Druhdy wša ßamo Pawlika ßobu, a potom ßo dołho do nozy rosmotwjeſchtaj wo tym, ſchtož běchu czitali.

Pſchezo bóle žedźeſche ßo Leßina, namakacź pucź ſboża. Wón proſcheſche, ſo by tež jeho žona jón mohła namakacź; pſchetož wón njewěrjeſche, ſo je jeho hólz hiſchcźe żiwy. Wěrjeſche, ſo je wón hižom tam w ßłónczńej krajinje a ſo jeho tam jónu nadeńdźe.

XIII.

Hačźrunje běchu tak derje hromadu żiwi kaž hiſchcźe ženje, pobrachowaſche Pawlikej pſchezo něſchto. Druhdy jeho tajke horze žedźenje po knjeſu fararju ſapſchimny, ſo dyrbjeſche pſchezo ſaßo wospjetowacź: „Knježe Jeſu, ja wſchak chzu tón kſchiž poßłuſchny njeſcź; zyle wěſcźe! Ale wón mje tola tłóczi, hačźrunje nimam ramjeni ſranjenej kaž ty ßy jej měł!“

Mała duſcha czujeſche, ſo tu nikoho njemějeſche, ſchtóž by ju zyle ſroſumił, a ſo wón by ju ſroſumił, — zyle wěſcźe ſroſumił.

Sa tutón zyły czaß njepſchińdźe wón do wßy, dokelž jenu njedźelu ßo tak jara deſchczowaſche a na druhu njedźelu dźěſche dźěd ſ wujom Leßinu a ſ wujom Liſchku tam.

Jako ßo popołdnju wrócźichu, wuproßy ßebi Pawlik dowolnoſcź, do hajnikownje hicź. Wón chzyſche tam hriby donjeſcź, kotrež bě wčera naſběrał, w dźakownoſcźi ſa to, ſchtož bě jemu knjeni dała. Wón wša ßebi Dunaja ßobu a tuž běžeſchtaj hromadu.

Hólzej bě kaž ptačźatkej, kotrež je ſ klětki wuleczało. Tež Dunaj bě jara wjeßeły, ſo móžeſche ſe ßwojimi małym knjeſom zyle ßam bycź.

„Tam ſłónczńje ſhonju, kak ßo knjeſej fararjej dźe!“ wjeßeleſche ßo Pawlik.

Saßo wołaſche do hór: „Jchuchzu! Halo!“ Potom ſpěwaſche ßebi pěßniczku, kotruž bě jeho Leßinez czeta nawuczika. Tak dóńdźe k hajnikowni.

Tam nadeńdźe knjeni hajnikowu ßamu.

„Dźěd da waß pěknje ſtrowicź!“ powědaſche wjeßoły. „Njeßu wam rubiſchko ſ brěmjeńſchka saßo a něſchto hribow ſa dźak.“

„Ow, hlaj tola! Tajke rjane! Hdźe dha ßy je to namakał? Praj dźědej wjele dobreho, ſo jeho tež ſtrowju a ßo jemu jara dźakuju. Sſydń ßo! Doſtanjeſch trochu kofeja! Ja ßym ßama, budźe mi tež tak wjeßelſcho. Sſnadź njetrjebaſch hnydom domoj khwatacź.“

„Ach ně!“ wotmołwi Pawlik ſwjeßeleny. Nětko budźe ßo móz ſa knjeſom fararjom napraſchowacź.

Hdyž bě ßo khwilku ſ knjeni hajnikowej rosmołwjał, pohlada na dobo proſcho na nju:

„Proſchu waß, njemóžecźe wy mi prajicź, kak ßo knjeſej fararjej dźe?“

„Naſchemu knjeſej fararjej? Ach — derje, dźěcźo! Jenož je to ſ nim kuſk dźiwno“, rjekny ſ hłowu wijo.

„Cźehodla dźiwno?“

„Ně, wón je dźenża a poßledńju njedźelu prědował kaž ženje prjedy!“ Knjeni hajnkowa powědaſche kaž ſ někim ßwojeho runjecźa; ßnadź tohodla, dokelž Pawlik tak jara nutrnje na nju poßłuchaſche.

„Haj, haj!“ kiwny hólz ſ hłowu. „Wón dźě je mi tehdy rano, jako běch pola njeho na farje, prajił, ſo budźe prědowacź kaž hiſchcźe ženje hačź dotal. To je wěſcźe tohodla, dokelž je pucź do toho kraja namakał, w kotrymž ßłónzo njeſakhadźa.“

„Tež tebi je wón potajkim tajke powědał, hólcźe? Tež nam je tehdy na prěnjej njedźeli ſ klětki tajke dźiwne ßłowa rěcźał. Hdy by ty njebył ſ nim dwě njedźeli wo dnjo a w nozy, njebych ſ tobu wo tym rěcźała; ßy tola hiſchcźe dźěcźo! Wón nam potajkim roſeſtaja, ſo wón naß njeje hačź dotal jako zyrkwiny paſtyr derje wodźił, ſo njeje wěſcźe wědźał, hačź je ſ Boha narodźeny a hačź ßu jemu jeho hrěchi wotpuſchcźene. Schtož je wědźał wo Jeſußu Khryſtußu, to drje je nam prědował, ale pſchi tym njeje wón ßam jeho měł. Je nam prajił, ſo tež my jeho hiſchcźe nimamy, ſo pak wón nětko móže nam pokaſacź pucź a naß dowjeſcź k njemu. Jemu je Bóh tón Knjes wopokaſał miłoſcź a jeho pſchijał ſa ßwojeho ßyna.

(Pokračźowanje ſcźěhnje.)

Zyrkej a ſtat.

Sekty. Je trěbne, pſchezo ſaßo a ſaßo na nje pokaſacź, ſo njebychu wožadni na dwojim ſchkodowali: na wěrje a na móſchni. To rosßudne je, ſo ßwoje evangeliſko-lutherſke ſtejniſchcźo wobkhowaſch. Tola to ßo ſa kóždeho ßamo wot ßo roſumi, kiž wě, ſo je evangeliſki, a wě, ſo ſ tym ſteji na ſałožku evangelija Khryſtußowego. Tajki wě, wſchěm nadběharjam a wopytowarjam a ſpytowarjam prawje wotmołwicź pak ſe ßłowom pak ſe njeleżenjom, pak hewak pſchihódnje. A na móſchni móżeſch tež ſchkodowacź. Naſchi Serbjo, — wožebje tež naſche Serbowki, — ßu pſchedobrocźiwe a kupuja, hdyž pobožne ßłowa ßłyſcha. Ale ſ tutej dobrocźiwoſcźu ſpěchuja njepſchecźelow ßwojeje zyrkwje. A Serbjo rad dawaju ſa mißionſtwo. Sa tuto pak nětkole dom wot domu njeſběramy. Schtóž pſchińdźe nětkle ſa miſchionſtwo ſběracź, ſběra ſa ſekty, a ty, kiž ty dobrocźiwje daſch, ßy ßam tón, na kotrehož ßo tuto „mißionſtwo“ měri. — A njeby ßebi hewak rady wědźał, wobrocź ßo na ßwojeho duchownego.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

Serbſka prědarſka konferenza ſeńdźe ßo ſchtwórtk, **10.** oktobra, dopołdnja ¾10 hodź. k ßwojemu Michałſkemu poßedźenju. Dokelž je po dléſchej pſcheſtawzy praſchenjow doſcź, kotrež ßebi rosrißanje żadaju, je nuſne ſo ßo wſchitzy na poßedźenju wobdźěla.

W Sahorju je ßerbſki lud ßwjecźił njedźelu 22. ſeptembra wulki ßwjedźeń: je poßwjecźił pomnik ßwojeho hudźbnika Kozora. Drobniſcha roſprawa wo tym je nam pſchilubjena; ju ſa tydźeń woſſjewimy.

We Hornim Wujeſdźe ßwjecźeſche wožada 17. njedźelu po ßwj. Trojizy wožebity wožadny a zyrkwinſki ßwjedźeń. Woßwjecźi wobnowjenje ßwojeho Božeho domu. Wo drobniſchu roſprawu ſa „Pomhaj Bóh“ poſtaraja drje ßo Wujeſdźenjo pſchecźelnikowje, ſo bychu naſchi czitarjo měli dalſchich powěſcźow wo tym, kak ßerbſko-němſke wožady ßwjecźa ßwjedźenje Božeho doma a wožady.

S Lupoje. Naſcha wožada ſjednocźi ſ kermuſchnym ßwjedźenjom woßwjecźenje 50lětneho jubileja ßwojeho Božeho domu a hotuje ßo hižo na tutón ßwjedźeń na dnju 28. oktobra.

— **R. w M.** ſa 19. po Tr. — **K. w Hr.** ſa 20. po Tr.

Samokwity redaktor farař Wyrgacź w Roßacźizach.

Cžiſło 39 (40)

Pomhaj Bóh!

Lětnik 40

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosć da.

Njech ty spěwaš
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Sserbſke njedźelſke lopjeno

Budyſchin — 6. oktobra 1929 — Bautzen

Cžiſchcź a nakład Ssmolerjez knihicžiſchczérnje a knihárnje, ſap. družſtwo ſ wobm. ruk. w Budyſchinje

Wukhadža kóždu ßobotu a placži ſchtwórcžlětnje 108 ſkotych pjenježkow

19. njedźela po ßwjatej Trojizy.

Jana 4, 47—54.

Hdyž naſch Knjes a Sbóžnik hiſchcže na ſemi khodźeſche a na wſchelakich měſtnach ßlubjeneho kraja prědowaſche, wucžeſche, khorych hojeſche, morwych ſbudźeſche, njeje wón niczo druhe pytał, dyžli wěru. Wěru chzyſche wón widźecź pola jichtneho, kotrehož k njemu pſchinjeßechu a ke kotremuž Jeſuß, jeho wěru widźo, praji: „Budź troſchtny, mój ßyno, tebi ßu twoje hrěchi wodate.“ Wěru chzyſche wón widźecź jako płód ßwojeje pomozy, kaž ßo praji wo kralowſkim na kónzu naſcheho teksta: „A wón wěrjeſche je ßwojim zyłym domom.“ A runje tak ßo wón na wěrjazeho Thomaſcha, kiž wěricź njechaſche, ſo je naſch Sbóžnik ſ morwych ſtanył, ſ tutymi khutnymi ßłowami wobroczi: „Dokelž mje widźił ßy, Thomaſcho, wěriſch ty. Sbóžni ßu cži, kiž njewidźa a wſchak wěrja.“ — Tež my wěru trjebamy, hdyž chzemy ſbóžnu bliſkoſcź a troſchtowazu pomoz Božu naſhonicź. Wěra je njewidomny ſwjaſk mjes nami a Bohom Knjeſom a wjele na tym leži, ſo je tutón ſwjaſk ßylny a mózny, mózny doſcź, ſo njeby ßo ßamo pſchi wulkich napſchecžiwnoſczach a ſadźewkach roſtorhnył. Ale hdyž ßo pruhujemy, kajka je naſcha wěra, njeńdźe nam kaž wucžomnikam, kiž Jeſußa proſchachu, hdyž wón jim tu wěru wopißowaſche, kotraž hory pſcheſtaja: „Knježe, poßylń naſchu wěru?“ A my wſchitzy trjebamy poßylnjenje wěry woßebje w naſchim cžaßu, hdźež koło woſkoło luta njewěra naß wobdawa, kotraž jenož to ſa wěrne a prawo póſnawa, ſchtož móže cžłowjek ſe ßwojimaj wocžomaj widźecź, ſe ßwojimaj rukomaj pſchimacź a ſe ßwojim roſumom japſchijecź. My trjebamy poßylnjenje wěry, hdźež dźeń wote dnja widźimy, kak ßamo tajzy, kotſiž „kſcheſcžijenjo“ rěkaju, tak lohko w ßwojej wěrje khabłaju, pſchi najmjeńſchim tyſchnym naſhonjenju na Boha Knjeſa ßo hórſcha a ſ lohka wołaju: „Njemóže žadyn Bóh w njebjeßach bycź, kiž telko njepraweho dopuſchczi.“ „Knježe, poßylń naſchu wěru, ſpožcź nam žiwu, wjeßołu wěru, ſo bychmy mohli tež druhich we wěrje wobkruczicź a na Jeſußa ſałožicź“ proßymy naſcheho Knjeſa a Sbóžnika. Wón jenož móže prawu wěru w naß ſałožicź, njedoſpołnu wěru wudoſpołnicź, ßłabu wěru poßylnicź.

Wo poßylnjenju wěry rěcži tež naſch tekſt. Wón ßam najprjedy ſwjerſchnu wěru nam pſched wocži ſtaja, kotraž chze jenož zejchi a džiwy widźecź.

Tamny kralowſki je drje hižom prjedy wo Jeſußu Nazarenſkim ßłyſchał, wo kotrymž ludźo telko powědachu. Ale hacž dotal ßo wón njeběſche dale wo Jeſußa ſtarał, doniž khoroſcź a tyſchnoſcź wo jeho durje njeſkapaſchtej. Dźěczo kralowſkeho budźe na ßmjercź khore. Khoroſcź budźe pſchezo ſtraſchniſcha. Nan pſchi khorołožu ßedźi a poßłucha na ſdychowanje khoreho. Wſcha ſtrowa barba je ſ wobliczja hólza ſaſchła. Durje ßo wotewrja a ßmjercź ſaſtupi. Ssmjertnje bědźenje ßo ſapočznje. Nanej ßo ßylſy po lizomaj ronja. Schto nětk ſapočzecź? Schtó móže pomhacź? Pomoz dyrbi hnydom pſchińcź — hewak je pſchepoſdźe. Tuž budźe nadobo ßwětko w nanowej wutrobi: Ssnadź móže tamny Jeſuß Nazarenſki pomhacź, kotryž je hižom telko khorych ſahojił. Hnydom wón k njemu khwata ſ wěſtej nadźiju, ſo budźe ßo Jeſuß nad nim ßmilicź. S daloka wón jeho wohlada a jeho wutroba wyſka: „Twoje dźěczo njeje ſhubjene.“ Połny dowěrjenja ßo wón na Sbóžnika wobroczi ſ próſtwu: „Knježe, pój dele, moje dźěczo je na ßmjercź khore.“

Ale schto Jesuß jemu wotmolwi? „Hdyž wy zejchi a dźiwy njewidźicże, wy njewěricże.“ Schto chze Jesuß s tutymi słowami rjez? Wón chze najprjedy wěru kralowskeho pruhowacź, hacž wona lěpscha njeje dyžli ta wczipneje czrjódy, kiž jeho kóždy dźeń wobdawasche. Jesuß njeměni jenož tuteho muża, kiž jeho prosche, ale też zyły lud, kiž wokoło njeho stejesche.

Njemějesche Jesuß pschiczinu doscź, tak k ludej rěczecź a na jeho słabu wěru skoržicź? Kóždy dźeń drje jeho wjele ludźi se swojimi prósstwami wobdawasche, nimale kóždu hodźinu khorych k njemu pschinjeßechu, so by jich sahojił. Ale schto ludźi k Jesußej wabjesche? Niz wěra do jeho słowa, niz luboscź k njemu, niz sačzucże hrěcha a słabosczże, niz žadanje po njebjeskim kraleństwje a jeho prawdoscźi — ně, zejchi a dźiwy chzychu woni widźecź. Ale njeje to zyle swjerschna wěra, kotraž so jenož ja zejchami a dźiwami prascha? Pruhujmy so, hacž smy dale pschischli, hacž do tuteje swonkownеje wěry! Kak husto słyschimy tola ludźi prajicź: „Hdy bych ja Jesußa sameho widźecź moht, hdy bychu so hischcże dźenża tajke dźiwy stałe, kajkež Jesuß tehdy czinjesche, bych ja wěrił.“ Abo druhy praja: „Hdy budżesche Bóh Knjes moju modlitwu wuslyschał a njebudżesche mi moje najlubsche wšak, bych ja wěricź moht. Kak smy so z zyłej wutrobu k Bohu modlił, — ale niczo njeje moja modlitwa pomhała, Bóh njeje mje wuslyschał — tohodla njemóżu do Boha wěricź, kotryž chze nasch njebjeski Wótz bycź.“ Potom su sabo druhy, kotsiž so jenož widomnych wězow dźerža a na wschěm dwěluja, schtož je wysche dyžli wschitkón rozum, schtož srozumicź njemóża. „Schto je prawda?“ woni nam s Pilatußom pschiwołaju. — Tajke a podobne rěczże móżemy kóždy dźeń słyschecź. Tajka wěra pak, kotraž so jenož na zejchi a dźiwy jepjera, kotraž chze widomne dopokazy měcź, je swjerschna wěra, haj, njedyrbjała „wěra“ rěkacź, pschetož: „Nascha wěra je twjerde założenje toho, na czož nadźiju stajamy, a je wěste dowjedźenje toho, schtož njewidźimy“ (Hebr. 11,1). Ale wjeselmy so na kóždym, kiž w sebi sapoczatk žiwеje wěry sačzuwa, hdyž so na khorołożu abo w czażach nusy a tyschnoscże nutrnje a khutnje sa Bohom Knjesom prascha. Tola dyrbimy kóždeho proßycź, w kotrymž so jenož schkriczka wěry dymi: „Njewostań stejo na najnižschim skhodźeńku wěry, kotraž so najprjedy jenož w swonkownej nusy sa Bohom prascha, ale daj so dale wjescź k dźěsczowej wěrje, kotraž so słowu Knjesowemu dowěri a so jeho słubjenjow dźerži.

Nan w naschim tekscże so pomozy nadźija, hdyž Jesuß sam do jeho domu pschińdże a ruku na czežkokhoreho syna położi. Jesußowe słowa: „Hdyž wy zejchi a dźiwy njewidźicże, wy njewěricże“, njejßu jeho wottraschiłe, ale žiwa wěra je w nim wostała, so budże Sbóžnik jeho wuslyschecź. „A Jesuß k njemu jenož praji: „Dźi, twój syn je žiwy.“ Kak dźiwnje drje tute słowa na hłubokosrudneho nana skputkowachu! Wone pak běchu też sa njeho nowe pruhowanje wěry a wón jo też wobsteji. Wón je tak psches wěru do Jesußoweje pomozy pschewsaty, so so na měscże do swojeho domu wrócźi, też scżenik Jan rasnje wusběhnje: „Tón człowjek wěrjesche słowu, kiž Jesuß k njemu rjekny a dźěsche.“

Tutón kralowski je sa naß dobry pschikład w roswiczu nascheje wěry. Też my smy na Knjesowe słowo a jeho słubjenja pokasani, s kotrymiž dyrbi so nascha wěra troschtowacź, kotrychž so wona dyrbi dźerżecź; derje tomu, wo kotrymž płacźi: Wón wěri Knjesowemu słowu, hačzrunjež jeho pomoz hnydom njewidźi. Wón wěri do troschtowazeho słowa njebjeskeho Wótza: „Ja derje wěm, kajke myßle sebi wo waß myßlu: myßle měra a niz njesboża; my wěmy, so tym, kotsiž Boha lubuja, wschitke wězy k lěpschemu służa.“ K tajkej dźěsczowej wěrje pak je jenož Boże dźěczo pschihódne, kiž wě: „Bóh Knjes je mój njebjeski Wótz, kiž mje lubuje, kiž mje znaje.“ Wěricź njeměła nětk jenož: „ja wěrno měcź“, ale je dźěsczowe dowěrjenje k wschehomóznemu Bohu, tak, kaž so dźěczatko swojemu nanej dowěri. — So bychmy też my tajku dźěsczowu wěru měli! So by wona nam troscht w nusy, hwězda w czěmnoscźi, prut a kij na wótrym, straschnym puczu była, wumožerska ruka, kotraž naß psched podnurjenjom wobarnuje! „Wón wěrjesche Jesußowemu słowu a dźěsche“ praji nasch tekst. Wón dźěsche bjes pschecźiwjenja, hačzrunjež Jesuß jeho njepschewodźi, tak běsche so wón nadźijał. Też my dyrbimy druhdy swoje pucże hicź w poßluschnoscźi a wěrje, njewidźo nihdże žaneje pomozy, haj njesaczuwajo Knjesowu sbóžnu bliskosczź. Kak husto so stanje, so dyrbi skhescźijan psches suche czaßy pscheńcź, w kotrychž Bóh Knjes jeho do swojeje schule wosmje. Czaßy pschińdźeja, **hdyž, kaž pola nana w naschim tekscże, srudoba, khoroscź a staroscź wo durje klapaju.** Jesuß wot naß žada, so bychmy so jako jeho wucżomnizy wopokasali, kaž wón swój skhiž swólniwje na so bjerje a we wěrje a nadźiji so modlo: „Twola wola so stań.“ Kajka pobožna wěrnoscź leži tola w tamnym starym serbskim pschisłowje: „Sa wschón skhižik budź Bohu czescź a khwalba.“ Bóh naß wocżehnje we wěrje, naß pruhuje, hacž je nascha wěra kruta a wěsta doscź, hdyž wón nam praji: „Dźi, wsmi swój skhiž na so!“ Jenož wutracź dyrbimy w czerpjeńskej schuli, do kotrejež Bóh Knjes naß scżele. Schtóž ju pschětraje se scżerpliwoscżu a smužitoscżu wěry, tón potom też k poßlednjemu skhodźeńkej wěry pschińdże: To je mužska wěra, kotraž so na nasłonjenje sepjera. — Kralowski domoj pschińdże. Jeho wotroczzy jemu pschipowědaju: „Twój hólz je žiwy.“ A dźiwnje, wón bu w tej samßnej hodźinje wustrowjeny, w kotrejž nan s Jesußom rěczesche a tón k njemu praji: „Twój hólz je žiwy.“ A tutón kralowski wěri se swojim zyłym domom. Niz jenož wón běsche swojeho Sbóžnika namakał, ale też wschitzy czi jeho. — Kak sbóžny je tón człowjek, kotryž móże s kralowskim prajicź: „Ja wěm, do koho wěrju, ja wěm, schto wobsteji.“ „To ja wěm, niz jenož tohodla, dokelž je sym we wěrje roswuczeny, druhy mje k Jesußej wjedźechu a mi pucź k sbožu pokasachu, ale dokelž ja sym to w swojej duschi naslonił. Wón je žiwy! Wón wjedże nje po prawym puczu swojeho mjena dla.“ W tutej mužskej wěrje je wjele skhescźijanow tutemu swětej pokasowało, so je Bóh w njebjesach, so wón naß wodźi. So bychmy też my tajke sahorjene swědczenje sa swojeho Knjesa wotpołożili! Kralowski swoju swójbu, swojich wotroczkow k Jesußej wjedże. Wón sa toho swědczi, kotrehož wón měni: Sswj. jap. Pawoł praji: „Ja wěrju, tohodla ja rěczu.“ Wón wo tym rěczesche, czohož běsche jemu wutroba połna. Pschi wschitkej naß wobdawazej njewěrje swěcźi wjeßełoscź s woczow toho, kiž krucże we wěrje steji, wjeßełoscź njekedźbuje na hrožazy strach. Wosebje w naschim czaßu trjebamy swěrnych, smužitych skhescźijanow a wusnawarjow nascheho Sbóžnika. Daj Bóh, so bychmy junu na swoje žiwjenje wróczo hladajo se Sswj. japoschtołom wusnacź mohli: „Ja sym so dobre bědźenje bědźił, ja sym swój běh dokonjał, ja sym wěru dźerżał!“

Bóh Knjes chzył nam w swojej hnadże pomhacź, so bychmy z zyłej wutrobu prajicź mohli: „Ja wě m, do koho wěrju“ a proschmy jeho, so by naß k tutej wěrje wjedł:

„O Knjeże, poßylń wěru
A sdźerž naß w nadźiji,
So s luboscźu a swěru
Czi bychmy służili.
A hdyž twój dźeń nam switа,
Kiž swětej słubił sy,
Njech twoja hnada wita
Naß k twojej prawizy!“ Hamjeń.

W ßlónczˇnej krajinje.

Powěſtka wot Khriſtiny Royoweje.

(Pokraczˇowanje.)

Njemóžu to tebi, ßynko, tak wospjetowacˇ, ale ſabycˇ njemóžu tuto prědowanje! Ani teˇz to dźenßniſche! Njeſczerpliwje ßym na tutu njedźelu czˇakała. Chzych wědźecˇ, kak nam to budźe pokaſacˇ tutón pucˇ. A wón pokaſa nam, kak je Bóh tak jara ßwjaty a tak jara dobry, a kak ßmy my wſchitzy wulzy hrěſchnizy, a ſo dyrbimy wěczˇnje ſhubjeni bycˇ, hdyž ßo k Bohu njewrócˇimy a hdyž k Jeſußej njepóńdźemy.

A niczˇo ßo njepikny; tak czˇicho bě to w Božim domje. Nichtón njeſpaſche. Ja czˇi njemóžu dowuprajicˇ, hólcze, ale wono bě, jako by wón ßam to tam njebył na klětzy. Tak czˇiſcze hinaſche ßłowa dachu ßo ßłyſchecˇ.

Jako běchmy ſ zyrkwje wuſchli, ſtejachu ludźo pſchi rowach. Tak běchmy ſatorhnjeni, jako by ßudny dźeń hižo pſchiſchoł, kotryž bě wón naſpomnił. Wón naſpomni teˇz, ſo bě pucˇ k Bohu a Khryſtußej namakał czˇitajo někajku knihu. To njeßmym doſcˇ dorozumiła, ſchtož je w njej napißane było, hacˇ jeno, ſo dyrbi ju cˇłowjek rjadku po rjadzy czˇitacˇ.“

„Ach, tu mam ja jowle!“ Pawlik poſkoczˇi a wucźeże ſpody koſchle ßwój najwjetſchi pokład.

„Ty tu knihu maſch?“ jawoła knjeni ſpodźiwana. Wutrje a ſtaji ßebi nawoczˇi a czˇitaſche, jako jej Pawlik prěnju ſtronu pokaſa:

„Czˇitaj kedźbliwje rjadku po rjadzy!“ — „Hdźe maſch tu knihu ßem, hólcze? Je ßnadź czˇi ju wón dał?“

„Ach ně! Ja ßym ju jemu dał!“

Pawlik dyrbjeſche ſnowa rozprawjecˇ, kak bě ßwój pokład namakał. Knjeni poßłuchaſche zyle ſpodźiwana.

Wón teˇz powjedaſche, kak bě hromadźe ſ knjeſom fararjom knihu czˇitał, kak běſchtaj wobaj pſchijałoj Knjeſa Jeſuża tak kaž Marta tam, a Sswjateho Ducha tak kaž kapka roßy ßłónczˇko.

„Ach, dźěczˇo! Ty rěczˇiſch kaž někajki Sswjaty abo kaž Ssyn Boži, jako ßo ſ tymi mudrymi napraſchowaſche!“ dźiwaſche ßo knjeni. „Njeby ty chzył mi tu knihu jow wołtajicˇ?“

Hólz ßebi trochu pſchemyßłowaſche. „Bych wſchak chzył, czˇetka; ale ja njeßmym ßam hiſchcźe hacˇ na kónz. Wuj Leſſina je wot doma zyłu bibliju ßobu pſchinjeßł; ſ njeje mam nětkle czˇitacˇ. Ale ja ßebi teˇz czˇitam, hdyž do ßłónczˇnej krajiny pſchińdu; a hdyž ſ Leſſinez czˇetu ſela ſchczˇipam, czˇitam teˇz jej. Tam ßobu njemohł wulku knihu ani wſacˇ. A njeſmaju ßo teˇz w njej tak kaž w tutej.“

Bjes rady ſhladowaſche hólz khwilku pſched ßo.

„Ale nětk wěm, ſchto!“ ſawyſka nadobo. „Knjes farař praješche, jako mi tutu knižku ſaßo da, ſo ßebi druhu ſkaſa. Tuž dyrbi jich tola hiſchcźe wjazy bycˇ na ßwěcźe!“

„To je wón prajił?“ wjeßeleſche ßo knjeni. „Tak wěſch, Pawliko! Twój dźěd drje njebudźe ſty, hdyž dźenßa něſchto poſdźiſcho domoj pſchińdźeſch; je dźě njedźela; wón ſtara ßo teˇz bjes tebje. Mam tu někotre wězy, kotreˇz bych rad knjeſej fararjej póßłała. By ty je jemu donjeßł a ßo jeho wopraſchał, hacˇ njeby teˇz mi tajku knihu kupił? Wſchak ju rad ſapłacˇu, njech płacˇi, ſchtož chze. — Chzeſch njeſcˇ?“

„Jara rad!“ radowaſche ßo hólz. „Tak ſnajmjeńſcha teˇz knjeſa fararja ſaßo wohladam!“

Hólz ßo dźiwaſche, jako knjeni hajnkowa do koſcha kładźeſche dwaj dźiwjej hołbjaj, jeja a teˇz hriby, kotreˇz bě ßobupſchinjeßł, hódny kruch wowczˇeho twarożka a czˇerſtwu butru.

(Pokraczˇowanje ſcźěhuje.)

Noßacˇzanſki Boži dom 250 lět.

(Pokracˇowanje.)

S tym njedowuklincˇa ßwjedźeńſka Boże ßłużba. Woßadny farař mějeſche hiſchcźe woßebity a radoſtny nadawk: ßo podźakowacˇ.

Bohu tomu Knjeſej mamy woprowacˇ kaž ſ wutrobu a ſe ertom tak ſ ruku a ſ zyłym žiwjenjom dźak, wulki dźak ſa wſchitko, ſchtož je nam a naſchej woßedźe a naſchemu Božemu domej dobreho cˇinił w běhu tych lět a nětkle w poßlednich dnjach a na ßwjedźeńſkim dnju a ſa tutón ßwjedźeńſki dźeń a zyły ßwjedźeń.

A ßo nutrnje dźakowacˇ mamy jim jich wjele. To dowuprajicˇ njebě tam móžno, teˇz tu niz. S tutych wjele mjenujemy někotrych. Staj to pſchede wſchěm ßwjedźeńſkaj předarjej, kotrajž ſtaj nam ſ **němſkim** a ßerbſkim ßłowom ßłużiłoj: kk. ſuperintendenta Franja a wyſchſchi farař Sarjeńk, a ſ nimaj Bukeczˇanſki khor poſawniſtow ſe ßwojim dirigentu, k. wucźerjom Kerkom, kotryž nam trojaku ßłużbu wopokaſa: duzy po pucźu, w Božim domje, pſchi pomniku; a k tomu khor młodych holzow **ſe ßwojim dirigentom knj. wyſchſchim wucźerjom a kantorom** Schlenkarjom. A dźak tohorunja zyłej wulkej ßwjedźeńſkej woßadźe, kotraž ſ nami ßwjecźeſche tutu ßwjatocˇnoſcˇ.

A dźakowacˇ mějeſche ßo farař woßadźe a woßadnym ſa wſchě małe a wulke dary, kotreˇz buchu ſkładowane do ßwjedźeńſkeje ſběrki, ſa wſcho dobrowólne dźěło, ſa wſchu pychu a ſa wſcho pyſchenje, kotreˇz bě tak rjane a bohate. S jubilejneje ſběrki bě ßo wjetſcha ſuma na to hałożiła, ſo bychu ßo murje woltarniſchcźa po namjecźe wězy wuſtojneho wobnowiłe, kotreˇz pod ſalpetrom cźerpjachu; woltarniſchcźo poſkicźa nětk ſaßo rjany, pěkny napohlad. A na ßwjedźeńſkim dnju cźim bóle! Bě tola Knjeſowy woltař wodźety ſ nowym wodźecźom, runje tak klětka, a to ſ běłym, kotreˇz ßu Drježdźańſke diakonißy rjenje a wuſtojnje nam wuſchiwałe a ſhotowiłe a tohorunja ßobu teˇz žony a holzy žońſkeho towarſtwa a towarſtwa młodych holzow. Stej tola tutej towarſtwje — a ſ nimaj towarſtwo młodych hólzow — tuto wodźecźe dariłoj. Teˇz pſchi 100 lětnym jubileju bu běłe wodźecźe darjene, wo kotrymž pak hižo naſchi ſtari niczˇo wjazy njewědźa. Wſchitkim ßłuſcha ßwjedźeńſki dźak; tón najlěpſchi maja hižo: to wjeßele, tu radoſcˇ, kotruž ſaczˇuwachu, darujo, pſchihotujo, pyſcho, kotryž ſaczˇuwaja dźenßa, widźo, ſo ßo wſcho tak rjenje ſ Božeje pomozu dokonja.

1676 a 1797 doſta Boži dom wołtarne ßudobja darjene — a teˇz hewak hiſchcźe. — Teˇz na tutym jubileju bu ſ rjanym kelichom, kotryž je po žadanjach naſcheho cźaßa ſhotowjeny, wobdarjeny; jón dariſchtaj dwejo, kotrymajž niz jenož Noßacźiczˇanſka woßada domjaza woßada, ale teˇz Noßacźiczˇanſki farſki dom ſtarſchiſki dom, bratraj Domaſchkez, k. wyſchſchi farař Moriz Domaſchka a k. pſchekupz Gerhard Domaſchka. Woßada ßo raduje a dźakuje ßo ſe ßwojim Božim domom. A pſchi nowym kheluchu debjachu Knjeſowy woltař mjes rjanej kwětkojtej pychu, kotraž bě, w jenej barbje ſhotowana, debjeńka ßama, ßudobja ßwjateho wotkaſanja, ßo jaßnje błyſchcźo; hrabinka ſe Breſſler bě je ſ nowa pſchiprawicˇ daka, a bě woßadźe woltarniſchcźo wudebiła ſ kokßowymi wodźecźemi a nimo toho teˇz ſe rjanymi wěnzami. Jej ßłuſcha wulki dźak woßady!

(Skónczˇenje pſchichodnje.)

Zyrkej a ſtat.

Pruſke provinzialne ſynody ßu ßo ſhromadźiłe, ſo bychu wo naležnoſczˇach ßwojich woßadow a ßwojeho wokrjeża wuradźowałe. Dźeń 21. ſeptembra ſapocza Braniborgſka provinzialna ſynoda ſe ßwojim dźěłom a wuſwoli ßebi ſa ßwojeho

pschedßydu dotalneho, njenujzy dra. j Gersdorff. Provinzialna jynoda Sakskeje provinzy jeńdźe ßo tohorunja 21. septembra a wuswoli ßebi ja wjednika dra. K. Egera.

Ssowjetruska je ßo, kaž ßmy tež tu hižo pißali, njedźelu wotstroniła j wukasom, 27. auguśta wudatym. Nětk ßu dalsche wukasy wo wuwjedźenju wudate. Ssowjetruska nima potajkim žanu njedźelu wjazy! — Wboha njedźela! Wona dyrbi ßebi wjele lubicź dacź. Ale niz jenož w Ssowjetruskej! Njeje to skoro hischcże hórje druhdy, hdyž tu njedźela je a dyrbi ßebi wscho móżne lubicź dacź, hacž hdyž tu njeby była? Njedźelu běchu něhdy tež w franzowskej revoluziji wotstronili. Ale maja ju tam hižo dawno, dawno saßo. Njedźela je wostała. Cźi, kotsiž ßu ßo pschecźiwo njej ßurowili, ßu dawno proch a moch. A njedźela wostanje. Njeje jenož j Božim woßebitym sakonjom tu, je j druhim sakonjom cźłowjekej tež do cźěła a krwě sapißana. Wědomosćź dźě wobkrucźa, so je cźłowjek po zyłym byczu tajki, so dyrbi po schěsćźdnjowym wschědnym dźěłu saßo dźeń pokoja měcź.

Wschelake j bliska a daloka.

Hłowna ßerbska prědarska konferenza jeńdźe ßo schtwórtk 10. oktobra dopołdnja ¾10 hodź. w Sserbskim Domje w Budyschinje a wocźakuje wschě ßwoje ßobustawy.

We Wósporku ßwjecźi poboczne Gustav-Adolfske towarstwo dźenża, 19. njedźelu po Sswj. Trojizy, ßwój tulětny ßwjedźeń. Popołdnju w 2 hodź. sapocźnje ßo ßwjedźeńska Boża ßłużba, na kotrejž farar j Funcke prěduje. W 4 hodź. pschisamknje ßo hłowna shromadźizna.

Se Sahorja. Njedźelu 22. septembra bu w lubosnej wjeszy Sahorju pomnik k dopomnjecźu na wulkeho ßyna tuteje wjeski kaž zyłeho Sserbowstwa, na nascheho njesapomniteho hudźbneho mischtra Korlu Auguśta Kozora poßwjecźeny. Bě w pschirodźe na tutym dnju khětro syma, cźim cźoplischa, cźim horzischa wopokasa ßo pak na tutym dnju ßerbska wutroba, lubosćź Sserbow k ßwojemu ludu a ßwojim wótzam. We wulkich cźrjódach pschikhwatachu hosćźo se wschěch stron, so bychu tutón wulzy ważny dźeń ßobu ßwjecźili. Jako bě knjes měschczanosta Pěcźka se Sahorja shromadźisnu a wschěch pschitomnych wutrobnje powitał a knjes Pětr Kowařk j Drježdźan spěw fararja Urbana „naschemu Kozorej“ pschednjeßł, dźerżesche knjes hudźbny direktor Bjarnat Krawz j Drježdźan ßwjedźeńsku rěcź. Bjarnat Krawz je tež nan myßle, Kozorej pomnik dźakownosćźe stajicź, kiž nětko swjask spěwańskich towarstwow wuwjedźe, kaž tež na pomniku napißane steji: „K. A. Kozor, ßerbski hudźbnik. Dźakowne ßerbske spěwarstwo ßwojemu njeßmjertnemu mischtrej.“ — W ßwojej ßwjedźeńskej rěcźi da rěcźnik wotmołwjenje na praschenje: „Schtó bě Kozor a schto wón bě?“ Rodźeny 3. dezembra 1822 w Sahorju, jako ßyn cźěßle, wopyta schulu w Budestezach a potom seminar w Budyschinje. Prěnje wucźerske městno namaka w Stróži a bě potom 36 lět j wucźerjom a kantorom we Ketlizach. Kelko je w tutych lětach we wulkej pilnosćźi dźełał! 67 jenotliwych spěwow je nam dał, ani jeniczki njeje njekmany. Woßebje dopomnimy ßo tež na jeho wulki ßerbski requiem. Bohużel bu Kozor dla khorosćźe nusowany, na wotpocźink hicź. Wón bě na kónzu ßwojeho żiwjenja skoro zyle ßlepy a wumrě 19. meje 1904. — Pod nawjedowanjom knjesa wyschschego wucźerja Frajschlaka j Hornjeje Hórki spěwasche ßerbske spěwarske towarstwo j Hornjeje Hórki spěw: „Hanka, budźe wjeßoła“. Wschelakore postrowy ßo wuprajichu, wschitzy spominachu, ßo dźakujo, na wulkeho hudźbnika, a pschezo saßo bě ßłyschecź pschecźe a napominanje: ßerbski ludo, njesapomń wulkich wótzow a jdźerż, schtoż masch a budź dostojny wulkich twojeho luda! Rjany ßwjedźeń dźaka je nimo. Nadźijamy ßo, so by tež płody pschinjeßł, so by tych, kiž w Sahorju ßobußwjecźachu, jnowa sahorił ja naschu rjanu ßerbsku rěcź, ja nasche Sserbowstwo, kiž nětko pschezo bóle a bóle w młodźinje mrěje! B.

S Nošacźiz. Sa naschu wosadu bě 18. njedźela po Sswj. Trojizy tsecźa w rynku wosebitych njedźelow. 16. njedźelu po Sswj. Trojizy ßwjecźachmy schtwórcź tyßazlětny jubilej nascheho Bożeho domu, 17. njedźelu po Sswj. Trojizy doßwjecźachmy tutón, ßwjecźo žnjowy dźakny ßwjedźeń. A 18. njedźelu po Sswj. Trojizy mějachmy ßo se ßwojim kantorom, k wyschschim wucźerjom Schlenkarjom roszohnowacź. K. kantor a wyschschi wucźeŕ Schlenkař skutkowasche w naschej wosadze nimale 38 lět. Nasymu 1891 pschińdźe k nam ja jeniczkeho wucźerja a ja kantora a je tutu wobcźeżnu dwojoßłużbu sastawał nětk psches 38 dothich lět, sdźěła w tak cźeżkich a tyschnych cźaßach. S dobom je jeho knjeni mandźelska ja zyły cźaß ßwojeho pschebywanja schulske holzy schicź wucźiła. Knjes kantor Schlenkař je 22. novembra 1864 w Ssemichowje w Hodźijskej wosadze rodźeny; jeho ßłużbne lěta ßo tak w tutych měßazach dopjelnjeja a jeho ßłużba ßo skónczi, kaž ja schulu tak ja zyrkej. Schulska wosada roszohnowa ßo, a j njej schulske dźěcźi, je ßwojim wucźerjom a ßwojej wucźeŕku ßrjedu 25. septembra. Zyrkwina wosada praji jemu a jeho domu na Michała „w Božim mjenje“, a to w Božim domje, w kotrymž je knjes kantor telko lět ßwěru ßwoju ßłużbu sastawał. Tam je na pischcźelach, najprjedy na starych, kotrež bywachu bóle a bóle dodźerżane, a wot 1915 nětk na nowych rjanych, pschewodźał kěrlusche wosady pschi wjeßołych a rudnych podeńdźenjach, na ßwjedźenjach kaž na njedźelach; tam je tež tak někotry krócź dźerżał Božu ßłużbu j cźitanjom, woßebje we wójnje, jako mějachu Nošacźizy Kotezy ßobu sastaracź. Po prědowanju shromadźi ßo zyrkwine pjódkstejeŕstwo se ßwojim kantorom na wołtaŕnischcźu, a wosadny farař wěnowasche wotkhadźazemu ßłowa dźaka sa dołhe ßwěrne dźěło a naspomni j krótka to a tamne j tutych lět a j tuteho dźěła. Njech to tež dźeń dźělenja, je to tola tež dźeń dźakowanja. Tón Knjes je pomhał a pomha hischcże. Tohodla nascha wěsta nadźija, so tež dale pomha na ßwjatoku. Sa widomne znamjo dźaka a ja dopomnjeńku pschepoda ßo jemu rjana kožana pißanska mapa j wěnowańczkom, jemu a jeho tohorunja pschitomnej knjeni mandźelskej a zyłemu domej pschejo Boże žohnowanje. Knjes kantor ßo, widźomnje hnuty, sa ßłowa a dar dźakowasche a pscheješche tež wosadze Boże žohnowanje sa dalsche lěta. Wosada wuspěwa ßwojemu kantorej, kotryž je ju telko lět na pischcźelach pschewodźał, kěrlusch dźakowanja a roszohnowanja. Na pischcźelach běchu wotkhadźazemu sa tutón posledni dźeń sastojnskeje ßłużby rjenje j kwětkami a se selenym wupyschili. — S knjesom kantorom a wyschschim wucźerjom Schlenkarjom wopuschcźi saßo ßerbski wucźeŕ a kantor ßłużbu ßerbsko-němskeje wosady. Wón je, wopytowawschi krajnostawski seminar 1880—1886, był j pomoznym wucźerjom w Khwacźizach wot 1886 hacž 1887, se schulskim vikarom w Koblizach (Koblenz) 1887—1889, a tam 1889 hacž 1891 tež se statnym wucźerjom. S 1. novembrom 1891 pschińdźe do Nošacźiczanskeje wosady a bu tu j wucźerjom nascheje dwojorjadneje schule a j kantorom. — Nascha wosada ßo nadźija, so ja naßlědnika tež saßo ßerbskeje rěcźe mózneho wucźerja a kantora dostanje, kotryž by zyrkwinej wosadze kaž na němskich tak na ßerbskich Božich ßłużbach ßłużicź mohł.

Listowanje: B. w B. wutrobny dźak! redaktor. K. w H. sa 20. po Tr.

Samokwity redaktor farař Wyrgacź w Nošacźizach.

Cziſło 41

Pomhaj Bóh!

Lětnik 39

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosć da.

Njech ty spěwaš
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Sserbſke njedźelſke lopjeno

Budyſchin · **13. oktobra 1929** · **Bautzen**

Cźiſchcź a nakład Ssmolerjez knihicźiſchcźerńje a knihaŕnje, ſap. družſtwo ſ wobm. ruk. w Budyſchinje

Wukhadźa kóždu ßobotu a płaczi ſchtwórcźlětnje 108 ſkotych pjenjezkow

20. njedźela po ßwjatej Trojizy.

Luk. 13, 6—9.

Hladaj do ßadowych ſahrodow a na ßadowe haleje, a tebi tak wjele ßuchich ſchtomow nadpadnje. Skoro wſchitke worjeſchiny a wiſchnje, ale też wjele jabłuczinow, kruſchwinow a ßłowczinow je ſmjerſło. A winowym pjeńkam ßo hinak ſchło njeje. To je ſrudny napohlad. Schtoż je ſmjerſło a wuſkhło, žane płody wjazy njenjeße. Tam móżeſch wody lecź a hnojicź, tak wjele hacź chceſch, to niczo wjazy njepomha. Žiwjenje je cźekho. Jenoż porubacź móżeſch hiſchcźe tute roſtliny. Ale móża wone ſchto ſa to? Njeje ßo to pſches wyſchu móz ſtało? Schtó chze tej ßamej wobaracź? To je tón dopuſchcźik, kiž loft a wětry wodźi, też wſchitke mróczele. To je wſchehomózny Bóh a Knjes, pſched kotrymž my cźłowjekojo niczo njejßmy. Cźłowjek dyrbi ßam hladacź, ſo by ſymu pſchětrał.

Ale ty też druhe ſchtomy na ſahrodźe wuhladaſch. Ssu rjane ſelene, ßu woprawdźe młódne, ale płodow na nimi ženje njenamakaſch. Prajimy, ſo pola tajkich ſchtomow wſchitko do drjewa dźe. Ty je wurěſujeſch, wokolo nich kopaſch a je hnojiſch. Ale płody wuwoſtanu. Wſcha próza je podarmo. Ssu a woſtanu njepłódne. Něſchto lět pſchihladujeſch, ale ſkónczńje, hdyž wſcho niczo njepomha, ſcźerpnoſcź ſhubiſch a je wukopaſch. Wone jenoż ſemju ſadźěwaju.

Tak ſtejeſche ſ njepłódnym figowzom. Luby cźitarjo, dawno hižom to pſchirunanje ſnajemy. Njerozumnym roſtlinam žanu winu dacź njemóżemy. A tola ßo napoßledk roshněwamy, a jim, hdyž naſchu prózu njemytuja, derje ſaßkuženy woßud pſchihotujemy.

Ale njepłódny figowz, to ßy ty, to ßym ja. Stejimy na ſahrodźe teho Knjeſa. Ssmy ſchcźěpjeni w jeho winizy. Pſches ßwjatu ſchcźenizu ßmy dźiwje waſchnje ſhubili. To je ßwjaty ſkutk Boži, pſches kotryž chzyſche naß ſ nowa porodźicź. Wažmy ßebi jón ſaßo wyßoko! To je prěnja próza, kotruž je Bóh tón Knjes ſ nami měł. A potom ßmy w ſtarſchiſkim domje wjele dobreho a nadobneho ßłyſcheli. Starſchi ßu naß k tennu Knjeſej dowjedli. W ſchuli buchmy w nabožinje roswuczeni. We dźěcźikemſchenjach bu nam ſkładnoſcź data, ſo mózachmy naſcheho Boha a Knjeſa lubowacź nawuknycź. W rosrěcźowanjach ßo pſchezo ſaßo dopomnichmy na to, ſchtoż běchmy nawuknyli, a nowe k tomu pſchiwuknychmy. W Božim domje mózachmy a móżemy te rjane Boże ßłużby ßwjecźicź. Woprawdźe, luby cźitarjo, Bóh doſcź na nami cźini. Jenoż, ſo bychmy wjedźili, ſo tu wſchudźom Bóh ßam ſ nami jedna. So to njebychmy jenoż ſa cźłowjeſke naprawy dźerżeli. Hewak žaneho žohnowanja ſ toho nimamy. Ale bjes dwěla je nam Bóh wjele ſkładnoſczow poſkicźił, jemu bliżſche pſchińcź. Saßo a ſaßo je płody na nami pytał. Je je namakał? Njeje pola naß runje tak kaž pola figowza? Niz jenoż tſi lěta je pſchiſchoł a płody pytał, ale dźeßacź, dwazecźi, tſizecźi lět a hiſchcźe dlěje. Někotry ßnadź hižo ſ jenej nohu w rowje ſteji, ale pſchezo hiſchcźe njepłódny. Je dźiw, ſo winizar pſchikaſnju njedoſtanje: „Porubaj jón!“

Ale, luby cźitarjo, to poßledne ßłowo njeje. Kſcheſcźan ma wjedźecź, ſo ma ſarěcźnika, niz jenoż jeneho ßurowcho Boha, ale też jeneho pſchecźelneho, luboſcźiweho Knjeſa. A hdyž dyrbjał prawy Bóh wſchitkich ſatamacź, jeli ſo chzył po prawdoſcźi ßudźicź, dha naß naſch Knjes a Sbóżnik ſaſtupuje a ſa naß rěcźi. Kak ſcźerpliwy je tón ßamy, hdyž proßy: Woſtaj jón hiſchcźe

to lěto, hacž jón wobkopam a pohnoju; hdy by chzył płody pschinjeſcź. Ja ßo boju, ſo mnoſy dźenßnischi dźeń ani jeneho ani druheho njeſnaja, ani praweho Boha, ani Jeſußa Khryſtußa. Ale to chze nam naſch tekſt ſe wſchej jaßnoſczu prajicź, ſo ras wokomik pſchińdźe, hdźež tež Jeſuß wjazy pomhacź njemóże. Pſched tym wokomikom chzemy ßo ſtrachowacź. Njeńdźemy tón pucź, kotryž Khryſtuß rěka, dha dźemy do ſkaženja. Žana móz naß potom tomu ßamennu wutorhnycź njemóże. Potom tola khtune ßłowo płaczi: Porubaj jón! Hamjeń.

1529—1929.

400lětny jubilej Marburgſkeho rosrěčžowanja.

Pſchezo ſaßo bywamy w tutych lětach namołwjeni, wopominacź woßebite podeńdźenja reformaziſkeho cžaßa, a ßměmy ßwjeczicź 400lětne jubileje tuteho wulkeho ſkutka, kotryž naſch reformator dr. Luther ſ Božej pomozu dokonja. Tak tež we tutym měßazu. Wot 1. hacž 4. oktobra 1529 běchu na hrodźe heſſenſkeho krajneho hrabje Philippa w Marburgu ſhromadźeni wjednizy lutherſkeje a reformſkeje zyrkwje a dźerżachu tak mjenowane collognium abo rosrěčžowanje, kotrež bu to Marburgſke mjenowane. Luther ßam tam bě a ſ nim Melanchthon, Juſtus Jonas, Jan Brenz, Handrij Oſiander. Wucžbu reformirſkeje zyrkwje ſaſtupowaſche Zwingli ßam a ſ nim Oekolampadius Baſelſki a Bucer a Hedio ſe Straßburgſkeje.

A cžehodla tuto rosrěčžowanje? Pſchicžine běchu zyrkwinſke a politiſke. Bě a je wobžarowacź, ſo we wulkim,ważnym hibanju reformaziſkeho cžaßa dwě evangelſkej zyrkwi naſtaſchtej. A niz jeno to: wjednikaj wobeju, Luther a Zwingli, wojowaſchtaj pſchecźiwo ßebi a njeběſchtaj pſches jene w rosßudnych praſchenjach wěry. A ſ teho pokhadźeſche, ſo tež druſy do tuteho wojowanja ſaſtupichu. To njebě dobre ale wulzy ſchkódne ſa zyku wulku wěz reformazije a bě ſa jeje romſkich njepſchecźelow wjeßele a dobytk. Tohodla ßo woßebje Philipp, heſſenſki krajny hrabja, wo to prózowaſche, wobej ſtronje ſjednocźicź, a tak wěz evangelſkeje wěry ſpěchowacź.

Filip Melanchthon.

Nimo tutych pſchicžinow mějeſche tež politiſke. Wón widźeſche doprědka, ſo mjes katolſkimi a evangelſkimi rosßadźowanje ſ brónjemi pſchińdźe. A ſa tuto chzyſche wón evangelſku ſtronu doſcź ßylnu a pſchihotowanu měcź. A to wona jenoż bě, hdyž niz jeno wſchě lutherſke mozy, kaž wjerchojo a měſta, ßo ſjednocźichu, ně, hdyž ßo lutherſke a reformirtſke kraje a měſta do zyłka ſjednocźichu. Tuto politiſke ſjednocźenje bě pak jenoż hakle móżne, hdyž běchu rosdźěle a ſadźewki wucžby a wěry wotſtronjene. A to chzyſche wón dozpicź ſ tym, ſo wjednikow wobeju evangelſkeju zyrkwjow k tajkemu w tehdomniſchich cžaßach tež hewak nałożowanemu — Luther a dr. Eck w Lipſku — rosrěčžowanju ſwoła.

A woni běchu pſchiſchli. 1. oktobra ßo Luther a Oecolampadius a runje tak Zwingli a Melanchton mjes ßobu rosmołwjachu; 2. a 3. oktobra bě to wulke rosrěčžowanje; pſchi tom bě jich tež na 60 woßebje pſcheproſchenych hoſcźi pſchitomnych.

Najprjedy jednachu wo wſchelakich praſchenjach, w kotrychž njeběchu ßebi Lutherſzy wěſcźi, kajke ſtejniſchcźo Reformirtſzy w nich maju, kaž na pſch. herbowany hrěch, kſchcźeniza, Boże ßłowo a druhe. W tym wſchěm Zwingli wſcho ſpuſchcźi, ſchtoż bě někak pſchecźiwo zyrkwi a evangelijej. Potom pak jednachu wo Božim wotkazanju; a tu ßo pokaza wulki rospucź. Zwingli ſepjeraſche ßo pſchede wſchěm na Jana 6, 63 a ſacźißny lutherſke ſtejniſchcźo. Luther woſta krucźe ſtejo na ßłowje biblije a na tym, ſo je cźěło a krej Jeſom Khryſta w ſakramencźe. Spodu ßomocźaneho wodźecźa bě na blido napißał: „To je moje cźěło", a pſchezo ſaßo wſa wodźecźe prjecź, ſo by ßwojej wocźi na tuto ßłowo ſtożił.

Wukónz jednanja bě tón, ſo drje ßo w pſchecźelniwym duchu dźělachu, niz pak w pſchesjednoſcźi wěry wo Božim wotkazanju. 4. oktobra podpißachu 15 artiklow; ſ tutych 14 wo pſchesjednoſcźi rěcźi, jenoż 15. artikel ſpomina na ßo dźělaze měnjenja. Wſchitzy ßebi pſchilubichu, ßo wſcheho wojowanja mjes ßobu wſdacź. Schtóż bě Philipp-Heſſeniſki chzył dozpicź, to njebě dozpite. Luther dźě tež prajeſche, ſo maja tanni druheho ducha hacž wón a jeho zyrkej.

Dr. Marcźin Luther.

Ale pſchi tym wſchěm bě tuto colloquium tola něſchto wulzy ważne. Wono rosjaßni ſtejniſchcźo wobeju zyrkwjow a wjednikow; tucźi ßo ſdobom tež bliže ſeſnachu. Luther a Zwingli ßo tam w Marburgu na pſchikład k prěnjemu raſej wohladaſchtaj, hacžrunje běſchtaj pißnje hižo we wojowanju byłoj. Jeju wobraſaj, naſchemu njedźelnikej pſchecźelniwje wot Ssmolerjez knihicźiſchcźerńje pſchewoſtajenej, podamy tu dźenßa, hdyž tutón 400lětny jubilej ßobu ßwjecźimy, naſchim cźitarjam a cźitarkam. Na nimaj macźe mužow, kotrajž ſtaj ſ rosßudnym wliwom kaž ſa evangelſku zyrkej tak ſa reformaziju dozyła byłoj.

Njech tajki jubilej a tajke wopominanje kóždeho namołwi, ßwoju nutrnoſcź a kedźbliwoſcź ſtożicź na ßakrament Knjeſoweho woltarja. S nim ſaběrajmy ßo w ßwojej wutrobje a k njemu pſchikhadźejmy ßwěru we wěrje, kotraž je ßebi wěſta, ſo w nim ſtupi do najhłubſcheho a najßwjecźiſcheho ſjednocźeńſtwa ſ Jeſußom Khryſtußom a ſo ſ tym doſtawa to najbóle wobſbożaze žohnowanje ſa žiwjenje a wěcźnoſcź.

W ßłóncznej krajinje.

Powěstka wot Khristiny Royoweje.

(Pokraczowanje.)

„To jemu donjeß!“ rjekny pschi tym, „a praj, so dam jara pěknje postrowicz, a so by to radlubje pschijał. A tez, so njemóżu nihdy sabycz na jeho prědowanje. Njech so modli sa mnje, so bych tez ja tón pucz k Bohu namakała a njetrjebała na wěcznje sahinycz. Schtoż wón mi cznicz poruczi, to chzu wschitko cznicz. A hdyż wón mje hewak něhdże daloko póscźele na putnisce puczowanje, ja póńdu. A tez ke mschi, so njetrjebała bycz wěcznje shubjena.“

Pawlik myßlesche ßebi na tute ßłowa hischcźe, jako bě hižo pot pucza duzy do wßy.

„Schto je to knjeni hajnikowa po prawom prajiła? Wschak je tola Knjes Jesuß jenoż kasak: „Pójcźe ke mni!“ A tamna Marta njeje nihdże na puczowanje schła, njeje tez żanych pjenjes dawała. Wona je jenoż Knjesa Jesuża pschijała. Knjeni hajnikowa wěscźe hischcźe njesnaje stawisnu wo hadże tak każ ja ju snaju. Abo tez niz tu wo Israelskich w Egiptowskej, kotsiż njetrjebachu wumrěcz, dokelż to jehnjo sa nich wumrě. A ty, Knjeże Jesu, ßy to Boże jehnjo, kotrez je sa naß na kschižu wumrěło. Ach, so ja jej tole njeßym prajił! Nó, wschak pschińdu saßo wróczo! So njesabudu, jej to potom prajicz! A hdyż smėje ßama tu knižku, wona to dopósnaje. A nětkole ßym jej ja tola tez wostajił moju knižku tam, dóniż so njewróczu, so móże we njej cznitacz. Schkoda, so to hnydom pschi spoczatku njesteji! Ale człowjek dyrbi dźe to cznitacz rjadku po rjadzy; tak wschak na to pschińdże.“

Prjedy hacz to pytny, bě Pawlik hižo na farje. W khěži setka jeho ßłużobna.

„Knjes farař je so kusk lehnył“, rjekny wona, „druheho njebych k njemu puschcźiła, tebje pak puschczu. Wón je prajił, so dyrbju tebje tak husto hacz pschińdżesch, hnydom k njemu póßłacz. Pokaż knjesej fararjej, schtoż ßy w koschu pschinjeßł; potom daj jón won starej knjeni.“

Pawlik ßuny so do fararjoweje jstwy. Pohlada najprjedy na ložo, potom na lěhańzu. Knjes farař leżesche na lěhańzy. Mějesche wóczzy saczinjenej, ale hižo jej woczini.

„Witaj, Pawliko! Skónczńje tola dżesch!“ Wobej ruzy tykasche jemu napschecźiwo. „Ssym ßebi hižo myßlił, so ßy na mnje sabył. — Nó, njepłakaj tola! Ja wschak wěm, so by ty rad pschischoł!“

„A kak rad! To móżecźe wěricz!“ Hólz wutrě ßebi woczi. Staji korb. Klakny so k lěhańzy a, schtoż hischcźe ženje njebě cznił, wobjima knjesa tak, każ by wobjimał Leßinez cźetu a słehny ßwoje kcźějaze mjeswoczo k jeho blědemu.

Ssamotnemu mużej bě tutón njewoczakany sprawny wopokas dźěsczowskeje luboscźe něschto jara lube. Wón sczahny hólza k ßebi a wokoscha luboscźiwje cznste dźěcźaze czoło.

„Czehodla wy leżicźe?“ woprascha so staroscźiwje hólz. „Scźe wy mucźny? Abo boli waß hewak schto?“

„Haj, ja ßym trochu mucźny, Pawliko. A mam tez nękajke kałanje w hrudźi a w boku. Ja njemóżu derje dychacz, hdyż khodźu. Druhim njeßym hischcźe wo tom powědał. Tebi to jenoż praju, so by ty mi pomhał Knjesa Jesuża proßycz, so by mje wustrowił.“

„Wěscźe wam pomham! A tuż chzemoj jeho hnydom proßycz! Potom wam powěm, czehodla ßym pschischoł.“

„Knjeże Jesu, miły, dobry Knjeże Jesu“, modlesche so Pawlik, „wschak ßy ty tu s nami, wustrow knjesa fararja. Wěsch tola, so wón, hdyż njeje strowy njemóże ani prědowacz ani niczo druhe cznicz. A wón dyrbi tola tym ludźom powědacz wo tamnym puczu, tez knjeni hajnikowej.“

„Haj, jehnjo Boże, kiż ty ßy njeßł nasche ßłabosczе — tez moje —“ doda knjes farař — „a ßlubisch, dacz, wo czoż tebje dwejo s naß prosscha, wotwobrocz tutu ßłabosczе. Tak rad bych tebi hischcźe ßłużił, tak rad bych ßwěcził s tym ßwětłom, kotreż ßy ty mi dał. Twój lud hinje w czěmnosczach. Lěta dołho ßym był se ßlepym wjednikom ßlepych, s najatym, kotryż njeńdże psched wowzami. Ow, daj mi něschto hischcźe narunacz s teho, schtoż ßym sakomdźił! Ssym hischcźe młody! Siwjenje leży hischcźe pschede mnu. Hdyż mje wustrowisch, ßlubju tebi, so ßo każ ßwěczka na woltarju Bożim, zyle pschetrjebam w twojej ßłużbje. Hamjeń.“

Wó jstwje knjeżesche khwilu ßwjata czischina, każ w zyrkwi. Pawlik ju skónczńje pschetorhny:

„Wón je naß wußłyschał a wón czini, wěscźe czini, sa czoż jeho proschachmoj!“

„Ja to wěrju, Pawliko. Ale prosch dale sa mnje; wschak wěsch, so ßmój wobaj ßłużobnikaj jeneho Knjesa; mój dyrbimoj jedyn druhemu pomhacz.“ (Pokracz. scźěhuje.)

Noßaczanski Boži dom 250 lět.

(Skónczenje.)

Tutón ßmy woßebje winowaczi knjesej kolatorej, hrabi se Bressler. Jeho prjedownik, knjes se Ziegler nad Klipphausenom je psched 250 lětami Boži dom twarił w czeżkich lětach a dalschi kolatorojo ßu so dale lubje wo njón starali; tak na pschd. dari tez w lěcźe 1779 tehdomnischi kolator hrabja s Bressler na Knjesowy woltař wumělszy wudżełany winowy karan. A nan nětczischeho kolatora pschida pschi konfirmaziji ßwojich ßynow dalschich sudobjow. A nětczischi kolator je stajnje, w czeżkich potwójnskich lětach, w lětach twarjenja a wobnowjenja, a tak tez nětkle lětża saßo staru wulzy khwalobnu tradiziju ßwojich prjedownikow wobnowjak a woßadże a Bożemu domej wjele dobreho cznił. Pschi stolětnym jubileju běchu kolatorej pschepodali woßebje wuhotowany dżakny a howdowazy list s malym wobrasom Bożeho doma; woßadny farař pschepoda jemu w mjenje woßady sa widżomne znamjo dżaka wobras Bożeho domu. Knjes kolator ßo, widżomnje sjeżeleny, dżakowasche, pschejo woßadże a Bożemu domej Boże żohnowanje a sdżerżenje.

Po wobsamkowazych ßłowach woßadneho fararja, kotreż wuklinczachu s heßłom, kotreż bě tez s kwětkow poknym pißmom na woltarnischczu napißane: „Wěra — luboscź — nadżija prajt czi: Bóh tych ßwojich nihdy njepuschczi!“ wobsamknychu ßwjatocznoscź s kěrluschowej stuczku a s czichej modlitwu.

K njej so pschisamknу dalscha hudźba. Bukeczanszy posawnistojo dżeržachu pschi wójnskim ponniku psched wulkej ßwjedżeńskej shromadźisnje hudźbnu ßwjatocznoscź wospominanja a posběhowanja. Hischcźe ras dźěchu myßle wróczo. Kak ßu tu něhdy wótzojo Boži dom twarili, kak ßwěru do njeho khodźili, kak tu nětko na tutym a tamnym kěrchowje wopoczuja wot ßwojeho dźěła, a kak jich skutki nětk ßwědcza mjes nami, naß pominajo k dżakowanju a k ßlubjenju a k ßwěrnemu dopjelnjowanju ßwojich ßlubjenjow; a myßle khwatachu do daloka a wutroby so dżakowachu tym, kotsiż běchu, bywajo ßwěrni hacz do ßmjercźe, pomhali wukhowacz domisnu a Boži dom, a tak tez ßwjeczicz tutón rjany, wulki ßwjedżeń schtwórcz tyßazlětneho Bożeho doma.

Ale s tym njebě ßwjedżeń doßwjeczeny. Na wßy a we kóżdym domje ßwjeczachu jón w lubej towarschnosczi dale. Witasche drje kóżdy dom lubych hosczi s dala a s bliska, haj někotry bě pschepjelnjeny hacz na poßlednje městno. Ale s radosczu a s luboscźu bu kóżdy hospodowany. A to najßnadnische

pschi tym njebě to, jo mózachu hospodliwi wosadni a hosczo hromadze wopominacz sandzene czasy a tutón rjany swjedzeń lubeho Bożeho domu.

Njech so tutomu dopjelnjeja wschě te pschecza, kotrez buchu ertnje a pißomnje wuprajene! — Tez sa tute wschitke so dzakowacz, smy winowaczi. — A njech kózdenu, kiz sobu swjeczesche, so derje radzi, dopjelnjecz te slubjenja, kotrez czinjesche. To doswjeczenje swjedzenja hakle nětk pschindze! So by byko tajke, kaz so Bohu spodoba!

Prózstwa wo prawu wěru.

Ach, luby Jesu, pomhaj nam
Na wusim puczu k njebjesam,
So naschej' wěry plomjeschko
Nam tola njeby wuhasko!
Psched swjerschnej wěru swarnuj nasz!
Ta traje jenoz krótki czasz!
Schtóz tajku we wutrobje ma
Tón w spytowanjach pschěhrawa.
Ja sepjeracz tuz chzu nětk so
Na tebje, luby Sbózniko.
Wschak ty dla naschej' njeprawdy
Tak załoßnu smjercz pschětrał sy.
Tuz nětk nasz twój Wótz lubuje,
Sa dzěczi ma nasz po hnadze.
Ach, j dzěczazej ty dowěru
Mi napjelń moju wutrobu!
We wěrje daj mi stajnje rosczi!
Wschak shonich tu tez husto doscz,
Kak je mje dziwnje wodziła,
Ta swěrna ruka wótzowska!
Spozcz khrobłoscz mi, jo wobswědczu,
Tez nětk we swojim zywjenju,
Kak sbozowny a stroschtny je,
Schtóz j wěru tebje sapschimnje!
Ach daj, so wěrju, hladajo
Na twój kschiz, luby Sbózniko,
A duschu tebi poruczu,
Hdyz jónu woczi sandzelu. H. B.

Zyrkej a stat.

W Friedlandze w sußodnej Czěskosłowakskej swjeczachu 6. oktobra wazny kermuschny swjedzeń. Evangelska wosada wopominasche dzakowna 25lětne wobstacze swojeho Bożeho doma. Jubilejne prědowanje dzerzesche knjes sup. Franka-Lubijski. Boži dom a jeho wosada staj swědkaj sa spomozne skutkowanje Gustav-Adolfskeho towarstwa.

Sakska synoda drje so lětsa wjazy njesendze, kaz bě to najprjedy wotpohlad. Jeje sendzenje swisuje s tym, hacz a kak wazne sakonje zyrkej a stat jenak nastupaze pschedmjety w sakskim sejmje do wuradzowanja pschindu.

Wschelake s bliska a daloka.

— **Sakske hlowne biblijske towarstwo** swjeczi swój lětuschi swjedzeń lětsa w Lubiju, a to 21. njedzelu po swj. Trojizy, 20. oktobra. Wazkosczi tuteho towarstwa a jeho dzěła je widomna: rosschěrjecz bibliju w němskej a serbskej rěczi. Sso bliże s tutym towarstwom a jeho dzěłom sesnacz, smějemy potajkim we Lubiju składnosczi. Tuz wuzijmy ju tez!

We Wósporku swjeczesche Gustav Adolfowe poboczne towarstwo 6. oktobra swój lětny swjedzeń. Haczrunje bě njedzela njepschihódna, — w Lubiju bě hermank — bě so tola nahladna liczba nutrnych kemscherjow w rjenje wuphschenym Božim donje shromadziła. Do tuteho czehnjesche tez swjedzeństi czah, kotryz so na torhoschczu sestupa. Na nim wobdzělichu so pschede wschěm towarstwa s khorhojemi. W swjedzeńskim prědowanju poda prědar, knjes farar von Funke, wobrasy s diaspory abo s rosprószchenja. Tam bě tez sam skutkował. Po Božej służbje bě shromadzisna w tsělerni; w tutej shonichnym drobnischeho wo skutkowanju Gustav-Adolfoweho towarstwa dozyła a Lubijskeho poboczneho wosebje. Wo wobstejnosczach a zywjenju evangelskich wěrybratrow w rosprószchenju rěczeschtaj tu kk. farar von Funke a kandidat Tetz s Bessarabiskeje. Tutón młody Němz je Bezarabiskeje studuje w Němskej, so by mohł potom czim dokładnischo w swojej dalokej domisnje swojim tam zydlazym wosadam służicz. Je sajimaze, słyschecz, kak tam w Bezarabiskej němske wosady sebi swěru waza swojich wótzow rěcz a wěru, hacznunje su tam mnoho czežow a pschesczěhanjow nashonili. Pohonjazy pschikład to sa nasz we wobojim, w tym, schtoz je nascheje wěry a zyrkwje a w tym, schtoz je nascheje serbskeje rěcze, dozyła nascheho serbskeho luda. Wosadny duchowny, knjes farar Kanig skónczi tez shromadzisnu, pokasujo na tole a pominajo k tajkemu. W Božim domje kaz w shromadzisnje skutkowasche tez Wósporski khór posawnistow sobu, tohorunja jako solospěwarka knjezna Marczkez, wnuczka poslednjeho serbskeho fararja Marczki we Wósporku, a zyrkwiny khór. Tuz: Njech pschi wschěm czežkim czasu njesabudzemy dobrotu czinicz pschede wschěm tez na wěrybratrach a wěryßotrach. To je tola heßło Gustav-Adolfskeho dzěła, a ja to sbudzowacz a sahorjecz, bě tez saměr tuteho swjedzenja.

— **S Hornjeho Wujesda.** Njedzelu 22. septembra swjeczesche Hornjo-Wujesdzanska zyrkwinska wosada swjedzeń ponowjenja swojeho rjaneho Bożeho domu. Tez žnjowy dzakny swjedzeń bu sdobom sobu swjeczeny. Rjany słónczny dzeń běschе nam Bóh luby Knjes sa tajki wosebity wosadny swjedzeń wobradził. Rano ½9 hodz. wotewri knjes farar Günther swjatoczńje hlowne zyrkwine durje a swjedzeński czah czehnjesche na to do Bożeho domu. Wobnowjenje zyrkwje běschе so pod dohladowanjom Drježdzanskeho akademiskeho molerja Helaßa stało. Knjes superintendent Froehlich sałoži swoju posswjeczeńsku rěcz na biblijske słowo: „Knjeże, ja lubuju wobydlenja twojeho doma a město, hdzez twoja czesez bydli.“ Knjes wyschschi farar Sarjeńk mějesche serbsku narěcz. Jeho mózne a hłuboke słowa napominachu wosadu, so ma so człowjek tez znutskownje wobnowicz, hdyz je so zyrkej nowu drastu wobleka. Schkoda běschе, so tute krasne słowa nascheho knjesa wyschscheho fararja němszy wosadni srozumili njejßu — běchu wyschina zyłeho swjedzenja. Knjes zyrkwinsko-hamtski rada dr. Thomas s Budyschina wupraji wutrobne sbożopschecza a khwalesche wopornjosczi Wujesdzanskeje wosady. Wosada je nimale 8000 hr. dobrowólnych darow nahromadziła, 2500 hr. běschе krajne konsistorstwo pschinoschowako. Knjes farar Günther sałoži swoje swjedzeńske prědowanje na Ef. 2, 19—22, a tez jeho prědowanje sawostaji hłuboki saczischcz we wutrobach nutrnych kemscherjow. Spěwy zyrkwinskeho khóra a muzskeho spěwneho towarstwa porjeńschichu derje poradzeny swjedzeń. Bóh Wschehomózny pak sdzerz dale swoju hnadnu schkitowazu ruku nad Hornjo-Wujesdzanskej zyrkwi a wosadze.

Listowanje:

K. w H.-W.: Wutrobny dzak a pósłańku. Sa 6. 10. dóńdze pschepossdze. Redaktor.

K. w N. sa 21. po Tr. (kermuschu). — **B. w H.** a **R. we L.** sa 22. po Tr.

Samołwity redaktor farar Wyrgacz w Nosaczizach.

Czißło 42

Pomhaj Bóh!

Lětnik 39

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosć da.

Njech ty spěwaš
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Sserbske njedźelske lopjeno

Budyschin — 20. oktobra 1929 — Bautzen

Czischcź a nakład Ssmolerjez knihiczischczěrnje a knihaŕnje, sap. družstwo s wobm. ruk. w Budyschinje

Wukhadźa kóždu ßobotu a płaczi schtwórczlětnje 108 słotych pjenjezkow

Kermuscha.

Twoje je to kraleſtwo a ta móz a ta czeſcź hacź do wěcznoſcże. (Scź. Mat. 6, 13.)

Kóždu njedźelu tónle kónz ßwjateho Wótcźenaſcha ſ erta kſcheſczańſkeje woßady k njebjeßam ſaklinczi. Najprjedy tele ßłowa w Knjeſowej modlitwje njeſtejachu. Jeſuß je njeje ke ßwojim wuczobnikam rjekł. Ale hižo ſahe ßu kſchcheźijenjo tele khwalbne a dźakne ßłowa Knjeſowym ßłowam pſchiſtajili. S nimi ßo podźakuja, ſo ßmědźa Wótcźenaſch ſaſpěwacź a ſzyła wſchehomózneho Boha ßwojeho Wótza mjenowacź. S nimi ßo podźakuja, ſo njeßmědźa jenoź proßycź, ale móźa teź wußłyſchenja wěſcźi bycź. Tak ßu tele khwalbne a dźakne ßłowa mohł rjez ßwjatocźne, wjeßełe hamjeń, ſ kotrymź kſcheſcźijenjo modlitwu ßwojeho miſchtra ſkóncźa: Haj, haj, tak ßo dyrbi, tak ßo móże, tak ßo budźe ſtacź.

Ale ſacźuwamy teź my tele ßłowa jako khwalbne a dźakne ßłowa? Jenu njedźelu kaź druhu je wuſpěwamy. Schtoź pſchezo maſch, toho ßo ſwucźiſch, a napoßledku to ſa tebje ßwoju ważnoſcź ſhubi. To ſ tym ſwißuje, ſo je cźłowjek ßam wot ßo njedźakowny. A tajku njedźakownoſcź woßebje Bóh tón Knjes ſhoni a wſchitko, ſchtoź je nam dał, jeho ßłowo a jeho dom. Tajka njedźakownoſcź je runje w naſchim cźaßu wjetſcha dyźli prjedy. Tuź je runje kermuſcha khmany ßwjedźeń, ſo ßebi poßlednje ßłowa ßwjateho Wótcźenaſcha wobhladamy jako khwalbny kěrluſch ſa to, ſo mamy Boźi dom, w kotrymź ßměmy pſchezo ſaßo Wótcźenaſch wuſpěwacź a ſe ßwjatocźnym dźakom ſkónczicź dźakowane Bohu, ſo mamy Boźi dom!

Twoje je to kraleſtwo! Tu ßo Bożemu kraleſtwu měſto pſchihotuje.

Twoja je ta móz! Tu ßo móz ſ njebjeß dobywa.
Twoja je ta cźeſcź! Tu do wěcźnoſcże pohladujeſch.

Schto nam Boźi dom podawa? Kóźda wěz je jenoź telko hódna, kelkoź ſamóże nam dacź. A jeli ſo chzemy hiſchcże ſa to Boha khwalicź a ßo jemu podźakowacź, ma hižo něſchto woßebite bycź, ſchtoź Boźi dom nam poſkicźa. Schto nam nětko Boźi dom poſkicźa. Na to najprjedy naſch tekſt wotmołwi: „Twoje je to kraleſtwo!“ Tu ßo Bożemu kraleſtwu we wutrobach měſto pſchihotuje.

W Bożim domje Boźi hłoß ſaklincźa. Schtóź do Bożeho doma ſaſtupi, dyrbjał ßwjaty ſacźiſchcź dostacź: „Bóh je pſchi naß tudy. Modlmy ßo dha k njemu, cźeſcź a bojoſcź dajmy jemu!“ Kóźdy prawy kemſchikhodźeŕ dyrbjał pod klětku toho wěſty bycź: tu njeßłyſchu jenoź myßle a ßłowa tajkich cźłowjekow, kiž ßo prózuja ſe ßwojeho ßamßneho to najlěpſche podacź, ale ſ tajkimi, kaź japoſchtoł Pawoł ßebi źada: kiž ßu póßłani na měſto Khryſtußa, a je tak, ſo Bóh pſches naß napomina. Tón ßamßny Bóh, hewak tak potajeny, ſo ßo wucźeni jeho dla hłowu łamaju a tola na niczo njedóńdu, tu w Bożim domje ſa kóźde dźěcźo ſapſchimliwy pſched duſchu ſtupi: „Ja chzu ſ tobu rěcźecź.“ Móżeſch pytazemu ßwětej něſchto wjetſche podacź khiba jaßny hłoß Boźi?

Schtoź nam zyrkej ma dodawacź, je dale Boża njewuměrjena hnada. Jenu njedźelu kaź druhu ſ Bożich domow do ßwěta ſaklincźa: Wy wſchak njewěſcże, kak wulki Bóh naß makych cźłowjekow lubuje. Tak, ſo je ßwojeho jeniczkeho naro-

dźeneho ßyna woprował. Tak, so njecha ßmjercź teho hrěschnika, ale so by wón ßo wobrocził wot ßwojich puczow a żiwy był. Tak, so ßměmy ßo pschi wschitkich ßwojich hrěchach tola jeho hnady a ßmilnoscże troschtowacź. S njewuczerpliweho bohatstwa jeho luboscże ßměmy wschitko, wschitko wsacź: hnadu sa hnadu. Móżesch ßwětej w jeho snutskownej a swonkownej nusy něschto wjetsche poskiczicź?

Schtoż ma zyrkej podawacź, je Boża ßwjata wola. Pschezo je tak: hdźeż ßo wjele podawa, tam ßo też wjele żada. Tohodla kóżdu njedźelu s Božich domow do kscheścźijanstwa saklinczi: Bóh chze zyłeho człowjeka jako wopor a wobßedźeństwo měcź. Wón njeje spokojom se swjerschnym waschnjom, ale chze twoje najsnutskownische smyßlenja. Doscź jemu njeje, so njedźelu do Bożeho doma pschińdźesch, wón tebje chze też dźěławy dźeń, wonkach we wschědnym żiwjenju. Twoju wolu, twoje požadanje, twoje staroscże, twoje dźěło, twoje mandźelstwo, twój wobkhad, twoje wokschewjenje, abo schtoż je hewak kruch twojeho żiwjenja a bycża, to wón chze měcź: wschitko bjes wuwsacża.

W 87. psalmje rěka: Kraßne wězy ßo w tebi prěduja, ty město Boże! Njepłacźi to hischcże wjele bóle w kóżdym kscheścźijanskim Božim domje? Kak khudy je tola stary ßlub njedźiwajzy na jeho kraßny templ a jeho rjane Boże ßłużby pornjo tomu, schtoż ma nam nasch Boži dom kóżdu njedźelu, kóżde lěto prědowacź a podacź! Tu ßo naschemu Bohu a jeho kralestwu město w człowjeskich wutrobach pschihotuje.

Wěso je, jako by tajka wulka wěz ludźom pschewulka była: Tu njecżeścża, wo njej njerodźa. Nětotsi měnja: Božeho doma njetrjebamy. Njerěczi Bóh tón Knjes też psches stwórbu a ke kóżdemu psches wodźenja jeho żiwjenja? Haj, bych wschěm tym pschał, kiż tak praja, so bychu prawje dobre wucho měli sa mózne hrimotanje Boże każ sa ßłóncżne pruhi jeho dobroty wonkach w stwórbje każ w ßamßnym jich małym żiwjenju. Ssnano bychu potom s toho wscheho ßłyscheli něschto wożebite, něschto, schtoż jich k pokucże a k wěrje hnuje. Ale dyrbjała tohodla zyrkej njetrěbna bycź? S wotkel dha pschińdźe, so njejßu póhanjo, kiż tola woprawdźe w Božej stwórbje wjazy hacź my pschebywaja, żiweho Boha namakali, so też wjele kscheścźijanow s toho wscheho ani niczeho njeßłyscha, też hdyż Bóh tón Knjes móznje a jaßnje doscź rěczi? A kak dha pschińdźe, so dźenßnischi człowjek tajke wschelakore s toho ßłyschi a kóżdy ßam ßebi s toho ßwojeho Boha pschihotuje, kajkehoż chze runje měcź a runje trjeba? Ně, Boži dom trjebamy! Pschetoż tu tón Bóh, kiż je w stwórbje njewidomny a w naschim żiwjenju tak husto njesrosumliwy, hladajzy nam psched wocżi stupi. Schtóż je tu Knjesej Jesußej a s tym żiwemu Bohu do woczow hladał, tón hakle jeho potom wschudźom w stwórbje a w żiwjenju tajkeho namaka, kajkiż wón je. To je runje to wulke, kotreż zyrkej we ßłowje poskicża. Njemóżemy jeje parowacź.

Ale drusy praja: Zyrkej njetrjebamy! Njetwari Bóh tón Knjes też psches wjele druheho, psches kscheścźijanski dom, psches kscheścźijanske knihi, kscheścźijanske łopjena ßwoje kralestwo na semi? A saßo wotmołwju: Haj, a bych chzył, so by ßo psches tajke wězy hischcże wjele wjele wjazy twariło, so bychu w kóżdym domje byłe modleńske knihi, prědańske knihi, „Pomhaj Bóh“, „Mißijonski Poßoł“. Ale dyrbjała tohodla zyrkej njetrěbna bycź? We wschitkich lětstotkach w kotrychż mějachmy kscheścźijansku zyrkej, ßo pschezo saßo to jene pokasuje: Cżim bóle ßo zyrkwinemu dźěłu sadźěwa, cżim wjazy njekscheścźijanski, haj bjesbóżny duch do luda, do doma a schule saczehnje. Hdże potom Boże kralestwo wostanje, jeho wutwarjenje, jeho roscżenje? Ně, njemóżesch ßłónzo sa njetrěbne dźerżecź, chzesch-li jeho cżopłotu a ßwětło měcź. To je to kraßne na naschich Božich domach: Chzedża tajke ßłónzo bycź, wot kotrehoż na wschě boki ßwětłe a cżopłe pruhi Boże wukhadźeja, so bychu wschudźom Božemu kralestwu pucź pschihotowałe.

A ja mam sa to: runje w tym woprawdźita a najhłubscha pschicżina leży, so ßu nasche Boże domy tak prózdne a nasche Boże ßłużby tak mało ważene: ludźo Boże kraleństwo njerodźa. Je jim pschewulke, pscheßwjate, pschecźeżke. Jim ßo radscho tych małych, sachodnych wězow tohole cżaßa a ßwěta chze. To je Jesuß ßam shonił a w pschirunanju nam rosestajił: „Ja ßym ßej rolu, ßym ßebi pjecź pschahow wołow kupił, ßym ßo woženił, tohodla njemóżu pschińcź!“ Haj, tak je woprawdźe, a dokelż tak je, njeßměmy wustacź, pschezo saßo a wótsischo do ßwěta sawołacź: Dźakowano Bohu, so mamy Boži dom! Twoje je to kraleństwo. Tu ßo jemu město pschihotuje!

A dale ßo podźakujemy: Twoja je ta móz! Tu ßo móz s njebjeß dobywa. Praji zyrkej, so chze nam Boha dacź, dyrbi nam też móz dacź. Pschetoż to je potajnstwo wscheje nabożiny: Hdźeż je żiwy Bóh, tam je też żiwa móz. Tule wěrnoscź cżi móz wonkach w stwórbje prěduje, njech pohladasch na roscżaże żita abo horje na hwězdne njebjo. Tu wěrnoscź też najlěpje a najjaßnischo nadeńdźemy w Jesußowym skutkowanju mjes ßwojim ludom: Hdźeż wón pschińdźe, ßo wscho khore a ßłabe shromadża. A potom tak lubosnje rěka: „Wuńdźe pak móz wot njeho, a wón jich wschitkich sahoji.“

Twoja je ta móz! Luby cżitarjo, na tym chzemy hódnoscź naschich Božich ßłużbow měricź. Jenoż to khodźenje kemschi je něschto hódne, wot kotrehoż snowa wożiwjeni a poßylnjeni ßo wrócźimy, wuhotowani s nowej mozu k wěrje, k luboscźi, k scźerpliwoscźi a ke kschiżej. A kelko tajkeje snutskowneje mozy samóże nam Boži dom podawacź. Hižo psches ßwoju wokschewjazu cżischinu! Żiwjenje bu sa wjetschi dźěl ludźi khwatanje a honjenje. Njemóżu srosumicź, so ludźo, wot schěscź dźěławych dnjow wustacźi a honjeni s wjeßełoscźu dobrotu njewużiwaju, so bychu ßedmy dźeń na ßo pomyßlili a nowy měr a nowu móz dobyli. Schtóż njedźelu dźěławy dźeń scżini, tón stajnje móz wudawa a nowu njenasběra. Schtóż pak je wokschewjazu cżischinu Bożeho doma nashonił, tomu ßo pschezo saßo jeje chze: Twoja je ta móz.

Boži dom nam samóże móz podawacź psches modlitwu. To je wěste: móżemy a dyrbimy też domach ßo modlicź, a tón njeby był kscheścźijan, kiż njeby też domach ßo w cżichej komorzy modlił. Ale telko je wěste: Tu w Božim domje do naschego modlenja wjazy wěry a wjazy wjeßełoscże hacź domach w njeměrje wschědneho dnja pschińdże. A to druhe je też wěste: Hdyż tu w Božim domje s woßadu spěwamy a ßo modlimy, ßo nascha sprózna duscha zyle hinak poßylni hacź domach. To je, jako by tu jedyn modleŕ druhemu potajnje móz podał, jako bychu ßo staroscże dake lóżscho wottschascź, hacź hdyż to ßami cżinimy. Tu wschak ßebi hromadże móz s njebjeß dobywamy.

Boži dom nam samóże hischcże dale móz podawacź psches Boże ßłowo. Dyrbju to hakle dopokasacź? Něchtóżkuli hordy do Bożeho doma dże a jón ponižny wopuschczi. Něchtóżkuli se srudnej wutrobu sastupi a troschtowany wuńdże. Něchtóżkuli se ßebicżiwymi myßlemi a pschecżemi sastupi a ßo hodźinku posdźischo tajkich myßlow a żadanjow haŕbuje. Tak Boże ßłowo s mozu wutroby pschewobroczi. Każ macżeŕne troschtowaze ßłowo dźěscżu ßylsy setrěje, każ khutne nanowe ßłowo na pucź ßynej wonkach w zusbje sadźěwa, so w spytowanju podleži, tak my kscheścźijenjo pschezo saßo w Božim domje shonimy: Boże ßłowo naß troschtuje, poßylni, sakhowa, wußwjecźi.

Njech něchtó jene jeniczke Boże ßłowo, jeniczku ßadu ſ prědowanja ßobu dom woſmje, to je doſcź. Tele ßłowo, tale ßada je jemu žórko mozy pſches zyły tydźeń. Pſchetož twoja je ta móz!

A njeſabudźmy wołtař, Knjeſowe blido! Kelko kſcheſcźijanow budźe ßo pokutny dźeń a ßmjertnu njedźelu tu ſaßo klaknycź. Cźehodla? Dokelž hłód ßwojeje duſche ſaczuwaja a ßo tu dadźa wot žiweho Knjeſa ſ mozu k wěrje a luboſcźi, k cźerpjenju a modlenju a wumrěcźu naßłycźicź. Jim wſchěm dźakownje pſches duſchu klinczi: Dźakowano Bohu, ſo mamy Boži dom!

To ßo wě: Po mozy jenož tón dźe, kiž mozy trjeba a ßam žaneje nima. Tak pſchińdźe, ſo hiſchcźe dźenßa kaž w Jeſußowych cźaßach cźi, kiž ßu ßycźi a ßami ſe ßobu ſpokojni, ßo Božeho doma ſdaluja. Boži dom je napoßledku kaž Bóh a Jeſuß ßam jenož něſchto ſa tych ſprózných a wobcźeženych, tych wot cźerpjenja a hrěcha ſlemjenych, ſa wſchitkich bjesmóznych. Tohodla nam da Bóh tón Knjes w žiwjenju pſchezo ſaßo naſhonicź, kak ßłabi a njemózni ßami na ßo ſtajeni ßmy. Schtóž pak je tule njemóz na ßebi naſhonił, njemóže ßo doſcź podźakowacź: Dźakowano Bohu, ſo Boži dom mamy! Twoja je ta móz. Tu móz ſ njebjeß dobudźemy.

A hiſchcźe ras naſch tekſt k nam rěcźi a w khwalenju wuklinczi: Twoja je ta cźeſcź do wěcźnoſcźe. Tu pohladamy do wěcźnoſcźe. Je ßo prajiło: Boże domy też bjes prědowanja a ßłowa prěduja, prěduja pſches to, ſo tu ßu. Njeje wěža kaž Boži porſt, kiž horje pokaže też toho, kiž ßwětnje ſmyßleny ženje njeſaſtupi, a jemu pſchiwoła: K njebjeßam naſch pucź dźe, na ſemi ßmy jenož hoſcźo! A runje tak też ſwony dźěławy dźeń nam pokoj njedadźa. Prěduja rano kaž wjecźor mózmje a jaßnje po kraju: Jedyn dźeń druhemu pſchiwoła, ſo je naſche žiwjenje pucźowanje k Božej wěcźnoſcźi. Hacź chzemy abo nochzemy, ßam wot ßo Boži dom hižo pſches to, ſo tu ſteji, naſchej wocźi ſtaji horje na wěcźnoſcź, hdźež Boža cźeſcź bydli. —

A hiſchcźe wjazy mózemy prajicź. Njeje Boži dom ſa wſchěch, kiž ßo tu ſeńdu, wobras njebjeſkeho Wótzneho doma? Njeje cźiſchina, kiž naß tu wobdawa, wobras wěcźneho měra? We wěcźnoſcźi njeje kaž też w Božim domje žaneho hroſneho harowanja, poklěwanja, ßwarjenja. We wěcźnoſcźi njeje kaž też w zyrkwi žanych bohatych a khudych, woßebnych a niſkich, ale jenož bratrow a ßotrow, jenož hrěſchnikow, kotrychž jeniczzy Boža hnada wumože. W zyrkwi hakle w pſchitwarkach toho Knjeſa ſtejimy, niz w ßwjatnizy ßamej. Ale tu hižo něſchto ſaczuwamy wo cźeſcźi a kraßnoſcźi, kotraž horkach na naß cźaka, a tohodla ſ wjeßelom a dźakom wuſnawamy: Dźakowano Bohu, ſo Boži dom mamy!

Nowa zyrkej měješe ßo poßwjecźicź, a jena nowina piſaſche: Njemóže ßo ſamołwicź, zyrkwje w cźaßu natwaricź, hdźež je bydlenja tak jara trjeba. Najprjedy bydlenja ſa ludźi, potom domy ſa Boha! Napſchecźo tajkemu ſmyßlenju dyrbjeſchtaj hižo profecźi Haggai a Sacharja wojowacź. Haj, njech je to njeprawda, hdźež ßo dźenßa zyrkwje ſe wſchej pychu natwarja. Ale zyrkwje ſzyła niz? Chzu tomu tſi praſchenja napſchecźo ſtajicź: Je trjeba, ſo ßo Božemu kraleſtwu měſto we wutrobach pſchihotuje? Je trjeba, ſo móz ſ njebjeß dobudźemy, Je trjeba, ſo do wěcźnoſcźe pohladujemy? Na tele praſchenja mamy jenož jene wotmołwjenje: Dźakowano Bohu, ſo Boże domy mamy! Hdźe w naſchim ludu, w naſchich woßadach, w naſchim ſatußnym žiwjenju pſchińdźemy, njebychmy-li žanych měli!

Kermuſcha.

Ssyw wot Khryſta wußyty,
Seſkhadźa a roſcźe rjenje;
S Božim deſchcźom krjepjeny,
Seleni ßo, ſměje kcźenje.
Junu ſ njeho ſeſrawi
Luboſny płód njebjeſki.

Twjerda, ſkalna, cźernjojta
Njech drje tu a tam je rola,
A nam njemóžne ßo ſda,
Wſchitkón njerjad wupłěcź ſ pola.
Tola pak ßo nadźejcźe,
So žně budźa bohate.

Dobre ßymjo wußyte
Tam na dobru rolu běſche;
Wichor, ßłónzo, mjerſnjenje
Zyle ſahubicź jo chzyſche.
Jeho ſchkit pak Khryſtuß bě,
Wjeßele tak roſcźeſche.

Sta lět hižo ſeleni ßyw
Sso tamnych ßwěrnych ludźi.
Bóh bě jeho pſchikrycźe,
S njeho rjane płody ſbudźi.
S teho, ludźo, póſnajcźe:
Swěrny ſkutk Bóh žohnuje.

Dźiwy twojej' dobroty,
Božo, wſchudźom nadeńdźemy.
Daj wſchak, ſo też płody my
W ſcźerpliwoſcźi pſchinjeßemy.
Cźiſtu wucźbu dał nam ßy,
Daj też cźiſte wutroby.

Knježe, žohnuj bohacźe
Wußyw ßwojoh' Božoh' ßłowa;
S nim naß wjedź do ſbóžnoſcźe,
So by kóždy ſhonił ſnowa:
Schtóž tu ſ płacźom roſßywa,
Žně tón wjeßełe tam ma.

Sakſke hłowne bibliſke towarſtwo.

Dźenßa je hłowny dźeń, je tulětny ßwjedźeń tutoho towarſtwa w Lubiju. Też Serbja ßu pſcheproſcheni — runje tak kaž kóždy druhi; ma tola tuto towarſtwo też naſche ßerbſke biblije we ßwojim nakładźe. Wono ßo prózuje, wobej bibliji, ßerbſku kaž němſku, roſſchěrjecź, runje tak jejne jenotliwe dźěle a knihi.

Wudata nowa rosprawa towarſtwa wo lěcźe 1928 podawa nadrobniſcheho ſe ſkutkowanja towarſtwa. Dokhodow měješche towarſtwo 96 744,21 hriwnow, wudawkow 63 126,22 hr. To bě ſa tuto lěto 1929 na 33 618 hr. nalutowanych ſa dalſche ſpomožne ſkutkowanje.

W Lubiju budźe dźenßa popołdnju w 3 hodź. ßwjedźeńſka Boža ßłužba a w 5 hodź. hłowna ſhromadźiſna. Na Božej ßłužbje doſtanu něktore pacźerſke dźěcźi bibliju, kotruž towarſtwo dari. Wono je nuſne a ſpomožne, ſo jich prawje wjele ſ daloka a ſ bliſka ßwjedźeń w Lubiju wopyta.

Prjedawschi president krajneho konsistorstwa, k. D. dr. Böhme nawjeduje towarstwo a tež ßam s nim do Lubija pschindże. Kóżdy, kiż nusu, snutskownu a swonkownu nusu luda widźi a spomożne sktukowanje Bożeho ßłowa snaje a tutomu ßłowu wěri, pscheje towarstwu dobry wuspěch a pschinoschuje ßam sa to, so by tu był a to widomny a liczomny a woßebje tež snutskowny, njesachodny wuspěch. A tutón je tón rosßudny. Ale ßnadź runje tohodla husto doscź mało wo nim pytnjesch. Biblije tu ßu w domach a ßwójbach. Ale czitaja domy, ßwójby, wschitzy a jenotliwi w nich? A ßu woni żiwi to ßłowo? Ssu woni czinjerjo ßłowa Bożeho a toho mjena, kotreż maju, teho mjena kschesczijana, kschesczijanka.

Wschelake s bliska a daloka.

— **Hłowna ßerbska prědarska konferenza** bě schtwórtk 10. oktobra ßerbskich duchownych na Michalskim poßedźenju shromadźiła. Wulzy ßo wjeßelichmy, so bě nasch czesczeny pschedßyda, knjes wyschschi farar Domaschka, pschischoł, haczrunjež khorowaty. To wutrobnje wobżarujemy a nutrnje pschejemy, so by ßměł wotkhoricź a czerstwy a strowy byczź. Sa shromadźisnu, kotruż knjes pschedßyda wjedźesche a na kotruż naß knjes wyschschi farar Sarjeńk s modlitwu pschihotowa, bě tu telko maczijny, so njebě móżno, wscho dowuradźicź; tak njebě móżno wscho, schtoż měło ßo wo ßerbskich spěwarskich prajicź, doprajicź; tež praschenje hacż ma nasche „Pomhaj Bóh“ nowu hłowu, t. r. nowy wobras s nowym napißmom dostacź, njebu rosßudźene. Tole je dozyła praschenje, ke kotremuż chzyli ßo tež naschi czitarjo wuprajicź. Něczischi wobras je rjany, njeje pak ßerbski, je tež se wschěm, schtoż dokoło wokoło, pschewulki sa nasche schtyri stron wulke kopjeńko. Schto měnja naschi czitarjo wo tym? A schto pscheja ßebi? Knjes Nowak-Njechorński bě tři naczińki sa nowu „hłowu“ pschihotował; sa to ßmy dźakowni a tak bórzy hacż móżno dale jednamy. — Knjes wyschschi farar Domaschka naspomni woßebje podeńdźenja sańdźenych měßazow, konferenzu a jeje stawy nastupaze; tak wopominachmy ßmjercź ßwěrneho a pilneho ßobustawa fararja Mateka, kotryż je dźěłał sa ßwój lud hacż do ßmjercze. Jeho czesczujo a ßo jemu dźakujo, postanychmy. Se swjeßelazych podeńdźenjow bu naspomnjeny 25lětny woßadny jubilej k. farara Mikele-Maleschanskeho, narod dwójnikow we Lupjanskim farskim domje a 250lětny jubilej Noßaczizczanskeho Bożeho doma, na kotrymż bě ßo wschitkim — a se 10 pschitomnych duchownych bě 8 ßerbskich — jara lubiło. — S wulkim wobżarowanjom pschija konferenza wosjewjenje k. pschedßydy, so wón khorosczze dla pschedßydstwo słoży. Dokelż bě jej tuta pschiczina pschedwidomna, dyrbjesche konferenza do toho swolicź. Sa noweho pschedßydu wuswoli ßebi toho, kotryż je tež hižo w sastojnstwje ßerbskeho wyschschcheho farara s jeho naßlědnikom, knjesa wyschscheho farara Sarjeńka. Tutón tež s dźakom sastojnstwo pschija a s dźěła nawjedowanje poßedźenja pschewsa. Dalsche pscheměnjenja w pschedßydstwje konferenzy ßo na pschichodne poßedźenje wotstorczichu. — Dokładnje ßo jednasche wo ßerbskich Božich ßłużbach w tych woßadach, w kotrychż woßadny farar njeje ßerbskeje rěcze mózny. To ßu: Huska, Wujesd, Kotezy a Ketlizy. Sa kóżdu woßadu pschewosmje jedyn farar sarjadnistwo hromadźe s k. wysch. fararjom a to sa Husku k. farar Voigt-Hodźijski, sa Wujesd knjes farar Tischer-Budyski, sa Kotezy k. farar Krawz-Hrodźischczanski a sa Ketlizy wostanje każ hacż dotal, so ma to Noßacziczanski farar. Wschitzy drusy ßerbszy duchowni maja wěso ßobu nadawk, pomhacź. — Wobschěrnischeje rosmołwy nasta wo nadawkach a dźěle wyschscheho farara we wschěch woßadach, we kotrychż ßo hischcze ßerbska Boża ßłużba dżerżi. Tute ßu, schtoż ßmy wot wscheho spoczatka sa njelube měli, do tsjoch eforijow abo wokrjeßow rostykane; we wschěch tsjoch ma pak, tak ßo pscheje, skutkowanje ßerbskeho wyschscheho farara a runje tak superintendenty jenajke byczź. Pschi tym naspomni ßo tež tamne wo Rakeczanskej visitaziji we wschelakim drje mylnje, hewak pak s prawom rosprawjaze wosjewjenje w Sserbskich Nowinach a tamna wotmołwa, kotraż bu tam na to data. — Knjes farar Handrik-Porschiski mějesche wschelake należnosczze ßerbskeho knihowneho towarstwa: Tuto ma ßo s dołhom běcźicź, pomoz je nusna. Tuż chzemy tež pomhacź. Kóżdy jenotliwy to może s tym, so knihi kupuje, so pschinoschki płaczi abo so hewak něschto dari sa ßerbske knihowne towarstwo, kotreż je telko sa nasch ßerbski lud dźěłało, kotreż chze tež dale dźěłacź a skutkowacź. Sserbski Biblijski puczník je saßo knjes farar Rjencź-Lupjanski sestajał. Nasch njedźelnik „Pomhaj Bóh“ je woßebje s pomozu Ssmolerjez knihiczischczeńnje wjele czitarjow pschidobył. Njech ßo jich hischcze wjazy pschidźěli. Chzemy ßo prózowacź, pschihódneho czitarjam poskiczecź. Wo to, so by „Pomhaj Bóh“ tež porjadnje rosprawy wo woßadnych ßwjedźenjach a druhich podawkach dostawało, chzyli pak ßo pschede wschěm woßadni fararjo a woßadni ßami porjadnje staracź. Je wobżarowacź, so ßo to pschezo hischcze tak njestawa a so ßo na njedźelske kopjena sabywa, mjes tym so ßo druhim nowinam rosprawy podawaja. — Prjedy hacż pytny, bě czaß nimo. Konferenzyny sapißowar k. farar Mjerwa pschecżita hischcze dokładnje protokol a konferenza ßo skónczi s modleńskim ßłowom. — Dołho wjazy njetraje a nascha ßerbska konferenza ßwjeczi ßwój 200lětny jubilej. Je drje to w lěcze 1731 było, so hrabja von Gersdorf sałoži prěnju ßerbsku konferenzu a tež prěni ßerbski seminar. Wón bě pschecżel hrabje Zinzendorfa, a Zinzendorfowy wliw drje je to ßobu był, kotryż je tehdy tajke ważne sapoczatki spomożneho skutkowanja sa ßerbski lud ßobu wupłodźił. Ssnadź budże k. wysch. fararjej Domaschzy, kotryż nam wo tym rosprawjesche, móżno, hischcze nadrobnischeho wo tym podacź.

— W **Lubiju** ßwjeczi ßo dżenża lětny biblijski ßwjedźeń. Popołdnju w 3 hodź. je ßwjedźeńska Boża ßłużba; ßwjedźeńske prědowanje směje knjes wysch. zyrkw. rada Scherffig s Wulkeho Hajna. Knjes lic. Not-Drježdźanski porěczi paczerskim dźěczom, kotreż bibliju dostanu. W 5 hodź. pschisamknje ßo hłowna shromadźisna w sali měschczańskeho doma. Do tuteje powita pschedßyda towarstwa, k. president D. dr. Böhma-Drježdźanski. Rosprawu poda k. lic. Noth a pschednoschk směje k. farar Gilbert-Schellerhawski. K. superintendent Franka wobsamknje shromadźisnu. — Njech jich prawje wjele tuto wuhotowanje wopyta, haczrunjež je to kermuschna njedźela, abo njech jich prawje wjele tutón ßwjedźeń s kermuschu sjednoczi. Ketliczańska woßada na pschich. by ßo wěscze wjeßelika, duzy s biblijskeho ßwjedźenja witacź hosczi na kermuschu.

Listowanje: V. w H. a R. we L. sa 22. po ßwj. Tr. — M. w Ba. sa 23. po ßwj. Tr.

Porjedźenka: Każ drje ßu naschi czitarjo ßami namakali, je ßo tydźenja pod prěni pschidaty wobras smylnje podpisało: Filip Melanchthon. Każ je s nastawka a tež s wobraza spósnacź, ma podpißmo rěkacź: **Ulrich Zwingli.**

Samokwity redaktor farar Wyrgacź w Noßaczizach.

Czišło 43

Pomhaj Bóh!

Létnik 39

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosć da.

Njech ty spěwaš
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Serbske njedźelske lopjeno

Budyschin **27. oktobra 1929** **Bautzen**

Czischcź a nakład Smolerjez knihiczischczerńje a knihařnje, jap. družstwo s wobm. ruk. w Budyschinje

Wukhadźa kóždu sobotu a placźi schtwórczlětnje 108 skotych pjenjezkow

22. njedźela po swjatej Trojizy.

50 létny jubilej Lupjanskeho Božeho domu.

Kol. 2, 6—9.

Bóh daj sbožo! Tak drje lubych pschecźelow na jich narodninach strowimy, wscho dobreho jim pschejemy, dokelž jich lubujemy a so wjeselimy, so jich mamy! — Kermuscha je narodny dźeń Božeho doma. Lupjanska wosada smě dźenża 50-létny jubilej swojeho Božeho doma swjeczicź, kiž je so w lěcze 1879, dźeń 27. oktobra poswjecził a kiž — to poslednim czasu wobnowjeny — jej dźenża nanajrjeńscho wuhotowany snowa swoje durje wotewri. Kóžda kermuscha je dźakna Boża słužba za to, so ma wosada swój Boži dom. Boži dom je widomne znamjo za to, so Bóh tam bydli; a hdyž evangelska zyrkej steji, je to znamjo za to, so je Jesuš tam sacźahnył. A hdyž je Jesuš sacźahnył, tam so pschezo hischcze jeho slubjenje dopjelni: „Dźenża je so tutomu domej sboże dostało!“ (Luk. 19, 9.) To wschitko je so Lupjanskej wosadze dostało, je swjatej radosczu smě tohodla swoju kermuschu, narodniny swojeho Božeho doma swjeczicź. Bóh daj sbožo!

Schto ma Lupjanska wosada na swojim Božim domje? Wona je evangelska. Schto to ma na sebi, wo tym reformaziski swjedźeń rěcźi, kotryž z Boha bližschi schtwórtk jasno swjeczimy. Wschudźom, hdyž evangelski Boži dom steji, maja wosadni zyłeho Božeho zohnowanja, kotrež je nam reformazija pschinjesła, dźělomni bycź. A schto je tuto zohnowanje? „Wy scże teho knjesa Jesom Khrysta horje wsali“, tak pische swjaty Pawoł na Kolosejskich. To bě jich sboże, a k tutomu sbožu je Luther naschemu ludej sasso dopomhał. To je, — z krótka prajene, — to swjate, drohe evangelske herbstwo, kotrež je Luther w horzym bědźenju wo sbóžnosczu swojeje dusche sasso dobył. Na praschenje: „Schto mam cźinicź, so bych sbóžny był?“ je sasso to prawe wotmołwjenje namakał: „Wěř do teho Knjesa Jesom Khrysta!“ Swoju sbóžnosczu chzysche zebi sasłužicź; tohodla bě wschitke wustajenja swojeje katolskeje zyrkwje swědomliwje dopjelnił a wschitko, schtoż wona zebi žadasche, zwěru cźinił, so mózesche posdźisscho ras prajicź: „Hdy by hdy jedyn mnich swojeho mnichowstwa dla do njebjes pschischoł, dha chzył ja tón bycź!“ Tola wscho běsche podarmo, dóniž njebě w swjatym pismje to słowo namakał: „A budźa bjes sasłužby prawi cźinjeni z jeho hnady, pschez to wumoženje, kotrež pschez Khrysta Jesuša so stało je. — Pschetoż my sa to mamy, so cźłowjek prawy budźe bjes teho sakonja skutkow, jeno pschez wěru.“ (Rom. 3, 24. 28.) Tu bě Luther na žórło žiweje wody trjechił a „teho Knjesa Jesuša horje wsał“. Schtoż pak bě sa prawe spóznał, sa to je sjawnje wustupił. Tak k tomu dóńdźe, so swoje žady pschecźiwo wotpuskej na durje hrodowneje zyrkwje we Wittenberku pschibijesche a so w swojim bědźenju sa prawdu skónczńje wot romskeje zyrkwje dźělische. A Luther je swój lud z tym k Jesušej dowjedł, so je b i b l i j u do macźerneje rěcźe pschekožił a jemu tak pschistup do Swjateho Pisma a sdobom k tomu póznaczu wotewrił: „We Jesušu bydli wschitka połnosczu teho bóstwa cźělnje“. Wón je jemu najwažnische wězy kschescźijanskeje wěry w m a t y m k a t e c h i s m u s u hromadźe sestajał, kotrehož 400létny jubilej runje létsa swjeczimy. Wón je jemu p r ě n j e s p ě w a ř s k e we macźernej rěcźi do rukow dał a tak evangelskemu ludej evangelsku wěru do wutrobow spěwał. Tak je němski a sdobom serbski lud snowa „teho Knjesa Jesum Khrysta horje wsał.“

Sa Kolosejskich bě wulki strach, so swoju wěru sašo shubichu. Sswjaty Pawol jim pische: „Hladajcże so, so by waš nichtó njewurubił psches swětnu mudroscź a prósdne sawjedźenje po cłowjeczej wuczbje a po teho swěta wustajenjach a niz po Khrystuszu.“ Sswětna je mudroscź tych, kiž do Boha njewěrja; to je mudroscź, kotraž wudawa, so chze cłowjekow k wyschschemu pósnaczu posběhnycź, a tola njewě a njewidźi, so jim to najlěpsche wosmje a jich s njebjeskeje wyšokosce do błóta tuteje semje dele, haj, s Božeho raja do puscziny bjes troschta a bjes pokojenja won wustorczi. K czemu to dowjedźe, hdyž chzedźa bjes Boha živi bycź, hdyž njeje swědomje wjazy na Boha wjasane, to smy w poslednich lětach nashonili a spytali! Njedajmy sebi zórka Božeho słowa a živeje wěry, kotreż je nam reformazija wotkryła, snowa sašypacź. — „Prósdne sawjedźenje po cłowjeczej wuczbje a teho swěta wustajnja“, psched kotrymiž swjaty Pawol Kolojskich warnuje, běchu tehdy wustajenja židowskeho sakonja, s kotrymiž chzychu pobožni židźa swoju prawdoscź psched Bohom sebi sašłužicź. Něschto podobneho mamy we podjanskej zyrkwi, kiž też swojim wěrjazym „po swojich wustajenjach a niz po Khrystuszu“ prawdoscź psched Bohom lubi. Sswjate Pišmo pak žaneho druheho posrědnika mjes Bohom a mjes cłowjekami hacž Khrystuša njesnaje.

Tak na jenym boku njewěrjazy steja, kiž wschu wěru do Boha, do Jesuša a do wěczneho živjenja hanja a wušměschuja tak, so wošebje młodźina wjazy njewě, na czim je; na druhim boku pak so runje w naschich dnjach podjanska zyrkej wo to prózuje, so by evangelski němski lud sašo sa sebje dobyła, kiž we swojich něhduschich wjerćhach, wošebje w swojim kěžoru, swojich sakitarjow wjazy nima. Zyrkej sa zyrkwju natwari, biskopstwo sa biskopstwom sałožuje, nětk hižo w Barlinje, a w najwyschschich sastojnstwach nascheho swjetscha tola evangelskeho luda ma swojich mužow! Wona woprawdźe dźěła a so hiba. My njemóžemy jej to sa sło wsacź, to je jeje dobre prawo. Wona czini po tym słowje: „Wukupcże sebi sprawny czaš!“ (Ef. 5, 16.) Ale schto czini napschecziwo tomu evangelski lud? Wón spi! Tuž chze reformaziski swjedźeń, chze kóžda kermuscha, kotruž evangelska wošada swjeczi, wošebje kóždy jubilej evangelskeho Božeho doma naš snowa wubudźicź, so bychmy wopomnili, schto na swojej evangelskej wěrje mamy, so bychmy na to kedźbowali, kajki strach nam hrosy, a stražowali, so njebychmy swoje drohe evangelske herbstwo shubili! —

Prawa wěra je na płodach spósnacź. „Tohodla, kaž wy teho Knjesa Jesom Khrysta scże horje wsali, tak w nim khodźcże; kiž wy scże skorjenjeni a natwarjeni w nim a wobtwjerdźeni psches wěru, jako scże nawuczeni.“ — „W Khrystuszu khodźicź“ je jenož móžno, hdyž smy „skorjenjeni a natwarjeni w nim“. Kaž rostlina swoje mozy se semje, do kotrejež je sadźena, dostawa, tak khcheschijan se sjenoczenja se swojim Sbóžnikom. Se tutej mozu wuhotowany pak swět pschewinje. Bóh daj, so by też wo naš rěkało a nasche heslo wostało: „Wobtwjerdźeni psches wěru, jako scże nawuczeni!“ Hdyž to smy a wostawamy, dha Jesušowa hnada s nami wostawa, dha smy derje wukhowani sa czaš a wěcznoscź!

Bóh tón Knjes, kiž je naš sa swój lud a swojeho herbu wuswolił, chzył hnadnje dacź, so bychmy tajkeje hnady hódni swoju evangelsku wěru swěru wobkhowali; wón chzył dale naschu drohu evangelsku zyrkej wobarnowacź a sdźerżecź! Bóh chzył dale wobarnowacź luby Lupjanski Boži dom, so by tón samy wostał studźeń živeje wody, kotraž laczne dusche wokschewjuje a sprózne a mucżne wutroby posylnjuje, a s kotrejež by so dale Boże žohnowanje bohacże wuliwało na lubu Lupjansku swjedźeńsku wošadu! Hamjeń.

Sa 50lětny jubilej Lupjanskeho Božeho domu.

Schtož běsche žadanje a pschecże wobydlerjow Lupoje, Lupjanskeje Dubrawki a wokoliny hižom lětstotki dołho, to bě so dopjelniło: 27. oktobra 1879 měješe Lupoj swoju zyrkwicźku. Nětko mějachu swoje městno, na kotrymž mózachu Bohu czescź dawacź, swoje lube lutherske kerluschе spěwacź, cziste swjate evangelijon słyschecź. Dźeń poswjeczenja bě važny dźeń sa Lupoj a jeho wokolinu, ale važny też sa zyłu evang.-luthersku krajnu zyrkej. S twarom evangelskeho Božeho domu bě so evangelska věra tu wobtwjerdźiła, hdźež je w bliskosczi wulka katolska wošada. Tak ma tu Lupjanski Boži dom nadawk swěrneho strażnika evangelskeje wěry.

Hdyž nětko dźenża Lupjanska wošada dźeń 50lětneho wobstacza swojeje zyrkwje swjeczi, móže so to jenož stacź s dźakom napschecźo Bohu, kiž je psches swoju hnadu schkitował swój dom, a s dźakom napschecźo tym, kiž su so wo twar prózowali a jón na něka jke waschnje spěchowali.

Kak je k tomu pschischło, so su we Lupoji Boži dom natwarili? Hacź do reformaziskeho czaša dyrbimy wróćo hladacź. Lutherska wuczba so dale a bóle rosschěrjesche a pschińdźe też do Łužizy. Tu a tam dostachu zyrkwje evangelskich duchownych, a hdźež to hischcże njebě móžno, tam so prózowachu, tajkeho dostacź. Tak je snate, so hornjołużiszy Serbjo s wošebnej zadoscźu a radoscźu evangelijon, psches nascheho dr. Měrcźina Luthera na swětko pschinjeżene, pschijimowachu. Wyšoko su so bi wažili drohe evangelijon a derje wědźeli, kajki pokład je swjate pišmo.

Też psches Radworsku wošadu dźěsche žołma reformazije a so tam pschija. S wuwsacźom jeneje wsy, Kamjeneje, bu nimale zyła wošada lutherska. Tola pobrachowasche tu hischcże evangelski duchowny. Hakle w lěcże 1619 je tehdomnischemu ryczerkublerjej Christophej s Minckwitz móžno było, po dołholětnym prózowanju dostacź evangelskeho duchowneho M. Balthasarja Martinija. Wulke wjeżele po zyłej wošadźe, kotreż bohužel dołho njetrajesche!

Tak mjenowany „Drježdźanski akkord“, kiž prajesche, so dyrbi so katolskim sašo pschepodacź, schtož su hacź do lěta 1619 wobsedźeli, bu też tu s wukasom wróczenja. Hižom 1621 buschtej wobě Radworskej zyrkwi katolstwu sašo pschepodatej a lutherski farař wuhnaty, byrnjež so w zyrkwinej wsy a — s wuwsacźom Kamjeneje, — we wschěch druhich safarowanych wošach hromadźe jenož tsjo katolszy hospodarjo namakachu.

Hdyž też tu nětko žadyn evangelski duchowny njebě a žadyn Boži dom sa evangelskich so njewotewri, evangelska lutherska věra pak wosta; tu njejsu wsacź mohli. Tu so „napschecziwnej reformaziji“, (prózowanju, so so katolska wuczba wróczi), njeporadźi, luthersku wěru wukorjenicź. We Lupoji s Lupjanskej Dubrawku je so sdźerżała hacź na dźenżnischi dźeń. Žane potłóczowanje sańdźenych czašow, też niz wobczežnosce, kotreż so pokasachu se khcheżenzami, wěrowanjemi a khowanjemi, niczo njeje samohło, tute wsy wot evangelskeje zyrkwje wotwobroczicź. Kajke woporу su tehdom pschinjeżli, so mohli měcź Božu służbu; daloki pucź a hrosne wjedro njeje swěrnym kenscherjam sadźewało, khodźicź kenschi do Minakała abo do Njeswacźidła, hdźež běschtej najbliżschej zyrkwi.

Žadyn dźiw, so pschi tajkej nuzy pschezo sašo nastawasche žadanje po wošadnym Božim domje. Dołho trajesche, ale stónczinje tola so dopjelnichu tute pschecza. Wot lěta 1861 skutkowasche w Minakale farař Kordina, kiž běsche prjedy katolski duchowny. Wón derje wědźesche, schto to rěka, w tajkej duchownej khudobje živy bycź, bjes Božeje służby, bjes zyrkwje, bjes

žohnowanja reformazije. Wón dyrbjesche po Božej woli pomhacź tamne žadanje dopjelnicź. 26. julija 1869 wobroczi žo gmejnska rada we Lupoji na hłownu konferenzu žerbskich duchownych, kotraž běsche krótko prjedy, 19. meje, tutu nusu a tutón njedostatk hłuboko rospominała, so chzyła jej radźicź a žo sa to staracź, so by zyrkwiczku evangelskeje wěry dostała. Po nusnych rosjažnjowazych a pschihotowazych krocželach pižasche tuta konferenza 25. meje 1870 na zentralne prjódkstejeństwo Gustav Adolfskeho wustawa w Lipsku wo jara nusnym salożenju zyrkwje we Lupoji, na czoż wot tam 22. junija žameho lěta žlubjenje podpjeranja pschińdźe. S tym běchu najlěpsche wuhlady date, so Lupoj dostanje žwoju evangelsku zyrkej.

Nětko japocznje žo czaž wješeleho hromadźenja a sběranja. Prěni, kiž w prědowanju na Gustav Adolfskim žwjedźenju kemscherjow na nusu tuteje wožady hlubje pokasa a wschitkich wutroby sa Lupjanski zyrkwiny twar jahori, bě dwórski prědar dr. Kohlschütter, kiž měješche žwjedźeńske prědowanje na tutym žwjedźenju w Hodźiju 13. julija 1870. Wot tam pschińdźe tež prěni dar sa salożenje Lupjanskeje zyrkwje. A tak dźěsche to dalc, na žwjedźenjach žo sběrasche, zyła krajna zyrkej woprowasche se shromadnej sběrku, jenotliwe pobocżne towarstwa Gustav Adolfskeho wustawa darichu pjenjesy a pschinoschowachu dary, wot wschitkich stron žmědźesche Lupoj shonicź bratrowsku luboscź a wopornitwoscź. Mjena tu mjenowacź žo njehodźi, „rosprawje wubjerka k salożenju zyrkwje we Lupoji sa evangelsko-lutherskich wěrybratrow, w Radworskej podjanskej wožadze bydlazych“ nam je wosjewitej, jenož na jeneho daricźela budź tu spomnjene. Farar Kordina wo nim pische: „A kak wulka bě wješelosco zyłeje Radworskeje diaspory a wschěch, kotrymž je jich nusa k wutrobje schła, hdyž w tym žamtym czažu, hdźež žo „Boże dźěczo“ hotuje, wješele pschinjesco se žwojimi wobradźenjemi, k wubjerkej, sa Lupjanski zyrkwiny twar wuswolenemu, s pschipižom to wulzy wutrobne a nadobne žlubjenje knjesa stawskeho knjesa hrabje Einsiedel nad Rybarjezami, Minakałom atd. a jeho mandźelskeje knjenje hrabinki Einsiedel dóńdźe, so chzetaj sa twar Lupjanskeje zyrkwje po 1000 tolerjach, potajkim 2000 tol. daricź.“

Tak mózesche Lupjanska diaspora wschudźom pomoz shonicź a pytnycź, so je twar noweje zyrkwje jako należnoscź zyłeje sakskeje krajneje zyrkwje njeżena wot wschěch sakskich evangelskich wožadow.

Kak wulke bě wješele, jako žo 3. julija 1878 sakładny kamjeń połoži. Sserbsku žwjedźeńsku rěcź měješche farar Jmisch s Hodźija, němsku zyrkwinski rada lic. Schmidt s Budyschina. Pižmo, kiž žo do kamjenja samurjowa, czitasche farar Kordina. S modlitwu fararja Jakuba s Njeżwaczidła wobsamknu žo tuta žwjedźeńska hodźina. — A lěto posdźischo, 27. oktobra 1879, pożwjeczi žo Lupjanski Boži dom. Zyła wokolina žo wobdźěli na tutym žwjedźenju. Tehdom měješche wobě prědowani farar Kordina a czestni hosczo wuprajichu žwoje sbožopschecza.

Schtož bě horze žadanje a pschecze wschěch wobydlerjow wot reformaziskeho czaża žem, je žo dopjelniło na tutym dnju: Lupoj měješche žwój evangelski Boži dom! S wożebitym dźakom a wješelom mózesche žo pschi wocżinjenju zyrkwinych durjow spěwacź:

Wotewrócze te rjane durje,
puschczócze mje do Ziona.
Ssrjedźa waż, wy cźiche murje,
je mi duscha wješeła.
Tu je Boże wobliczo,
tu je troscht a bohatstwo!

50 lět steji nětko tutón Boži dom. Schto je wón wscho widźał a shonił! Kak wjele duscham troscht a bohatstwo dał! Bóh žwarnuj jón dale a daj, so by Lupjanska wožada kóždy czaż hódna była tajkich prjedownikow, kiž žu tak twjerdźe wižali na žwojej evangelsko-lutherskej wěrje.

Sswjedźeń 50lětneho wobstacźa Lupjanskeho Božeho domu wotměwa žo njedźelu 27. oktobra. Sserbska Boża žłužba sapocżnje žo dop. ½9 hodź., na kotrejž knjes wyschschi farar Sarjeńk, kiž je jako młody duchowny we Lupoji něschto lět skutkował, prěduje. Němska Boża žłužba s prědowanjom knjesa superintendenta Froehlicha budźe w 10 hodź. Wobě Božej žłużbje sapocżnjetej žo se žwjedźeńskim czahom wot fary. Wschě žerbske wožady žu na tutón jubilej wutrobnje pscheproschene!

W žłóncźnej krajinje.

Powěstka wot Khristiny Royoweje.

(Pokracźowanje.)

„A wam je hižo lěpje, něwěrno?“

„Haj, mi je lěpje. Hnydom jako ty pschińdźe, bu mi lóżschjo. — Wěsch, Pawliko, ja tež nikoho nimam, runje kaž ty. A jako tu leżach tak žamlutki s tutej cźežu na brósćze, běch tak srudny.“

„Nimacźe wy ani macźerki ani nanka?“

„Wonaj staj mi dawno hižo wumrěłoj.“

„A tež niz žaneho dźěda abo bratra?“

„Bratrow a žotry žym měł. Wschitzy žu pschi młodych lětach semrěli na žuchocźinu.“

„Ale tamna, kotraž tu bě, to bě tola wascha žotra?“

„Haj, ta je hischcźe żiwa. Ale wona je daloko. Ma muża a dźěcźi. Hdy bych skhorjeł, njemohła wona pschińcź mje hladacź.“

„A ta stara knjeni, kotraž tu pschebywa?“

„To je najstarscha žotra po mojim nanje. — Runje prjedy hacź ty pschińdźe, cźujach žo tak wopuschczeny kaž Knjes Jesuš w Gethsemane. Nětko pak je wón mi tebje póżłał. Jemu budź sa to dźak. — Ale ty drje žy mi něschto žobu pschinjeżł,“

„Wěscźe. Skoro bych to sabył!“ sawoła Pawlik. „Wschelake dobre wězy wam knjeni hajnikowa scźele. Wěscźe, so byschcźe skoro sažo wotkhorił. Pohladajcźe: dźiwjej holbjej — tuteju wbohuschkow satšělicź je schkoda było —, někotre jeja a tón twarožk, kotryž scźe wy tak rad jědł. Ach a tu spody je tež kuśł toho cźorneho khlěba, kotryž scźe tež tak rad měli a kulka butry.“

„Ale zyle wěscźe, Pawliko, lute dobre wězki. Njejžym wot ranja skoro niczo jědł; njebě wjele czaża. Běschtej dwě prědowani, khowanje a wschelake druhe hischcźe. Ale nětko cźuju hłód. Tam na blidźe je nóż. Wotkraj žebi a mi khlěba; chzemoj butru a twarožk woptacź.“

A wonaj staj woptałoj. Ale Pawlik widźesche, so žebi knjes farar mało bjerjesche; sa to jeho nusowasche, žebi bracź. A tež Dunaja pschikasa sawołacź a jemu něschto dacź.

Potom pschikasa jemu, so by kosch won donjeżł a prożył, so by stara knjeni jón wuprósdnika. Tež dowoli Pawlikej, so žmě jemu wodu pschinjesco. Tutu wón tež kaž laczny wupi. Jemu bě trochu horzo.

Na to wupowěda Pawlik, schtož bě knjeni hajnikowa jemu poruczika a wschitko, schtož bě wot njeje žłyschał. Njebě žebi sawěscźe myślił, so s tym knjesa fararja tak jara swjeżeli. Wón žydny žo najprjedy na lěhanzu, potom stany a dóńdźe runjež dyrbjesche žebi ruku nabok położicź, hacź k blidkej. Tam ležachu knihi, hischcźe do papjery sawalene. Jenu wuwali.

„Dźak budź Bohu! Ssym hnydom wjazy wobstarał, njewědźo, so je tak bórsy potrjebam.“

Wón ßydny ßo ja blido a napiša na prěnju stronu te ßłowa, kotreź tam w Pawlikowej knisy stejachu; a tutym doda hischcźe někotre wjazy. Potom stykny ruzy nad knisy a ßo modlesche, doniž njesastupi stara knjeni Malinowa. Pschinjeße kosch — a tón niz prósdny.

„Ssym tu něschto ja Pawlika a ja jeho dźěda nuts sczinika, rjekny wona knjesej fararjej. „Ale ty ßy tajki zyle pscheměnjeny. Njeby lěpje było, hdy by ßo do łoża lehnył?“ praschesche ßo staroscźiwje. A hnydom sapocza też hižo łožo wotwodźewacź.

„Potom, cźetka. Najprjedy póndu hischcźe kusk psches sahrodu, pschewodźecź Pawlika. Tón dyrbi domoj hicź; ma daloko.“

Ach, nihdy njebě to Pawlikej tak cźežko było. Najradscho by ßo wupłakał.

„Hdy byschcźe mi dowolił, bych ja najradscho pola waß wostał“, rjekny w sahrodźe. „Kak scźe wy takle ßamlutki, wy wbohi.“

„Ty njemóżesch wostacź. Dźěd ani njewě, hdźe ßy. By ßo wo tebje starał. A knjeni hajnikowa też. Tuż dźi pěknje dom. Ale njeběž, so ßo njeby pschepocźił a potom nasymnił. Mje ßy ty hižo troschtował. A ty wěsch: Ja ßym pschijał Knjesa Jesußa do fary. Wón je tu se mnu. Mi bě jenoż tohodla stysko, dokelž běch na to posabył. Ale ja to ženje wjazy njesabudu. — Wěsch schto, Pawliko? Prosch dźěda, hacź njeby nasajtra na khwilku ke mni pschischoł. Ja mam něschto ważne s nim porěcźecź“, rjekny knjes farař, jako ßo skónczńje dźěleschtaj. Ale to njebě hnydom; najprjedy ßo knjes farař wobhonjowasche, kak Pawlik Leßinez cźeczi ßkuži; a tu bě wjele powědacź. Wón bě jeho hacź k horje pschewodźał. A tam běschtaj też hischcźe khwilku hromadźe ßedźałoj. —

Hižo bě khětro cźma, jako ßo Pawlik domoj wróczi. Dźěd bě jeho s Leßinu hižo pytał. Wón bě w hajnkowni tu knihu wotedacź dyrbjał a runjeź ßo tam njebě komdźił, jenoż so ßwoju knihu wsa a wuhlada wulku radoscź knjeni hajnikoweje — bě jemu tola cźaß troschku cźeknył. Wón rospowjeda wěz, a woni jeho njeßwarjachu; widźachu, so je wustaty a saspany. —

(Pokracźowanje.)

Zyrkej a stat.

Sa sakisku krajnu zyrkej ßu nowe wólby do synody wupißane. Połojza dotalnych synodalow bu wuloßowana a ma ßo znowa wolicź, sdobom też tam, hdźež je sastojnstwo synodale je druhich pschicźinow, kaž na psch. ßmjercźu, ßwojeho sastupjerja zhubiło. Wólby budźa njedźelu 8. dezembra. Hacź do 30. oktobra maja ßo wólbnemu kommißarej mjena wolerjow wosjewicź. Nowi kandidatojo dyrbja hacź do 23. novembra pola njeho mjenowani bycź. W Budyško-Kamjeńskim wokrjeßu bu wuloßowany knjes wyschschi stud. rada Eisenschmidt-Budyski, w Lubijsko-Zitawskim knjes stud. rada profeßor Schüttof. Tak maja wschě nasche ßerbske woßady saßo ßobu wolicź. Dotalni sastupjerjo móża ßo saßo wolicź.

W Sakkej provinzy je nětkole praschenje patronatow ßobu to, wo kotrymž ßo najbóle jedna. Sa tuto praschenje sajimuja ßo wschě zyrkwje, też sakska krajna zyrkej. Sa sakisku provinzu je wono pak nětkole rosßudne praschenje, dokelž je tam minister sa wědomoscź se ßwojim wukasom patronatske prawa a pschißkuschnoscźe sa wjele městnow njewěste sczinił. To je sa sakisku provinzu wo wjele bóle rosßudne hacź ja jakisku krajnu zyrkej, dokelž ma tam patron wjazy prawow a też wjele wjazy pschißkuschnoscźow hacź w Sakskej; woßebje ma tam patron płacźicź wěsty wjetschi dźěl wschěch twarskich wudawkow, kotreź woßadźe nastawaja. Tuž je bjes dźiwa, so ßo woßady wobaraja pscheczźiwo statnym postajenjam. Ssu wschelake skórźby japodake; wulkostatny ßud pak njeje hacź dotal hischcźe žanu s tutych naležnoscźow rosrißał. Tuž ßu wschě tute praschenja hischcźe we njewěstym.

Orthodoxna zyrkej bě ßwojeho dotalneho patriarchu zhubiła. Basil III. bě jemrěł. Sa jeho naßlědnika je ßo wuswolił Photios Maniatis. Tutón je też khwilu w Němskej, w Měnichowje, studował.

— **Sjednoczeństwo „Volkskirchlicher Laienbund“** je na ßwojej khownej shromadźisnje w Bornje wobsamknyło, sakisku wyschnoscź a sakski ßejm proßycź, so bychu ßo jednanja, zyrkej a stat nastupaze, dojednałe. Tute maja woßebje też rosrißacź to praschenje, kelko wurunanja ma stat zyrkwi płacźicź. Wurunanje płacźicź nadawa statej němskostatna wustawa. Tuta płacźi nětko hižo dlěje hacź lětdźeßatk a tola nima zyrkej hischcźe to, schtoż jej s wustawu je rukowane. — Tuto spoczźinanje tutoho towarstwa budźe zyle wěscźe kóždy, kiž ma zyrkej a jeje stutkowanje sa nusne a spomožne, rad witacź a podpjeracź. A s nim ma to cźinicź tón, kotryž nětkle bóle na dawki zyrkwje hacź na jeje nadawki hlada a dźiwa. Dozyła by dobre było, by-li tuto sjednoczeństwo wjazy ßobustawow a pomoznikow w naschich woßadach nabyło. Kaž mjeno hižo praji, hromadźi wono wschěch laikow, kotsiž ßo ja dźěło zyrkwje sajimuja a jo też samoźeja kaž spěchowacź, tak też schkitacź.

— **Stipendium sa studowazych ßerbskich bohoßłowzow** ja symski semestr 1929/30 je krajne konsistorstwo wupißało. Wono wucźinja 300 hr. Jo dostanje tón, kiž w Lipsku studuje, ßerbsku rěcź nawuknje a ßo ja to swjasa, po wobstatym pruhowanju ßerbsko-němskim woßadam ßkužicź. Próstwy s podłožkami maja ßo hacź do 1. dezembra tutoho lěta pola krajneho konsistorija w Drježdźanach wotedacź. To ßu wulke a rjane podpjery, kotreź nětkle studowazy dostawaju; prjedy to tak njebě. A tola ßo njemóżeja ßynojo ßerbskich starschich abo tola ßerbskeho nana rosßudźicź — a starschej niz s nimi —, ßerbsku rěcź nawuknycź a ßerbskemu narodej w tym, schtoż ja njón to najwažnische je, ßkužicź!

Wschelake s bliska a daloka.

Do Lupoje sczele też nasch njedźelnik „Pomhaj Bóh“ dźenßa wutrobne sbožopschecźa, a ßwjecźi se ßwojej wulkej woßadu 50lětny jubilej tuteho evangelskeho Božeho doma we diasporje ßobu. Połsta lět je nětko Łupjanski Boži dom był hrodźischcźo evangelskeje wěry ja ßwoju woßadu w dobrych a njedobrych cźaßach. To wabi dźakowanju jubilejne woßady a wschě wokolne a dalsche evangelske woßady. A to wabi a pohnuwa ja nowe ßluby a ja nowu ßwěru k evangelskej wěrje jubilejnu woßadu a wschě druhe. So bychu ju wobßwědcźili stajnje Łupjanßy woßadni kaž woßadni wschěch evangelskich woßadow, to chzył Bóh tón Knjes hnadnje dacź. Wón žohnuj na tutym jubilejnym dnju, kaž w zyłym druhim połlětstotku Boži dom a zyłu woßadu, duchownych kaž woßadnych!

M. w Ba. ja 23. po Tr. — **K. w N.** ja 24. po Tr.

W. w H. Dźak ja dopiß. Tuž wostanje pschi naspomnjenym dnju. Redaktor.

Samokwity redaktor farat Wyrgacź w Nošacźizach.

Čišło 44

Pomhaj Bóh!

Lětnik 39

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosć da.

Njech ty spěwaš
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je;
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Sserbske njedźelske lopjeno

Budyschin — 3. novembra 1929 — Bautzen

Čišćeć a nakład Ssmolerjez knihičišćerńnje a knihańnje, sap. družstwo s wobm. ruk. w Budyschinje

Wukhadźa kóždu šobotu a płaći schtwórćlětnje 108 słotych pjenježkow

23. njedźela po šwjatej Trojizy.

Mat. 18, 21—25.

Něhdy běšche mózny kral; tón běšche na šwoje wulke kubła sastojnikow šadźił, kotsiž dyrbjachu na dnju, kotryž kral šam postaji, wotličenje dacź. Tajki dźeń wotličenja běšche tu. Tydźenje prjedy běchu sastojnizy hacž do nozy šedźeli a ličili a wuličili, schto dyrbja kralej wotedacź. Mjes nimi běšche jedyn, tón spósna s nastróženjom, so njemóžeše ničžo wotedacź, haj, so běšche wulki dołh načinił. Kak běšche šo to stało, to wón šam prawje njewědźeše; bjes staroscźow a wježelty běše wón živy był, dźenža dyrbješe po prawym 100 000 hr. kralej wupłacźicź, ale jeho pokładnja běšche prózdna, zyle próżdne. Najradscho njeby wón szyła kralej schoł, ale to njeńdźeše; hdźe by wón cźěkacź a šo potajicź mohł? Tuž dźěše wón w postajenej hodźinje do kralowskeho hroda a pschepoda kralej sliczbowanje; tón jo pschehlada a dźeše: „Nětko wupłacź mi tute 100 000 hriwnow, kotrež šu moje.“ Sastojnik dyrbješe šo wusnacź: „Ja njemóžu cźi ničžo dacź, ja ničžo nimam.“ Kral bě pschekhwapjeny, wón myšleše wokomik a dźeše: „Tuž mi ničžo wyšche njewostanje, dyrbju tebje do jastwa cźišnycź, moje kubła tebi wsacź a twoju žonu a dźěcźi pschedacź, so snajmjeńscha něschto wot toho dostanu, schtož mi šłuscha.“ Dha woblědny sastojnik a pocža styskniwje stonacź, wón padny psched kralom na šwoje kolena a proschesche se šylsami: „Ach, knježe, měj scźerpnoscź, chzu lutowacź, tak wjele kaž móžu, ja nochzu šebi ničžo wjazy popschecź hacž šym šwój dołh sapłacźił. Jeno njecźišń mje do jastwa, njewsmi wotemnje šwoje kubło, wostaj mi domisnu a šwobodu, žonu a dźěcźi.“ Jako kral styšk šwojeho sastojnika widźeše, bě jemu jeho žel, wón połoži ruku na jeho ramjenje a dźeše pschecźelniwy: „Ja derje wěm, so ty nihdy njemóžesch šwój dołh sapłacźicź. Wón je pschewulki, ale ja spuschczu tebi zyły dołh.“ Sastojnik njemóžeše prěni wokomik tuto šłowo sapschimnycź. Je to móžno? kral spuschcźi mi mój dołh, ja njepschińdu do jastwa, ja šměm šo domoj wrócźicź k žonje a dźěcźom? Ssměm to wěricź? Wón hlada kralej do woblicža a pósna, so je tomu woprawdźe tak. Dha sacźehnje najsbóžnische sbožo do jeho wutroby, wyskajo dźakuje šo kralej a wježelty woteńdźe domoj.

Tutón kral je Bóh Knjes. Sastojnizy šmy my cźłowjekojo. Wschitko, schtož šmy a mamy, je Bóh nam dowěrił, so bychmy jo trjebali w jeho šłužbje, k jeho cześcźi. Tež nam je Bóh dny postajił, na kotrychž dyrbimy jemu wotličenje dacź. Tajki dźeń wotličenja šu kóždy narodny dźeń, pošledni dźeń w kóždym lěcźe, pokutny dźeń. Tak dołho kaž šy na semi živy, móżesch šo wotličenja sminycź, ale dźeń pschińdźe, na kotrymž dyrbisch psched Boże wobliczo stupicź a jemu wotliczenje dacź, hacž chzesch abo nochzesch. A schtó je tutón nješwěrny sastojnik? To šy ty. Abo chzesch to prěcź? Měnisch ty: tajki dołh ja psched Bohom nimam, tak sće so mnu njesteji? Tuž daj wotličenje. Bóh je tebi cźěło a wschitke stawy dał, so by ty s nimi jemu šłužił. Ssy ty to cźinił? Abo njejšy ty husto je stajił do šłužby hrěcha a s tym cźerta? Bóh je tebi nješmjertnu duschu dał a ju wuhotował s dźiwnymi mozami a darami, so by ty ju hladał, tak so budźe jónu dostojna sa njebješa. Ssy ty to cźinił? Abo njejšy ty jej tradacź dał, šy ju šamopaschnje do stracha pschinješł, tak so je schkodu

czerpiła? Bóh je tebi ßwoje ßłowo dał, ſo by tebje roswuczíło k ſbóżnoſczi. Ty maſch bibliju we ßwojim domje; ßy ty w njej czítał? Ty maſch ßwoje městno w Božim domje; njejßy jo huſto próſdne woſtajił? Bóh je tebi hnadny czaß dał, 20, 40, 60 a hiſchcże wjazy léta, a w nim wjele tyßaz njedzelow, wjele tyßaz wſchědnych dnjow, wjele ſtotyßaz hnadnych hodzinow. Ssy ty je wukupił abo njejßy ty wjele wot nich pſchecziníł, ſkomdzíł? Ach, hdyż Bóh ſ nami wotliczuje, dha njemóżemy na tyßaz praſchenjow ani jene wotmołwicz. Wulki, njeliczomny wulki je naſch hrěſchny dołh. A my njemóżemy jón ſapłaczicz; wſchako niczo nimamy, ſchtoż pſched Bohom płaczi. Ale Bohu budź dżak, Bóh njeſakhadża ſ nami po naſchich hrěchach. Hdy by wón to czínił, by ſ nami dawno kónz było a my bychmy w heli czwilu czerpili. Ale hiſchcże ßmy żiwi; hiſchcże je Bóh nam hnadny a ßmilny, ſczerpliwy a wot wulkeje dobroty. Hdyż ßo pak Bóh nad nami ßmili, njedyrbimy też my ßo ßmilicz nad naſchim bliżſchim; hdyż Bóh nam naſche winy wodawa, njedyrbimy też my wodawacz naſchim winikam?

Wjeßeły khwata ſaſtojnik ſ kralowſkeho hrodu domoj. Dha pſchińdże jemu druhi ſaſtojnik napſchecziwo. ſtary muż w khudobnej draſcże. Jako tón jeho wohlada, naſtaji ßo a pyta jemu ſ pucża hicz, pſchetoż wón běſche jemu hiſchcże połſta hriwnow winojty. Ale hižo běſche tamny ſaſtojnik jeho ſpóſnał a — haj wón kiwny jemu a woła: „Woſtań ſtejo, czakaj na mnje. Mi je ßo dżenßa woßebite ſbożo doſtało a ßym tak wjeßeły. Ja chzu, ſo też ty ßo wjeßeliſch. Ty ßy mi hiſchcże połſta hriwnow winojty, kotreż ßym czi něhdy pożcził. Ja to tebi ſpuſchczu, ty njetrjebaſch je mi wróczo płaczicz.“ Ach ně, ale wón khwata ſa nim, pſchimnje jeho twjerdże ſa ruku a woła: „Na měſcże ſapłacz mi, ſchtoż ßy mi winojty“, a jako jeho połny bojoſcże proßy: „Měj ſczerpnoſcz ſo mnu, czakaj hiſchcże mału khwilku, ja chzu czi wſchitko ſapłaczicz“, naßwari wón jeho a pſchepoda jeho żandarmej, kiż runje nimo dżěſche a dżěſche na ßud a żadaſche ßebi, ſo bychu wſchitko pſchedali, ſchtoż wbohi mějeſche, ſo by k ßwojim pjenjeſam pſchiſchoł.

My roshněwamy ßo na tutym ſłym ſaſtojniku. Runje je wón pſched ßwojim knjeſom na kolenomaj ležał a proßył: Měj ſczerpnoſcz ſo mnu, a pſchi nim jednaſche ßo wo żałoßnje wulki dołh a jeho knjes ſpuſchczi jemu wſchitko a nětko leži pſched nim jeho towarſch a proßy jeho runje tak każ wón pſched krótkim ßwojeho knjeſa: Měj ſczerpnoſcz ſo mnu, a tu jedna ßo jenoż wo połſta hriwnow a wón jeho wotpokaże a wobſteji na ßwojim prawje. Kak móże człowjek ßo tak ſadżerżecz! Ale njeſtanje ßo to hiſchcże dżenßa? Haj, njejßy ty ßo hižo tak ſadżerżał? Kak cżežko padnje tak někotremu, bliżſchemu wodacz, haj, tak někotry njecha ſzyła bliżſchemu wodacz! A tu jedna ßo ſ wjetſcha wo maliczkoſcże, wo jeniczke ßłowo, kotreż je na tebje rěczał, wo mału ſchkodu, kotruż je tebi naczínił. Hdy by ßo to druhemu ſtało, by ty prajił: Schto je wot toho! Sabudź jo! Ale dokelż je ßo to tebi ſtało, dha je wina bliżſcheho tak wulka, ſo jemu wodacz njemóżeſch. A ßamo, hdyż je ßo jara na tebi pſchehrěſchił, ſchto je jeho wina pſchecziwo tebi pornjo winje, kotruż maſch ty pola Boha! Hižo po liczbje. Hdże je po wſchej ſemi człowjek, kiż je tebje tak huſto ſranił a kſchiwdu czínił, każ ty Bohu. A ty ßnano njejßy ßam bjes winy. Ty ßy jeho najprjedy hněwał, tuż je to rěczał abo czínił, ſchtoż tebje tak roshněwa. Wěſcże, to njeběſche prawe, kſcheſczijan njeßmě ſłóſcz ſe ſłóſczu ſapłaczicz, ale praj, je jeho wina woprawdże tak wulka, ſo njemóżeſch jemu wodacz?

Někotſi běchu widżeli, kak ßo tutón ſaſtojnik pſchecziwo ßwojemu towarſchej ſadżerża. Woni běżachu ke kralej a powědachu jemu wſchitko. Tuż pſchikaſa kral, jeho k ßebi pſchiwjeſcz. Dołho hladaſche wón na njeho mjelczo, jako njemohł jeho ſroſumicz, ſkónczńje dżeſche wón a jeho hłóß klinczeſche każ hrimanje: „Ty ſły wotroczko, wſchitkón twój dołh ßym tebi ſpuſchcził, dokelż ty mje proſcheſche. Njedyrbjak ty ßo też ßmilicz nad twojim towarſchu.“ A wón pſchikaſa, jeho do jaſtwa wotwjeſcz a do najhłubſcheje komorki ßadżicz, jemu hłodu tradacz a dżełacz dacz wo dnjo a w nozy, hacz wón wſchitko ſapłaczi, ſchtoż ßwojemu knjeſej winojty běſche.

Njewěrno, tak je kral prawje czínił; hinak njeje ßebi ſły ſaſtojnik ſaßłużił. Ale wopomń: ty wotßudżiſch ſ tym ßo ßam, hdyż njechaſch bližſchemu wodacz. Jeſuß praji: „Tak też budże wam mój njebjeſki Wótczez czinicz, jeli ſo wy njewodacze kóżdy ßwojemu bratrej ſ waſchich wutrobow jich winy.“ Ja proſchu a napominam waß waſcheje ſbóżnoſcże dla: Budźcże ſtajnje apſchezo hotowi, bliżſchemu wodawacz. Hamjeń.

W ßłóńczńej krajinje.

Powěſtka wot Khriſtiny Royoweje.

(Pokraczowanje.)

„Schto też to farař chze?“ rospominaſche ßebi Juriga, jako Pawlik hižo ſpaſche. „Njewěſch ty, Měrczino?“

„Ach,“ ſabórcża Leßina, „wěſcże chze waß ſaßo proßyncz, ſo byſchcże jemu Pawlika dali. Tajzy knjeſojo maja druhdy tak wſchelakore myßliczki. Pawlik je mi prajił, ſo je jemu ras ßlubił, haj ruku ſawdał, ſo jenoż k njemu do ßłużby pſchińdże, by-li waß Bóh ras wotwołał. Ssnadź chze ßo waß wopraſchecz, hacz njebyſchcże jeho jemu hižo ſa czaß żiwjenja dał; pſchetoż tajkeho pěkneho hólza ßnadź wjazy njeje. Ale ja proſchu waß, to mi njeſczińcże! Ja wěm, ſo je mi tón hólz zuſy a ja jemu, ale ja ßebi myßlu, ſo by ßo mi něſchto njedobre ſtało, byſchcże-li jeho precz dał a bych-li ßebi myßlicz dyrbjał, ſo ßo żenje wjazy k nam njewróczi. Je mi, jako njebych mojeho ſhubjeneho hólczka mohł bóle lubo měcz hacz jeho lubo mam.“

„Njeboj ßo!“ Juriga ſetrě ßebi mokrej wóczzy. „Ja jeho jemu njedam! Schto bych ßam bjes njeho czínił, Myßlu ßebi, ſo je wón też mi ſ tym „małym hólczkom,“ ſo ma też mje najprjedy pſchiwjeſcz k Bohu. A to budże to „Boże ſapłaczenje,“ kotreż je Rasga naſpomnił.

Leßina chzyſche ßo wopraſchecz, ſchto je to było, ſchtoż bě Pawlik powjedał, jeho tehdy do wßy pſchewodżejo; doma bě ßebi wjele na tute ßłowa myßlił; tu bě je hacz do dżenßa ſabył. Ale jeho żona ſapocża ßo budżicz, a Pawlik też.

„Spimy!“ rjekny Juriga, „a njewubudźmy jeju!“

A tak ßu ſpali.

XIV.

Naſajtra poda ßo Juriga na pucz; czi tamni běchu lědy ſtanyli. Mějeſche tak hižo wo wßy wobſtaracz. Chzyſche trochu do ßwojeje khěżki pohladnycz. Prjedy pak chzyſche na faru dóncz a knjeſej fararjej tajke myßliczki ſa wſchón czaß wurěczecz, jeli ſo by to na tym było.

W farju nadeńdże ßłużobnu, zyle wupłakanu. Praſcheſche ßo, ſchto je ßo ſtało.

„Ach, knjes farař je nam w nozy jara ſkhorił.“

„Schto to rěczíſch? Wczera běſche tola hiſchcże mój hólz pola njeho.“

„Pawlik je wasch hólz? Toho ma nasch wbohi knjes farař jara rad. Wczera je wón jeho skoro hacz do hór pschewodzał. Jako jeho w sahrodze setkach, praji mi, so je Pawlikej pschikasał, waß pózłacz a so bych ja waß, hdyz pschińdzecze, hnydom k njemu dowjedła. Ale ja njewěm, hacz budze to nětko mózno; dyrbju ßo najprjódzy wopraschecz. Knjes lěkař je runje woteschoł.“

„A schto je ßo jemu tak nadobo stało,“ dźiwasche ßo Juriga.

„Krej je ßo jemu w nozy pscherasyła, a to ßylnje. Stara wbohuschka knjeni płacze, dokelz je wón s tajkeje ßwójby. Wschitzy jeho bratsja a wschitke jeho ßotry, s wuwsaczom najstarscheje, ßu na to wumrěli; maja to po maczeri.“

Juriga czakasche w czeladni, hacz bychu jeho k njemu puschczili. Skónczinje pschińdze kłużobna, so by pschischoł; knjes farař ßebi to pscheje; tola njeßměł dołho pschi nim wostacz.

„Schto tez to wón chze, so mje, haczrunjez je tak khory, k ßebi żada?“ rosmyßlowasche ßebi Juriga, dźiwnje potrjecheny, jako k łożu měschnika stupi a jeho horzu ruku se ßwojej twjerdej sapschimny.

„Derje, so scze pschischoł“, rjekny knjes mjelczo. Bě widzecz, so bě hubjenje s nim. „Pawlik je mi powědał, kak je jeho Rasgowa dźowka w horach namakała, tez kak Leßinowa pyta ßwojeho hólza. Wopraschejcze ßo Leßinu, hdy je ßo jemu hólczez shubił a rospowědajcze jemu, schtoz wo Pawliku wěscze. Ja ßebi myßlu, so je to jene a toßame dźěczo. Njech wboha macz wjazy dołho sa nim njepyta.“

Knjes posasta rěczecz. Dychasche ßłabje, czezko. Bě wocźi saczinił, czisce wustaty. Tola saßo jej wocźini. „Jenoz telko chzych wam prajicz, wjazy njemózu. Widźicze, so ßym tak khory. Hdyz mi Knjes Jesuß njepomha, njebudu tu dołho. Puschcze Pawlika sa tutón krótki czaß ke mni. Mamoj ßo lubo. A wón je mje pschiwjedł ke Khrystußej. Wczera bě mi hnydom lěpje, jako ke mni pschińdze. Wy budzecze ßo s nim hischcze doscz w ziwjenju wjeßelicz; popschejcze mi jeho snajmjeńscha pschi ßmjercźi.“

„Hnydom wam jeho póscźelu, knjes fararjo!“ ßlubi Juriga, s nusu sdźerżujo ßylsy, a kaz porażeny wuńdze na to s fary, se wßy. Ani njepytny, so jeho ludźo strowjachu, spodźiwani sa nim hladachu. Nastajnje widźesche tuto blěde, wubolene, pěkne wobliczo psched ßobu, ßkyschecz czichi luby hłóß, kak proschesche: „Popschejcze mi jeho snajmjeńscha pschi ßmjercźi.“

(Pokraczowanje scźěhuje.)

Duzy s kermuschow.

Poßlednje kermusche ßo ßwjecza. Duzy s kermusche ßmy. Nowe lěto woßadneho ziwjenja je ßo sapoczało, stare běchmy skónczili. Hacz tez tuto skónczisch s pschichodnej kermuschu, to njewěsch. Schtó wě mój kónz, wón ßnadź je blisko!

Tuż dyrbimy, hdyż tak duzy s kermusche ßmy a duzy do noweho lěta kscheścźijanskeho woßadneho ziwjenja, duzy po tutym ßwojim puczu bycz wěrni kscheścźijenjo, prawi woßadni, ßwěrni kemscherjo, dopjelnicz ßwěru wschě prawa a pschißłuschnoscze, kotrez mamy pschecźiwo Bożemu kralestwu, pschecźiwo Knjesowej zyrkwi, pschecźiwo Bożemu domej, pschecźiwo woßadze, pschecźiwo ßwojemu domej a ßwojej duschi. Kóżdy Boży dom, kóżda njedźela, kóżdy ßwjaty dźeń a tez kóżdy wschědny dźeń naß na to dopomina. So bychmy my tajzy byli, kotrymż njeje hakle dopominanja trjeba, kotsiż to nětko w nowym lěcze ßwojeho Bożeho doma s wutrobu rad ßami wot ßo czinja. Do toho ßłuscha każ Boża ßłużba a Bože wotkasanje, każ ßwjata kschczeniza a wěrowanje, każ wscho druhe podobne, tak tez zyrkwine a woßadne sastojnstwa, woßadne potrěbnoscze a nadawki, woßadne dawki a skutki kscheścźijanskeje luboscze a schtoż tohorunja a niz najpoßlesy Boži dom ßam.

Duzy s kermusche ßmy, s wjetscha móże drje kóżdy prajicz: s kermuschow ßmy. Czim mjenje ma pak potom samołwjenja, hdyż njeje jeno duzy s kermusche, ale duzy s kermuschow. A hdyż hewak płaczi tez tu: na jich płodach jich spósnajecze.

Sajimawe bě, schtoż „Kat. Poßoł“ we ßwojim 42. czißle 19. oktobra we hłownym nastawku „Hura! Kermusche tu ßu!“ ßerbskim kermuscherjam a dozyła Serbam wěnowasche. Podamy tu ßwojim czitarjam wuřesk s toho:

Budźa=li ßebi naschi Serbja ßwój Boži dom do wscheho pschichoda tak wazicz każ ßwoje kermusche, potom ßława jim! Budźe to jenoż k jich sbożu a sbóżnoscźi. Jeli pak měnja, so ßmědźa mjes kermuschu a ßwojim Božim domom ßmużku scźahnycz, to rěka woboje dźělicz, jene wostajicz a druhe tez na bok wostajicz, by to było jich czaßne a wěczne njesbożo a najwjetschi njerosum, kiż móhli skuczicz.

Potajkim, kermuscha dyrbi nam Serbam saßo tak prawje jaßnje do woczow prajicz a kermuschu dyrbi nam wokoło wuschow brunczecz: schto mamy na ßwojim Božim domje, kak bohacźi ßmy psches njón — kak khudźi bychmy byli bjes njeho! Luboscz, ßwěra, dźakownoscz, wopornjwoscz, wutrajnoscz — to njeje jenoż snamjo dobreho kermuschnika, to je pschedewschěm snamjo dobreho Serba a jeho smyßlenja napschecźo woßadnemu Božemu domej.

Tak nam kermuscha snowa praji, schto mamy na ßwojim woßadnym Božim domje.

Njech je tez nasch dom tak rjany, tulny, wulkotny a paradisiski każ chze, s naschim Božim domom ßo tola runacz njemóże!

Njechamy rěczecz wo swonkownym napohladze naschich ßerbskich Božich domow, kiż móża ßo tez hižo swonkownje widźecz dacz a tam, hdźez serawisna żerje a murja rospaduje, nó, wschak ßu naschi Serbja wobsamkli, so njebudża ßo wot druhich, wot Němzow wohańbicz dacz we ßwojej woporniwoscźi k Bożemu domej a byrnjez ßami khudźi byli każ zyrkwina mysch, sa ßwój Boži dom směja stajnje telko wysche, so budża s ofizielnym, pschedpißanym a s dobrowólnym zyrkwinym dawkom wudawki sa ßwój Boži dom krycz. Njedawno pschińdze ßerbska holza na wopyt, kiż w Němzach ßłuži a powědasche, so je ji němski farař porokował, so dyrbja nětko w Mischnjanskej diezesy Němzy Serbow żiwicz. Dosta wotmołwu w Serbach, so njech tamnemu knjesej fararjej praji, hacz wón tez wě, kak ßu w prjedawschich czaßach Serbja Němzow żiwili, kelko ßerbskich pjenjes je psches zyrkwine składby a dobrowólne dary se Serbow do Němzow schło. Nětko, hdyż ßu Serbja ßami wokhudnyli a w Němzach je hischcze industrielnych a druhich wobkhodow, kotrez tez dźenßa hischcze telko njeßu, so 12 prozentow wot jich dokhodow wucźinja 30 hacz 50 000 hriwnow, njeje żadyn dźiw a kumscht, khudemu ßo ßmjecz a prajicz: my waß żiwimy.

Tola pak je tutón podawk s dobrej wucźbu sa naß Serbow. S prěnja pokasuje, s kak schěhlawymi a wschelakimi woczemi spohladuja na naß Serbow a wschitzy njeißu naschi pschechczeljo, byrnjez prajili: Die Wenden sind ein gutes Volk.

S druha, a to je najważnische, wucźi naß tutón podawk, so ßo tola saßo dopominamy na ßwoju czescz a ßwoje winowatoscze napschecźo ßwojemu domej a so ßebi wot nikoho pra=

jicź a wumjetowacź njedamy, so někak sanjechamy swoje winowatosćże napschecźo swojemu Bożemu domej. To by srudny Serb był, kiž njeměł telko cźucźa, rosuma a wutroby sa swój Boži dom, so jemu nětko, hdyž je w nusy, njeby na pomoz khwatał! Je to k wěrjenju, so próstwy wo dobrowólny dawk bjes wotmołwy wostanu a runje tam, hdźež so jara hordźachu se swojim zyrkwinym smyślenjom? Ně, pokasajmy i woporniwym skutkom, so też dźensa hischcże Serbja Bohu dadźa, schtož Bohu skuscha! Hdyž scże wy w někajkej nusy, hdyž chzysche so wam wutroba roskoczicź, hdyž waš wasche hrěschne hubjeństwo na kolena tłóczesche, je so hdy wasch Boži dom wam saprajił? Njebudże ani jeneho Serba, kiž mohł sebi swěricź prajicź: ja běch w nusy, a wy mi njesćże pomhali!

Tuž njech lětuscha kermusscha też nam trochu swědomjo pschepytuje a Bóh dał, wolóži! Hura! Kermusscha! Tak prajcże: Hura! Ja dam też lětsa swojemu Bożemu domej kermuschowacź a wotewrju swoju smilnu ruku bohacże a hdyž pschińdże do domu próstwa wo dobrowólny zyrkwiny dawk, potom staju swojeho muža. Nam praji něchtó njedawno s mokrym wóczkom: Ja hischcże ženje wobžarował njejsym, schtož sym sa Boži dom cźinił. Bóh je mi pschezo s wyšokej danju to wróczo płacźił! Haj, tak je! Najwysche prozenty płacźa so w njebjesach. Jałmožinu dawacź njekhudnja a zyrkej w nusy podpjeracź, hischcże mjenje khudnja.

Njech nam wschěm lětusche kermusche sašo praja: Mój Boži dom je mój wótzny statok, mój Boži dom je moja duchowna macź. Je to narodny dom mojej njesmjertneje dusche! W nim so narodźi moja duscha k wěcznemu žiwjenju.

We twojim serbskim narodnym domje, na kotrymž tak wisasch a s połnym prawom, pschińdże ty na swět, płakajo a žałosćejo a nastupi pucź do doła sylsow a tola je cźi tutón dom tak luby a drohi! We twojim Božim domje bu ty zyle nowa stwórba psched Božim wóczkom! Duch swjaty sacźahny do tutoho domu, Bóh w njebjesach bu twój wótz a njebjesa twoja domisna.

Wšmi tole ty, kiž sy duzy s kermusche abo samo s kermuschow, hischcże sobu do kermuschneho „brěmjeschka“. Hdyž je to tamne, schtož w nim masch, dobre, tak je sawěscże hischcże lěpsche.

Reformaziski swjedźeń.

Dźensa spominaja tam, hdźež dźeń 31. oktobra jako zyły swjaty dźeń njeswjecźa, kaž n. pšch. hižo w sušodnej Pruskej, na wulki skutk nascheho reformatora Luthera. — Jeho wobras a wobras jeho soboreformatora Zwinglia podachmy hakle psched tsjomi njedźelemi naschim cźitarjam. — Sa naschu Łužizu a s dobom sa nasche „Pomhaj Bóh“ a jeho wulku posadu bu reformaziski swjedźeń lětsa s wosebitym swjedźenjom poswjecźeny, s 50lětnym jubilejom Lupjanskeho Boženo doma. S jeho stawisny naschi cźitarjo spósnachu, so je tutón jubilejny swjedźeń s dobom wosebity reformaziski swjedźeń.

Kaž reformaziski swjedźeń kóžde lěto s nowa evangelskich pokasacź chze na wulki skutk Luthera a na wěru a swěru naschich evangelskich wótzow, tak chzysche to Lupjanski swjedźeń lětsa wosebje. So bychmy so tuž dopomnili wscheho toho, schtož je so stawało a wojowało, schtož so cźerpiło a dobywało wot 31. oktbra 1517 hacž sem w evangelsko-lutherskej zyrkwi a też wosebje w naschej Łužizy a w tych wsach, kotrež maja nětko Lupjanski Boži dom sa srjedźischcźo swojeje wěry. So bychmy so też dopomnili toho wosebiteho, schtož so psched 50 a 51 lětami stawasche sa to, so by so tam w rosprószchenju mjes romsko-katolskej wosadu Radworja tola natwarił Boži dom sa evangelskich. A so bychmy so też dopomnili, so tajku luboscź pyta dźensnischi dźeń zyła evangelska diaspora, zyła wulka evangelska wosada, mjes hinak wěrjazych rosprószchena, a so ju sa nju pyta a sbudźuje pschede wschěm też Gustav-Adolfowe towarstwo. A so njebychmy sabyli, so tajkeje luboscże a woporniwoscże a dźakownoscże pyta twój evangelsko-lutherski Boži dom, pomnik tamneje Lutheroweje reformazije a twoja evangelsko-lutherska wosada, swědk tamneho wulkeho skutka a teje swěry, kotraž je cźežke a tyschne cźasy pschětrała.

Wěra a swěra je pytana pola naš evangelskich. So by namakana była pola wschitkich. To je potom to prawe swjecźenje reformazijskeho dnja a to prawe wopominanje reformazijskeho skutka.

Zyrkej a stat.

K wohnjej pschebiwacź a swonicź je stare waschnje s dawnych cźasow a nadawk swonow. Wón pak je so w posledním cźasu jara wschelako wukonjał, s městnami pak dozyła niz wjazy. Tu a tam su s tym roskory nastałe. Tuž je so wěz s nowa srjadowała a to tak, so ma so wschudźom wosebje mjes wosadu a wohnjowej woboru postajicź, hacž so dozyła hischcże swoni abo kak so swoni. A to je zyle po prawom pschi nětcźischich wobstejnoscźach.

Wschelake s bliska a daloka.

— W **Lubiju** je njedźelu 20. oktobra „Sakske hłowne biblijske towarstwo“ swój tulětny swjedźeń swjecźiło. Dokelž bě to njedźela kermuschow a też dźeń prjedy kažaze wjedro, njebě wopyt tak bohaty, kaž sebi to skutkowanje tutoho spomožneho towarstwa žada. Hdyž biblijske towarstwo, hdyž biblija pscheproschuje, dyrbjeli to s cźrjódami pschińcź. A mnoho bě jich też pschischło s dala a s blizka, też wulka liczba duchownych. A wschitzy, kiž běchu pschischli, swjecźachu hromadźe swjedźeńsku Božu skužbu a sjednocźichu so s nowa w swjedźeńskej žurli. Wo žohnowanja połnej mozy Božeho słowa swědczesche wscho, wo tym, so Boże słowo, so je biblija žiwa móz, dobywaza móz, njedźiwajo wschěch, kotsiž to hinak chzedźa a hinak rěcźa. W Božej skužbje rosdźěli towarstwo też pacźerskim dźěcźom s Lubijskeje a s wokolnych wosadow biblije. Tutym dźěcźom budźe wěscże tutón dźeń też sa cźasz žiwjenja njesapomnity. A tak njech je też pola naš wschitkich njesapomnjene schtož nam biblija je a chze bycź, a też to, schtož nasche sakske biblijske towarstwo je a chze. A podpjerajmy jo, so by cźim lěpje swój wulki nadawk mohło dopjelnicź.

Listowanje: Reformaziski swjedźeń. Dokelž so redakziji sašo njeje wosjewjenje biskopowych słowow w prawym cźasu pschipósłało, njebě móžno, je sa cźisło reformazijskeho swjedźenja wosjewicź. Red. — Sa smjertnu njedźelu: Wschě wosady, kotrež chzedźa „Pomhaj Bóh“ sa njedźelu semrětnych wosebje wužicź, na pšch. jako lecźaze kopjeno rosdźělecź, chzyke to nětkole hižo cźischcźerni wosjewicź, wosebje też, kelko cźisłow bychu trjebałe. — K. w N. sa 24. po swj. Tr.

Samołwity redaktor farar Wyrgacź w Nosacźizach.

Czißło 45

Pomhaj Bóh!

Létnik 39

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosć da.

Njech ty spěwaš
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřeŵ će. F.

Sserbske njedźelske lopjeno

Budyschin **10. novembra 1929** **Bautzen**

Czischcź a nakład Ssmolerjez knihiczischczérnje a knihárnje, sap. družstwo s wobm. ruk. w Budyschinje

Wukhadźa kóždu ßobotu a płaczi schiwórczlětnje 108 skotych pjenjezkow

24. njedźela po ßwjatej Trojizy.

Mat. 9, 18—26, Mark. 5, 21—43 a Luk. 8, 41—56.

Dwě stawisnje stej w naschim dźenßnischim tekscźe saplecźenej: Wuhojenje dwanacźe lět dołho khoreje žónskeje a sbudźenje dwanacźe lět stareho dźěsćza. Kak wschelakore: tu nadobo nastata nusa, tam dołholětna. Tu sadwělowany nan, tam czicha, wołamocźena czérpjerka. Tu wěra w ßwojej nusy wótse woła, tam wěra bjes ßłowa, kiž jenoż ßam se ßobu rěczi. Ale wobaj człowjekaj pschikhadźetaj wot nusy czérjenaj k Sbóžnikej, a tón tajke dowěrjenje njesahubi, ale jo wuczjiscźi, poßylni, krónuje, kaž hischcźe dźenßa kóžda wěra, kotraž k njemu pschikhadźa, sawrjene durje njenamaka, ale wot toho Knjesa ßwoju msdu dostawa. Kajka je tale msda, to runje chze nam nasch tekst prajicź. Dwoja je:

Jesuß sahoji;
Jesuß wožiwi.

I.

Jesuß wot tamneje strony Genethsaretskeho jězora do Kapernauma pschikhadźa. Wulka hromada luda na njeho czaka a jeho wobstupi. Nadobo ßo muž khwatajo a nastróženje na wobliczu psches ludźi pschecźischczi, a Jesußej k nohomaj padnywschi jemu ßwoju nusu napschecźo woła: „Moja dźowka je w poßlednim skónczenju; ale pój a położ ruzy na nju, so by wona wotkhorika a žiwa była.“ Jairuß to je, wyschschi teje schule, dźenßa bychmy prajili: prěni duchowny teho města. A Lukasch hischcźe pschistaji, so běsche to jeho jenicžka dźowczicžka, horzo lubowane dwanacźe lět stare holczatko. Zyle njenadźizy je dyrbjała ßmjertna khorosć na nju pschińcź. — My to snajemy, kak cźłowska dusha w tajkej nusy a tyschnosczi wschitko na bok storczi a ßama wot ßo ruzy k njebjeßam styknje: Knježe, pomhaj! Bjes ßwojeje nusy drje njeby Jairuß k temu Knjesej pschischoł. Nusa móže cźłowjeka do wulkeje srudoby pschiwjescź. Ale nusa też w cźłowjeku wschelake mozy sbudźi, sbudźi wěru a je tak jemu se žohnowanjom. Hacź běsche Jairuß Jesußej pschecźelnje smyßleny abo hacź běsche kaž ßwoji towarschojo, farisejßy, njepschecźelny byk: wón pschikhadźa. „Moja dźowka je w poßlednim skónczenju; ale pój . . .“ Kajke to kraßne ale! kotre ßměduźa wschitke tyschene a spytowane dusche wschelakorej nusy žiwjenja napschecźo stajicź! Ja ßym khory — ale ty ßy tón Knjes, mój lěkař. Ja khodźu w czěmnym dole, ale ty ßy pschi mni, twój prut a twój kij troschtujetej mje. Ja ßym khudy a sbubjeny hrěschnik, ale pola tebje je hnada a wjele wodawanja. Tajke wołanje teje nusy, tele pschikhadźenje teje wěry teho Knjesa hnuje, pomhacź: „A Jesuß dźěsche s nim.“

Ale nětk ßo hischcźe něschto druhe poda. Khora žónska ßo k temu Knjesej pschicźischczi, kaž ludźo ßej posdźischo powjedachu, pohańka. Junu běsche bohata žona była, ale dźenßa je khuda. „Běsche wjele czérpiła wot wjele lěkarjow a wschitko ßwoje samóženje na to wułożiła, a njepomhasche jej niczo, ale bě pschezo hórje s njej.“ Kak móhli też wobsy lěkarjo jej pomhacź, hdyž na rosnu khorosćź a na niske stejnischczo lěkarskeje wědomosczje tehdy spominamy! Tak je wona wokhudnika a khora wostała. A k temu hischcźe něschto druhe ßo pschiwda. Wschak wo naschich snatych wěmy: Hdyž je něchtón skhorik, najprjedy wjele dźělbracźe shoni. Je-li pak dleschi czaß khory, dźělbracźe wotebjera. A hdyž khory wostanje, potom

ßo tajki cłowjek ſe żiwjenja a wobkhoda każ ſtare żeleſo wuſamknje — wſchak je khory a k niczomu wjazy hódny njeje! Dwanacże lět bě żónſka khora. Běſche nětk woßamocżena a bjes wſcheje nadżije. A nětk jej tola hiſchcże nadżija kiwa. Tón wulki profeta Nazarenſki! Tuż k njemu! Ale kak to? Pſched jeho wucżomnikami a ludom k njemu ſtupicż a jemu wſchitko prajicż a ſkorżicż? To jej jejna hańbicżiwoſcż ſakaże. Ale „hdy bych ßo ja jeho draſty dótknyła, dha bych wotkhoriła.“ Kajke cżeſtne waſchnje a kajka kruta wěra. Wěſo, tale wěra njeje bjes pſchiwěry. Dołho je drje na dobru ſkładnoſcż cżakała. Nětk wokomik tu je. S mozu ſadwělowanja ßo pſches cżrjódu pſchecżiſchcżi; jej ßo radżi, kónza draſty ßo dótknycż — a rěka noweje żiweje mozy a ſtrowoſcże ßo do jejneho khoreho cżěła wuliwa. „A na měſcże wuſkhny ta ſtudnja jeje krwě, a wona cżujeſche na żiwocże, ſo je wot ßwojeje cżwile ſahojena.“ Wona wě: moja wěra mje njeje ſjebała! — O wy cżerpjerjo a cżerpjerki, wy woßamocżeni pod ßwojej cżežu njekhodżicże! A hdyż ßo nichtón wjazy wo naß njeſtara, jedyn ſnaje a widżi waſchu nuſu. A hdyż wam njewoſmje każ tu dołholětnu cżežu wot ramjenjow, wón je pola tebje, a jeho móz cżi pomha njeſcż a cże pſched ſadwělowanjom ſakhowa.

Tola w ßamßnym wokomiku też Jeſuß cżuje, ſo je móz ſ njeho wuſchła. Je to każ pola elektriſkeho ßwětła dżenża: Hdyż ßo ßwěza wó jſtwi ßwěcżi, wonkach liczeŕ pokaże, ſo ßo móz wotebjera. Kontakt, dótknjenje je ßo ſtało. Tutón kontakt pak mjes Jeſußom a pomoz pytazej duſchu bě wěra. Nětk w ſcżenjach huſcżiſcho cżitamy, ſo ßo ludżo Knjeſoweje draſty dótknychu. Ale to ßo pſchezo pſched jeho wocżomaj ſta. Tu pak je ßo to ſkradżu ſtało. Stejniſchcżo żonineje wutroby bě prawe, ale jejne pósnacże bě ſmucżene. Jeſuß cżuje: Runje ßy ßo wot ßylneje wěry wobkradnył. A to njeßmě pſchepuſchcżicż, ani kradnjenje ani pſchiwěru. Kóżde ranje, hdyż by żónſka ßo pſchezo ſnowa ßwojeje ſtrowoty ſwjeßeliła, by ßwědomje ju wobſkorżiło: Ale tu ßy ßebi tola kradnyła ßwoju kraßnu ſtrowotu! Tón Knjes njecha, ſo by wona ſ njeměrom, ale ſ měrom wot njeho woteſchła, niz ſ hrěchom, ale ſ jeho hnadu. Tale wěra, każ kruta a rjana wona je, dyrbi ßo wot pſchiwěry wucżiſcżicż. Wona dyrbi wjedżecż: Jeho draſta njeje mi pomhała ale wón ßam. Jeſuß żenje njecha jenoż cżěłu pomhacż, duſcha je jemu tyßaz krócż dróżſcha a ważniſcha. Njeby-li tón Knjes tu pſchiwěrje wobaraŕ, bychu podjanſzy prawo měli, ßwjatu ßuknju w měſcże Trier nad Rheinom wuſtajicż, ſo bychu ßo ludżo k njej modlili. Tola wo wbohu Knjeſowu draſtu ßu wſchak wojazy pod kſchiżom dawno hiżom loßowali! My evangelſzy njehladamy na to, ſchtoż je delkach, naſcha wěra ſ poſběhnjenej hłowu na to pohlada, ſchtoż je horjekach. Jeſuß njeje nam dżiwy cżinjazy ßwjate powoſtanki ſawoſtajił, kotrychż ßo měli dótknycż, Nam njepomhaja tſchěſki Knjeſoweho kſchiża, ale kſchiżowany ßam, kiż jako horjeſtanjeny ßedżi k prawizy wſchehomózneho Wótza a knjeżi do wěcżnoſcże. Tehodla ßo tón Knjes ßo praſchejo wobrocżi: „Schtó je ßo mojeje draſty dótknył?“ Wucżomnizy jemu wotmołweja, każ woni to ſrozumja: „Ty widżiſch, ſo cże ludżo cżiſchcża, a rjekneſch: Schtó je ßo mje dótknył? Tón Knjes pak wě: Mje je ßo něchtón we wěrje dotknył. A nětk ta żónſka w ßmjertnej bojoſcżi pſched nim na kolenje padnywſchi ßo wſcheho wuſnaje. Dha Jeſuß w ßwojej ßmilnoſcżi ßo ke njej pokhili: „Moja dżowka,“ tak jej rjekne, „moja dżowka, twoja wěra je tebi pomhała; dżi wote mnje ſ měrom a budż cżerſtwa wot ßwojeje cżwile!“ Khoroſcż je wuhojena, ſadwělowana ma měr. — W ßwjatym pißmje niczo wjazy wo tejle żónſkej njeſhonimy; ale prěni kſcheſcżijenjo ßej wo njej powjedachu, ſo je Veronika rěkała, kiż je poſdżiſcho cżichi pjatk temu Knjeſej duzy po pucżu na Golgatha ſe ßwojim pótnym rubom dżakomnje jeho wobliczo ſetrěła. S teho pósnajemy, kajki wulki ſacżiſchcż je tele hojenje na prěnich kſcheſcżijanow ſcżiniło.

Je tola něſchto ſpodżiwne ſ dótknjenjom. Hdyż ßo Boże ßłónczko ſe ßwojim ßwětłom a ſe ßwojej cżopłotu ſymneje ſemje dótka, nowe żiwjenje wotucżi. Hdyż ßo mróczele ſ płódnym deſchcżom laczneho pola dótkaja, kajke to ſaſelenje a ſakcżěwanje a roſcżenje! A każ w ſtwórbje, tak też na polach ducha. To je tola myßl wſchěch ſkhadżowanjow a ſhromadżiſnow a wuradżowanjow: ludżo ßo ſeńdu, ſo bychu ßo mjes ßobu dótknyli a tak ſ nowymi mozami wuhotowani móhli ßwój wottyknjeny kónz dozpicż. Dyrbjało w Bożim kraleſtwje tomu hinak bycż? Njedyrbjało dótknjenje duſche cżłowjeſkeje żiweho Boha nam też wotamknycż żórka mozy a żohnowanja? Daniel w Babylonje dżěſche k ßwojemu póhanſkemu kralej a jeho proßyſche wo dowolnoſcż, hacż mohł ßebi w ßwojim bydlenju wokno wukamacż, kiż dże na ſtronu Jeruſalemſku. A jako bě ßo to jemu dowoliło, wón tſi ras ſa dżeń tam ßo modleſche a tak ßo ßwojeho Boha dótka. A wjeßele a ßylnje je mohł młody profeta wſchě pſcheſcżěhanja ſnjeſcż. Cżehodla kemſchi khodżimy a tam na Boże ßłowo poßłuchamy a ßo hromadże modlimy? Bychmy ßo radżi Boha dótknyli a wot Boha dótknjeni byli, a tak mozy wěcżneho żiwjenja do ßebje pſchiwſali. Pſchetoż to tola pósnajemy, cżim ſtarſchi ßmy: Wſchitka moralka, wſchě dobre pſchedewſacża, wſcha dobra wola nam pſchecżiwo hrěchej a winje njepomhaja. Jeſuß jenoż pomha. Jeho ßo chzemy dótknycż a proßycż:

„Cżehń nuts, ſo duſcha cżuje a wopta twoju móz, tu móz, kiż na hrěch pluje a da jom dobru nóz!“

II.

A nětk k wbohemu Jairußej. Kak njech je jemu wutroba tſchepotała mjes tym, ſo Jeſuß ſe żónſkej rěcżi. „A jako Jeſuß hiſchcże rěcżeſche, pſchińdżechu někotſi wot cżeledże a dżachu: Twoja dżowka je wumrjeła!“ Kak ſrudnje: łódż je hiżom w pſchiſtawje a ßo podnuri. Pomoznik tu je a — pſchepoſdże! A k temu hiſchcże te rěcże: „Schto ty hiſchcże teho miſchtra prózujeſch?“ Wſchitka twoja próza, twoja wěra, twoje modlenje a nadżijenje je tola podarmo! — Też Jeſuß ßłyſchi tajke rěcże a wě: Tale żónſka dyrbjeſche prěki pſchińcż! A jeho cżiche praſchenje dże k njebjeßam: Wótze w njebjeßach, chzeſch, ſo dale du? Podaſch mi połnomóz, ſo ßměm też ßmjercżi porucżicż? A hłóß jemu w jeho ſnutskownym wotmolwi: Dżi dale, ja ju ßym do twojeje ruki podak! Dha tón Knjes ßwoju ſchkitowazu ruku na ßłabu ßwězu Jairußoweje wěry wupſcheſtrěje, kotruż chzyſche naſtaty wichor runje ſhaßnycż: „Njeboj ßo; jeno wěř!“ Tak dżetaj a pſchikhadżetaj do doma. Pſched domom a w nim je wulke płakanje a ſkiwlenje, każ je to w rańſchim kraju waſchnje, hdyż je něchtón wumrjeł. Ale do wſcheho ropota tón Knjes ßwoje wulke ßłowo ſawoła: „To dżěczo njeje wumrjeło, ale ſpi.“ Sa njeho a jeho kraleſtwo, potajkim ſa kſcheſcżanſtwo je wumrjeł jenoż tón, kiż je duchomnje morwy, mjes tym ſo je cżělna ßmjercż jenoż ſpanje. — Na mojej ſahrodże ſteja tſi ßłowcżiny. Kcżějachu każ moje druhe ßłowcżiny w nalěcżu a mějach nadżiju na rjane żně. Ale někotre njedżele poſdżiſcho bu wſchitko brune, liſcże a kcżenja. Tele tſi ſchtomy běchu w krutej ſymje dawno hiżo ſmjerſnyte. Jenoż mjeſha, kiż bě hiſchcże w haloſach, roſtaji a da mału khwilku pupkam ßo puknycż. Ale płody njemóżachu wjazy njeſcż. Tak ßu duchomnje morwi: Swonkach kcżěja, ale nutskach ßu ſkażeni a morwi. To je

„morwy“ pola Jesußa, mjes tym so je cłowjekam tak jara traschna cźělna „ßmjercź“ jemu jenoż spanje: Pschetoż „Bóh njeje tych morwych, ale tych żiwych Bóh; jemu ßu wschitzy żiwi.“ A tak nětk tón Knjes, każ macźeŕ rano k ßwojemu dźěśćźu pschistupi, so by jo sawołała, k Jairußowej dźowczičźzy pschistupi: „Talitha kumi! to je pschełożene: Holczatko, ja praju tebi, stawaj! A na měśćźe to holczatko postany a chodźesche wokoło.“

Jesuß sahoji a wożiwi! to je msda sa wěru. Sa naß pak je tónle dźiw wěschcźenje, so psches njeho nima w jeho kraleśtwje ßmjercź wjazy płacźicź jako njeßmilna wschehodobycźeŕka, ale jako spanje. Schto je spanje, to njewěmy. Nichtón njemóże tele potajnstwo wujaßnicź. Jenoż to ßo móże prajicź: Spanje je wotpoczowanje wot dźěła a poßylnjenje ke nowemu dźěłu. Wono je pschekhód wot sprózdnośćźe k mozam. To je sa naß też ßmjercź: Pschekhód wot njedospołneho k dospołnemu, wot njedokonjaneho k dokonjanemu, wot sdacźa ke wěrnemu a wěstemu, wot semskeho k bójskemu żiwjenju. We ßamßnej myßli tón Knjes też rěcźi wo kónzu, wo ßmjercźi zyłeho ßwěta. Jenoż ßo na město spanja wobras figowza staji. „Hdyż figowz ßo puka, dha to widźo ßami wot ßebje wěśćźe, so je nětk lětny cźaß bliśko: Tak też wy, hdyż widźecź budźećźe te wězy ßo sapoczecź, dha wěśćźe, so je Boże kraleśtwo bliśko. Hlejćźe, pytńćźe, wjedźćźe: Sa lodom a ßněhom wscheje symy pschikhadźa nalětnja rjanośćź a kraßnośćź. To żiwjenje tudy njeje, każ ßo ßwětej sda, rjane lěćźo a ßmjercź schěry symski cźaß, kiž wschemu ßwětku a wschemu lóschtej kónz sćźini. Ně, nawopak: tu je syma njedźiwajzy wscheje seleneje pychi, a ßmjercź cłowjeka każ zyłeho ßwěta ßo runa sakćźějazemu figowzej, wěstemu snamjenju nalětnjeho cźaßa!

„A wschitzy buchu jara satornjeni.“ Duż tón Knjes ßo pschecźelnje pokhili a dźesche, so bychu jej jěśćź dali.“ Dyrbi to dopokasmo bycź, so je ßo woprawdźe żiwjenje wrócźiło. „A wón jim twjerdźe sakasa, so by nichtón wo tym njewjedźił.“ Kak mohła wulka cźrjóda ludźi tam wonkach jenoż małe srosumjenje měcź sa Knjesowe bójske waschnje! Ale wuczomnizy, starschej a my, jeho wołada, dyrbimy jako msdu sa naschu wěru wjedźecź: Jesuß sahoji a wożiwi, też, hdyż ßo lubej wocźi samknjetej a kaschcź ßo do rowa puschcźa. Wón sahoji hrěch a sbudźi se ßmjercźe. My ßmy psches njeho wot ßmjercźe ßo k żiwjenju pschecźischcźeli. Hamjeń.

50lětny zyrkwiny jubilej we Lupoji.

Njedźelu 27. oktobra ßmědźesche Lupjanska wołada 50-lětne wobstacźe ßwojeho Božeho doma wołwjecźicź, kiž bu po dokładnym ponowjenju s nowa ßwojemu saměrej pschepodaty. S wulkimi ßamßnymi woporami a mnohimi pschecźelnyi pschipomozami běsche jej móżno było schkody wotstronicź, kiž běchu po cźaßu nastałe. Tšěcha dyrbjesche ßo pschekrycź a kósła seßylnicź. Wěża dyrbjesche ßo snutskach hacź k swónzy horje swuporjedźecź, też wschelake wobschkodźene městna na zyrkwinnych sćźěnach dyrbjachu ßo s nowa wobmjetacź, pischcźele dyrbjachu ßo wuczišćźicź a pschehłołowacź a skónczńje ßo zyła zyrkej snutskach rjenje wobarbicź, po tym, so běchu hischcźe elektriske tepjenje pod podnožkami pschiprawili. Sa wołtaŕ a klětku běsche ßo nowe wodźecźe wobstarało, kiž běsche s ruku pschedźene a tkane a w Drježdźanskim diakonißynskim domje shotowjene. Skónczńje buchu khody s běhakami wukładźene, so je zyrkwiczka saßo jara pschecźelny ras dóstała.

K jubiljeskemu ßwjedźenjej běsche Radworske knjeże sahrodnistwo wołtaŕ a klětku s kopjenatymi rostlinami a kwětkami wupyschiło, druhy pschecźeljo zyrkwje pak běchu pschewsali pychu dupy, kotruż króna pyschesche. Młodźina běsche psched zyrkwinnymi durjemi cźestne wrota stajiła a někotre pletwy nawiła, kiž běchu psches pucź sćźehnjene, po kotrymž mějesche ßwjedźeński cźah s farskeho domu do zyrkwje cźahnycź. S wěże strowjesche zyrkwinska thorhoj ßwjedźeńskich hosćźi.

Jako ßo prěni ßwjedźeński cźah ½9 hodźin pschi farje k ßerbskej Božej ßłużbje sestupa, pschedoby ßo Boże ßłóncźko psches mrócźele. Pod synkami thorala „Jedyn twjerdy hród je nasch Bóh ßam“, kiž Khwacźanski a Lupjanski posawniskaj thóraj piskaschtaj (kiž běsche też hižo psched 50 lětami pschi ßwjedźeńskim cźahu saklincźał) a pod swonjenjom cźehnjesche ßwjedźeński cźah do zyrkwje, kotremuž sbytkna wołada scźěhowasche, tak so běsche zyrkej rucźe pschepjelnjena a městna k ßedźenju njedołahachu.

Boża ßłużba běsche posběhowaza. Knjes wyschschi farař Sarjeńk ponowjenu zyrkej se ßłowami wutrobneho sbožopschecźa ßerbskej woładźe pschepoda. Knjes farař Kschižan-Klukschanski wopisowasche jako vikar Minakałskeho farstwa zyrkwinske pocźahi Lupjanskeje wołady k Minakałej a pschepoda se sbožopschejazymi ßłowami jubilejski dar Minakałskeje wołady. Schulske dźěcźi spěwachu pod nawjedowanjom Injesa kantora Bamža. Kěrlusche, kiž wołada spěwasche, pschewodźachu nimo pischcźelow też posawny. Wołtaŕnu Božu ßłużbu mějesche tohorunja knjes farař Kschižan a ßwjedźeńske prědowanje mějesche knjes wyschschi farař Sarjeńk, kiž ßo sałožujo na ßłowo 2. Mójs. 20, 24 Boże ßlubjenja „Ja chzu k tebi pschińcź a chzu cźe žohnowacź“ w jich płacźiwosćźi sa Lupjansku woładu s jeje Božim domom jako žórko bójskeho žohnowanja żiwje pschedstajicź srosumi. Sswjedźeńska sběrka wunjeße 47,73 hriwnow.

Po krótkej pschestawzy hibasche ßo s duchownymi a s k. superintendentom Fröhlichom s Budyschina na cźole saßo pod synkami posawnow a swonow ßwjedźeński cźah na němsku Božu ßłużbu. Jako běsche knjes superintendent s wutrobnymi sbožopschejnymi ßłowami sdobom w mjenje ev.-luth. krajneho konsistorstwa a eforije, kotrejež wokrjeßny zyrkwinski wubjerk běsche bohaty dar k ponowjenju zyrkwje pschinoschował, ponowjenu zyrkej do ßłużby wołady stajił, pschepoda knjes tajny zyrkw. rada Rosenkranz jako pschedßyda Gustav-Adolfskeho towarstwa a knjes baron s Vietinghoff dar we mjenje Njeßwacźidlskeje wołady. Khwacźanski posawniski thór pschednjeße, każ hižo na ßerbskim, mischtrszy a cźiscźe motetu. Wołtaŕnu Božu ßłużbu mějesche na to knjes farař Voigt s Hodźija. Też na němskim kemschenju spěwasche zyrkwinski thór. Sswjedźeńske prědowanje mějesche knjes superintendent Fröhlich, kiž s Rom. 10, 8 a 9 pokas wsa: „Dyrbimy wjeßele na naschej zyrkwi měcź, pschetoż Bóh je nam bliśko, bliśko we ßwojim ßłowje, bliśko naschej wutrobje, so dyrbimy jeho wusnacź psched zykym ßwětom. Też tuto prědowanje sawostaji hłuboki, mózny sacźischcź na nutrnje poßłuchazu woładu w saßo pschepjelnjenym Božim domje.

Knjes farař Rjencź dźakowasche ßo sa wschitku luboscź, kotraż je ßo woładźe wopokasała, sa bohate pschecźelne dary a darmotne dźěła, s kotrymiž bu ponowjenje zyrkwje smóžnjene, każ też wschitkim, kiž ßu k poradźenju jubilejskeho ßwjedźenja pschinoschowali. Sběrka wunjeße na němskim kemschenju 82,12 hriwnow.

Tak běsche jubilejski ßwjedźeń, nad kotrymž ßo też s wjetscha ßłónzo lubje ßměwasche, dźeń najrjeńscheho wjeßela sa Lupjansku woładu, kiž wschěm wobdźělnikam njesapomnity wostanje.

W ßlónczˇnej krajinje.

Powěſtka wot Khriſtiny Royoweje.

(Pokraczˇowanje.)

„Ach, Leßina!“ ſydchny ſtarz, hižo w horach. „Haczˇrunje je tak khory, je ßo tola ſtaraŕ wo Pawlika a wo naß. Chzyſche nam pomhacˇ. Woßebje tebi. Lědma móżeſche rěczˇecˇ a tola puſchczˇi mje k ßebi. — A my njejßmy jemu hólza popſcheli.“

„So ja njejßym na to pſchiſchoł!“ dźiwaſche ßo Juriga ßam na ßo. „So ßebi njejßym hnydom na Pawlika myßlik, jako wón wo zuſnych horach rěczˇeſche. Ale wſchak ja ßebi myßlach, ſo je ßo jim hólczˇez loni abo lětßa ſhubił. Czˇehodla njejßym jemu wupowědaŕ, ſo Pawlik njeje mój. Wſchako je ßo mje ras praſchaŕ, hacˇ je wón mi po ßynu abo po dźowzy wnuk. Njeby-li tutón faraŕ Malina na to pſchiſchoł, mi to njeby hacˇ do ßmjercze nadpadło. A tola naß cˇiſcze wěſcze Bóh tón Knjes njeje podarmo hromadźe pſchiwjedł! — Hiſchcˇe dźenßa dyrbi Leßina wědźecˇ, ſo njeje ßwoje dźěczˇo do ſahuby pſchinjeßł!“

„Ach“, ſtarz dyri ßo na cˇoło. „Schto ßym ßebi rosmyßlowaŕ, na koho tuta wbohuſchka Leßinowa podobna je, woßebje hdyž ßebi ßwoje rjane ſłote włoßy pſchecˇeßuje. Wſchak je tutón hólczˇez kaž jej ſ wóczˇka wupadnjeny.“

Njewſchědnje rychle miny ßo Juridzy dompucˇ. Bě, jako by womłodźił ſ tej radoſtnej powěſczˇu, kotruž ßmědźeſche Leßinje pſchinjeſcˇ.

„Ale kaŕ jemu to prajicˇ?“ rosmyßlowaſche ßebi, ſtupiwſchi na ſchcˇeżku k hěcze. Tam bě wſchitko cˇicho. Hólz bě ſ cˇetu wěſcze wuſchoł, ſela pytacˇ“, pomyßli ßebi. „S cˇetu, kotraž je jemu macˇ!“

Jemu bě lubo, ſo njetrjebaſche jeju hnydom wohladacˇ; bě wěſcze dyrbjaŕ płakacˇ.

Leßinu namaka na rubaniſchczˇu; rěſaſche puſchczˇeny ſchtom.

„Scze hižo dom, wujo?“ dźiwaſche ßo. „Nó, ſchto chzyſche tutón knjes?“

„Ach, ßynko!“ — Jurigowy hłoß tſchepotaſche. — „Pſched tutym cˇłowjekom dyrbiſch ßebi kłobuk ſcˇahnycˇ. Nadeńdźech jeho jara khoreho. Krej bě ßo jemu w nozy pſcherasyła. Praješche mi, ſo je jeho Pawlik ke Khryſtußej dowjedł; a ſo budźemy my ßo ſ nim hiſchcze zyłe żiwjenje móz radowacˇ, hacˇ njebychmy my chzyli jeho jemu pſchi ßmjercˇi popſchecˇ.

„A wy ſcze jemu to ßlubiłˇ?“ woprascha ßo Leßina pochmurnje.

„Haj, ßym jemu to ßlubiłˇ, ßynko! A ja to tež dopjelnju. My ßmy jemu wjele dołżni; mało możemy jemu wotpłacˇicˇ.“

„To wſcho tych dźeßacˇ krónow dla, kotrež je wam daŕ?“ ſnapſchecˇiwi Leßina jěrje a da ßo ßurowje do rubanja

„Wostaj to ßynko! Pſcheſtań trochu ſe ßwojim dźełom a ßydń ßo tu ke mni. Mam ßo tebje něſchto praſchecˇ.“

Poł ſ njedowěru, poł ſ njewolu poßłuchaſche Leßina. Saſtaji ßekeru do drjewa a ßydny ßo pódla Furigi do trawy. „Schto je to ſtarenu do hłowy ſajeło, póndźelu ßwjecˇicˇ!?“

Nó, a Juriga hladaſche taŕ ſpodźiwnje na njeho; chzyſche ßo jeho hižo wopraſchecˇ: „Cˇehodla ßo taŕ na mni dźiwacze?“

„Měrcˇino, a hdy, w kotrym lěcze je ßo wamaj waju hólz ſhubił?“ Młody muż ßo ſatorże. Tuto bolosne praſchenje njebě wocˇakowaŕ.

„Cˇehodla ßo praſchecze?“

„Jenož taŕ!“ ſakaſchlowa Juriga. „Myßlu jenož, hacˇ by twoja żona, kotraż jeho tež tu w horach pyta, ſeſnaka, hdy by jeho nadeſchła?“

(Pokraczˇowanje ſcˇěhuje.)

Zyrkej a ſtat.

Saſke krajne konſiſtorium je ßwój pſchehlad wo ſańdźenym lěcze 1928 a jeho podeńdźenjach woßadneho żiwjenja wudało. S njeho ſhonimy ſcˇěhowazeho: Saſka mějeſche 1925 5 003 480 wobydlerjow; mjes nimi bě 4 465 880 evangelſkich. W lěcze 1928 bu 64 387 dźěczˇi wukſchczˇenych; ſ nich bě 47 767 ſ evangelſkich mandźelſtwow, te tamne běchu ſ měſchanych mandźelſtwow a njemandźelſke. Wěrowanjow bě jich 32 799, ſ nich bě 31 349 cˇiſtych evangelſkich, te tamne běchu měſchane. Zyrkwinſzy pokhowanych bu 47 610; mjes tutymi bě 5 244 palenjow. Kſchcˇeńſki ßlub wobnowi jich 74 533 dźěczˇi. Sswjate Boże wotkaſanje wuży jich 1 065 886 ſpowjednych, a to 405 124 mużſkich a 660 672 żónſkich ſpowjednych. K evangelſkej zyrkwi pſcheſtupi jich 5 294, a to ſ katolſkeje zyrkwje 737, ſ druhich kſcheſcˇijanſkich ſjednocˇeńſtwow 328, 11 Żidow a ſ druhich 4 218; mjes tutymi je jich 2 888 tajkich, kiž běchu prjedy ſ zyrkwje wuſtupili a ßo nětk ſaßo do njeje wrócˇichu. Wuſtupiło je jich 26 227, to je 4 155 mjenje hacˇ lěto prjedy; ſ nich wuſtupi 23 do katolſkeje zyrkwje, 478 do druhich kſcheſcˇijanſkich ſjednocˇeńſtwow, ſektow atd., 5 k żidowſkej wěrje a 25 721 do njekſcheſcˇijanſkich a bjesnabożnych ſjednocˇeńſtwow. Kollekty wunjeßechu wſcho hromadźe 283 044,30 hr. W naſchim njewěrnym cˇaßu, w kotrymż ßo tež wjele njepſchecˇelow zyrkwje hiba, je ſajimaze, ſo pſchi wſchěm tym tola liczˇba wuſtupow hladajcy wotebjera. 1926 bě jich 44 000 wuſtupow, 1927 30 382 a loni nětk 26 227. Nawopaŕ ßo powjetſchuje liczˇba tych, kiž k evangelſkej zyrkwi pſchiſtupja; 1927 bě jich 4 804 tajkich, loni 5 294. Swěſcˇicˇ chzemy ßebi tež, ſo 737 katolſkich pſchiſtupi a jenož 23 ke katolſkej zyrkwi pſcheſtupi.

Reformaziſki ßwjedźeń ßwjecˇi ßo bóle a bóle tež w Sjednocˇenych ſtatach Ameriki, a to njedźelu po 31. oktobru; lětßa bě to 3. novembra. Evangelſzy wſchěch zyrkwjow ſpominaju tam na tutym woßebitym dnju na tón reformaziſki ſałożk, na kotrymż wſchě ſteja njech tež w tym a tamnym mjenje rosßudnym ßo dźěła, a na ſtare evangelſke zyrkwje Europy, kotrež maja ßo nětkle cˇežko bědźicˇ.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

W Zwikowje ßwjecˇeſche „Evangelſki ſwjaſk“ 19. a 20. oktobra ßwój 40lětny jubilej. Běchu jón do tuteho měſta położili, dokelż bě tam ſkutkowaŕ wjeleſaßłużbny ſałożeŕ „Evangelſkeho ſwjaſka“ D. Meyer, kotryż 1912 ſemrě. Krajny biſkop Ihmels bě ßam pſchiſchoł, ſo by tutón woßebity dźeń ſwjaſka ßobußwjecˇiŕ. Ważne a nuſne naležnoſcze a wuradźowanja tam běchu, tež ßwjedźeńſka Boża ßłużba a woßebity pſchednoſchk ſa młodźinu. Pſchi rowje ſałożerja ßo wěnz połoži a ßo khutne ßłowa poręczˇachu. So by dźěło ſwjaſka w kraju wjazy wothłoßa a wjazy pomoznikow namakało! Pſchetoż cˇaß je polny ſtrachow ſa evangelſku wěru a zyrkej. A „Evangelſki ſwjaſk“ je ßebi to ſa nadawk ſcˇinił, ſtražowacˇ a wojowacˇ, ſo njeby nam ſhubjene było, ſchtoż evangelſkeje wěry a reformazije łubła a żohnowanja ßu. A wukonjejo tutón ßwój nadawk je ßo wón ſe Zwickowa tež ſ woßebitym wobſamknjenjom ßwojeje hłownеje ſhromadźiſny wobrocˇił na wſchěch evangelſkich; na kónzu w tutym rěka: „Jenož jeniczˇkeje mozy je, kotraż móże naß wukhowacˇ a ſjednocˇicˇ do zyłka: to evangelijon.

— **Liſtowanje.** R. w M. ſa 25. p. Tr. — W. w H. ſa ßmjertnu njedźelu.

Samołwity redaktor faraŕ Wyrgacˇ w Noßacˇizach.

Čišło 47

Bonhaj Bóh!

Létnik 39

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosć da.

Njech ty spěwaš
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Serbske njedźelske lopjeno

Budyschin — 24. novembra 1929 — Bautzen

Čišchcź a nakład Smolerjez knihiczischczerńje a knihatnje, sap. družstwo s wobm. ruk. w Budyschinje

Wukhadźa kóždu sobotu a placźi schtwórczlětnje 108 slotych pjenjezkow

Njedźela semrětych.

Psalm 23, 4.

Smjertna njedźela! Kajke khutne a swjate słowo! Wono k nam rěczi wo horzym žadanju, ale tola też wo swjatym Božim měrje. Cźłowska sachodnosćź a bójska wěcźnosć drje ženje tak hromadźe njestejitej, kaž we tym wokomiku, hdźež my te cźiche rowy pyschimy. Swjata semja to je, na kotruž stupichmy, hdyž my pschi rowach lubych cźłowjekow stejimy. Hischcźe ras stupi psched nasche wócźko sańdźenosćź. My tych hischcźe ras psched nami widźimy, wo kotrychž płakamy, kak woni s nami tón pucź psches žiwjenje pucźowachu, psches wjeßoke a srudne schtundy. Ach kak wjele luboscźe wotucźi hischcźe ras pschi rowach lubych morwych! Ach, hdy bychmy jich tola hischcźe ras wobjimacź móhli! Ale ach, spróznej padatej naschej ruzy saßo dele, pschetož ženje woni wjazy tak k nam wróczo njepschińdu, kaž woni wot naß dźěchu! Te cźiche, hórki tam na pohrjebnischczu pißaja srudne słowo do naschеje wutroby, a to rěka: „to něhdy tak bě, to je nimo!“

Ale tola, s tym ßo njechamy spokojicź, so je to wschitko nimo! To tola nasche pscheßwědczenje njeje! Něschto kaž swjaty trózk chze na naß pschińcź, woßebje pschi rowach. We naß bydli něschto, schtož chze smjercź pschewinycź, a to k nam rěczi, so to junu saßo wschitko tak budźe, kaž je to na swěcźe było. A pschi tajkich myßlach cźeknje nascha dusча pschi rowach lubych semrjetych wot wscheho smjertneho a sachodneho a wona ßo pomałku sběhnje k tym słónczнym horam kscheścźijanskeje wěry. Schtó s naß njeby to hischcźe ženje pschi rowach sacźuwał, kak my runje tam něschto wot teho tamneho a wěcźneho žiwjenja cźujemy. Ženje my to tak móznje njesacźuwamy, kaž pschi rowach, so tam delkach njemóże nasch kónz bycź, so my wjazy smy, hacź próch a popjeł. Pschi rowach sapocźnje to bójske we naß žiwe bycź a nascha njeßmjertna dusча praji: „my smy herbojo druheho kraja.“ Haj pschi rowach cźujemy my to sbóžne sbožo, so my dźěcźi smy nascheho Wótza w njebjeßach, wumóženi psches swjaty kschiž nascheho Sbóžnika, Jesom Khrysta.

Haj dźenßa, na smjertnej njedźeli, chzemy něschto s teho sacźuwacź, kak tón žiwy Sbóžnik psches rynki rowow dźe, haj kak wón pschi kóždym rowje swojej ruzy sběha a kóždy row žohnuje a kak jeho swjaty ert praji: „Wótcze, ja chzu, so hdźež ja sym, bychu też cźi byli, kiž sy ty mi dał!“ Haj, hdyž my Jesußowu pschitomnosćź pschi rowach naschich lubych cźujemy, też něschto teje sylneje wěry: „Ty sy pschi mni; hacź ja runje khodźu we cźěmnym dole, njeboju so ważneho njesboża.“

Ssměmy my pak tak prajicź? Abo nimaju cźi tamni prawo, kiž praja, so my pschi tajkich słowach sebi jenož něschto wumolujemy, schtož so njemóże ženje dopjelnicź! Haj, kak někotry drje też pschi rowach srudnje sdychuje; ach so by to

tola wſchitko wěrno było, ſchtož ßo wo horjeſtawanju a wěčnym žiwjenju rěčži! Ach, my chzemy też tajke ßłowa ſrosumicź, pſchetož napſchečznoſcź je tola pſchewulka: tam wěčny ßwět — jow pak jenož wobras ſachodnoſcże a ßmjercże!

Abo chze ſchtó ſ naß tu khróbłoſcź měcź a prajicź, ſo wón do tych njeßłuſcha, kiž ßo ßmjercże boja? Njeprěduje zyła natura nětkle tak khutnje ßwój: „memento mori," to rěka: ſpomń' na to, ſo też ty dyrbiſch wumrěcź! My ſnajemy tola tón wobras, kak ßmjercź jow wjeßołeho picžka wot ſchkleńzy woła — tam herza, kiž ßwój wjeßoły ſpěw ſpěwa — tam dźowčžiczku — tam dźěčžatko wot macźerneje wutroby. Haj, hdyž my wěmy, kak ßmjercź też pſched naſchimi durjemi ſteji a na naß cžaka, móže dha potom hiſchcże ßo cžłowjek ßwojeho žiwjenja wjeßelicź. Haj, hodźi ßo to potom hiſchcże, žiwy bycź? Schto dha nam to potom pomha, ſo my ſa někotre wjeßołe hodźiny ßwój žałoßny dóńt ſabudźemy, hdyž nam tola pſchezo ſaßo do ſpomjatka pſchińdźe, ſo ſcźěn ßmjercże na naß pada.

A tola je to něſchto tak dźiwne, ſo kſcheſcźenjo tola we wobliczu ßmjercże jich jutrowne khěrluſche ſpěwaju, te khěrluſche wo horjeſtawanju. Tu dyrbi potajkim hiſchcże něſchto mózniſche bycź, hacž ßmjercź! A to je to kraßne pſcheßwědcźenje: „Hacž ja runje khodźu w cźěmnym dole, njeboju ßo žaneho njeſboža, pſchetož ty ßy pſchi mni."

Ty ßy pſchi mni! Haj tón jenož móže ßmjercź pſchewinycź, kiž móže tuto ßłowo wuprajicź: Ty, Božo, ßy pſchi mni. We twojimaj rukomaj leži moje žiwjenje. A hdyž duch ßmjercże na mnje duje, tola njemóžu ſańdź, ty ßy pſchi mni!

Ale to chzemy ßebi tola wſchitzy prajicź, ſo je nam tuta wěra tehodla huſto tak cźežka, dokelž ma ßmjercź tola pſchi wſchej wěrje pſchezo něſchto žałoſtne na ßebi. Ssmjertna njedźela je. Ssnadź ſpominaſch ty w tutym wokomiku na lubeho ſemrěteho. Schtoha bě tebi to najcźežſche we wokomiku jeho ßmjercże? Ja měnju to, ſo je hiſchcże běrtlk hodźiny prjedy tutón mrějazy ſ tobu rěčžak, ſo je wón twoju ruku pſchimnył, — a ſa wokomik bě to wſchitko tak hinak; Huba bě němа, wóczko tak próſdne, wſchitko tak ſymne. Haj, to njewuprajomne bě ßo ſtało; wón bě wumrěł, a ty to ſzyła njeißy mohł ſapſchimnycź.

Njeje to tak dźiwnje, kak rucże ßo wobliczo w ßmjercźi pſcheměni? Wobliczo njeje wjazy to ſtare. Něſchto nowe ßo na nim jewi. Bě tu ſdobom něſchto, ſchtož tebi prajeſche: „Njedótkń ßo mje! Ja njeßłuſcham wjazy tebi!" Haj, ſwjaſk mjes tobu a ſemrjetym bě rostorhnjeny. Ssmjercź bě ßwoje ßwjate wodźeczko na lubeho morweho powožiła.

Tak drje to někajki cžaß traje, prjedy hacž my wotucźimy, prjedy hacž prěnje ßylſy pſchińdu. — A kak cźežko to je, pſchi ßmjercźi lubeho pſcheczela pſchitomny bycź dyrbjecź, ſa to je nam Jeſuß Khryſtuß pſchi rowje Lazara pſchikład. Też wón tam płaka. Hdyž pak Jeſuß pſchi rowje płakaſche, ßo też my njechamy ßwojich ßylſow hanibowacź.

A chzemy w tutej hodźinje nětkle hiſchcże dale do ſańdźeneho cžaßa wróczo hladacź: Potom ßy ſa kaſchczom ßobu ſchok. Tu ßy cžaßa doſcź měł, ßebi tu wěz ßmjercże rosmyßlicź. Praj, njebě tebi pucź hacž k rowej lubeho ſemrěteho kaž pucź pſches cźěmny dół? Schto pomhaju potom ſelene wěnzy a lubosne kwětki? Wone tola njemóža ſhnicże pſchewſacź abo ſawodźecź. Tu woſtanje ßmjercź ſ kralom, kiž ma poßlednje **ßłowo.**

Haj naſche myßle dźeja hiſchcże dale. Ty drje ßy ßo hižo huſto praſchał: Schto dha chze tebi nětko hiſchcże twoje žiwjenje, hdźež je tebi ßnadź to najlubſche wſate! K cžomu nětko ſzyła hiſchcże žiwy bycź, dźěłacź, ßo prózowacź, ßo nadźijecź, hdyž je tola wſchitko podarmo, hdyž tola ßmjercź napoßledk wſchitko rostorhnje! Pſchi tutych praſchenjach ſapocźnje ßo ſa naß tak prawje tón pucź pſches cźěmny dół. A hdyž ty pſchi tym hiſchcże na ßwoju ßmjercź myßliſch, na poßledni ßud, na ßwoje wěcžne žiwjenje, praj tola, njedyrbiſch ßo ty potom bojecź?

A pſches tutu cźěmnoſcź klincža tebi nětko ßłowa: „Hacž runje ja khodźu pſches cźěmny dół, njeboju ßo žaneho njeſboža, pſchetož ty ßy pſchi mni." Tón muž, kiž je tute ßłowa piſał, — to my cžujemy — tón je něſchto ſe ßwojim Bohom naſhonił. Tón je pſchi ruzy ßwojeho Boha cźěmne doły pſchepucźował. Tón pak je pſchi kónzu tutoho cźěmneho pucža pſchezo ſaßo ßwětło ſ horow dele ßwěcźicź widźał, wot kotrychž nam pomoz pſchińdźe. Pſchezo ſaßo je jemu tuto ßwětło prawy pucź pſche wſchu cźěmnoſcź pokaſowało, tón pucź k Bohu

Ssy ty hižo cžłowjeka widźał, kiž ßo ßmjercże njebojeſche? My wſchitzy, kiž ßmy we wójnje byli, wěmy, kajka móz wot tych wukhadźeſche, kiž bjes bojoſcże ßmjercźi napſchecźiwo dźěchu. W bliſkoſcźi tajkich cžłowjekow njecžujachmy też my žanu bojoſcź wjazy, — ale jenož tón móže bjes bojoſcże pſches žiwjenje khodźicź, kiž Boha na ßwojim boku wě, „ty ßy pſchi mni". A hdyž my dźenßa też na tych ſpominamy, kiž wonkach w njepſchecźelſkich krajach ſpja, kiž njejßu móhli wótzowſki kraj ſaßo wohladacź, drje też na te hodźiny ſpominamy, w kotrychž je ßo tak někotry ſa ßwojeho lubeho tam wonkach modlił, a tola ta žałoſtna powěſcź pſchińdźe: „Wón je padnył ſa wótzny kraj!" Njeje žadyn troſcht? O ja měnju, ſo žaneho kraßniſcheho troſchta njeje, hacž tón: „Ty ßy pſchi mni". Haj Bóh tón Knjes bě tola też pſchi nich w jich wumrěcžu. Też tucźi lubi ßu tola do Božeju rukow wróczo padnyli, tak kaž my wſchitzy jónu do Božeju rukow padnjemy. Ženje drje njeje tutón troſcht tak mózny, kaž w tym wokomiku, hdźež my w duchu k rowam lubych padnjenych ſtupimy w tym pſcheßwědcźenju: „Ty ßy pſchi mni".

Ale wjele ſtroſchtniſche je tola tuto ßłowo, hdyž my ßo we nim hromadźe ſwjaſamy ſ naſchim Sbóžnikom Jeſom Khryſtom. Wón je tola tón móſt twarił, kiž ſemju a njebjeßa hromadźe wjaſa, na kotrymž móžemy pokni měra do tamneho kraja ſtupicź. W Jeſußu Khryſtußu mamy my ſwjaſk też ſ tymi, kiž ßu hižo do tamneho raja ſchli. Ach, ſo bychmy tola dźenßa na ßmjertnym dnju wſchitzy ßwoju zyłu ſrudobu do rukow naſcheho Sbóžnika położili: „Ty ßy pſchi mni". Tutón naſch Sbóžnik je nam pſches ßwoje wumrěcże też naſch prawy pucź pokaſał, mjenujzy ſo my njepadnjemy do wulkeje hłubiny, ale ſo je ßmjercź ſaſtup do wěcžneho žiwjenja. Jeho hłóß ſ kſchiža dele: „Knježe, do twojeju rukow poručžam ja ßwoju duſchu" je też nam prawy dopokas ſa to, hdźe my dźemy. Njechamy też my nětko we wobliczu ßmjercże wyſkacź: „Ty ßy pſchi mni"? Njechamy też my nětko wěricź, ſo to ßłowo też ſa naß płacźi, kotrež je Khryſtuß tomu ſtóſtnikej tam na kſchižu prajił: „Ty budźeſch ſo mnu w paradiſu"? O kajka wjeßełoſcź na ßmjertnym dnju, ſo mój Sbóžnik mje ſa moju prawu ruku dźerži.

A ſ tajkimi myßlemi chzemy nětko hiſchcże ras na naſchich lubych morwych ſpominacź. Jako luby ſemrěty w kaſchczu leżeſche, praj, njeležeſche na jeho wobliczu něſchto kaž ßwjate

pschekraßnjenje? Božu bliskoscz tam czujachmy, Bóh bě ßwoje dźěczo k ßebi swołak!

A w dopomnjeczu na lubych semrětych chzemy też hischcze ras na naß spominacz. Kak dha chzemy my k rowam lubych morwych stupicz? Jako tajzy, kiž ßo boja ßmjercze? O ně! My chzemy tola tam stupicz jako tajzy, kiž połni měra, haj połneho žadanja do tamneho raja hladaja, do domisny horkach we ßwětle.

Schtóž pak ßo njecha wjazy bojecz, tón njech pyta we ßwojim žiwjenju tu bliskoscz ßwojeho Boha a ßwojeho Sbóžnika. Hdźež człowjek tutu bliskoscz czuje, tam ßo wón wjazy njeboji. Tohodla rěcza na dźenßnischim ßmjertnym dnju rowy naschich lubych semrětych tak naß pohnuwajo k nam: My njechamy ßo bojecz, ale chzemy nadźiju měcz; my njechamy sadwělowacz, ale chzemy wěricz: „Hacž ja runje khodźu w czěmnym dole, njeboju ßo žaneho njesboža, pschetož ty ßy pschi mni.“ E. W.

Sa njedźelu semrětych.

Hłóß: Je Bóh mój pschecżel sa mnje.

Na lubych spominamy
Kiž hruba ßmjercz nam wsa —
Pschi rowach lubych mamy
Sso dźerżecz Jesußa!
Ssmjercz mori tu wschěch ludźi,
Njech stari, młodźi ßu,
Njech bohaczi, njech khudźi,
Wscho czěło wumrje tu.

Schto běchu naschi lubi
Nam we jich žiwjenju!
To wěmy, hdyž ßo shubi
Jich luboscz, dźěło tu.
Na ßwěcze ßmjercz naß dźěli,
Wschě swjasti rostorha —
Njech derje, slě ßo měli;
Wscho czaßne ßwój kónz ma.

Ssmy lubych pohrjebali,
Ach, se styschnej wutrobu! —
Kiž naß ßu lubowali,
Tym Bóh daj rjanu msdu!
Haj, dale hacž psches rowy
Budź jim dźak wutrobny!
Bóh dari nam dźeń nowy,
Hdźež saß' ßo widźimy!

Pschi rowach luboscz płacze
Dla ßmjercze lubeho —
Kaž dołho tu ßo macze,
Czin luboscz ßwěru wscho! —
Pschi rowach je psche posdźe, —
Wschu luboscz sarunacz,
W stym ßwědomnju masch hosdźe,
Kiž njem'ża měra dacz. —

Na marach, na kerchowach,
Hdźe nasche myßle du,
Hdyž morweho pschi rowach,
Do semje khowaju!

Hdźe wosta naduwanje
Stych, hordych człowjekow!
Ssmjercz czełam wschěm da spanje,
Sa kóžde tu ma row.

Do rowa dźe wscho czěło,
Hdyž tu je semrěło,
So wotpoczink by měło;
Próch k próchej wróczi ßo.
Schtož ma pak korjeń w Bosy,
To żenje njewumrje;
Ně duscha po wschej hrosy
Tam wěczńje żiwa je.

Ssej sakhowajmy lubych
W dźakownej wutrobje! —
Ty Božo, sczińi naß mudrych,
Daj, so ßmy hotowi,
Hdyž ty naß domoj wołasch
Se ßwěta sachodnoh',
Naß — wumóżenych — skhowasch
Do raja ßwojeho! —

Tuž, człowcze, k njebju hladaj!
Masch ßwojich lubych tam!
Tež tam dóncz ßebi żadaj!
Tam Jesu, pschińcz daj nam!
Pschińdź, budź a wostań s nami,
Czi poruczamy ßo!
Ssmil, Knjeże, ßo nad nami,
Czińi derje s nami wscho! J. W.

Morwi k nam rěcża.

Njedźela semrětych je dźenßa. Prósdne je polo a sahroda. Czicho je w haju. Saschka je lětna kraßnoscz. Krótke a czěmne ßu dny. Dołhe a cźmowe ßu nozy. Psched měßazami kczějachu kwětki a róże, kaž njebychu żenje wukczěcz chzyke. Naléto spěwachu ptaczki, kaž njebychu żenje woněmicz chzyke. Nětko je wscho saschło. Nimo, nimo!

Njedźela semrětych na morwych dopomina, na tych, kiž ßu dawno naß wopuschczili, kaž na tych, kiž hakle njedawno wot naß dźěchu. Wóczko saßo ßylsuje. Luboscz saßo żaruje. Rany snowa pala. Wutroby snowa krwawja. Tež najlubsche ßo wot naß dźěli, naß wopuschczi, wumrě.

Njedźela semrětych dźenßa. S rowow morwi stawaju a rěcża k nam. Woni rěcża k nam psches ßwoje skutki, kiž ßu sawostajili, ßwoje dźěła, kiž ßu dokonjeli w domje, na kuble, na polu, we woßadźe, w zyrkwi a w schuli. Woni rěcża k nam psches ßwój row, tamnu nisku, malu hórku, pschi kotrejž stejo masch daloki wuhlad do wěczńoscze horje. Woni rěcża k nam psches wobras na sczěnje, dźenßa ßnane w dźaknym spominanju se selenymi łopjenami wobwity. Woni rěcża k nam psches ßwoju luboscz, kiž njesapomnita wostanje. Tak dźakowasche ßo njedawno ßerbski wucżeŕ w spěwje ßwojej njeboh macżeri:

Dźěczo nihdy njedopłaczi macżeri wschě dobroty,
Tuž czi sapłacz, luba macżi, Bóh, schtož my czi dołżimy.
Kelko ßy ßo wustaraka sa naß w zyłym żiwjenju,
Stajnje ßy naß lubowała s dźěłom, s wucżbu, s modlitwu!

Też we ßwojich spißach rěcża naschi morwi k nam, naschi padnjeni bratsja we ßwojich listach. Wjele stow listow ßym

j pola dostał. Kelko tych, kiž ßu je pißali, tu wjazy mjes žiwymi njejßu. Někotśi śpja w domišnje, druśy w zušych krajach, na horach, w lěßach, pod jědlemi a śchmrěkami, na wulkich khowaniśchczach. Jich cžěła ßu rospadłe, jich rowy ßu sapadłe. Husto nichtó wjazy to město njesnaje, hdžež jich k měru położichu, ale we ßwojich listach rěcža naśchi padnjeni wojowarjo hišchcże po wjele lětach ßwojim ßwójbnym, dźěcžom, starśchim, rěcža k naśchemu ludu.

Poßłuchajmy na jich hłóß! — Husto ßo w listach naśchich padnjenych bratrow na njedželu a Božu ßłužbu spomina. Cžasto ßwjecžachu zyle ßami ßwoju kemśch. W jenym liścże rěka: Ssedžu tu w bróžni na ßłomje. Je njedžela. Runje skónczich ßwoje kemschenje. Kanony rujachu, ale ßrjedź hołka a wójnśkeje hary je Bóh mje se ßwojim ßłowom natwarił, wokśchewił. Ssydom dnjow dołho śtejach w hlinje a wodże pśchi wětrach a deśchczach w stajnym ßmjertnym strasche. Kak derje tola cžini we ßwojim nowym testamencże namakacź ßłowo kaž to: Hišchcże je druhi ßabatny wotpočžink wostajeny Božemu ludu! abo tam saßo: Njebojcże ßo pśched tymi, kiž cžěło morja! — Jara ßo pak woßebje w prěnim wójnśkim cžaßu naśchi wojowarjo po śjawnych Božich ßłužbach žedžachu.

Tak w liścże cžitam: Wulke wjeßele bě mi dopißniza wo naśchej lubej zyrkwi domach. Runje w poßlednim cžaßu běchu moje myßle jara wjele tam. Hdy bychmy tola huścžišcho Božu ßłužbu měli. Kak naß prědowanje sapśchimnje. My ßmy tu wjele bóle ſ wutrobu pśchi Božim ßłowje hacž domach. Nětk wuknjemy saßo, ßo ſ hłubiny k Bohu wołacź. W druhim liścże rěka: Na hórzy śteji tu zyrkwiczka. Ruśke granaty ßu ju wobśchkodźiłe, ale tola móžemy kemschenje w njej měcź. Kak je prědowanje naß pśchimnyło! Staremu duchownemu běśchtaj dwaj ßynaj padnyłoj. Wón chzyśche woßadu troschtowacź, ale ßylśy ßo jemu pr lizomaj dele kulachu. Na Božu martru wón pokaśa, hdyž dźeśche: Kaž je naśch Sbóžnik ßwój kśchiž njeßł, tak chzemy wuknycź, ßwoje horjo njesćź. Kaž cžežka wina je mi tu na ßwědomje padnyło, so ßym domach telka njedžel mojemu Bohu a mojej duśchi kradnył.

Kak je nětko mjes nami? Njejßu zyrkwinśke ławki pśchezo bóle próśdne? Běśche njedželu rano. S zyrkwje śwony śwonjachu. Wołachu kemśchi. S cžicha ſ domow cžrjódki kemścherjow pśchikhadžowachu. Ale śchto tam? Po haßach města klinczi piśkanje, hwiśdanje. Jedyn na bubon pjerje. Sa nim cžahnu mužojo a žony, holzy a [illegible], hólzy poł naśy. Muž ſ cžrjódy wuśtupi a rěcži. S rukomaj mjeta. Niczo dobre njeje, śchtož chze. Tajka hara, kiž njedželśki měr kaśy, niczo žadne wjazy njeje. Wukńmy ſ listow naśchich padnjenych bratrow, saßo Boże ßłowo lubowacź a njedželu ßwjecžicź! — Husto listy naśchich śemrětych bratrow do ßwójbneho žiwjenja wjedu. Kak śrudnje je w mandželśtwach nětko husto! S lohka ßo mandželśtwo śwjaśa. Cžasto ßo ani ſ Božim ßłowom a ſ modlitwu njeßwjecži. S lohkej myßlu ßo roswježe. Pśchede mnu leži list. Wojak pische na ßwoju žonu: Ty ßy khuda. Bohatśtwa njejßmoj nahromadźiłoj, ale bohaty ßym ja pśches tebje. Lěta dołho ßy ßo ty pśches wśchitke cžežke cžaßy pśchebědźiła, ßy ßo starała a dźěkała, ßy ßo modliła a ſ modlitwu naju dźěcži wocžahnyła, ßy dźěkała a ßo modliła śa dweju. Měj džak. Bóh śakhowaj mi a tebi tajku ßwěru a luboścź hacž do ßmjercże!

Kak chze měr w domje bydlicź, hdyž duch wěry a modlitwy w nim njeje. W śjawnym žiwjenju w domach a śchulach prózuja ßo w naśchim ludu, ducha wěry wuśamknycź. Měśchczańske śaśtupjeŕśtwo w Drježdžanach je w tutym lěcże śe śchulow śchpruchi a kścheśczijańske napißma wotśtronicź dało. Pśchewahu mějachu tam po gmejnśkich wólbach cži mužojo, kotrymž bě Boże ßłowo a mjeno napśchecžiwne. W někotrych khorownjach ßu ßotram kěrluśchśpěwanje kaž tež blidowe pacžerje sakasane. Woßebje chze naśch cžaß hižo sahe dźěcži we duchu njewěry wocžahnycź. Něhdy by zyle rědko, so ßo jena macź śa ßwoje dźěcži a śe ßwojimi dźěcžimi njemodleśche. Nětko wotrośtu też w ßerbśkim kraju wjele dźěcži w domach bjes modlitwy. Pśchede mnu leži list. Wojak pische: „Wotrjekńcże ßo staroścźam! Modlcże ßo radścho! Modlitwa je wjazy hacž staranje. So by naśch lud hišchcże ras w nowej žylnej wěrje ßo posběhnył!“ —

Bě ßrjedź nozy. Wojak bu se śpanja wołany. Ssmjertny pucź ma hicź. „Dyrbju wam někoho ßobu dacź?“ prascha ßo hejtman. „Ně“, wotmołwi wojak, „póńdu ſ Bohom.“ Tamny ßo ßměje. Hdyž budźecże pśchi brjośy rěki Düna śranjenyležecź, śchto je wam wasch Bóh potom pomhał? Wón mi pomha — k sbóžnemu śkónczenju. Bóh pomhaj jim wśchitkim, kiž śpja a pomhaj nam wśchěm k sbóžnemu śkónczenju. D.

W ßłóncžnej krajinje.

Pśchispomnjenje: S tutym podawamy tu niz pokracžowanje pěkneho se žiwjenja wsateho powjedanczka Khristiny Royoweje, ale wuréśkaj ſ njeho. Tutej śtej tak prawje pśchihódnej sa dźenßniśchi dźeń a pokasujetej wśchěm, tež tym, kotśiž ßebi naśche njedźelśke kopjeno „Pomhaj Bóh“ hišchcże njeśkasachu, śchto mjes druhim naśch njedźelnik, hdyž njeje tak woßebnje a woßebje wuhotowany kaž dźenßa, njedželu śemrětych, ßwojim cžitarjam a cžitarkam podawa; tutym pśchinjeßemy ſ prěnim adventom dalśche běžne pokracžowanje tuteje wulzy rjaneje powěśtki, kotraž ßo nětk na kónz khila. K dorosumjenju jenož to: Pawlik je hólcžez, kotrehož Bóh tón Knjes dźiwne pucże wjedże, ale śbožowne, sbóžne pucże: namaka na dźiwnym měśtnje nowy sakoń; tutón pokaže jemu, kiž bě evangelśki, a tehorunja katolśkemu fararjej tón prawy pucź do ßłóncžneje krajiny, do Jesußoweho raja.

I.

Ach to běchu woßebite khwile na ....śkej farje! Ženje njeběchu ludźo tam podobnych měli, a ženje je njesabydu.

„Modl ßo, Pawliko, so by mi Knjes Jesuß dał, so bych jim wśchitkim pokasał tón jedyn, prawy pucź do wěcžneho žiwjenja!“ rjekny wón drje na tśi rasy k Pawlikej.

Tuž ßo Pawlik modleśche. A Knjes Jesuß je to dał ßwojemu mrějazemu ßłužomnikej.

„Mi, waschemu mrějazemu fararjej, mózecże wěricź: śkutki waß njewumóża! Sswjecži wam do njebja njepomhaja! Wumohł je waß Khryśtuß na Golgatha, jako śa waß wumrě! Wumohł je waß Bóh, jako da jeho śa waß moricź. Wón je to Boże jehnjo, kotrež ßwěta hrěchi precž wośmje! Wón je moje precž wśak, wón też wasche precž wośmje; wy dyrbicże jenož k njemu pśchińcź!“

Tak a podomnje ßwědcžeśche knjes farař ludźom.

Na druhi tydźeń pśchińdże wulka poßyłka biblijow, kotrež wón rosdźěli.

„Njedajcże ju ßebi nikomu wßacź!“ dźeſche wón ſtaroſcźiwje. „To je to wěcźne ßłowo ziweho Boha. Cźitajcże to ßłowo rjadku po rjadzy! Wěrćże jemu! Budźćże źiwi po nim! Wono pokaże wam pucź do wěcźneje kraßnoſcże tak kaź mi je pokaſało. Ja ßym pſchijał Knjeſa Jeſußa do ßwojeje wutroby a do ßwojeho doma. Ja mrěju nětk w połojzy ßwojich lět a tola — ow ſo byſchćże to wjedźeli! — kak ſbożowny!“ —

To móżeſche też kóźdy widźecź, a ludźo ßu ßo njemało na tym dźiwali; njeběchu tola hiſchćże ženje khoreho cźlowjeka tak ſbożowneho widźeli.

Najlěpje pak to Pawlik widźeſche. Hdyź bě ſ knjeſom ßam, pſchewětri jomu jſtwu a ßydny ßo ſ cźicha k njemu. Njeſpaſche-li khory, dźerźeſche jeho ruku; leżeſche zyle cźichi, ale jeho wobliczo błyſchćżeſche ßo tak we wulkim ſbożu.

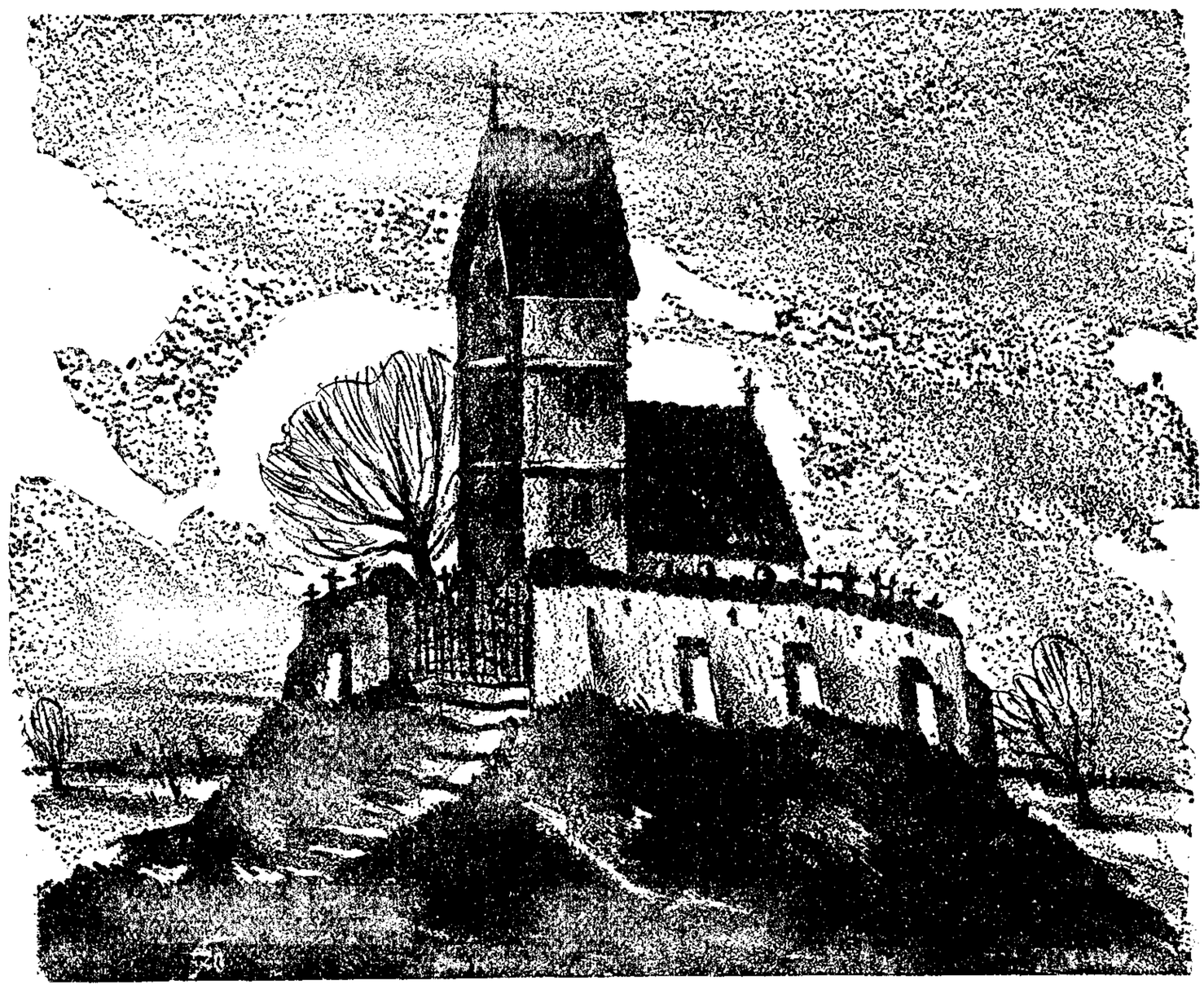
móhli wěcźnje widźecź!“ .....Da ßo woł młodeho kapłana do zyrkwje dowjeſcź a tam ßo pſchi woltarju modleſche. Potom praji něſchto we kacźanſkej rěczi knjeſej kapłanej, jako by jeho proßył. Pawlik jenoź ſroſumi, jako ſaßy po ßłowakſku rjekny:

„Sslub mi, mój bratſje, ſo jim njewoſmjeſch tajke dopomnjenje na mnje. Ja ßym jim to dał, ſchtoź je mje nawucźiło ſbóźnje wumrěcź!“

Pawlik widźeſche, kak knjes kapłan knjeſej fararjej ruku da, a potom ßo knjes farař hiſchćże ras klakny a ßo hiſcheźe ras modleſche.

.....Jako běſchtaj knjes farař a Pawlik w ſahrodźe ßamej, wocźini knjes farař nowy ſakoń a dźeſche:

„Budźemoj ßebi, Pawliko, cźitacź wo waſchej ßłóncźnej krajinje!“

Kěrchow.

Bolosczow kónz, wocźichnjenje,
Pokoj mucźnych, kerchowje,
Ty mi ſkicźiſch wokſchewjenje,
Polo Boże, drěmanſke;
Rjana nóz, mój cźichi rowje,
Huſto ſpomnju na tebje —
Měſto, hdźeź mój próch ßo khowje,
Jandźel ſ njebjeß wachuje.

Na mój row ßo njebjo ßměje,
O tej' rjanej bolosczże;
Do procha ta ßmjercź mje wěje,
Ssym, kaź kwětka wotpadnje.
Dobry ßyw ſa khwilu krótku
Krónu ſpróznym podawa,
Mſdu tym ßmjertnym ſkicza ßłódku
Tamne cźaßy bjes kónza.

Pſches proch a ßwět poſběhnjeny
Něhdy ſaßo woźiwju,
K wótzam rowje ſtowařſcheny
Budu ſtanycź ſ kraßnoſczu.
Halleluja! wulka kraßnoſcź
Mi pſches row a tłacże kcże,
Mi ßo ßwěcźi ſbóźna jaßnoſcź:
Ssmjercź mje ſkaſycź njemóże.

H. Sejler.

„Pawliko, ja tomu ani wěricź njemóźu, ſo mam hižo tak bórſy wohladacź teho, kotrehoź mój, hacź runje jeho njewidźimoj, lubujemoj!“

„Ach!“ ſdychny hólz. — „So bych mohł hicź ſ wami!“

„Ně! Sſłuź jemu jenoź ßwěru na ſemi, dołhoź to móżeſch. Schto bych ja ſa to dał, hdy bych mohł jemu ßłużicź zyle źiwjenje! Ty pſchińdźeſch potom ſa mnu a mi powjedaſch, hacź ßu naſchi tu Boże ßłowo cźitali a hacź jemu wěrili. Ssam pak woſtań ßwěrny naſchemu Knjeſej hacź do kónza!“

II.

„Dołho ßo ſ knjeſom fararjom rosmołwjachu. Knjes farař ßo też ſ nimi modleſche. Dźěd njeje hacź do dźenßa tutu modlitwu ſabył.

„Wy ſcże evangelſzy, ja ßym katolſki,“ rjekny knjes farař pſchi roszohnowanju. „Ale jenoź tym, kotſiź do Khryſta wěrjachu a jeho pſchijachu, da wón móz, bycź Boże dźěcźi; woni ßu ßebi runi. A w njebjeßach, do kotrychź ja du, njebudże rosdźělow. Woſtańcże jenoź ßwěrni, ſo bychmy ßo tam

Tuź Pawlik jemu cźitaſche, kaź bě jemu kaſane w dźiwnej ßwjatej kniſy Sjewj. Sswj. Jana wo tamnym kraßnym měſcże, hdźeź njeje trjeba ani ßłóncźka ani měßaza, ſo byſchtej ßwěcźiłej, a wo rězy źiweje wody. Knjes farař jemu to wułoži. Skóncźnje wón rjekny:

„Mój Pawliko! Kelkoź kraßneho tam też nadeńdźemy, pſchiſchedſchi do tuteje ßłóncźneje krajiny, najkraßniſchi budźe tola tón, kotryź budźe ßedźecź na trónje, Jehnjo Boże, Jeſuß Khryſtuß!“

Potom ſtykny ruzy, ſacźini wócźzy — kaź by to cźinił hdyź ßo modleſche. Pawlik klakny ßo k njemu, ſaprě hłowu na jeho koleni a ßo też modleſche. Ale jako tuta modlitwa dźenßa tak dołho trajeſche, poſběhny ßo a hladaſche na njeho. Mějeſche hłowu trochu na bok ſkhilenu a ſpaſche, ale tak jara cźiſche; jenoź ras ſ hłuboka ſdychny a hłowa ßo jemu hiſcheźe trochu niże ſwjeſy.

Pawlikej bě tu pſchi nim tak dźiwno, tak derje, tak ßwjatocźnje, ale też tak ſrudnje. Njeſwěri ßebi ani dychacź, ſo njeby jeho molił; — běſche tola tak jara cźichi. Prjedy bě

měł kaž mróczel ſrudobu na ßwojim wobliczu, a nětk drje ßo jemu něſchto rjane dźijeſche, tak pěknje ßo poßmejkowaſche.

Pawlik wußłyſcha kroczele. Wobroczi ßo. Da knjeſej kapłanej ſnamjo, ſo by ſ mjelczom pſchiſtupił. Tutón poßłuchaſche. Ale lědma bě pſchiſtupił a ßo ke knjeſej fararjej ſkhilił, ſakſchikny, tak ſo to po zyłej ſahrodźe klinczeſche.

Ach, Pawlik njemóżeſche tomu wěricz, a tola bě to wěrno! Knjes farař njeſpaſche — wón bě wumrěł. Ow, to bě wſchitko tak jara ſrudne!

A nětk wuronichu ßo też ßyłſy ſ hólzowych wóczkow. Wſchitke podeńdźenja a ßłowa běchu ßo jemu tak hłuboko do wutroby ſaryłe, ſo nihdy na nje njeſaby.

„Pſche cžo płakam?“ woprascha ßo nadobo. „Wſchak je jemu tam jara derje! .... Knjes Jeſuß je pſchiſchoł a wſak jeho k ßebi ....“

Pawlik ſhladowaſche k horam, tam, hdźež běchu njewidźomne wrota njebjeſke, a, ſepjerajo ſłotowłóßnu ruku do makeju dłónjow, myßleſche a ßonjeſche, kak to budźe, hdyž pſchińdźe Knjes Jeſuß też po njeho, a wón budźe ßměcz hicz domoj do teje praweje ßłónczneje krajiny.

Na row.

Sa dźěczi.

Kwětki kczěja, kwětki ſpanu,
To też płaczi wo tebi.
Czaßnje njeſahojnu ranu
Twoja ßmjercz nam nadyri,
Ale pſched Bohom nam kczějeſch,
Jako jandźelk ßo tam ßměješch. H. S.

Sa młodych.

Schtóż dźenß je ſtrowy, czerwjeny,
Je jutſje khory, morjeny.
Budź ſtajnje k ßmjerczi hotowy,
Njech ty też hiſchcze młody ßy!

Sa doroſczenych.

Sso ſtało je, Knjes žiwjenja
Mje pſches ßmjercz ſ dźěła ſawoła
Tuž tudy nětko cžiſche ſpju
Po dokonjanym žiwjenju.

Sa ſtarych.

Do procha ſtſchaße wožołtnjene
Wětr naſymſki wſchě liſczicžka —
Te, te ßu k tłaczu położene
A žiwjenje wjaz njewidźa:
Naß pak tu wußywa Bóh ßam
A ſhromadźuje k wěcžnym žnjam. H. S.

Ssmjercz — nowy narod.

Ssmjercz — nowy narod; to rěka: ßmjercz je nowy narod, njech cži to też dźiwnje klinczi a njech ßo tomu tón abo tamny ßměje, měnjo ßmjercz je ßmjercz, ßmjercz je kónz wſcheho. A tola: ßmjercz njeje niczo dale hacž narod. Kaž bu ty ras na tutu ſemju narodźeny, tak budźeſch ty ras narodźeny do tamneho ßwěta, kotryž je raj duſchow, duchow, a to w tej hodźinzy, w kotrejž mrějeſch.

Ssmjercz je nowy narod! Czehodla ßo tehodla ßmjercze tak bojimy, hdyž tola pſches nju k nowemu žiwjenju dóńdźemy? My budźemy tam žiwi, dale žiwi, ſnowa žiwi. Czehodla bojoſcz? Czehodla njewola? Je wina na tym to, ſo ßmy na tutej ſemi pſchejara abo jenož myßlili na to, ſchtož w naß ſeńſke je, na czěło a czělne; ſabywajo to, ſchtož we naß njeſeńſke, duchowne, duſchu, ducha?

Abo czujemy, ſo je ßo tu na ſemi naſchej duſchi „pſchinarodźiło“ něſchto, ſchtož jeje njebě, jako ßo ſ duchowneho raja narodźi do człowjeſkeho žiwjenja? A czujemy my, ſo tuto „pſchinarodźene“ je něſchto, czehoždla ma ßo duſcha bojecz, ſaßo ſaſtupicz do duchowneje domiſny w nowym narodźe, kotryž człowjekojo tuteje ſemje wumrěcze mjenuja. Wukhadźa wſcha bojoſcz człowjekow, kotruž pſched ßmjerczu maja, ſ toho ſacžucza, kotrež Boże ßłowo tak wupraji: „Schtož człowjek ßyje, budźe wón žnjecz. Schtóż na ßwoje czěło ßyje, tón budźe wot czěła ſkaženje žnjecz. Schtóż pak na ducha ßyje, tón budźe wot ducha žnjecz wěcžne žiwjenje.“ Gal. 6, 7. 8. — Czuje tole człowjek tuteje ſemje, njech je ßebi toho bóle abo mjenje wědomy, abo njech ßebi toho njeje wědomy? A boji ßo tohodla wumrěcza? My měnimy: haj.

Tuž pak myßl ßebi ßmjercz bóle a bóle jako narod, niz jako kónz a ſkónczenje! So je ßmjercz kónz a ſkónczenje, to ßu ßo pſchede wſchěm wſchitzy ſaßlepicz a ſawjeſcz dali, kiž ruku na ßo ſłożichu. Woni měnjachu, ſo ſe ßmjerczu wſcho ßwój kónz ma. Wbohuſchzy! Kaž po nóznym drěmanju wotucza w tamnym raju — a ſ nimi wſchě te nuſy a czeże, wſchě te winy a ſtóſcze, kotymž chzychu ſe ßamomordarſtwom wuczeknycz a hiſchcze jena wulka wina wjazy, ta, ſo ßo ſkhróblichu moricz žiwjenje, na kotrymž je ſ knjeſom jenož Bóh, niz człowjek. Kajke to potom žiwjenje tam!

Ssmjercz je narod do noweho žiwjenja, „do wěcžnoſcze“, w kotrejž je jenož ta duſcha dale žiwa, niz to ſeńſke czěło, do wěcžnoſcze, do kotrejež duſcha niczo ſeńſke a ſachodne ßobu njewoſmje. Tuta myßl czini człowjeka mudreho, ſo ßebi waži tu duſchu bóle hacž czěło, to njeſachodne bóle hacž to ſachodne. Tuta myßl czini człowjeka mudreho, ſo tu na ſemi pyta ßwěru toho, pſched kotrymž tam duſcha wěcžnje budźe, njech też wón tu na ſemi ſa czělne wóczko człowjeka je njewidomny, Jeſuża. Na to myßlicz, ſo ſe ßmjerczu ßo narodźa, do noweho žiwjenja, w kotrymž mam wěcžnje bycz, — wěcžnje bycz — o wěcžnoſcz, ßłowo hrimanja! — to wabi, pohnuwa tebje, tu w czaßnoſczi bycz žiwy ſ Jeſußom, ſ tym kralom wěcžneho ßwětła. Pſchetož wěcžnje dźěleny bycz wot ßwětła, pſched tym budźe ßo ſtróżicz kóždy człowjek.

W Jeſußu Khryſtußu mamy tu wěſtoſcz a tón ſawdawk, ſo je to tak. Wón je ßmjerczi móz precz wſak, žiwjenje pak a njeſachodnoſcz na ßwětło pſchinjeßł.

Ssmjercz, nowy narod! Sa něſchto pak woſtanje ßmjercz kónz a ſkónczenje. Sa twoje žiwjenje niz. Tuto bě ty hižo žiwy, prjedy hacž bu na tutu ſemju porodźeny, a tuto bu-

dźesch dale žiwy, hdyž we wumrěczu budźesch porodźeny do duchowneho raja. Ně, ßmjercź, wumrěcźe je kónz a skónczenje hnadneho cżaßa. Tutón wotrěsk twojeho žiwjenja, kotryž masch ty se ßwojej duschu tu na tutej semi žiwy bycź w sachodnoszi hischcźe semskeho cżěła, je hnadny cżaß, je rosßudny cżaß sa twoje zyke žiwjenje. Po tym, kaž ty tutón semski cżaß wužiwasch, budźe tworjene twoje dalsche žiwjenje, po tym budźe też twoja ßmjercź, twój narod do tamneho žiwjenja. Po tym hacž ty tu w ßwětle khodźisch sa tym, kiž to ßwětko ßam je, budźe też twój dalschi khód tam. Bě=li ty tu na semi w tutym ßwětle, kotrež Jesuß je, budźesch też tam w tutym ßwětle, we wěczným ßwětle; bě=li ty pak tu w semskich lětach sdaleny wot tutoho ßwětka, budźesch też tam sdaleny wot ßwětka, wot Jesuža, to rěka: ty budźesch w cżěmnocźe.

Ssmjercź, wumrěcźe! Wsmi woboje: ßmjercź, wumrěcźe je kónz a skónczenje a je nowy narod a wužiwaj tón cżaß, to semske žiwjenje, kotrež tebi date je sa to, k cżemuž tebje woboje wabi. A niz jeno ty, ně ty se ßwojimi, ty s druhimi. Tak, hdyž wumrěcźe pschińdźe sa lubeho, njebudźesch ty trjebacź žarowacź njestroschtnje sa nim, — a hdyž pschińdźe wumrěcźe sa tebje, njebudźeja twoji lubi trjebacź bycź njestroschtni tebje dla.

Tohodla, kaž wusnawasch: Ja wěm, so mój wumožnik je žiwy, ja też s nim žiwy budu, tak wusnawaj też: A ja tu na semi s nim žiwy ßym. A njewusnawaj to jenož: budź žiwy s Jesußom tu, s nim sjednoczeny, swjasany w žiwej wěrje!

Pschi wschelakich rowach.

I.

Pschi rowach płaczeja. S cżěłom lubeho położichu do rowa tych nadźijow wjele, kotrež dyrbjesche luby njeboczižki dopjelnicź. Sa ßylsy, kotrež ßo tuteju pokhowanjow dla ronjeja, manny tu troschta, kotryž też tute ßylsy setrěje a srudnych směruje: Jesuß moja nadźija, Jesuß!

Tutón troscht jenož tam njemózny wostanje, hdźež žarowazy ßami hischcźe druhi row ryjachu a do njeho pokhowachu tutu ßwoju nadźiju na Jesuža, ßwoju wěru do Jesuža — a i tym, njebojmy ßo to prajicź: Jesuža. A tuž bjes dźiwa, so ßo telko ßylsow roni, so ßo telko njetroschtnych dwělow a sadwělowanja połnych ßłowow rěczi — a morkozy, so zyke žiwjenje tak bjes nadźije a kruteho sałožka je.

To wscho tuteho pokhowanja a tuteho rowa dla, pschi kotrymž běchu woni ßami s tótku.

II.

Płaczeja, a njewjedźa, cżehodla. Ssu njespokojni, a njewjedźa, s wotkal njespokojnoscź. Njejßu sbožowni, a njewjedźa, hdźe je sbožo wostało.

Chzemy a możemy jim wotmołwu a rosjaßnjenje dacź? Haj. Wono steji w naschim cżaßu, w naschim ludu napißane. A to pißmo je sdobom rotwowe napißmo. A wono steji na rowje — njedźele.

Njedźela je njedźela a wostanje njedźela. Ale woni wschitzy, na wßy a w městach, ßu njedźelu pohrjebali, ßwoju njedźelu, woni, kiž Knjesowy dźeń wotßwjecźuja s dźěłom, kotrež žane njedźelske, s haru a s ropotom, kotryž njenjedźelski, woni, kiž Knjesowy dźeń wotßwjecźuja, wuwostawajo s Božich ßłużbow.

Ow, to je hobrski row, tutón row, do kotrehož jich telko pokhowa, telko tych njedźelow. Ně, s njedźelemi tam pohrjeba=chu ßwojeho cżěła, ßwojeho zykeho cżłowjeka, pokoj, měr a derjeměcźe, a pohrjebachu tam ßwojeje dusche móz, strowotu, ßylnoscź a niz mjenje też jeje pokoj a měr, jeje radoscź a wjeßelenje. Hdyž pak radoscź a wjeßelenje dusche, też dozyła wschu wěrnu radoscź a wscho wěrne wjeßelenje. Hdyž pak tole wscho tam w rowje leži, je tam też jahrjebane wscho wěrne sbožo.

K tutomu rowje njech wschitzy cźi pschistupja a tam njech žaruja a płakaja sa rospominanje wscheho — a sa dokładne pschepytowanje a budźenje ßameho ßo.

Hacž dotal njebě jich mjes tajkimi žarowazymi wjele s naschich ßerbskich woßadow a wjeskow. Ale wono počžina to hinak bycź, lubi Sserbja a woßadni. Też wy počžinacźe row rycź njedźeli wjetschi a wjetschi. Njewidźicźe a njecżujecźe dha, komu row ryjecźe? S jenym ßłowom: ßebi ßamemu.

A tajke sadźerżenje je cżim bóle njesrosumliwe. Se wschěch mózných stron ßo pische, rěczi, dźěła sa njedźelu. A tola, kak ju bóle a bóle „sabiwaja“ a „hrjebaja“! Sda ßo, so to hinak njeńdźe, hacž so w naschich wjeskach a woßadach dyrbja najprjedy wschu tórnoscź ßobu cżinicź, też byrnjež druhdźe spósnacźe a wotwobrocźenje hižo pschischło a s tym polěpschenje, prjedy hacž ßu wěrni a mudri. To pak je wucżba a mudroscź, kotruž dostawamy, schkodowawschi na dusche, duchu a cżěle.

Wumrěcźe we wobrasach.

Stari wěrjazy mějachu rjane wobrasy a pschirunanja sa wotßalcźehnjenje kschescźijana, tak n. pšch.:

Worjok sběha ßo leczo s dolinow, kotrež ßu cżěmne, ke ßłónczným wyßokoscżam njebjeskim. Pod tutón wobras běchu stajili to łacżanske podpißmo: „per angusta ad augusta,“ t. r. s cżěmnoscżow ke kraßnoscżam.

Ptaczatko, kotrež je s klětki wucźekko. Sa podpißmo běchu tu pschistajili: „ex carcere ad aethera“, t. r. „s duschazeho jastwa do powětra njebjeskeje ßwobody.“

Łódź, kotraž ma ßo na morjo puschczicź. Wscho je hotowe, jeniczke rubnjenje ßekery hischcźe, a poßledni swjask je rosrubnjeny, kotryž łódźi hischcźe sadźěła, wujěcź na daloke morjo.

Sorno, do role wußyte. Wono wotemrěje, snije, a tola nastawa nowe žiwjenje s njeho, połne kżenja a dobrych płodow. To ßu wobrasy kschescźijanskeje wěry a nadźije sa to, schtoż cżłowjekam tak styska połne, sa wumrěcźe.

Ssmjercź.

O ßmjercź, psched tobu tola njej'
Tu nichtó wěsty na tym ßwěcźe!
Ty dźesch po starych ludźi ßej,
Ty dźesch po młodych, haj, też dźěczi.
Ty wosmjesch prjecž toh' bohacżka
Kaž też toh' khudoh' proscherja,
Ty dźesch, hdźež Bóh cźi kasa.

P. Mk.

My niczo ßobu njewoſmjemy.

Tak prajimy, ſpominajo na ßmjercz. Ale hladajmy ßo, ſo ßo njeſjebamy.

S tych ſeńſkich kubłow ani kſchiweho pjenjezka ßobu njewoſmjemy. To je ſawěſcze wěrno. S tym je ſdobom tez rossudzene, kajku ważnoſcz ſeńſke kubła ſa naß maju, kak mamy je poważowacz.

My niczo ßobu njewoſmjemy! A tola, my woſmjemy něſchto ßobu. Wſcho to mjenujzy, ſchtoz je tuto ziwjenje do naſcheje duſche ſapißało, ſchtoz je jej napołożiło, njech dobreho, njech njedobreho. A hiſchcze něſchto. Wſcho to, ſchtoz je tuto ſeńſke ziwjenje naſchej duſchi wſako, ſ jeje wobßedzeństwa, ſ kotrymz pſchińdze pſchi narodze do cźeła a na tutu ſemju. Tutón dołh bjerje naſcha duſcha ßobu ſ tuteje ſemje do tameneho raja duchowneho. Woboje, tutón dołh a wſcho to njedobre, budze duſchi wobcźeżne, budze ſa nju cźeża duzy ſ cźaßnoſcze do wěczſnoſcze, t. r. to budze naſcha cźeża, pſchetoz my to ßmy, kiz dźemy, hdyz naſcha duſcha dże pucz ßmjercze.

Schto tuz cźinicz? Sa tym ſtacz ſe wſchej ßwěru, ſo woſtanje tez tu pſchi tym: My niczo ßobu njewoſmjemy. To rěka, prózujmy ßo w tutym ziwjenju, w tutym nam wot Boha teho Knjeſa pſchiměrjenym cźaßu wo to, ſo naſcha duſcha ani něſchto ſe ßwojeho pokłada a bohatſtwa, ſ kotrymz tu pſchińdze na ſemju, njeſhubi ani ßo ſ winami a hrěchami njewobcźeži.

Hdyz tole ßwěru cźinimy, budze nam tez naſche wumrěcze, njech prjedy abo poſdźiſcho jeho hodźina nam pſchińdze, lózke.

Pſchißłowo.

Pokutna ſpowědz je mjehki ſahkwk do ßmjertneho loża.
Potom ſmějemy pokoj, hdyz budze nad nami ſeleny dorn.
Po ßmjercz a njeſbozo njeſcźele nichtó.
Po ßmjercźi waki krala a proſcherja ſezeru.
Sbozow njeje wjazy hacz jene: pokutna ßmjercz.
Zane njeſbozo wjetſche, dyzli bjes pokuty ßmjercz.
Sazna ßmjercz je wobrada Boza.
Semrěty móże ziwym woczi wotewricz.
S hrěchom, kiz w ſpowědźi tajiſch, ßej cźerńje kładzeſch do ßmjertneho loża.
Skoty klucz do wſchitkich durjow dże, jeno do njebjeſkich niz.
Schtoz pomhaſch wbohom cźlowjekej, to pomhaſch k ſbóżnej ßmjercźi ßej.
Wot Boha wotſtup — (je) — do hele ſaſtup.
S Boha ſbóżne wumrěcze — wſchitkich bědow ſkónczenje.
Se ßylſow wjeßele, ſe ßmjercze ziwjenje.
Cźerta ßo wobojiſch, ale niz ßmjercze.
Niczo nimaſch tak wěſte, kaz ßmjercz.
Sbóżna ßmjercz njej' ſaßłużena, ale ſ Boha wobradzena.
Se wſchěch ſbozow na ßwěcze — ſbóżna ßmjercz je najwjetſche.

Wumrěcz dyrbiſch.

Prjedy abo poßledy,
Młody abo ſtary,
Schtóz na ßwěcze njewißy,
Hdyz ßo k njebju domoj dże.

H. N.

Kak běchu wulzy tez wulzy we wumrěczu.

Poßlednje ſeńſke ßłowa ßławnych mrějazych mużow:

Luther: „Wótcze, do twojeju rukow poruczam ja ßwojeho ducha; ty ßy mje wumohł, Knjeze, ty ßwěrny Bozo!“ — Pſalm 31, 6. —

Melanchthon: „Njepraſchejcze ßo mje niczo wjazy! Ja nochzu niczo khiba njebjeßa!“

Paul Gerhardt: „Zana ßmjercz naß moricz njemóże, — Jenoz ducha ſ tyßaz nuſow wutorhnje!“

Sebaſtian Bach: „Dyrbjak ja na tym dwělowacz, ſo ſańdu do wěczſnych hětow?“

Georg Friedrich Händel: „Knjeze Jeſu, wſmi mojeho ducha k ßebi! Ach daj mi ſ tobu wumrěcz a ſaßo ſtanycz!“

Gerhard Terſteegen: „O Jeſu, ßłódki Jeſu!“

Klopſtock: „My ßmy wſchitzy do Bożeju rukow ſapißani!“

Theodor Fliedner: „Ssmjercze pſchewinjerjo!“

Hinrich Wichern: „Naſcha wěra je to dobycze, kotrez je ßwět pſchewinyło!“

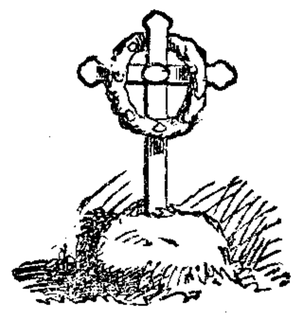
Adolf Stöcker: „Ja ßym ziwy, a wy dyrbicze tez ziwi bycz!“

Beda, mißionar a pſchełożeŕ biblije do angloſakſkeje rěcze, wumrě, kónczejo ſ poßlednimi mozami pſchełożk Janoweho evangelija; jako po dźěła połnej nozy ranje ßwitaſche bě ßwojemu pißarjej poßlednju ſchtuczku poßlednjeho ſtawa diktowak. Pißaŕ wodychny a rjekny: „Dokonjane je!“ „Maſch prawje! Dokonjane je!“ praji Beda „Wſchitko je dokonjane!“ Muczna ſwjeſy ßo hłowa ſchědźiwza na ramjo pißarja a wucźomza; jeho wóczzy pytaſchtej hěczku, na kotrejz by ßo kleczo modlił, a wón ſaſpěwa wulki khwalbny khěrluſch: „Czeſcz budź Bohu we wyßokoſczi!“ S poßlednim ſynkom wuńdze tez jeho nießmjertna duſcha ſe ßmjertneho cźeła.

Tak, hlaj, pobożni ſbóżnje mru!

Modlitwu.

Wěczny, wſchehomózny Knjeze a Bożo. Ty wjedźeſch naß ßmjertnych cźlowjekow pſches cźaß do wěczſnoſcze. Schto bychmy my byli bjes tebje, bjes ßwětła ziwjenja, kotremuz ty daſch ßwěcźicz do naſcheje nozy! My ßo tebi dźakujemy, ſo ßměmy w ßmjercźi bycz wobdacźi ſe ziwjenjom a ſo hłóß twojeho Ssyna tez klinczi hacz do naſchich rowow. My poruczamy tebi naſchich ſemrětych; wſmi jich k ßebi. My ßo tu wot nich dźělimy a jim damy hicz, ſo bychu w twojimaj rukomaj wukhowani byli. Daj tez nam ſ tobu tu ziwym bycz w ziwej wěrje, ſo bychmy tez ſ tobu wumrěli a ſ tobu ſtanyli ſe ßmjercze! Haj, ſpożcz nam, ſo tez hiſchcze w ßwojej poßlednjej hodźinzy radoſcźiwi a ſtroſchtni wuſnawamy: „Knjeze Jeſu, ſ tobu ßym ziwy, ſ tobu cźerpju, ſ tobu tez mru. Scźiń mje ſbóżneho, O Jeſu, wěcznje ſbóżneho. Hamjeń.

Samołwity redaktor farar Wyrgacz w Noßacźizach.

Čisło 48

Pomhaj Boh!

Lětnik 39

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócn
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosć da.

Njech ty spěwaš
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Ziwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Serbske njedźelske lopjeno

Budyschin **1. dezembra 1929** **Bautzen**

Čischcź a nakład Smolerjez knihiczischczernje a knihatnje, sap. druzstwo s wobm. ruk. w Budyschinje

Wukhadza kózdu sobotu a placzi schtwórczletnje 108 skotych pjenjezkow

1. njeźelu adventa.

List na Romskich 13, 11—14.

Se smjertnymi khutnymi swonami je zyrkwinske lěto wuklinczało. W połnych Božich domach měješche dobry kónz. Wo cźlowjeskim žiwjenju praji heßło: „Kónz dobry, wscho dobre“, a pschi skutku rěka: „Wschón spoczatk je cźeźki.“ Je też zyrkwinske lěto dobre, hdyž ma dobry kónz? A je to samo wot so nowy sapoczatk, hdyž w rjedźe cźasow nowe zyrkwinske lěto nastupimy? Kschescźijanstwo je stare, jara stare. Rospad a wotpad je wschudźe, a wschitku schkodu do noweho zyrkwinskeho lěta sobu wleczemy. Njemóžemy niczo dale radźicź pod swonami adventa hacź na prěnje nastacźe kschescźijanskich wožadow hladacź, kak su kschescźijanszy japoschtoljo dźělenje wot swěta a jeho hrěschneho skaženja s tym pschewjedli, so su nowe žiwjenje w Jesušu Khrystušu prědowali. Ženje njeje so tajki zyle nowy spoczatk stał hacź pod prěnim japoschtolskim swědczenjom.

Hdyž rańsche serja s pschibywazej swětlinu kraj rosjaßnja, so sapocznje dźeń. Nóz je nimo, ranje tu je. Bóh to cźini, a cźlowjek, kiž wěri, s modleńskej nutrnosczu na tutón wschědny Boži dźiw kedźbuje.

Też nowy dźeń w Khrystušu je Boži skutk. Cźlowjek tajku wulku wěz njedokonja. Też zyrkej to njecźini. Duchowni móža jenoz swědczicź wo Khrystušu, so by wěra njepschestała, wěra do Božeje mozy, kotraž samóže też nóz naschich slnych cźasow pschewobroczicź do noweho swětłeho dnja. Tehdy je Jesuš swojich swědkow wupósłał do póhanskeho luda, prajiwschi: „My budźecźe moji swědkojo.“

Tole mózne swědczenje nam nowe zyrkwinske lěto pschinjeße, hdyž so ma wo epistolach prědowacź, wosebje wo Pawołowych kaž dźenża, prěni advent. Tehdy bě cźaß pschischoł, se spanja stawacź. Nóz póhanstwa bě so minyła, dźeń Khrystušowy so pschibliżił. Tehdy bě pod pschibohami ludowe žiwjenje jara hrěschne, wosebje nózne žiwjenje. Wschudźom skaženje! Pod swětłom Jesušowym je to prawje widźecź. Schtoż so w swětłej nozy khowa, to so hańbuje na swětłym dnju, a hdyž na swětło pschińdźe, je pohórschenje wulke. Schto wscho w naschim cźaßu w naschim ludu na swětło pschińdźe! W starym romskim a grekskim póhanstwje mudri (filosofojo) tajke njehańbicźiwe žiwjenje schwikachu, dobre poczinki wucźachu, so wot luda dźělichu. Hdźe su w naschim cźaßu mudri a wucźeni, kiž bychu na ludowe njepoczinki pokasowali a lud wucźili, schto je cźesćź a prawdosćź, sbožo a žiwjenje? Je jich woprawdźe wjazy tajkich, kiž bješe wscheje hańby njecźesćźi rěkaju prawo, kotrež smě cźlowjek sebi a swojim cźěłu žadacź? Schto s ludom budźe, hdyž wyschnosćź w někotrych krajach njekschescźijana sa prěnjeho a najßwěrnischeho stacźana wobhladuje?

Tak so praschamy. Smy w najwjetschej nusy! Abo njewěmy to? Leżimy w spanju? Knjesowy advent chce nam sawěscźe prajicź, so cźaß tu je, so bychmy se spanja stawali. Nóz je, ale dźeń so pschibliżuje, so saßo kschescźijanstwo dobywa. To wěrmy! Tule wěru na žadyn pad njepuschcźmy! W tutej wěrje wojujmy!

Potom pak też wotpołożmy samy skutki cźěmnosćze a wobleczmy so brónje swětła! Khodźmy jako wodnjo! Pawoł napomina: „Wobleczcźe so knjesa Jesom Khrysta!“ To

je něschto jara wulke! Stari kschescźijenjo ßu tak cźinili, a zyły ßwět je ßo wobnowił. Hamjeń.

Swjaty advent.

My dźemy tebi napschecźo,
O Jesu, luby Sbóźniko,
Kiž spuschcźisch kraßnoscź njebjesku,
K nam pschińdźesch khudy na semju.
Njech nasche psalmy cźi nětk saklincźa
Na pucź do města krala Davita.

Ty ßam ßy kral wschěch njebjeßow,
Cźi ßkluźa ßyły jandźelow.
Teź nam chzesch ßwoju kraßnoscź dacź,
Nam wschitku cźežu wotewsacź;
Chzesch ßebi dobycź s twojej luboscźu
Teź moju khudu, hrěschnu wutrobu.

Schtoź ßym a mam, cźi poruczu,
Pschińdź ke mni wschak na hospodu!
Swjecź mje a sczińi mje khmaneho
Sa twoje Boże kralestwo,
So wschědnje mohł we twojej ßkłużbje stacź
A ßwoje mozy tebi woprowacź.

Hdyž po prózy a bědźenju
Sso mój dźeń bliźi k wjeczoru,
Hdyž duscha dom ßo hotuje,
Mi cźežke bywa dźělenje,
Pschińdź ke mni, Jesu, pschińdź, so by mje wsak
Tam, hdźež teź mi ßy město shotowak.

A hdyž se wschitkej kraßnoscźu
Ty jónu pschińdźesch k ßudnom' dnju,
Sbudź teź mój proch a pschekraßń mje,
A ßudź mje mile po hnadźe!
Chzył mojich lubych mi teź saßo dacź
A naß wschěch hromadźe do njebjeß wsacź.

J. K.

W ßkóncźnej krajinje.

Powěstka wot Khristiny Royoweje.

(Pokracźowanje.)

Leßina wobja žonu a tłóczesche ju k ßwojej wutrobje.

„Je dobre, so je jeho póßłak, Ewka! Ale hdyž wón saßo pschińdźe, budźe wón naju. A mój njedamoj jeho nihdy nikomu wjazy! Ale tomu mužej, ke kotremuž je wón nětkle schoł, ßmy my wulki dźak dołžni a ženje jemu tón njesarunamy. Njech snajmjeńscha wón to saruna!“

A jako bě Leßinowa po wodu woteschła, padnyschtaj ßebi mužej wokoło schije.

„Ja ßo snajmjeńscha wam, dźědo, stotyßazkrócź dźakuju, hdyž ßo Rasdzy dźakowacź njemóžu, sa wschitko, schtoź scźe sa moje lube dźěcźo a sa mnje njesbožowneho cźinił, a teź, so scźe jeho nětkole prjecź póßłak. Mi by drje ßo ßlě stało, hdy bych jeho tu widźał a ßebi myßlicź dyrbjak, so je to wón, mój ßynk, na kotrymž ßym ßo ja tak jara, jara pschehrěschił!“

XV.

Dopjelniło bě ßo Pawlikowe wulke žedźenje: wón bě pola ßwojeho knjesa fararja. Ale ach, tak ßebi wón to njebě myßlił. Njepucźowaschtej wjazy hromadźe po horach, njeležeschtaj wjazy psches skały; prěnjej dnjaj ani hromadźe ßo njerosmołwjeschtaj. A tola bě hólcźez jara wjeßeły a Knjesej Jesußej jara dźakowny, a teź dźědej, so ßmědźesche tu pschi tutym łožu ßedźecź.

Knjes lěkař chzyschе jeho prěni dźeń wuhnacź: Schto měł tu cźinicź pschi knjesowej khoroscźi? Ale knjes farař to njepschida. Wón sjědźe se ßwojej ruku po jeho ruzy a rjekny: „Wostajcźe Pawlika pschi mni! Je to mój mały towarsch! Pokažcźe jemu, kak ma mi pośłužowacź; wón budźe wschitko prawje cźinicź. Cźi drusy cźinja wschitzy tajku haru, jeho ani njeßłyschu.“

Tuž je jeho tam wostajił. A knjes lěkař je posdźisscho wusnał, so bě to prawje tak. Pawlik woprawdźe wschitko prawje cźinjesche. Ale wschak wjele cźinicź njebě trjeba, khiba s khwilemi kusk lodu do huby dacź abo wokno wocźinicź abo sacźinicź; a hdyž bě něschto cźežsche, trjebasche jenoź do kuchiny běžecź a sawołacź.

Hólcźez khodźesche pó jstwje cźische kaž mucha; tak cźische wocźinjesche a sacźinjesche durje. Hdyž njeby dyrbjał, so wot łoža njehnu. A hdy by widźał, so je knjesej fararjej hubjenje, by ruzy styknył a njepschestawajzy Knjesa Jesußa proßył.

A teź Knjes farař so modlesche. Ach jara, jara proschesche Knjesa Jesußa, so by jeho wustrowił, dokelž dyrbjesche jemu hischcźe wjele ßkłużicź.

„Psche cźo waß wón njewußłyschi?“ rosmyßlowasche ßebi hólz, seprěwajo ßwoju słotowłoßatu hłowu do małeju rukow. „Cźehodla cźini tak, jako by njeßłyschał? Wschak tola wěscźe wěm, so ßłyschi?“

Knjes farař kasasche jemu, se ßwjateje knihi cźitacź. A kajke běchu to tam dźiwne ßłowa . . . „A na tón sałožk ßym ja ßłomu, ßyno a schcźernischcźo twarił! To so wschitko spali!“ dźesche wón na to pomałku. „Ach sa cźo ßym tu žiwy był, hdyž ßym tola tak podarmotnu prózu wukonjał! Ja drje budu skhowany, ale jako psches woheń, kaž spal s wohenja wutorhnjeny. Žana króna tam na mnje njeczaka, so bych tola mohł hischcźe žiwy bycź a dźěkacź. Nětko pak, hdyž wumru, schto budźe tón Knjes so mnu cźinicź, s tajkim njewužitnym wotroczkom?“

Knjes farař měješche wocźi sacźinjenej pschi tutych ßłowach a dwě ßylsy wuronischtej so jemu po ßapazymaj lizomaj.

Pawlik płakasche s nim. „Ale jako psches woheń . . . Wón ßam pak budźe wukhowany, ale jako psches woheń!“ roskładowasche ßebi. „Bě-li tuta khoroscź, tuto cźerpjenje tutón woheń, bě to ach tak wulki, žałostny woheń. “ —

„Ach, Pawliko! Mi wschak je tak jara hubjenje!“ žałoscźesche ras wjeczor knjes farař.

W nozy po tym pscherasy so jemu dwójzy krej, jako Pawlik spasche. Knjes lěkař bě pola njeho psches nóz wostał. Rano bě potom kaž tón sahłwk tak blědy a jara ßłaby. Ale jako hólz pschistupi, poßměwkny so pschecźelniwje na njeho.

„Necźiń ßebi cźežke moje dla, dźěcźo. Hižo je mi lěpje. Cźeża a kałanje je prjecź, mózu saßo rěcźecź a nicźo mje njeboli.“

„Nicźo waß njeboli? To naß Knjes Jesuß tola wußłyschi a wschitko budźe derje!“

„Haj, Pawliko, wón naß wußłyschi. Dźenża w nozy bě mi na wumrěcźe, ale wón mi njeda wumrěcź. A nětko rano pokasa mi we ßwojim ßłowje něschto kraßne. Cźitaj 2. list ßwj. Pawoła na Timoteja 4, 8. Tam steji: „Na to je mi wotpołożena króna teje prawdoscźe, kotruž mi tón Knjes na tam-

nym dnju tón prawy ßudnik, poda, niz pak mi ßamemu, ale też wschitkim, kiż jeho sjewjenje lubuja.“ Srosumich tute ßłowa tak, so ßo wěczne żiwjenje a króna żiwjenja wudźěli jako dar psches saßłużbu Jesom Khrysta tym, kotsiż Khrystußa lubowachu a jemu ßwěrni wostachu. Hdy by mje wustrowił, bych jemu rad ßłużił, jara rad; ale wěscże bych, dokelż ßym tak wocżehnjeny a wucżeny, ßwoje wumoženje w skutkach pytał a je po tutych skutkach powažował. Hdyż nětko mje k ßebi wotwoła, dyrbi mi, so njebych s prósdnymaj rukomaj psched ßwjateho Boha stupił, něschto se ßwojich saßłużbow do njeju położicż.“

Knjes farař rěczesche czisczże mjelczo; hólz dyrbjesche ßo hacż k njemu skhilicż.

Potom kasasche jemu czitacż prěnje 8 schtuczkow 62. psalma.

„Moja duscha je czicha k Bohu, kotryż mi pomha!“ wospjetowasche ßebi s połhoßom. „Pschetoż wón je moja skała, mój wukhow, so mje żadyn pad njepobije, tak wulki hacż wón je!“

„Ow, to je dobre, Pawliko! Tak ja wobsteju ....“ Na to wußny.

Wot teho dnja běchu podarmo wschě lěkarjowe pschikasnje a pominanja. Knjes farař njeda ßebi wsacż, wschěch woßadnych, kotsiż pschińdżechu jeho wopytacż, k ßebi puschczicż.

Ludźo prajachu to jedn druhemu; tuż dyrbiachu s khwilemi po dźeßaczoch k njemu puschczicż.

„Wy ßo s tym, so telko rěczicże, moricże!“ ßkyschesche Pawlik knjesa lěkarja prajicż.

Knjes farař sa lěkarjowu ruku do ßwojeje:

„Powjescże mi s prawdu, knjes doktoro, kak dołho budu żiwy, hdyż ani hubu njewocżinju!“

„To ßo njewě“, wuwiny ßo lěkař.

„Ja wěm! — Ssnadź, hdyż ßo jara na kedźbu bjeru, někotre njedźele.“

„Haj! Ale takle lědy někotre dny!“

„Boża wola ßo stań! Czim bóle dyrbju ßo tuż hotowacż.“

Ach to běchu wożebite khwile no ....skej farje! Żenje njeběchu ludźo tam podobnych měli, a żenje je njesabydu.

„Modl ßo, Pawliko, so by mi Knjes Jesuß dał, so bych jim wschitkim pokasał tón jedyn, prawy pucż do wěczneho żiwjenja!“ rjekny wón drje na tsi rasy k Pawlikej.

Tuż ßo Pawlik modlesche. A Knjes Jesuß je to dał ßwojemu mrějazemu ßłużomnikej.

(Pokracżowanje sczěhuje.)

„Dobre wucżby“ sa hubjenych protestantow.

„Sakska evangelska korrespondenza“, kotruż hewak se „jek“ wosnamjenjenu wohladasch, rosschěrja něschto, schtoż je pod horjeka podatym napißmom w „Evangelisches Gemeindeblatt für München“ namakała. Hans Pförtner je tam zyły rynk „dobrych wucżbow“ sestajał, kotrež s kußatej ironiju to stejnischczo ryßuja a pokasuja, kotrež jich wjele evangelskich pschecżiwo ßwojej zyrkwi ma. Bohużel dyrbi ßo prajicż, so ma wón se ßwojimi ßłowami prawje.

My je tu podamy. Bojecż drje ßo njetrjebamy, so je schtó wopak srosumi, hdyż je tu po ßłowje wosjewimy. — Prjedy hacż dale czitasch, pschecżitaj ßebi hischcże ras napißmo, a hdyż budże wscho pschecżitane, czitaj jo hischcże ras a wobkedźbuj, so „dobre wucżby“ w ßmužkach steji. Napißmo rěka: „„Dobre wucż=by“ sa hubjenych protestantow“:

1. Rěcż małowažnje wo ßwojej zyrkwi, wo duchownych a woßadnych. Rěczi=li ßo wo romsko=katolskej zyrkwi, rěcż s respek=tom wo mozy jeje organisazije a wo tym, kak ßylne ßu jeje swjatki; rěczi=li pak ßo wo twojej zyrkwi, wobaraj ßo pschecżiwo wschěm swjatkam, s kotrymiż by chzyła tebje swjatacż. Saborej ßo sa „autoritetu“ tam, hdżež ty pod njej njejßy.

2. Njech tebi wschě sjewjenja nabožnoscże nascheje jemje imponuja, studuj kóżdu nabożinu, wożebje, hdyż je „daloko ßem“, podkożki ßwojeje wěry pak njetrjebasch snacż.

3. Wjecż ßo na zyrkwi, hdyż tebje zyrkejmjeczerra hněwa.

4. Bjeř ßo na kedźbu, někajku pschißłuschnoscż a někajke dźěło w zyrkwi pschewjacż; to czi niczo njepschinjeße. Potom njemohł też wjazy tak njewobhladniwje kritisowacż.

5. Hdyż maja njepschecżelojo zyrkwje ßłowo, wostań „neu=tralny“ a czińi tak, so pytnu, so měnisch, so „maja woni po pra=wom zyle prawo“.

6. Sdaluj ßo Bożeho doma a wschěch wuhotowanjow zyrk=wje, skorż pak na to, so ßo „niczo njeczini“. Njemóżesch=li pak ßo ras někajkemu wuhotowanju zyrkwje wuwinycż, ßwar na to, so „zyrkej telko wuhotuje a czini“.

7. Licż ßłaboscże zyrkwje a rosestajej je wożebje pschecżiw=nikam zyrkwje. Směješ bórzy nahladnoscż mudreho muża, kotryż je bjes pschedßuda.

8. Hrożż pschezo se ßwojej opozizinju; tak dyrbja na tebje dźi=wacż, a ty ßo na niczo njeswjatasch. Żadaj ßebi, so by zyrkej była ludowska, sozialistiska, nazionalistiska, kommunistiska, pazi=fistiska atd. Hdyż wona to nochze bycż, praj, so „niczo njemóże“.

9. Pschecżiwo ßwojej zyrkwi budź „rjek“; pschecżiwo jeje njepschecżelam budź „objektiwny“, mjehki a zofazy.

10. Mjenuj to, schtoż runje chzesch, a ßwoje njewobstajne měnjenje „evangelske ßwědomje“ a żadaj ßebi, so maja ßo wschě zyrkwine sarjadowanja po tym složowacż. Hdyż ßo to njestawa, skorż na to, so je to tyranstwo, potkóczowanje a czěmne ßrjedźne lětstotki.

11. Njedaj prjedy měra, dóniż njeje wscho, schtoż je we wucżbje wěry potajne a njesapschijomne, s njej wotstronjene.

12. Hdyż to potom tak daloko, so je hischcże jenoż człowiska służba sa Bożu służbu w zyrkwi, potom ßo wobczeżuj, so je we zyrkwi wostuda, a pytaj ßebi „massiwny“ kult abo wubjernu pschiwěru. —

Tole ßu 12 tajkich „dobrych wucżbow“. Hodźa ßo też sa to, so je jako schpihel trjebasch. —

Wucżeni a wěra.

Sstyschisch prajicż, so wucżeni njewěrja, so wożebje lěka=rjo njewěrja. Swjetscha ßłuscheja czi, kiż to praja, do tych, ko=tsiż ßu pschecżiwo wěrje, abo do tych, kotsiż njewědźa se ßwojej wěru niczo wjazy sapoczecż a czuja, so maja ßo samołwjecż abo wurěczecż.

Ale woni nimaja prawo. Wucżenoscż, wěrna, hłuboka wu=cżenoscż, kotraż pyta a ryje we hłubokoscżach a potajnstwach wscheho sjewjenja, njeje njewěrjaza a niczini njewěrjazych. Ale „połwucżenoscż“, to je strach. „Połwucżenoscż“ je tak někotremu człowjekej hižo wěru wsała, njech też tuta druhdy bě kajkaż bě. A „połwucżenoscż“, njedorosumjenje teho, schtoż wucżeni pißachu a rěczachu, je ßobu najbóle wina na rosschěrjenej njewěrje we wschěch worschtach nascheho luda. Ssamo Darwin, na kotrehoż ßo njewěrjazy husto powołaja, praji, so żenje njeje na tym dwě=lował, so tu Bóh je.

So nimaja prawo, prajizy, so wuczeni njewěrja, sa to tu někotre pschikłady:

Profeßor Kocher, ßławny chirurg Bernskeje universsity, ßmědźesche psched něschto lětami 40lětny jubilej ßwojeho universsitneho wuczeŕstwa ßwjeczicz. Bě to ßwěrneho dźěła a wulkeho žohnowanja polny czaß. Profeßor Kocher je tola tón lěkař, kotryž je dotalne lěkowanje na krop skhorjenych pschewrócził a wulkeho polěpschenja pschinjeßł. Do teho semrě jich pschi operazijach 17 prozentow, nětko ßu ßo ßmjertne pady skoro shubiłe; něhdźe ½ prozenta jich hischcze je. A to je profeßor Kocher dozpěł niz jenož ßam se ßwojim lěkarskim skutkowanjom, ale tež se ßwojimi pißmami, knihemi, pschednoschkami. Wón ßam bě jich tehdy hižo wjazy hacz 5000 tajkich khorych operěrował. Bjes dźiwa tuž, so bu jemu na jeho jubilejnym dnju wschelka czesczź wopokasana. S ponižnej rěczu wotmołwi na wschě holdowanja a praji mjes druhim:

„Spominaſo na ßwojeho prjedownika, A. ſ Haller, muyßlu ßebi jenoż ponižnje wo skutku ßwojeho żiwjenja, kotryż bywa tak wukhwalowany. Schtoż mi pak dowola, tutón dźeń ßwjeczicz bjes teho, so by mje ßwědomje wobskorżowało, je to, so ßym ja — a to zyle w pschesjednosczi ſ tutym najwjetschim a najbóle njewotwißnym ßlědźerjom wschěch czaßow — tak sbożowny, so mózu na tajkim dnju, każ dźenßnischim, ßo pschede wschěm Bohu dźakowacz sa to, so je mi wón w běhu tuteho 40lětneho napinazeho dźěła pschepomhał psches tyßaz nusow a czeżkotow, kajkeż wone to lěkarjam a woßebje chirurgam nastawaja w jich prózowanju, pomhacz człowjekam.“

A na „lěkarskim tydźenju“ w Essenje wupraji profeßor se Krehl-Heidelbergski, kiż je rodźeny se Sakskeje, a do najßławnischich lěkarjow ßłuscha: „Pschirodosphytna wědomnosczź, w kotrejż ßmy my wotrostli, bě materialistiska (t. r. widźesche jenoż materiju, maczijnu a prějesche ducha a duchowne a ſ tym tež Boha). Nětkole je ßo to dokładnje pscheměniło. Materialistiski czaß je, se stejnischcza wědomosczе hladajo, pschewinjeny. Moje pscheßwědczenje je te, so njemóże człowjek ßebi ßwój karakter a ßwój snutskowny měr tworicz bjes teho, so ßo njeby w nabożnym wukubłał, (ohne religiöse Selbsterziehung). A woboje je runje tak nusne każ to, so ßo staramy sa ßwoje cźěło, hdyż chzemy my człowjekoju bycz, kotsiż wscho snjeßu a we wschěm wobsteja.“

To jenoż dwaj hłoßaj. A tola stej tutaj ważnischej hacz tyßaz a saßo tyßaz tych poł- a mjenje wuczenych, kotsiż do ßwěta trubja něschto, schtoż njedorosumichu, schtoż wopak srosumichu.

Zyrkej a stat.

Napominanje pruskeje evangelskeje wyschscheje zyrkwineje rady na krajnym pokutnym dnju w tutym lěcze.

Krajny pokutny dźeń je dźenßa. Lěpje hacz hdy hewak nasche myßle a próstwy naschemu ludej a wótznemu krajej ßłuscheja. Hobrszy wulka je hospodarska nusa, kotraż naß wobczeżuje. Pschi wschej pilnosczi a wobhladniwosczi, pschi wschej wutrajnosczi a woporniwosczi pola dźěłodawarjow a dźěłaczerjow, pola burow a rjemjeßlnikow jene pschedewsacze po druhim hromadźe pada: rólnik wokhudnje, wójsko dźěłonjeměrjerjow roscze. Hospodarska nusa hrosy sprawnosczź saniczicz, dowěru jeneho pschecźiwo druhemu podrywacz a njeßmilnej wójnje wschitkich pschecźiwo wschitkim dowjedźe. Pódla ßo ložka myßl, sanjerodźenje pschißłuschnosczow, snutskowna njeczistosczź w sjawnym każ w domjazym żiwjenju pschezo khroblischo wupscheszczéra. Do tutoho czaßa duchowneho a hospodarskeho rospadanja padaju sa zyły pschichod naschcho luda czeżko rosßudźaze bědźenja wo pucze pschichoda naschcho luda, wone pschisporjeja swadu a hidu mjes jednotliwymi stronami nimo měry a pschesjenosczź w ludu dozyła rostorhaju. — Hladajo na najczeżschi strach sa lud a wótzny kraj nascha evangelska zyrkej se wschej rasnosczu dźenßa ßwój hłóß posběhuje. Sa nju rěka pokutu czinicz: ßwój smyßł pscheměnicz, ßwoje myßle wobnowicz, je won wsacz ſ pucźow ßebiczziwosczе a je słożicz na Bohu spodobne dróhi. Nascha zyrkej wě, so budźe hrěch jenoż pschewinjeny ſ duchom Božim. Wona najwutrobnischcho kóżdeho proßy, kohoż to nastupa: Wukhowaj ßwojeho bliżscheho tak daloko każ móżno psched hospodarskej nusu. Kóżdy budź spokojny a slutniwy we ßwojim żiwjenju, budź k pomozy hotowy a woporniwy. Hdyż czi nusa hrosy, dźerż ßo krucze k wěrje a njesabudź, so Bóh wěrnych modlerjow njewopuschczi. Zyrkej kóżdemu winowatosczź napołoži, so pomha ßwjatnizu ßwojeje ßwójby swěsczicz, pózcziwosczź a dobry poczink wobkhowa a nahladam městna njeda, kotreż naschim mandźelskim a holzam jich dostojnosczź njerubja a duschu nascheje młodźiny njeskaża. Nascha zyrkej napomina ßwoje stawy k samołwjenja ßebi wědomnemu wobdźělenju na zyłym sjawnym żiwjenju, so bychu kscheszczijanske saßady we naschim ludu ßo ważiłe a wobkedźbowałe. Wona ßebi żada sa kóżde dowolene politiske skutkowanje połnu ßwobodu rossudźenja se ßwědomja, na Boha swjasaneho. Wona poruczi sa politiske rosestajenja połnu wěrnosczź bjes ludanja, ważenje parschonskeje czeszcze pschecźiwnika a wukhowanje wyßokeho kubła ludoweho sjednoczeństwa. Zyrkej ßo ſ modlenjom k Bohu wobroczi, so by nam wschitkim pokutnu wutrobu wobradźił a nasch lud ſ rostorhanja wumohł, so by naschemu ludej skóczńje k czestnemu měrej sa ßwoje saßonatwarjenje dopomhał, so by k tomu wschemu ßwój evangelijon jako tu móz wopokasał, kotraż jeniczzy móże sbożo naschcho luda a zyłeho ßwěta sarucźicz a wobwěsczicz.

Wschelake ſ bliska a daloka.

Advent. S nim sastupi tež nasch njedźelnik „Pomhaj Bóh“ do noweho zyrkwineho lěta, sapoczejo dźenßa nowy rynk prědowanjow abo natwarjazych nastawkow a podawajo nowy adventski kěrlusch ßwěrneho ßerbskeho kantora. Wschěm ßwojim lubym czitarkam a czitarjam pscheje wón do noweho lěta Božeho żohnowanja połnu měru. Njech Bóh luby Knjes spożczi, so ßo nabożne żiwjenje mjes nami a dale po zyłym kraju bóle a bóle ßylni a rosschěrja. S nim pschińdźe nam tež pschewinjenje czeżkeho a sleho czaßa, — a jenoż ſ nim! — Wo skónczenym zyrkwinym lěcze ma pak nasche kopjeno, kotreż chze sa nasche ßerbske woßady Pruskeje a Sakskeje njedźelnik a ſ dobom woßadnik bycz, na to skorżicz, so ßu woßady jemu hischcze pschemało pomhałe, to bycz. Ssu byłe visitazije, ßwjedźenje a druhe wuhotowanja — a wo nich njedosta „Pomhaj Bóh“ żaneje rosprawy. Naležnje ßo tu proßy, so by to ſ nowym lětom hinak a lěpje było a „Pomhaj Bóh“ każ we Pruskej tak w Sakskej wjazy podpjery dostawało. Hdyż do żaneho kopjena, ßłuscheja tola tajke rosprawy — tak wo visitazijach, woßadnych ßwjedźenjach, słotnych a dejmantowych kwaßach atd. — do nascheho nabożneho njedźelnika. Sdobom pak ßo wón wutrobnje dźakuje wschitkim, kiż ßobu dźěłachu, jich sdobom prosscho, so bychu to dale ßwěru czinili.

Listowanje: Knjesej k. J. K.: Ssmy wutrobnje rad pschijeli, schtoż bu nam pokasane. Wulki dźak. Redaktor. — V. w H. sa 2. advent. K. w B. sa 3 advent.

Samołwity redaktor farar Wyrgacz w Noßaczizach.

Čišło 49

Pomhaj Bóh!

Łětnik 39

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócn
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosć da.

Njech ty spěwaš
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Ziwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Serbske njedźelske lopjeno

Budyschin — 8. dezembra 1929 — Bautzen

Čišchcź a nakład Smolerjez knihicźischczěrnje a knihaŕnje, sap. družstwo s wobm. ruk. w Budyschinje

Wukhadźa kóždu sobotu a płaczi schtwórčłětnje 108 skotych pjenjezkow

2. njedźela adventa.

Rom. 15, 4—13.

Sańdźenu njedźelu zmy s Boha sazo do noweho zyrkwineho lěta sastupili; zwjecźimy advent to rěka „pschikhad“ a to chze nam w zyrkwinym žiwjenju prajicź: Jesuz dźe, Jesuz chze pola naz snowa sacźahnycź. Swjaty advent je tehodla sa naz czaz pschihotowanja na Jesuzowe pschińdźenje. Po prawom je tamny zyły dołhi czaz wot hrěschneho pada zem hacź do Jesuzoweho naroda prěni adventski czaz. A hdyž zo hody sazo pschibližuja, dha na to spominamy, s kajkim wutrobnym horzym žedźenjom zu profetojo a druzy pobožni muzojo stareho zluba do pschichoda hladali na tón dźeń, na kotrymž tón pschińdźe, kiž budźe Israela wumóz se wscheho hubjeństwa, se wscheje swonkomneje a snutskomneje nuzy. Jich mezianske zlubjenja wo tym k nam rěcza.

Ale zwjate pizmo tez wo druhim advencźe teho knjesa rěczi, to je tón, wo kotrymž zo w druhim artiklu wuznajemy: „Ssedźi na prawizy Boha, wschehomózneho Wótza, wotzal wón pschińcź budźe, zudźicź žiwych a morwych.“ Schtóž Jesuzej s zyłej wutrobu pschizłuscha, njetrjeba zo jeho zuda bojecź; jemu jeho zlubjenje płacźi: „Hdźež ja zym, tam dyrbi tez mój złužomnik bycź.“ (Jan. 12, 26). Nadźija na wěcznu sbóžnosćź je Kschesczijana troscht w žiwjenju a wumrjeczu. Hdyž zwjaty Pawoł pische: „Budźcźe wjeselí w nadźiji,“ dha tutu nadźiju měni. Tuta nadźija pak je móz Boża, kotraž ma zo w sadźerženju wěrjazych kschesczijanow wopokazowacź, a to w sczerpliwosczi a w luboscźi. Sczerpliwje dyrbja tamni Kschesczijenjo w Romje na Khrystuzowe sazopschińdźenje wo-

czakowacź, kaž běchu pobožni stareho zluba na meziaza czakali; njewjedźachu, hdy pschińdźe, krucźe pak wěrjachu, so pschińdźe.

Dźenza mamy sekty, kiž zebi swěrja, na dźeń a hodźinu wuliczicź, hdy Jesuz sazo pschińdźe. Pschiwizowarjo tych zamych, kiž běchu zwojim wjednikam abo lěpje „sawjednikam“ wěrili, zwoje kubła rospschedali abo rosdali, dokelž je potom tola wjazy njetrjebaja, a kiž běchu w pokazanym czazu běłu drastu swoblekani k powitanju zwojeho knjesa na hory schli, zu podarmo na njeho czakali a zo žałostnje mylili a sjebali. Žadyn człowiek njemóže to do prědka wuliczicź. Jesuz je zwojim wuczobnikam na jich praschenje: „Knježe, budźesch ty na tón czaz sazo postajicź Israelske kralestwo?“ wotmolwił: „Wam njezłuscha wjedźicź czaz abo schtundu, kotruž tón Wótcźez do twojeje mozy zam położił je.“ (Jap. sk. 1,7). Tuž tez my njewěmy, hdy Jesuz sazo pschińdźe; ale to dyrbimy wjedźicź, so sazo pschińdźe a zo tehodla zwojeho njebjeskeho powołanja, zwojeho měschczanskeho prawa w njebjezach wjezelicź, kotrez je Jesuz nam dobył.

Swjaty Pawoł dale pische, so dyrbja czi, kiž maja tutu zamznu krazznu nadźiju, tez bjes zobu na jene myzlicź a po jenej myzli s jenym ertom Boha khwalicź. Běsche mjenujzy tehdy rosschczěpjenje mjes tajkimi kschesczijanami, kiž běchu prjedy Židźi byli, a mjes tajkimi, kiž běchu prjedy Židźi byli, a mjes tajkimi, kiž běchu prjedy pohanjo (wozebje s grichiskeho luda) byli. Něhduschi Židźi sdźěła měnjachu, so maja wschitke wustajenja Mójsazoweho sakonja dale zwěru dopjelnicź, něhduschi pohanjo pak, so njejzu wjazy na to wjasani. Czi jeni njechachu zwojeho zwědomnja dla na pschikład

žane mjaßo, kotreż mějachu po ßwojim ſakonju ſa njeczíſte, jěſcź, cźi druſy ßo jim tehodla ßmějachu. Duż ßwjaty Pawoł jim piſche (14, 1-): „Ja wěm a ßym wěſty w tym Knjeſu Jeſußu, ſo niczo njeczíſte njeje ßamo na ßebi; khiba ſchtóż ſchto dźerži ſa njeczíſte, temu je njeczíſte.“ A wón jich napomina (15, 1): „My pak, kotſiż ßmy ßylni, dyrbimy tych njemóznych ßłaboſcźe ſnoßycź a njeměcź ßami na ßebi ſpodobanje.“ A dokelż ſtaj wobaj k ſbóżnoſcźi powołanaj, dyrbitaj po jenej myßli Boha khwalicź.

Židźi drje mějachu ſ woprědka woßebite prawo na meßiaßa. Jeſuß Khryſtuß je ßo ßameho jako ßłużomnik teho wobrěſanja pod ſakoń ſtajił, „ſo by wobtwjerdźił to ßlubjenje, kotreż ßo Wótzam ſtało je.“ Ale póhanam ßu ßo ſ Bożeje ßmilnoſcźe w pißmje też woßebite ßlubjenja dałe. Te ßwjaty Pawoł w ſpodźiwnje poſtupowazej měrje tu naliczi. Najprjedy maja póhanjo jenoż poßłucharjo khwalobnych ſpěwow bycź, jako pißane ſteji: „Teho dla chżu ja cźe khwalicź bjes pohanami a twojemu mjenu ſpěwacź.“ Potom móża ßo ßobu wjeßelicź. „A ſaßo praji wón: Wjeßelcźe ßo, póhanjo, ſ jeho ludom.“ Na to wſchitzy ludźo na ßwěcźe jako jena wulka ſhromadźiſna ßwojemu Bohu khwalbne khěrluſche ſaſpěwaju: „A ſaßo: Khwalcźe teho Knjeſa wſchitzy póhanjo a cźeſcźcźe jeho wſchitzy ludźo.“ A ſkóncźnje ßo Sbóżnik wuraſnje też póhanam lubi: „A woſpjet praji Jeſajaß: Budźe korjeń Jeßowy, a tón, kiż budźe poſtanycź, ſo by knjeźił na póhanach, k temu budźa póhanjo nadźiju měcź!“

Teho dla maja ßo kſcheſcźijenjo, hacż ßu prjedy Židźi abo póhanjo byli, nětk hromadźe namakacź w khwalbje ßwojeho Boha, kiż je jich wſchitkich pſches Jeſußa k ſbóżnoſcźi powołał. Jako cźi, kiż maja wſchitzy tu ßamßnu kraßnu nadźiju, dyrbja ßo też jedyn po druhim horje bracź, jako je też jich Khryſtuß horjewſał k Božej khwalbje. W luboſcźi ma jedyn teho druheho pomoznik bycź.

Też pola naß ßu wo wſchelakich wězach wſchelake nahlady. Cźi jeni maja ſa dowolene, ſo ßwoje piwo abo wino pija, ſo kurja, ſo rejwaja, do dźiwadła khodźa a teho runja; druſy maja to wſcho ſa ßwětne lóſchty a teho dla ſa hrěch. Sswjaty Pawoł k temu praji, ſo to, ſchtoż něchtó ſ dobrym ßwědomnjom cźini, je dobre (14, 22). Nichtó njeßmě druheho, kotrehoż je tola Bóh horje wſał, tajkich wězow dla ßudźicź. — Nimo teho pak mamy wjele druhich roſſchcźěpjenjow, niz jenoż w nabożinſkim, ale też na pſchikład w politiſkim, we hoſpodarſkim a druhim wſchelakim naſtupanju tak, ſo cźi, kiż ßu bratſja a ßotry niz jenoż jeneho luda, ale też jeneje wěry a ſ tym jeneje nadźije, ßo bjes ßobu hidźa a ſazpěwaja měſto teho, ſo bychu ßebi prawi pomoznizy w tutym žiwjenju a na puczu k njebjeßam byli.

Hody ſteja pſched durjemi. O, ſo bychu nam prajiłe, ſchto je nam ſ Jeſußom wobradźene, ſo bychmy hotowi byli, też druhim położenje a pomoz w jich wſchelakej nuſy pſchinjeſcź! Bóh daj, ſo by adventſka nadźija, nadźija na Jeſußowy pſchichod też ſa naß móz Boża była, kotraż naß k prawej luboſcźi k bliżſchemu wabi! Najprjedy pak dyrbimy tutu nadźiju měcź! Duż budź też to naſcha nutrna modlitwa: „Bóh teje nadźije napjelń naß ſe wſchěm wjeßelom a měrom we wěrje, ſo bychmy połnu nadźiju měli pſches tu móz ßwjateho Ducha!“ Hamjeń.

Sa nowe ſpěwárſke.

Hłóß: Nětk khwal, o duſcha.

1. Ja ſ dala, Bożo, twój trón ßym wuhladał. O kajke ſbożo! Rad duſchu wupóßłał tam bych, dał, ſtworicźelo, tebi, ſchtoż tu ja mucżneho mam na ßebi.

2. To běſche kraßnoſcź, ſchtoż w duchu widźach ja! Tu ßam ßym jaßnoſcź. Wſchak móz je twoja wſcha. So, hdźeż je twój trón kraßny, ßydlicź ßměł bych a wěcżnje tam ſ tobu bydlicź!

3. Mi wſchak je prajił nětk ßwjaty Duch twój ßam, ſo hrěch ßym hajił, ſo ſemju lubo mam, doſcź pſchezo hiſchcźe wucżiſcźeny njejßym a ſ tobu tu ſjednocźeny.

4. Mi pak je radoſcź, ſo njejßym w poklecźu, je hižo radoſcź, ſo ßym to ſpóſnał tu. We bědach wſchěch chżu poſtupowacź, tebi pak ſ luboſcźu poßłużowacź.

5. Nětk měr ma duſcha, ßym měſto wohladał. A mi ßo ßłuſcha, ſo bych tam doběžał a ſa joh' jaßne, ſłote haßy radoſtne wocži měł ſa wſchě cżaßy.

W ßłóncżnej krajinje.

(Pokracżowanje.)

„Mi, waſchemu mrějazemu fararjej, mózecźe wěricź: ſkutki waß njewumóża! Sswjecźi wam do njebja njepomhaja! Wumohł je waß Khryſtuß na Golgatha, jako ſa waß wumrě! Wumohł je waß Bóh, jako da jeho ſa waß moricź. Wón je to Boże jehnjo, kotreż ßwěta hrěchi precź woſmje! Wón je moje precź wſał, wón też waſche precź woſmje; wy dyrbicźe jenoż k njemu pſchińcź!“

Tak a podomnje ßwědczeſche knjes farař ludźom.

Na druhi tydźeń pſchińdźe wulka poßyłka biblijow, kotreż wón rosdźěli.

„Njedajcźe ju ßebi nikomu wſacź!“ dźeſche wón ſtaroſcźiwje. „To je to wěcżne ßłowo žiweho Boha. Cżitajcźe to ßłowo rjadku po rjadzy! Wěrcźe jemu! Budźcźe žiwi po nim! Wono pokaże wam pucź do wěcżneje kraßnoſcźe tak każ mi je pokaſało. Ja ßym pſchijał Knjeſa Jeſußa do ßwojeje wutroby a do ßwojeho doma. Ja mrěju nětk w połojzy ßwojich lět a tola — ow ſo byſchcźe to wjedźeli! — kak ſbożowny!“ —

To móżeſche też kóždy widźecź, a ludźo ßu ßo njemało na tym dźiwali; njeběchu tola hiſchcźe ženje khoreho cżłowjeka tak ſbożowneho widźeli.

Najlěpje pak to Pawlik widźeſche. Hdyż bě ſ knjeſom ßam, pſchewětri jomu jſtwu a ßydny ßo ſ cżicha k njemu. Njeſpaſche-li khory, dźerżeſche jeho ruku; leżeſche zyle cżichi, ale jeho wobliczo błyſchcźeſche ßo tak we wulkim ſbožu.

„Pawliko, ja tomu ani wěricź njemóżu, ſo mam hižo tak bórſy wohladacź teho, kotrehoż mój, hacż runje jeho njewidźimoj, lubujemoj!“

„Ach!“ ſdychny hólz. — „So bych mohł hicź ſ wami!“

„Ně! Sſłuż jemu jenoż ßwěru na ſemi, dołhoż to móżeſch. Schto bych ja ſa to dał, hdy bych mohł jemu ßłużicź zyłe žiwjenje! Ty pſchińdżeſch potom ſa mnu a mi powjedaſch, hacż ßu naſchi tu Boże ßłowo cżitali a hacż jemu wěrili. Ssam pak woſtań ßwěrny naſchemu Knjeſej hacż do kónza!“

XVI.

A ſaßo bě pſchiſchła ßobota ta druha, dołhoż Pawlik hladaſche ßwojeho droheho pſchecźela.

Do fary běchu hoſcźo pſchiſchli: ßotra knjeſa fararja, kotraż jara żeleſche a ßo njedaſche a ßo njemóżeſche troſchtowacź

dla khoroſcze ßwojeho lubowaneho, jeniczkeho bratra. A ſe njej pſchińdże młody kapłan ſ H., kotryż dyrbjeſche knjeſa fararja ſaſtupowacź.

„Dokelž nětk wjazy ßam njejßym, moje dźěczo“, rjekny knjes farař Pawlikej, „dźi ty a naßrěbaj ßo trochu czerſtweho powětra a ſawjeßel ßo ſe ßwojimi lubymi domach! Póndźelu pſchińdź ſaßo! A poſtrow wote mnje w hajńkowni! Też twojeho dźěda! A ſtrow mi też naſche kraßne hory, kotrež ja ſe ßwojimaj czělnymaj woczomaj ženje wjazy njewohladam! A hdyž ty do ßwojeje ßłónczneje krajiny pſchińdźeſch, dopomń ßo na te njebjeſke wrota a ſo ja bórſy, jara bórſy pójdu do naſcheje wěrneje, praweje a jeniczkeje ßłónczneje krajiny tam wyſche mróczelow!“

Wſchitzy wó jſtwje płakachu, jako knjes farař tole rěczeſche, jenož Pawlik niz.

Sa to płakaſche wón potom, jako wokoło 3 hodźin běžeſche pſches poßyczenu a ſhrabanu łuku k tomu městnu, hdźež bě tehdom ſ knjeſom fararjom k prěnjemu raſej ßedźał a jemu rosprawjał wo ßwojej ßwjatej knišy.

Ach, ſo wón nětk nihdy, nihdy wjazy ßem njepſchińdźe! Nihdy wjazy njebudźe tu ßedźecź k jeho nohomaj! Kak běchu tola te hory ſrudne! Kwětki bě tu ßmjercź poßykła; žana jeniczka njebě wjazy žiwa; ptaczki njeſpěwachu; mjetele běchu pſcheſtałe ſlětowacź; ßłónczko nießwěczeſche; ſa to bě njebjo ſaczehnjene ſ mróczelemi. Kaž tehdy ßapachu ſaßo błyſki; njewjedro ßo bliżeſche, ale Pawlik njekedźbowaſche na to, ale płakaſche a płakaſche. Pſcheſta hakle, jako ßo na ßamßnym městnje jenož troſchku wyſche pokaſa na czěmnych mróczelach kraßna tuczałka, kaž tajke wrota do njebjeß.

Hólz poſběhny ßwojej ßylſow połnej woczi k tutym wrotam njebjeſkim. Ach, kak bě to rjenje! A kak kraßnje hakle to tam ſa nimi. Ale wyßoko ſtejeſche, wyßoko....!

Pawlik czujeſche, ſo ßo, hdyž ßo tute wrota ſa drohim knjeſom fararjom ſawru, wón njemóže nihdy wjazy wot tam wróczicź. Knjes Jeſuß dyrbjeſche drje jeho tam horje njeſcź. A wón jeho tam k ßebi woſmje, ſo by, też był hdźež wón je a — kaž bě wón jemu to wczera w evangeliju Jana czitał — wohladał jeho kraßnoſcź.

„O Knježe Jeſu, wſmi też mje k ßebi!“ Hólz ſłoži ſtyknjenej ruzy k wutrobnu, „Schto budu ja tu ßam czinicź, hdyž wón woteńdźe? Dźěd je hižo ſtarz; hdy też wón mi wumrěje, kaž je mi dźěd Raſga hižo wumrěł, hdźe ja to potom póńdu? Wón je mi ßlubił, ſo mje potom k ßebi woſmje. A wón by mje wěſcze k ßebi wſał! Komu to potom póńdu? Wěř mi, Knježe Jeſu, mi ßo tu potom nochze wjazy bycź, hdyž wón wumrěje. Njech ludźo wſchitko maja, ja wo niczo njerodźu. Hdyž ja hdy něſchto ſ tuteje ßwjateje knihi donaſhonju, komu póńdu to powjedacź? Wón budźe ßo tam tebje wſchitko praſchecź, a ty jemu to powjedźiſch. Ale ſchtó mi ſchto powjedźi, hdyž tu wón wjazy njebudźe?“

Nad ſtyſknym dźěſczu kſchižowachu ßo błyſki a howrjeſche hrimanje.

Ras bě knjes farař Pawlikej powjedał, ſo je był něhdy proſeta Elias, kotrehož je Bóh tón Knjes tak jara lubo měł, ſo je po njeho póßłał ſ njebjeß wohnjowy wós a wohnjowe konje; a te ßu jeho tam horje dowjeſke. Nětkle ßo to Pawlikej ſdaſche, ſo to tam žru koleßa tuteho woſa a ſo dyrbi wohladacź, kak ſ tutych wrotow wujědu tute konje a pojědu po knjeſa fararja. Ale mjes tym pſchińdźe ſaßo ßłónzo, wrota poczinjachu ßo ſhubjowacź, doniž ßo cziſcze njeſhubi, a dolina bě ſaßo ßłónczna dolina khiba ſo ſapoczachu ſ zyle njenahladneje mróczakki padacź wulke krjepjele deſchczika.

Pawlik bě w ßwojej nowej draſcze. Tutu bě noßył, dołhož bě w farje. Tohodla doběža ke ſkale, ſo by ßo tam pſched ſmoknjenjom wukhował. Doběža pak jenož hacž horje, nuts njeſaſtupi. Tam nutska khodźeſche tam a ßem zuſy człowjek, kotrehož njebě hiſchcze ženje tu w horach wuhladał. Tutón pytaſche po wſchěm ſdaczu něſchto.

Pawlik ſaby ßamo na khwilku ßwoju ſrudobu, tak jara jeho tole ſajimowaſche.

„Schto pytacze, wujo?“ ſawoła ſkónczńje.

Njeſnaty ßo rychle wobroczi. A jako jeho Pawlik poſtrowi, ßo pſchecźelnje podźakowa.

„Ty ßo mje praſcheſch, ſchto pytam. Najprjedy mi powjes, jeliſo wěſch, ſchtó do tuteje ſkały khodźi. Je ſkoro tak jako by tu něchtón bydlił.“

„Schtó jow ßem khodźi?“ dźiwaſche ßo Pawlik. „Wuj Leßina je tu ras był, a knjes farař tſi raſy. — Ale tón wſchak ženje wjazy ßem njepſchińdźe!“ doda ſrudny — „A ja! To je moja ſkała!“

„Twoja ſkała?“ njeſnaty hladaſche na hólczeza a ßo wußmja.

Pawlik hladaſche też na njeho. Běſche młody, po rjemjelßniſku ſwoblekany.

„Wot kak dołho je to twoja ſkała, a ſchtó je ju tebi dał?“

Na khwilku wotmjelcża ßo hólz. Potom pak ſběhny ßwoju ſłotowłoßatu hłowu:

„W ßwjatej knišy ſteji: „Wſchitko je waſche.“ Knjes farař je prajił, ſo je to tak wjele, ſo je Bóh tón Knjes zyłu ſemju człowjekam dał. Ja ßym ßebi wot njeho tutu ſkału wuproßył, a wón je ju mi dał.“

„Ty ßy mudry!“ wußmja ßo młody mužſki. „Mój ßmój też pſched ſchtyrjomi lětami zyłe tydźenje w njej pſchebywałoj, mój Knjes a ja. Ale mój ßebi ju njeißmój wot Boha teho Knjeſa wuproßyłoj.“

„Wój ſtaj tu pſchebywałoj?“ Pawlik pſchiſtupi bliže. „A ſchto ſtaj tu czinił oj?“

„Mój Knjes bě khory. Lěkarjo póßłachu jeho do hór. Wón chzyſche bycź ßam ſ Bohom. Wón wſa mje ßobu. Ssym tehdy był poßledńje lěto ſ wuczomzom pola jeho ſnateho. A tu ßmy bydlili. Schtož bě trjeba, ßym ja pſchinoſchował pak ſ klamow pak ſe wßy. Ludźo niczo wo naß njewjedźachu. Woheń njeißmy czinili. Ssmy dźě ßo žiwili jenož ſ mlokom, khlěbom, butru a ſ płodami. Tu mějachmy lěhanzu ſ mocha a ſ někotrych wodźeczow. Njeńdźeſche ßo nam hubjenje. Mój knjes woczeŕſtwi tu hladajzy. Ssnadź by wón, njeby-li dyrbjał ſaßo do města a k ßwojim kniham, dźenża hiſchcze žiwy był. Tak pak wotpoczńje wón nětk hižo něhdźe w czornej ſemi Delnjeje Wuheŕſkeje.

Ja ßym nětk hižo ſ rjemjeßlnikom a ßym ßo trochu na puczowanje podał a ßym tu ſaſtupił. Chzych wjedźecź, ſchto je ßo ſ tej knihu ſtało, kotruž bě mój knjes tu pſchi naju wotkhadźe ſawoſtajił. Jeje tu njeje! Je ju něchtón dyrbjał namakacź a wſacź. Hacž je wón też w njej czitał rjadku po rjadzy, kaž bě to mój knjes na prěnju ſtronu napißał?“

Pawlikej ſtupaſche wſchitka krej k hłowje.

„Wſchak tu je!“ Wón wuczahny knihu ſpody koſchle. „Potajkim, twój knjes je ju ſ wotpohladom tu woſtajił?“

„Pokaž! — Haj, to je wona! — Ale jara trjebana! — Ssy ßnadź ju ty namakał?“

Tuž ſapocza Pawlik rosprawjecź. Ssydźe ßo hromadźe ſ młodym mužſkim pſched ſkału.

„Tak widźiſch,“ rjekny ſkónczńje dowěriwje, „my ßmy czitali rjadku po rjadzy, ßmy k wěrje do Jeſom Khryſta

pſchiſchli a nadeſchli, pucź do praweje ßłóncźneje krajiny. Zyle wěſcźe je też twój knjes tutón pucź ſnał?“

„Wón je jón ſnał, kaž nichtón njeſnaje!“ ſdychny młodźenz. —

(Pokracźowanje ſcźěhuje.)

Tſjo pſchecźeljo.

Bě muž. Mějeſche tſjoch pſchecźelow. Lubowaſche dweju ſ nich bóle hacž tſecźeho; tutoho njemějeſche jara ſańcź.

Tuž ßo ſta, ſo bu muž pſched ßudnika žadany. Bě cźežko wobſkorženy. Dźěſche wo žiwjenje a ßmjercź. We ßwojej nuſy wobrocźi ßo na ßwojich pſchecźelow wo pomoz. Chzyſche, ſo bychu jeho pſched ßudniſtwom ſaſtupowali. Dźěſche k tymaj, kotrejuž bě ßebi najbóle ważił. Proſcheſche prěnjeho, ſo by pſched ßudnikom ſa njeho rěcźał. Tutón pak nochzyſche. Nochzyſche niczo dale, khiba ſo jemu kruch płatu pſchicźißny, ſo by mohł ſ cźeſtnej draſtu wobleczeny pſched ßudnika ſtupicź. Muž dźěſche k tamnemu pſchecźelej, kotrehož bě pódla tuteho woßebje lubował. Tutón chzyſche drje jeho pſchewodźecź hacž pſched ßudnika, ale ſa njeho rěcźecź, ně, to wón nochzyſche; to dyrbjeſche ßo muž ßam ſtaracź.

Tuž dóńdźe muž ſkónczńje k tſecźemu pſchecźelej, kotrehož njebě ſańcź měł, kotrehož bě wo wjele mjenje lubował hacž tamneju. Proſcheſche jeho, ſo by jeho ſaſtupował pſched ßudnikom a ſa njeho rěcźał. A tutón! Wón to jeno njepſchilubi, ně, wón dźěſche ſ nim, rěcźeſche ßwěru ſa njeho a wupomha jemu ſ cźěßnoſcźe.

To je ſe žiwjenja wſate. Schtó chzył liczicź, kak huſto to tak bywa! Njech je, wſchě tajke pady ßu pſchikład ſa woßebity pad. Tón muž, to je cźłowjek. Cźłowjek ma tſjoch pſchecźelow. Dweju ſ wjetſcha bóle lubuje hacž tſecźeho. Hdyž nuſa a ßmjercź a ßud pſchińdźe, njeńdźe tón prěni ßobu, mamon. Wón jemu njepomha. Hdyž ſchto cźini, da jemu płat ſa ßmjertnu koſchlu ßobu. A tón druhi, cźi pſchecźeljo ſ krwě a ſe ſnajomſtwa, woni drje du ßobu hacž k rowu, dale njemóža a też njechadźa, a pomhacź tuž też njemóżeja. Derje tomu, kotryž ma teho tſecźeho ſa pſchecźela, Jeſuża Khryſtuża. Tón dźe ſ nim ßwěru pſches nuſu a tyſchnoſcź, pſches ßmjercź, hacźrunjeż je cźłowjek jeho huſto ſapomnił a ſanjechał. Jeſuż Khryſtuż pomha w ßmjercźi a ſaſtupuje naż pſched ßudom a wupomha nam.

A ty? A twoji pſchecźeljo? Běda tebi, hdyž mjes nimi njeje tón tſecźi, Jeſuż Khryſtuż!

Radio.

Njedźelu a ßwjaty dźeń maſch w radiju krótku kſcheſcźijanſku nutrnoſcź. Tutu jich wjele lubuja. To njebě tym prawje, kotſiž njemóża kſcheſcźijanſku wěru a nabożnoſcź ſnjeſcź, niz ßami ſa ßo, a niz też, hdyž druſy ju maja a lubuja. Tuž je tón tak mjenowany „Arbeiterkulturkartell“ ſ 12. meju ſapocźał ßwoju njezyrkwinſku, njekſcheſcźijanſku „nutrnoſcź“ wuhotowacź. Dopołdnja ¼12 pſchewſa ju Barlinſki radijo pod heßłom „Sswjate dźěło“. Niz kóždu njedźelu, tola pak po wěſtym rjedźe budźe ßo tuto wuhotowanje wospjetowacź.

Zyrkej a ſtat.

Wólba do ſakſkeje ſynody ßo dźenża wotměwa. Wulóßowany dźěl ſynodalow ma ßo ſnowa wolicź, a kóždy wuloßowany ſynodala móże ßo dźenża ſaßo wuſwolicź. Wſchě ſchtyri zyrkwine wokrjeßy abo eſorije Łužizy, kotreż ßu do dwejoch wólbnych wokrjeßow ſjednocźene, maja wolicź. Wolicź ßmědźa jenoż woßadni ſaſtupjerjo a cźi ſa wólbu do zyrkwineho pſchedſtejicźeŕſtwa pſchiſwoleni. We woběmaj wokrjeßomaj je ſa kandidatu jenoż wuloßowany poſtajeny, tola dyrbi ßo w tutym padźe wolicź. W Budyſko-Kamjenſkim wokrjeßu je to k. ſtud. direktor Eiſenſchmidt Budyſchſki, w Lubijſko-Žitawſkim k. ſtud. rada Schüttof-Lubijſki.

Evangelſki gymnaſium ſapocźnu jutry 1930 twaricź, t. r. pſchi tak mjenowanej „Größelſche Realſchule“ Dresden-A. 1, Seidnitzer Str. 9, ſałoži ßo gymnaſialna ſexta ſ łacźanſkej rěcźu, kotraž dyrbi ſe ſałožkom evangelſkeho gymnaſija bycź, kotryž ßo lěto a dale wutwori. Dalſcheho wukaſuje ſarjadniſtwo ſchule.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

Do Klukſcha ſcźelemy k. fararjej Kſchižanej ſa dźeń 11. dezembra nutrne ſbožopſchecźa. Ssrjedu budźe to 25 lět, ſo bu tehdomniſchi pomozny duchowny Kſchižan, rodźeny ſ Hodźija, 11. dezembra 1904 ordinowany. 25 lět cźežkeho ſaſtojnſkeho dźěła je ßo mjes tym minyło; w Sserbach a w Němzach je knjes farař Kſchižan mjes tym ſkutkował, doniž ßo njeje nětk pſched krótkim ſaßo w Sserbach, w Klukſchu ſaßydlił. Hacźrunjeż ma wobſchěrne woßadne dźěło, je tola też wulkej woßadźe naſcheho njedźelnika „Pomhaj Bóh“ hižo wjazy krócź, woßebje lětßa, ſ wobſchěrniſchimi dźěłami ßłużił. Sa to ßo my wſchitzy jemu dźakujemy a jemu k jeho ßlěbornemu ſaſtojnſkemu jubilejej Boże bohate žohnowanje pſchejemy. Bóh tón Knjes chzył jemu, jeho domej, jeho woßadźe a jeho zyłemu ſkutkowanju ſbožo dacź!

K hodam chze kóždy ßwojim lubym wjeßele pſchihotowacź. Wulkich wudawkow njemóżemy cźinicź. Tuž pytamy ſa tuńſchimi darami, kotreż pak bychu tola pſchihódne byłe, ſwjeßelicź. Tajke doſtanjemy, hdyž dobre knihe kupimy. Tuž cźińmy to, ale wolmy też mjes ßerbſkimi. Mjes druhim je też dźěl powjedańcźkow, kotreż je „Pomhaj Bóh“ woſjewiło, do knižkow ſjednocźeny. Kóžde twori woßebitu knižku. Ju doſtanjeſch w Ssmolerjez knihaŕni; też twój duchowny cźi ju wobſtara. Ssu to tunje a rjane knižki, n. pſch. „Wotrocźk“, „Bjes Boha na ßwěcźe“, „Spokojene žedźenje“.

Hodowny cźaß runje pohnuwa naß, ſpominacź w luboſcźi na tych, kotſiž dyrbjachu domiſnu a ſtatok wopuſchcźicź a do nuſy a tradanja cźahnycź, na němſkich wucźahowarjow Rußowſkeje. Wopominajmy dónt tutych — a my budźemy woßrjedź wſchelakich a wulkich ſtaroſcźow a nuſow hody tola dźakowni ßwjecźicź, dźakowni Bohu, kiž je nam hacž ßem pomhał a naß pſched tajkimi ſrudnymi naſhonjenjemi wobarnował. A my budźemy chzycź, dźak wopokaſowacź, ſ wutrobu, ſ ertom, ſ ruku. Tole dobre cźinicź rěka pak ſbožowne hody ßwjecźicź.

Liſtowanje: K. w B. ſa 3. advent. — W. we W. ſa hodownicźku (22. 12.).

Dary ſa ſwonkowne mißionſtwo maja ßo hacž **do 31. hodownika** na **hłowne miß. tow. w Drježdźanach** ſapóßłacź. Tehodla proſchu, ſo bychu ßo **hacž do hód** wſchitke pſchinoſchki ſa Sserbſke pobocźne miß. towaŕſtwo Budyſchin a wokolnoſcź na moje Giro-konto cźo. 228 pſchepokaſałe.

faraŕ em. R e d a, pokładnik.

Samołwity redaktor faraŕ Wyrgacź w Noßacźizach.

Czišło 50

Pomhaj Bóh!

Létnik 39

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócn
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosc da.

Njech ty spěwaš
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Ziwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Serbske njedźelske łopjeno

Budyschin — 15. dezembra 1929 — Bautzen

Czischcź a nakład Smolerjez Inihiczischczérnje a knihatnje, sap. družstwo s wobm. ruk. w Budyschinje

Wukhadźa kóždu sobotu a płaczi schtwórczletnje 108 slotych pjenjezkow

3. njedźela adventa.

Człowjek bě wot Boha póssłany s mjenom Jan. Scźenje swj. Jana 1, 6.

Jako wrótnik hodowneho czaża steji Jan khschćenik, wulki adventski prědar Jesuża Khrystuża, pched nami. Jeho mamy czesczicź. Běsche prědar, kaž bycź dyrbi. Pola njeho wutroba sobu rěczesche. Jeho powołanje běsche, Khrystużej schczežku pschihotowacź. Prjedy hacž wjerch měra saczahnycź móże, dyrbi so wojowacź. Prjedy hacž człowjekojo po woprawdźitym troschcże žadaju, dyrbisch jim wopaczny troscht wsacź. Jan mějesche czežke dźěło dokonjecź. Dyrbjesche s motyku, s łopaczom a se sekeru hłuboko kopacź, so by Sbóžnikej pucź pschihotował a jeho schczežki rune czinił.

W Božim mjenje sapocza Jan swój skutk se swjatej njewobhladniwosczu; bojosćź pched człowjekami njesnajesche. Njebě sczina, kotruž wětr so pscheměnjazeho ludoweho smysłenja tam a sem khabka. Njerěczesche to, schtoż so czrjódźe spodobasche. Njeprajesche: „Moji lubi nutrni posskucharjo“; — „Wy jeschzerjowa schlachta“ jich pomjenuje. Njebě tež pschihódny muž w mjehkej drasczе, kajkež na kralowskich hrodach bydła. Bě wjele bóle jara njepschihódny dwórski prědar. Herodaschej, kiž běsche jedyn s tych schtyrjoch knjesow kraja, prajesche runje do woblicza: „To so njehodźi, so swojeho bratra mandźelsku masch.“

Tajka wysoka smužitosćź, kotraž tež žiwjenje wěrnosczе dla waži, běsche pola Jana s najwjetschej ponižnosczu sjednoczena. Njeměješche so za dostojneho, so by Jesusowe czrije nosył. Njesawistny pschihladuje, kak jeho pschiwisowarjo ke Khrystużej pscheńdu. Wón wě, so serniczka sblědnje, hdyž słónczko skhadźa. „Wón dyrbi roscź, ja pak dyrbju wotebjeracź“, tak prajesche, tak mysłesche.

S tejle smužitosczu, s tejle pokornosczu nam Jan ważny pschikład da. Woboje dyrbi w khschescźijanu bycź, srostke s pokuty a s wěry. Jan sběhnje porst a pokasa na Jesuża: „Hlaj, to je jehnjo Boże, kotrež swěta hrěchi njeże.“ Hamjeń.

Advent.

Hłós: Wulki Bože, khwalbu atd.

Khschescźenjo, so wjeselcze!
Wumožnika Bóh Wótz sczele
S tróna swojej' krasnosczе,
K nam do hrěschnoh' swěta dele,
So by człowstwo padnjene
Měle nowe žiwjenje!

Hdźe dha wjetscha lubosćź je
Tu na zylym hrěschnym swěczе,
Kiž psches tule lubosćź dźe
A nas sczini Boże dźěczi,
Nas, kiž běchmy shubjeni,
Wěcznej smjerczi podaczi! —

Schtóż to swěru wopomni,
Schtoż so k jeho měrej hodźi,
Tón we wěrje, w pokuczе
Tu po Božich puczach khodźi,

Božu wolu cžinicź chze,
Kaž to Bohu ßlubił je.

Sslubу ßwoje dopjelnja
Bóh we ßwojej wulkej hnadźe,
Dokelž naß tak lubo ma,
Wón po ßwojej mudrej radźe
Sbóžnika nam darił je,
So w nim měli žiwjenje!

W Ssynu je ßo sjewiła
Nam wscha wulka luboscź Boža,
Kotruž Wótcžez sa naß ma,
A nam pomha k rohu sboža!
Bóh ta wěcžna luboscź je,
Da nam hrěchow wodacźe!

Wjeßelcźe ßo, kscheścźenjo!
Boža luboscź wěcžnje traje,
Bóh je wumohł cžłowjestwo,
Sswoje dźěcźi wschitke snaje.
Wumožnika wjeßel ßo
Wumožene cžłowjestwo! —

Kralo wěcžny w njebjeßach,
Ty ßy nasche wěcžne sboże!
Ssmil ßo na wschěch cžłowjekach,
Scžin naß khudych dźěcźi Boże,
Wumož ty naß wot steho —
K nam pschińcź twoje kralestwo!

J. W.

W ßłóncžnej krajinje.

(Pokracžowanje.)

„A wón je wumrjeł? Tuž je wón też wot tebje schoł, ßnadź też w tajkim wohnjowym wosu, a je hižo widźał knjesa Jesußa a tu kraßnu semju? A hdyž nětk też knjes farař wumrěje, ßo wón tam s nim setka. Dyrbju jeho proßycź, so by jeho jara pěknje też wote mnje postrowił, a so ßo ja jemu dam sto krócź dźakowacź, so je nam tu knižku wostajił a so je naß powucžił, kak mamy ju cžitacź.“

Młodźenza drje wócžzy paleschtej; wón ßebi jej snowa wutrě.

„Niz wěrno, ty snajesch tola też tutón pucź?“

„Ja? Ja jón njesnaju, hólcže! Hdy bych ja poßłuchał kaž ty ßy poßłuchał, cžitał a wěrił — mój knjes je też mi tajku knihu dał — bych ja mohł ju snacź. Ale ja ßym pschestał cžitacź a wěricź.“ Młodźenz sćahny s ramjenjomaj.

„Kak ßy ty to mohł cžinicź?“ dźiwasche ßo Pawlik. „Ale, něwěrno, tebi je toho žel a ty saßo sapocžnjesch tutón pucź pytacź? Pomyßl ßebi tola: Hdže by to twój knjes był a schto by knjes farař sapocžał — wón dyrbi wumrěcź — njeby-li wědźał pucź sa knjesom Jesußom?“

„Ale wěsch schto, ja dyrbju nětko k dźědej. Ja pak proschu wuja Lischku, so tebi sa nóz lěhwo pschewostaji. Wón dźě je ßam we ßwojej hěcźe. A ja tam też druhdy lěham. Mózesch potom wschitkim rosprawjecź wo ßwojim knjesu. Někotry ras staj ßebi dźěd a wuj Lischka hłowu łamałoj, schtó je tu ßwjatu knihu tam położił. Wono je tola wěrno, schtož tam w njej steji, so njeje niczo tak potajene, so njeby ras było sjewjene.“

„Abo wono je wěrno, schtož mój knjes prajesche wo Božim ßłowje, so Bóh tón Knjes tak praji: „To ßłowo, kotrež s mojeho erta wuńdźe, njedyrbi ßo saßo ke mni bjes płoda wrócźicź, ale cžinicź, schtož chzu ja měcź; a dyrbi ßo jemu radźicź, k cžomuž ßym jo ja pósłał.“ Młodźenz bě hłuboko samyßleny.

A tak jara do rosmołwy podnurjenaj dóńdźeschtaj hacž k Jurigowej hěcźe, so by Pawlik skoro nimo schoł, njeby-li ßo Dunaj s wulkim wjeßełym schcźowkanjom na njeju walił a witał ßwojeho małeho towarscha.

„Nó, dobre, dobre, Dunajko! Wschak ja wěm, so masch mje rad. Też ja mam tebje rad. Ale njewoblisuj mje tola tak. Zyłu drastu mi womasasch. — Ty wschak drje ženje hinaschi njebudźesch!“

Dunaj da ßebi to prajicź a cžěrjesche kaž s dowěrjenym póßelstwom do hěty nuts, wupowědacź Leßinowej, so Pawlik dźe. Ach, kak je ßo wona wjeßeliła!

A też hólz ßo sawjeßeli, widźo, kak jeho wschitzy radoscźiwje witachu.

Leßina njebě w hěcźe, ale jenož dźěd, wuj Lischka a Leßinez cźeta. Wón bě prawje měk: wobaj muzej ßo dźiwaschtaj, jako jimaj powědasche, s kim bě ßo w „ßłóncžnej krajnej“ setkał.

Pscheproßychu młodźenza k wjecžeri, kotruž Leßinowa pschihotowasche a Lischka na nóz. Hnydom dyrbjesche powědacź, kak je se ßwojim knjesom w skale pschebywał, schtó je wón był — wschitko, schtož móżesche wo nim wědźecź. Jara to wschitkich sajimowasche. Ta ßwjata kniha bu jim s tym hischcźe ważnischa.

Wjecžeŕ bě skoro dowarjena, tu rjekny na dobo Juriga: „Pawliko, Leßinez wuj směje wěscźe cźežko njesćź; ty mohł jemu hacž k wujowej hěcźe napscheczo hicź a jemu snajmjenscha ßekeru njesćź.“

Hólz hnydom poskocźi. Schtožkuli by było, by wón dźenßa dźědej lubeho scžinił, dokelž bě tutón dźenßa tak jara dobry pschecźiwo njemu, tak, jako by jeho něschto jara swjeßeliło. A niz jenož dźěd, ně, też hischcźe wuj! Pawlik njewědźesche ßebi to wujaßnicź; jemu pak bě tak jara derje pschi nich. Wón cžujesche, so směje tu tola někoho, hdyž knjes farař wumrěje. Dźěd bě hižo prajił, so dyrbi jim wo nim powědacź, hdyž Leßina pschińdźe.

„Haj, hólcže, dźi jemu napscheczo!“ pschihłoßowasche też Lischka a setrě ßebi skradźu ßylsy s wocžow.

Tuž běžesche Pawlik. Lědy bě poł pucźa hacž k Lischkowej hěcźe doběžał, tu wuhlada njedaloko wodopada pod skałami Leßinu pschikhadźejo, ale jara samyßleneho.

„Dobry wjecžor, wujo!“

„Pawliko, ty ßy tu,“ Leßina puschcźi ßekeru na semju. Niczo druhe wschak dozyła njenjeßesche.

„Haj, tu ßym, wujo!“ Hólzowej ruzy wotpocžowaschtej we wupscheströnej ruzy mužowej. „Ja pschińdu wam pomhacź njesćź, — ale wy wschak nimacźe niczo njesćź.“

„Bě mi pscheczežke, tuž wostajich jo we wujowej hěcźe.“ Leßina sapschimny hólzowu ruku a stupasche dale.

„Wujo!“ sapocža nadobo hólz, kótremuž bu tak dźiwno wokoło wutroby pschi boku mjelcžateho muža. „Schto je wam? Scźe khory abo srudny?“

„Cžehodla, Pawliko?“

„Dokelž niczo njepowědacźe! Ale wschak njebudźcźe hněwny, — wy scźe tajki dźiwny dźenßa. Haj, a wschitzy naschi ßu tuzy!“

„Wěsch schto, Pawliko“, Leßina ßydny ßo na ſ mochom porosczenu skału a sczahny hólza k ßebi, „ßydźmoj ßo trochu! Ssym wustał. Dołhoż tu wotpoczńjemoj, chzu czi powědacz, schto je ßo nam wschitkim we twojej njepschitomnosczi stało, woßebje mi.“ Leßinowy hłóß tschepotasche trochu.

„Wam je ßo něschto woßebiteho stało! Tuż njejßym ßebi bjes pschiczźiny něschto tajke myßlił!“ Hólz nygasche se słotowłoßatej hłowu.

„Haj, dźěczźo. A schto prajisch k tomu: „Ja ßym ßwojeho Mischku namakał!““

„Ale schto to njeprajicze!“ sawoła Pawlik ſ radosczźiwym pschekwapjenjom. „Hdże? Hdy? proschu waß! Něměrno, to mi wschitko wot wscheho spoczatka powědacze,“ pschistaji wón, ßo bliże ßydajo k mużej.

Tutomu ßo tak ramjenja sczahowaschtej a wón ßo lědma jdźerża, so jeho njeby k ßebi storhnył. Město toho sdychny tak ſ hłuboka.

„Haj, ja chzu tebi wschitko wot spoczatka powědacz. Hdyż ty njeby knjesej fararjej Malinje powědał, kak je tebje Rasgez czeta namakała a kak moja żona ßwojeho hólza pyta, njebych drje ani hacz do dźenßa wědźał, hdże moje lube dźěczźo je. Wschako wěsch, so je knjes farař dał dźěda k ßebi wołacz. Tehdy je wón jemu to prajił, a tutón saßo mi, a tak ßym ja ßwojeho Mischku po ßydomlětnym pytanju saßo namakał. — Ale ty masch prawje, dyrbju czi to wot spoczatka powědacz, so by ty wědźał, kak ßym ja wo ßwoje dźěczźo pschischoł.“

Ach, najradscho njeby Pawlik na to poßłuchał, tak jara srudna bě tuta stawisna. Schto wschitko to Leßinez wuj wo ßebi njepowědasche a bě pschi tym tak srudny.

Wbohuschka Leßinez czeta! Tohodla potajkim pobrachowasche to jej na rosumje! Dla żałosczе. Zyle wěsczе bě to njewschědna żałosczź. Ach a potom na tónzu ßo to tak lubje poßłuchasche, kak czeta tutoho Mischku w horach namaka a jeho k ßebi wsa. „Wschitko zyle tak, każ je to pola mje było“, ßebi myßlesche. Tež tutón hólz pschińdźe wot jeneho dźěda ke druhemu. Wsali ßu jeho dobri ludźo sa Boże sapłaczenje.

Nadobo pschesta wuj, jako by njewědźał, dale. Sepře hłowu do dłónje. —W horach bu czicho.

„Wujko, je wasch Mischko pschezo hischcze pola toho druheho dźěda?“ swaži ßebi hólz skónczńje ßo praschecz.

„Haj, Pawliko!“ sdychny Leßina ſ hłuboka.

„A czehodla njeńdźecze wy skoro po njeho, so by jeho czeta tak njepytała, ta wbohuschka?“

„Wěsch, Pawliko, dokelż ja njewěm, hacz by mje wón chzył sa nana, dokelż ßym tak sły, tak hrěschny; hacz ßo mje njeby bojał, hacźrunje ja njebych jemu nihdy niczo wjazy czinił. Wot tehdy njejßym żenje niczo wjazy pił. Tu w horach ßym ja spósnał prawdu Bożu a Knjesa Jesußa. Bóh tón Knjes je mi wodał każ złonikej pschi tamnych durjach, ale — sa njeho ßym to pschezo ja; wón wě, so je mojedla dyrbjał ßydom lět bycz bjes maczerki pola dobyrch ludźi a so ßym ja jeho do dalokich hór sanjeßł. Hdy by ßo wón nětko mje bojał a ßo pschi mni jara njesbożowny czuł, schto potom? Pola dźěda je jemu derje, dokelż je wón to swuknył. A ja — hacźrunjeż mam jeho tak jara lubo, so to jenoż Bóh tón Knjes poßudźowacz móże, kak lubo — ja ßym jemu hischcze zusy!“

„To ßebi njemyßlcze, wujo!“ Pawlik wsa mużowu ruku do ßwojeju maleju dłónjow. „Wsmicze jeho jenoż k ßebi! Wschak to Knjes Jesuß da, so smėje tež waß lubo a so rad k wam póńdźe a so ßo waß njeboji. Proßyłoj ßmy ſ czetku tak jara, so by nam jeho dał namakacz. Ja wědźach, so je wón hischcze něhdźe mjes ludźimi skhowany. Nětko je naß wußłyschał. Wón tež wschitko druhe da. Niczeho ßo njebojcze, wujo!“

„Pawliko! A hdy by to nětko tebje potrjechiło?“ rjekny nadobo Leßina. Njeby ßo ty mje bojał? By ty chzył precź hicź wot dźěda a ke mni pschińcź,“

Hólz sacźeŕwjeni ßo hacź pod słote włoßy. Sdychny hłuboko, saprě słotowłoßatu hłowu do małeje dłónje a pschemyßlowasche ßebi khwilu.

(Pokracźowanje sczěhuje.)

A bě njeßeny wot jandźelow.

Tole czitamy pola Luk. 19, 22 we wulkim evangeliju wo bohatym mużu a khudym Lazaru. To rěka, wot tuteje 22. schtuczki a dale dyrbjeli napißmo tutoho bibliskeho wotdźěla runje nawopak wuprajicz: Wo khudym mużu a bohatym Lazaru.

„Poda ßo pak“ — tak czitasch w 22. schutczźy — „so tón khudy wumrě a bě njeßeny wot jandźelow do Abrahamoweho klina“, t. r. do toho raja wěczźnosczе, hdźež bywaju hromadźene dusche pobożnych. Hdyż pak to wo Lazarje tak tu pißane, mamy ßebi też do dalsche, schtoż w 22. a 23. schtuczźy steji, po tym wukożowacz: Tón bohaty pak też wumrě a bu pohrjebany a jeho duscha bu njeßena wot jandźelow do toho raja wěczźnosczе, hdźež bywaja hromdaźene dusche bjesbóżnych, — ale tuczi jandźeljo běchu duchojo czěmnoty, Lazara njeßechu jandźeljo ßwětła.

Hdyż człowjekojo mrěja, pschińdu po jeho njeßmjertnu duschu wobydlerjo wěczźnosczе. My ßebi tole husto dosczź wosnamjenjamy na wobrasach, kotreż dyrbja naß pschi ßmjerczi małeho dźěsczźa troschtowacz: jandźela widźimy k njebjeßam leczźo, dźerżo w rukomaj dźěczźo, t. r. dźěsczźa duschu. Ale my husto sapomnimy na tole pschi ßmjerczi dorosczźenych a starych, a husczźischo hischcze sabudźemy na to, so ßu to dwojazy póßli wěczźnosczе, kotsiż maja tajki nadawk, póßli Božeho ßwětła a póßli satanoweje czěmnoty. A hischcze husczźischo sabudźemy to, so tajzy jandźeljo, so tajke mozy ßwětła a czěmnoty ßu hižo ſ nami duzy po zyłym puczu żiwjenja. Saßo ßmy my swuczeni, dźěczźom jandźela pěstona pschidźělicz, pola dorosczźenych lědy wo nim rěczźimy a na njeho myßlimy. Czehodla? Je to podobnje tak, każ tórny nan wo nabożinje myßlesche, prajizy: „Moje dźěczźo dyrbi do hodźinow sa nabożinu khodźicz, ale ja — ja żaneje nabożiny njetrjebam!“ Je to tajke smyßlenje na tym wina, so ßebi dorosczźenych bjes jandźelow pschewodnikow myßlimy? Abo je na tym wina nasche człowjeske wobaranje pschecźiwo tajkemu pschewodnikej a wobkedźbowarjej; sabywamy my jeho, dokelż ßo tajkeju wscho widźazeju wóczźkow bojimy, a dokelż mamy we ßwojim żiwjenju wjele khowacz psched wóczźkomaj zusych?

Sabywamy, dokelż chzemy! Sabywajo pak hischcze żenje nichtó to wotstronił njeje, schtoż sabywa, schtoż chze sabycz. Też kschesczźan niz! A tola runje kschesczźijenjo sabywaja, so ßu pschewodźeni wodnjo a w nozy wot duchownych pschewodnikow — wo njekschesczźjanach tu dozyła njerěczźimy. A sabywajo tole sabywa kschesczźan wjele, wulkeho, sabywa w nusy a styskosczźi, so ma jandźela troschtarja a jandźela pomoznika pschi boku, a sabywa w sawjeßelenjach a w radowanjach ßwěta, so ma jandźela straźnika a pominarja ßobu, a sabywa pschi słych hrěschnych skutkach, so honi precź jandźelow ßwětła a so ßebi pschidźěla jandźelow czěmnoty, kotsiż radosczźiwje ßo jeho smozuja a jeho dale wjedu po słych njedobrych puczach, jandźeljo ßwětła pak płaczeja wo duschu, kotraż ßo ßamowólna poda na pucz sahuby, dokelż jeje człowjek měnjesche,

ſo Jeſom Khryſta ßłowo jemu, runje jemu njepłaczi: „Wachujcże a modlcże ßo, ſo do ſpytowanja njepſchińdżecże; duch je hotowy, ale cżełko je ßłabe!“

Ale ßnadź ßo njeſpokojny praſcheſch, ſchto tu tole dżenßa na njedżeli tſecżeho adventa chże, hdyž mamy ſdobom duzy wot ßmjertneje njedżele ſpominacź na wěcżnoſcź, na poßledni ßud a na ßmjercź lubych ſemrětych a padnjenych a na ßwoju ßmjercź. Haj, hlaj: k prěnjemu: nadźijomnje tu tež wſchitzy ſpominanmy dżenßa na ßwoju ßmjercź a ßwój kónz — a niz jeno na ßmjercź a kónz druhich! A k druhemu: Runje ßmjercże dla, runje wumrěcża dla mamy ßebi naſtajnje wědomni bycź, ſo ßmy duzy po puczu žiwjenja wſchudżom a pſchezo wobdacźi wot jandżelow, Božich a ſatanowych, a ſo cźi, kotrymž my duzy po ſeměſkim puczu móz a prawo nad nami dachmy, tež w ßmjertnej hodźinje nam cźi bliżſchi ßu a na duſchu cżakaju, ſo bychu ju wjedli, hdyž je ſeměſku hětu ſachodneho cżełła wopuſchcźiła, do wěcżnoſcże, — pak do wěcżnoſcże njebjeſkeho ßwětła, pak do wěcżnoſcże cżěmnoty a cźmy.

Hdyž ty tole naſtajnje wopominaſch a po tym żiwy ßy, Jeſußej Khryſtußej ſpodobne żiwjenje wjeſcź, njebudżeſch ßo trjebacź ßmjercże bojecź, ani ßo jeje ſtróżicź, hdy by njejapzy k tebi pſchiſtupiła: ty wěſch ßo a ßwoju njeßmjertnu duſchu w rukomaj jandżelow Božich. A ſaßo, hdyž naſtajnje ſpominaſch na tutón duchowny pſchewod, kotryž ſ tobu duzy a hdyž po tym ßo maſch we ßwojim żiwjenju, njebudżeja pſchi twojej ßmjercźi cźi, kiž twoji ßu, żarowacź njetroſchtnje a bjes nadźije, ně, budżeja troſchtowani, wědźo we ßwojej wutrobje, ſo twoja duſcha dom bu pſchewodżena do wěcżneje domiſny we wěcżnym ßwětle.

Tuž, hdyž ſtejiſch pſchi rowach a płaczeſch, wobrocź ßo a hladaj, poßłuchaj, hacž hiſchcże něchtó druhi njepłacże, — hacž njepłacże tón jandżel pěſton wo tebje, wo twoje ſbożo, wo twoju ſbóżnoſcź.

Żyrkej a ſtat.

4. advent je poſtajeny ſa ludowe wothłoßowanje. Pſchecźiwo tutomu poſtajenju je ßo hižo wjele rěcżało a pißało. So je tutón dżeń jedyn ſ tych najmjenje pſchihódnych, dyrbi ßo też tu wuprajicź, a ſo tuto poſtajenje njeje zyle bjes wotpohlada, móże ßebi kóżdy, kiž chże, myßlicź. Pſchihot ſa hody, kotrež dwaj dnjej poſdźiſcho ßwjecźimy, to na żadyn pad njeje.

Wſchelake ſ bliſka a ſ daloka.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

— **Sserbſka hłowna konferenza** ſeńdże ßo ſchtwórtk 19. dezembra dopołdnja ½10 hodźin w Sserbſkim Domje. Wulzy rosßudnych dypkow dla njech wſchitzy pſchińdu.

— S **Huſki.** Druhu njedżelu adventa wotmě ßo woßadna ſhromadźiſna. Woßadny knjes farař pſchednjeße pſchehlad wo zyrkwinſkim żiwjenju ſańdżeneho lěta. Scźěhowaze dypki njech tu naſpomnjene: Sapoczatk lěta bu wobſamknjene, tu woßadnu diakonißu poſtajicź. Dokelž pak ſ bydlenjom a ſ pjenjeżnymi ßrědkami klazaſche, dyrbjeſche ßo tuto pſchedewſacże ſaßo ſpuſchcźicź. Wobdźělenje na dźěcźikemſchenju bě ſwjeßelaze. Dźak ßo wupraji pomoznizam a ſtarſchim. Jako nowe buchu měßacżne kſchcźeńſke kemſche ſarjadowane. Knjeſej kantorej ßo dźak wupraji ſa hudźbnu podpjeru pſchi lubych Božich ßłużbach, kaž ſa ſpěchowanje zyrkwinſkeho żiwjenja powſchitkownje. Sawjedźene wjecźorne Boże ßłużby běchu derje wopyta-

ne. Do ſběrkow bě ſańdżene lěto mjenje woprowane. Někotre namjety buchu ſe ſhromadźiſny ſtajene, prěni namjet bě: Wyſche porjadnych dopołdniſchich ßerbſkich kemſchenjow też někotre popołdniſech dźerżecź; druhi namjet ßebi pſchejeſche: ſo bychu pſchi ſpowjedźi ßwójbni hromadźe k woltarjej ſtupili, niz kaž hacž dotal najprjedy mużſzy a potom żónſke; a tſecźi namjetowaſche, ſo bychu tute woßadne ſhromadźiſny lěpje wopytane byłe; dyrbjało ßo wjazy prózy nałożicź pſchi pſchjeproſchenju, woßebje też w dźěłacźeŕſkich worſchtach. Tuta ſhromadźiſna běſche ſajimawa, wopyt pak bě ßnadny. H.

— **Sakſke ſwonkowne mißionſtwo** ma ßo ſ wulkimi cźeżkotami běd̄źicź. Nadawki roſtu a ſ nimi wudawki, dokhody pak niz. Darow a pomozy njeje telko było, kaž běchu wocżakowali. Tohodla hroſy dołh a hroſy haczenje mißionſkeho dźěła wonkach. A tola je ßo tuto tak rjenje tam wonkach po cźeżkich wójnſkich a powójnſkich lětach wuwiło a roswiło a ßo też dale wuwiwa a roswiwa. Tohodla ßu wſchitzy pſchecźeljo ſwonkowneho mißionſtwa nutrnje proſcheni, niz poſaſtawacź darowacź a niz pſchikróczowacź dary, ale hdźež někak móżno, powjetſchowacź a pomhacź, nuſa a ſadźěwki pſchewinycź. Runje nětkle w advencże a dezembru je tola ta wſchelakora ſkładnoſcź: K Božemu blidu dźecże. Kak moht ſchtó k ſpowjedźi a k Božemu blidu hicź a niz ſ widomnym dźaknym darom wobkrucźicź ßwój ſmutkowny wutrobny dźak. A tutón ßłuſcha woßebje domjazej zyrkwi a mißionſtwu. A ſa woboje je w kóżdym Božim domje ſkładnoſcź. — A nětkle płacźi ßo „Mißionſki Poßoł“. Wurunajcże tu tak ßnadnu płacźiſnu prawje wyßoko. A ſchtóż „Mißionſki Poßoł“ njecźita, ßebi jón ſkaſaj, też ſ tym podpjera ſkutk Knjeſoweho mißionſtwa. — A hodowny cżaß je. Wobradźmy tomu dźěſcźu Božemu, kotrež ßo nam je wobradźiło, też něſchto wot ßwojeho. Wſchě tute dary wotedajcże pola ßwojeho woßadneho fararja, kotryž ma, kaž je knjes farař Rjeda tydźenja woſjewił, hacž do 31. dezembra wſcho fliczicź a pokładnikej, knjeſej fararjej Rjedźi, wotedacź.

— **Hodowny ſchtom** rosßwětluje ſaßo torhoſchcża a naměſtna a chzedża ſe ßwojim jaßnym błyſchcźom do naſcheho cźěmneho cżaßa pſchinjeſcź wſchěm ſacźěmnjenym duſcham to ßwětło, kotrež je ßo ſjewiło wſchěm cźłowjekam w Jeſußu Khryſtußu. Adventſke a hodowne kěrluſche ßo janoſchuja pod hodownymi ſchtomami a ßo rosnoſchuja po torhoſchcźach, haßach, domach, a chzedża rosnoſchowacź tu wjeßołu powěſcź: „Wam, też wam je ßo tón Sbóżnik narodźił!“ So by tuto tajke adventſke pſchipowědanje hromadźe ſe wſchěmi druhimi, kotrež ßo ſtawaju w domach a w Božich domach, ßo pſchecźiſchcźałe do wſchitkich wutrobow a pſchihotowałe wſchudżom hody, wěrne hody!

K hodam drje hiſchcże niz, ale ke konfirmaziji w prawym cżaßu budu nowe ßerbſke ſpěwarſke hotowe, ſa kotrež ßu kěrluſche hižo doczíſchczane. Tuž njech naſchi Sserbja hižo nětkle k hodam ſ tym licża, ſo ſměja bórſy najlěpſchu ſkładnoſcź, rjane a pſchihódne dary daricź niz jenož dźěcźom, ale też doroſcźenym: nowe ßerbſke ſpěwarſke. A komißija ſa ßerbſke ſpěwarſke ßo nadźija, ſo budże móżno, jednory wudawk nowych ſpěwarſkich ſa pſchihódnu niſku płacźiſnu wotedacź. Żadanje po nowych ſpěwarſkich je wulke, kaž móżachmy to runje dżenßa ſaßo ßłyſchecź a ſpóſnacź. Spokojenje tuteho żadanja je duzy. Tuž chzemy ßo na tutón nowy dar wjeßelicź.

Liſtowanje: W. we W. ſa hodownicźku (22. dezembra). — K. w Hr. ſa nowe lěto (29. dezembra).

Samołwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach.

Czisło 51

Pomhaj Bóh!

Lětnik 39

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócn
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosc da.

Njech ty spěwaš
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Ziwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Serbske njedźelske lopjeno

Budyschin **22. dezembra 1929** **Bautzen**

Czischcź a nakład Smolerjez knihiczischczerńje a knihańnje, sap. družstwo s wobm. ruk. w Budyschinje

Wukhadźa kóždu sobotu a płaczi schtwórczlětnje 108 schotych pjenjezkow

Hody.

Jan. 3, 16—21.

Jenoż hischcźe krótke dny, a hody so swjecźa, w kóždym domje, w kóždej swójbje a wokoło Božeho schtoma su sjednoczeni czi, kiž hromadźe słuscheja, a w hětach khudych, kaž we hrodach knježi ta jena wulka wjeselka hodowna myšl. Czi, kiž buchu psches živjenje won wjedźeni do swěta, su so hižom dołho na tutón swjedźeń wjeselili, so móhli jón swjecźicź sa-so w lubym starschiskim domje. Njech so minje jene lěto po druhim, hodowny swjedźeń nas kóždy ras sasko wobjima se swojim schtomom, s rjanymi hodownymi spěwami, se wschej luboscźu, kotraž tu do skutka stupi. Wono wschak njeje žana nóz tej runa, wo kotrejž spěwamy: „Czicha nóz, swjata nóz," a wono njeje žadyn dźeń, kiž mohł tak, kaž hodowny dźeń we naschich wutrobach wubudźicź myšle k dobremu. A s połnym prawom spěwamy: „O najswjeczischi, o najsbóžnischi, hnadny połniczki Boži dnjo."

Sa jich wjele je tak, so su spokojom, hdyž je jim tutón swjedźeń był swjedźeń wjeselosćze. Hdźež pak su kschesćźijenjo sebi wědomi, czehodla swjecźa hody, tam jim to njeje dosahaze; jim dyrbja hody bycź sbóžny czas, to rěka, czas, w kotrymž so czujemy bliżscho naschemu wěczнemu Bohu a czujemy jeho hnadu bóle dyžli hewak. A to je to, schtoż nas wjedźe k temu, kiž je pschischoł do swěta, na kotrehoż narod so k hodam dopominamy, to je ke Khrystusej Jesusej, kiž nam pschinjese tu powěsćź wo Božej luboscźi, wo tym, kiž njecha, so bychmy my człowjekojo shubjeni byli, ale dawa nam we swojim Synu teho, kiž chze nas dowjesćź k Wótzej a w nim k sbóžnosczi. So by žadyn nasch hodowny swjedźeń njebył bjes tuteho Jesusa. Hdyž jeho swětło so nam nuts swěcźi do naschich wutrobow, dha móžemy tež my potom spěwacź: „O najswjecźischi, o najsbóžnischi hnadny połniczki Boži dnjo." To njech nam tež napschecźiwo klincźi s nascheho teksta, po kotrymž prajimy:

Hody, to je: Boži Syn je pschischoł.

1. Tu je nam wscho date, schtoż k sbóžnosczi trjebamy.
2. Tu dźe wo to, so so prawje rozsudźimy.

1. Hody, to je: Boži syn je pschischoł. Tu je nam wscho date, schtoż k sbóžnosczi trjebamy! Tych budźe jenoż mało, kiž njemóža s hłowy snajmjeńscha prěnju schtucźku nascheho teksta: „Tak je Bóh swět lubował, so je swojeho jenicźkeho narodźeneho Syna dał, so bychu wschitzy, kiž do njeho wěrja, shubjeni njebyli, ale wěcźne živjenje měli." Snano leži runje w tym, so je nam tuto słowo tak snate, so sy-ła njewěmy, kajku pscheźahazu ważnosćź wono ma, kaž wschak Luther tutu schtucźku mjenuje swoju mału bibliju. Njeje to něschto, schtoż pschetrjechi wscho nasche myšlenje, so Bóh w swojej luboscźi wopruje swojeho jenicźkeho narodźeneho Syna sa swět, kiž jeho wschědnje rani?

Někajki kral měješe ßyna, kiž běšche nanej wjele staroscże cžinił a běšche pšches ßwoju njepoßkuschnoscz nimale wschu luboscz nana shubił. Dha padnje we wojowanju njepschecżelam do rukow. Cżi wobsamknu, so dyrbi wumrjecz. Dha shubi ßo hněw nana, hdyž shoni wo ßmjertnej nusy ßwojeho ßyna, a wón proßy njepschecżelow wo jeho žiwjenje. Hdyž pak to nochzychu, dha ßlubi wón jim jako wukup słoczany rjeczas, tak dołhi, so doßahnješche wokoło zykeho njepschecżelskeho města. Dha budże ßyn puschczeny wot nich, a hdyž je shonił luboscz ßwojeho nana, kak je wón był hotowy k najwjetschemu woporej, dha padnje, czerjeny wot roskacża, pšched ßwojim nanom dele, kaž ras shubjeny ßyn, a praji: Nano, ßym ßo shrěschił nad tobu, ale chzu dale tajki bycz, so budu dostojny twojeje wulkeje luboscże. — Runje tak je mjes nami a Bohom. Ssmy dżěczi njebjeskeho krala, kiž je naß stworił ßebi k podobnoscżi, so bychmy jeho wobßedżeństwo byli. Ale njeßmy też my jeho s naschim zykym žiwjenjom, s naschej njepoßkuschnoscżu pschezo saßo ranili a roshněwali? A też my ßmy padnyli do mozy a knjeżstwa njepschecżela. Ssmy w ruzy teho, kiž ma hotowu sa naß tu ßmjercz. Ale w naschej nusy ßmili ßo na naß nasch Wótz, kiž njeje ženje sabył, so ßmy jeho dżěczi. A wón dawa sa naß wjazy, hacž semske bohatstwo, wón wopruje najlubschе, schtoż ma, ßwojeho Ssyna Jesußa, so by tón naß wußwobodźił a wumóhł. To je to, schtoż je tu prajene: „Tak je Bóh ßwět lubował.“ Bóh njeje ßwojeho Ssyna póßłał, so by wón ßwět ßudźił. Běda nam a wschemu ßwětej, hdy by pschischoł jako ßudnik. Schtó by mohł wobstacz pšched nim? Njeje dha też hischcże dżenża tak, so ßu nasche skutki śle a so lubuja ludźo tu cżěßnoscz bóle, hdyž-li to ßwětło?“

Ale to je wschak to wulke a naß swjeßelaze na hodownym dnju, so Jesuß dże woprawdże jako tón, wo kotrymž Jesajaß praji we wěschczenju: „so nalemjenu sczinu njebudże wón dolemicz a żehliwy ßužoh njebudże wón wuhaßnycz.“ To prawo by wón měł, człowjekow, kiž śke cżinja, trjechicz se ßwojim khłostanjom. Ale wyschsche tuteho ßwojeho prawa staji wón luboscz a ßmilnoscz, a wón tu je se ßwojim bohatym wodawanjom, se ßwojej wumożeńskej pomozu, s kotrejž chze hrěschnika tak wjescz, so by pšches njeho sbóżny był. Schtoż je Bóh mohł cżinicz sa naß, so njebychmy shubjeni byli, ale wěczne žiwjenje měli, to je nam dał w tutym ßwojim Ssynu Jesußu Khrystußu.

Evangelista Jan tu praji: „Schtóż pak njewěri, tón je hižom ßudżeny.“ Schtóż pak je ßudżeny, tón je też shubjeny. Ssy hižom ras na to myßlił, schto chze to prajicz? Niz, so by to abo tamne s twojeho wobßedżeństwa shubicz dyrbjał, — to mohło cże khudeho, ßamotneho cżinicz —, ně, tu dże wo twoju duschu, tu dże wo sbóżnoscz a wo wěczne žiwjenje. A jow chze tebi hodowny ßwjedżeń wjeßełu wěstoscz dacz: niz shubjeny, ale powołany k žiwjenju a k sbóżnoscżi, pschetoż tak je Bóh ßwět lubował, so k hodam klinczi po zykej semi: „Jesuß, tón Sbóżnik tu je, Jesuß, tón Sbóżnik tu je.“

2. A tu dże wo to, so ßo prawje rosßudźimy. Wono njeje hinak móżno: hdżeż dże Jesuß k nam cżłowjekam, tam dyrbimy ßo rosßudźicz. Hdyž nam Bóh w ßwojej wulkej luboscżi poskicżi najbohatschi dar, dha leži nětk na naß, so tutón dar też sapschimnjemy. Hdy by ßnano dyrbjało też wo naß rěkacz: „A wy scże njechali,“ dha je ßo sa naß podarmo stało, schtoż hodowny ßwjedżeń nam pschipowjeda. Tehodla je też tu we naschim ßłowje wusběhnjene, so njebudża shubjeni cżi, kiž do njeho wěrja. A saßo: „Schtóż do njeho wěri, tón njebudże ßudżeny.“ Na to chzemy też my dżękacz, so je tajka wěra we naß. To dyrbi bycz wěra, kotraž wot Jesußa njewoczakuje swonkne wězy, ale to, so wón chze wot naß prjecz wschacz wscho brěmjo nascheho hrěcha, so chze nam dacz měr nascheho ßwědomnja, so chze naß wußwobodźicz s knjeżstwa ßmjercże. Schtóż ßo staji k Jesußej w tajkej wěrje, tón je też hotowy, stacz we ßwěrnym wojowanju pschecżiwo hrěchej jako tej mozy, kotraž chze naß dżělicz wot Boha. Wěricz do Jesußa, to chze prajicz, wěricz, so je wón woprawdże pschischoł, też naß, też mje a tebje sbóżnych cżinicz.

To pak ßej žada wot naß, so damy ßo jeho ßwětku mjes nami ßwěczicz, so njejßmy wjazy mjes tymi, kiž tu cżěmnoscz bóle lubuja, hacž to ßwětło.

A nětk, kak daloko ßmy dha my ßami w tajkim rosßudżenju? Njeje nasche žiwjenje jene stajne wopokasmo, so je cżěmnoscz w naß hischcże tajka móz, so njepschińdżemy prjecz wot skutkow tajkeje cżěmnoscże? Hdżeż chzedża kscheścżijenjo woprawdże hody ßwjecżicz, tam njeje doßahaze, so ßej wupyscha Boži schtom, so ßej cżinja mjes ßobu wjeßele, so spěwaja hodowne spěwy, — to wscho je rjane a lube a bjes teho njemóżemy ßej hody prawje myßlicz, ale hody naß wabja, so budżemy dżěczi teho ßwětła a so też sa naß płacżi, schtoż tu cżitamy: „Schtóż pak prawdu cżini, tón pschińdże na ßwětło, so bychu jeho skutki sjawne byłe, pschetoż wone ßu w Bosy cżinjene.“ Haj, w Bosy cżinjene, wo to dże tu pola naß. Schtóż steji woprawdże w hodownym ßwětle, schtóż je ßo rosßudźił sa Jesußa, tón wě we wschěm, schtoż cżini a wostaji, so je wón pšches Jesußa dżěczo Boże a so ma ßo wostajicz wscheho ske a ma ßo dżerżecz k dobremu. To je nowe žiwjenje, a Jesuß tu je, so chze k tajkemu žiwjenju pomhacz tym, kiž do njeho wěrja. Teho chzemy horje wsacz, kiž tak k nam dże, a kóżdy cżaß njech też pola naß rěka: „Jesußa ja njepuschczu.“ Dha móże ßo wěscże potom też wo naß prajicz to ßamßne, kaž wo komorniku s Muriskeje: „Wón pak po ßwojej drosy s wjeßełoscżu cżehnješche.“ K temu žohnuj nam Bóh nasch hodowny ßwjedżeń. Hamjeń.

Advent a hody.

Pój luby Jesu, a ßo snowa,
Saß' narodź mojej wutrobi,
So duscha sradowacz ßo mohła
Na twojej wulkej luboscżi!
Wschak k hrěschnikam cże luboscz cżenje,
Tuž pschinjeß měr a wokschewjenje!

Pschińdź s twojim troschtom s njebjeß dele,
Hdyž ßo mi styschcże w bědżenju!
Ty wschak masch žohnowanja wjele
Sa tych, kiž jow cże pytaju,
Pój, pój, ja cżakam se żadoscżu,
Chzu tebje witacz s wjeßeloscżu!

Płodź, Jesu, do mnje prawu wěru,
So ßwoju ßłaboscz sacżuwam!
Njech tak ja tebje cżeścżu ßwěru
So w mojej wutrobje ty ßam
Ssy wulki, a njech wjaz hacž ßebje
Ja lubuju tu stajnje tebje!

Też chzył to jene mi dacz tudy.
O Jesu, stajnje wopomnicz,
So budżesch junu wschitke ludy
Pšched ßwojim stołom shromadźicz!
Ach pomhaj, so bych ßwěrny wostał
Jow tebi, a tam hnadu dostał!

H. B.

Sa hody.

Hody a do hód khodźi „Boże dźěczo“ ſ rumpodichom dom do domu. So je „Boże dźěczo“, „Boži jandźel“, „Hodowny jandźel“ ſ hodownych evangelijow, to je powſchitkownje ſnate. Jeho ſcźele Boże dźěczo, to je Jeſuß Khryſtuß, na ſemju, ſo by cźłowſkim dźěczom hodownu radoſcź pſchipowědał a je k Božemu dźěſcźu wjedł. Schto pak je rumpodich? Němſke mjena ſa tutoho „hodowneho muža“, kaž je Němzy też woßebje rad mjenuja — Weihnachtsmann — ßu też „Knecht Ruprecht“ a „St. Niklas“, to je „St. Nikolaus“. W druhich kónczinach mjenuja jeho też hiſchcźe hinak, tak na pſchikład „Pelznickel“. To mjeno „St. Nikolaus“ nam pomha pokhod tutoho hodowneho pomoznika „Božeho dźěſcźa“ ſeſnacź. Wón pak njeje jenoż kſcheſcźijanſki; powoſtanki póhanſkeho cźaßa ßo tu ßobu jewja, njech też zyle po kſcheſcźijanſku ſdraſcźene. Do zyła je tola tak, ſo je pokhod wſchelakich adventſkich waſchnjow a cźinkow tajki dwojaki: kſcheſcźijanſki a póhanſki. Tak na pſch. wſchě cźinki a poſpyty, ſ kotrymiž cźłowjekojo runje w tutym cźaßu, pſchedewſchěm w Božej nozy, ſpytuja pſchichod ſpóſnacź.

Póhanſki „prjedownik“ naſcheho rumpodicha je „Knecht Hruodperth“ ſtarych póhanſkich Germanow; wón bě wotroczk boha Wodana a mějeſche nadawk, w nozy wot 5. k 6. dezembrej pſches kraje cźahnycź a młodźinu traſchicź.

Po wobroczenju Germanow ke kſcheſcźijanſtwu je tuta poſtawa ſ nimi ſchła a je ßo ſjednocźiła ſ tym ſ kſcheſcźijanſtwa połhadźazym dobroczelom cźłowjekow, ſe ßwjatym Mikławſchom. A ſchtó je Mikławſch — Nikolaus?

Schtó je był a kajki je po prawom był, to ſpóſnacź njeje dźenßa wjazy móżno, dokelž je kſcheſcźijanſka legenda w běhu lětſtotkow jeho a jeho żiwjenje ſe wſchelakim móżnym wobrubiła, woßebje ſ dźiwami, kotrež je wón cźinił a poſdźiſcho jeho relikwije.

Mikławſch bě żiwy w cźaßu kheżora Konſtantina Wulkeho, kotryž bě żiwy 274—337. Jeho narodne městaczko bě Patara; leži pſchi Ssrjedźnym morju w małoaſiſkej provinzy Lyziſkej, w kotrejž bě japoſchtoł Pawoł evangelijon pſchipowědał. Nanej rěkachu Epiphanes, macźeri Johanna. Wobaj běſchtaj kſcheſcźijanſkaj. Wobaj ßo też prózowaſchtaj, małeho Mikławſcha jako dobreho kſcheſcźijana wocźahnycź. A Mikławſch wotroſcźe jimaj jako woprawdźe pěkny, cźiſty kſcheſcźijanſki młodźenz, kotryž bě ſdobom domach we wědomoſcźach ßwojeho cźaßa. Na cźimž pak bě najbohatſchi, to bě luboſcź k Bohu a k ßobucźłowjekam. Sa dźěło ßwojeho żiwjenja wuſwoli ßebi pſchipowědacź evangelijon Božeje luboſcźe wſchitkim cźłowjekam.

Starſchej jemu wumrěſchtej, ſawoſtajiwſchi jemu wulke ſamoženje. Toho pak wón njehladaſche. Khodźeſche po domach, hladajo, hdźe by pomozy trjeba było, a pomhaſche, ale pſchezo tak, ſo ludźo njewědźachu, ſ wotkel pomoz pſchikhadźeſche. Nochzyſche dźaka. Tola po cźaßu bu jeho ſpomożne ſkutkowanje ſnate, woßebje w narodnym městaczku. Tohodla ßebi jeho ważachu a wuſwolichu jeho ſa biſkopa Myry. Tam bu ſ prawym naßlědnikom japoſchtoła Pawoła. — Pſchirunaj Jap. ſk. 27, 5.

Pod kheżorami Dioklezian, Domitian a Maximilian, kotſiž běchu njepſchecźeljo kſcheſcźijanſkeje wěry, mějeſche wón wjele cźerpicź. Dyrbjeſche pſchiboham woprowacź. Tola jako ßo kheżor Konſtantin Wulki ſjawnje ſa kſcheſcźijanſku wěru wuſna, bu ſ jaſtwa puſchczeny a jeho woßada jeho radoſcźiwje witaſche. Dołhe lěta ßmědźeſche hiſchcźe Knjeſej ſe wſchej luboſcźu ßłużicź. W lěcźe 325 wobdźěli ßo też na tym tak ßławnym konzilu w měſcźe Nizaea. 347 wumrě ſbóżnje. Mrějo rjekny: „Knjeże, na tebje je moja duſcha ßwoju nadźiju ſtajała! Wſmi ju do ßwojeju rukow!“

Wón bu a je jedyn ſ tych hłownych ßwjatych grichiſkeje zyrkwje. Pſchekupzy ſ města Bari pſchiwjeſechu 1087 jeho powoſtanki do tutoho města, kotrež w połodniſchej Italſkej leži. S tym pſchenjeßechu cześcźowanje tutoho ßwjateho ſ rańſchich krajow do wjecźornych. Město Bari ßwjecźi hiſchcźe dźenßa tón dźeń woßebje, na kotrymž bu jeho cźěło pſchiwjeſene, to bě 9. meje, a bóle hacź jeho ßmjertny dźeń, 6. dezembra, na kotrymž ßo hewak na tutoho ßwjateho ſpomina. W někotrych krajach, kaž w Schwizy, Franzowſkej, ßebi na tutym dnju dary daruja, podobnje kaž my hody.

Hdyž nětko na naſcheho rumpodicha myßlimy, ſpóſnajemy, ſo wón w ßebi jednocźa Wodanoweho wotroczka a wulkeho kſcheſcźijanſkeho dobroczela, ſo pak je nětko zyły kſcheſcźijanſki, w ßłużbje hodowneho Knjeſa.

W ßłóncznej krajinje.

(Pokracźowanje.)

„Pawliko, njeby ßo ty mje bojał? Mohł ty mje kuſk lubo měcź?“ Leßina ſcźeże hólza k ßebi.

„Ně, wujo, ja ßo waß njebych bojał, dokelž mam waß lubo!“

„Ty maſch mje lubo, Pawliko? Ty maſch mje woprawdźe kuſk lubo, hacźrunjež wěſch, ſo ßym ja tajki ſły cźłowjek?“

„Njerěcźcźe tak, wujo! To mje boli!“ Hólz połoži mużej ßwoju ruku na hubu. „Wy njewěſcźe, ſo tam w jenym liſcźe ſteji — dyrbjach jón jemu cźitacź — wo tajkich wſchelakich ſłych ludźoch: „Tajzy ßu někotſi ſ waß byli!“ Ale wy njejſcźe wjazy ſły. Wſchako je też tomu złonikej — knjes farař je to prajił — Bóh tón Knjes, jako k njemu pſchińdźe, wſchitko wodał a ſo je wón był wot dnja dobry cźłowjek.“

„Ale powaž, Pawliko! By-li ty był ſ tutym mojim hólzom, by mi ty mohł wſcho wodacź?“

„Wodacź, ſchto wodacź?“ dźiwaſche ßo hólz.

„Njedyrbjeſche dha ty pſches mje, pſches mój hřech bycź bjes ſtarſcheju, bjes macźerki mjes zuſymi ludźimi?“

„Ja bych wam mohł wodacź, wujo! — Ale —.“ Hólz wuwiny ßo ſ mużoweho wobjimanja, poſkocźi a ſteji pſched nim, ruzy k wutrobnu ſtłóczenej. — „Cźehodla wy mi tole powědacźe? Ssym ßnadź ja tutón waſch hólz?“

Saßo bu cźicho w horach.

Leßina cźißny ßo na ßwoje mjeswocźo do trawy, hłowu na ſhibnjenymaj rukomaj.

„Wujko!“ Pawlik klakny ßo żelniwy k njemu a połoži ßwoju ſłotowłoßatu hłowu pódla jeho hłowy. „Ssym ja tutón waſch hólz?“

„Ty ßy, dźěcźo moje! — Ow, je to żałoſcź, ſo dyrbju ja takle ßo dacź tebi ſpóſnacź!“ Lědma běchu tute ßłowa wuprajene, ſhraba ßo muž, wobjima dźěcźo a koſcheſche jemu cźoło, hubu, wocźi a lizy. „Ssynko mój, ßynko mój!“

„Njepłaczcże, wujko!“ Hólz tłóczeſche ßo k njemu.

Ach, ſchto ſtawaſche ßo w jeho małej wutrobiczßy?

„Ja' njejßym twój wuj, njerěkaj mi tak! Rěkaj mi nan, ſo ſkónczńje ras ßłyſchu tuto mjeno! Rěkaj mi nan, praj: Mój nanko!“

(Pokracžowanje ſcźěhuje.)

Zyrkej a ſtat.

Hódno ſapißacź je, runje nětkle k hodam, ſchtoż ßo wo woßadźe Kleinkochberg w Duringſkej piſche. Woßada je ßwoju zyrkwiczku wobnowiła a ſnowa poßwjecźiła. Dźěła ßu wukonjeli woßadni rjemjeßlniziy. Wſcho hromadźe płaczeſche 1200 hr. Tute 1200 hr. bu ſ dobrowólnymi darami woßadnych ſapłaczene. Woßada liczi 11 domow a 70 woßadnych! To njeje pſchepißane! 11 domow a 70 woßadnych! Sa woßadne potrjeby ſběra woßada 20 prozentow pſchiražka k dohodnemu dawkej a k dawkej na ſamóženje a 100 proz. pſchiražka k dawkej na ležomnoſcźe.

Wólby do ſynody ßu w Sakſkej nimo. Kelkoż je ſnate, je ßo ſa Lubijſko-Žitawſki wokrjeß wuſwolił knjes prof. Schüttoff-Lubijſki a ſa Budyſchſko-Kamjenczańſki knjes ſtud. direktor Eiſenſchmidt-Budyſchſki.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

Bibliſki pucźnik ſa lěto 1930 je runje w prawym cźaßu k hodam wuſchoł, ſo móże ßebi jón kóždy ßerbſki dom ßobu pod hodowny ſchtom położicź. Seſtajał je jón jaßo knjes farař Rjencź-Lupjanſki. Woßadni jón najpſchihódniſcho doſtanu pola ßwojeho fararja abo też w Ssmolerjez kniharni. Pucźnik płaczi 35 pjenježkow.

Do Klukſcha běchu ßo ßrjedu, 11. dezembra, ſe wſchěch kónczin ßerbſzy fararjo na pucź naſtajili. Hacź runje mokre a wětſikoſte wjedro ſcherjeſche, chzychu tola ſe ßwojim ſaſtojnſkim bratrom, ſ k. fararjom Kſchižanom, ßwjeczicź jeho 25lětny ſaſtojnſki jubilej. Schtóž ſe želeſniziu na ſaſtaniſchczo Klukſch pſchijědźe, kaž ja, je drje ßo praſchał, cžehodla tuto „Klukſch“ rěka a niz n. pſch. „Daloko-wotležane“ abo „Na mjeſach.“ Ale ſkónczńje tam tola dóńdźech — do Klukſcha, kotrehoż zyrkwina wěża bě mje pſches naſrymſku krajinu hižo wot naſdala ſtrowika. A do hoſpodliweje fary, do ßwjedźeńſkeho doma witachu tam druhich a mje pſcheczelniwje. Knjes farař Kſchižan ſkutkuje tam hakle wot lěta 1926. Do teho bě 10 lět ſwonkach Serbow. Bě archidiakonus w Dohnje pola Pirny a ſdobom farař w Zuſchendorfje. Tam do Němzow bě wucźahnył ſe Kotez, hdźež bě farſtwo wot lěta 1907 ſaſtawał. Sa farſke ſaſtojnſtwo ordinowany bu wón 11. dezembra 1904, 3. adventa, w Budeſtecźańſkim Božim domje, a to wot tajneho radu Meiera. W Budeſtezach woſta wón też ſ pomoznym duchownym, doniž ßo 1907 do Kotez njepſcheßydli. Hewak pokhadźa wón ſ Hodźija a je ſe hewak mjes Serbami derje ſnateje Kſchižanez ßwójby; Hodźijſki farař Kſchižan bě jeho wuj po nanowym boku. 25 lět dokonjaneho ſaſtojnſkeho dźěła, to je hódna pſchiczina, ſa woßebite wopominanje, pſchedewſchěm ſa nutrne modlenje pſched Bohom. A pſched Bohom běchmy też ſhromadźeni, hdyž tole tam hromadu wopominachmy, jubilarez ßwójba — ſchule a próſdninow a dalokoſcźe dla wſchak njemóżeſchtaj ſtarſchej ßynaj pódla bycź — a ßwójbni pſchiwuſni a ſaſtupjerjo woßady a duchowni, mjes kotrymiž běſchtaj knjes ſup. Fröhlich a k. Lic. farař Mrózak, ſenior ßerbſkich duchownych. Dźakny khěrluſch ſaklincźa a k. ſuperintendent poſtrowi knjeſa jubilara ſ dlěſchej rěczu, w kotrejž ßo dźiwajo na cźaß ßwjateho adventa ſałoži na adventſke ßłowo adventſkeho prědarja Jana wo pucź pſchihotowanju. Pucź pſchihotowař ma farař bycź a je też farař Kſchižan był hacź ßem na tak wſchelakorych polach a chze to też nětk dale bycź w Sserbach. We ßerbſkej rěczi wupraji knjes wyſchi farař Sarjeńk jubilarej to, ſchtoż ßerbſku prědarſku konferenzu a jeje ſtawy jima na tajkim dnju, na kotrymž ßmě jedyn ſ jeje ßrjedźiſny ßwjecźicź tajki jubilej. Cžuja ßo tola runje ſtawy ßerbſkeje konferenzy mjes ßobu woßebje ſwjaſani ſ woßebitymi ſwjaſkami a poczahami. Też tuto ßłowo bě ſałożene na bibliju a bě cžerpane ſ adventſkeho cžaßa. Kak mohło to też hinak bycź pola Serbow, kiž ſbožo pſcheja! Sa němſku Budyſchſku konferenzu porěcźa knjes farař Große, kiž jubilarej ſdobom ßwjedźeńſki dar pſchepoda, wěnowany wot ßobuſtawow němſkeje a ßerbſkeje konferenzy. Bě to wobras, kotryž je naſch ßerbſki moleř Měrczin Nowak-Njechorniſki ſa tutón jubilej molował: Serbjo duzy k Jeſußdźěczatkej. Jako ſchtwórty tołmacžeř naſchich wutrobnych pſchecźow rěcźeſche němſki a ßerbſki knjes farař Mikela, pſchedßyda poboczńeje Maleſchanſkeje konferenzy, wopominajo tehorunja poczahi a nadawki jubilarez ßwójby ſa woßadu, ſa ßerbſki lud a to dźěło w nim. Knjes jubilar wotmolwi na to wſchitkim ſhromadnje, ßo dźakujo kóždemu woßebje, tak też pſchitomnym woßadnym ſaſtupjerjam, kotſiž běchu hižo do teho ßwoje ſbožopſchecźa wuprajili a dar pſchepodali. Wotmolwjejo rospomni knjes farař Kſchižan też ſe krótka ßwój thód pſches tute 25 lěta farſkeho dźěła a pokaſa też woßebje na darjeny wobras, kotryž je jemu woßebje luby a witany; widźiſch tam pſchikhadźecź Serbow Hornjeje Łužizy a Serbow Delnjeje Łužizy k hodownemu dźěſcźu a naſdala tam kiwa na jenym boku Klukſchanſki Boži dom, na drukim Delnja Łużiza wokoło Bórkowow. A tutomu ßerbſkemu ludej a krajej ßłużicź na dalſche lěta, kotrež chzył Bóh tón Knjes jemu ſpožcźicź, ßlubi knjes jubilař. A kaž bě ſ khěrluſchom ſapocźana, tak bu też ſ khěrluſchom ſkónczena tuta ßwjatocźnoſcź. Dalſchich a woßebitych ſbožopſchecźow bu potom hiſchcźe pſchi towarſchnoſczi, kotraž ßo pſchiſamkny, wuprajenych; woßebje bu też kniha: „Se Serbow ſańdźenoſcźe“ naſpomnjena, kotruž je knjes farař Kſchižan ſpißał; wona wobkhowa jako hiſtoriſka kniha na pſchezo ßwoju ważnoſcź. — Tak njech knjeſej jubilarej a jeho ßwójbje a jeho woßadźe naſtanje ſe wſchěch adventſkich pſchecźow advent ßam, njech adventſki Knjes Jeſuß ßam pſchińdźe a žohnuje ſ bohatym hodownym žohnowanjom!

Hody ßu ßwjedźeń luboſcźe. Tuž njeſapomńmy pſchi wſchej nuſy a ſrudobje a khudobje tuteho cžaßa, luboſcź wopokaſowacź ſe ßłowami a ſkutkami. Składnoſcźe k tomu je wjazy hacź hdy hewak. K wſchěm ßo pſchidźěli lětßa woßebita: nuſa a tradanje tych ſ Ruſkeje pſchicźahowazych koloniſtow. Woni pſchikhadźeja ſ wjele wjetſcheje a hórſcheje nuſy hacź naſcha. Tuž njeſapomńmy jich a druhich tohorunja niz!

Liſtowanje: K. w Hr. ſa ſilveſter. (29. 12.).

Samolwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach.

Czißło 52

Pomhaj Bóh!

Létnik 39

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócn
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosc da.

Njech ty spěwaš
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Ziwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Serbske njedźelske łopjeno

Budyschin **29. dezembra 1929** **Bautzen**

Czischcź a nakład Smolerjez Inihiczischczerńje a Inihatńje, sap. družstwo s wobm. ruk. w Budyschinje

Wukhadźa kóždu sobotu a p aczi schtwórczlétnje 108 stotnych pjenjezkow

Njedźelu po hodźoch (Nowe lěto).

Dha wotpołożcźe po prěnischim waschnju teho stareho czlowjeka, kiž psches jebate lóschty sso skasy; wobnowcźe sso pak w duchu swojeje myßle a wobleczcźe sso teho noweho czlowjeka, kotryž po Bosy je stworjeny we wěrnej prawdosczi a swjatosczi. Ef. 4, 22.

O Božo, ty Knjes czaßa sy
A knježisch do wěczność cźe!
Ja khwalu tebje wyßozy
Dźenß połny wjeßełosćźe.
Hlaj, lěto saßo saschło je.
Schtó da mi dotal žiwjenje?
Mój Božo, twoja hnada.

Nowe lěto. Sa zyrkej po prawom niz. Pschetoż my smy hižom s prěnim adventom nowe lěto sapocznjeli. Sa naß so dźenßa hodowny czaß skónczi, jeli so swjedźeń tsjoch kralow temu samemu pschiliczicź njechamy. Ale waschnje swěta je, so sebi k nowemu lětu sboże pscheje, telefonisy abo telegrafisy, psches list abo kartu. Też zyrkej chze czitarjam njedźelnika Pomhaj Bóh sbožapschecźa wuprajicź. Nan ras k swojemu synej rjekny: Schtoż czi pscheju, to njerodźisch. Schtoż sebi pschejesch, tebi njeßměm pschecź; potajkim pscheju tebi, schtoż Bóh sa najlěpsche dźerži. Schtoż sebi pschejemy, sebi dacź njemóżemy, ale jene móżemy, mjenujzy sebi jo wuprosyć. Schto k nowemu lětu trjebamy, Rjekńmy trojake: 1. Nowu khrobłosć. 2. Nowu pomoz a 3. Nowe sboże.

1. Khrobłosć je snadź nam spadnyła. Spomńmy na krutu symu sańdźeneho lěta, na kotruž pschi sapocźatku sańdźeneho lěta nichtó njemyßlesche. Wulka suchota poßlednjeho lěcźa nam staroscź naczini. Njesboża na kraju a na morju, na želesnizy a s automobilemi a motorskimi kołami a na parnikach, w hospodarstwje, ratarstwje a pschemyßle naß traschachu. Hłodowa nusa nam wutrobu hnujesche a woporliwosć wubudźi. Wójna nam saßo scherjenje krejpschelecźa psched wocźi staji. Wucźěrjenje wěrybratrow s domisny, s doma a dwora nam pokasa, kak bjesbóżna a njesczěrpna móże wyschnosć bycź. Njejednota a rosschczěpjenje w naschim ludu nam pschezo saßo nowe czežkoty napołożischtej. Hida a sawisć nasche žiwjenje sajědojczischtej. Swarjenje a pschißłodźenje leżeschtej kaž sczin na nami. Žałosne njeskutki naß sahanibjachu. Ssnadź běchu to sobu sczěhwki bjesdźěłosćze a pjenježneho njedostatka, ale woprawdze běchu sczěhwki czlowjeskeho hrěcha, kaž pschezo też w najlěpschim czaßu na swětko pschińdu. A hdyž sy nětko hischcze wot khorosćze domachpytany był, abo hdyž bu tebi jedyn wot tych najlubschich psches smjercź rubjeny, haj potom njewěsch, hdże dyrbisch wostacź. Ssylsy su czi bližsche hacź smjecźe. Wo khrobłosczi žana rěcź wjazy njeje. Ssy zyle slemjeny. Sadwělowanje chze tebje sapschijecź. Dha trjebasch nowu khrobłoscź. Dha wotpołoż po prěnim waschnju stareho czlowjeka, kiž psches jebate lóschty sso skasy. To tak lohzy klinczi, stareho czlowjeka wotpołožicź. A je tola žałosnje czežke. Móżemy dha se swojeje koże won? Móżemy stareho czlowjeka jako břěmjo wotpołožicź? To tehodla njeńdźe, dokelž je s nami swjasany. Pomałku jenoż móżemy so wot njeho wuswobodźicź. A to so tak stanje, so so we duchu swojeje myßle wobnowimy. A też to sami wot so njedokonjamy. Temu je nam móz s wyßokosćze nusna. Njech

cžlowjek dołho ſpyta, wobnowjenje ſe ßwojej mozu wuwjeſcź — a to je praj tak, ſo ßo prózuje, pſchetoż hewak k niczomu njepſchińdże — ale ſkóncžnje ßo tola ßwojeje njemozy dohlada. So by potom ſ pſalmiſtom rjekł: Ja poſběham ßwojej wocži k horam, wot kotrychž mi pomoz pſchińdże. Moja pomoz pſchińdże wot teho Knjeſa, kiž je njebjo a ſemju ſcžinił. Haj nowa khrobłoſcź napoßledk wot Boha wukhadża. Tehodla w jeho mjenje nowe lěto ſapocžnjemy. To druhe, ſchtoż trjebamy, je

2. Nowa pomoz. Luby cžitarjo, dopomnichmy na krutu ſymu ſańdżeneho lěta. Je wjele ſchkody nacžiniła. Ale wulki ßněh, kaž jón dołhe lěta wjazy njepomnichmy, je ßo zyle bjes wſcheje ſchkody ſhubił. Kak ßu ßo cžlowjekojo bojeli pſched wulkej wodu. Kak ßu wyſchnoſcże wſchě pſchihoty cžinili, ſo bychu tu ßamu ſahacźili. A tola běſche wſcho njetrjebawſche. Bóh tón Knjes ßam na pomoz pſchikhwata, a ſtrach běſche wotwobroczeny. A dokelž běſche wſcho wumjerſło pſches žałoßnu tſchěſkańzu, ßo ratarjo bojachu, ſo niczo roſcź njebudże. A kak je ßo wſchitko derje radźiło. Tajke žně dołho wjazy měli njejßu. Je woprawdże tak, kaž pſalmiſta piſche: Ale tón, kiž w njebjeßach bydli, ßměje ßo jim; tón Knjes hani jich. Bóh tón Knjes je też naſchemu wótznemu krajej połoženje ſpožcžił. Saßo je wulki dźěl wobßadki Porheinſku wopuſchcźił. Tón kraj wodychnje. Je ſ wulkim wjeßelom ßwoje wußwobodźenje ßwjecźił. Je ſaßo ßwobodny. Móżemy ßo do połoženja tamnych bratrow a ßotrow pſcheßadźicź, kotſiž běchu prjedy ſtajnje wobkedźbowani a nětko ßu ßami knježa we ßwojim kraju? Bóh je pomhał. A ßmój mój, ty a ja hiſchcże żiwaj a wjeßelimoj ßo ſtrowoſcże, komu mamoj ßo ſa to dźakowacź hacž Bohu? Ta dobrota teho Knjeſa cžini, ſo ſ nami kónz njeje, dokelž jeho ßmilnoſcź njepſcheſtanje, ale je kóżdy ranje nowa; twoja ßwěrnoſcź je wulka. Hacž ßem je nam tón Knjes pomhał. Nam je ſnate, ſo wſchitzy ſ tym ſańdżenym lětom ſpokojom njejßu. To a tamne żadanje ßo jim dopjelniło njeje. Woni żanu pomoz Bożu ſacžuli njejßu. Woni niczo woßebite na ßwojej wutrobje ſhonili njejßu. Pola nich je cźma. Sswětło Bożeje hnady a ßmilnoſcże ßo wſchitkim cžlowjekam ßwěcźi. Ale płachta je mjes nim a nimi wupſcheſtrěna. Kaž ßłónzo tołſty rub, tak też bójſke ßwětło tu płachtu cžlowjeſkeho hrěcha njepſcheßwěcźi. Tu dyrbiſch najprjedy precž wſacź. Staru hrěſchnu winu mamy wotpołożicź. Tym pak, kotrymž je ßo pomoz dostała, nowu pomoz trjebaju, a tym druhim, kotſiž niczo wot njeje na ßebi ſhonili njejßu, je hiſchcże trěbniſcha. Haj, ſhladujemy po nowej pomozy ſa naſch lud, ſa naſche woßady a ſa naß wſchitkich. Nam ßo ſda, jako ßo nam niczo wjazy poradźicź njecha. Trjebamy

3. Nowe ſbożo. To niczo prawe njeje, hdyž ßo maſchiny próſdne wjercźa. To hroſnje klinczi, to wo maſchiny dże, to hódno njeje. Tak je w politiſkim, hoſpodarſkim a nabożinſkim żiwjenju. Naſchi politikarjo ßu wuſwoleni mużojo. Se wuſtojnej ruku łódź ſtata pſches wſchitke hłubiny pſchewjedu. Ale też na tamnej ſtronje je wjele mudroſcże a wuſtojnoſcże. Tam ßu ßo ßnadź pſchi politiſkim dźěle ſeſtarili. W hoſpodarſkim żiwjenju ſtej nam njejednota a njepopſchecże pſchecźiwnej. Strony luda maja wſchelake nahlady, kóżda chze ludej na hinajſche waſchnje pomhacź. Kak daloko ßo měnjenja dźěla! Kak chze lud pod tutymi wobſtejnoſcźemi ſaßo k ſamóżenju a k bohatſtwu pſchińcź? K temu pſchiſtupja cźeże, kotrež je nam njepſchecźel napołożił. A też we ſroſumjenju tych ßamych naſch lud pſches jene njeje. Jedyn dźěl pſchecźiwo druhemu wojuje. Kak chze hoſpodarſkemu żiwjenju tycź? A w nabożinſkim żiwjenju ßo wjele podarmo dźěła. Kſcheſcźanſki lud je kritiſki, pſchezo ſaßo ßo praſcha, ſ kajkich wotpohladow a pſchicžinow ßo dźěła. Tehodla ßo nam niczo njeradźi, na żanym polu niz. Żane ſbożo nimamy. Njepraſchejmy ßo: Cžehodla? ale: Cžomu? Njehladajmy na cžlowjeſke ale Boże wotpohlady! Podnurmy ßo do hłubokoſcże Bożeho bohatſtwa! Dowěrmy ßo Bohu! Potom ßo żaneje mudroſcże, żaneho bohatſtwa a żaneje ßylnoſcże khwalicź njebudźemy, ale jenoż teho Knjeſa. Potom ſmějemy ſaßo ſbożo. Pſchißłowo pokaż ßo nam we ßwojej wěrnoſcźi: Na Bożim żohnowanju ſaleži wſchitko. To ßłowo toho Knjeſa ßwěcź ßo nam we ßwojej jaßnoſcźi: Pytajcże najprjedy Boże kraleſtwo a jeho prawdoſcź, dha budże wam to wſchitko pſchidate. Tehodla nowe lěto ſ Bohom ſapocžnjemy. Tehodla: Wobleczcże ßo toho noweho cžlowjeka, kotryž po Boſy je ſtworjeny we wěrnej prawdoſcźi a ßwjatoſcźi.

Ja ßo cźi, Bożo, dźakuju,
Chzu ßo cźi dale poddacź;
Ty budźeſch mi we żiwjenju
Wſcho dobre ſtajnje dodacź.
My kcźějemy a ſwjadnjemy;
Ty, Bożo, pak ßy njeſkóncžny,
Ty běſche, ßy a budźeſch. Hamjeń! K.

Hłóß zyrkwineje wěże na mjeſy mjes ſtarym a nowym lětom.

To lěto też nětko khwatało
Do raja wěcžnoſcże.
Tuž pruhujmy, hacž wono pſchinjeßło
Naß k Bohu bliże je!
Też khutnje pominajo
Synk ſwonow pſches kraj dże:
„Sſłyſch krajo, krajo, krajo,
Schto Bóh cźi ſjewicź chze!“

„Cžaß wukupcże!“ tak ßłyſchcże, pomina
Tych zyrkwjow cžaßnik naß.
Je żałoſtnje, ſchtoż prajicź wußłyſcha:
„Ja njeſnaju nětk waß!“
Kaž kóżde lěto ſhinje,
Sso wjazy njewrócźi,
Tak ßo cžaß hnady minje,
Tuž budźmy hotowi!

O pytajmy to, ſchtoż je horjekach,
Hdźež mamy Sbóżnika,
A njeſhubmy ßo w ſeńſkich ſtaroſcźach!
Też wěża zyrkwina,
Kaž ruka poſběhnjena
Naß k njebju pokaſa,
Hlaj duſcha woſpróznjena,
Tam je cźi domiſna! H. B.

To płacźi ſa ſtare kaž ſa nowe lěto.

W Nürnbergu namakaſch wumělſke dźěło ſtareho miſchtra. Wón je Knjeſa Jeſußa a jeho 12 japoſchtołow pěknje wurěſał a na woßebite waſchnje do zykka ſeſtajał. Kóżdu poſtawu móżeſch wuwjercźicź a precž wſacź. Woſmjeſch=li jeneho ſ japoſchtołow precž, woſtanje wſcho druhe kajkež je; wuwjercźiſch pak Knjeſa Jeſußa, ſpadaja wſchě druhe na hromadu.

Tak bě to w ſańdżenym lěcże. Stejiſch=li ty pſchi roſpadankach, pytaj ßwěru, hacž njeje to na tym wina, ſo ßy Jeſußa ſe ßwojeho żiwjenja wotſtronił, jemu wſawſchi to měſt=

no we ßwojej wutrobje. A tak budźe to też w nowym lěcźe. Rospadanki budźeja wosnamjenicź tych, kotsiž Jesom Khrysta wusamknychu s wutroby, s dóma, se žiwjenja. A saßo: hdyž ty Jesom Khrystej dasch městna a prawo woßrjedź wutroby a doma a w žiwjenju, wostanjesch a wobstejisch a pschětrajesch. Pschetož Jesuß Khrystuß wczera a dźenßa a tón ßamy, kiž wón je, też hacz do wěczności.

Sylvester, kónz lěta.

Hłóß: Wozucźe, hłóß Boži woła.

Knježe, ty ßy nascha jaßnosć!
Hdyž kónza smeje wschitka cžaßnosć,
Dha ty wschak kónza njesmějesch.
Tebi ßo my dowěrimy,
Na tón dźeń ßo wjeßelimy,
Hdyž ßwój lud k njebju dowjedźesch,
Do wěcžnej' domisny, do kraßnej' ßwobody
Božich dźěcźi! O Knježe ty budź khwaleny,
Nam wumóženje pschinjeßł ßy! J. W

W ßłóncžnej krajinje.

(Pokracžowanje.)

„Mój nanko!“ sawoła hólz a da ßo do hórkeho płakanja.

Nětko njetrjebasche ßo wjazy staracź, hdźe póńdźe, hdy by dźěd wumrěł, hdyž tu knjes farař wjazy njebudźe. — Mějesche nanka a macźerku. Ach, wschak bě Knjes Jesuß tola tak jara dobrocźiwy!

Dołho ßu w hěcźe na njeju cžakali. Ale jako pschińdźeschtaj a jaßne płomjo wohenja jich wobßwětli, kak ruku w ruzy sastupischtaj, spósna Juriga, so pschińdźeschtaj jako nan a ßyn, a w nim radowasche ßo jónu wutroba.

*

Nětko mějesche zusy młodźenz mnoho pěkneho wo ßwojim knjesu powědacź. Jeho poßłucharjo njesabudu tak lohko tutu jeho rosprawu. Ale hacz wón sabudźe to, schtož jemu powědaschtaj Leßina a Juriga wo shubjenym a saßonamakanym hólzu?

„Widźisch, Pawliko!“ sawoła swjeßeleny. „To je runje tak kaž w tej baßniczźy, kotruž ßy mi powědak. Też tam namaka kralowski ßyn, jako do skały pschińdźe, ßłóncžnu krajinu a ßwojeho nana. Tak też ty!“

VXII.

Nasyma bě pschischła. Ludźo njeběchu ju hischcźe wocźakowali. Sažny smjersk sniczi kwětki, kotrež hischcźe nadeńdźe. Ptacźkow spěw wocźichny. Lastojnczki běchu leczałe do cźoplischeho kraja a běchu lěcźo ßobu wsałe. Dźiwje hußy běchu ßo sa nimi na pucź nastajiłe. Tuž jenož hischcźe cźrjódy saposdźenych hawronow wokoło horow lětachu, kotrež tam stejachu kaž wurubjene. Někotre schtomy běchu tam hischcźe pschikryte se cźerwjenožołtym liscźom, jako bychu sakcźěłe, druhe bjes wscheje pychi — khiba k jich nohomaj ßo wupschestrěwasche rjany pschikryw s liscźa.

A pśches tute srudne, cźiche hory kroczesche kaž tehdy na sažnym nalěcźu mały Pawlik Juriga, kotremuž też dźenßa hischcźe nichtón hinak njerěkasche hacz runje ludźo wjedźachu, schtó je a schtó jeho nan. Bě to tydźeń, so běchu, jako sapocźa jara syma bycź, wucźahnyli s hór; pschi tutym pschecźahowanju bě dźěd pak sabył pak ßebi sacźißnył njeboß. Pawlik bě ßo sebrał, jón pytacź, a bě jón też namakał.

Ach, běsche to tak jara cźicho w horach! Hěty běchu wschitke prósdne, nihdźe žaneho cźlowjeka! Cźim ßwobodnische běhachu sajazy a skakachu po schtomach wewjerćzki.

Hólz njekedźbowasche na nje, njewołasche do hór „halo!“ njeßmějesche ßo, ach ně! To se skotymi kudźerkami wobrubjene běłe wobliczo bě tak samyßlene a khutne, so by drje po nim mohł molowacź molerź wobras teho hólczka s tyßazlětneho kralestwa, kotryž mjedwjedźe a lawy a pardele a wowzy a woły hromadźe poczěri, a tola wschě ßo mjes ßobu snjeßu. Pschetož kralowacź budźe tehdy na semi kral měra a staty budźeja ßo jemu wusnawacź. Pod jeho knjeźstwom njebudu žane wojerske swuczowanja wjazy, wojazy slemja ßwoje mjecže, sczinja motyki s nich, so bychu lěpje wobdźěłali kraßnu semju. A dokelž njebudźe tuta semja wjazy napojana s cźlowjeskej krwju, budźe wona tak płódna, so hdyž ßo hodźi sa horschcź jecźmjenja, bohate kłoßy pschinjescź a woni budźeja ßo radowacź na polu. A to wschitko tohodla, so budźe semja nakłonjena se spósnacźom teho Knjesa.

Zyrkej a stat.

— **Sakski katolski lud** je s wotkhadźazym lětom shubił ßwojeho prěnjeho biskopa w snowa sałoženym katolskim Mischnjanskim biskopstwje. Wón je powołany, sarjadowacź a wutworicź nowe katolske biskopstwo w Barlinje.

— **Hody a Ruska.** To je woßebity staw se stawisnow wo wojowanja antichrista pschecźiwo Khrystußej. Je snate, so ruszy „bjesbóžni“ nastajnje a wótrje wojuja pschecźiwo nabožinje, woßebje měrja pak ßo se ßwojim Boha sazpiwazym a Boha prějazym cźinjenjom pschecźiwo hodam. Ruska wyschnosć je tak lětßa sakasała, hodowne schtomy w lěßach rěsacź, wudawajo, so ßo s tym tradizija ruskich lěßow kasy. Kommunistiske swjaski Moskwy wuhotuja hody woßebite wuhotowanja pschecźiwo zyrkwi. 25. dezembra je wulki karneval, kotryž dyrbi wschě hodowne Bože skužby a wuhotowanja kasycź; 40 000 kommunistow ßo na nim wobdźěli. Dźěłacźerske sjednocźeństwa wobsamknychu, drje po pokiwje wot horjekach, 25. dezembra dźěłacź a mdu tutoho tydźenja sa wěste politiske saměry wotedacź. Moskowska wyschnosć je klamarjow namołwjała, so žane hodowne wězy a tworv njewustajeja. — A schto je to wscho? Niz sjewjenje mozy, ale sjewjenje njemozy, kotraž spósnawa a cźuje, so je wjetscha móz wysche njeje a ßo tuž nětko se saßakkosczu a tohodla s dźiwnuschkimi ßrědkami wobara pschecźiwo njej. Kak dźiwnuschke tute ßrědki ßu, to hnydom spósnajesch, hdyž ßebi rospomnisch, so tuto wojowanje dźe pschecźiwo tej mozy, kotruž Židźa, Romszy a wschě móžne pohanske mozy spytachu a pytaju pschewinycź a sniczicź a to na pśch. s jastwom, s mjecźom, se schczěpowzom, s kschižom — a to podarmo.

— **Woni ßo boja.** Do poßudźowanja wo njepschecźelstwje Ruskeje, t r. ßowjetruskeje wyschnosćze pschecźiwo kscheścźijanstwu ßłuscha też scźěhowaze: Atheistiski wotdźěl, t. r. bjesbóžny wotdźěl Halberstadtskeje lěkarskeje schule w Ruskej bě sałożił „bjesnabožne biblijske koło“ — antireligiösen Bibelzirkel —. S tutym chzysche s bibliju w rukomaj studowacź ßłabosćze biblije. Tuto koło pak bu nětko wot wokrjeßneho sarjadnistwa atheistow — t. r. tajkich, kotsiž ßu bjes Boha, to je bjesbóžni — saßo roswjasane. A cźehodla? „Wobdźělnizy móhli ßo s tym, so ßo s bibliju saběraja, lohko k nabožinje

wróczo dowjeſcź.“ — To rěka ſ druhimi ßłowami: My ßo biblije a jeje mozy bojimy. To je jaßne ßwědčenje doſcź. My jo radźi ßobu woſmjemy do noweho lěta, kotreź ßo tak cźěmne pſched nami wotewrja. Ale njech! My mamy móz, pſched kotrejź ßo teź Antikhryſt boji! Ale mamy my ju teź woprawdźe? Schtóź ju njeměł, toho woła tutón cźaß, tón pſchichod pſched nami tak kaź něhdy potajny hłóß Auguſtina tam we ſahrodźe wołaſche: „Wſmi a cźitaj! Wſmi a cźitaj!“ Po tutym cźiimy wſchitzy, jedyn kaź druhi; nam budźe pomhane, kaź bu Auguſtinej pomhane — ſ bibliju!

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

— **Sserbſka hłowna prědarſka konferenza** bě ſchtwórtk po 3. advencźe, potajkim we wurjadnym a nuſnym cźaßu, ßerbſkich duchownych ſwołała k hodownemu poßedźenju. Nimale wſchitzy běchu móhli pſchińcź; mjes pſchitomnymi bě teź nad cźimź ßo woßebje wjeßelachmy, knjes wyſchſchi farař Domaſchka. Nowy pſchedßyda, kotrehoź bě ßebi hłowna konferenza na poßlednim poßedźenju wuſwolika, knjes wyſchſchi farař Sarjeńk, ſapocźa ſhromadźiſnu ſe ſawodnej modlitwu, w kotrejź pſched Bohom ſpominaſche na naſch cźaß a naſche wobſtejnoſcźe, na naſche nadawki a dźěła a pſchejeſche ſbožo a wſcho dobre jubilarej k. fararjej Kſchižanej, na kotrehoź 25lětny ſaſtojnſki jubilej ßmy 4. adventa ſpominali, a knjeſej fararjej Mikeli-Maleſchanſkemu, kotryź nětko hižo 9 lět wobſchěrne dźěło redaktorſtwa ſa naſch „Mißijonſki poßoł“ ſaſtawa. Rosprawa wo poßlednjej konferenzy a jeje poſtajenjach ßo pſchiſamkny, woßebje wo Božich ßłużbach pſchi woßebitych ßwjedźenjach. Dyrbi naſch nadawk byćź, pſchi tajkich ſkładnoſcźach — po móżnoſcźi — dwě Božej ßłużbje poſtajićź, ßerbſku a němſku abo němſku a ßerbſku. Sserbſke Boże ßłużby w tych woßadach, kotreź wjazy ßerbſkeho duchowneho nimaja, ßu ſa nowe lěto, ſnajmjeńſcha ſa prěnju połojzu, nimale ſarjadowane, tak kaź bě ßebi to poßlednja konferenza pſchała. Tuta bě teź ßo ſłożujo na ſaßady, wot krajneho konſiſtorſtwa ſa ſkutkowanje ßerbſkeho wyſchſcheho fararja poſtajene, wěſte pſchecźa wuprajiła wo tym, kak měło ßo w němſko-ßerbſkich woßadach pſchi ßwjatocźnoſcźach a ßwjedźenjach, kaź na pſch. ordinazijach, viſitazijach ßobuſkutkowanje knjeſa ſuperintenty a knjeſa wyſchſcheho fararja ſjednocźićź. Po namjecźe bu dźenża ſnowa wo tym wuradźowane. Wuſbytk bě, ſo konferenza jenohłóßnje pſchi ßwojim dotalnym wobſamknjenju woſta. Tak pſchiſamkny ßo jene praſchenje ſ wobſchěrneho dnjoweho porjada knjeſa pſchedßyda k druhemu. Wón móżeſche teź ſdźělićź, ſo je był ßobu w ßerbſkej deputaziji, kotraź je njedawno noweho knjeſa wokrjeßneho hejtmana powitała, a dalſcheho pſchidacź wo wſchelakim dopißowanju, kotreź je měł ſ wyſchnoſcźemi a ſ druhimi. Hłowny dypk pak tutoho w njeſwucźenym cźaßu powołaneho poßedźenja bě: ßerbſke ſpěwarſke. Ssu nimale docźiſchcźane. Kak a hdźe maja ßo nětko wjaſacź? Kak a hdźe ßo pſchedawacź? Kak drohe budźeja? Tute a druhe ſa nětk a ſa pſchichod rosßudne praſchenja mějachu ßo nadrobnje rospominacź. To ßo teź ſta. Tohorunja ßo wo tym wſchelakore wobſamkny.; wěſte rosßudźenja ßo komißiji pſchewoſtajichu. Tutej ßo ſa jeje dołholětne, wobſchěrne a woporniwe dźěło dźak a dowěra wupraji. Wona chże dźěło tak ſpěchowacź, ſo budźa Sserbja, woßebje teź kmótſja, móz nowe ßerbſke ſpěwarſke w februaru kupowacź. Myßlimy ßebi, ſo móżemy jednory wudawk ſa tajku płaczíſnu podacź, ſa kotruż mohł ßebi teź khudy Sserb nowe ſpěwarſke kupicź. Tute pſchinjeßu nam 802 nowych kěrluſchow, ſapiſki, Mały katechismuß, modlitwy, ſchpruchi a porjad Božich ßłużbow, 21 artiklow Angerburgſkeho wěruwuſnacźa atd. So maja naſche dotalne ſpěwarſke tón a tamny pobrach ,to runje w adventſkim cźaßu ſaßo pytnjemy, ſa kotryź nam wulkeho wubjerka njepoſkiczeja. Nadźijamy ßo, ſo ßo naſchi Sserbja ſwjeßela nad tutym nowym wudawku ßerbſkich ſpěwarſkich. Knjes farař Urban doda k tomu rosprawu wo ßwojim privatnym dźěle, je ſeſtajał 80 nabožnych ludowych ſpěwow. Nowe ſpěwarſke pſchinjeßu pak tohorunja zyłu łopizu tajkich ſpěwow; namałaſch je we ſpěwarſkich kóždy ras tam, hdźež po ßwojim wobßahu do kěrluſchow ßłuſcheja, tak na pſch. hodowne ludowe ſpěwy po hodownych kěrluſchach. Tuto ſarjadowanje, ſo ſměja naſchi Sserbja wſchě kěrluſche jenajkeho wopſchijecźa hromadźe na jenym měſtnje a niz te jene jow a te druhe tam, budźe zyle wěſcźe wſchěm, woßebje pak naſchim ſtarym witane. Wo ßerbſtich knihach mjenje, wjazy wo ßwojej pjenježnej nuſy dla ßerbſkich knihow mějeſche teź ßerbſke knihowne towarſtwo wſchelakore prajicź. Knjes farař Handrik-Porſchiſki, naſch wubjerny a pilny pokładnik, nam tołmacźeſche. A naſchi Sserbja we Salſkej a Pruſkej ßu nutrnje proſcheni, ßwoje ßerbſke knihowne towarſtwo podpjeracź. To móże ßo ſtacź na pſch. jako ßobuſtaw, ſo ßwój ßnadny pſchinoſchk płacźiſch, ſo knihu kupuješ, tak teź mětkle wudaty „Sserbſki bibliſki pucźnik ſa lěto 1930“, kotryź je knjes farař Rjencź-Łupjanſki ſeſtajał, a dale, ſo dary daruješ a hromadźeſch ſa tutu narodnu a evangelſku wěź. Teź naſch njedźelnik „Pomhaj Bóh“ ßo k ßłowu ſamołwi. Jedna ßo tu tola nětko wo jeho „hłowu“. Dotalna njeje pſchi wſchej ſtarobje ßwojich 40 lět tola ta zyle prawa a je nimo toho runje ßwojeje ſtaroby dla trochu dodźeržana. Nowe „hłowy“ je naſch ßerbſki moleŕ Měrcźin Nowak nam pſchecźelnivje ryßował, ale žana ſ nich ßo nam njecha tak prawje ſpodobacź. Tuž hladamy hiſchcźe ſa druhej. Kak by było, hdy bychu nam pſchi tym naſchi cźitarjo, naſche cźitarki pomhali? Schtóź měł namjet, nacźiſk, radu, njetaj ßo ſ tym, ale ſjew nam wſcho pſchecźelnivje. Wěſo je pſchedewſchěm knjes Nowak wo ko proſcheny. A nimo toho mějeſche redaktor teź druheho hiſchcźe na wutrobje. To bě wobſchěrny pſchehlad wo ßerbſkim dźěle na kónzu lěta. Bóh tón Knjes chzył w nowym lěcźe naſchemu dźěłu ſnowa ßwoje bohate žohnowanje ſpožcźićź.

— W **Noßacźizach** ſapocźnje ßo Silveſter ßerbſka Boża ßłużba ½5 hodźin popołdnju, niz hakle w 5 hodź., kaź je to w „Botſchaft“ woſjewjene a kaź je to hewak było.

„Pomhaj Bóh“

dźakuje ßo na kónzu lěta wſchěm dopißowarjam a ßobudźěłacźerjam wutrobnje ſa wſchu podpjeru a pomoz, kotruž ßu jemu pſchecźelnivje poſkicźili ſe wſchelakim ßobudźěłanjom a tohorunja wſchěm dołholětnym a wſchěm nowym cźitarjam ſa tu pomoz, ſo naſche łopjeńko ßwěru dale cźitachu a ſo je ßebi ſkałachu a roſſchěrjachu. Je wono tola runje w tutym a ſańdźenym lěcźe ßebi mnoho cźitarjow a cźitarkow pſchidobyło. Bóh Knjes ſpožcź Wam wſchěm hnadnje ſbožowne nowe lěto a žohnuj Waß! **Redaktor.**

Liſtowanje: H. B. a J. W.: Wutrobny dźak ſa pſchecźelniwe poßyłki a ſa wſchu poſkicźenu pomoz. H. B.: Ssym teź prěnju doſtał, kaź widźicźe. S tutym dźakom ſjednocźam nutrnu próſtwu wo dalſche pſchecźelniwe ßobudźěło w nowym lěcźe, do kotrehoź pſcheju Boże žohnowanje. Redaktor. — W. w H. ſa 5. 1. (ſa nowe lěto a epiphanias). — R. w B. ſa 1. po Epiphanias.

Samołwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach.